ქართული საეკლესიო გალობა

Georgian Church Chanting

2

წმიდაო ექვთიმე ეკლდრე ღმერთსა ჩვენთვის

„გელათში დღე და ღამე სულ თავაუღებლად გადანერაში ვიყავი, თანაურ ნანერებს ვადარებდი, რომ შეცთომა არ გამპარვოდა.

ამათ ნერის დროს შემოდიოდნენ ჩემთან ხანდახან ბერები და მორჩილები და მეტყოდნენ: ვაი, რა ტუტური ხარ! რატომ–მეთქი მე ვეტყოდი. იმიტომ, რომ როცა შემოვდივართ დღე და ღამე სულ კრუხივით დაყრდნობილი ხარ მაგიდაზე, სულ სნერ! უფულოდ ტყულათ რათ უფირვებ შენს თავს! ხოლო მე პასუხს ვეტყოდი: მე მაგაზე არა ვფიქრობ, თუ უფასოდ რადა ვმუშაობ–მეთქი, რადგან მე ამაში ვპოულობ დიდ სიმდიდრეს, ეს თვითონ ფულია, თვითონ ძვირფასი განძია, ეს ოქრო–ვერცხლზე და თვალ–მარგალიტზე უძვირფასესია, საუკუნო საუნჯეა! მე არ წარმომიდგენია როგორც მუქთა საქმე, არა, არამედ მე წარმოდგენილი მაქვს ჩემი თავი, როგორც ოქრომჭედელი და თვალ–მარგალიტის დამლაგებელი! მე ხანდახან გაკვირვებაში მოვდივარ, ვინ მოუშვა ჩემამდე ეს ძვირფასი სიმდიდრე, რომ მე ულირსი იმაში ხელს ურევ"

წმ. ექვთიმე აღმსარებელი
(კერესელიძე)
1865-1944

"When I was living in Gelati Monastery I spent days and nights painstakingly recopying chants. I compared my good copies with the originals to make sure that I didn't make any mistakes. Often while I was writing, other monks and novices would come into my room and say, 'You are so foolish!' I asked them why they thought so, and they would say, "We see you hunched over the table day and night, working and working, without a dime to show for it." I would reply, "How can I think about money while working with this treasure trove? It is more precious than gold, silver, and jewelry. It is an eternal treasure! I cannot even think of my work as gratuitous, not at all! I imagine myself as a goldsmith who sorts through his pieces to put all the jewelry in order. And sometimes I wonder how this treasure happens to be in my hands, that such an unworthy person as myself dares to touch it at all."

St. Ekvtime Confessor
(Kereselidze)
1865 -1944

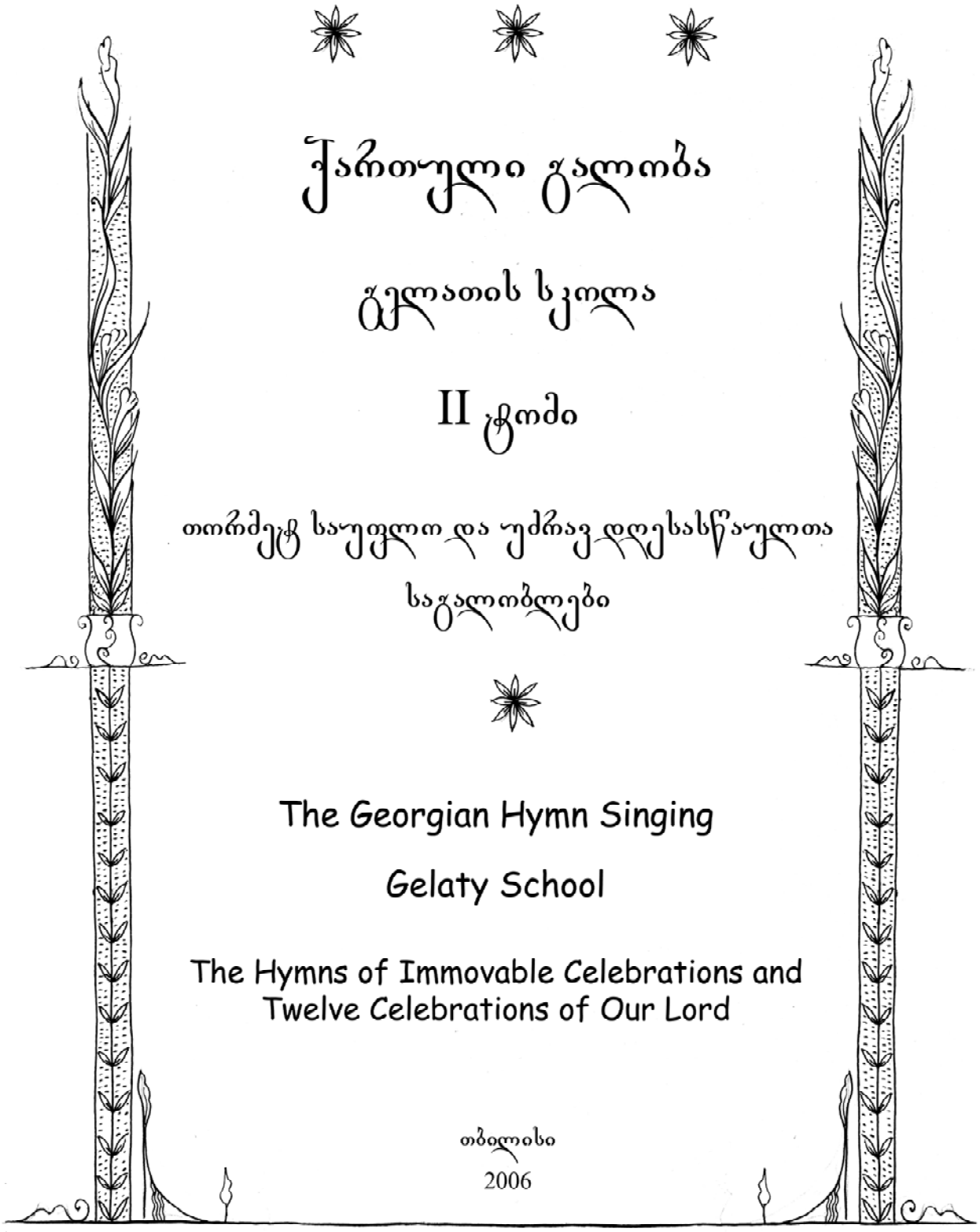

ქართული გალობა

გელათის სკოლა

II ტომი

თორმეტ საუფლო და უძრავ დღესასწაულთა საგალობლები

The Georgian Hymn Singing

Gelaty School

The Hymns of Immovable Celebrations and Twelve Celebrations of Our Lord

თბილისი

2006

წინამდებარე გამოცემა - „ქართული გალობა” II ტომი, წარმოადგენს ძველი ქართული პროფესიული მუსიკის ნიმუშების - საეკლესიო საგალობლების კრებულს. მასში შესულია გელათის საგალობო კილოს სადღესასწაულო საგალობლები. ეს არის საუკუნეთა მანძილზე ნევმირებული, უმეტესად ზეპირი ტრადიციით გადმოცემული და XIX-XX საუკუნეების მიჯნაზე ნოტებზე გადაღებული უძველესი საგალობლების მუსიკალური რედაქტირების პირველი ცდა, რომელიც განხორციელებულია ანჩისხატის ტაძრის გუნდის სამგალობლო პრაქტიკის გათვალისწინებით.

გამოცემას თან ახლავს ფონოჩანაწერი, რომელსაც ანჩისხატის ტაძრის მგალობელთა გუნდი ასრულებს.

წიგნი განკუთვნილია მართლმადიდებლური ტაძრის გუნდებისა და სპეციალისტთა წრეებისათვის.

The persent edition - "Georgian Hymns" volume II is a collection of church canticles - old professional music models. It consists of canticles of Gelati hymn mode, which are arraged according tu the devine service series. It is the first attempt of musical editing or note records done on the brink of XIX-XX centuries and it has been fulfilled talking into account the experience of Anchiskhati choir.

the book is intended for choruses of orthodox churches and circle of the experts.

კრებული შეადგინა და გამოსაცემად მოამზადა: **მალხაზ ერქვანიძემ**

The collection has collected to the education and has prepared: **Malkhaz Erkvanidze**

რედაქტორი: ნოდარ მამისაშვილი

რეცენზენტი: დავით შუღლიაშვილი

Editor: Nodar mamisashvili

Reviewer: David Shugliashvili

წიგნი იბეჭდება სრულიად საქართველოს კათოლიკოს პატრიარქის,
უწმიდესისა და უნეტარესის ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით

© **სრულიად საქართველოს საპატრიარქოს**

საეკლესიო გალობის ცენტრი

2006

„არამედ სამუსიკელოჲ რაჲ რამეთუ ყოვლითურთ სამოსოჲ არს ჩუენი ესე სომოყუსოჲ მორთული წმიდისა მიერ სულისა, და ესეცა სამთა მიერ ფრთონგთა, ვიტყჷ სამთა დაბამვათა, რომელთა მიერ შეინაწევრების ყოველი შეყოვლებული: მზახრ, ჟირ და ბამ, რქმულნი და რანივე მრთველობანი ძალთა და ჴმათანი. ამათ სამთა მიერ მემოქმედეობენ კეთილ ფოოგოვნებათა, რამეთუ უსწორობისაგან მორთულებათაჲსა მიეცემის სისწორე კეთილ დადასვასა მორთულებისასა. ვინაჲ ესთავე რიცხუსა შორის ზესთა წმიდისა სამობისასა იხილო, ვითარმედ მეთქუენი უშვიელობასა მამისასა, და შობასა ძისასა, და გამოვლენასა სულისა ზესთა წმიდისასა, და ერთობასა ბუნებისასა გასხუებულებითა გუამოვნებათაჲთა. ვინაჲ აწ აქა სამუსოდ გასხუაებულთა ზედა იხილო მზახრსა, ჟირსა და ბამსა ერთობაჲ შეყოვლებისაჲ”.

იოანე პეტრიწი

"Our music has been blessed and beautified by the Holy Spirit, and has three core elements named mzakhr, zhir, and bam. The simultaneous tuning of these three elements, which can be produced by either voice or string, reflects the unity of the Father, Son, and Holy Spirit. Of different substance, but together forming the holy Trinity, three become one. The same exists in music: the tuning of three unique voices, mzakhr, zhir, and bam, creates one whole."

Ioane Petritsi 12th century

„ქართული საეკლესიო მდიდარი მელოდიები წარმოგვიდგენენ არამც თუ მხოლოდ საზოგადო საგალობლებს, არამედ ცალკე ფრაზების აზრს და სიტყვებსაც კი. ამ მხრივ ჩვენი მელოდიები შეუდარებლები არიან და უნდა ვმადლობდეთ გამჩენს, რომ ესეთი დიდი საუნჯე მოუნიჭებია ჩვენთვის, ჩვენი მორწმუნე ერისათვის . . .

ათასწლობით ქართული გალობა ატკბობს ჩვენს სმენას. გალობა იმთავითვე გვქონდა სამხმიანი და არა უნისონური, როგორც აქვთ ბერძნებს და სომხებს”.

კირიონ II საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი

"Not only is Georgian church chant rich with melody, each phrase and even each word carries special meaning. From this point of view, melody and text are incomparable, and we thank God for blessing our nation with such a musical treasure. This three-voiced chant, unlike the chant of our neighbors the Armenians or the Greeks, has been delighting our ears for centuries…."

Catholicos-Patriarch Kirion II of All-Georgia, 1917 - 1918

„ჩვენ ჩვენი გალობის გადაგვარების და დამახინჯების შიში აღარა გვაქვს, რადგანაც ის ნოტებზეა დაწერილი თავის საკუთარს ჰანგზე, მაგრამ ეს ნოტებად დაწერილი თუ არ დაიბეჭდა, თუ მისი შესწავლა და ცოდნა არ გავრცელდა სასწავლებლებში, ხალხში და არ გაჩაღდა მისი ღაღადება ეკლესიებში, მაშინ მოკლებული თავის დანიშნულებას, გადაგვარებაზე უარეს მდგომარეობაში დარჩება”.

ფილიმონ ქორიძე

"We are no longer fearful that our church chants will disappear forever, because as they have been accurately transcribed into notation the same way they have been sung. But if these transcriptions are not published and taught to people in schools, or if these chants are not sung in churches as part of our daily services, then they will lose their purpose, and that would be even worse than their degeneration."

Pilimon Koridze, 1835 - 1911

წინასიტყვაობა

წინამდებარე კრებულით გრძელდება გამოცემათა სერია, რომელიც მიზნად ისახავს ძველი ქართული გალობის გავრცელებას ქართულ მართლმადიდებლურ ეკლესიაში. წინა, პირველი ტომი დიდი ლოდინისა და სიძნელეების შემდეგ გამოიცა ორ ვარიანტად. მასში შევიდა ღამისთევის ლოცვისა და წირვის უმთავრესი და აუცილებელი საგალობლები. ამ კრებულში კი, მოცემულია თორმეტ საუფლო და უძრავ დღესასწაულთა ის ძირითადი საგალობლები, რაც იხმარება ჩვენს დღევანდელ საღმრთისმსახურო პრაქტიკაში. ერთი კრებული ყველა წმიდანის ხსენების საგალობლებს ვერანაირად ვერ დაიტევდა. ამდენად ეს უნებლიე ნაკლი ამ წიგნს გააჩნია. საგალობო კილო იგივეა, რაც პირველი ტომის. სამგალობლო პრაქტიკამ და გამოცდილებამ დაგვანახა, რომ გელათი-მარტვილის სკოლის სადა და ნამდვილი კილოს გალობა თავისი გაწონასწორებულობით ყველაზე კარგად ესადაგება ღმრთისმსახურებას, და ეს ასეცაა. ამ გალობაში ყველაზე შესანიშნავადაა სიტყვა და ჰანგი ერთმანეთთან შერწყმული. მსურს ცოტაოდენი რამ მოგახსენოთგელათის სამგალობლო სკოლის ტრადიციების შესახებ.

ტაო-კლარჯეთის შემდეგ, შუა საუკუნეებიდან საქართველოში სასულიერო ესტაფეტას იღებს გელათისა და იყალთოს სასულიერო აკადემიები და ასევე მარტვილის (ჭყონდიდის) მონასტერი. მათ შორის კი განსაკუთრებით აღსანიშნავია გელათი. იმ დროის მსოფლიოში გელათის სასულიერო-საგანმანათლებლო კერა ეღთ-ერთი წამყვანი იყო. მუსიკის სწავლებაც, გელათში, შესაბამის დონეზე იდგა. აქ თავი მოიყარა ქართულმა სამგალობლო ტრადიციებმა, რაც ქრისტიანობის სხვადასხვა პერიოდებიდან ვითარდებოდა საქართველოს მონასტრებში.

რუსეთის ცარიზმის შემოსვლიდან იდევნება ქართულ ენაზე ღმრთისმსახურება და ასევე ქართული გალობაც. XIX საუკუნეში ეკლესია-მონასტრებში იგი კანტი-კუნტად თუ გაიჟღერებს და ამასაც დიდ მოვლენად თვლიან. ქართული გალობა კარგავს თავის პატრონს ეკლესია-მონასტრის სახით. ამ პერიოდში მას პატიოსნად და სათუთად ინახავს თავად-აზნაურობა. ამ დროს იგი მოიხსენიება საგვარეულო კილოების სახელით. მაგალითად: „დუმბაძის კილო", „ჭალაგანიძის კილო", „კარბელაანთ კილო" და სხვ., რაც ხადია პირობითია, რადგან ყველა ამ ე.წ. საგვარეულო კილოებს ერთი ძირი, ერთი წარმომავლობა გააჩნიათ, ერთნაირი მელოდიები ანუ ხმათა სისტემები აქვთ.

ვინაიდან დევნილ გალობას ეკლესია-მონასტერი ვეღარ უწევდა კონტროლს, შედეგად საეკლესიო საგალობლებში მცირედით შეიპარა საერო სიმღერის გავლენა. კერძოდ, აღმოსავლეთ საქართველოში ე.წ. „კარბელაანთ კილოს" გალობაში, მუხლების ბოლოს ზოგჯერ გვხვდება კართლ-კახური სიმღერისათვის დამახასიათებელი მელიზმატიკა. ასევე, ამ კილოს გალობაში შუა ხმა ზედმეტად დაწინაურებულია, რითაც იგი გარკვეულწილად იმორჩილებს განაპირა ხმებს, რაც ვიზუალურადაც კარგად ჩანს. მეორე ხმის ასეთ აქტიურობას ხალხური სიმღერის გავლენად მივიჩნევთ. შემოქმედის სკოლის გალობის, ე.წ. „დუმბაძის კილოს" ახასიათებს რიტმულად მკვეთრი მოძრაობები, ბგერიდან ბგერაზე გახშირებული ნახტომები, რაც გალობისათვის უცხოა და ახასიათებს გურულ სიმღერას. სამაგიეროდ ხაზგასმით გვინდა აღვნიშნოთ, რომ ჩვენამდე მოღწეულმა ყველა საგალობო კილომ დაიცვა და შეინარჩუნა კანონიკურობის მომენტი, რაც გამოიხატება საგალობლის მელოდიკაში და სტრუქტურაში. შესანიშნავი და ძვირფასია ეს ე.წ. საგვარეულო კილოები, რომლებიც ღვთის შეწევნით მალე გამოიცემა (იგულისხმება დავით შუღლიაშვილის მიერ გაშიფრული შემოქმედის სკოლის, ე.წ. „დუმბაძის კილოს", **100** საგალობელი - გადმოცემული არტემ ერქომაიშვილის მიერ, ფონოჩანაწერის სახით; ასევე გამოსაცემად მზადდება აღმოსავლეთ საქართველოს, ე.წ. „კარბელაანთ კილოს", საგალობლები). მაგრამ საღმთისმსახურო პრაქტიკაში პრიორიტეტი უმეტესად გელათის სკოლის სადა-ნამდვილი კილოს გალობას ენიჭება.

სამწუხაროდ მეტად მწირია ცნობები იმისათვის, რომ თვალნათლივ ჩანდეს ქართული გალობის განვითარების ისტორიული გზა. კერძოდ, გელათის სკოლის შესახებ შეგვიძლია რამოდენიმე მნიშვნელოვანი ცნობა მოვიყვანოთ.

აი რას წერს ფილიმონ ქორიძე: „გელათიდან და ჭყონდიდიდან ვრცელდებოდა ყველგან გალობა საქართველოში . . . გურიაში, სადაც ახლა ვარჯიში გალობა (გამშვენებული გალობა - მ.ე.) მეფობს, რამდენიმე საუკუნის წინათ სადა გალობას ხმარობდნენ. გურიის მთავარს, მამია მეოთხეს, არ მოსწონდა ეს გალობა, გამოიწვია იმერეთიდან გელათში ნასწავლი მგალობლები, აზნაურნი ცქვიტიშვილები, რომელთაც დაამკვიდრეს გურიაში ვარჯიში გალობა" (იხ. საქართველოს საისტორიო არქივი, პ. კარბელაშვილის პირადი არქივი ფონდი № **1461-126**; ფ. ქორიძის სტატია „მცირე შენიშვნა გალობა სიმღერების ისტორიულ მიმოხილვაზე მამა პოლიევქტოს კარბელაშვილის მიერ").

დეკანოზი რაჟდენ ხუნდაძე გვაუწყებს: „გელათი წინეთ გალობის ბუდე იყო. როგორც ვიცით, ჩვენი სახელოვანი გალობლები, განსვენებული: ანტონ დუმბაძე, სინო კანდელაკი, დავით ჩხარელი (შოთაძე) და სხვა საუკეთესო გალობლები გელათში იყვნენ გაზდილი" (გაზეთი „შინაური საქმეები" **1910** წ. № **18**).

„რის იმერული კილო! ეს არის ნამდვილი კილო მთელი საქართველოს ეკლესიის გალობისა. ისტორიულად გაგვიგია, გარკვეული სახით მომდინარეობს თვით დავით აღმაშენებლის დროიდგან. საეკლესიო გალობის დედა-ბუდე ყოფილა გელათის მონასტერი, აქ ყოფილა უმთავრესი „სასწავლო" (სკოლა) და აქედგან ეფინებოდა თურმე გალობა არათუ მთელს იმერეთის მხარეს, არამედ გადაღმა საქართველოსაც. ესრეთ წოდებული „კარბელაანთ კილო" სხვა არა არის-რა ძირითადად, თუ არა იგივე გელათის კილო" (**1890** წ. გაზეთი „ივერია", № **259**, სტატიის სათაური „ფილიმონ ქორიძისა და საეკლესიო გალობის შესახებ").

დასავლეთ საქართველოს სამგალობლო სკოლები ახლო კავშირში ყოფილან ერთმანეთთან, რადგან მათი აღზრდილები ყოველგვარი წინააღმდეგობის გარეშე ეწყობოდნენ ერთმანეთს გალობაში. მოგვყავს ორი საყურადღებო ცნობა. საინტერესო ამბავს ყვება ცნობილი გურული მგალობელ-მომღერალი არტემ ერქომაიშვილი: „იმ დროს დასავლეთ საქართველოში გალობის კილო ერთი იყო გამეფებული. მარტვილის მონასტერში გალობდა ცნობილი მგალობლის (დავით დუმბაძის მეგობრის) დიტო (დიმიტრი) ჭალაგანიძის ჯგუფი. ერთ დღეს ვიღაც დიდებულს ასაფლავებდნენ. მარტვილის მონასტერში მის პატივსაცემად წირვა იყო გამართული. მოხდა ისე, რომ დიტოს ერთ-ერთი მგალობელი ავად გაუხდა და ეძებდა დამხმარეს. მე შევთავაზე დახმარება . . ." შემდეგ აგრძელებს - „შევასრულეთ ყველა საგალობელი, რაც კი საჭირო იყო წირვის დროს. როცა ყველაფერი დამთავრდა, დიმიტრიმ შემიყვანა თავის ოთახში, მადლობა გადამიხადა და მითხრა, როდის მოასწარი, ბიძია, ამდენი საგალობლის შესწავლა ასე ახალგაზრდა კაცმაო" (ანზორ ერქომაიშვილი „ბაბუა" გვ. **31**).

საყურადღებოა ერთი შემთხვევა. როდესაც, ფილიმონ ქორიძე ანტონ დუმბაძისაგან იწერდა საგალობლებს ნოტებზე, როგორც ცალკე, ასევე სხვა თანამგალობლებთან ერთად, ანტონმა მას ჩააწერინა არა შემოქმედის, ე.წ. „დუმბაძის კილოს" საგალობლები (დამახასიათებელია ვერტიკალში ორი კვინტის ხშირი პარალელიზმები), არამედ ის გამშვენებული კილო, რომელიც გურიაში გელათიდან გავრცელდა. ზემოთ მოყვანილი ფ. ქორიძის ცნობაც ამაზე მიუთითებს. სავარაუდოა, რომ ამ კილოზე იგალობა არტემ ერქომაიშვილმა მარტვილის მონასტერში. აქვე გვინდა აღვნიშნოთ, რომ ხალხური სიმღერისაგან განსხვავებით, ქართული გალობის მელოდიკა და მრავალხმიანობის ტიპები, ქართული სალიტერატურო ენის მსგავსად, მთელ საქართველოში ერთია.

წინამდებარე კრებულში შეტანილი საგალობლები, რომლებიც ძირითადად იღუმენ ექვთიმე კერესელიძის ხელნაწერებიდან გამოვკრიბეთ, წარმოადგენს გელათისა და მარტვილის სკოლის გალობის ნიმუშებს. თუმცა უშუალო წერილობითი წყაროები, რომ ეს საგალობლები საკუთრივ გელათის სკოლას მიეკუთვნება, ჩვენ არ გაგვაჩნია, მაგრამ ზემოთ მოყვანილი ცნობები ამ აზრის სისწორეს ადასტურებს. ასევე მოგვყავს შემდეგი არგუმენტები:

1) საგალობო კილო დასავლურია სადაც, როგორც გვაუწყებენ, გალობა გელათიდან და მარტვილიდან ვრცელდებოდა.

2) ფილიმონ ქორიძე იწერდა საგალობლებს ნოტებზე სამი კუთხის წარმომადგენლებისაგან: ანტონ დუმბაძე, მელქისედეკ ნაკაშიძე და მღვდელი ნესტორ კონტრიძე (გურიიდან), დიმიტრი ჭალაგანიძე (სამეგრელოდან), ივლიანე წერეთელი და არისტოვლე ქუთათელაძე (იმერეთიდან), დეკანოზი რაჟდენ ხუნდაძე (დაიბადა გურიაში და მოღვაწეობდა ქ. ქუთაისში) და სხვ. აღსანიშნავია, რომ სხვადასხვა კუთხის ყველა ეს დიდი მგალობელი ჩასაწერად მიმართავდა საგალობო კილოს ერთ წყაროს, რადგან სხვა კილოური მიხრილობა ქორიძის კრებულს (იხ. ქართული გალობა გადაღებული ფილიმონ ქორიძის მიერ, პარტიტურა № 1, ტფილისი 1895 წ.) არ ახასიათებს. ასეთი წყარო უსათუოდ უნდა ყოფილიყო გელათისა და მარტვილის სკოლების გალობა, რომელთა სამგალობლო ტრადიცია ძირითადად ერთმანეთს ემთხვეოდა. საინტერესო ცნობას ვხვდებით ისევ გაზეთ „ივერიის" ჩვენს მიერ ზემოთ მოყვანილ ნომერში: „შესანიშნავია ის გარემოება, რომ როდესაც შესამოწმებლად მოჰყავდათ მგალობლები იმერეთის (აქ იგულისხმება მთელი დასავლეთ საქართველო - მ.ე.) სხვადასხვა კუთხითგან, აღმოჩნდა, რომ ყველანი ისე თანახმად გალობენ თითქო ერთი კაცისაგან უსწავლიათო. დუმბაძე (გურიიდან), ჭალაგანიძე (სამეგრელოდამ), კანდელაკი (თვით სოფელ გელათითგან), მეძმარიაშვილი (ქვემო იმერეთითგან), იოსებ წერეთელი (ზემო იმერეთითგან), ვ. ქუთათელაძე (ხონითგან) - ყველანი ერთ კილოზე გალობენ, ესენი იყვნენ ქორიძისაგან გადაღებულ საგალობლების შემმოწმებელნი, ხოლო გადამღებინებლები იყვნენ კიდევ სხვები და ისინიც ამათ კილოზე გალობენ".

3) გამშვენებული კილო, ანუ ვარჯიშით გალობა მემკვიდრეობით კავშირშია სადა-ნამდვილ კილოსთან. Q674 ხელნაწერი შესანიშნავი მაგალითია, სადაც თვალნათლივ ჩანს სადა, ნამდვილი კილოს და გამშვენების სტადიები Q674 ხელნაწერში კერესელიძე გამშვენებულ საგალობლებს თვალსაჩინოებისათვის წინ ნიმუშად ურთავს ნამდვილი კილოს საგალობლებს, რითაც ავლენს მათ შორის არსებით მსგავსებას. ე.ი. ეს ნამდვილი და გამშვენებული კილოს საგალობლები ერთ სკოლას წარმოადგენენ. და თუ ეს გამშვენებული კილო, თანახმად ფილიმონ ქორიძის ცნობისა გელათის სკოლისაა, მით უმეტეს მისი დედანი - ნამდვილი კილო, ანუ როგორც ჩვენ მას ვეძახით სადა კილო, უფრო ძველ-გელათური გალობაა. თანამედროვე გამოკვლევები ნევმების შესახებ, ცხადჰყოფენ ნათესაურ კავშირს XIX საუკუნის ქართულ ნევმებსა და შუა საუკუნეების ნევმებს შორის (ვგულისხმობთ ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორის მანანა ანდრიაძის სადოქტორო დისერტაციას „საგალობელთა ჟანრები და ნევმირების ტრადიცია XIX საუკუნის ქართული ხელნაწერების მიხედვით" 1998 წ.).

გარეგნული და შინაგანი მხარე ამ გალობისა მარტივია და ძალდაუტანებელი. მას არა აქვს მიდრეკილება ეფექტურობისადმი. აქ არის სიტყვისა და ჰანგის სრული ჰარმონია. ხმათა მოძრაობის ვერტიკალი და ჰორიზონტალი გაწონასწორებულია.

XIX საუკუნის ბოლომდე მოღწეულმა ქართულმა მრავალხმიანმა გალობამ (XX საუკუნეში გალობა ხელშეუხებელი დარჩა. მისი ტრადიცია დროებით შეწყდა) თავისი არსებობისა და განვითარების დიდი გზა განვლო. იგი შეიძლება დავყოთ სამ პერიოდად. სადა კილოს, ნამდვილი კილოს და გამშვენებული კილოს პერიოდები.

1) <u>ხანა სადაკილოსი (დაახლოებით VII-XI ს.ს.)</u> - ყველაზე ადრინდელი, რომელიც ერთიანი იყო და დღესაც აერთიანებს მთელს საქართველოში სხვადასხვა სკოლებად განფენილ საგალობო კილოებს. ამ სადა გალობისათვის დამახასიათებელია მკახრი სტილი, მდორე მოძრაობები, ბგერა მარცვლის ტოლია (იხ. Q674 - საბავშვო წირვის წესი). ასეთ გალობაში სიტყვიერი ტექსტი იმორჩილებს მუსიკას. ჩვენის აზრით დაახლოებით ასეთი სახის გალობა უნდა ჟღერდეს შუა საუკუნეების ნევმირებულ

კრებულებში. გვინდა ხაზი გავუსვათ ერთ გარემოებას. გალობაში ტრანსფორმირების, ან ახალი ტიპის გალობის შემოღების ვერანაირ მინიშნებასაც კი ვერ ვხვდებით წერილობით წყაროებში, ან ზეპირ გადმოცემებში. პირიქით, რა პრინციპებითაც სწავლობდნენ გალობას XVIII - XIX საუკუნეში, იგივე პრინციპებით ისწავლებოდა გალობა შუა საუკუნეებშიც. სწავლების წესი მდგომარეობდა შემდეგში: მოსწავლეს ჯერ ასწავლიდნენ პირველ ხმას - მთქმელს, ანუ მზახრს, როგორც მას იოანე პეტრიწი უწოდებს, ხოლო შემდგომ ასწავლიდნენ პირველ ხმასთან მეორისა და ბანის შეწყობას. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი ხმების სახელების ხნიერებასთან დაკავშირებით თავის გამოკვლევაში „ქართული მუსიკის ისტორიის ძირითადი საკითხები" წმიდა გიორგი მთაწმინდელის შესახებ წერს: „გიორგი ხუცეს მონაზონს აღნიშნული აქვს: ყმაწვილობაშივე გიორგი „უმეტეს ყოველთა ჰასაკის სწორთა მისთასა წარემატა და საგალობელნი იგი საწელიწდონი და შეწყობილებანი იგი გალობათაგანი მეყსა შინა ზეპირით დაისწავლნა"-ო". ჯავახიშვილი განმარტავს: „ე.ი. საგალობლების ჰანგების შებანებას, შეხმობას ზეპირად ადვილად იხსომებდაო".

შეუიარაღებელი თვალითაც კარგად ჩანს ის საერთო კილოური და მელოდიური ძირები (აღარაფერს ვამბობთ მრავალხმიანობაზე), რაც არსებობს საქართველოს სხვადასხვა სამგალობლო სკოლებს შორის და ეს არის კიდევ ერთი მყარი ნივთმტკიცება ერის ერთობისა და ერთიანი მუსიკალური მემკვიდრეობისა, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველო ისტორიულად ხშირად იყო დაყოფილი.

2) <u>ხანა კილოზე თქმული გალობისა, ანუ ნამდვილი კილოსი (დაახლოებით XI-XVI ს.ს.).</u> სწორედ ნამდვილი კილოს გაჩენა ნიშნავს გამშვენების დასაწყისს. აქ ჰანგი უთანაბრდება სიტყვას. ხმები იწყებენ მოკრძალებულ გაშლას. წინამდებარე კრებულში უმეტესად კილოზე თქმული, ანუ ნამდვილი კილოს საგალობლებია თავმოყრილი. ეს კილო სადა კილოს მემკვიდრეა. ნამდვილი კილოს გალობას ორი მახასიათებელი ნიშანი გააჩნია: ა) ნამდვილი კილო, რომელიც მიდრეკილია სადა გალობისაკენ და ბ) ნამდვილი კილო, რომელიც უფრო გამშვენებისაკენ იხრება.

3) <u>ხანა ე.წ. გამშვენებული გალობისა (დაახლოებით XVI-XIX ს.ს.).</u> ამ გალობაში ჰანგის მნიშვნელობა ზედმიწევნით იზრდება. გამშვენების შემთხვევაში იცვლება ტემპი გალობისა, ხმათა მოძრაობა უფრო ქმედითია, ხმები ხშირად ცვლიან ადგილებს: პირველი ხმა უცვლის ადგილს მეორეს, ხოლო მეორე ადის პირველის ადგილზე, ასევე ბანიც აფართოებს თავის დიაპაზონს. იცვლება მუხლებზე დაბოლოების ფორმები, ორჯერ გაზრდილი გრძლიობების ხარჯზე ხმებს ეძლევათ საშუალება უფრო მეტად იმოძრაონ, რითაც ქმნიან არაჩვეულებრივ მუსიკალურ ქსოვილებს (გამშვენების კლასიკური მაგალითი იხ. წინამდებარე კრებულში გვ. **134** კონდაკი „ზეშთა მბრძოლისა"). ზოგადად გამშვენებული გალობის კილოებად მოიაზრებიან: ა) გელათის სკოლის გამშვენებული კილო (იხ. ფ. ქორიძის ზემოთხსენებული პარტიტურა № 1), ბ) შემოქმედის სკოლა ე.წ. „დუმბაძის კილო" (იხ. კახი როსებაშვილის მიერ შედგენილი ორი სანოტო კრებული) და გ) ე.წ. „კარბელაანთ კილო" (აღმოსავლეთ საქართველო). დასავლური გალობის გამშვენებულ კილოში შედის ჭრელების წარმოშობაც; ერთის მხრივ, ჭრელის, როგორც ცალკეული ფრაზის ჩამატება საგალობელში (იხ. წინამდებარე კრებულში გვ. **58** მუხლი „გაბრიელ"), მეორეს მხრივ კი, დამოუკიდებელი, თვითხმოვანი ჭრელი საგალობლის შემოსვლა ღმრთისმსახურებაში.

Q674 ხელნაწერში სამი წირვის მაგალითზე ნათლად ჩანს ქართული გალობის ამ სამი ძირითადი პერიოდის თავისებურებანი და მათი საერთო წარმომავლობა. საერთოდ იმისათვის, რომ კარგად გაეცნო ქართული საგალობლის შინაგან ბუნებას, აუცილებელია მისი ღრმა პრაქტიკული შესწავლა თეორიულ ძიებასთან ერთად, რაც გაგვიადვილებს საგალობელზე დაკვირვებასა და მისი ისტორიული ანალიზის გაკეთებას.

* * * *

ჩვენმა საზოგადოებამ კარგად იცის, რომ ძველი გალობის აღდგენისა და მისი ეკლესიაში დანერგვის საქმე ანჩისხატის ტაძრის მგალობელთა გუნდმა დაიწყო და დღესაც აგრძელებს ამ საქმეს. რომ არა ამ გუნდის არსებობა და გამოცდილება, ფრიად გაჭირდებოდა ძველი საგალობლების რესტავრირება და მისი სანოტო რედაქტირება. კრებულში შესული თითოეული საგალობელი ამ გუნდის მიერაა გაჟღერებული, რითაც ქრება საშიშროება დიდი ცდომილებებისა, რაც გამოცდილების არქონის გარეშე გამორიცხული არ იყო.

საგალობელთა რედაქტირების პრინციპებზე საუბარი გვაქვს წინა კრებულის წინასიტყვაობაში. აქ კი, დამატებით გვინდა აღვნიშნოთ, რომ რედაქტირებისას ვაწყდებით ხოლმე დიდ წინააღმდეგობებს. ძველი ქართული გალობის ბგერათა წყობა ვერ ეტევა და არ შეესაბამება ხუთ ხაზიან ტემპერირებულ წყობას (ამის შესახებ იხილეთ ჩვენი შრომა **1992** წლის ჟურნალ „ხელოვნების" მეშვიდე ნომერში). ამდენად, ვიდრე დაინერგებოდეს სწავლებაში ძველქართული ბგერათა წყობა, ნაცვლად იმისა, რომ საგალობლებს ვსვამდეთ თავის ბუნებრივ წყობასა და შესაბამის კილოებში, სამწუხაროდ, ჯერჯერობით გვიხდება, თუ შეიძლება ასე ითქვას, მათი თარგმნა ტემპერირებულ წყობაში, რის გამოც იკარგება გარკვეული სიმდიდრე ქართული საგალობლის რეალური ჟღერადობისა და ქართული ბგერათწყობის მრავალფეროვნებისა. აქედან გამომდინარე, ეს უნებლიე ნაკლი ამ კრებულს თავისთავად გააჩნია.

რედაქტირების დროს დედანზე მუშაობისას, ზოგ შემთხვევაში, ოდნავ თავისუფლად ვუდგებით. თუმცა აქვე გვინდა ხაზგასმით აღვნიშნოთ, რომ ეს თავისუფლება თვითნებობით არ არის განპირობებული, არამედ ზის რა გალობის კანონიკისა და კილოს ჩარჩოში, გამომდინარეობს და ემსახურება დღევანდელ პრაქტიკასა და საშემსრულებლო ინტერესებს (მომავალში ასეთი დაშვებები მინიმუმამდე შემცირდება).

მოგვყავს სამი მაგალითი. პირველ შემთხვევაში წარმოჩენილია თვით დედანში არსებული ცდომილება. მეორე მაგალითის შემთხვევაში წარმოჩენილია ის ცვლილება ხმათა მოძრაობაში, რომელსაც ჩვენ ვუშვებთ დედანთან შედარებით ზოგიერთ ფრაზაში, რაც ტემპერირებული წყობისთვის უფრო გამართლებულად მიგვაჩნია. ხოლო მესამე მაგალითში გამართულია არა მხოლოდ ხმათა მოძრაობა გარკვეულ მონაკვეთში, არამედ მთლიანად მუხლი. შევჩერდეთ კონკრეტულად თითოეულ მათგანზე.

<u>**პირველი მაგალითი**</u> - ბზობის „დ" ხმის ტროპარი „დაფლულნი შენთანა" (იხ. ხელნაწერი **Q674** გვ. **525-526-527**) დედანში ასეთი სახითაა:

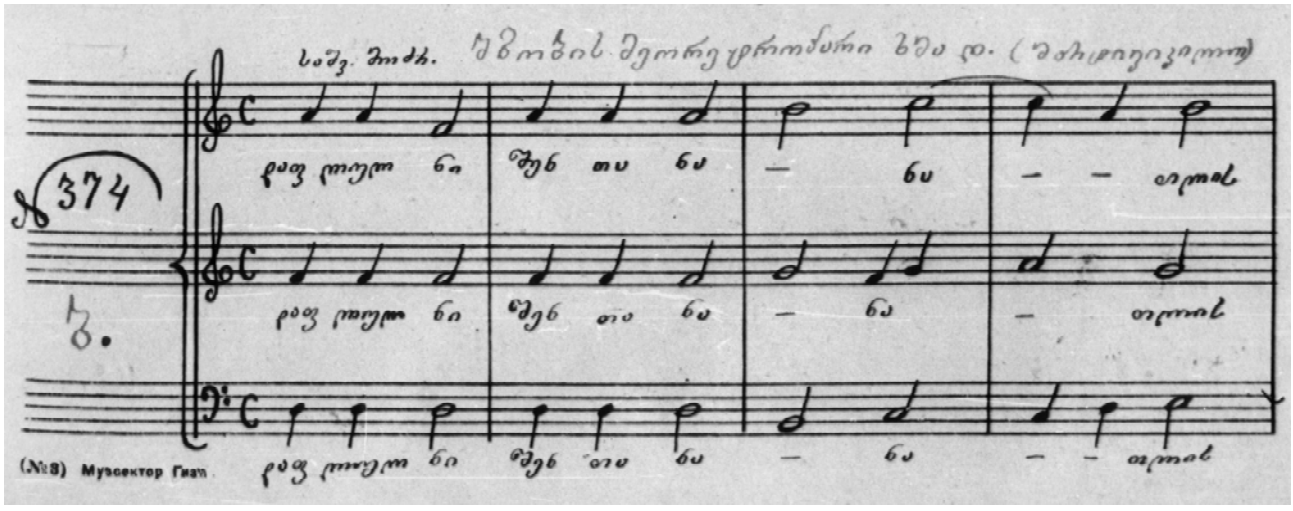

— 526 —
(№8) Музсектор Гиз'а.

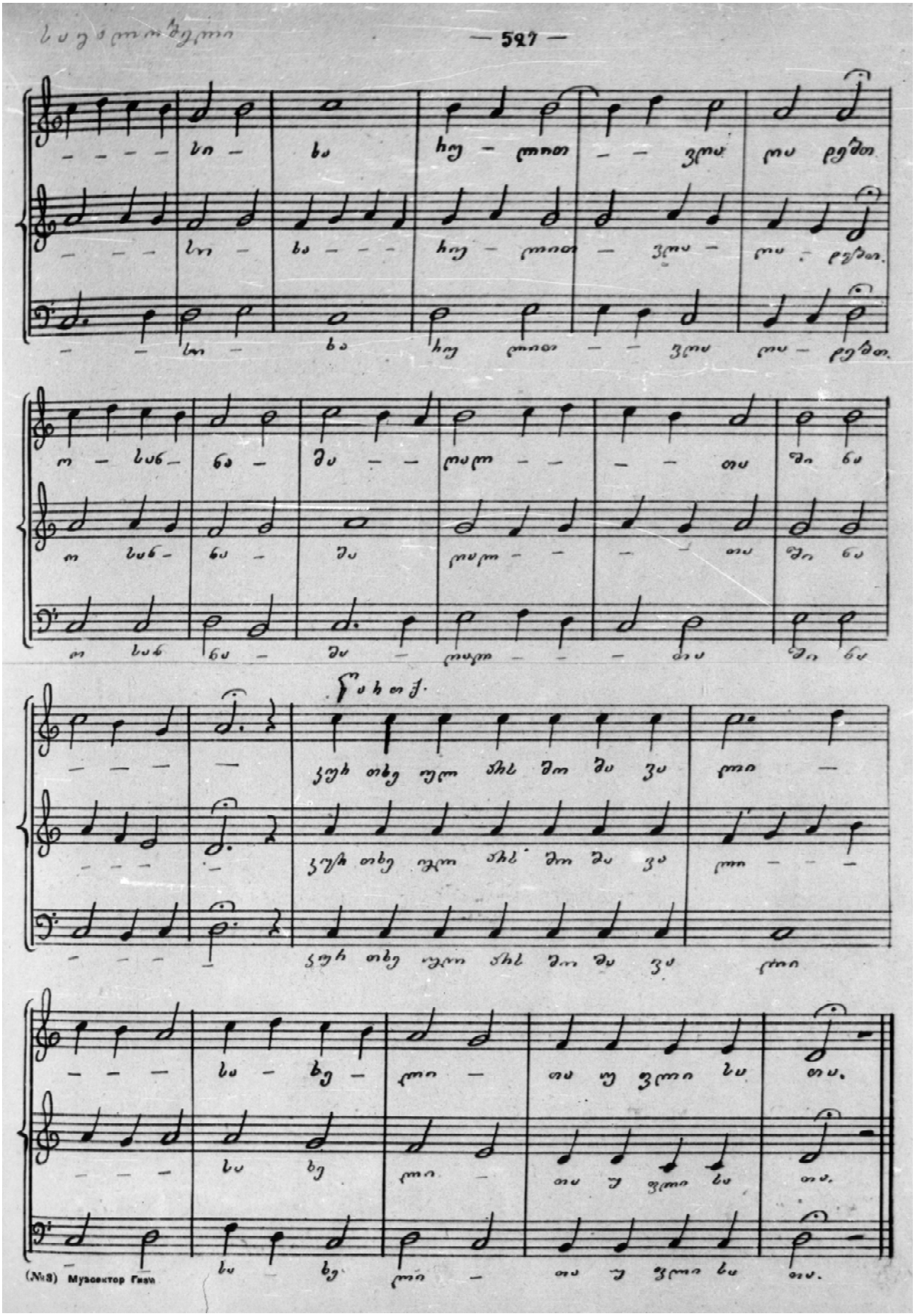

ამ შემთხვევაში საყურადღებოა შემდეგი რამ: ზოგადად, „დ” ხმის ტროპართა ყველა არსებულ ვარიანტში, ეს იქნება ხელნაწერი თუ ფონოჩანაწერი, საგალობლის მოდულაციური გეგმა არ სცილდება ერთ ტონს, ე.ი. მთლიანი ნაგებობა საწყისი კილოდან მონაცვლეობს არა უმეტეს ერთი ტონით ქვემოთ ან ზემოთ, ხოლო საგალობლის ბოლოს, როგორც წესი, ჩამოდის ერთი ტონით ქვემოთ და რჩება იმავე კილოში. ბზობის ამ ტროპარში კი, ხელნაწერის მიხედვით მოდულაცია ხდება საწყისი კილოდან ორი ტონით ქვემოთ. ტონალობის ასეთი ვარდნა გალობის დროს უხერხულობას იწვევს. ჩვენის აზრით, ამ შემთხვევაში დედანში გამონაკლისთან არ უნდა გვქონდეს საქმე. გვჯერა, რომ აქ ნოტებზე გადამტანს მოსვლია შეცდომა. როდესაც იწყება ფრაზა - „აღდგომითა შენითა”, ვერტიკალში, ნაცვლად (ზემოდან) დო, ლა, დო, უნდა იყოს რე, სი, რე და შესაბამისად საგალობლის დანარჩენი ნაწილიც ერთი ტონით მაღლა უნდა წარიმართოს, რის შემთხვევაშიც ყველაფერი თავის ადგილზე დგება. რედაქტირებული სახით ეს ტროპარი იხილეთ წინამდებარე კრებულში გვ. **144**.

<u>**მეორე მაგალითი**</u> - ღმრთისმშობლის ტაძრად მიყვანების IX ძლისპირის მონაკვეთი (იხ. ხელნაწერი **Q674** გვ. **418**):

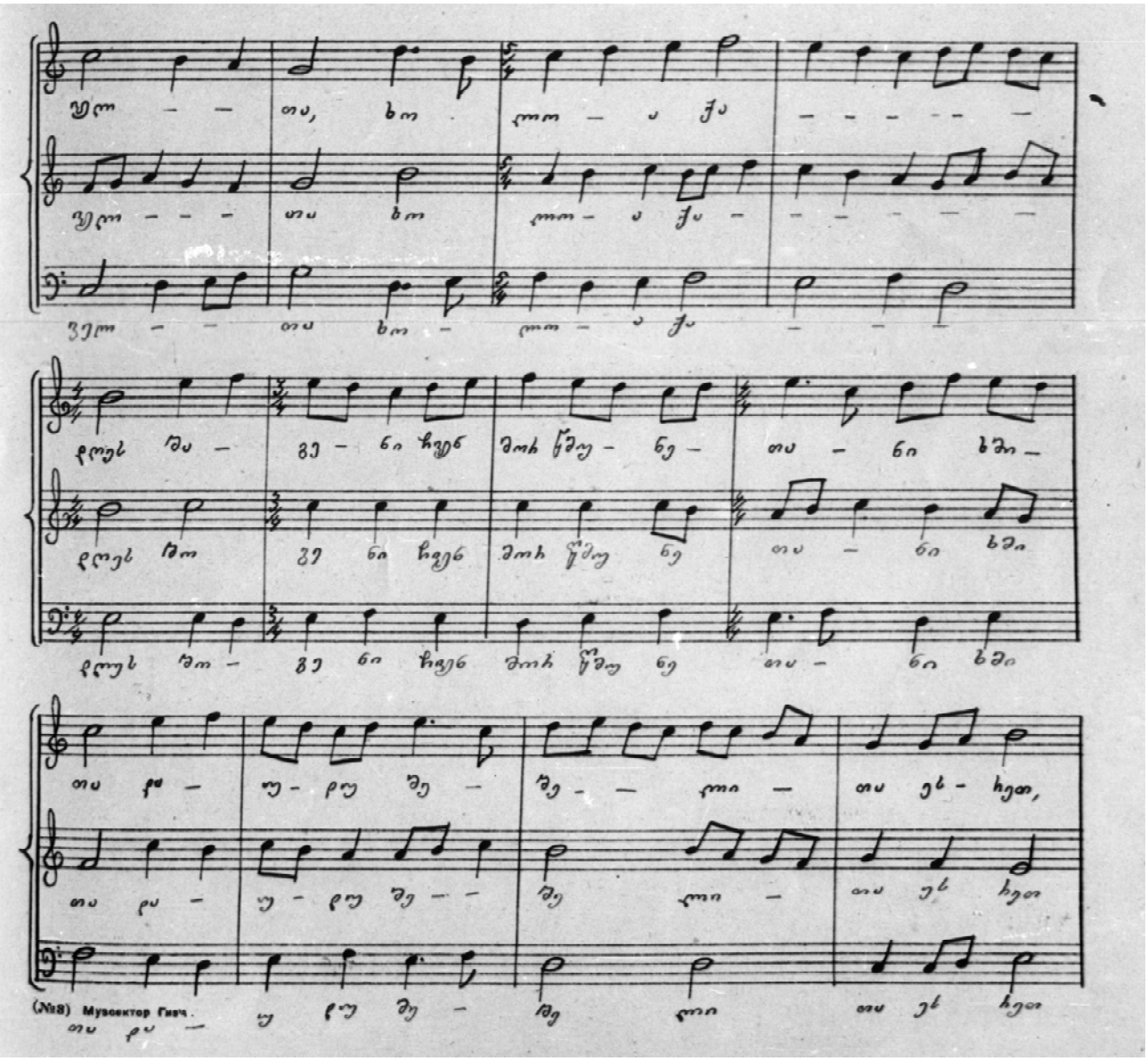

თუ დედანში მუხლები მთავრდება კვინტის კადანსზე, ჩვენ დავაბოლოვეთ უნისონზე. რედაქტირებული სახით ეს IX ძლისპირი იხილეთ წინამდებარე კრებულში გვ. **57-58**. აქ ჩვენ შევცვალეთ მუხლებზე დაბოლოების ფორმა.

<u>**მესამე მაგალითი**</u> - წინადაცვეთის „ა” ხმის ტროპარის ბოლო მუხლი დედანში (იხ. ხელნაწერი **Q674** გვ. **462-463**):

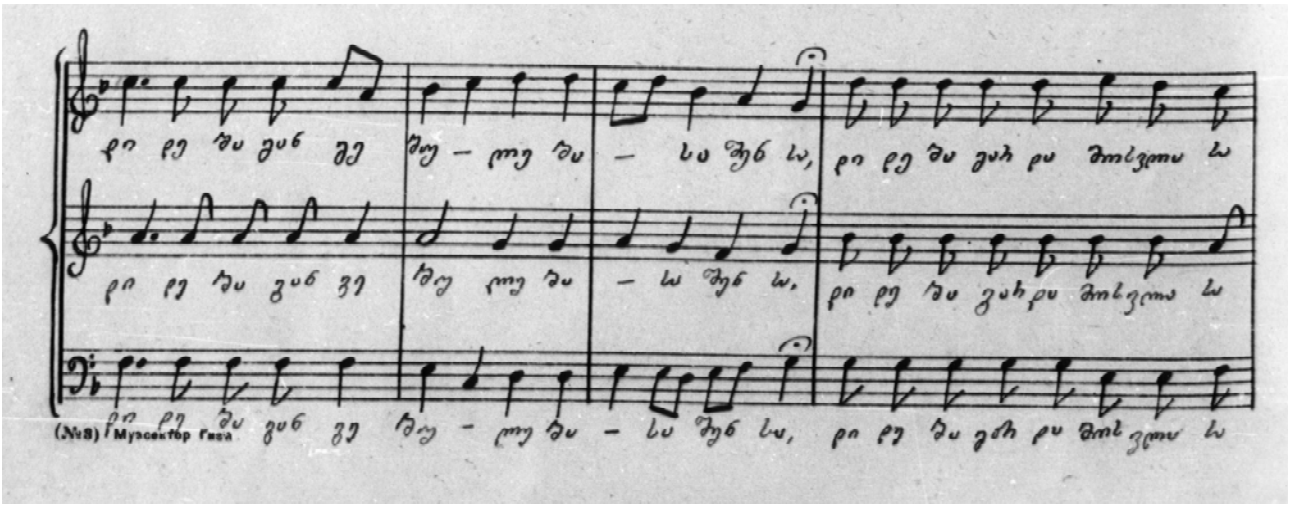

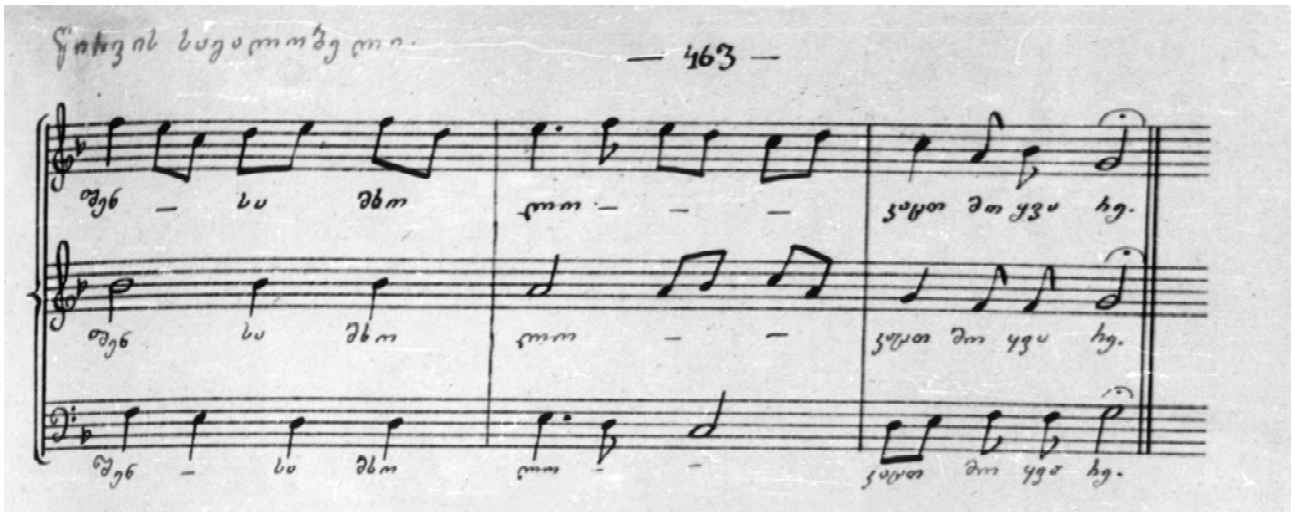

ამ მუხლის მელოდიური ნახაზი ბუნდოვანია. ნათელია, რომ შეცდომაა დაშვებული ჩაწერის დროს. ჩვენ ანჩისხატის ტაძარში ვგალობთ ამავე ხმის „უფალო ღაღადვყავს” დეკანოზ რაჟდენ ხუნდაძის ხელნაწერების მიხედვით. ეს პრობლემაც ამ საგალობლის მიხედვით გადავწყვიტეთ. რედაქტირებული სახით ეს ტროპარი იხილეთ წინამდებარე კრებულში გვ. **84-85**.

კრებულს თან ახლავს ჩანაწერი, რომელიც ანჩისხატის ტაძრის გუნდმა ჯერ კიდევ **1995** წელს ჩაწერა ამ წიგნისათვის, რომელსაც გამოცემა მხოლოდ ეხლა ეღირსა. ზოგადად, საშემსრულებლო სტილსა და მანერას ჩვენ კანონიკის დონეზე განვიხილავთ, ვანიჭებთ რა მას კანონიკური მელოდიის ტოლფას მნიშვნელობას.

დასასრულს გვსურს მადლობა გადავუხადოთ ყველას, ვინც დახმარება გაგვიწია კრებულის მომზადებაში. სულიერ მამათა ლოცვა-კურთხევის მადლი თან გასდევდა კრებულის მომზადებას. დიდ მადლობას ვუხდით ნოდარ მამისაშვილს, კრებულის რედაქტორს, რომლის პროფესიული რჩევები ჩვენთვის ყოველთვის სარგებლობის მომტანია; ბატონ ექვთიმე კოჭლამაზაშვილს, რომელმაცდახმარება გაგვიწია სიტყვიერი ტექსტის შესწორების მხრივ; ქალბატონ ლამარა ქაჯაიას, რომელმაც თავის დროზე სამი სქელტანიანი ხელნაწერი ფოტოასლების სახით გადასცა საქართველოს საპატრიარქოს;

მიუხედავად დიდი მცდელობისა, გამოცემას გააჩნია ნაკლოვანებები. ჩვენ ყურადღებით მოვეკიდებით ყველა შემოთავაზებულ შენიშვნას.

მალხაზ ერქვანიძე

Introduction

This volume continues a series of Georgian chant publications intended to revitalize the medieval chant tradition. The first in the series was published in 2000 and includes the basic required chants for the All-Night Vigil and Divine Liturgy. This second collection contains the basic chants of the Twelve Great Feasts and the Immovable Feast Days, but unfortunately does not include the full breadth of chants from the Feast Days of other saints. The chants in both of these publications are in the *Sada Kilo* ('Plain Mode') and *Namdvili Kilo* ('True-Simple Mode'),[1] and originate from the medieval school of chant at the Gelati Monastery.[2] In our opinion, the *Sada Kilo* chant from the Gelati and Martvili Monastery schools is the most suitable for church services, as it combines a masterful balance of text and melody.

Georgian chant is believed to have originated in the Tao-Klarjeti region between the seventh and tenth centuries (present day NE Turkey)[3] from where it spread to the major monastery-academies throughout Georgia. Chant flourished at the academy of Iqalto in far eastern Georgia, the Gelati academy in the Kutaisi region, and Martvili (Chqondidi) Monastery. During the eleventh and twelfth centuries, chant was unified in the school of hymnography at the Gelati Monastery, which was among the leading spiritual and educational centers of the world at that time.

Due to the intervention of Russian Tsarism in the early nineteenth century, church services in Georgian were discouraged and in many cases forbidden in place of Russian style services. Dependent on the church for support, traditions such as Georgian chant suffered as a result of the church disintegration. Thankfully, chant was safeguarded from complete loss by the singing tradition in several aristocratic families. Today, in reference to the chant styles passed down by these families sometimes bear their name, such as the *Dumbadze mode*, the *Chalaganidze mode*, and the *Karbelaant mode*.[4] It must be noted that the difference between these family modes is relative because all chant traditions in Georgia come from the same common source, as this essay will discuss.

During the nineteenth century, when canonical chant tradition was not in the control of the churches and monasteries, the influence of secular singing became stronger. For example, in the *Karbelaant mode* chant from eastern Georgia, one can find ornamented cadences typical of secular songs from the eastern regions of Kartli-Kakhetian. Another quality found in eastern style chant that is considered to be the influence of secular music is the overdevelopment of the middle voice, which is so prominent that it often subordinates the melody and bass harmonies. *Dumbadze mode* chant from Western Georgia is also influenced by secular music. This is seen in abrupt rhythmic movements and interval leaps larger than a 3rd, characteristics inconsistent with the *Sada Kilo* from the Gelati Monastery. Though the many surviving chant modes seem quite diverse, they in fact illustrate the preservation of a single canonical chant rule, which is expressed in the melody and structure of the *Sada Kilo*. This remarkable observation needs special attention and future research.[5] With God's help, these precious family-mode chants will soon be published, but for now, the Gelati *Sada Kilo* takes precedence in bringing the Georgian tradition back into common practice.[6]

The Gelati Monastery *Sada Kilo* is not mentioned in written sources from the Middle Ages, but we can bring together the words of several famous chanters and musicologists of the modern era to make the case for a common source of chant.

---

1. *Sada Kilo* (Plain Mode) chant is also referred to as 'Children's Mode' (*Sabavshvo Kilo*) and consists of the basic structure of the chant in three-part harmony without ornamentation or elaboration. *Namdvili Kilo* (Simple-True Mode) is a further development of *Sada Kilo* in which the original melody and harmonies are elaborated. *Gamshvenebuli Kilo* (Colorful Mode) is the furthest development of chant elaboration, and is characterized by strong ornamentations that vary in harmonic structure according to region.

2. The Gelati Monastery is located outside the city of Kutaisi, and was constructed by King David the Builder in the twelfth century.

3. Famous 9th-10th centuries hymnographers Grigol Khandzteli and Michael Modrekili collected and composed chants in illustrated manuscripts at monasteries in the Tao-Klarjeti region, see Magda Sukhiashvili, 2002.

4. The Dumbadze family came from the village of Ozurgeti in the Gurian region and for generations sang in the Shemokmedi Monastery. The Chalaganidze family came from the Martvili Monastery area, and the Karbelashvili family came from the village of Chala in the Kartli region. These three areas developed different manners of regional *Gamshvenebuli Kilo* (Colorful Mode) chant.

5. Comparison between *Gelati Mode*, *Dumbadze Family Mode*, and *Karbelaant Family Mode* versions of a single chant, for example *Shen Gigalobt* (We Bless You), reveal a striking similarity in their nearly identical melodies. The bass and middle voices vary according to regional style but follow the same harmonic structure. *Karbelaant mode* bass lines are very simple while the middle voice ornaments with stepwise, melismatic phrases. *Dumbadze mode* has a highly active bass, while the melody is often ornamented with secular variations from Gurian region folksongs.

6. A book of one hundred *Dumbadze mode* chants from the Shemokmedi Monastery chant school has been collected and transcribed by scholar Davit Shughliashvili from the Artem Erkomaishvili audio archive (published 2003). A separate collection of *Karbelaant mode* chant has also been prepared (published 2005).

Pilimon Koridze [7] wrote: "Chanting was distributed throughout Georgia from the Gelati and Martvili Monasteries… several centuries ago *Sada Kilo* was in practice in Guria, but now *Varjishi Galoba* ('Colorful Mode' chant, synonymous with *Gamshvenebuli Kilo*) is common. Mamia IV, Governor of Guria (17th century), was not satisfied with the *Sada Kilo*, so he invited singing members of the Tskvitishvili noble family from Gelati Monastery to come and teach more complicated chant. These singers brought the tradition of *Gamshvenebuli Kilo* chant with them to Guria…." [8]

Deacon Razhden Khundadze [9] wrote, "In bygone times, Gelati was the nesting ground (*deda-bude*) for church chant, and in modern times some of our most famous and renowned chanters have been trained at Gelati including Anton Dumbadze, Sino Kandelaki, Davit Chkhareli (Shotadze), and others." [10]

"How is it possible that we call this chant *Imeretian mode*?" [11] Exclaimed one author in the Iveria newspaper. "This is the original chant mode of our Georgian church, begun in the times of Davit Aghmashenebeli.[12] The Gelati Monastery was the nesting grounds for church chant; it was the site of the main school and chant spread from there not only throughout the Imeretian region, but to all corners of Georgia. The so-called *Karbelaant Kilo* is nothing but Gelati Monastery mode in its basic structure.…" [13]

The chant schools of Western Georgia were closely linked with one another, as demonstrated by the fact that chanters were able to easily match their various styles of chant when singing together. One remarkable story illustrates this interesting fact. Artem Erkomaishvili, a renowned Gurian chanter and singer once said, "In the old times there was one common style of church chant. At the Martvili Monastery in Samegrelo, Dito Chalaganidze's group still sings in this common style. Chalaganidze was Davit Dumbadze's friend. One day there was a funeral of an important man, so a special service was organized in his honor at the Martvili Monastery. One of Chalaganidze's singers was ill, so I offered to help… and sang every hymn that was in the service with their choir. Afterwards, Dito took me into his room, thanked me and asked, 'How did you manage to learn all those hymns at such an early age?'" [14]

Another interesting point illustrates the common origin of chant. Though Anton Dumbadze was a master of the *Shemokmedi Monastery mode*, he sang the *Gamshvenebuli Kilo* from Gelati when working with transcriber Pilimon Koridze. Presumably, this is the same style of chant that Dumbadze taught to Artem Erkomaishvili who, years later, was able to sing at the funeral with Chalaganidze's Martvili Monastery choir.

From these various sources we conclude that church chant melodies and structures were the same throughout Georgia, which can also be said for the Georgian literary language. Folksongs, on the other hand, vary widely between regions. The chants included in the present collection were selected from Abbot Ekvtime Kereselidze's manuscripts[15] and are, to the best of our knowledge, examples of a common school of chant.[16] We examine the evidence:

---

7. Pilimon Koridze (1835-1911), a famous opera singer, spent the last thirty years of his life transcribing nearly five thousand chants into western notation. He worked with famous master chanters including Anton Dumbadze, Razhden Khundadze, Ivliane Tsereteli, Dimitri Chalaganidze, and others.

8. See Historical Archive of Georgia, P. Karbelashvili's personal archive #1461-126; P. Koridze's article "A. Few Remarks on the Historical Review of Chants and Songs by Fr. Polievktos Karbelashvili." Polievktos Karbelashvili (1855-1936) was the eldest son of famous master chanter Grigol Karbelashvili from the village Chala in Kartli. Together with his brother Vasili Karbelashvili, he worked to save the Eastern Georgian chant mode and wrote a book on the history of chanters and singers from the region.

9. Razhden Khundadze (1858-1929), a famous master chanter of the Gelati, Martvili, and Shemokmedi chant schools, was also a priest in Kutaisi.

10. Deacon Razhden Khundadze, Shinauri Sakmeebi newspaper, #18, 1910

11. Imereti is the name of the region straddling the north-south mountains in central Georgia between the Kartl-Kakhetian regions to the east and the Gurian-Megrelian regions to the west. The Gelati Monastery stands outside the Imeretian regional capital of Kutaisi.

12. 'David the Builder' was a famous king who joined three regions to create the first unified Sakartvelo 'Land of the Karts' (Georgia) in the 12th century.

13. Iveria newspaper, About Pilimon Koridze and Church Chanting, article #259, 1890. The author points out that all varieties of chant stem from the so-called 'Imeretian mode,' which should be more clearly termed the 'Gelati Monastery Mode.'

14. Anzor Erkomaishvili, Grandfather, p 31. Remarkable about this story is that Artem Erkomaishvili (1887-1967), who studied chant with Melkisedek Nakashidze and grew up singing Shemokmedi Monastery chant (Gurian region) could easily sing in the chant mode of the Megrelian choir. Shemokmedi mode sounds distinctly unique from *Gelati mode*. The fact that Artem Erkomaishvili also knew a basic structure of church chant which was compatible with the mode sung by the Martvili Monastery choir implies a pedagogy (now lost) whereby students learned a common *Sada Kilo* before learning regional variation. At age twenty-two, Artem Erkomaishvili already knew both *Gelati mode* and *Shemokmedi mode*.

15. Ekvtime Kereselidze (1865-1944), now a saint of the Georgian Orthodox Church. Between 1912 and 1936 Kereselidze organized and recopied the approximately 5500 rough-draft transcriptions inherited from Pilimon Koridze and Maxime Sharadze's Tbilisi Press. During this time his life was threatened repeatedly, but he was able to continue safeguarding himself and the chant manuscripts by moving between the Gelati, Tsvetitskhoveli, and Zedazani Monasteries. In 1936 the chants were safely delivered to friends in the State Manuscript Archive, where they were kept safe but largely unseen until 1988.

16. Nowhere in the Kereselidze manuscripts are the chants referred to as '*Gelati school*' or '*Gelati Mode*,' therefore this essay examines the basis for stating that one common school of *Sada Kilo* chant existed, and that this chant was developed at the Gelati Monastery.

1. The chant mode in the manuscripts is Western Georgian. It is known that in Western Georgia chant spread from the Gelati and Martvili Monasteries.

2. Pilimon Koridze transcribed chant from representatives of three regions: From the Guria region were Anton Dumbadze and his students Melkisedek Nakashidze and priest Nestor Kontridze; representing the Samegrelo region was Dimitri Chalaganidze; from the Imereti region came Ivliane Tsereteli, Aristovle Kutateladze, and Deacon Razhden Khundadze (who was born in Guria but worked in Kutaisi).[17] Other chanters were also present. The transcriptions from these master chanters show the similarity of their collective chant education even though they represented such a diverse area in Western Georgia.[18] From an article in the Iveria newspaper, we read a similar observation. "It is an interesting fact that at the auditions for the transcription project, all of the chanters sang together similarly as if they had studied with the same teacher. Dumbadze from Guria, Chalaganidze from Samegrelo, Kandelaki from the village of Gelati, Medzmariashvili from Lower Imereti, Ioseb Tsereteli from Upper Imereti, V. Kutateladze from the town of Khoni… they all chanted in the same mode. They inspected Koridze's transcriptions and agreed upon the correct mode together."[19]

3. *Gamshvenebuli Kilo* ('Colorful Mode') chant has clear links with *Sada Kilo* ('Plain Mode') chant. Ekvtime Kereselidze copied examples of chants in all three modes in the manuscript Q674, where it is easy to see the development from *Sada Kilo* to *Namdvili Kilo* to *Gamshvenebuli Kilo*. When transcribing, Pilimon Koridze sourced the *Gamshvenebuli Kilo* chants as originating from the Gelati school, therefore it follows that the *Sada Kilo* also comes from Gelati.

Modern studies on the pre-western notational systems (neumes) in Georgian manuscripts reveal a close relationship between examples from the nineteenth century and from the Middle Ages.[20] From the eleventh to the eighteenth century there was a natural development of chant that closely followed rules of canonical chant melody, but in the nineteenth century the tradition was almost lost. In the twentieth century, any chance of chant preservation or revival was frozen (in an atheist regime). The history of chant can be divided into three periods: the era of *Sada Kilo*, the era of *Namdvili Kilo* chant, and the era of *Gamshvenebuli Kilo* chant.

The era of *Sada Kilo* (approximately 7th - 11th centuries) was characterized by the composition, unification, and eventual distribution of chant to various schools throughout Georgia. *Sada Kilo* is homophonic and follows a strict canonical rule with simple harmonic and melodic movements.[21] In *Sada Kilo* the verbal text is stronger than the music. We believe that medieval neume notation most likely depicts chant in *Sada Kilo*, and in neither the written nor the oral record is there any indication that chant has radically transformed or changed from that time.

Furthermore, we presume that in the eighteenth to nineteenth centuries, the transmission of the chant tradition was similar to the Middle Ages. In reference to the earliest known Georgian hymnographers, twentieth century scholar Ivane Javakhishvili translated a reference to Giorgi Mtatsmindeli (George of Mount Athos) from old Georgian to modern Georgian, "…young Giorgi easily and quickly memorized the harmonization of the voices to the chant melodies."[22] This quote seems to indicate that students first studied the canonical first-voice melodies, as passed down through the line of master chanters, then learned the theory of harmonizing these melodies in the second and third voices.[23]

---

17. In the first major transcription effort (1884-1885), Dumbadze, Chalaganidze, Tsereteli, and Khundadze worked together from 1885-1887 to figure out the most important chants to transcribe with Pilimon Koridze, and in what mode they should be sung.

18. See Pilimon Koridze, Score #1, Tpilisi, 1895

19. Iveria newspaper, author unknown, 1890, #259

20. Doctoral Dissertation by Manana Andriadze, Ph.D., "Genres of Chant and the Tradition of Neumatic Notation According to 19th Century Georgian Manuscripts," 1998

21. See Manuscript Q674, *Sabavshvo Tsirvis Tsesi*, 'Children's Service Mode'

22. Ivane Javakhishvili, Basic Aspects of Georgian Music History, 1938, quote as written down by scribe, Priest-Monk Giorgi. Of note is that the word for 'harmonization' has been translated from Old Georgian 'shets'qobileba galobata' to Modern Georgian 'hangebis shebaneba.'

23. Ioane Petritsi, 11th century philosopher and theologian, named the three voices of Georgian chant: mzakhr, meaning 'to call', first voice; zhir, meaning 'second' (in Mingrelian dialect), second voice; bam, possible ancestor to current 'ban' which means bass, third voice (ertbamad in Mingrelian dialect means to collect, to blend, to remain together).

The underlying structure of Sada Kilo among the varieties of chant in the modern era is just one more example of the nation's cultural unity and musical heritage despite centuries of invasion and conquest. Sada Kilo expresses the qualities of simplicity, humility, and prayerful willingness. It is not intended to be performed for emotional effect. The text and music balance one another and the melodic phrases are balanced with in three-voiced harmony.

The era of *Namdvili Kilo* chant (approximately 11th -16th centuries) begins as the voice parts begin to be slightly ornamented, though text and music are still equal in function. Most of the chants in the present collection are in *Namdvili Kilo*, combining elements of both *Sada Kilo* and *Gamshvenebuli Kilo.*

The era of *Gamshvenebuli Kilo* chant (approximately 16th - 19th centuries) is distinguished by the relative development of the music over the text. One can note that the tempo of the chant is decreased so that voice movements can be more active, allowing voices to cross over one another, increase range, and develop complicated harmonic structures.[24] The lengthening of the melody especially enables voices to move actively in the final cadences, thus creating brilliant musical textures.[25] During this period, a particular form of ornamentation called '*Chreli*' was developed (see p. 58 of this collection, phrase 'Gabriel'). In this case, the *Chreli* is an inserted phrase of music to highlight and elongate an important word within the text. Examples of *Sada Kilo*, *Namdvili Kilo*, and *Gamshvenebuli Kilo* occur side by side in the Manuscript Q674, clearly showing a gradual development between them. In order to have a better understanding of the inner nature of Georgian chant, it will be necessary to carry out both theoretical and practical research to facilitate the further study of this important subject.

* * *

The practical revival of Orthodox Church chant in Georgia has been lead by members of the Anchiskhati Church Choir. This choir actively researches the chant transcriptions from the beginning of the twentieth century and first brought these hymns back into practice in 1988 when they began singing in the Anchiskhati Church. Because of their daily experience singing the chants from this volume, discrepancies between normal practice and the transcriptions have been corrected. Taking this experience seriously, the editors of this volume believe it to be error free.

However, we would like to discuss the process of editing the chant transcriptions because of the important and difficult nature of this work. The scale of medieval Georgian chant does not correspond to the tempered scale or to the five-line notational system that represents it.[26] But without a uniquely fitted notational system to work with, nineteenth and twentieth century musicologists were forced to transcribe onto the five-line staff. As a result of this necessity, the natural sound of Georgian chant and the unique Georgian tuning systems have been lost. Unfortunately, this publication cannot make up for this drawback, and must likewise publish in western staff notation.[27]

The process of preparing original manuscripts for publication for common practice in Georgia today has required a small degree of informed guesswork. Following are three examples of the types of editing we have found necessary. The first example illustrates the inaccuracy of the original material itself, the second example shows a change we have made in the voice movements which we consider more appropriate for the tempered scale, and the third example shows not just separate incorrect parts, but a whole stanza that is incorrect. Let's discuss each example:

---

24. For examples of *Gamshvenebuli Kilo* chant see, 1) Gelati chant in Pilimon Koridze's Edition #1; 2) Shemokmedi chant i.e. Dumbadze mode in two collections of scores compiled by Kakhi Rosebashvili (1968); 3) Kakhetian chant i.e. Karbelaant mode, published 2005.

25. See the Kontakion Zesta Mbrdzolisa on page 134 of this volume for a classic example of *Gamshvenebuli Kilo* ornamentation.

26. See article in Khelovneba Journal, #7, 1992. Original Georgian scales varied by region, but in general Georgian scale steps are somewhat larger than tempered scale half steps and smaller than whole steps. The strongest interval in Georgian harmony is the perfect fifth. Other intervals within chords tune according to their placement within the mode. Refer to Anchiskhati Choir recordings for audio examples of modern experimentation with former tuning models.

27. Attempts to discover the ancient tuning method have several sources. One or two recordings of sacred chant survive from the 1907-1914 recording projects of the English Gramophone Company. In 1949 eleven recordings were made of three famous Gurian singers, and in 1966 Artem Erkomaishvili recorded all three voices to one hundred *Dumbadze Kilo* chants. Coupled with knowledge of Georgian folk tuning, scholars compare these archival recordings with the thousands of five-line notation transcriptions in efforts to understand the former tuning methods.

Example 1. *Daplulni Shentana*. Palm Sunday Troparion, Tone 4 (see Manuscript Q674, pp. - 525-527). In the original this example is as follows:

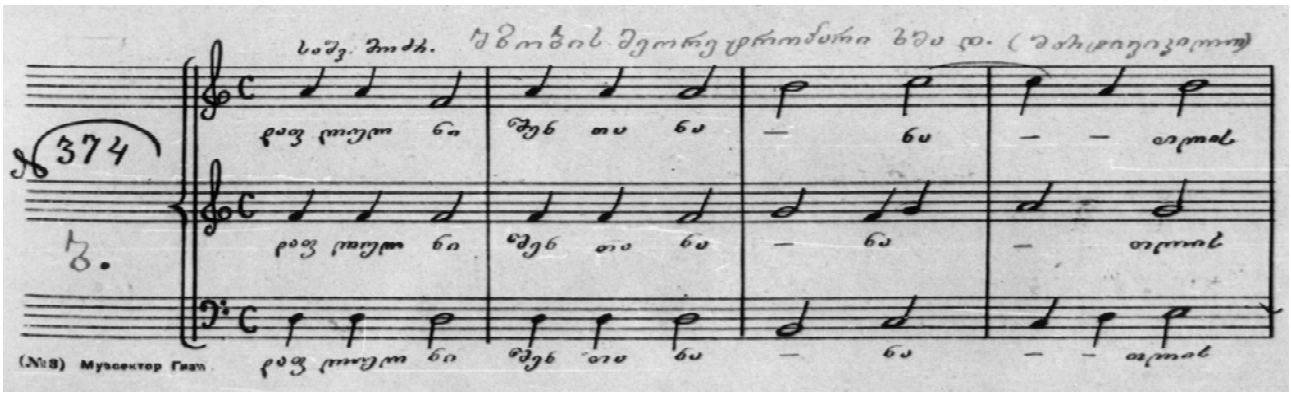

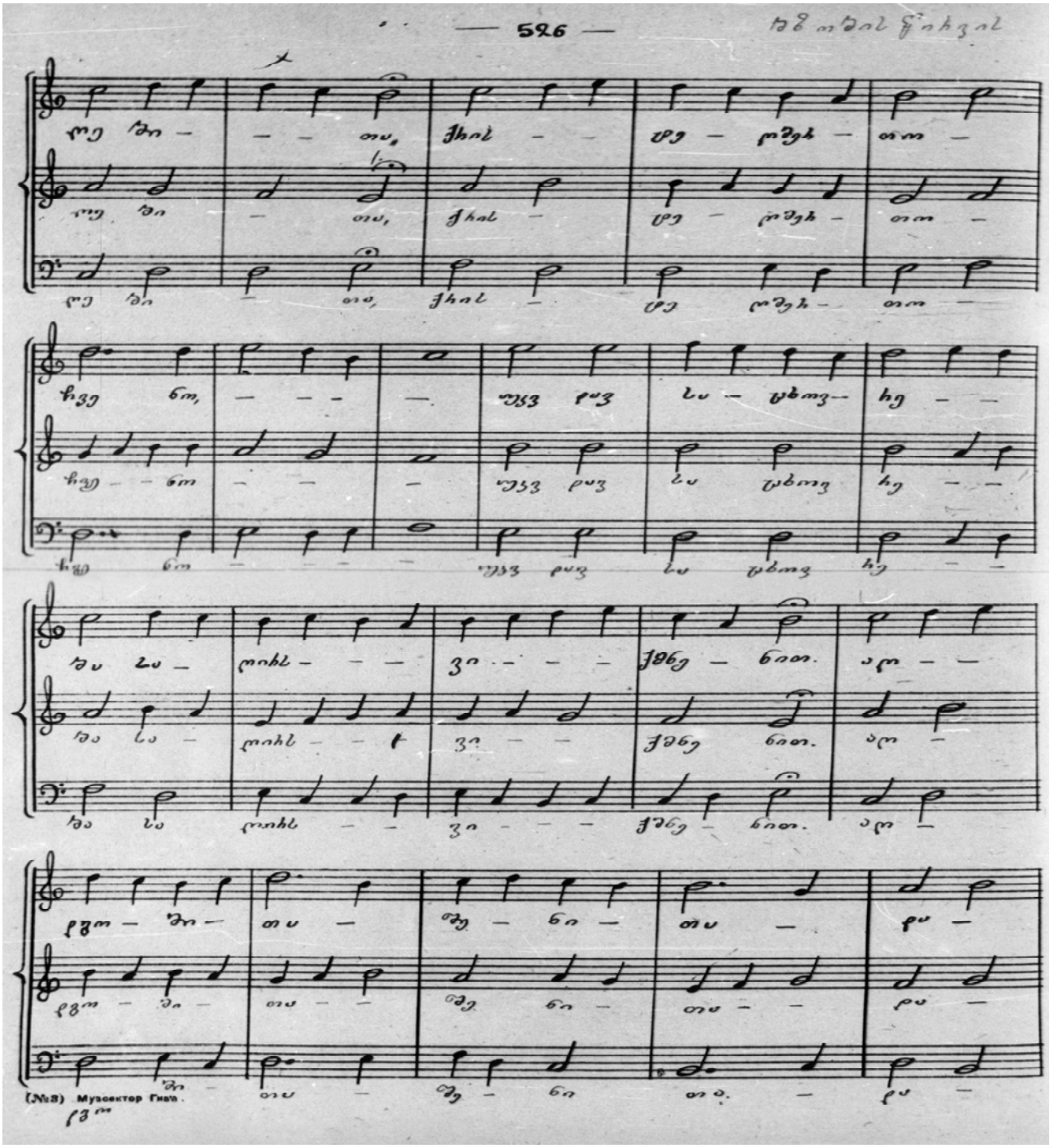

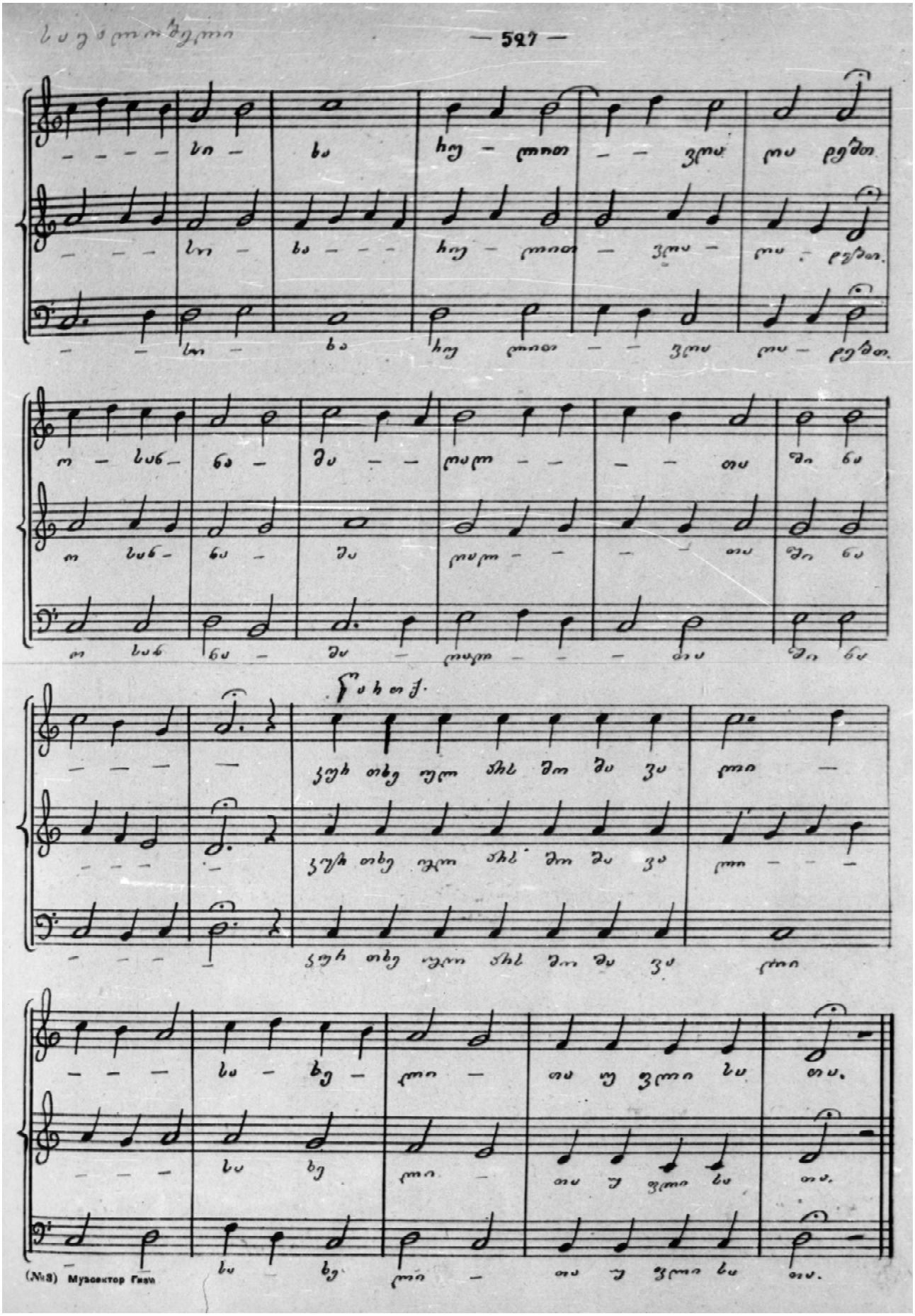

In this case, it should be considered that in most all variants of Troparia in Tone 4, in both manuscript and audio recordings, the chant does not modulate more than one whole step up or down from the initial mode. At the end of the chant, as a rule, it moves down one whole step and remains there. In the manuscript for the Troparion for Palm Sunday (Ex. 1), the chant modulates two whole tones lower than the original mode, but in our opinion this chant is not an exception to the general rule and is in fact an example of an error on the part of the transcriber. Therefore, when the phrase *Aghdgomita Shenita* begins, instead of the notes do, la, do in the first, second, and third voices respectively (C, A, C), there must be the notes re, ti, re (D, B, D) with the rest of the chant being sung in the corresponding tonality (see edited version, p 144 of this collection).

Example 2. Fragment from the IX Irmos of The Entrance into the Temple of Our Most Holy Lady, Birth-Giver of God (see Manuscript Q674, p. 418):

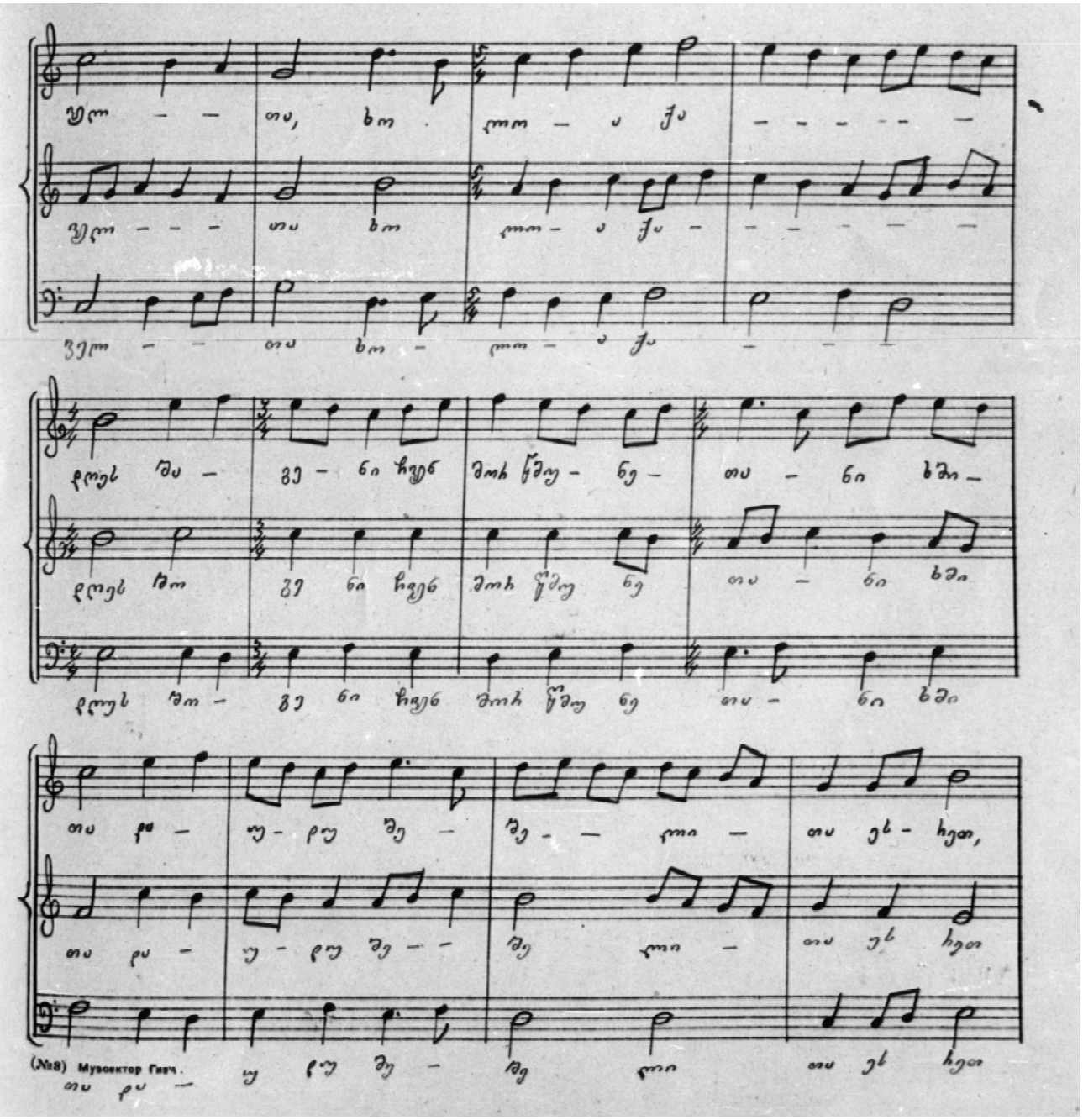

In the original version the three phrases end in the interval of a fifth. We have edited them to end in unison (see pp.57-58 of this collection).[28]

Example 3. Final stanza of the Troparion of the Circumcision of Our Lord Jesus Christ, in Tone 1 (see Manuscript Q674, pp. 462-463):

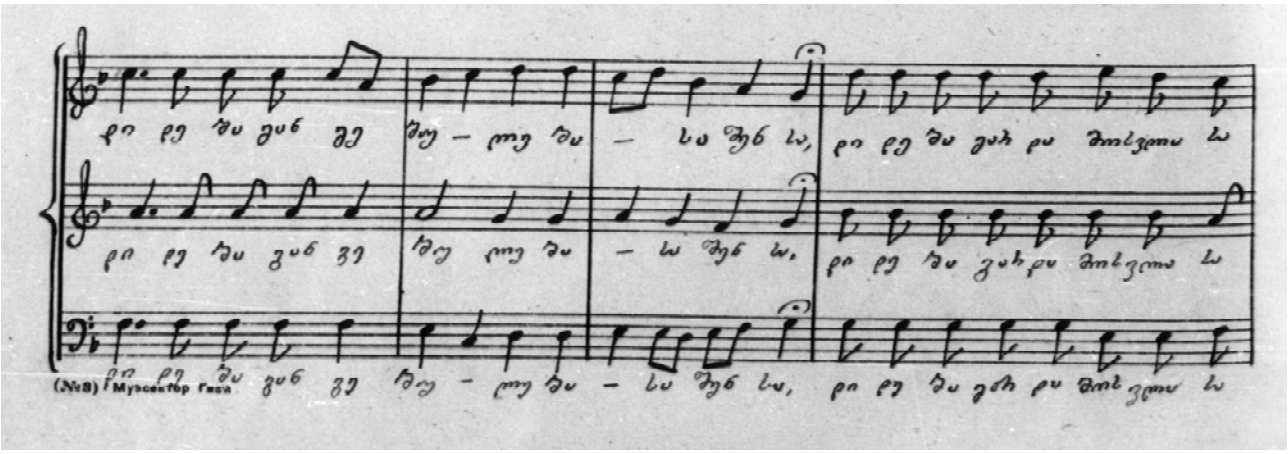

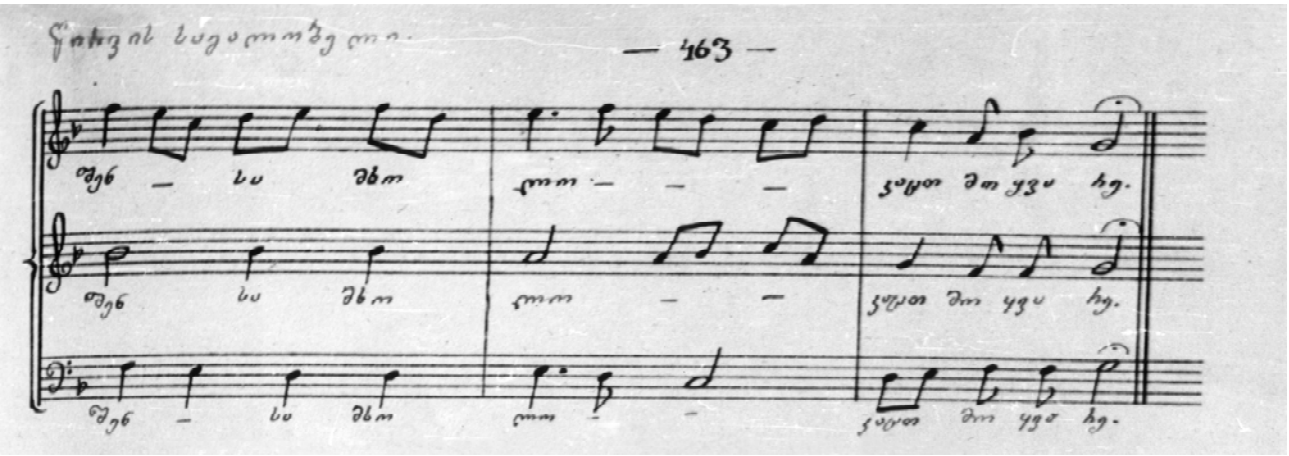

The melodic line of this stanza is unclear and seems to indicate that the transcriber made a mistake. According to Razhden Khundadze's manuscripts there is another chant, *Upalo Ghaghadvqav*, which is sung in the same Tone. We solved the issue of the uncharacteristic and vague melody in the phrase in Example 3 by using the melody from Khundadze's manuscript (see pp. 84-85 of this collection).[29]

The present chant collection is accompanied by a compact disc recording made by the Anchiskhati Choir in 1995. It is the philosophy of the Anchiskhati Choir that the singing of sacred chant must be accompanied by an attitude and manner consistent with the canonical teachings of the church.

In closing we would like to acknowledge the professional advice of Nodar Mamisashvili, the editor of this collection, Ekvtime Kochlamazashvili for his help in editing the text, and Lamara Kajaia, who assisted by delivering many photocopied manuscripts to the Georgian Patriarchate. While preparing this book, the blessings of our spiritual fathers have guided us to continue with our work.

We gladly welcome all remarks concerning the insufficiencies of this edition.

Malkhaz Erkvanidze, Anchiskhati Choir Director

---

28. Final chord of the original is equivalent to the end of the second stanza on p. 58

29. Fourth measure of the original corresponds to the first stanza, first measure of p. 85

PREFACE

Through the course of time, every nation chooses its own way to civilization. If the choice is correct, then the civilization is merged with the spiritual elevation of its people, and when this happens great originality is born in the national culture. The progress of the nation depends on the depth of its people.

As long ago as the fourth century, Christianity was adopted in Georgia. In people's consciousness to be Christian and to be Georgian became synonymous. Such was the historical reality that gave birth to the Georgian Orthodox chants. They were born out of the Liturgy as "sweet grace." * Chant was born, because it was "as necessary as tears when a person weeps or rejoices, as the natural response of the heart when it is joyful or happy." ** It was born as a great achievement in cultural history and at the same time as a uniquely Georgian phenomenon.

The canon of Orthodox hymnography left by the Holy Fathers, including the incredible eight-tone system, allowed each nation the possibility to expand its creative individuality. This is why Georgian chant came to be expressed in three-part harmony with the particular scales, melodies, and polyphony close to the Georgian musical sensibility. The unique polyphony of chant was created to express the perfection and unity of the Divine Trinity. The foundation of universal harmony is based on, as Ioane Petritsi called it, "the principle of unification and merging." ***

It is interesting that as Georgian chant developed, unique performance traits also developed such as the sonorous division of consonants, stressed repetitions of one syllable under one ligature, and the combination of complex parallelism in the upper voice parts and counterpoint in the bass voice. The high aesthetic value and complexity of chant indicate the presence of a master school of hymnography in Georgia. Such a location might have been at the Martvili, Gelati, or Iqalto Theological Academies. The existence of such an academy is also supported by the brilliant masterpiece of medieval spiritual art by Michael Modrekili, in which can be found neumatic musical notation. Grigol Khandzteli, ninth century hymnologist, classified old and new hymns and indicates embellished forms in his writings. Many nineteenth and twentieth century scholars mentioned that complicated Georgian hymns existed around the country and were an indivisible part of the musical culture. Georgian culture not only supported strong schools of hymnography but Georgian chant was firmly established within the singing tradition of musical families throughout Georgia.

Unfortunately, the policies of Russian Tsarism in the nineteenth century and Soviet annexation in the twentith century caused irreparable damage to the Georgian chant tradition. Many churches were destroyed, chanting was forbidden, and the great majority of chants were forgotten. For this reason, the collection and publication of Georgian Orthodox chant is a great gesture of patriotism not only from a historical perspective, but also for the purpose of saving the spiritual culture of this nation.

It is of special importance to note Malkhaz Erkvanidze's careful and prudent approach to the difficult task of selecting and editing hymns. Even those who were well accustomed with chant at the turn of the last century made mistakes in the original transcriptions. The hymns collected in this volume are sung in the "Imeretian Mode," but to be more precise they are characterized by the harmonies, melodies, and eight-tone system which was presumably refined in the Gelati Monastery at a certain period in history.

This volume will be of interest not only for practicing Orthodox Christians, but for everyone who values spiritually purified, elevated music. The written notation is augmented with a recording of authentic Georgian chanting.

Composer Nodar Mamisashvili

---

* **Sulkhan-Saba Orbeliani - Medieval writer.**

** **Ilia Chavchavadze, 19th century writer, enlightener.**

*** **Ioane Petritsi - 12th century philosopher and theologian.**

ქართული ანბანის საერთაშორისო ტრანსკრიფცია

International transcription of the Georgian alphabet

A simple guide to pronunciation of Georgian words

Not all Georgian sounds can be adequately explained or represented by European languages, bat here is some guidance.

a - simple "a " as in "are"

b - simple "b" as in " big"

g - simple "g" as in "good"

d - simple " d" as in "day"

e - as in "at"

v - as in "visa"

z - as in "zoo"

t - as in "tea"

i - as in "England"

k - as in Spanish "Yo te Keiro"

l - as in "left"

m - as in "me"

n - as in "no"

o - as in "always"

p' - as in French "petit"

zh - as "J" in French "Je t'aime"

r - as in "ring"

s - as in "stop"

t' - as in the French "tete"

u - as in "bull"

p - as in "painting"

q - as in "Queen" or "Kate"

gh - as "R" in French "Paris"

q' - Impossible to give parallels to any of the European languages. Press the back of the tongue to the posterior wall of the pharynx and pronounce "K". Something like "K" as in German "Kirsten" but more glotalised.

sh - as in "show"

ch - as in "child"

ts - as in the end of "cats"

dz - as in the and of "beds"

ts' - a bit like the end of "tents" with a small explosion between the tongue and the upper teeth at the end on the 's' so without the release of breath (non aspirated)

ch' - this is very difficult to explain with European parallels. In English the sound "ch" would normally release air but this is glottal stopped the sound being trapped between the a closed larynx and the tongue so that air squeezes out making a little explosion.

kh - as in "J. S. Bach"

j - as in "John"

h - as in "Helen"

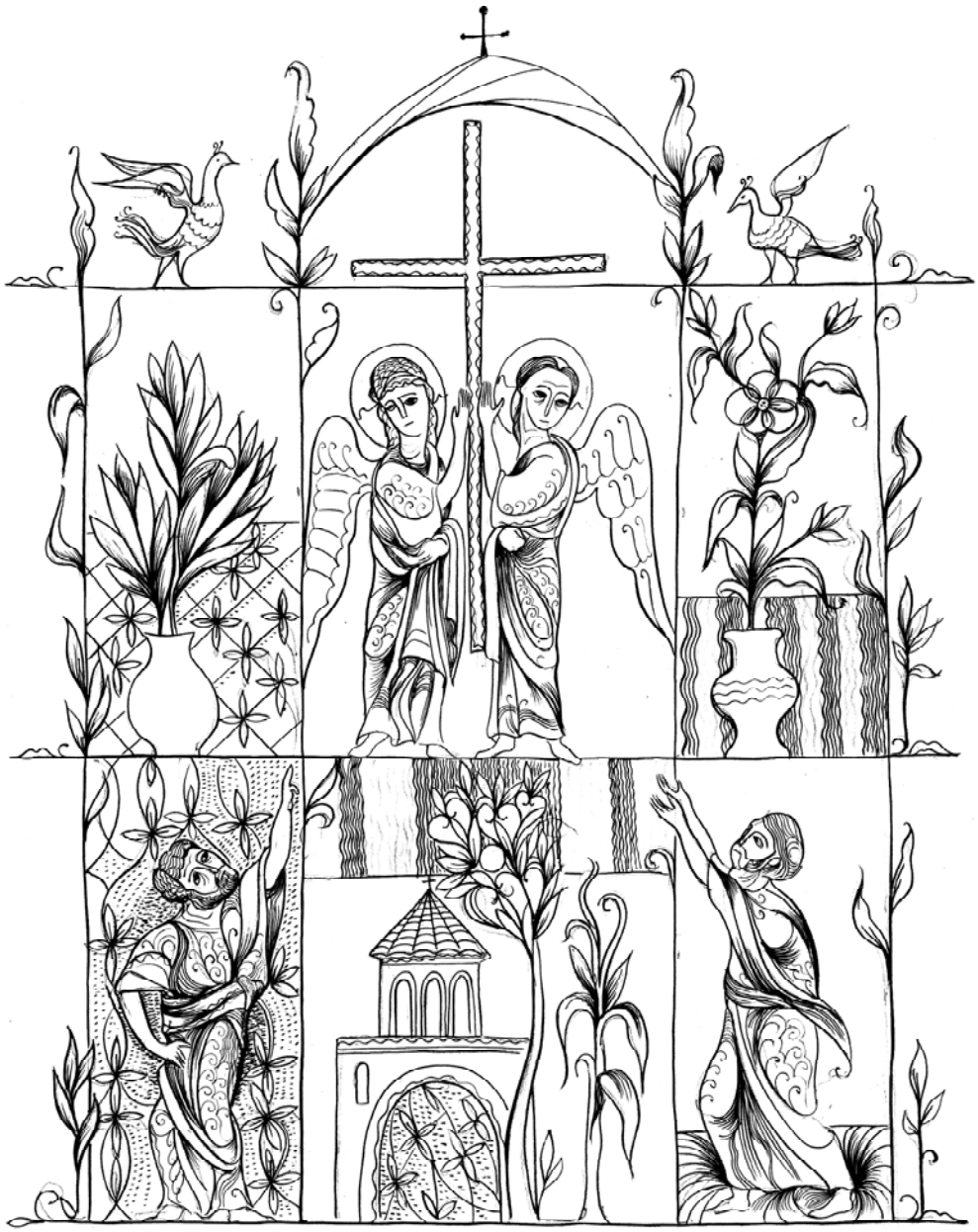

თორმეტ საუფლო და უძრავ დღესასწაულთა საგალობლები

1 სექტემბერს * - დაწყება ინდიქტიონისა
საეკლესიო ახალი წელი

September 1 - THE BEGINNING OF THE INDICTION
CHURCH NEW YEAR

ოხითა** ხმაჲ-ბ

„ყოვლისა დაბადებულისა"

The hymn in tone II

"Creator of all"

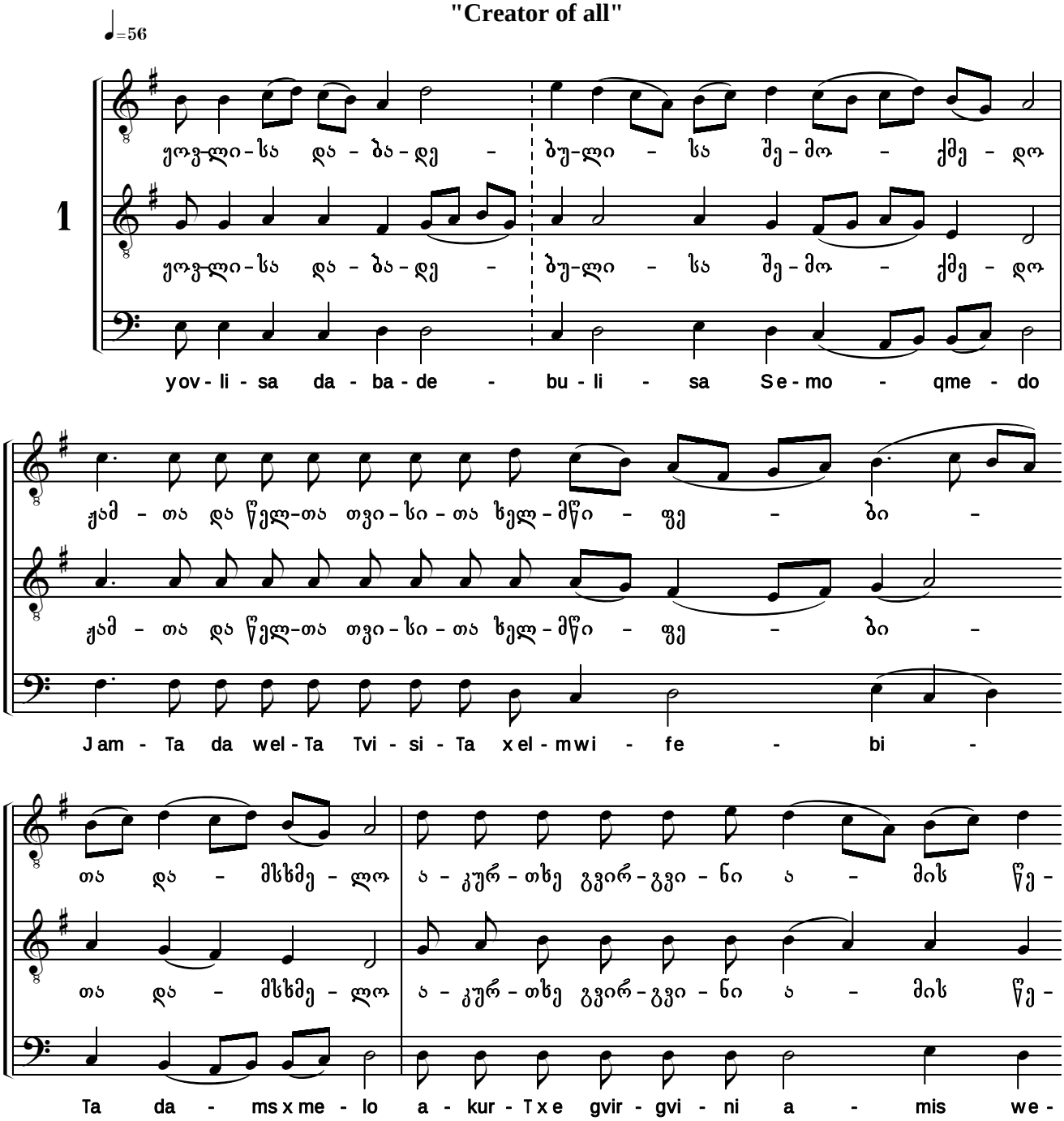

* დღესასწაულთა თარიღები აღნიშნულია ძველი სტილის მიხედვით.
The Feast Days are noted according to the old Julian Calendar and generally fall thirteen days after the modern calendar.

** ოხითა ტროპარის ქართული სახელწოდებაა.

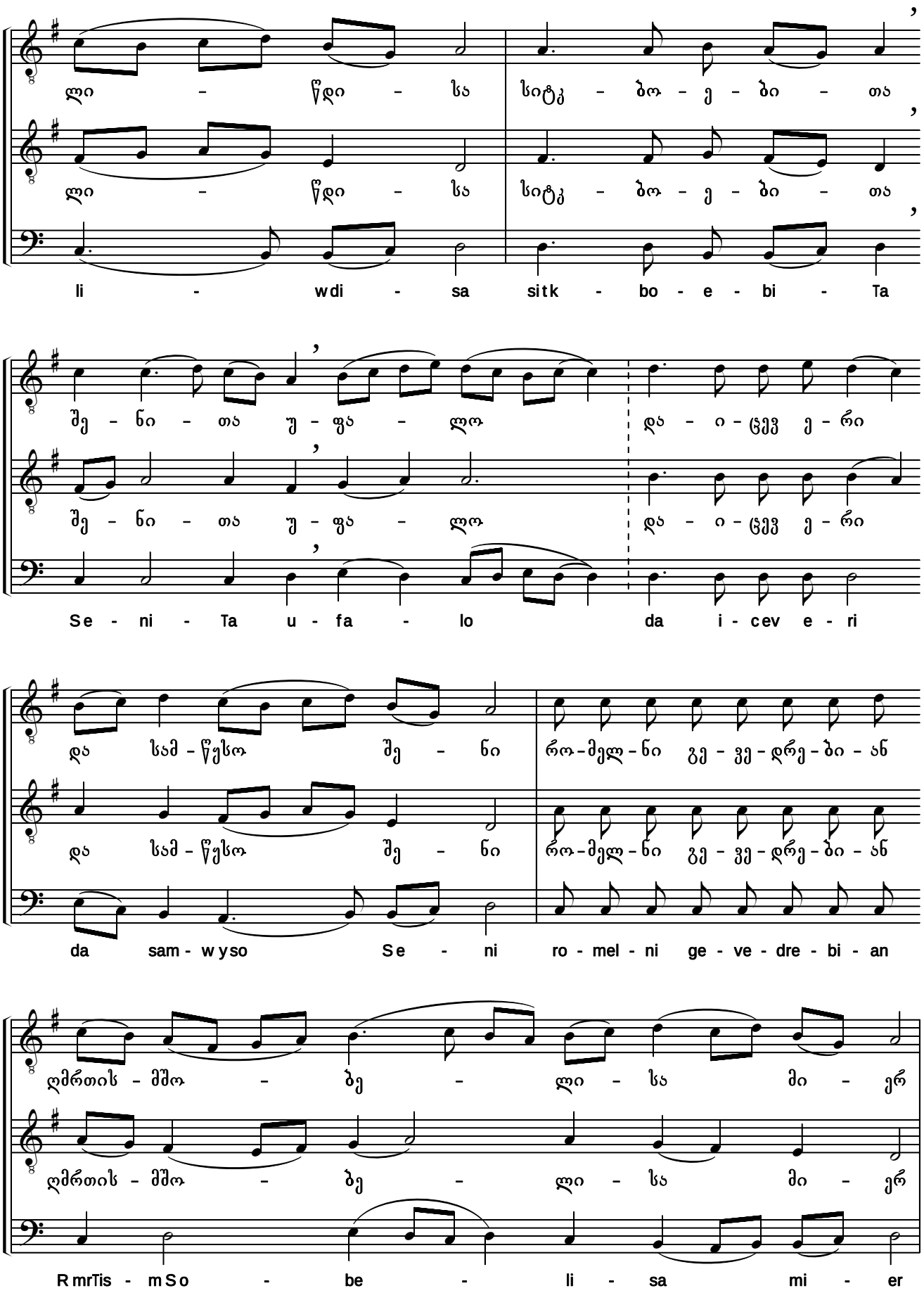
ლი - წდი - სა სიტკ - ბო - ე - ბი - თა
ლი - წდი - სა სიტკ - ბო - ე - ბი - თა
li - wdi - sa sitk - bo - e - bi - Ta
შე - ნი - თა უ - ფა - ლო და - ი - ცევ ე - რი
შე - ნი - თა უ - ფა - ლო და - ი - ცევ ე - რი
Se - ni - Ta u - fa - lo da i - cev e - ri
და სამ - წესო შე - ნი რო - მელ - ნი გე - ვე - დრე - ბი - ან
და სამ - წესო შე - ნი რო - მელ - ნი გე - ვე - დრე - ბი - ან
da sam - wyso Se - ni ro - mel - ni ge - ve - dre - bi - an
ღმრთის - მშო - ბე - ლი - სა მი - ერ
ღმრთის - მშო - ბე - ლი - სა მი - ერ
RmrTis - mSo - be - li - sa mi - er

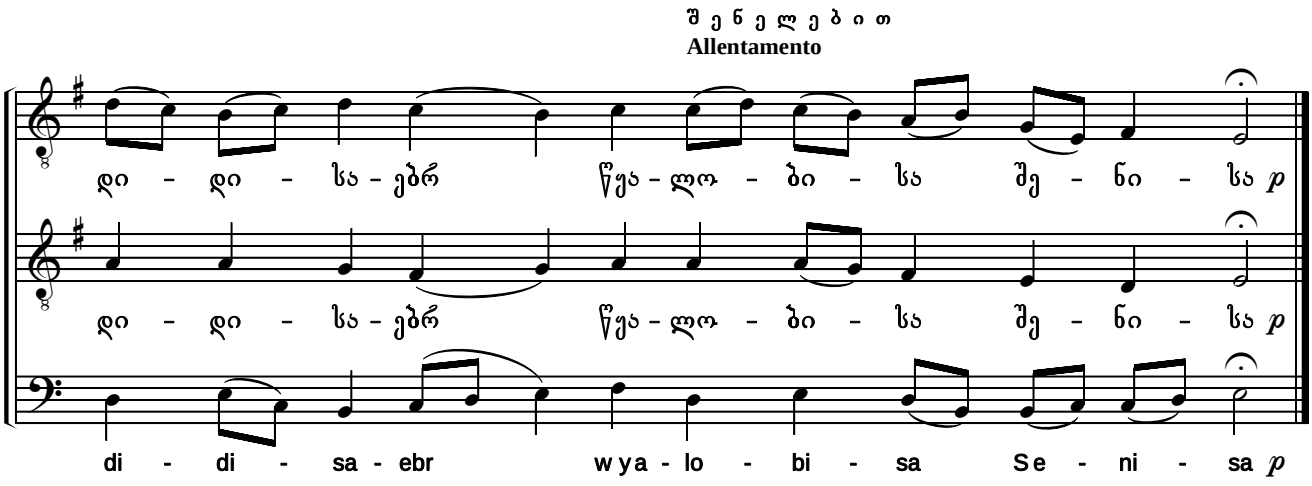

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-გ
The Gradual of the Apostolic in tone III

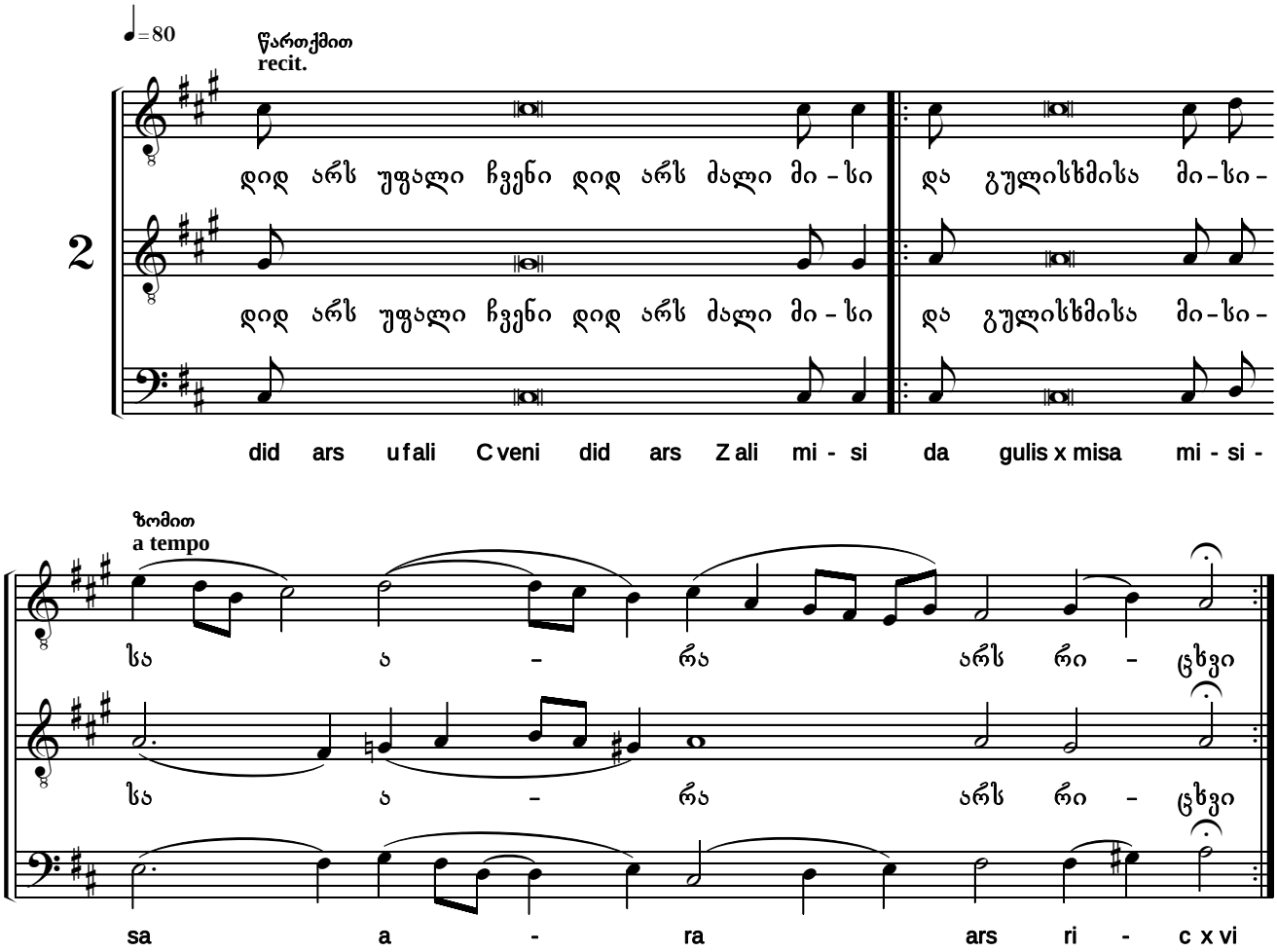

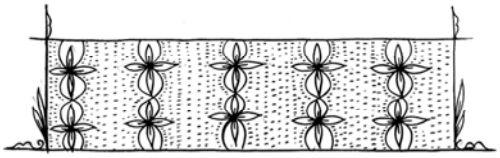

ღმრთისმშობლის შობა

8 სექტემბერს - შობა ყოვლადწმიდისა ღმრთისმშობელისა

September 8 - THE NATIVITY OF THE MOST HOLY BIRTH-GIVER OF GOD

ოხითა ხმაჲ-ა
„შობამან შენმან"

The himn in tone I
"The Holy Nativity"

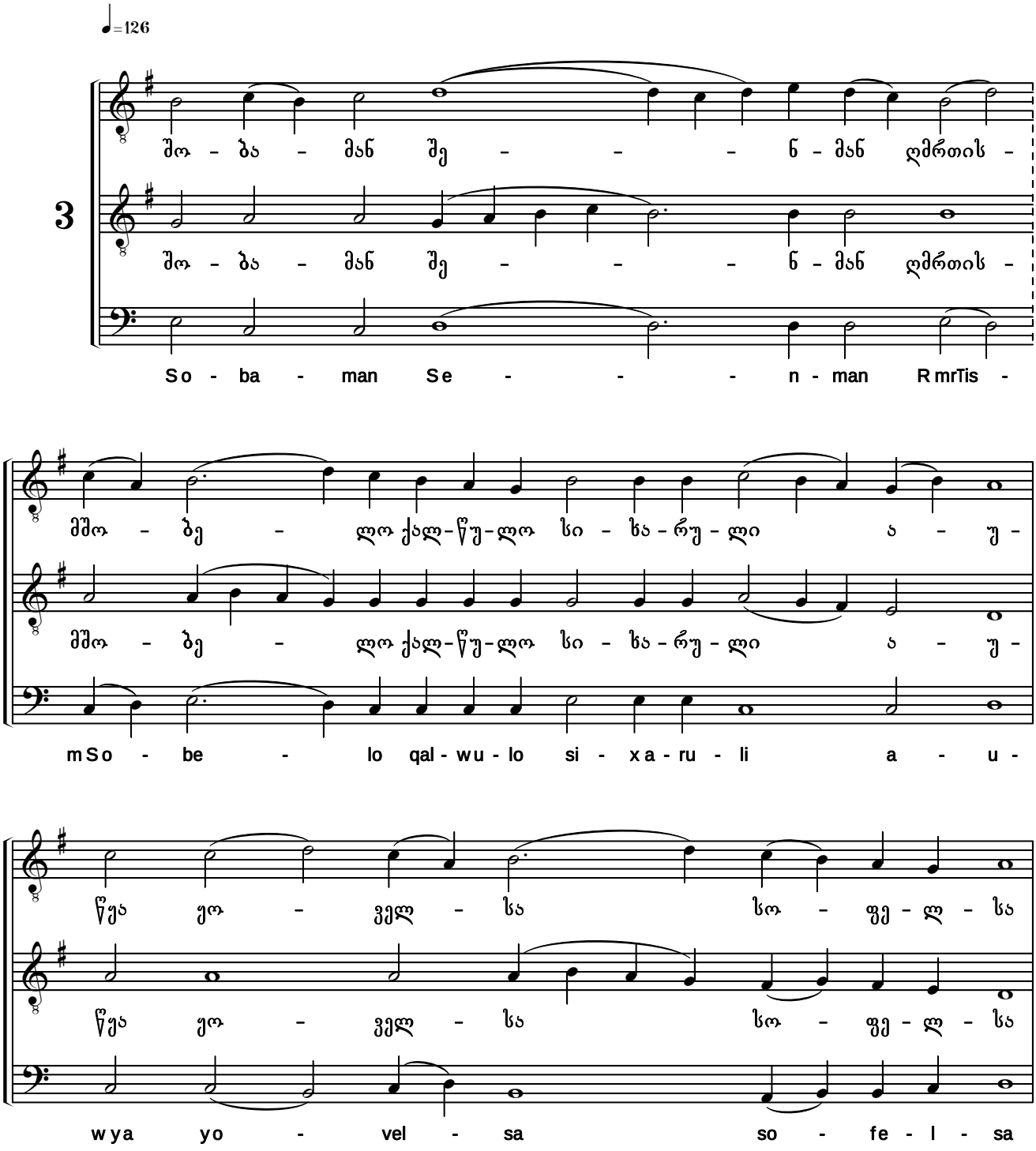

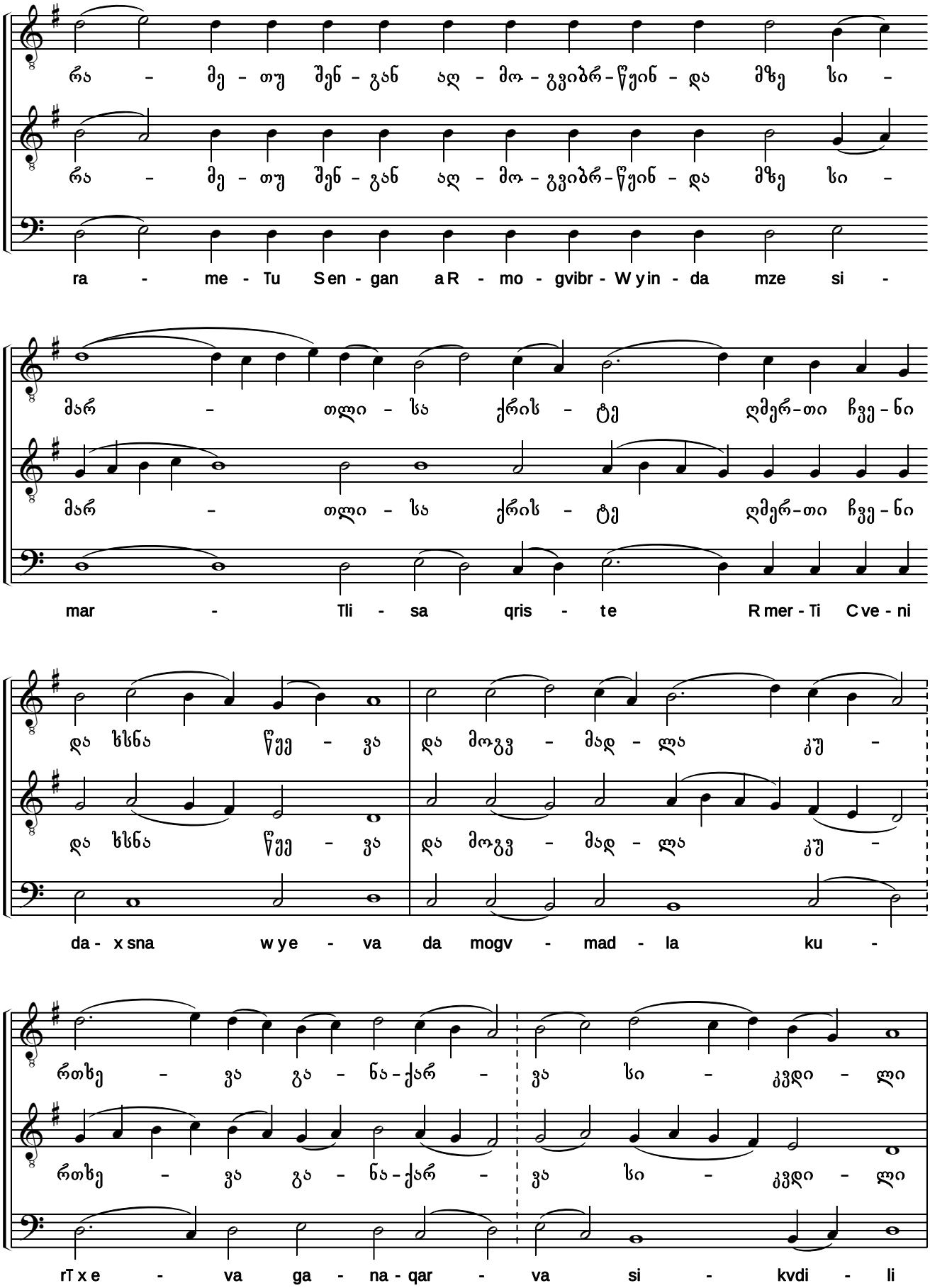
რა - მე - თუ შენ - გან აღ - მო - გვიბრ - წეინ - და მზე სი -
ra - me - Tu Sen - gan aR - mo - gvibr - W yin - da mze si -
მარ - თლი - სა ქრის - ტე ღმერ - თი ჩვე - ნი
mar - Tli - sa qris - te R mer - Ti C ve - ni
და ხსნა წეე - ვა და მოგვ - მად - ლა კუ -
da - x sna w y e - va da mogv - mad - la ku -
რთხე - ვა გა - ნა - ქარ - ვა სი - კვდი - ლი
rT x e - va ga - na - qar - va si - kvdi - li

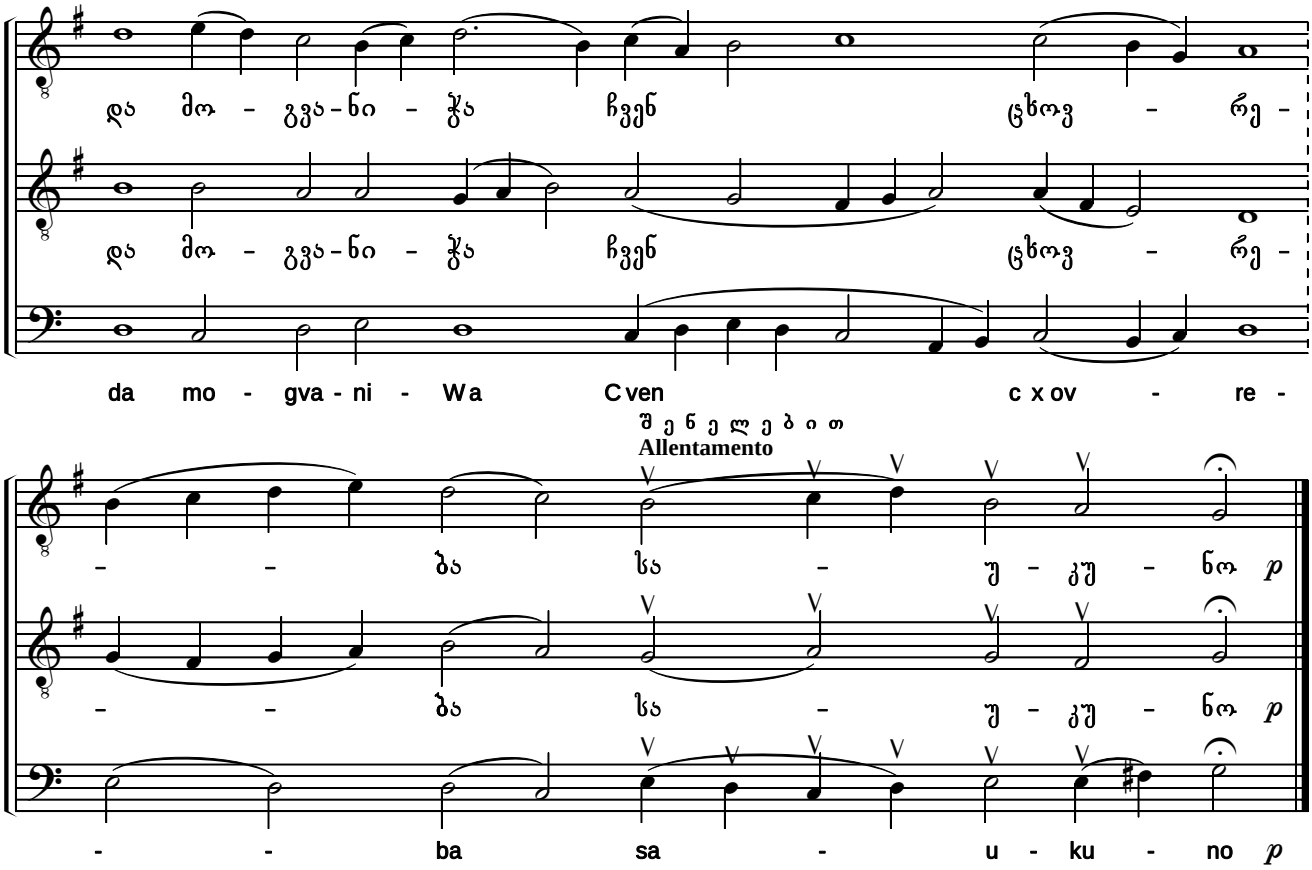

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

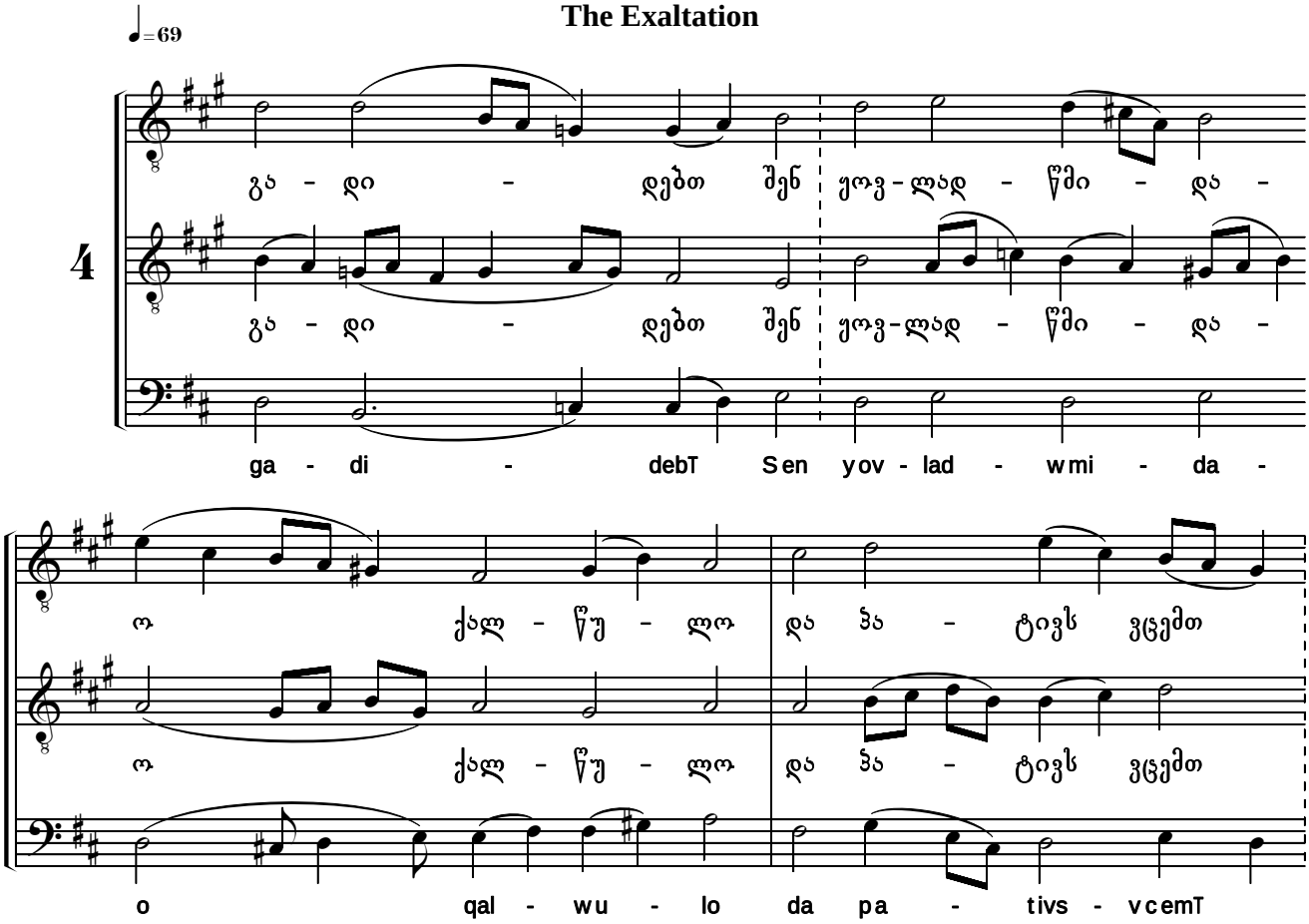

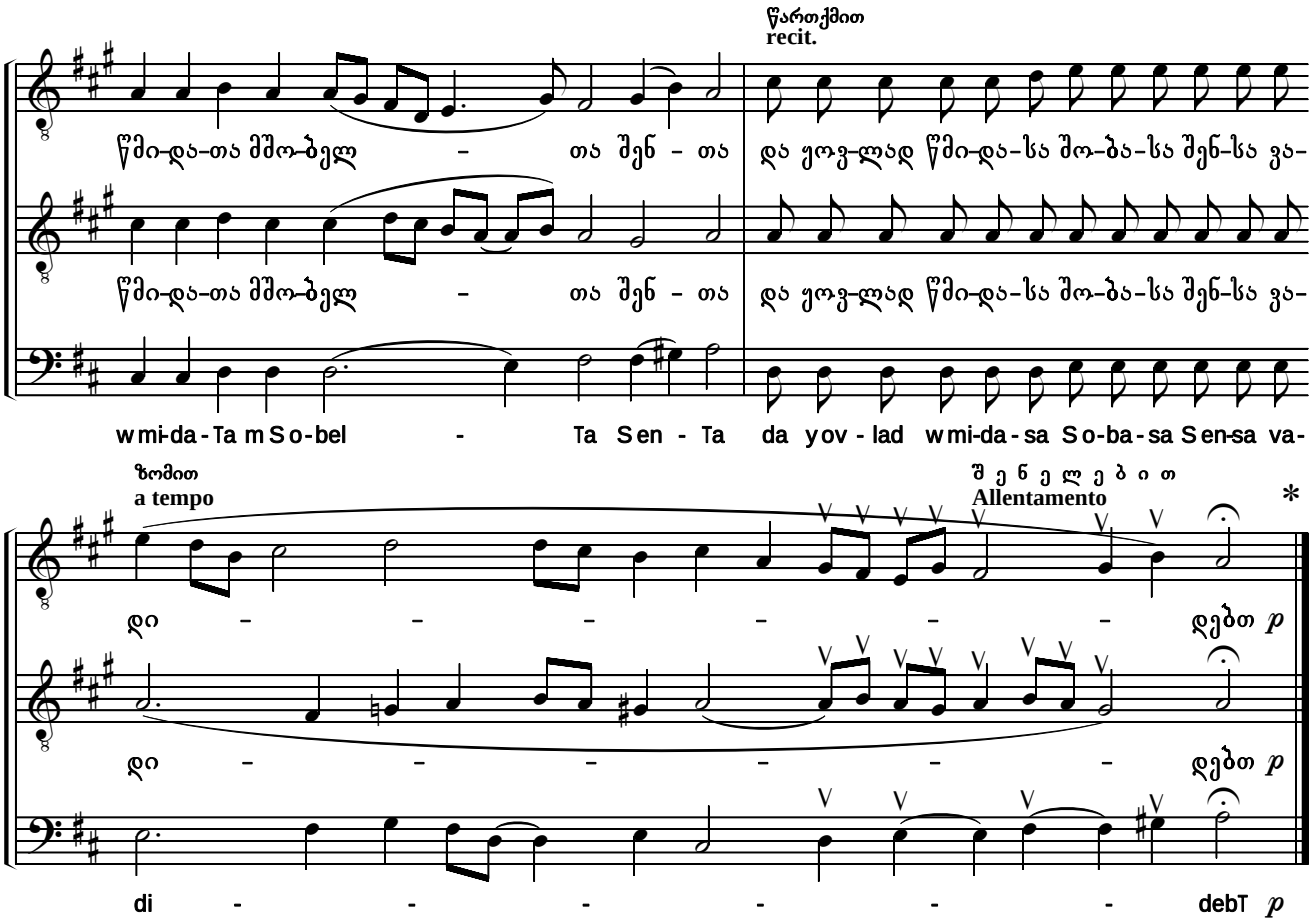
წართქმით
recit.
წმი-და-თა მშო-ბელ - თა შენ - თა
და ეოვ-ლად წმი-და-სა შო-ბა-სა შენ-სა ვა-
wmi-da-Ta m So-bel - Ta Sen - Ta
da yov - lad wmi-da-sa So-ba-sa Sen-sa va-
ზომით
a tempo
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
*
დი - - -

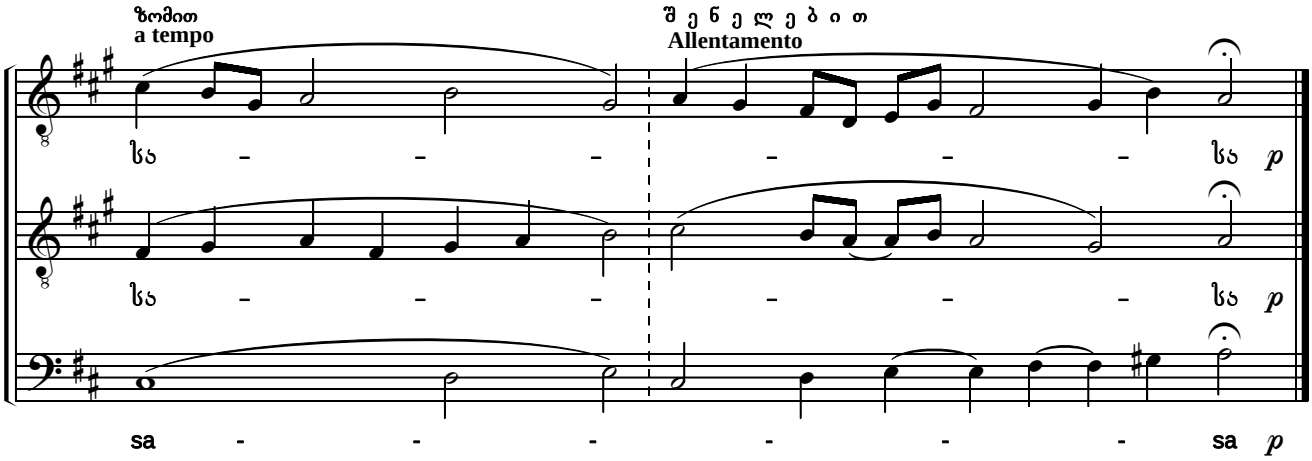

მეცხრე ძლისპირი
„რომელმან ჰშევ მთიები"

IX Theme - Song
"Thee, Who From Thy Virgin"

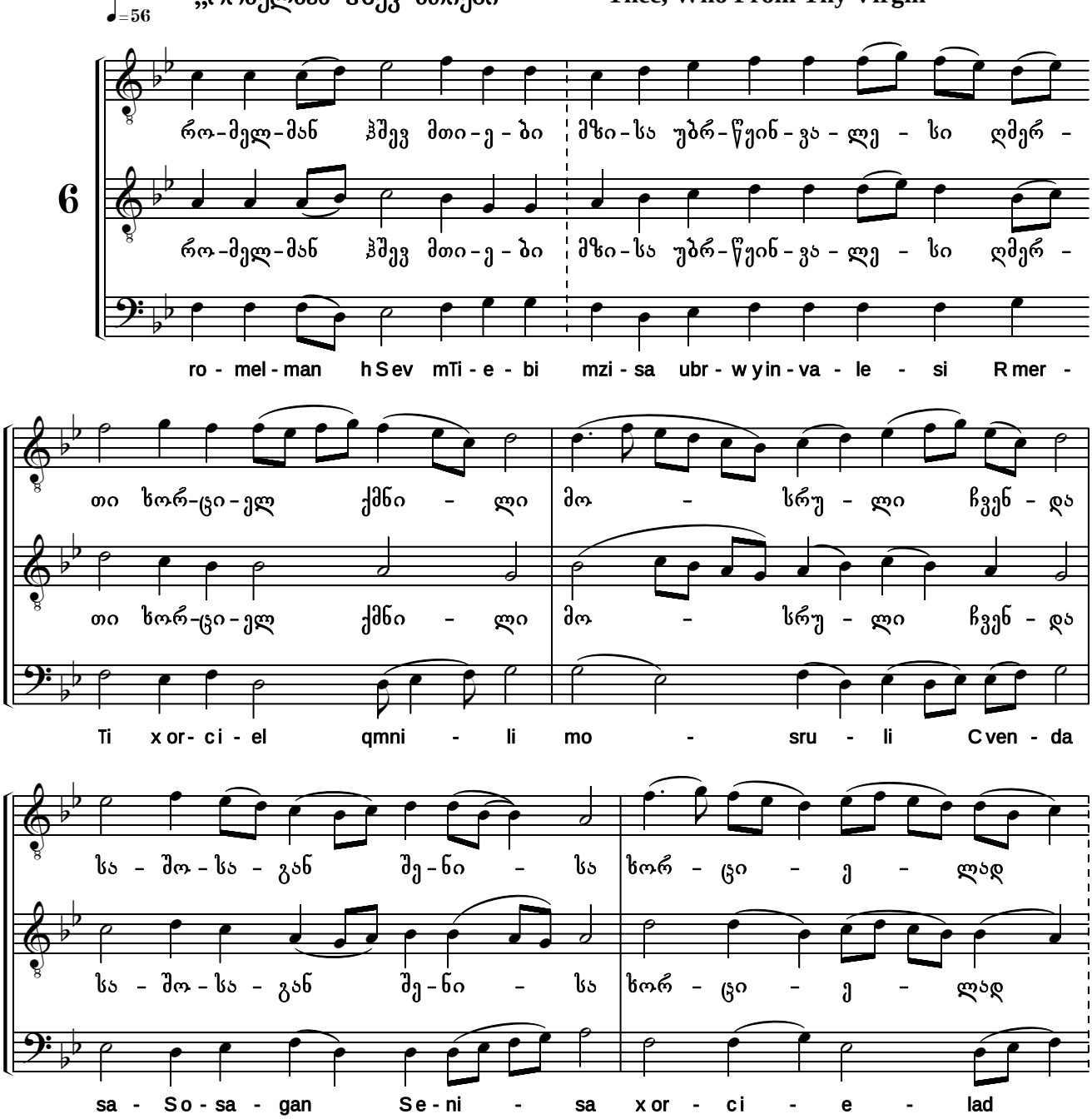

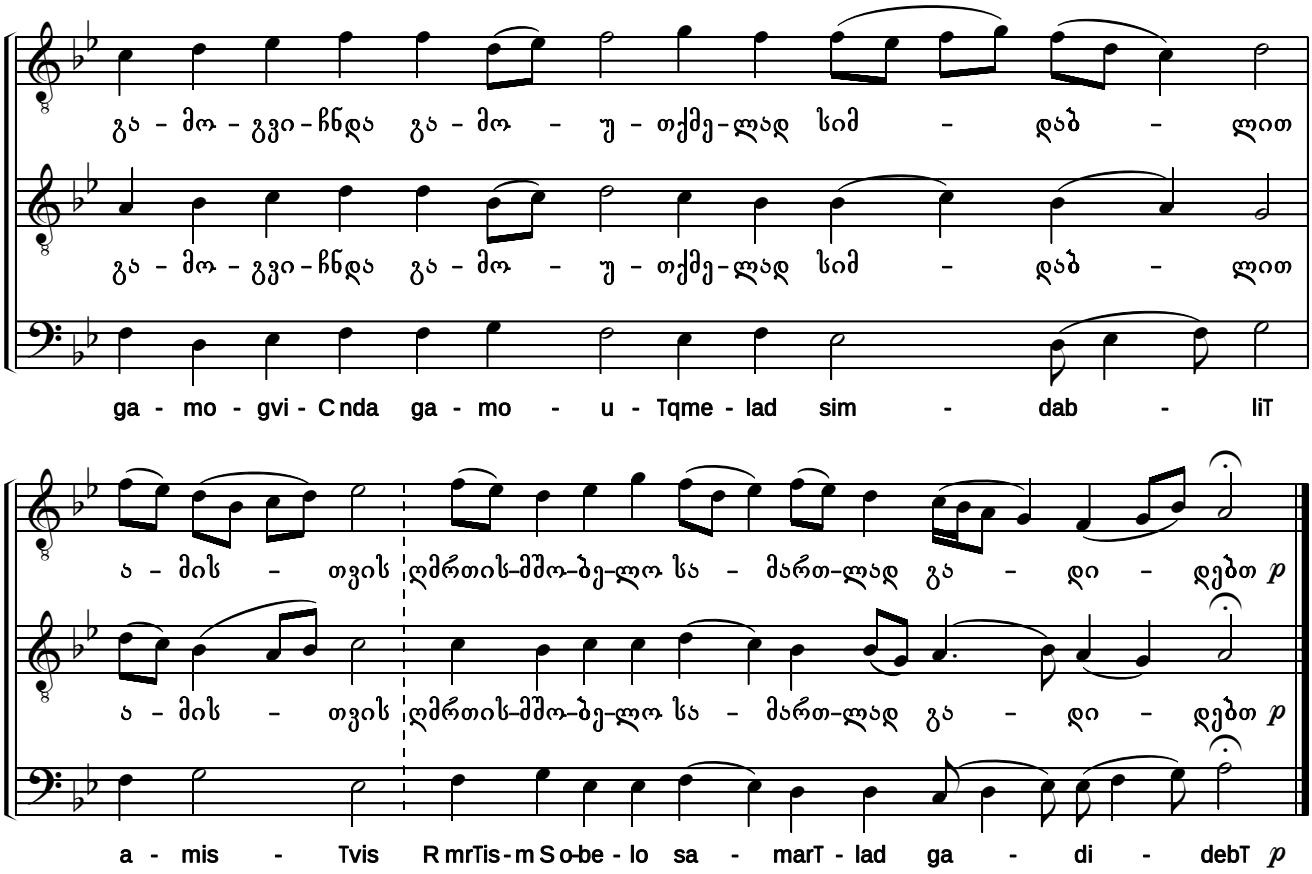

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-გ
The Gradual of the Apostolic in tone III

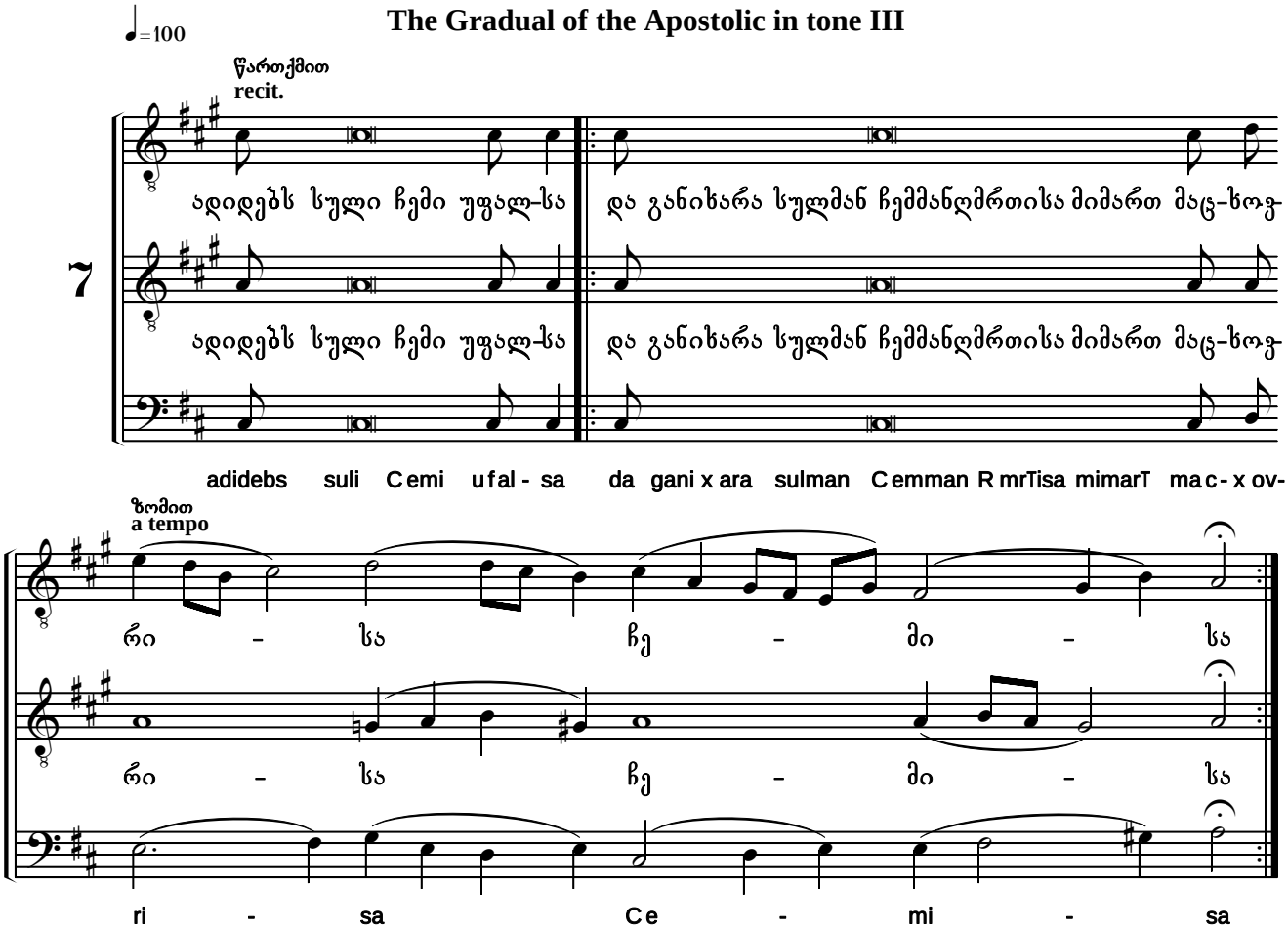

განიცადე *

The Communuon hymn

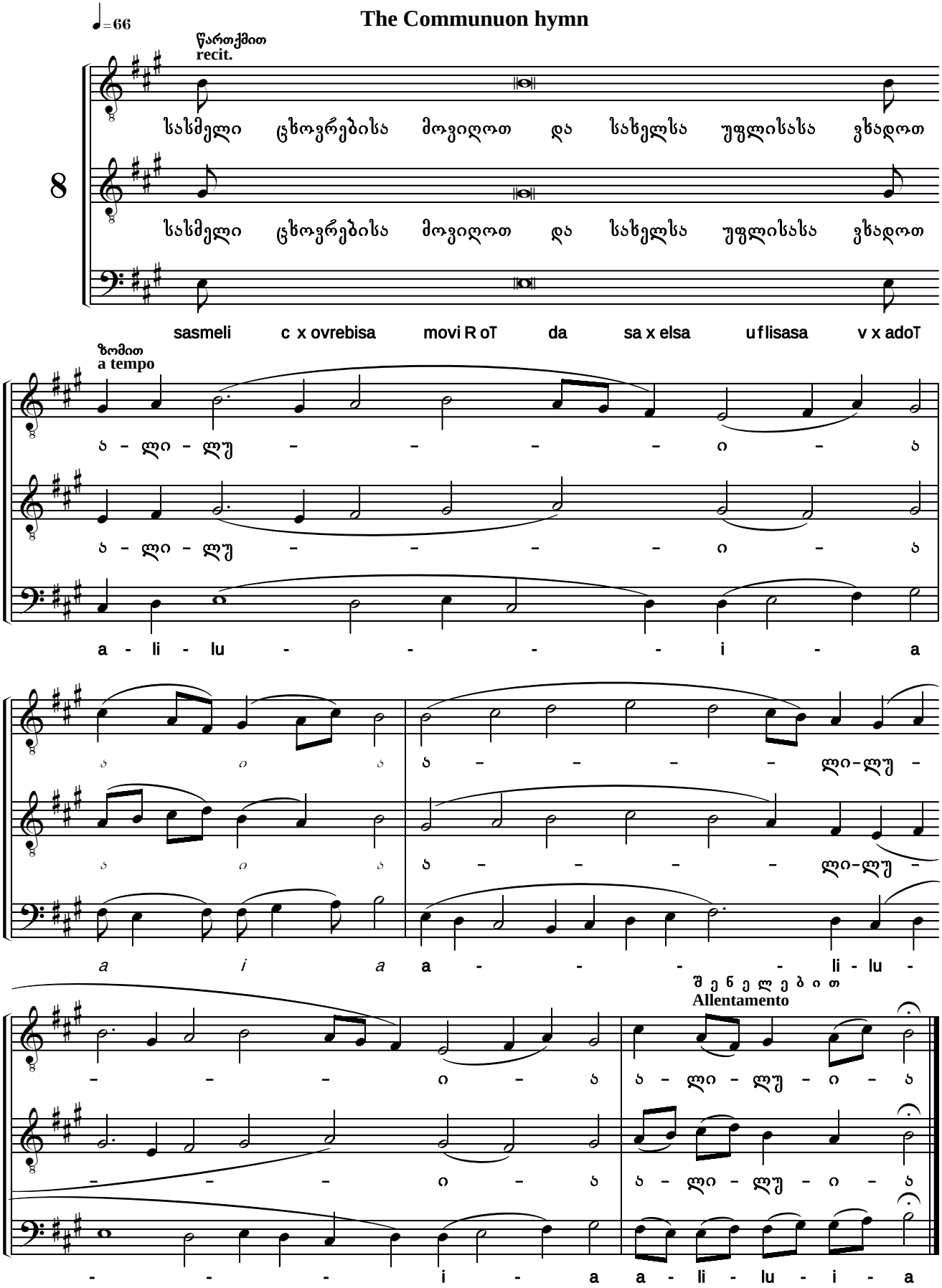

* ამგვარად იგალობება ყველა დღესასწაულის განიცადეები. თავიდან წართქმით შესაბამისი ტექსტი და შემდეგ მოებმის ალილუია. ამდენად, დანარჩენ შემთხვევებში განიცადეებს აღარ დავწერთ. განიცადეები წერია სამოციქულოში და სადღესასწაულოში.

13 სექტემბერს - ხსენება
წმიდისა ქეთევან დედოფლისა

September 13 - THE MEMORIAL OF St. KETEVAN
THE QUEEN OF GEORGIA

ოხითა ხმაჲ-დ
(გამშვენებული)

„მოწყლულმან სურვილითა"

The hymn in tone IV
"Tortured with"

♩=116

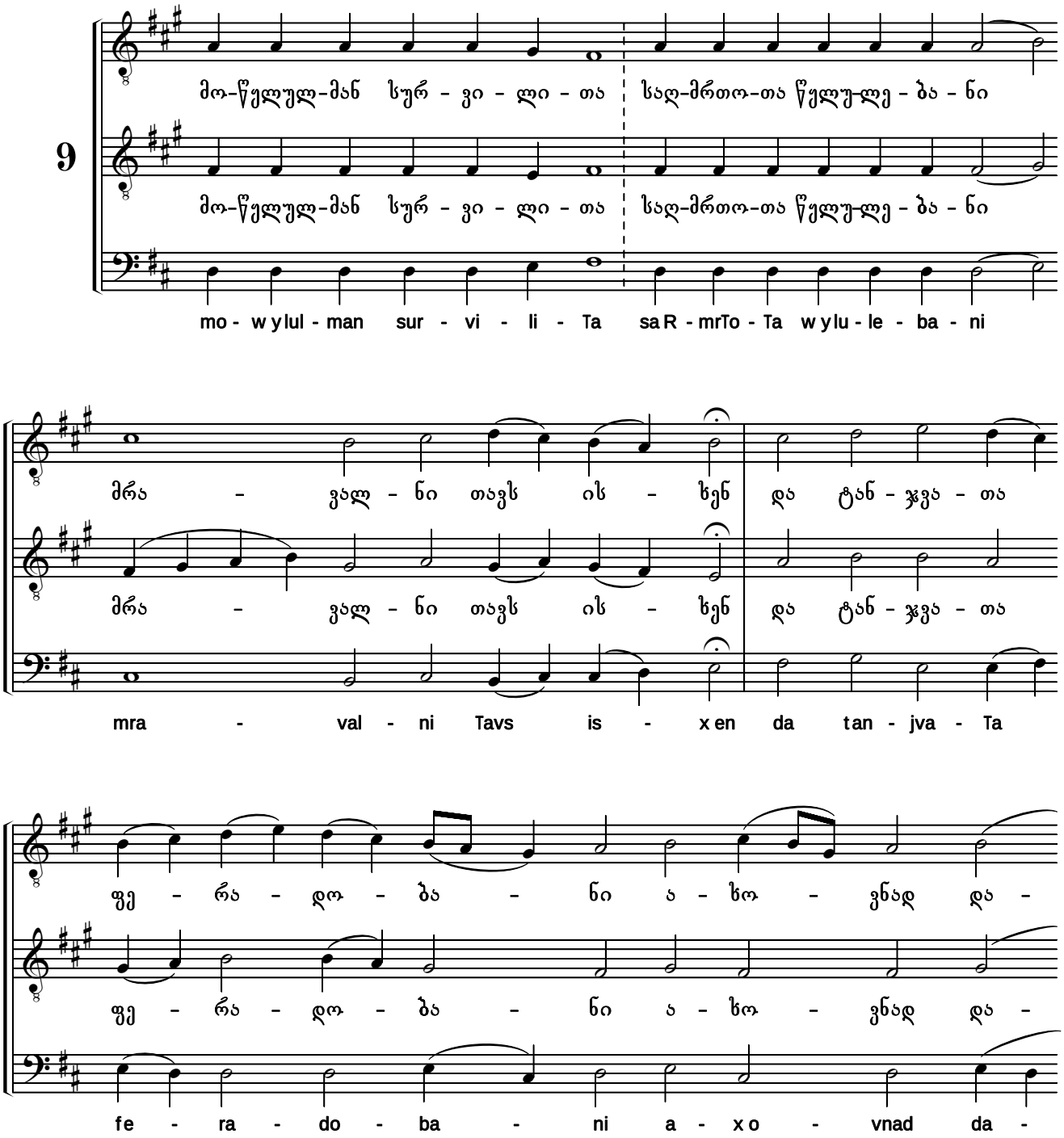

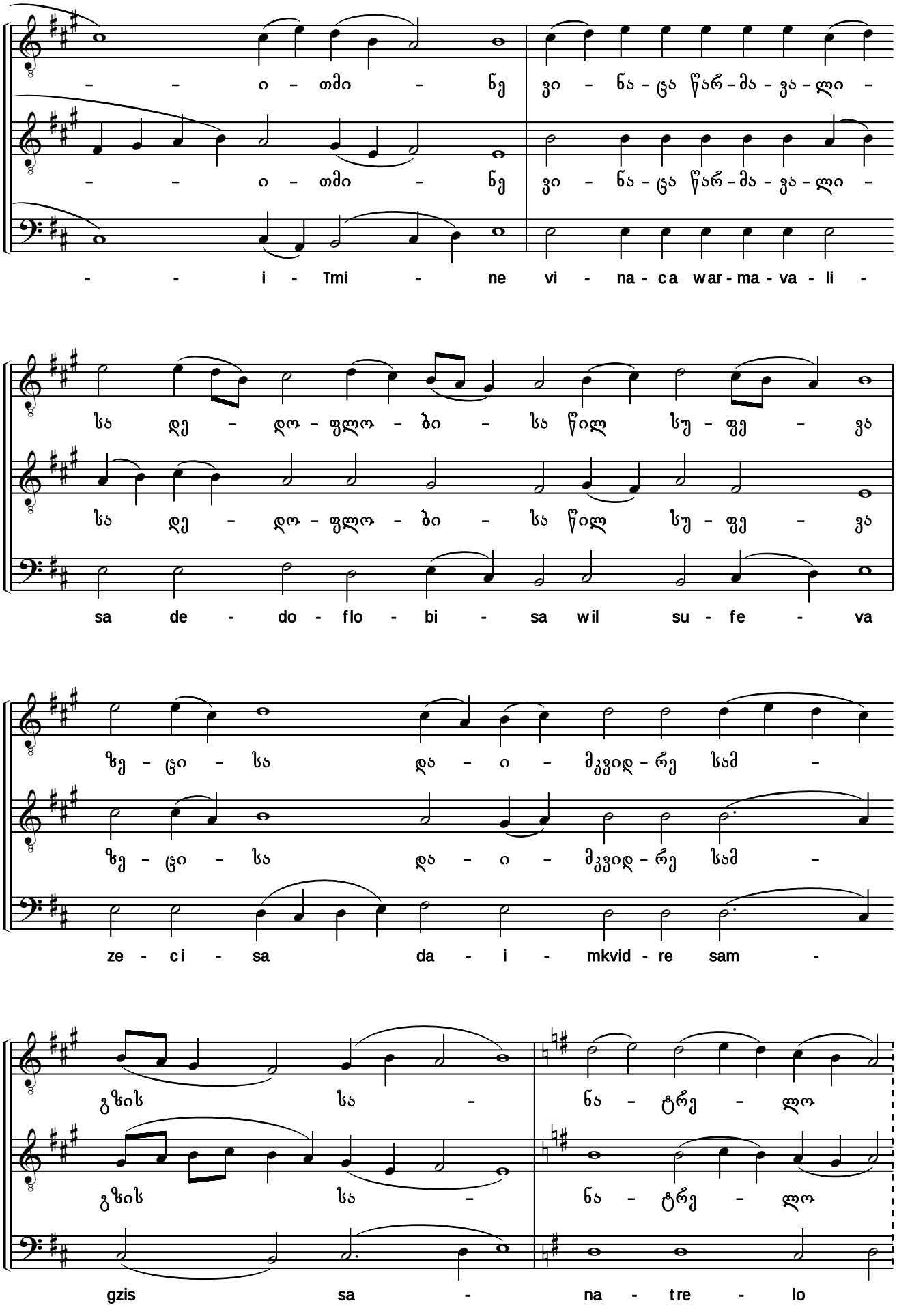
- - ი - თმი - ნე ვი - ნა - ცა წარ - მა - ვა - ლი -
- - ი - თმი - ნე ვი - ნა - ცა წარ - მა - ვა - ლი -
- - i - Tmi - ne vi - na - ca war - ma - va - li -
სა დე - დო - ფლო - ბი - სა წილ სუ - ფე - ვა
სა დე - დო - ფლო - ბი - სა წილ სუ - ფე - ვა
sa de - do - flo - bi - sa wil su - fe - va
ზე - ცი - სა და - ი - მკვიდ - რე სამ -
ზე - ცი - სა და - ი - მკვიდ - რე სამ -
ze - ci - sa da - i - mkvid - re sam -
გზის სა - ნა - ტრე - ლო
გზის სა - ნა - ტრე - ლო
gzis sa - na - tre - lo

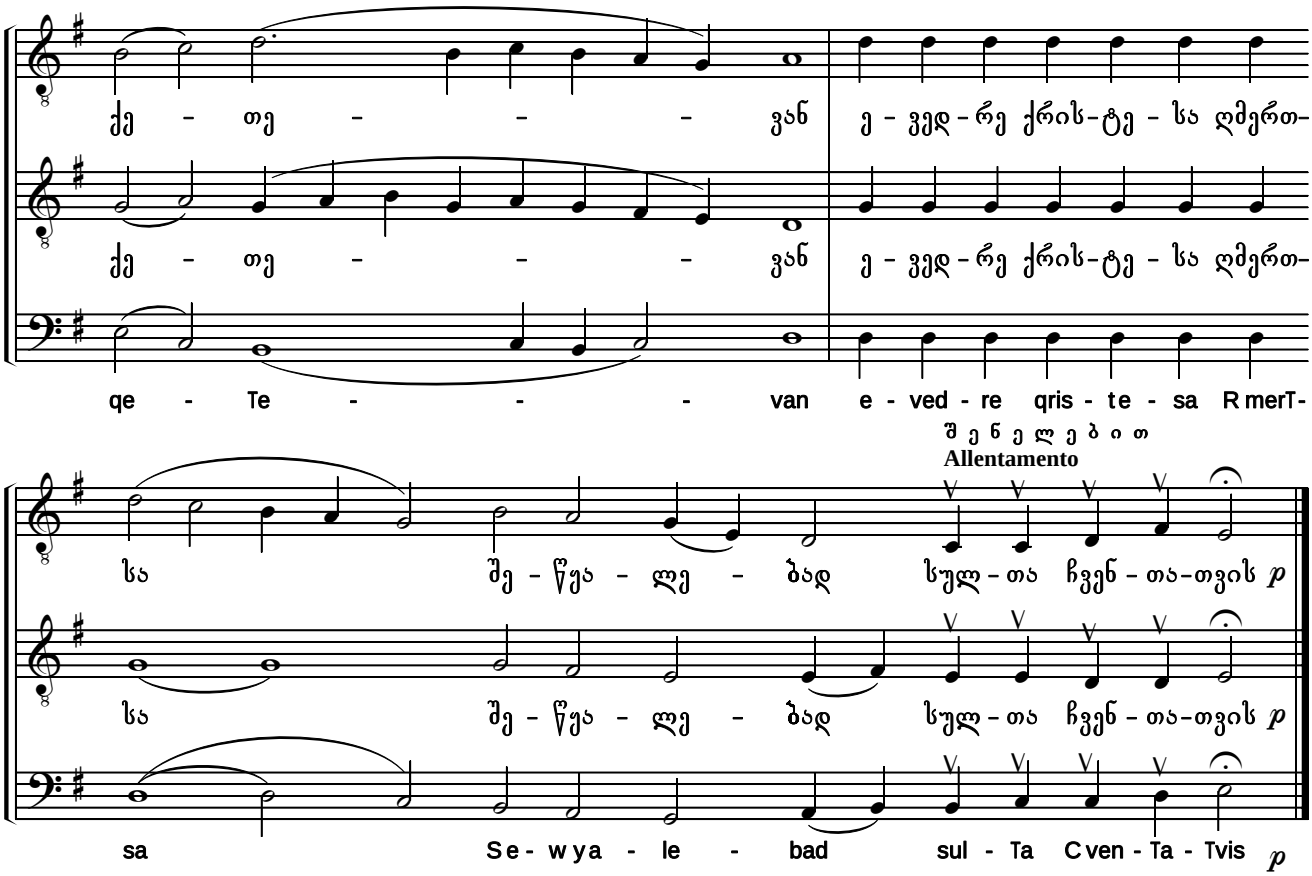

წარდგომა სამოციქულოსი ხმად-დ
The Gradual of the Apostolic in tone IV

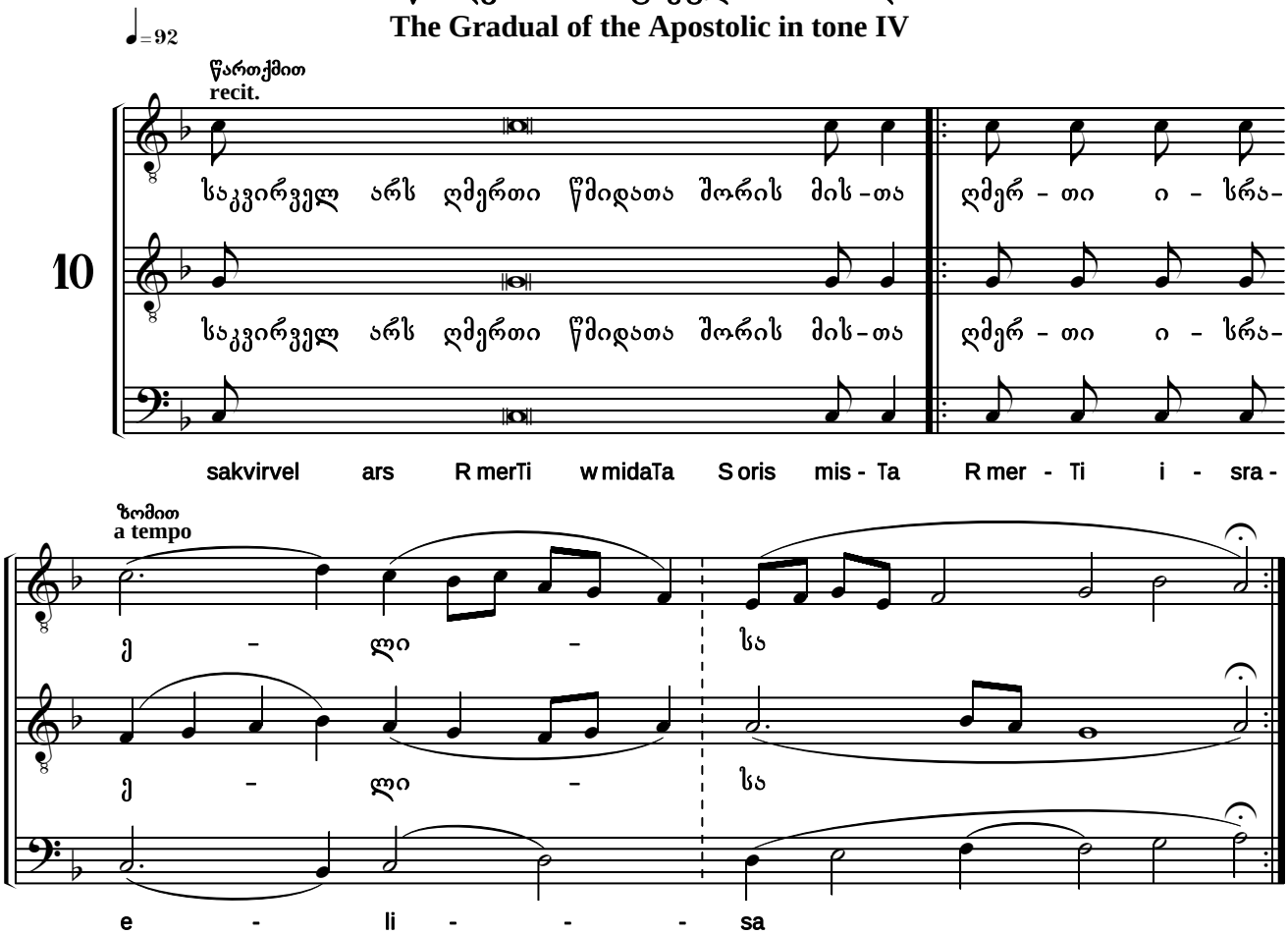

ჯვართამაღლება

14 სექტემბერს - ამაღლება პატიოსნისა და ცხოველსმყოფელისა ჯვარისა

September 14 - THE ELEVATION OF THE PRECIOUS CROSS OF THE LORD

ოხითა ხმადა-ა

„აცხოვნე უფალო"

The hymn in tone I

"O Lord, Save"

♩=120

11

ა - ცხო - - - ვ - ნე უ -

ა - ცხო - - - ვ - ნე უ -

a - cxo - - - v - ne u -

ფა - ლო ე - რი შე - ნი და ა - კურ - თხე

ფა - ლო ე - რი შე - ნი და ა - კურ - თხე

fa - lo e - ri Se - ni da a - kur - Txe

სამ - კვიდ - რე - ბე - ლი შე - ნი

სამ - კვიდ - რე - ბე - ლი შე - ნი

sam - kvid - re - be - li Se - ni

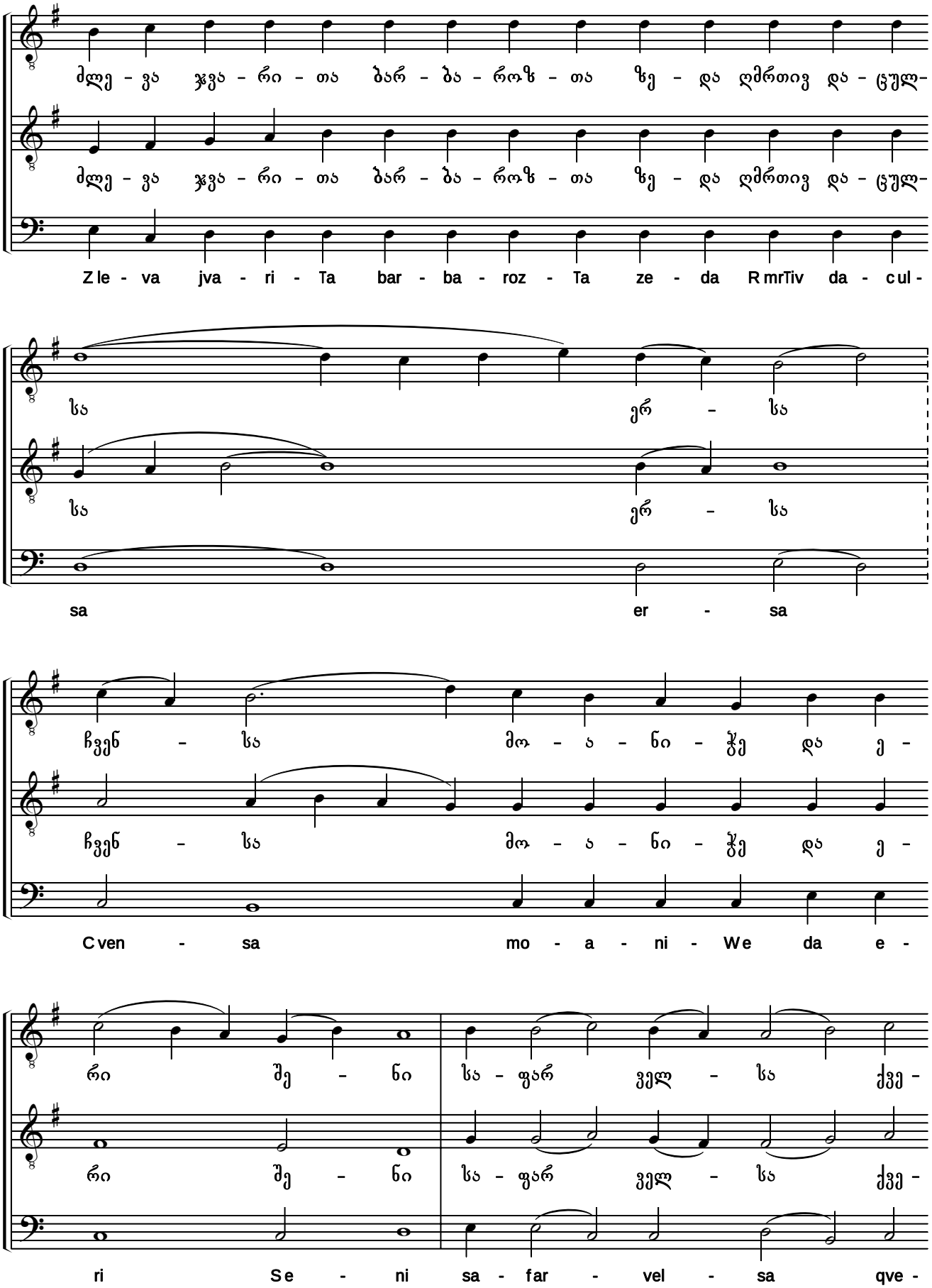
ძლე - ვა ჯვა - რი - თა ბარ - ბა - როზ - თა ზე - და ღმრთივ და - ცულ-
ძლე - ვა ჯვა - რი - თა ბარ - ბა - როზ - თა ზე - და ღმრთივ და - ცულ-
Zle - va jva - ri - Ta bar - ba - roz - Ta ze - da RmrTiv da - cul -
სა ერ - სა
სა ერ - სა
sa er - sa
ჩვენ - სა მო - ა - ნი - ჯე და ე -
ჩვენ - სა მო - ა - ნი - ჯე და ე -
Cven - sa mo - a - ni - We da e -
რი შე - ნი სა - ფარ ველ - სა ქვე -
რი შე - ნი სა - ფარ ველ - სა ქვე -
ri Se - ni sa - far - vel - sa qve -

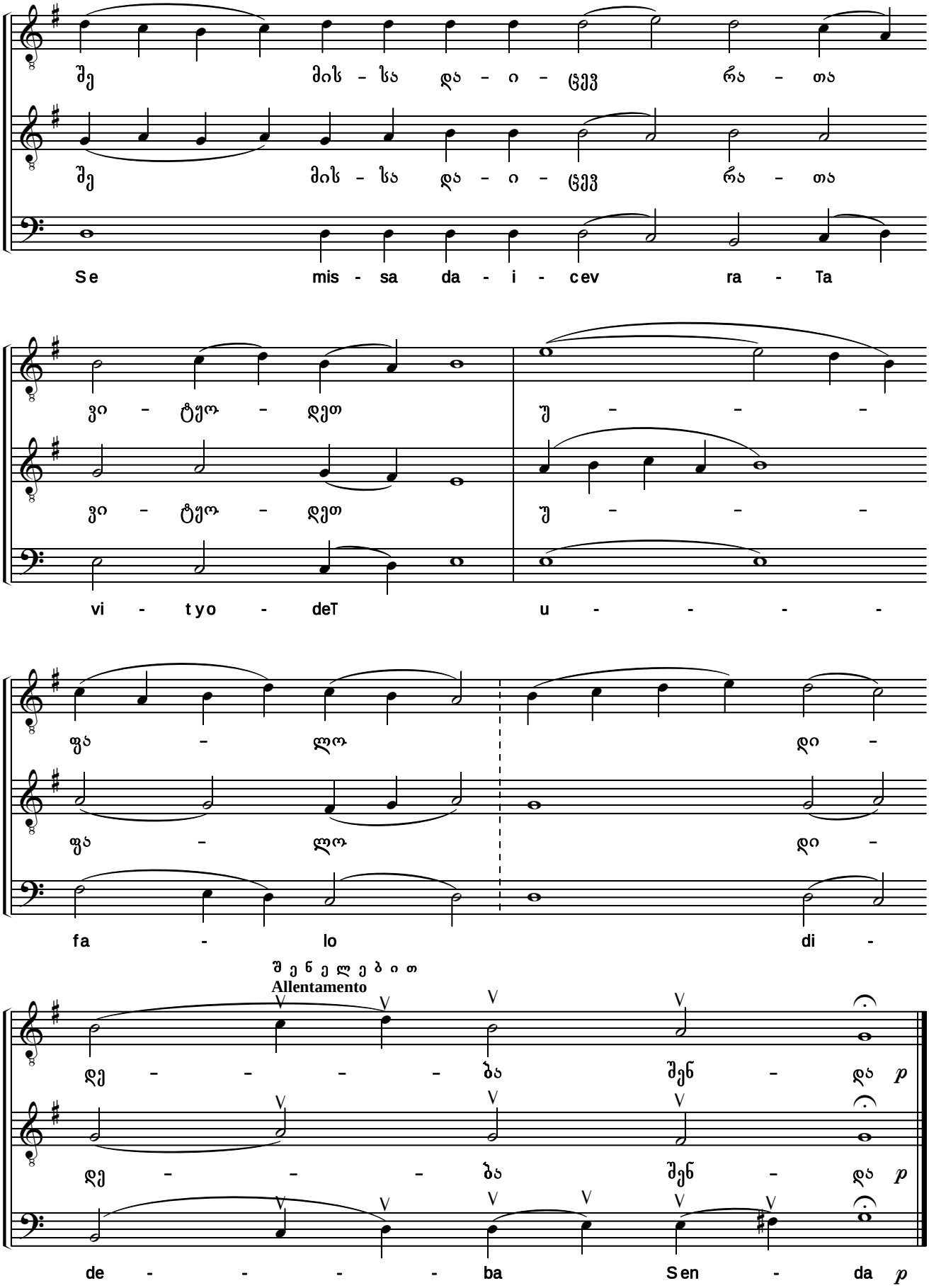
შე მის - სა და - ი - ცევ რა - თა
Se mis - sa da - i - cev ra - Ta
ვი - ტეო - დეთ უ - - -
vi - tyo - deT u - - - -
ფა - ლო დი -
fa - lo di -
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
დე - - - - ბა შენ - და p
de - - - - ba Sen - da p

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

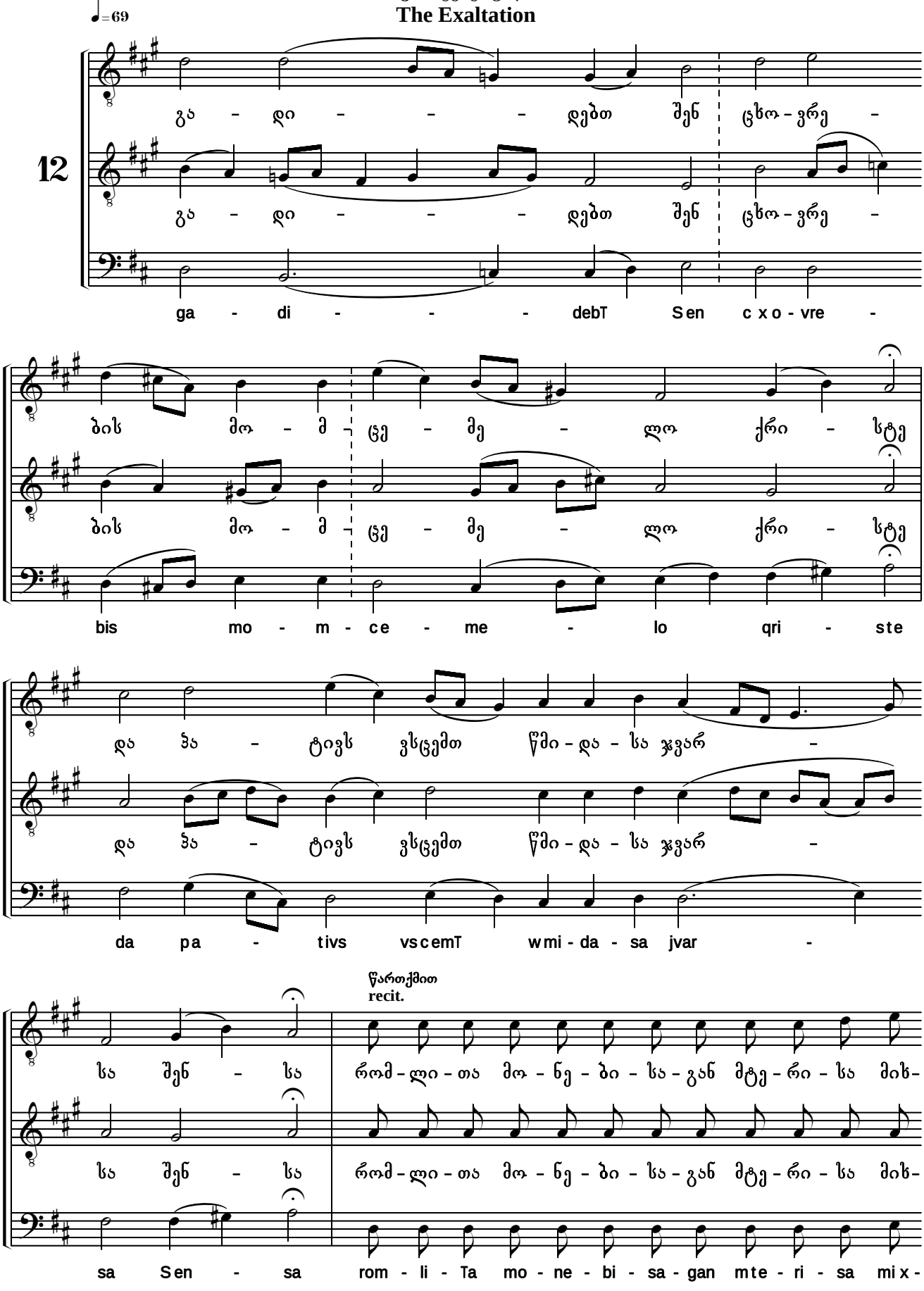

ზომით
a tempo

შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento

სნენ ჩვენ *p*

სნენ ჩვენ *p*

snen Cven *p*

მეცხრე გალობის ჩასართავი
The refrain to the IX Canticle

♩=69

13

ა - დი - დებს სუ - ლი ჩე - მი

ა - დი - დებს სუ - ლი ჩე - მი

a - di - - debs su - li Ce - mi

ეოვ-ლად ჰა - ტი - ო - სან - სა ჯვარ - სა უფ - ლი-

ეოვ-ლად ჰა - ტი - ო - სან - სა ჯვარ - სა უფ - ლი-

yov - lad pa - ti - o - san - sa jvar - sa uf - li-

შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento

სა - - - - - - - სა *p*

სა - - - - - - - სა *p*

sa - - - - - - - sa *p*

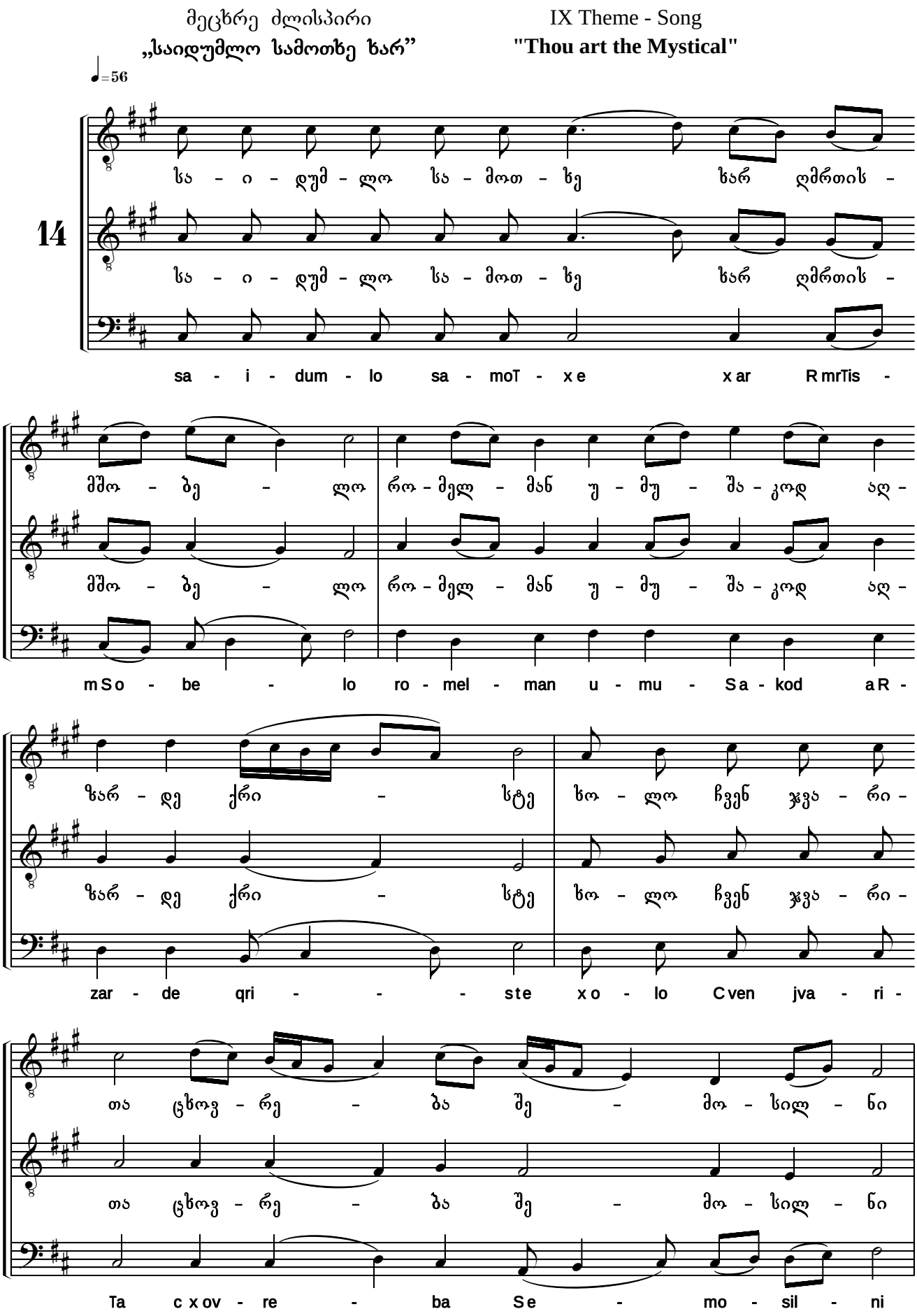
მეცხრე ძლისპირი
„საიდუმლო სამოთხე ხარ"
IX Theme - Song
"Thou art the Mystical"
♩=56
14
სა - ი - დუმ - ლო სა - მოთ - ხე ხარ ღმრთის -
sa - i - dum - lo sa - moT - x e x ar R mrTis -
მშო - ბე - ლო რო - მელ - მან უ - მუ - შა - კოდ აღ -
mSo - be - lo ro - mel - man u - mu - Sa - kod aR -
ზარ - დე ქრი - სტე ხო - ლო ჩვენ ჯვა - რი -
zar - de qri - - - ste x o - lo Cven jva - ri -
თა ცხოვ - რე - ბა შე - მო - სილ - ნი
Ta c x ov - re - ba Se - mo - sil - ni

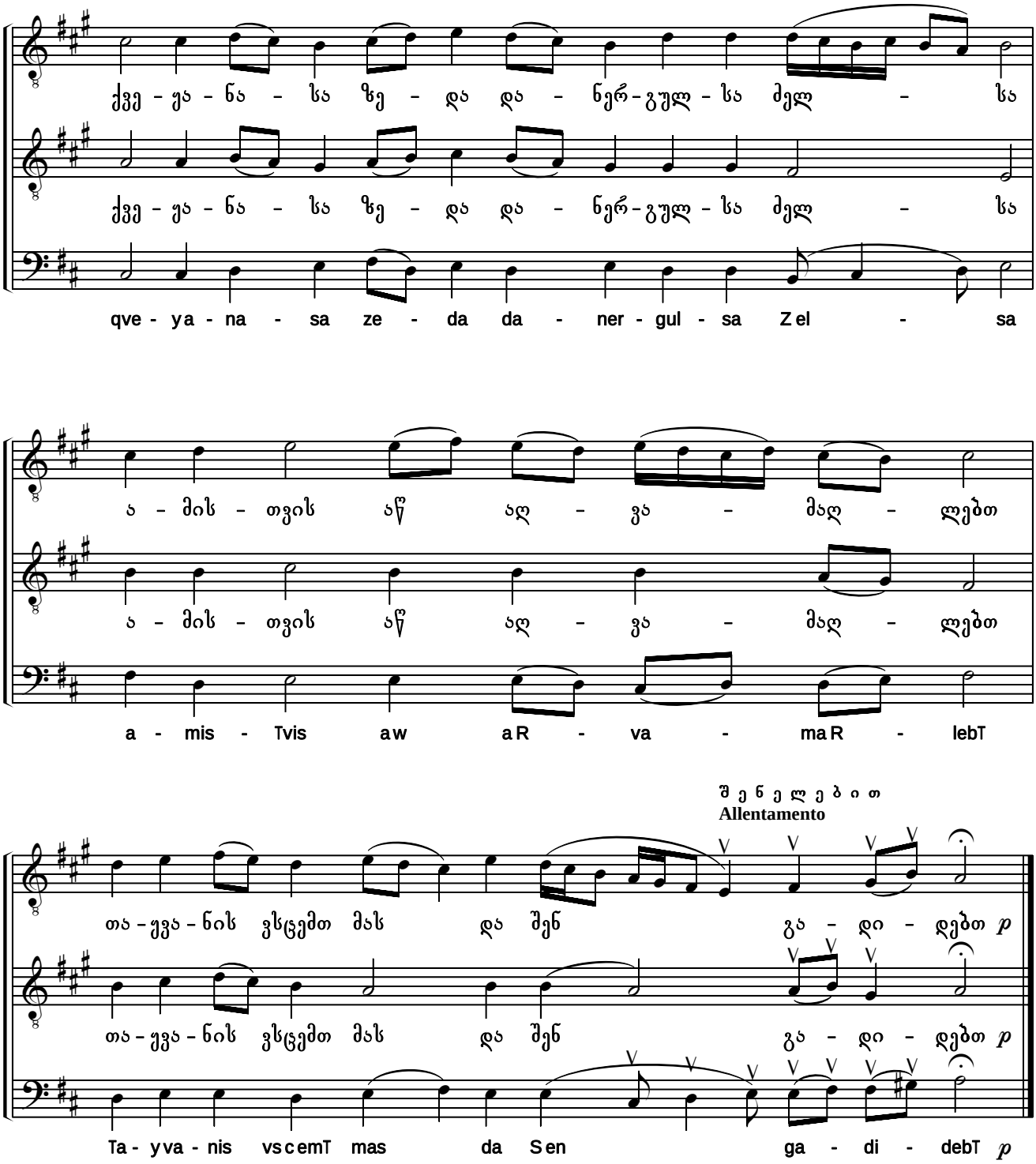
ქვე - ეა - ნა - სა ზე - და და - ნერ - გულ - სა მელ - სა
qve - ya - na - sa ze - da da - ner - gul - sa Zel - sa
ა - მის - თვის აწ აღ - ვა - მაღ - ლებთ
a - mis - Tvis aw aR - va - maR - lebT
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
თა - ყვა - ნის ვსცემთ მას და შენ გა - დი - დებთ p
Ta - yva - nis vscemT mas da Sen ga - di - debT p

აღსავალი *
Antiphon

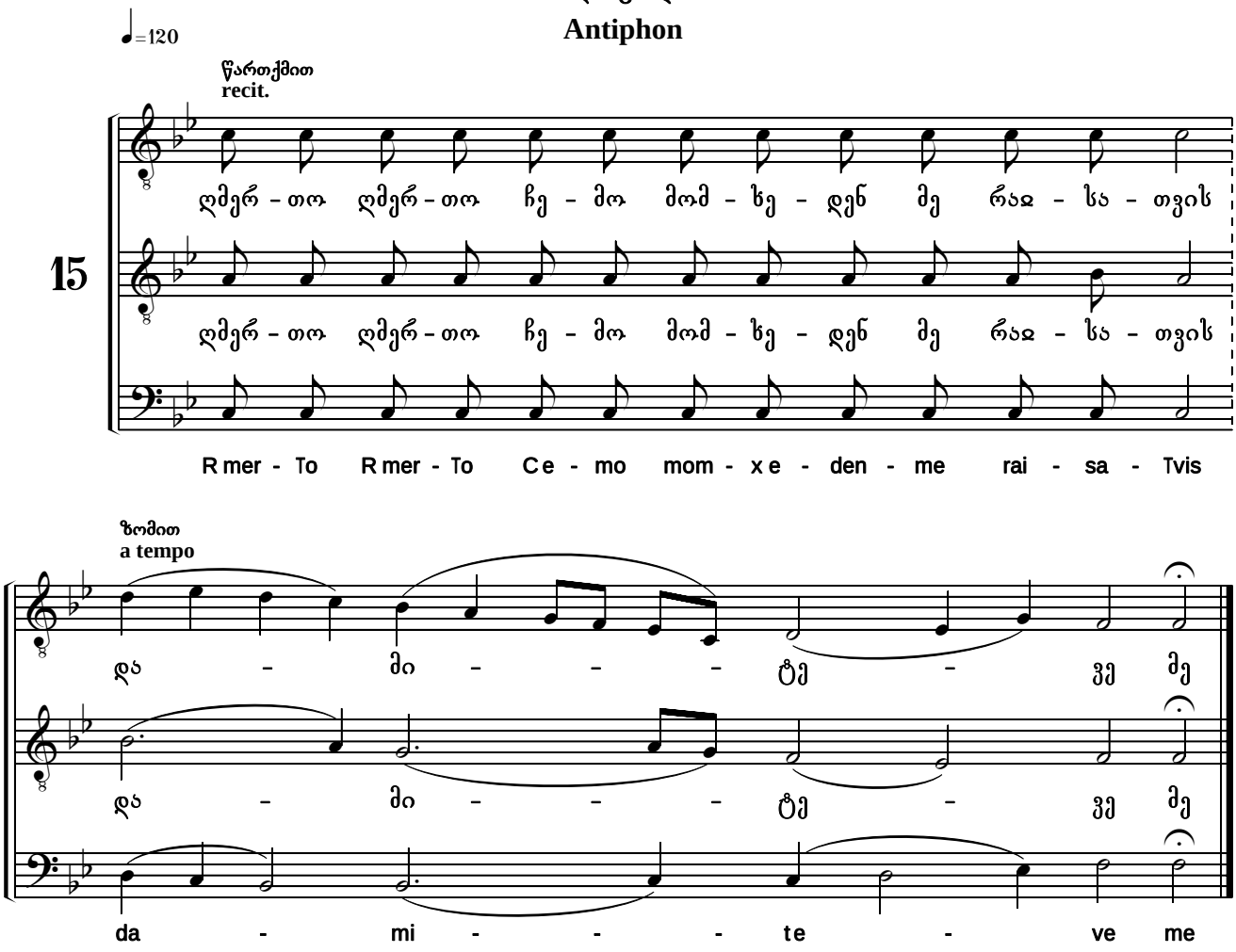

I აღსავლის ჩასართავი **
Refrain to Antiphon I

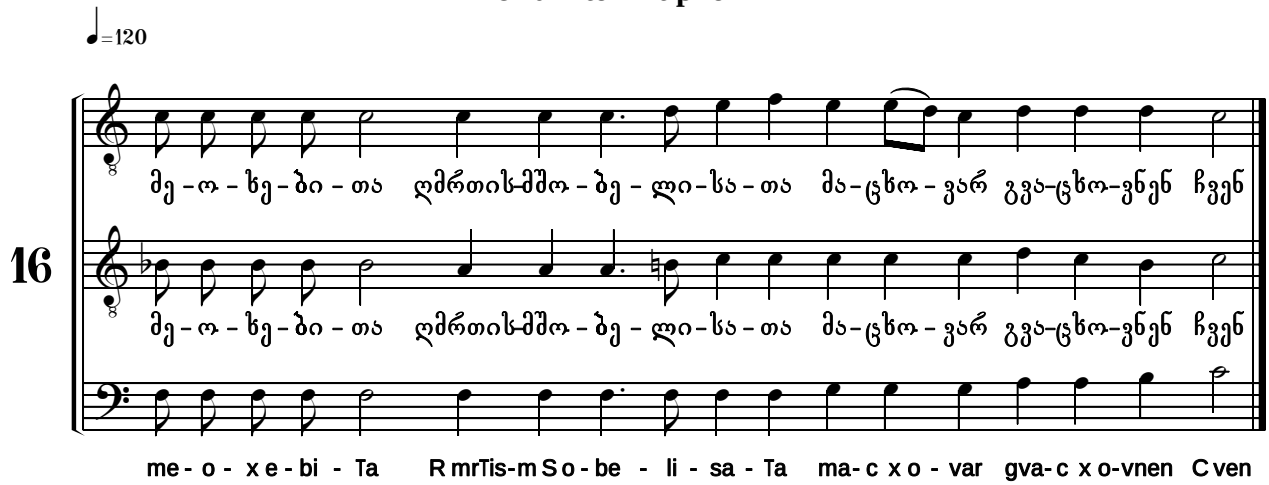

* აღსავლის ამ ერთ მუხლს სამაგალითოდ ვწერთ, რადგან ყველა შემთხვევაში ამ წესით იგალობება: თავიდან დაიწყება წართქმით და გამღერება კი ბოლოდან მეხუთე მარცვალზე. აღსავლის ტექსტები წერია სამოციქულოში და სადღესასწაულოში.

** „მეოხებითა" და „გვაცხოვნენ" მოყვანილია არტემ ერქომაიშვილის ფონო ჩანაწერების მიხედვით.

II აღსავლის ჩასართავი
Refrain to Antiphon II

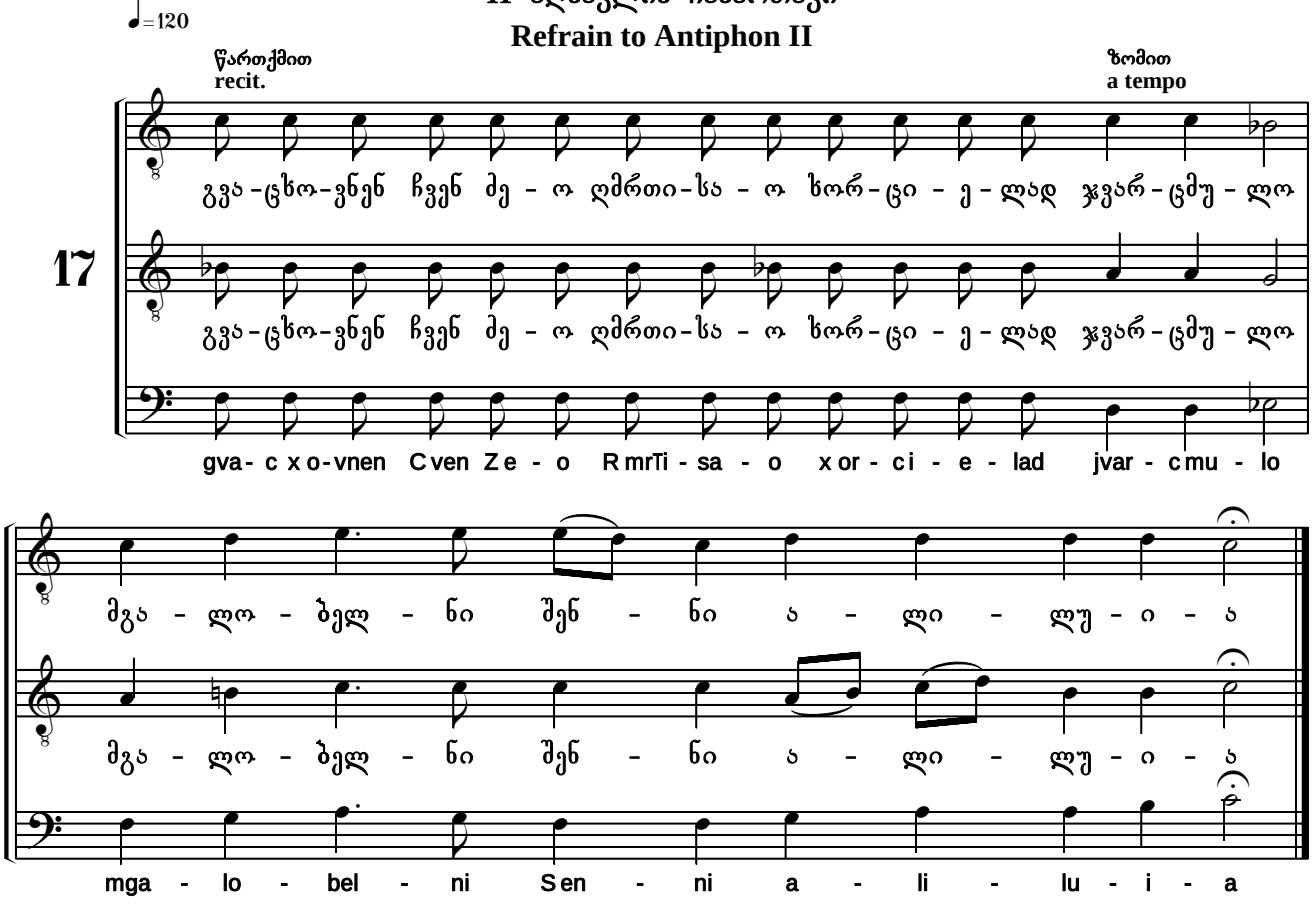

შესვლადი *
„აღამაღლებდით უფალსა”

The Introit
"O Magnify the Lord"

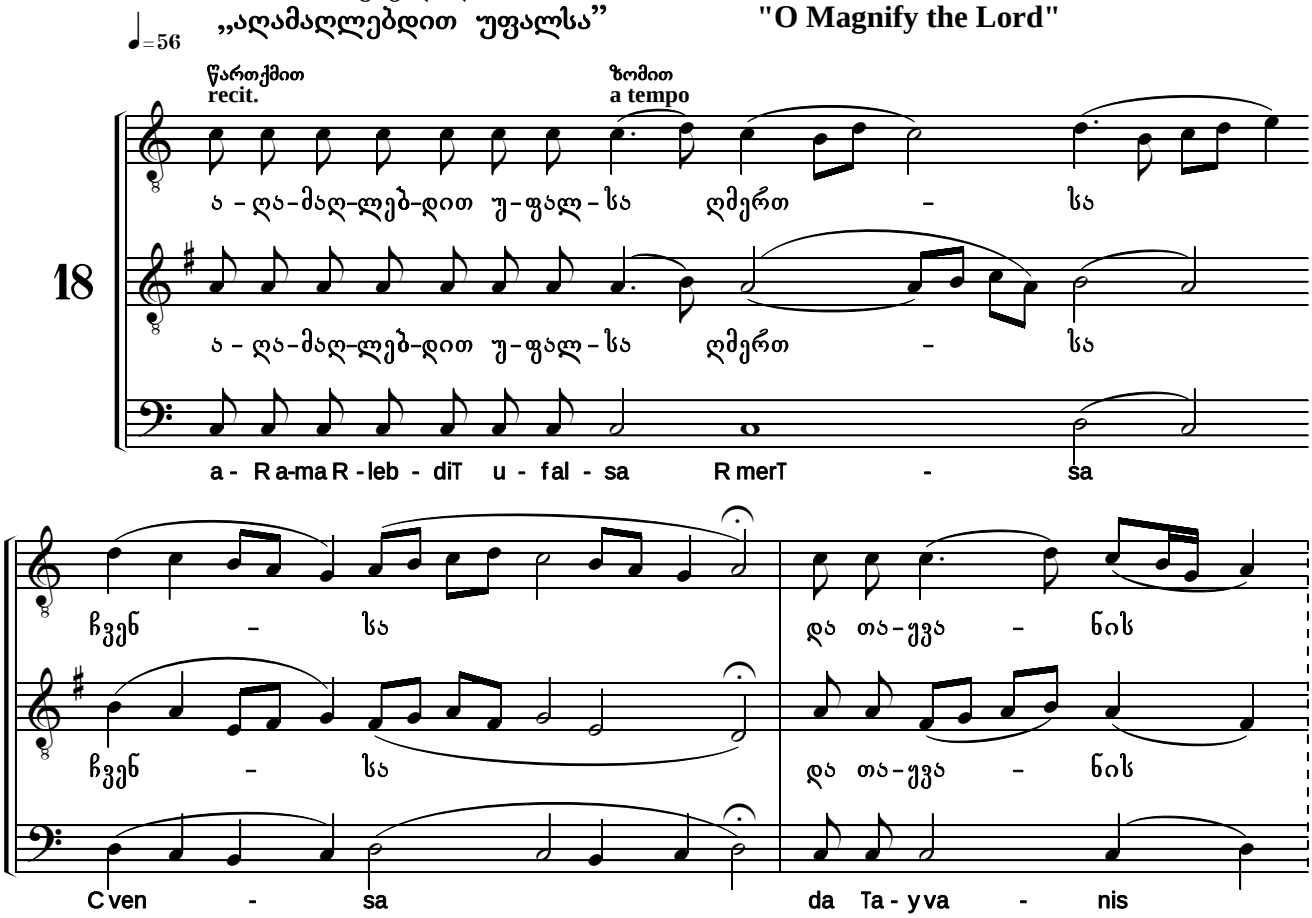

* შესვლადები მოყვანილია დეკანოზ რაჟდენ ხუნდაძის ხელნაწერებიდან.

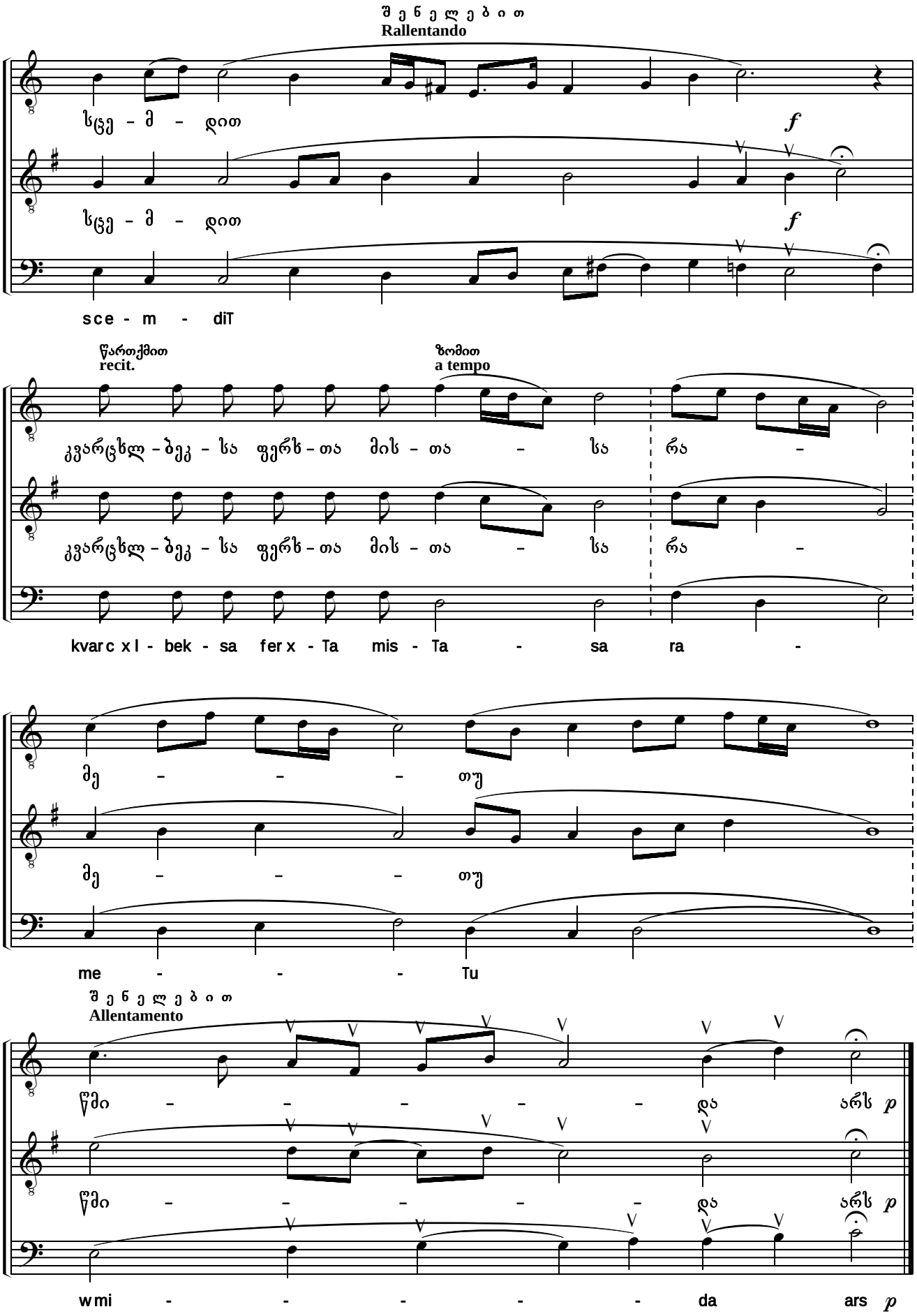
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Rallentando
სცე - მ - დით
f
sce - m - diT
წართქმით
recit.
ზომით
a tempo
კვარცხლ - ბეკ - სა ფერხ - თა მის - თა - სა რა -
kvarc x l - bek - sa fer x - Ta mis - Ta - sa ra -
მე - - - თუ
me - - - Tu
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
წმი - - - - - და არს p
wmi - - - - - da ars p

„ჯვარსა შენსა” ხმაჲ-ვ
(გამშვენებული)
"The Cross" in tone VI

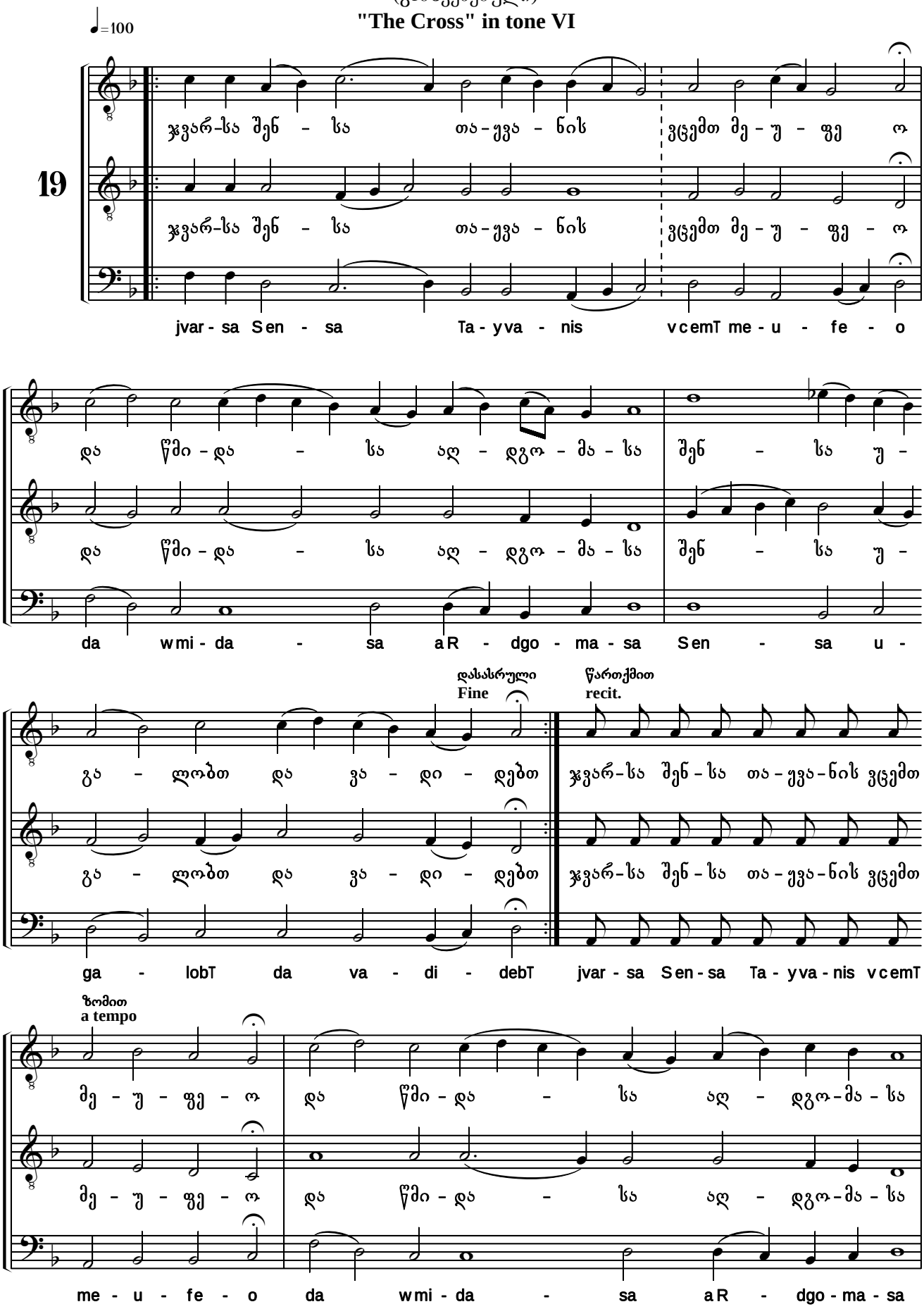

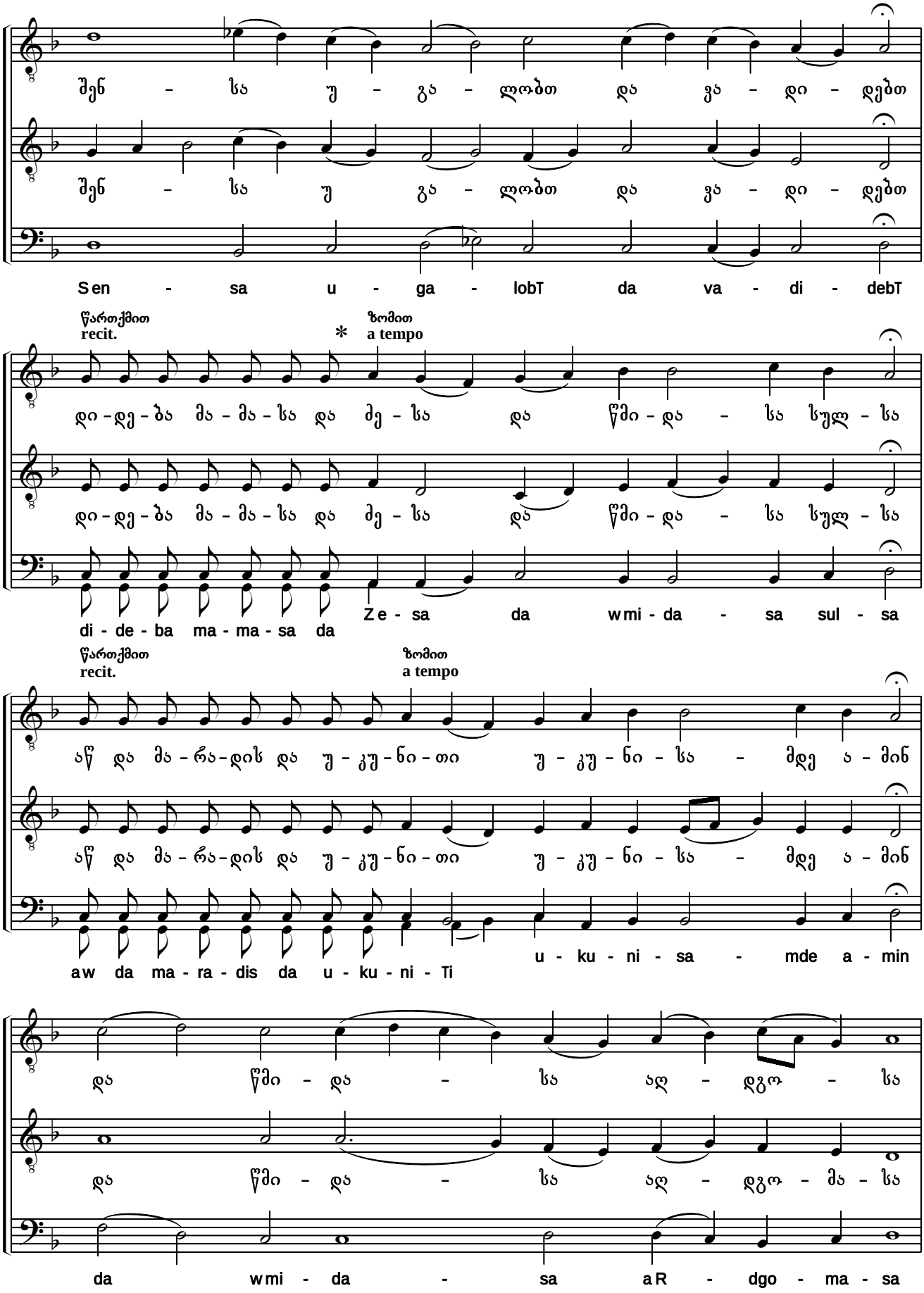

* ასეთ შემთხვევებში, როცა ერთი ხმა ორგვარად წერია, აუცილებლად ერთერთი უნდა ავირჩიოთ.
In those cases when the voice part is given in two versions, only one must be chosen.

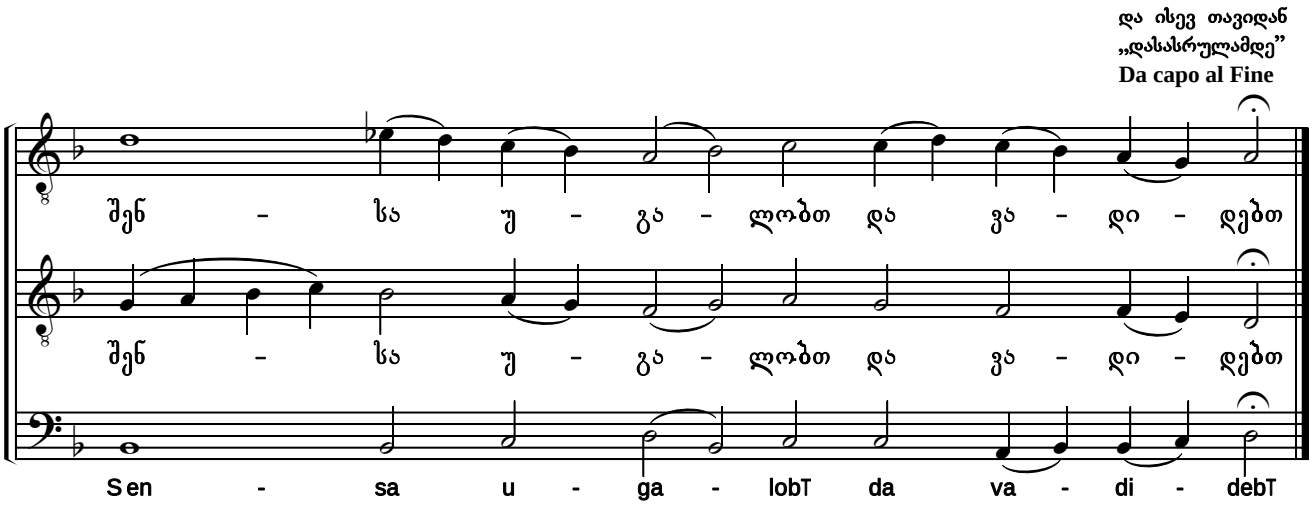

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-ზ
The Gradual of the Apostolic in tone VII

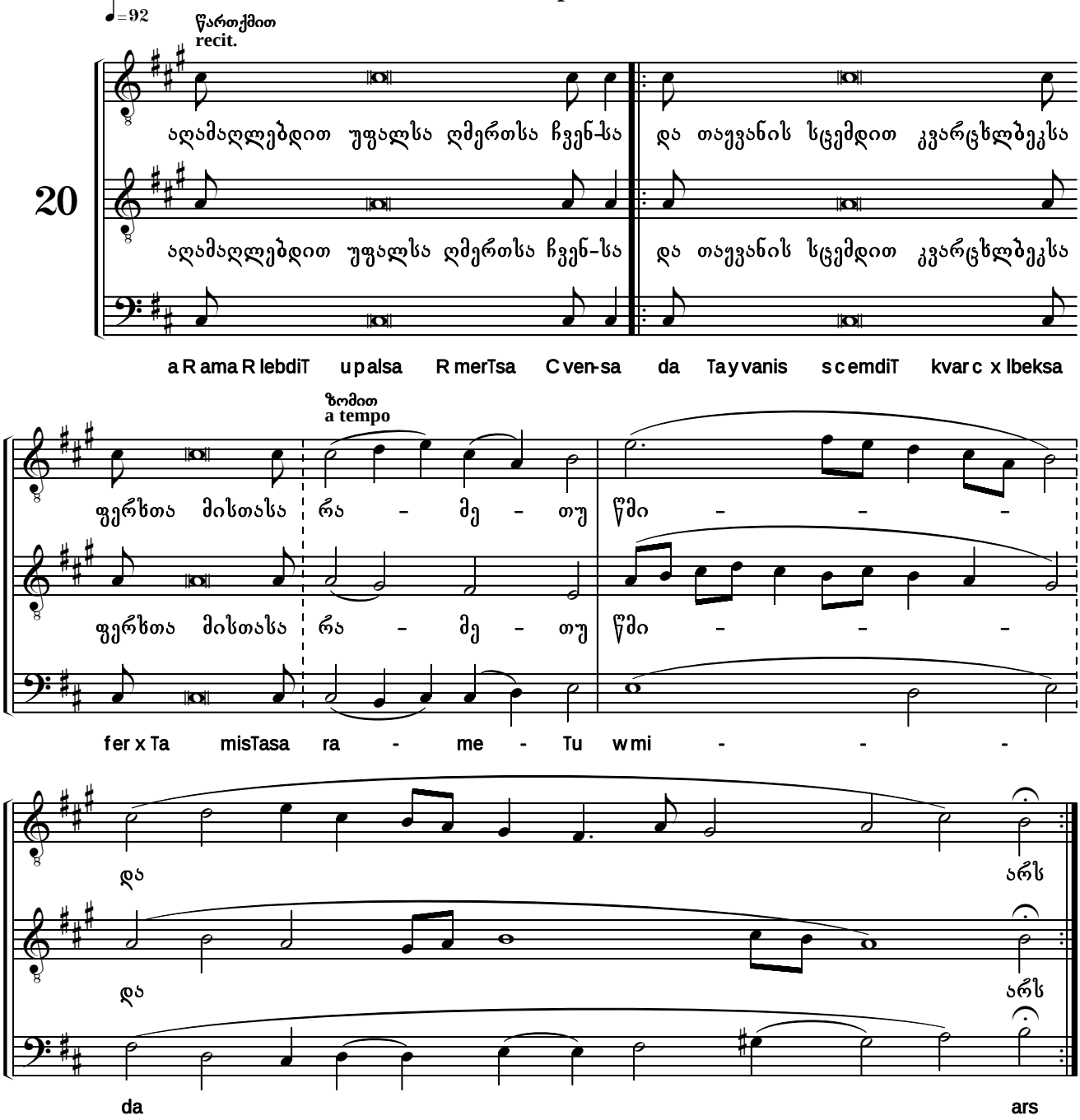

26 სექტემბერს - ხსენება
წმიდისა იოანე ღმრთისმეტყველისა

September 26 - THE CELEBRATION OF
St. JOHN THE DIVINE

ოხითა ხმაჲ-ბ
(გამშვენებული)
„მოციქულო ქრისტეს ღმრთისაო"
The hymn in tone II
"Apostle of Christ"

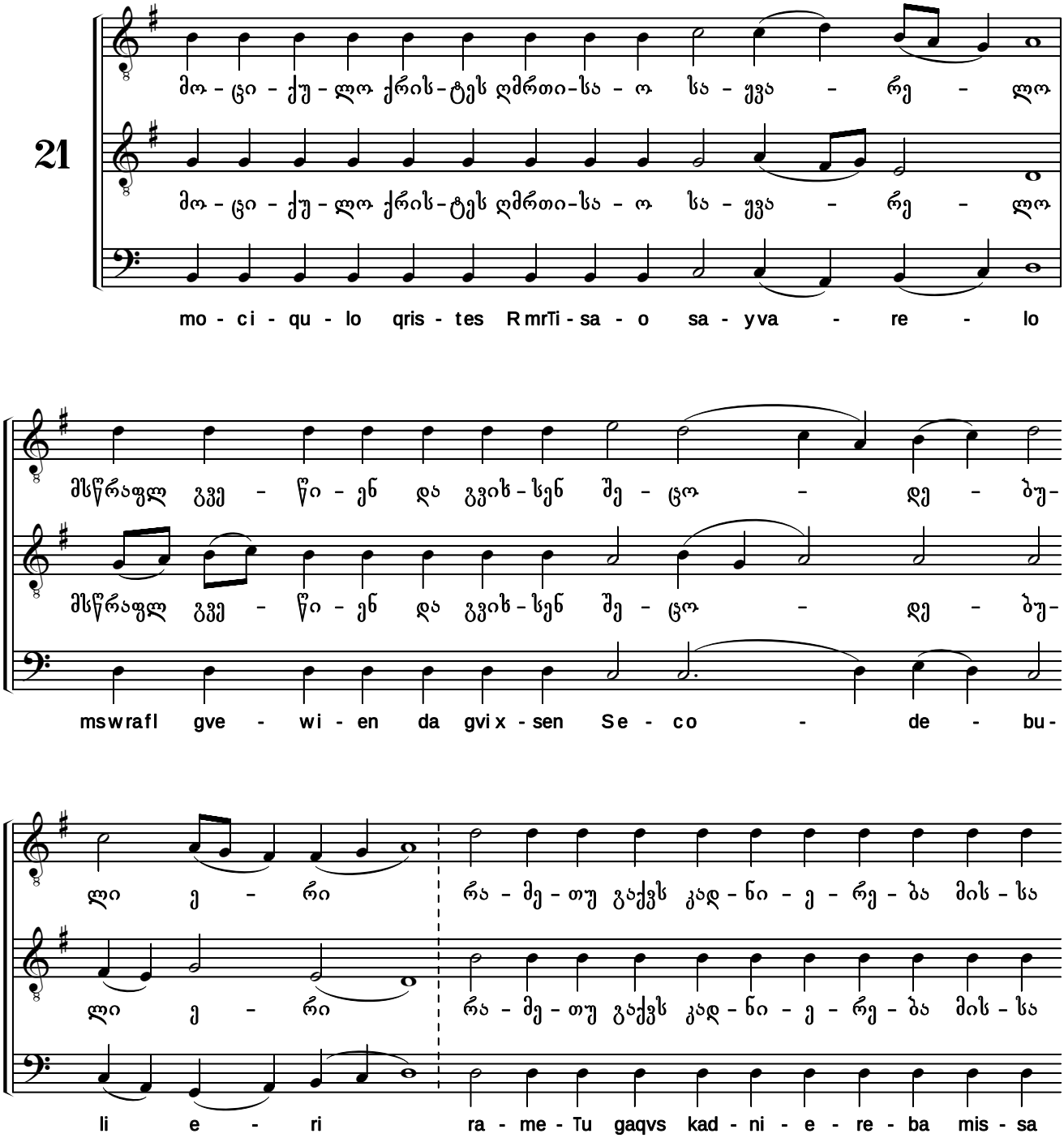

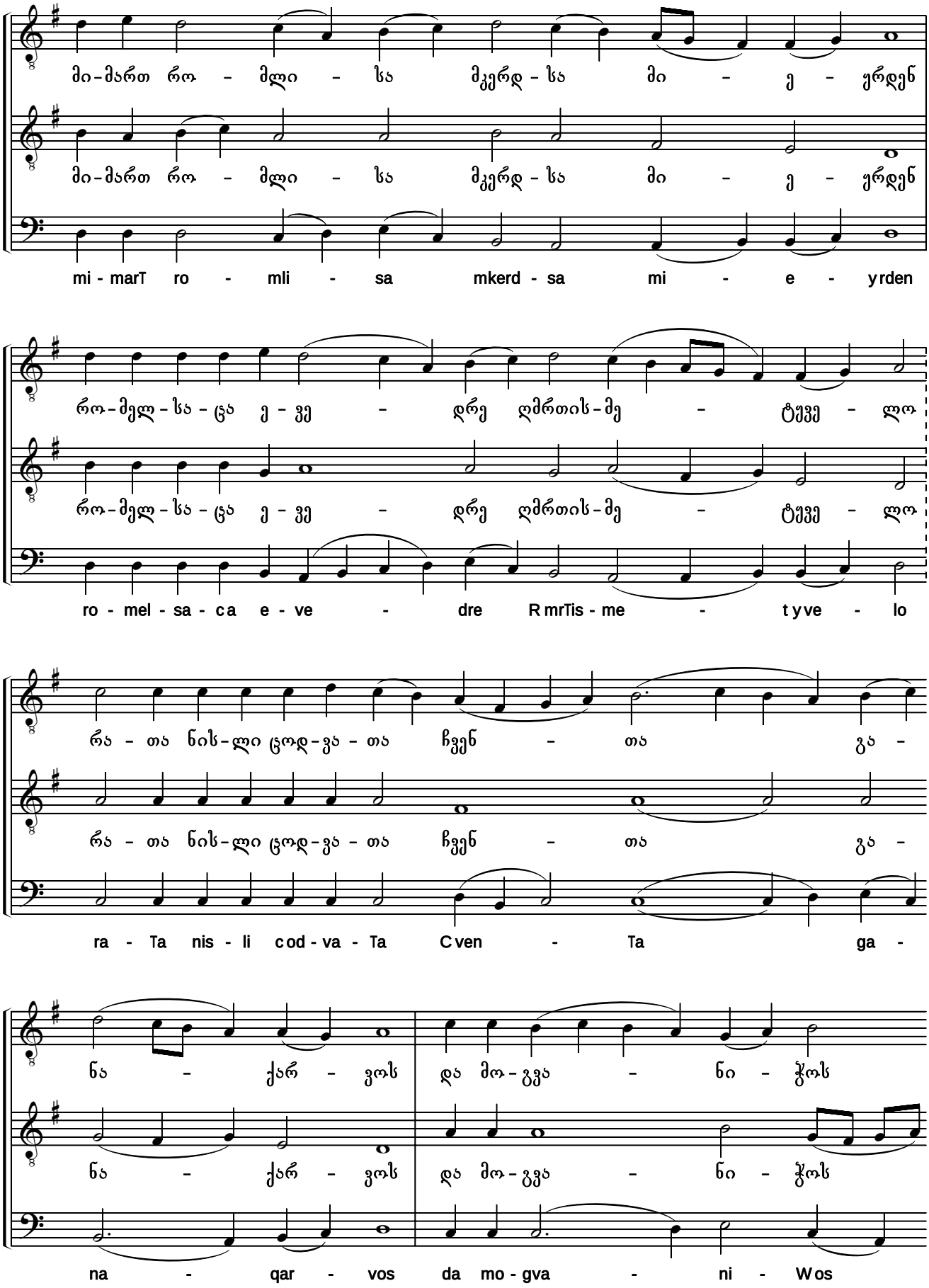
მი-მართ რო - მლი - სა მკერდ - სა მი - ე - ყრდენ
mi - marT ro - mli - sa mkerd - sa mi - e - yrden
რო-მელ-სა-ცა ე - ვე - დრე ღმრთის-მე - ტყვე - ლო
ro - mel - sa - ca e - ve - dre RmrTis - me - tyve - lo
რა - თა ნის-ლი ცოდ-ვა - თა ჩვენ - თა გა -
ra - Ta nis - li cod - va - Ta Cven - Ta ga -
ნა - ქარ - ვოს და მო-გვა - ნი - ჯოს
na - qar - vos da mo - gva - ni - Wos

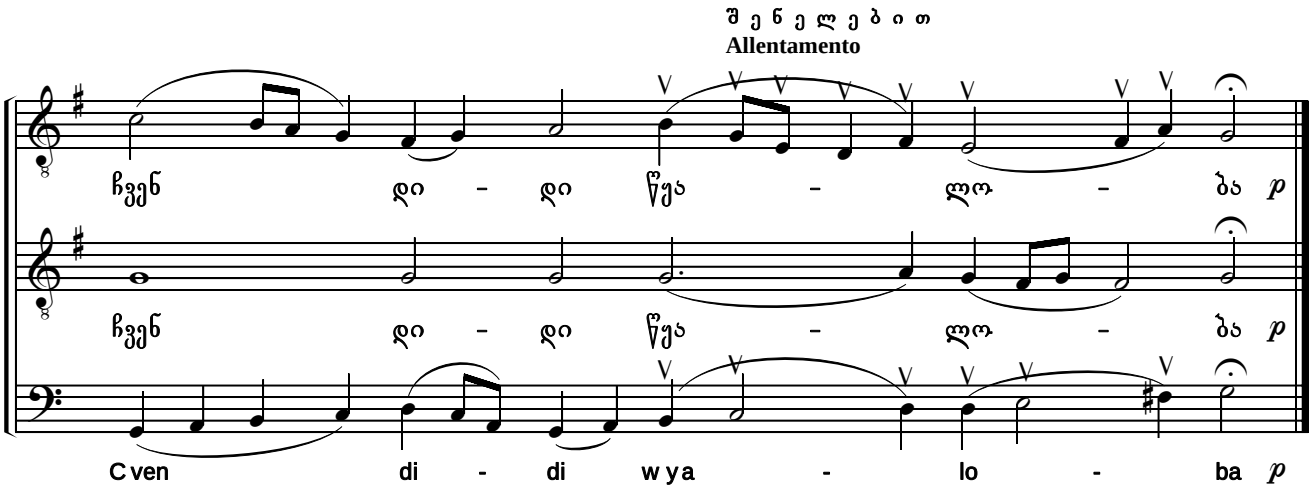

წარდგომა სამოციქულოსი ხმად-Ჩ
The Gradual of the Apostolic in tone VIII

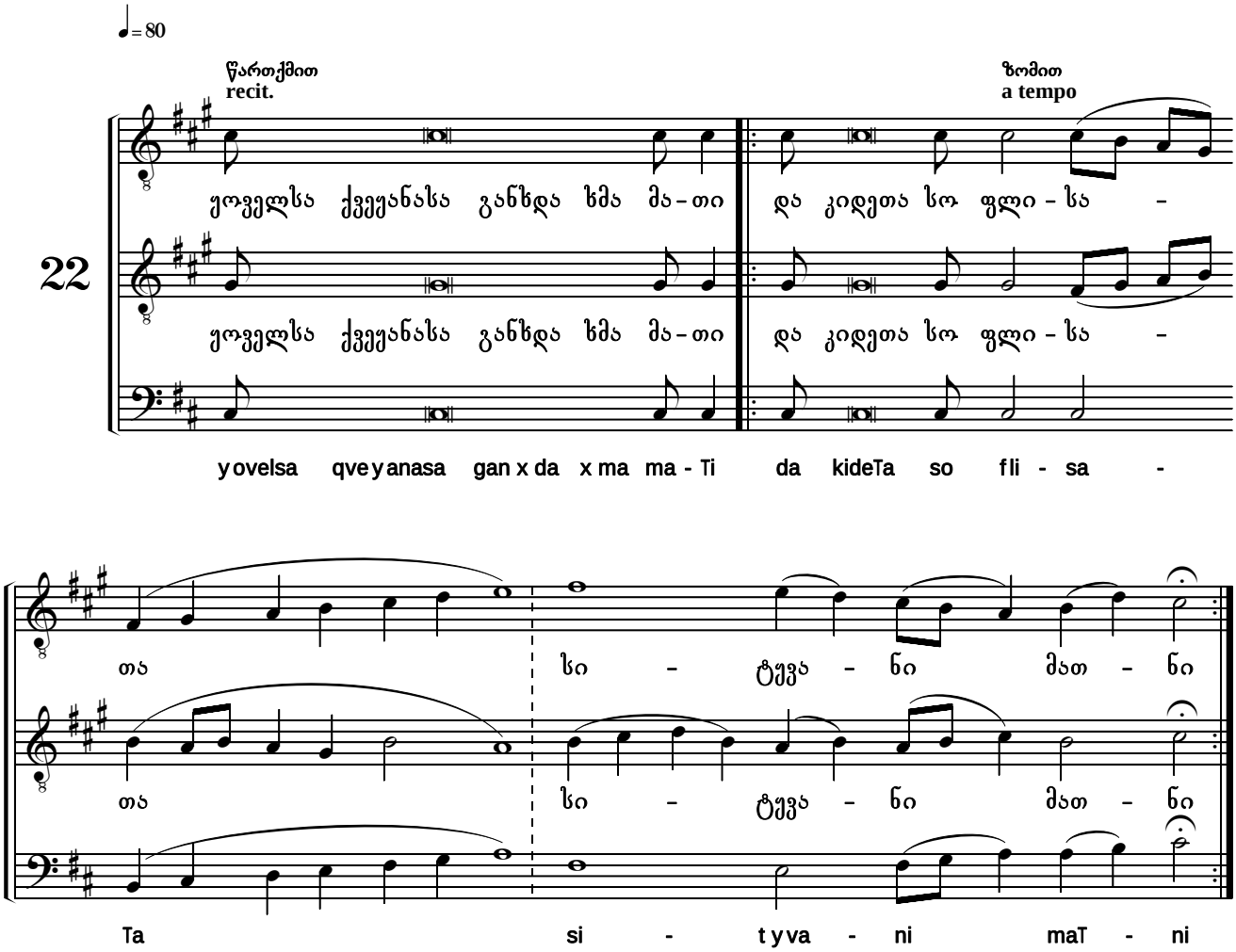

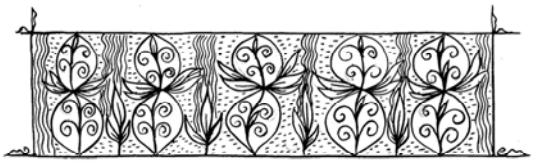

1 ოქტომბერს - სვეტიცხოვლობა და საუფლო კვართის დღესასწაული

October 1 - SVETITSKHOVLOBA AND THE CELEBRATION OF THE VESTURE OF THE LORD

ოხითა ხმაჲ-ჱ
(გამშვენებული)

„კათოლიკე ეკლესიისა დღესასწაული"

The hymn in tone VIII

"The Feast of the Catholic Church"

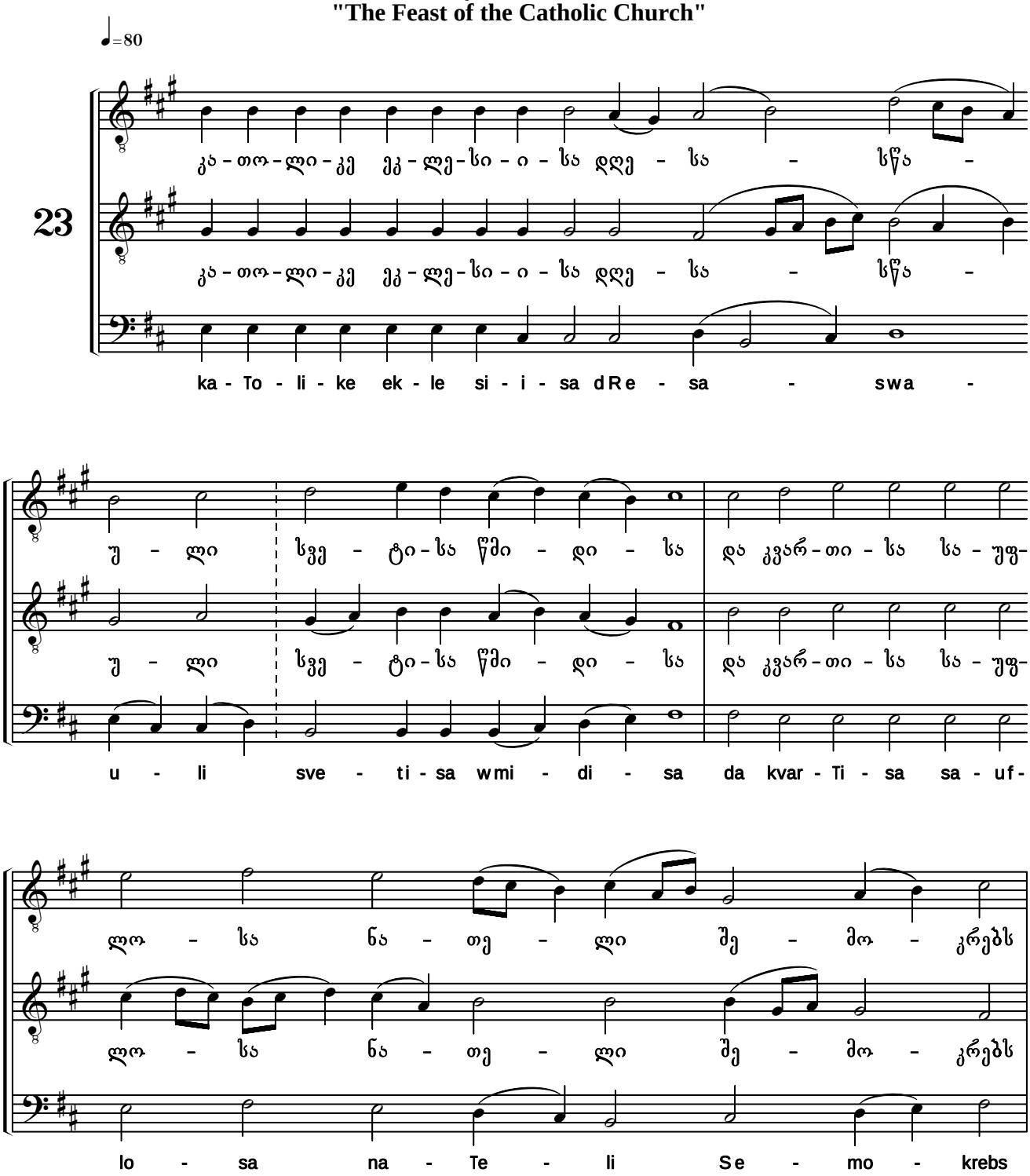

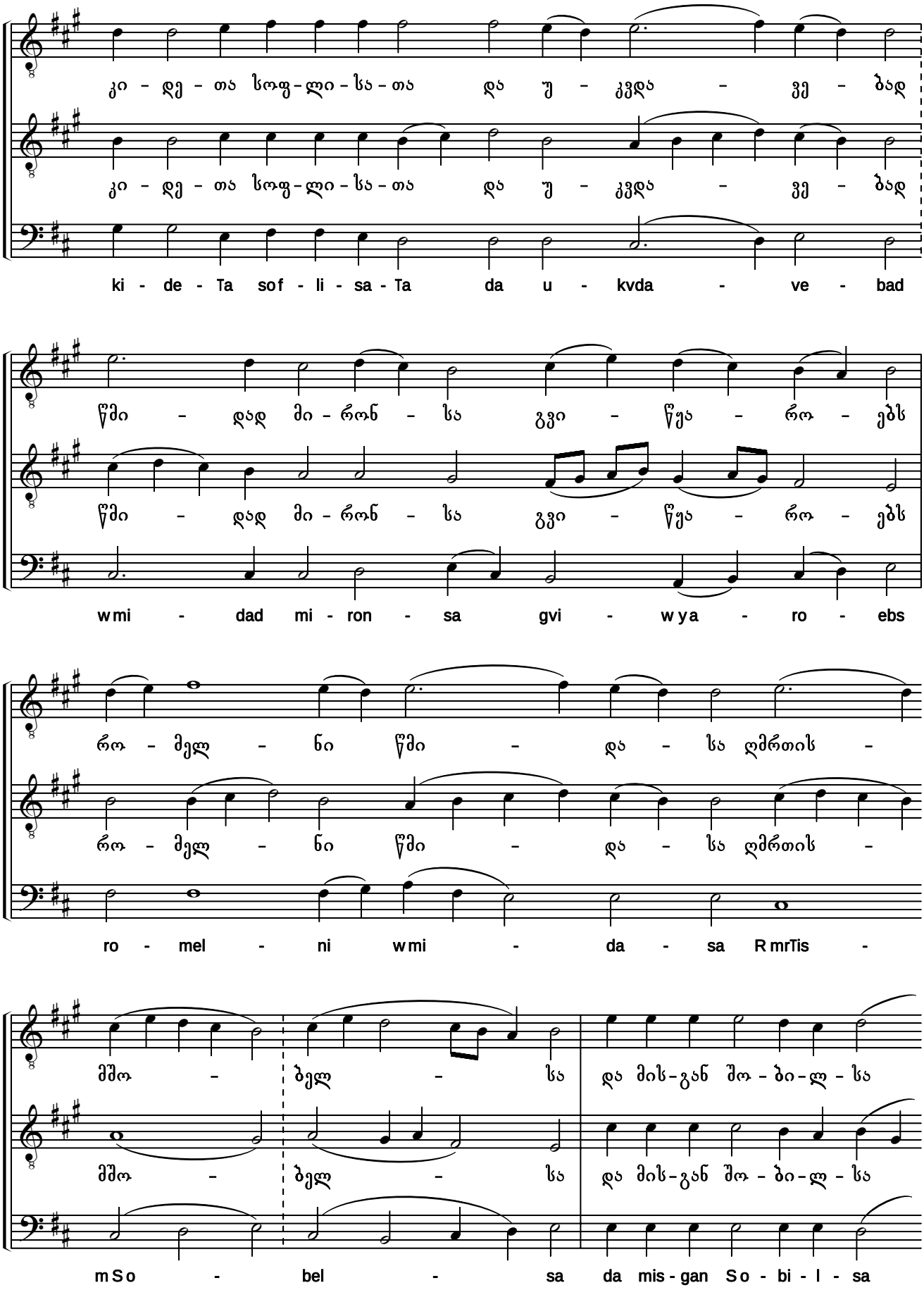
კი - დე - თა სოფ - ლი - სა - თა და უ - კვდა - ვე - ბად
კი - დე - თა სოფ - ლი - სა - თა და უ - კვდა - ვე - ბად
ki - de - Ta sof - li - sa - Ta da u - kvda - ve - bad
წმი - დად მი - რონ - სა გვი - წყა - რო - ებს
წმი - დად მი - რონ - სა გვი - წყა - რო - ებს
wmi - dad mi - ron - sa gvi - wya - ro - ebs
რო - მელ - ნი წმი - და - სა ღმრთის -
რო - მელ - ნი წმი - და - სა ღმრთის -
ro - mel - ni wmi - da - sa RmrTis -
მშო - ბელ - სა და მის - გან შო - ბი - ლ - სა
მშო - ბელ - სა და მის - გან შო - ბი - ლ - სა
mSo - bel - sa da mis - gan So - bi - l - sa

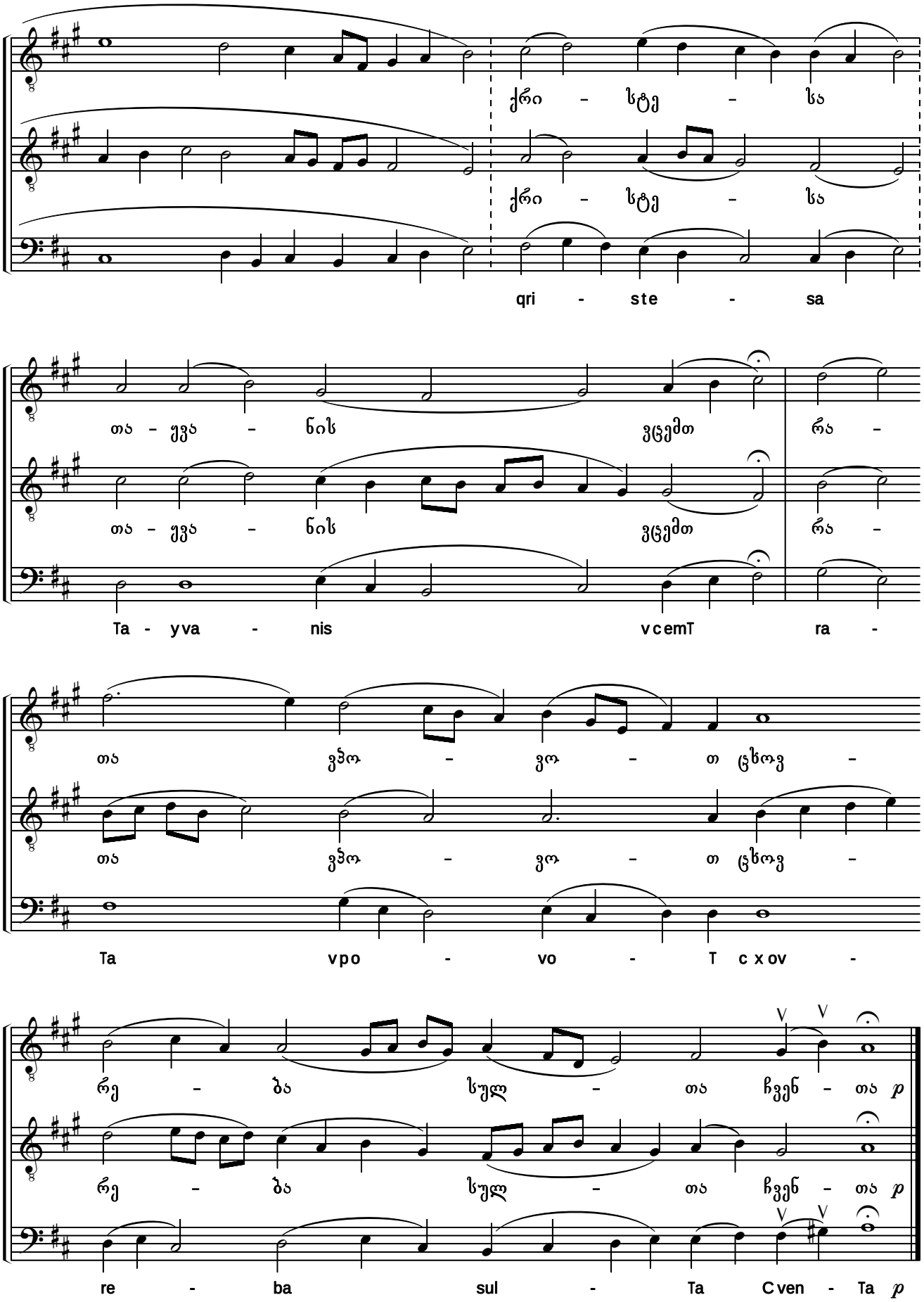
ქრი - სტე - სა
ქრი - სტე - სა
qri - ste - sa
თა - ყვა - ნის ვცემთ რა -
თა - ყვა - ნის ვცემთ რა -
Ta - yva - nis vcemT ra -
თა ვპო - ვო - თ ცხოვ -
თა ვპო - ვო - თ ცხოვ -
Ta vpo - vo - T cxov -
რე - ბა სულ - თა ჩვენ - თა p
რე - ბა სულ - თა ჩვენ - თა p
re - ba sul - Ta Cven - Ta p

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

♩=69

24

გა - დი - დებთ შენ ცხოვ - რე - ბის მო - მ -

გა - დი - დებთ შენ ცხოვ - რე - ბის მო - მ -

ga - di - debT Sen c x ov - re - bis mo - m -

ცე მე - ლო ქრის - ტე და ეო - ველ - ნი

ცე მე - ლო ქრის - ტე ჩვენ ეო - ველ - ნი

ce - me - lo qris te da yo - vel - ni

წართქმით
recit.

ზომით
a tempo

ჰატივს ვცემთ საღმრთოსა და ჰატიოსანსა კვართ - სა შენ - სა

ჰატივს ვცემთ საღმრთოსა და ჰატიოსანსა კვართ - სა შენ - სა

pativs vcemT saR mrTosa da patiosansa kvarT - sa Sen - sa

წართქმით
recit.

ზომით
a tempo

და სვეტსა ღმრთივ ბრწყინვალესა რომ - ლი - თა გან - გვა - ნათ - ლენ

და სვეტსა ღმრთივ ბრწყინვალესა რომ - ლი - თა გან - გვა - ნათ - ლენ

da svetsa R mrTiv brw yinvalesa rom - li - Ta gan - gva - naT - len

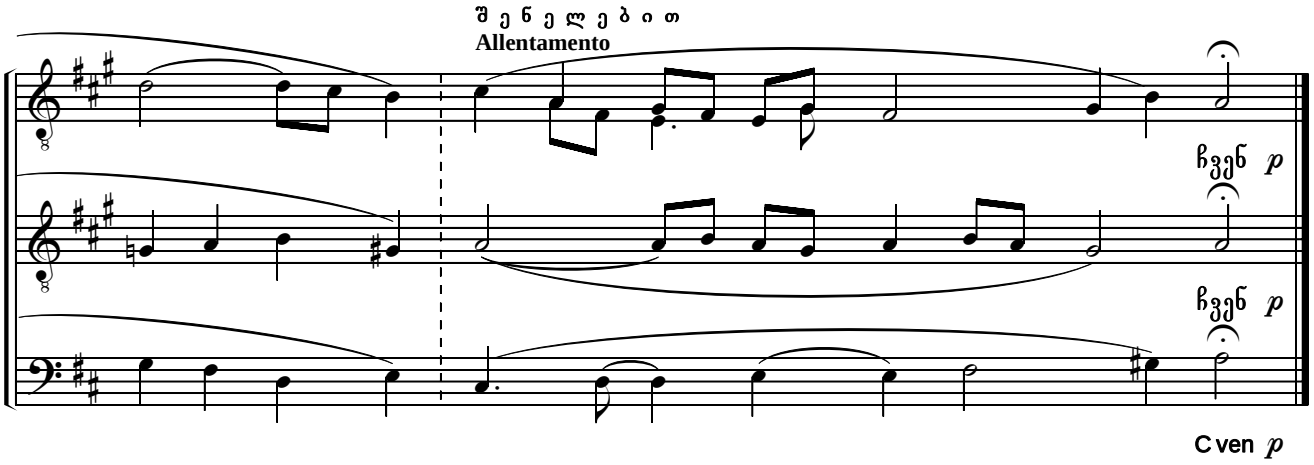

მეცხრე გალობის ჩასართავი
The Refrain to the IX Canticle

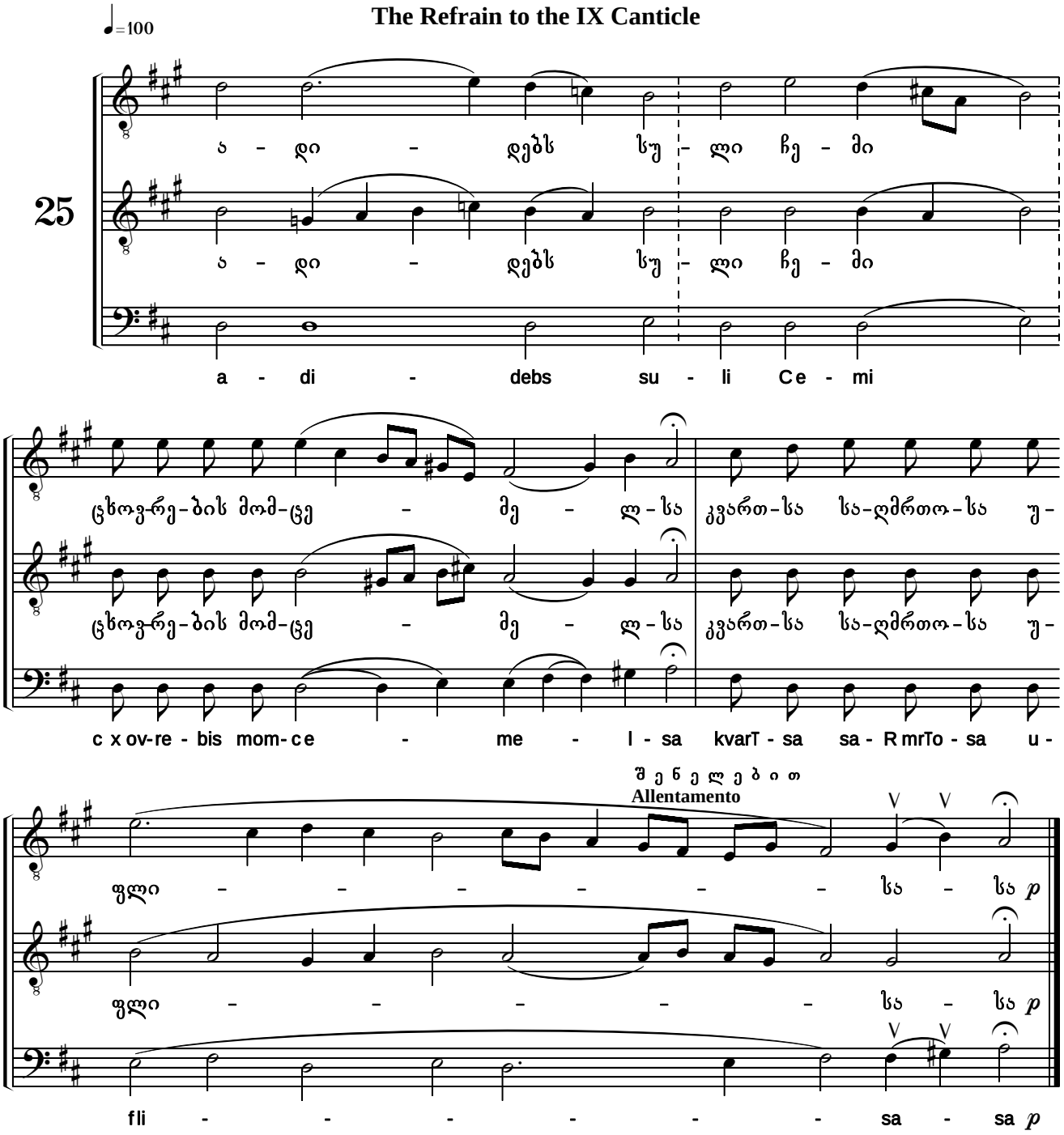

მეცხრე ძლისპირი
„ღმერთი უფალი"

IX theme - Song
"God is the Lord"

♩=69

26

ღმერ-თი უ - ფა - ლი და გა - მოგვი - ჩნდა ჩვენ დღეს

ღმერ-თი უ - ფა - ლი და გა - მოგვი - ჩნდა ჩვენ დღეს

R mer- Ti u - fa - li da ga - mo-gvi - C nda C ven d R es

განმზადე - ნით დღე - სა - სწა - უ - ლი და მხი - ა -

განმზადე - ნით დღე - სა - სწა - უ - ლი და მხი - ა -

gan- mza - de - niT d R e - sa - swa - u - li da m x i - a -

რუ - ლე - ბით მო - ვე - დით და

რუ - ლე - ბით მო - ვე - დით და

ru - le - biT mo - ve - diT da

გან - ვა - დი - დოთ ქრი - სტე

გან - ვა - დი - დოთ ქრი სტე

gan - va - di - doT qri - - ste

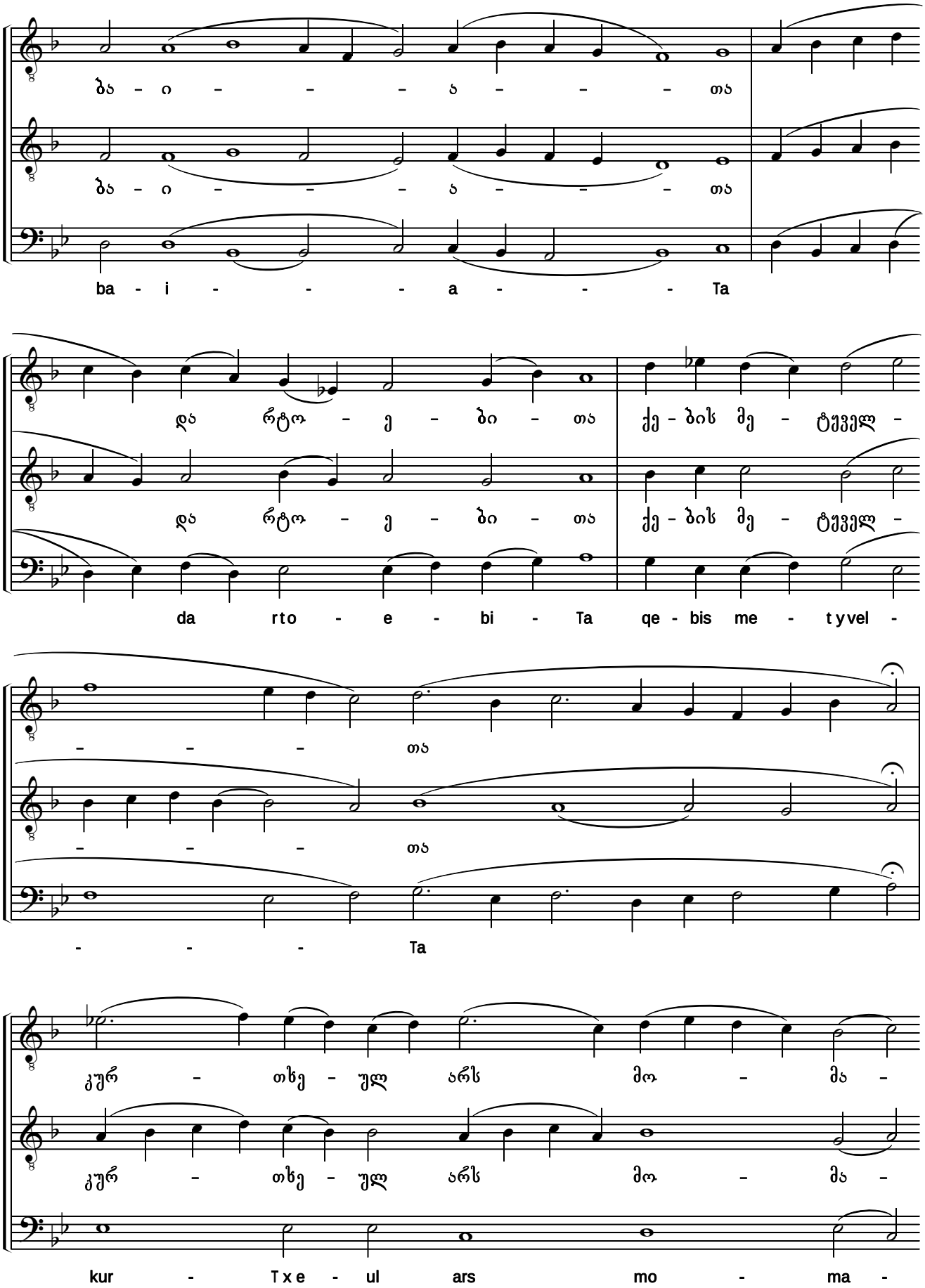
ბა - ი - - - ა - - - თა
ba - i - - - a - - - Ta
და რტო - ე - ბი - თა ქე - ბის მე - ტუვულ -
da rto - e - bi - Ta qe - bis me - tyvel -
- - - თა
- - - Ta
კურ - თხე - ულ არს მო - მა -
kur - Txe - ul ars mo - ma -

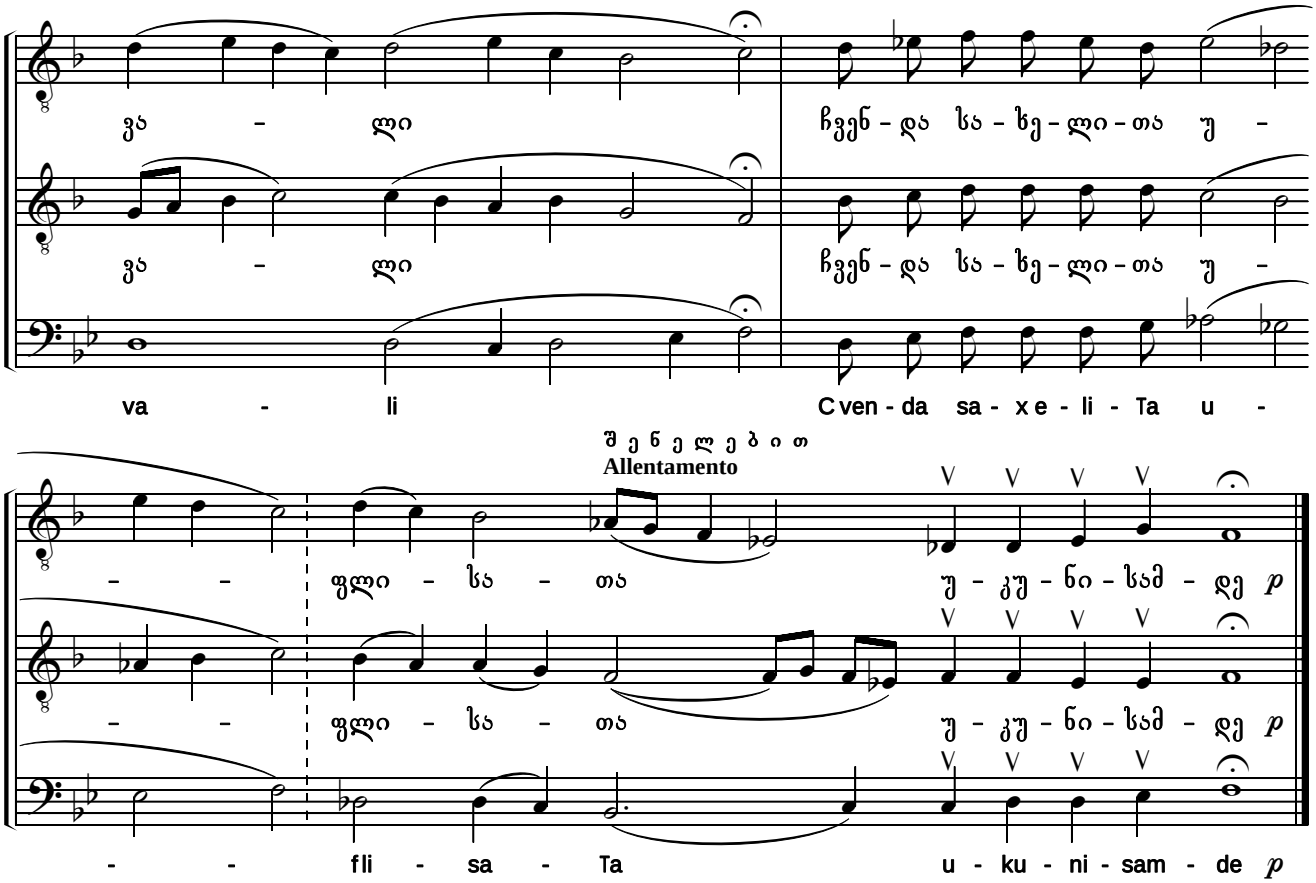

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-ა
The Gradual of the Apostilic in tone I

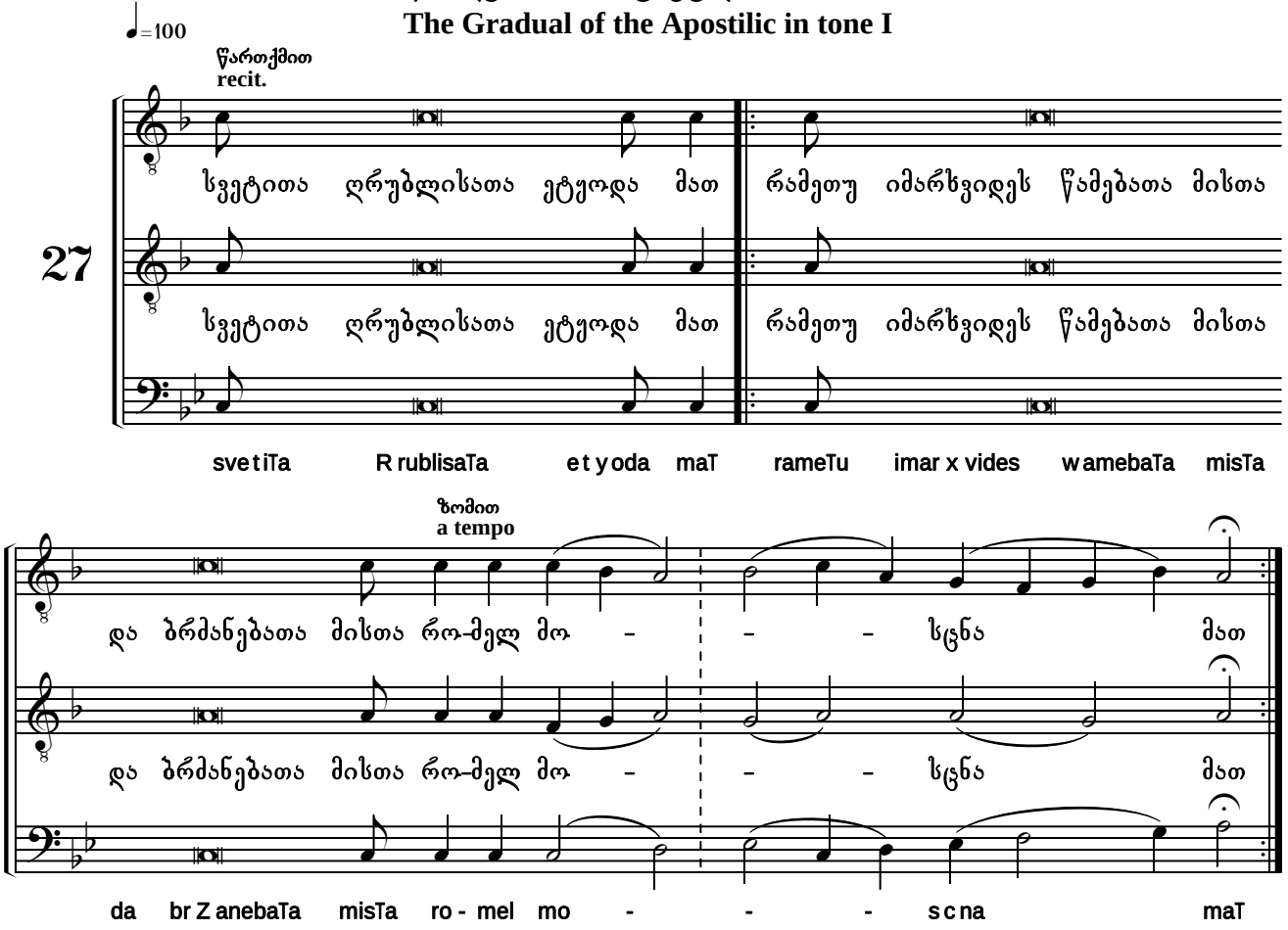

8 ოქტომბერს - კრება წმიდათა მთავარანგელოზთა

November 8 - THE CELEBRATION OF HOLY ARCHANGELS

ოხითა ხმად-დ
(გამშვენებული)

„ზეცის მხედრობათა"

The hymn in tone IV

"Archangels of Heaven"

♩=100

28

ზე - ცი - სა მხე-დრო - ბა - თა მთა-ვარ - ან - გე-ლოზ-ნო გე - ვედ - რე - ბით

ze - ci - sa mxe-dro - ba - Ta mTa-var - an - ge - loz - no ge - ved - re - biT

ჩვენ უ - ღირ - სნი ე - სე

Cven u - Rir - sni e - se

რა - თა მე - ო - ხე - ბი - თა თქვე - ნი -

ra - Ta me - o - xe - bi - Ta Tqve - ni -

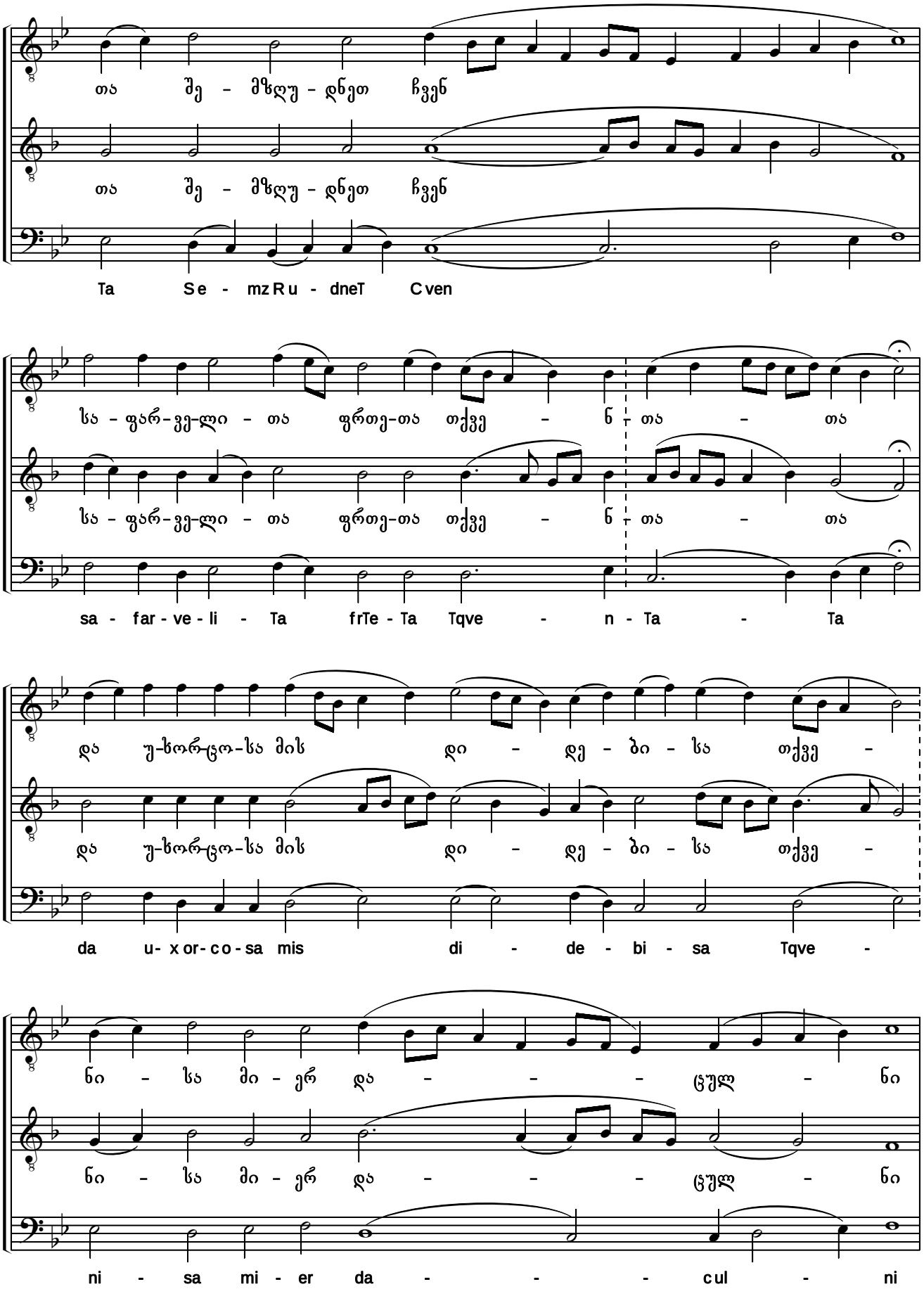
თა შე - მზღუ - დნეთ ჩვენ
Ta Se - mzRu - dneT Cven
სა - ფარ-ვე-ლი - თა ფრთე-თა თქვე - ნ - თა - თა
sa - far - ve - li - Ta frTe - Ta Tqve - n - Ta - Ta
და უ-ხორ-ცო-სა მის დი - დე - ბი - სა თქვე -
da u- xor- co - sa mis di - de - bi - sa Tqve -
ნი - სა მი - ერ და - - - ცულ - ნი
ni - sa mi - er da - - - cul - ni

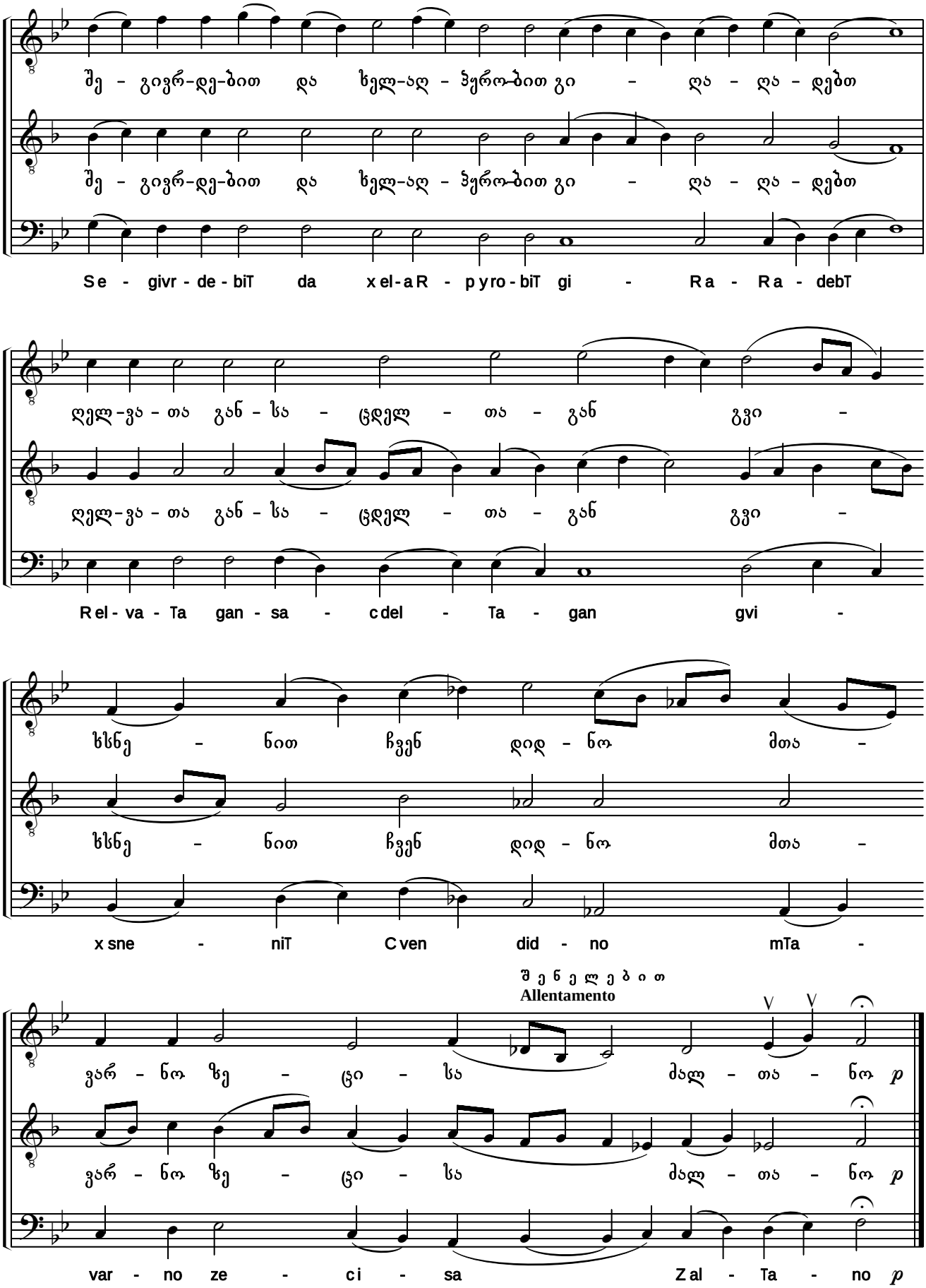
შე - გივრ-დე-ბით და ხელ-აღ - ჰურო-ბით გი - ღა - ღა - დებთ
Se - givr - de - biT da xel-aR - pyro-biT gi - Ra - Ra - debT
ღელ-ვა-თა გან-სა - ცდელ - თა - გან გვი -
Rel-va-Ta gan-sa - cdel - Ta - gan gvi -
ხსნე - ნით ჩვენ დიდ - ნო მთა -
xsne - niT Cven did - no mTa -
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
ვარ - ნო ზე - ცი - სა ძალ - თა - ნო p
var - no ze - ci - sa Zal - Ta - no p

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

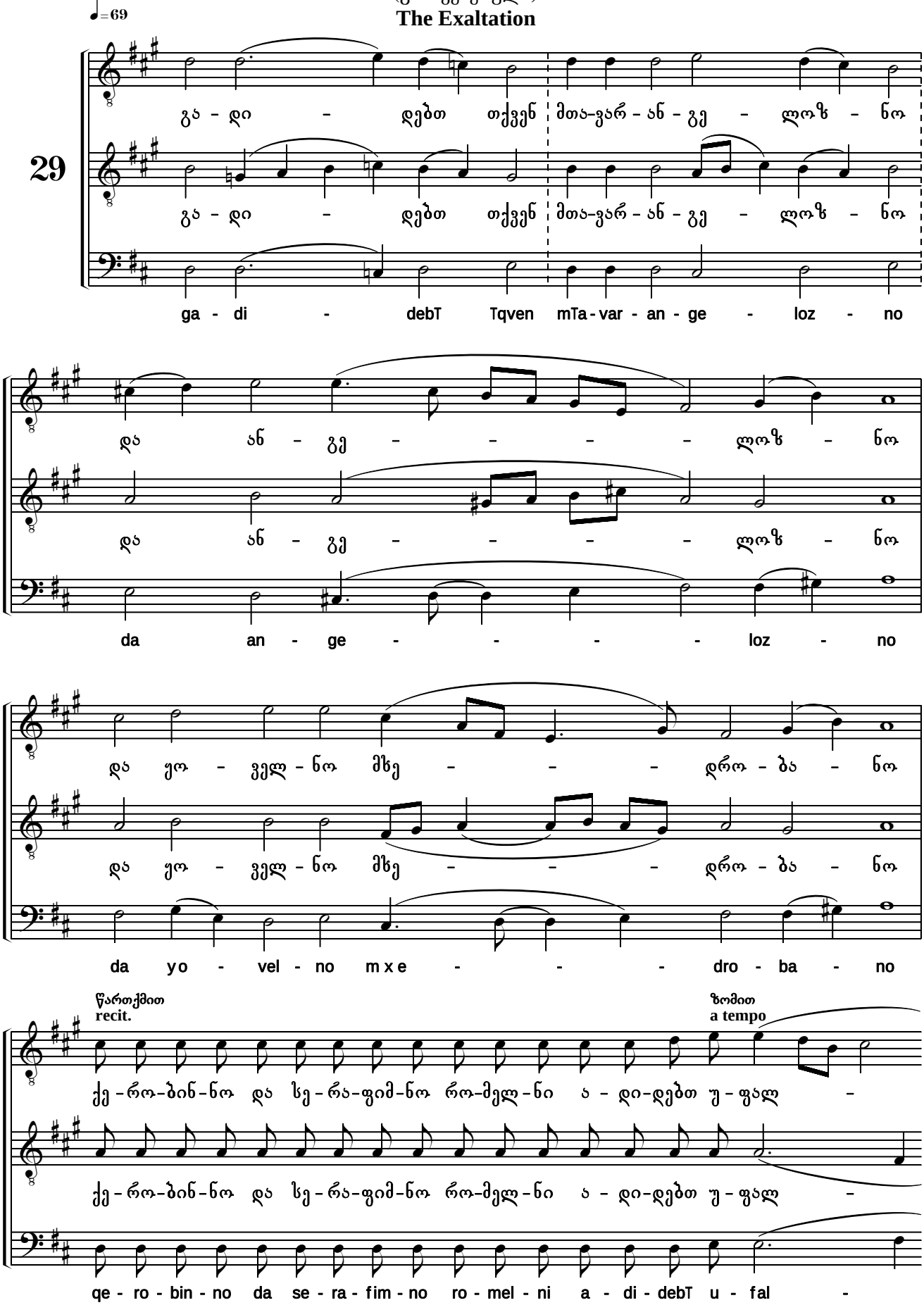

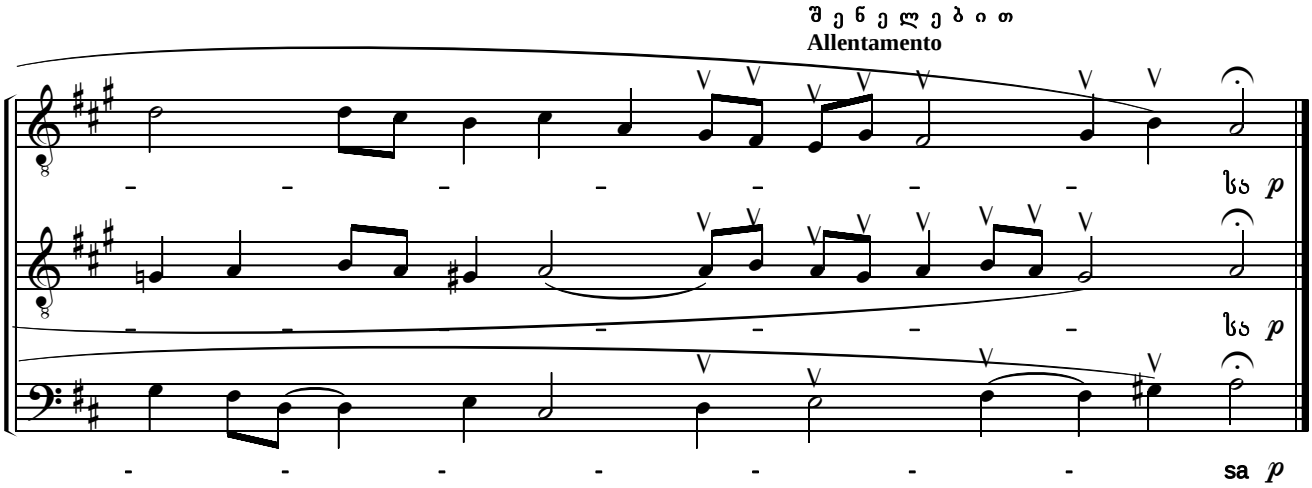

წარდგომა სამოციქულოსი ხმად-დ
The Gradual of the Apostolic in tone IV

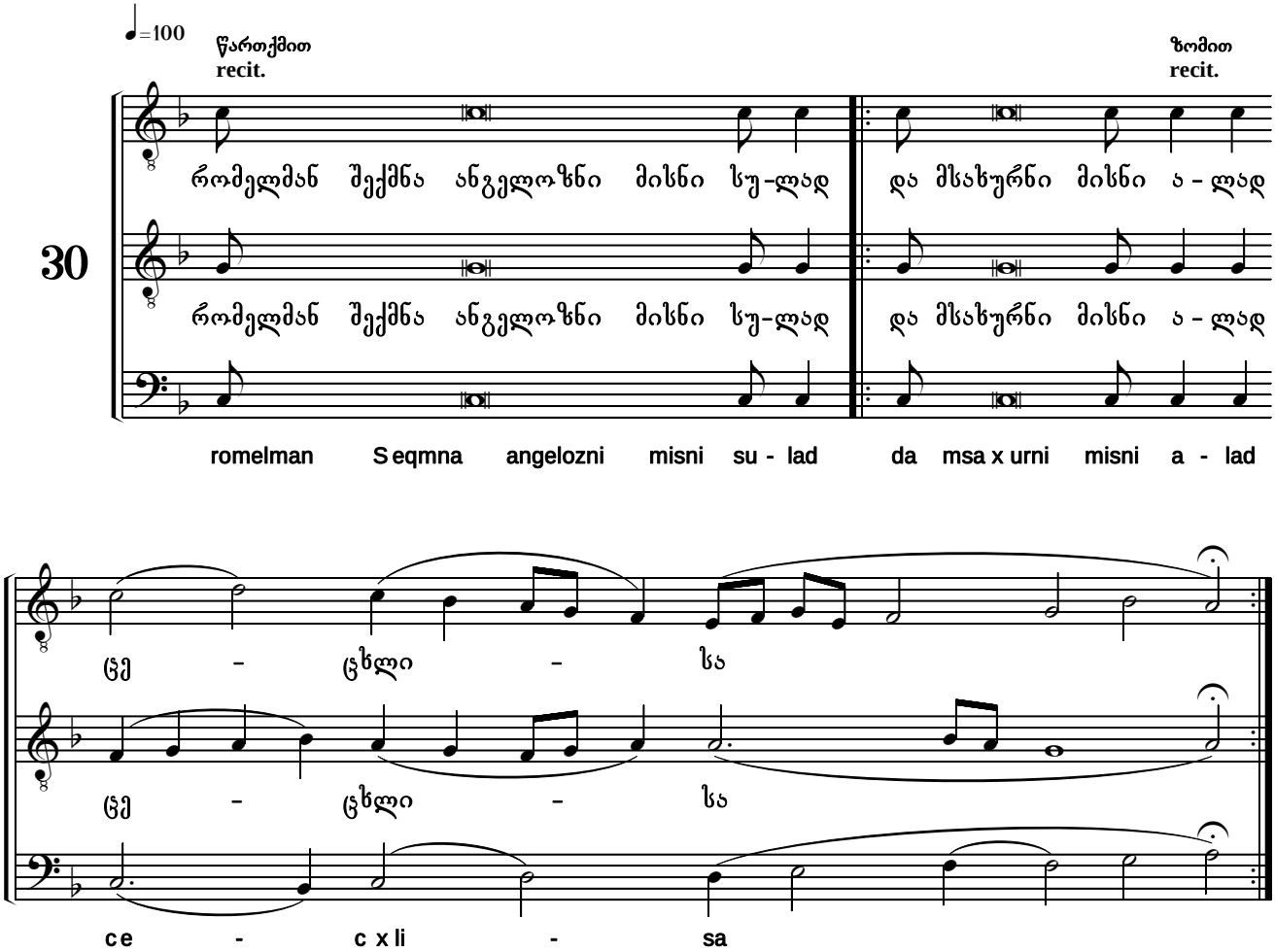

10 ნოემბერს - ხსენება
წმიდისა მთავარმოწამისა გიორგისა *

November 10 - THE MEMORIAL OF
HOLY HIEROMARTYR GEORGE

ოხითა ხმაჲ-დ **
(გამშვენებული)

„ტყვეთა განმათავისუფლებელო"

The hymn in tone IV
"Liberator of Captives"

♩=69

31

ტყვე-თა გან-მა-თა - ვი - სუ-ფლე-ბე - ლო და გლა -
ტყვე-თა გან-მა-თა - ვი - სუ-ფლე-ბე - ლო და გლა -
tyve-Ta gan-ma-Ta - vi - su-fle-be - lo da gla -

ხაკ-თა ხე - ლის აღ-მჰყრო-ბე - ლო
ხაკ-თა ხე - ლის აღ-მჰყრო-ბე - ლო
xak-Ta xe - lis aR-mpyro-be - lo

სნე-ულ-თა მკურ-ნა-ლო და მე - ფე-თა უ - ძლე - ვე - ლო
სნე-ულ-თა მკურ-ნა-ლო და მე - ფე-თა უ - ძლე - ვე - ლო
sne-ul-Ta mkur-na-lo da me - fe-Ta u - Zle - ve - lo

* წმ. გიორგის ხსენება აღინიშნება **23** აპრილსაც.

** საგალობელი გამარტივებულია ჩვენს მიერ.

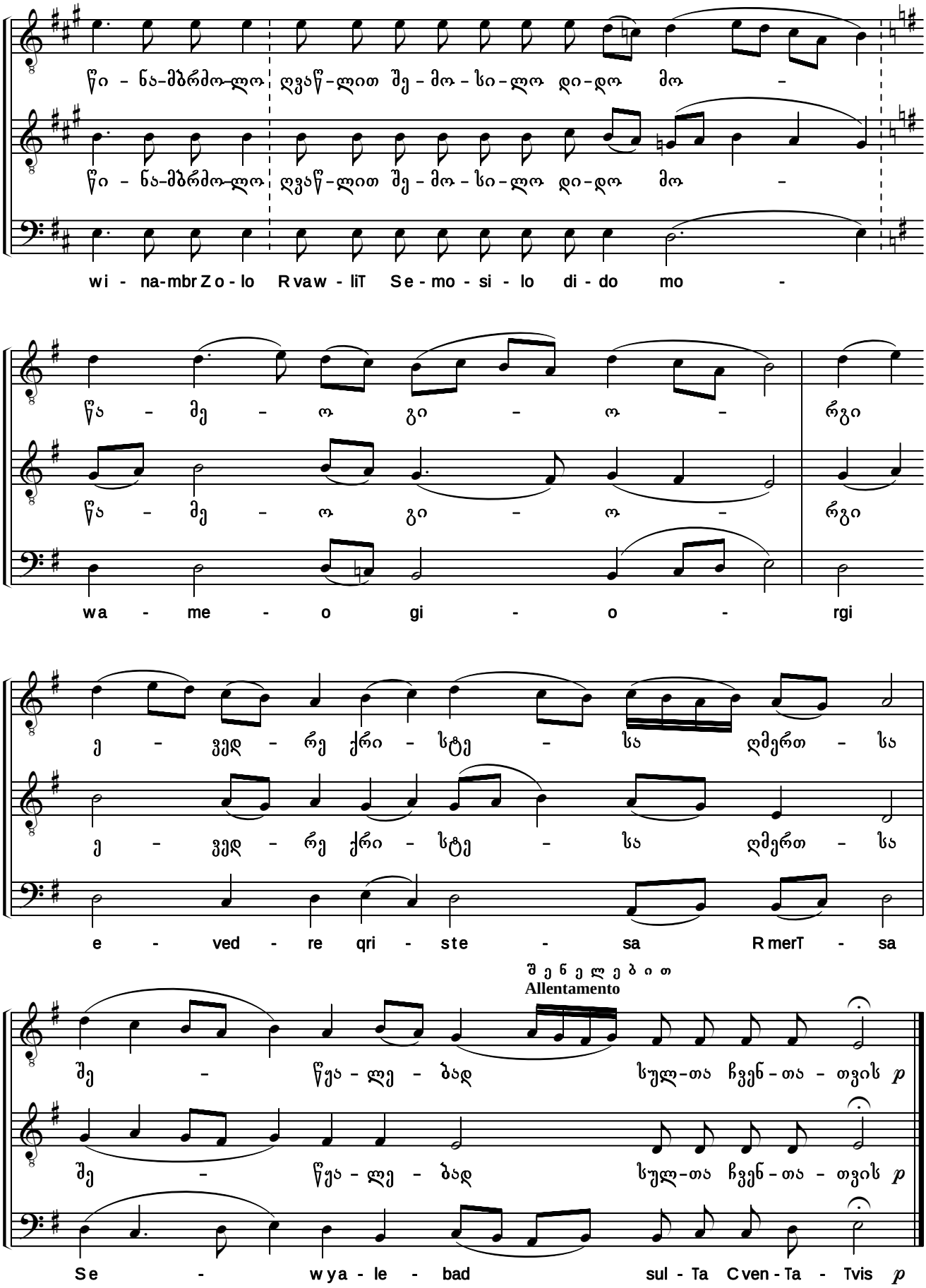
წი - ნა-მბრძო-ლო ღვაწ-ლით შე - მო - სი - ლო დი-დო მო -
wi - na-mbrZo-lo RvaW - liT Se - mo - si - lo di - do mo -
წა - მე - ო გი - ო - რგი
wa - me - o gi - o - rgi
ე - ვედ - რე ქრი - სტე - სა ღმერთ - სა
e - ved - re qri - ste - sa RmerT - sa
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
შე - წყა - ლე - ბად სულ-თა ჩვენ - თა - თვის p
Se - wya - le - bad sul - Ta Cven - Ta - Tvis p

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

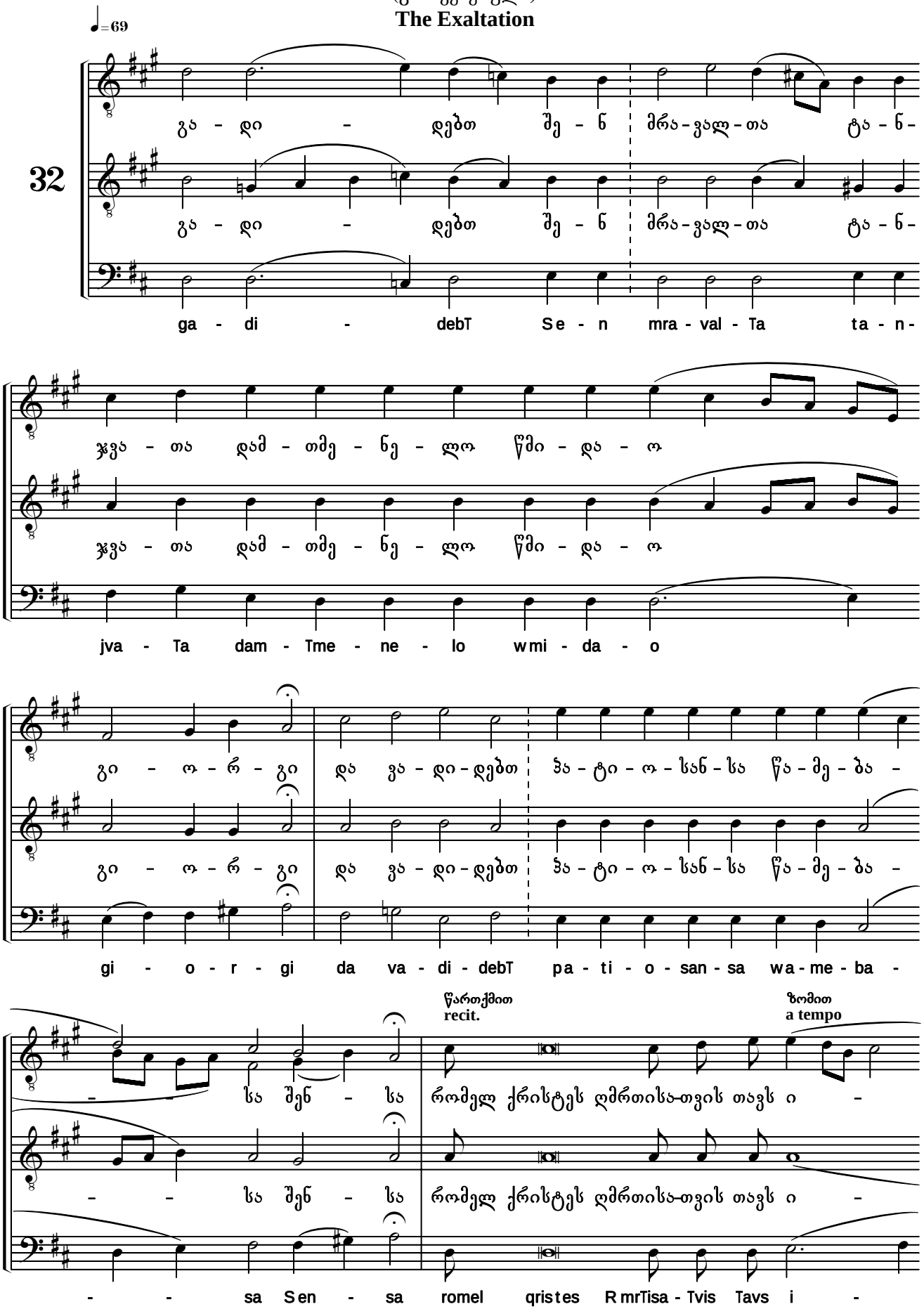

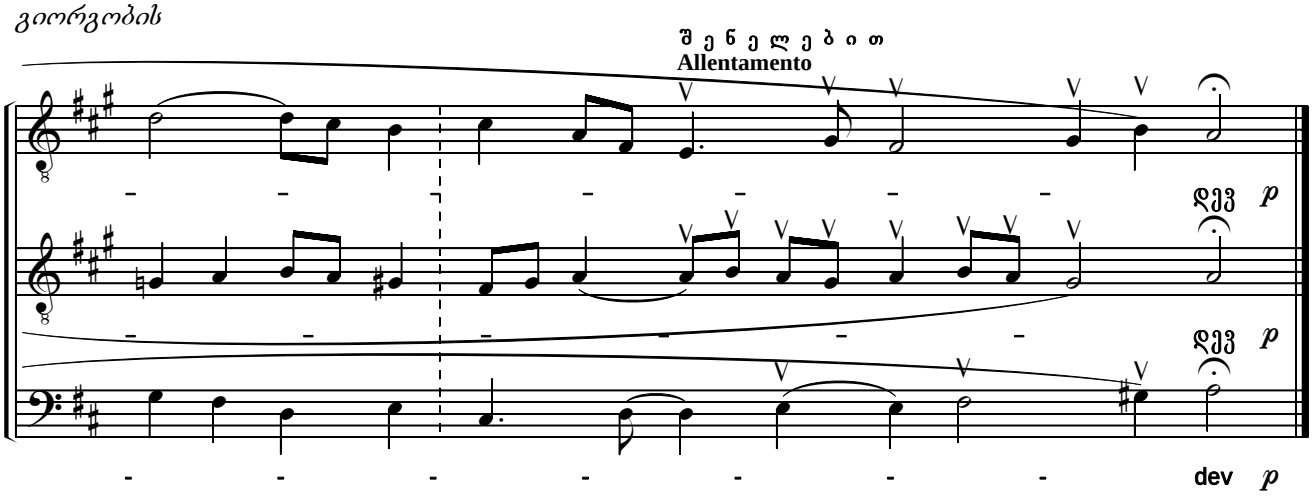
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
- - - -

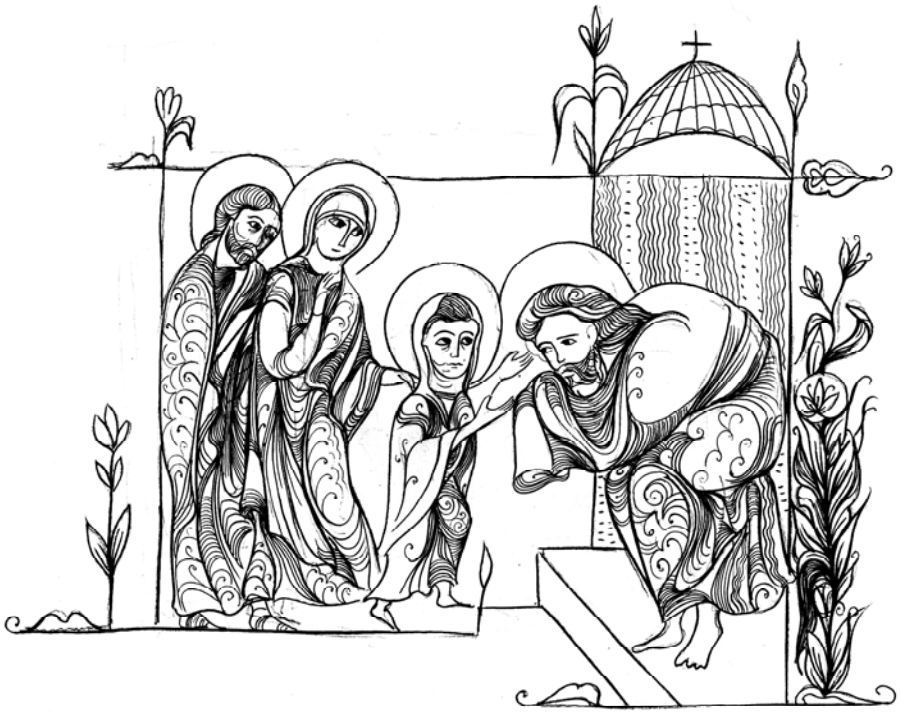

ღმერთისმშობლის ტაძრად მიყვანება

21 ნოემბერს - დღესასწაული ყოვლადწმიდა ღმრთისმშობლის ტაძრად მიყვანებისა

November 21 - THE ENTRANCE INTO THE TEMPLE OF THE MOST HOLY BIRTH-GIVER OF GOD

ოხითა ხმად-დ

„დღეს განგებულებისა"

The hymn in tone IV

"Today is the Foreshadowing"

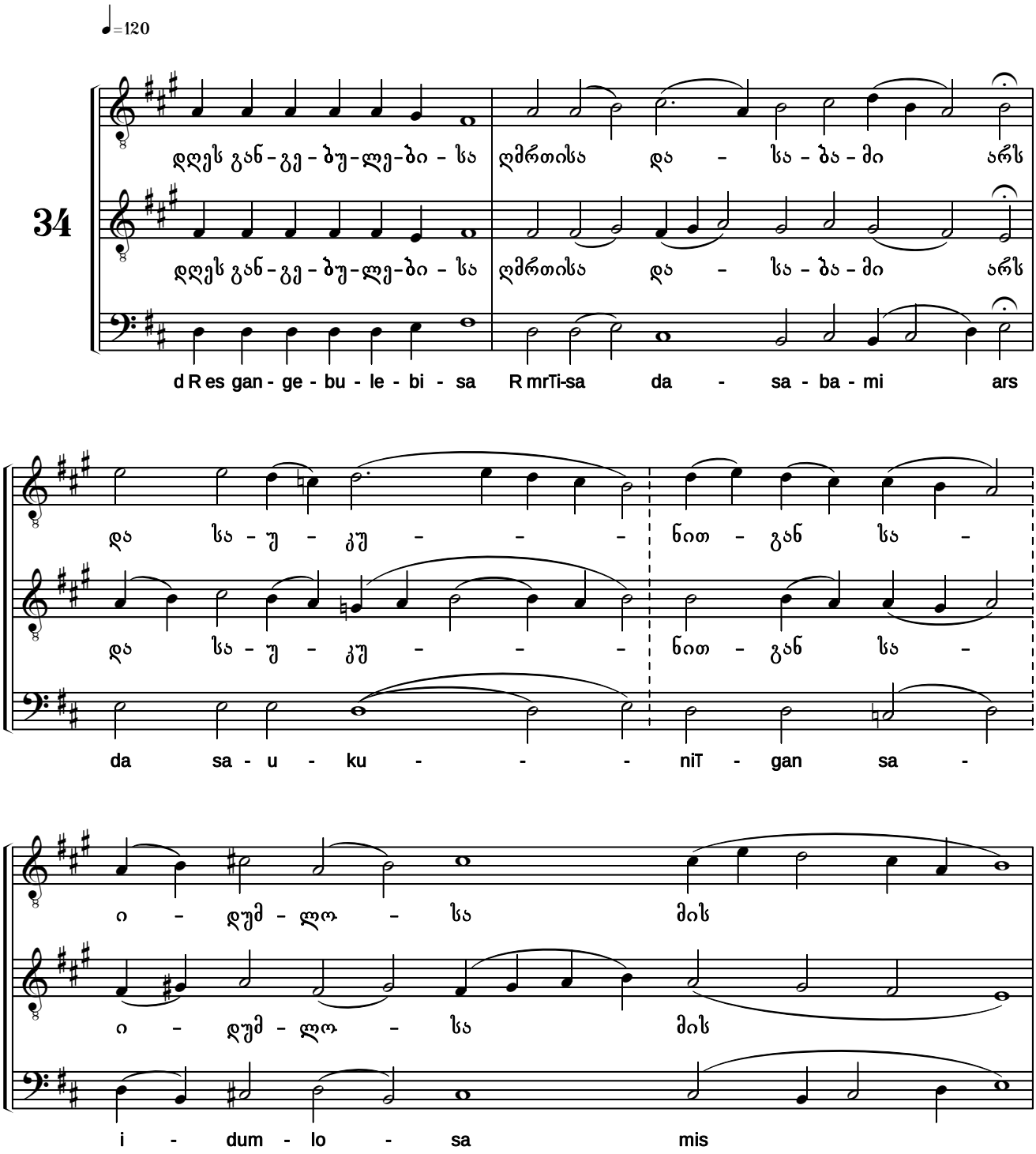

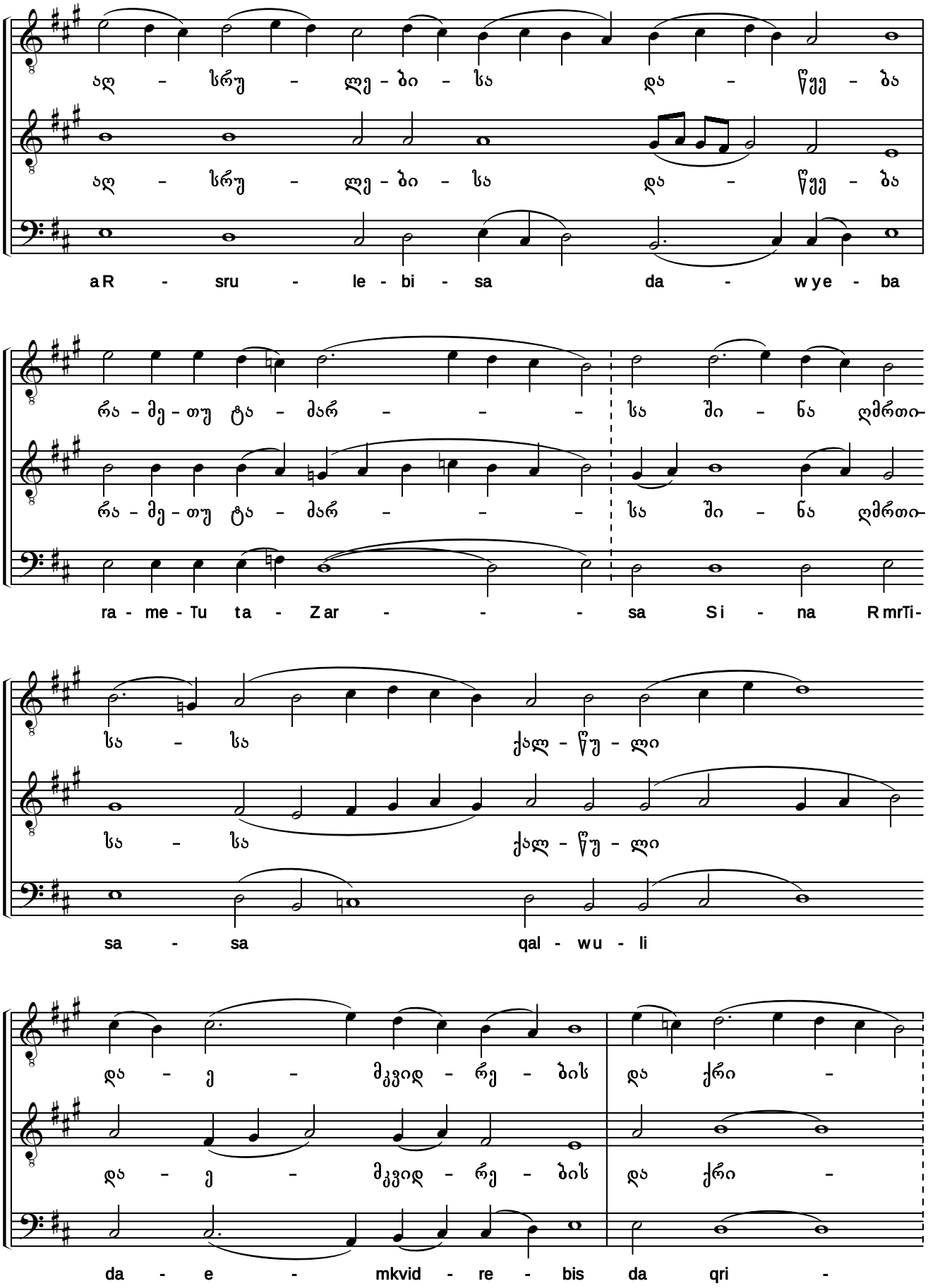
აღ - სრუ - ლე - ბი - სა და - წყე - ბა
აღ - სრუ - ლე - ბი - სა და - წყე - ბა
aR - sru - le - bi - sa da - wye - ba
რა - მე - თუ ტა - ძარ - - - სა ში - ნა ღმრთი-
რა - მე - თუ ტა - ძარ - - - სა ში - ნა ღმრთი-
ra - me - Tu ta - Zar - - - sa Si - na RmrTi-
სა - სა ქალ - წუ - ლი
სა - სა ქალ - წუ - ლი
sa - sa qal - wu - li
და - ე - მკვიდ - რე - ბის და ქრი -
და - ე - მკვიდ - რე - ბის და ქრი -
da - e - mkvid - re - bis da qri -

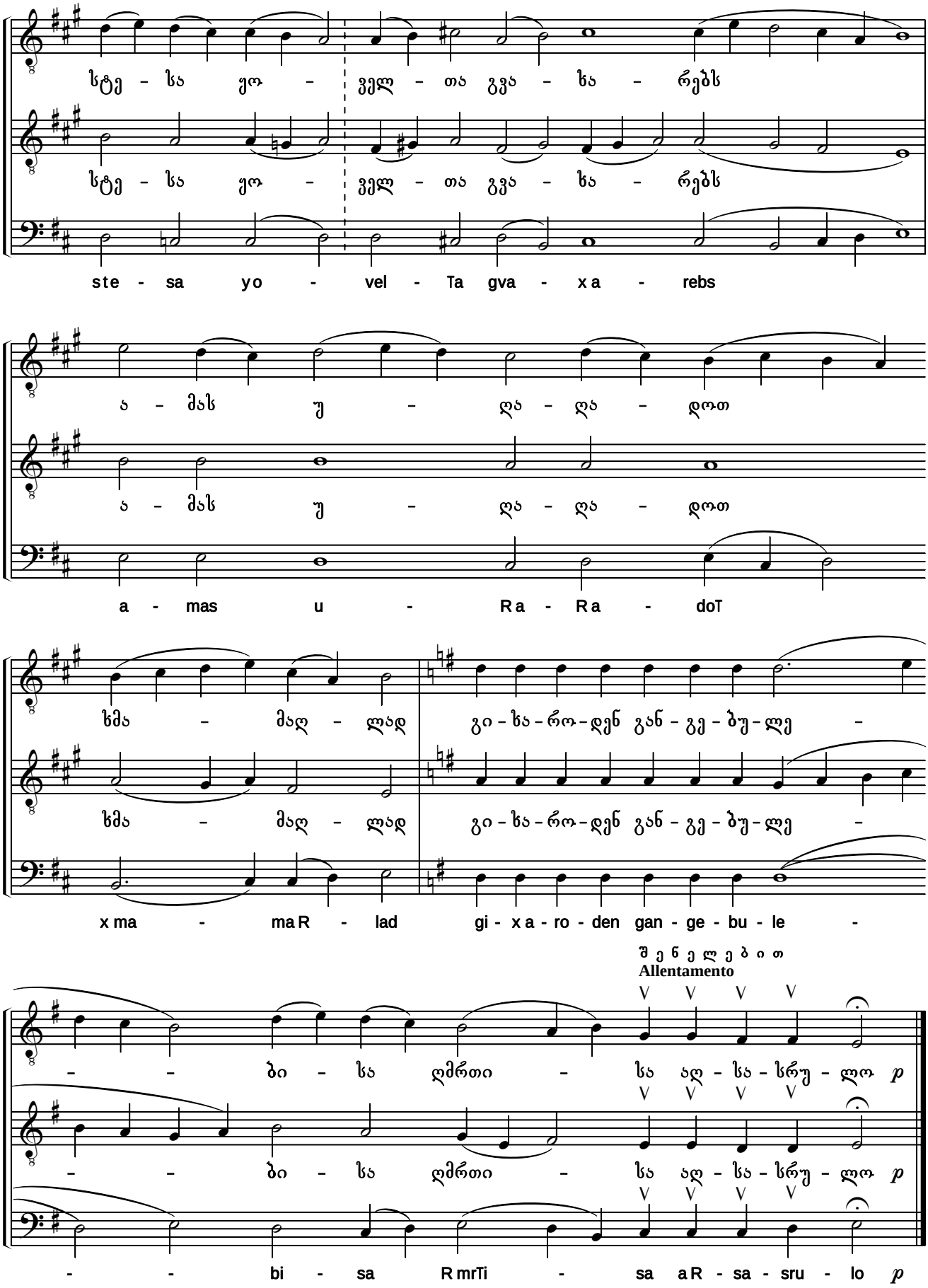
სტე - სა ყო - ველ - თა გვა - ხა - რებს
სტე - სა ყო - ველ - თა გვა - ხა - რებს
ste - sa yo - vel - Ta gva - x a - rebs
ა - მას უ - ღა - ღა - დოთ
ა - მას უ - ღა - ღა - დოთ
a - mas u - R a - R a - doT
ხმა - მაღ - ლად
gi - xa - ro - den gan - ge - bu - le -
x ma - ma R - lad
Allentamento
- - ბი - სა ღმრთი - სა აღ - სა - სრუ - ლო p
- - ბi - sa R mrTi - sa a R - sa - sru - lo p

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

♩=69

35

გა - დი - დებთ შე - ნ ეო - ვ - ლად - წმი - და -

gadi - debT Se-n yo-v-lad - wmi - da -

ო ქა - ლ - წუ - ლო რო - მე - ლი სიურ - მით - გან ღმრთი - სა გა-

o qa - l - wu - lo ro - me - li siyr - miT - gan RmrTi - sa ga-

მორ - ჩე - ულ ი - ქმენ და Ჰა - ტივს ვცემთ ტაძ - რად მი - ევა-

mor - Ce - ul i - qmen da pa - tivs vcemT taZ - rad mi - yva-

წართქმით
recit.

ზომით
a tempo

შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento

შე - - - - - - ნ - სა *p*

Se - - - - - - n - sa *p*

მეცხრე გალობის ჩასართავი
The Refrain to the IX Canticle

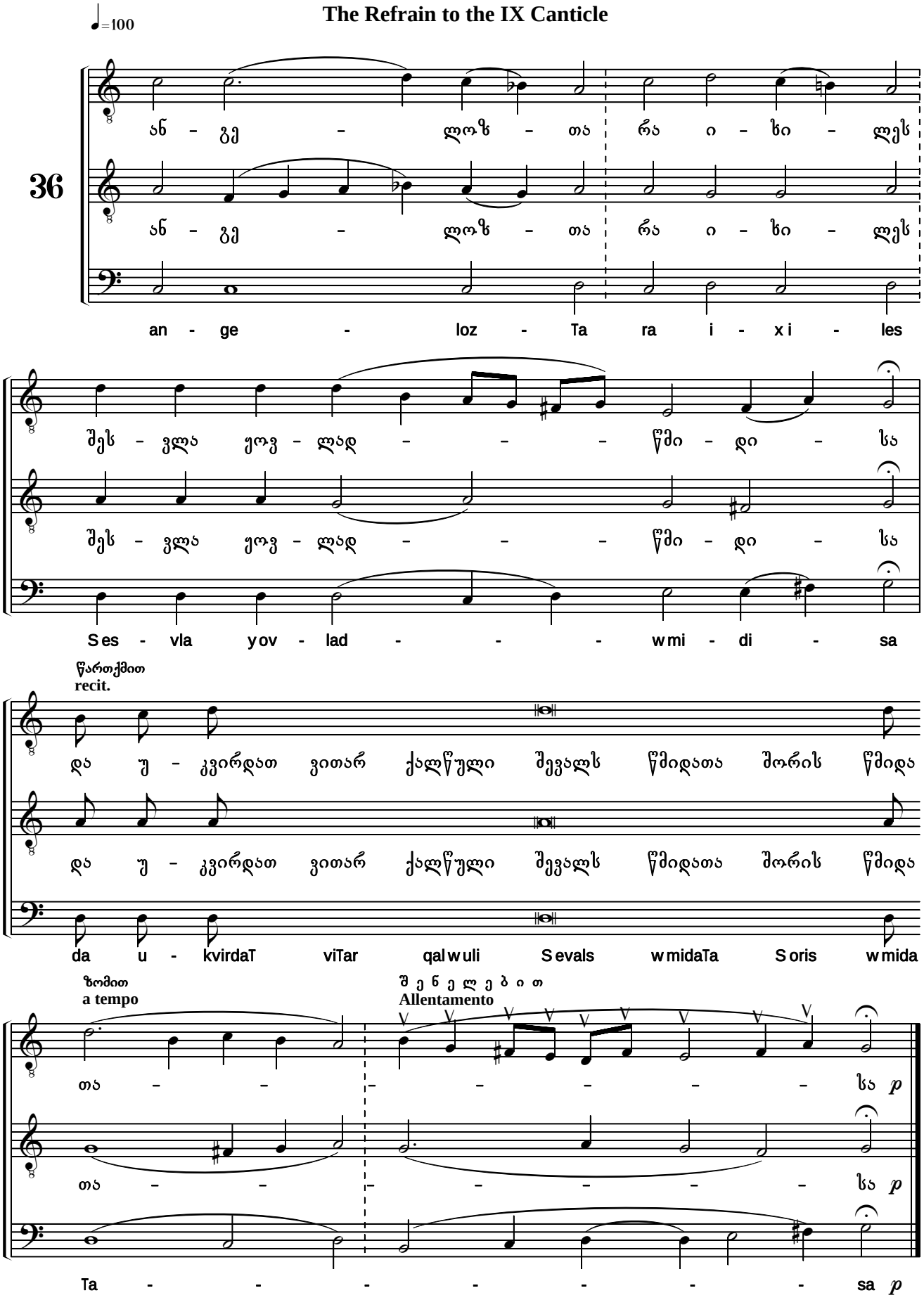

მეცხრე ძლისპირი *
„კიდობანსა მას სჯულისასა"

IX Theme - song
"Let No Hand Profane"

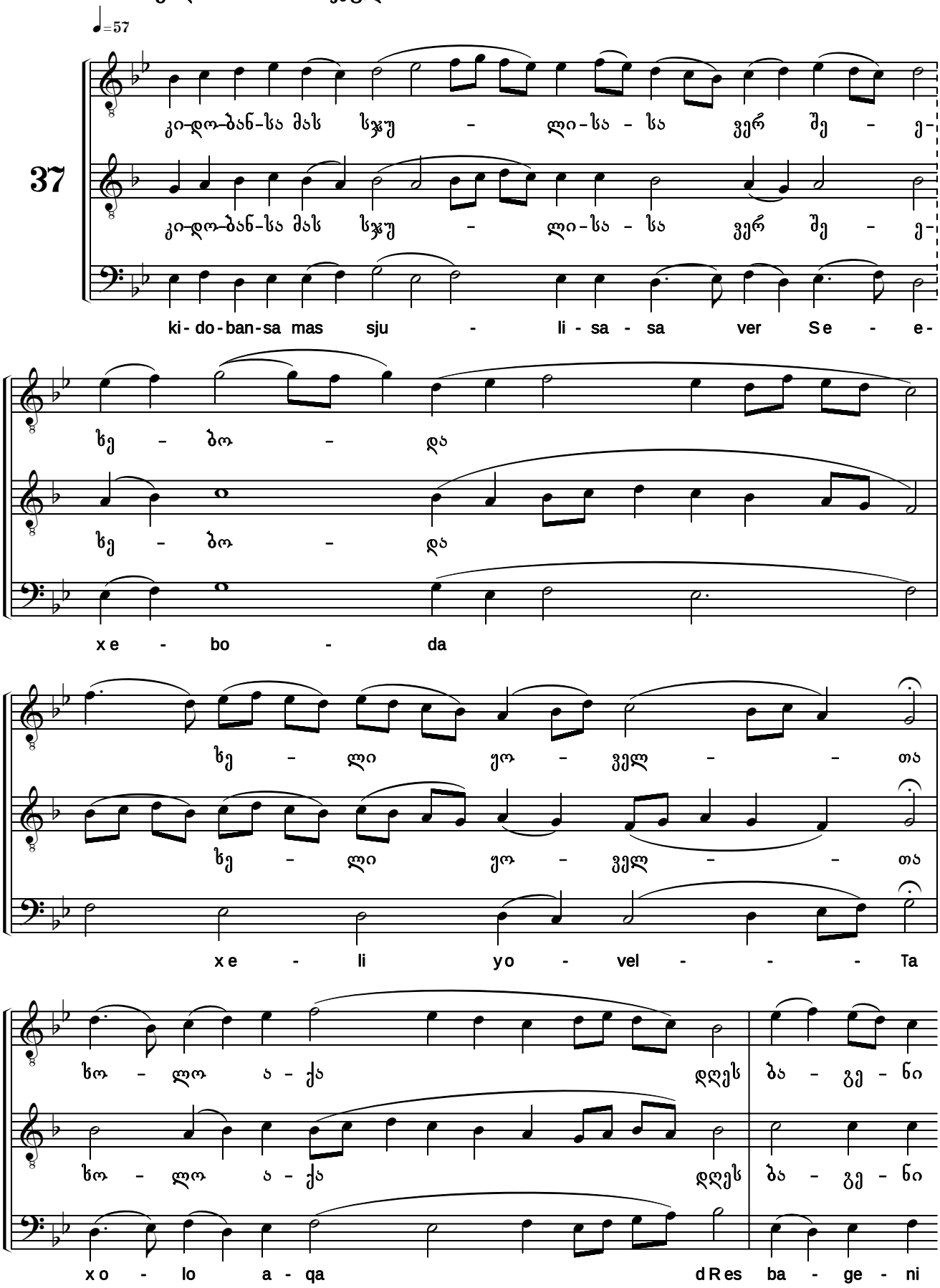

* დედანთან მიმართებაში ცვლილებების შესახებ იხ. წინასიტყვაობაში.

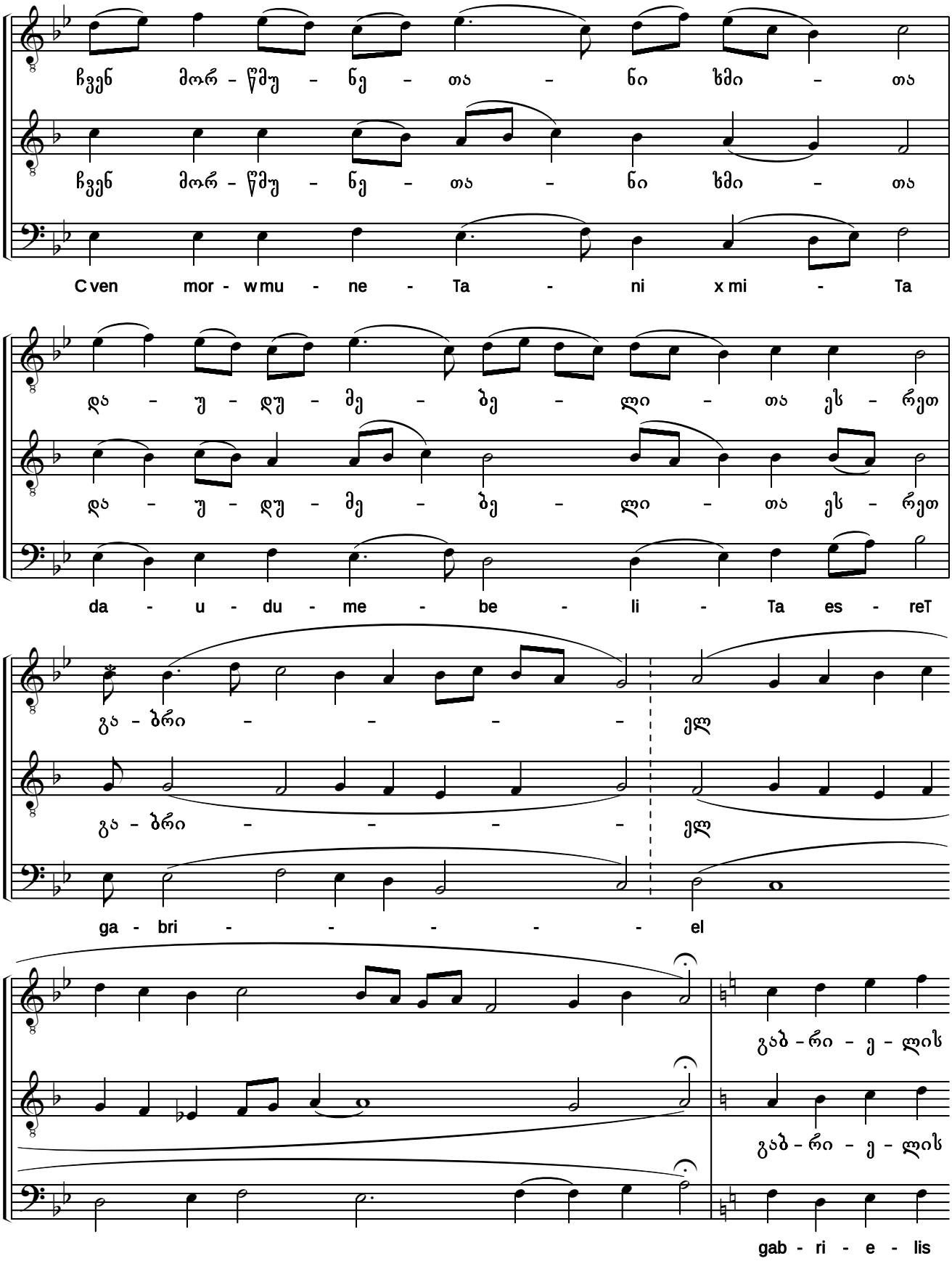

* ეს მუხლი - „გაბრიელ" - საგალობელში ჩასმული ჭრელია.
მგალობლებს შეუძლიათ თქვან სურვილისამებრ.

In the original score, the phrase 'Gabriel' is marked as a 'Chreli.' This is an inserted phrase of improvisation to highlight an important word or syllable (see Introduction).

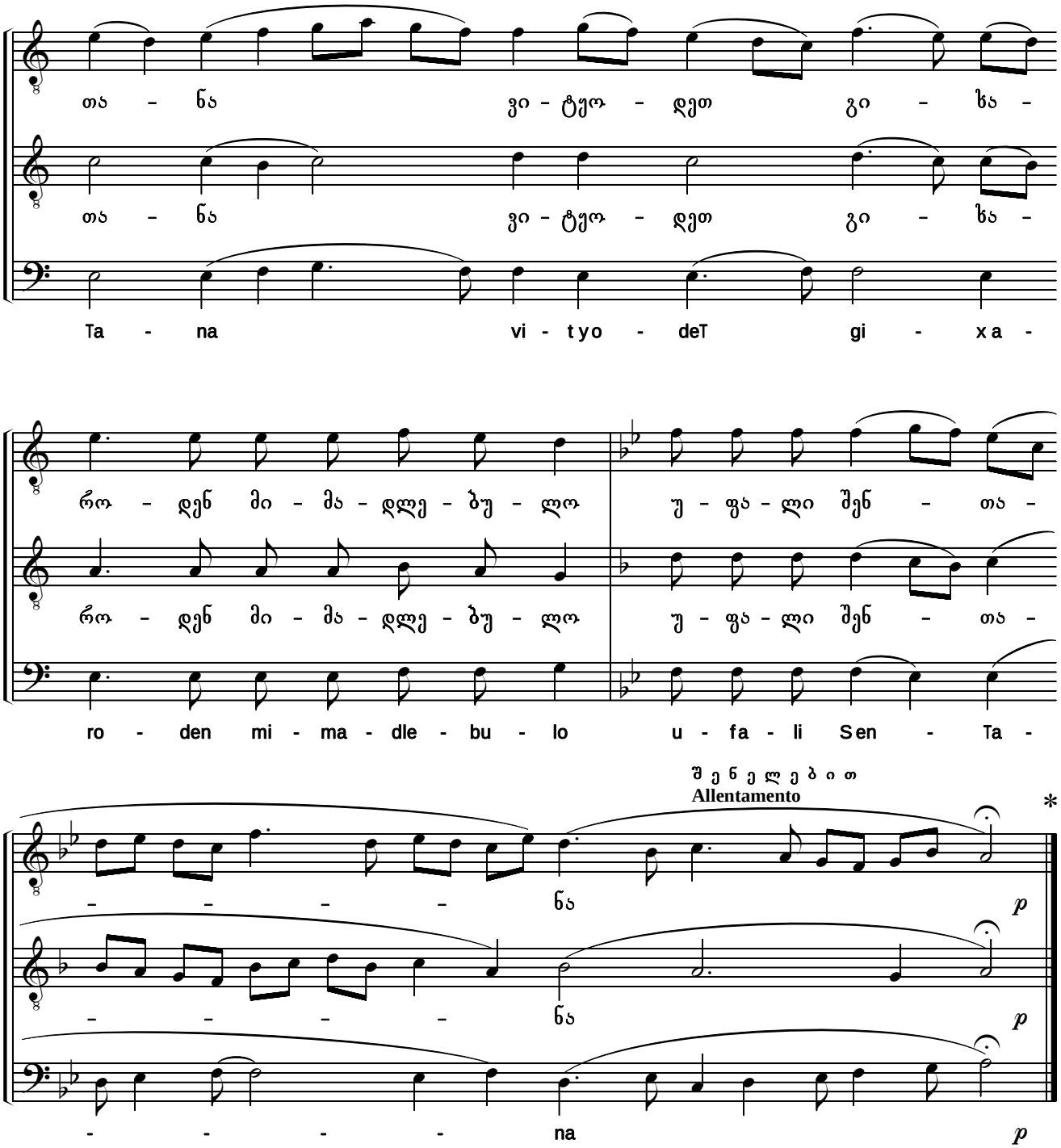

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 8 სექტემბერს.

30 ნოემბერს - ხსენება
წმიდისა ანდრია პირველწოდებულისა

November 30 - THE MEMORIAL OF
HOLY APOSTLE ANDREW

ოხითა ხმაჲ-დ *

„ვითარცა მოციქულთა"

The hymn in tone IV
"Like the Apostles"

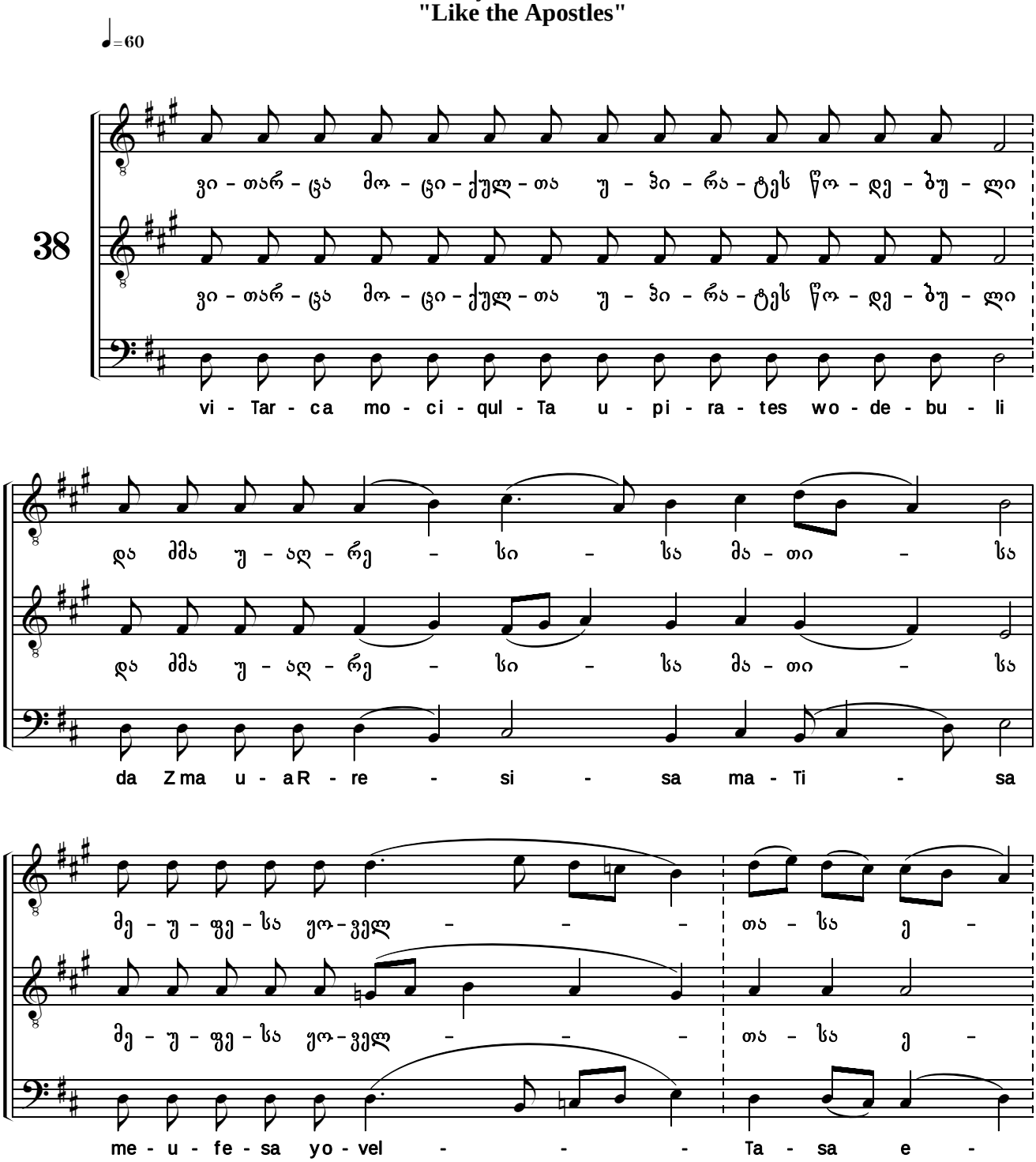

* საგალობელი გამარტივებულია ჩვენს მიერ.

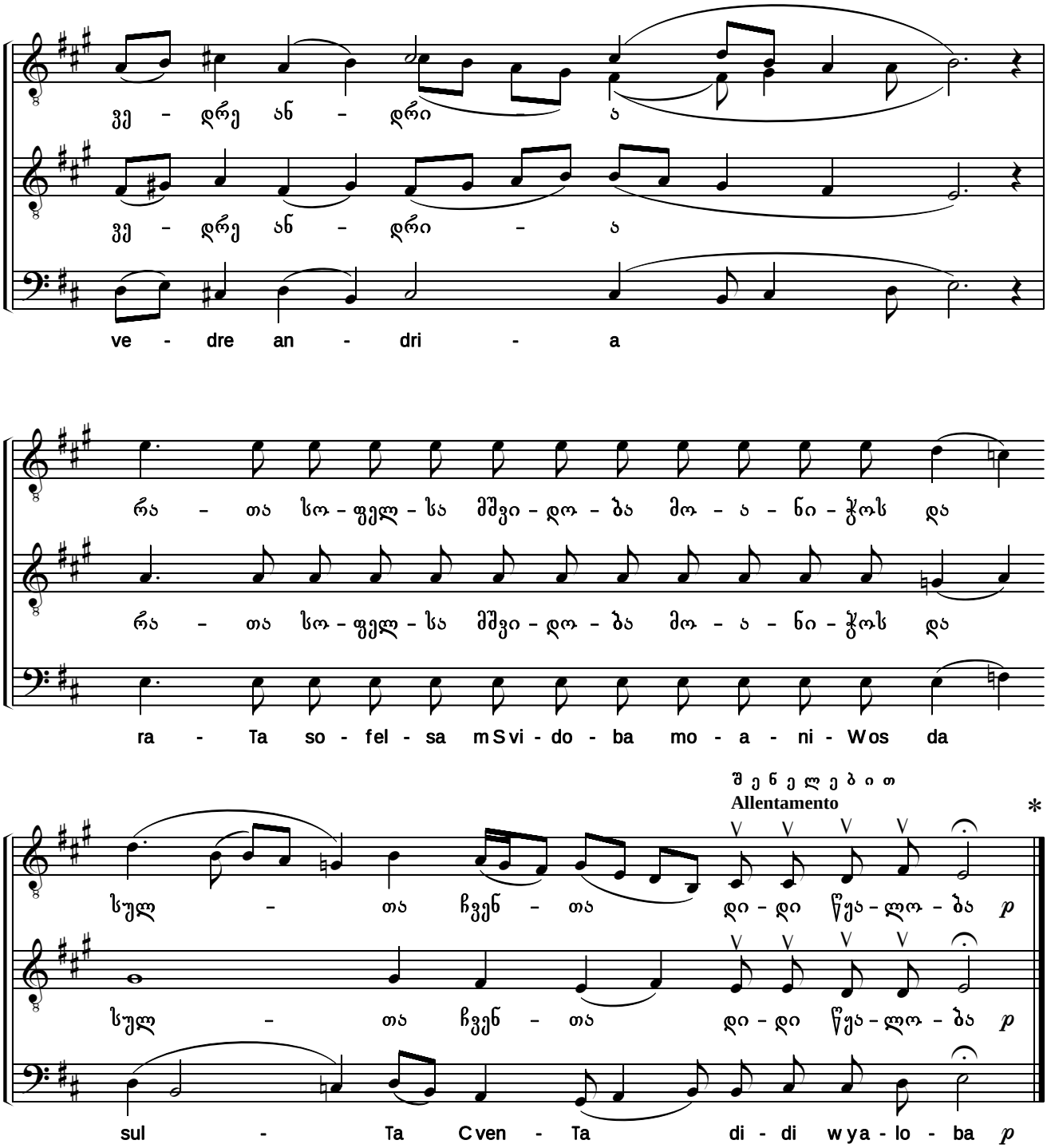

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე **26** სექტემბერს.

4 დეკემბერს - ხსენება წმიდისა დიდისა მოწამისა ბარბარესი

December 4 - THE MEMORIAL OF HOLY MARTYR BARBARA

ოხითა ხმაჲ-დ
(გამშვენებული)

„ბარბარეს წმიდასა პატივს ვცემდეთ"

The hymn in tone IV

"Do Homage to St. Barbara"

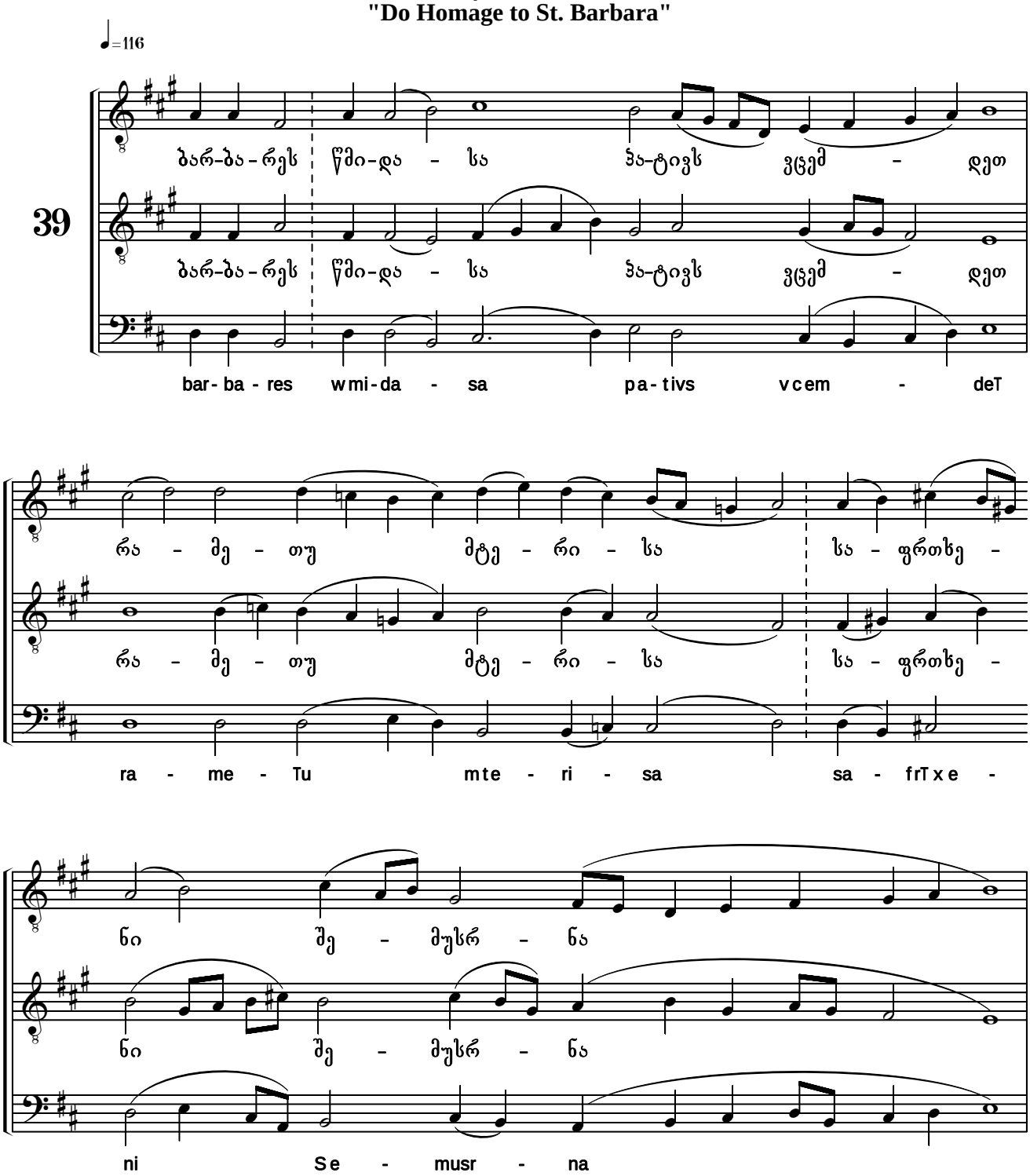

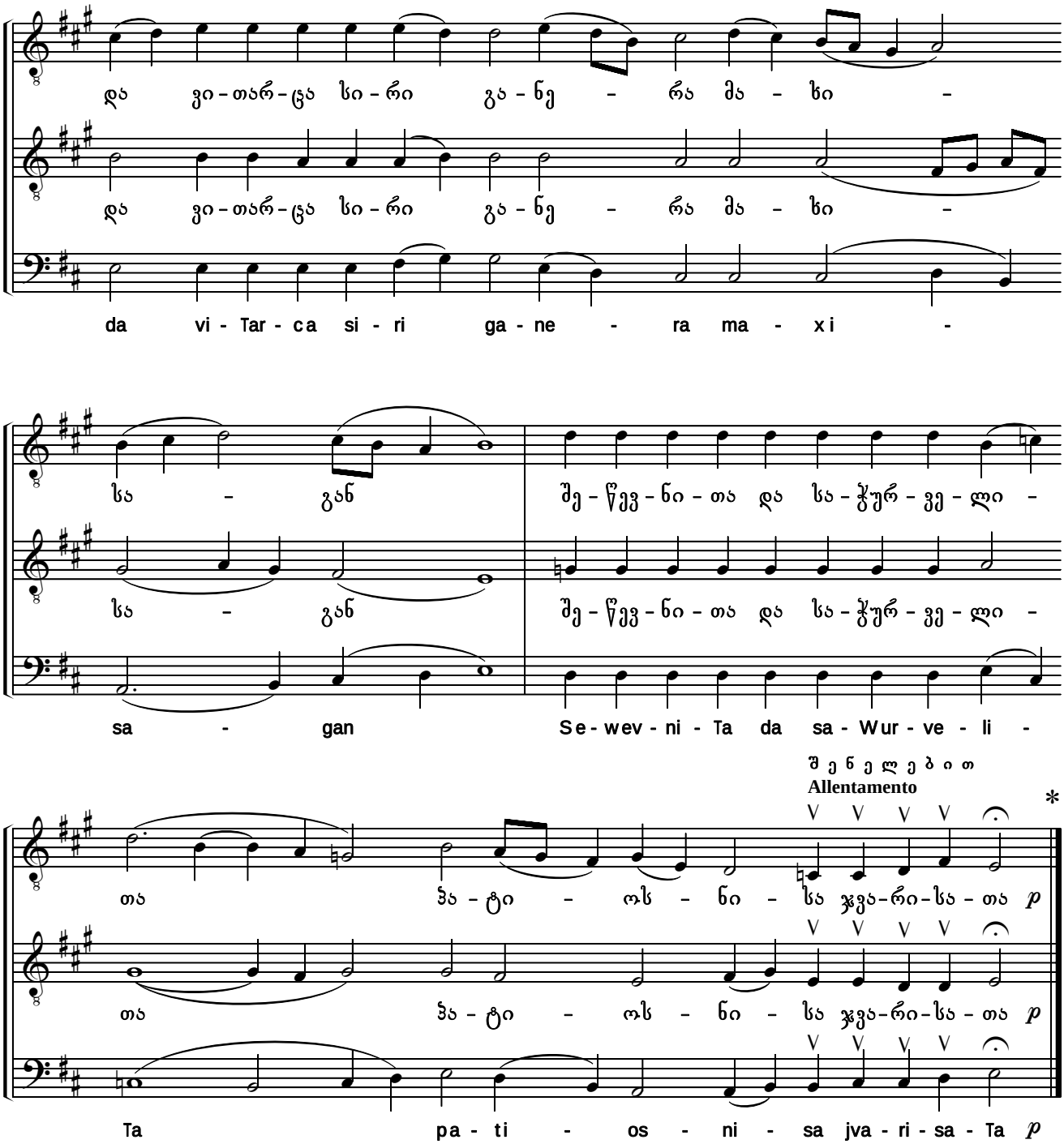

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 13 სექტემბერს.

6 დეკემბერს - ხსენება
წმიდისა მღვდელმთავრისა ნიკოლოზისა

December 6 - THE MEMORIAL OF
St. NICHOLAS THE WONDERWORKER

ოხითა ხმაჲ-დ *
(გამშვენებული)
„კანონად სარწმუნოებისა"

The hymn in tone IV
"A Rule of Faith"

♩=104

40

კა-ნო-ნად სარ-წმუ - ნო - ე - ბი - - -
კა-ნო-ნად სარ-წმუ - ნო - ე - ბი - - -
ka - no - nad sar - wmu - no - e - bi - - -

სა და ხა - ტა-დ სი-მშვი - დი -
სა და ხა - ტა-დ სი-მშვი - დი -
sa da xa - ta - d si - mSvi - di -

სა და მო-ძღვრად მარ - ხვი -
სა და მო-ძღვრად მარ - ხვი -
sa da mo- Z Rvrad mar - x vi -

* საგალობელი დედანთან შედარებით გამარტივებულია.

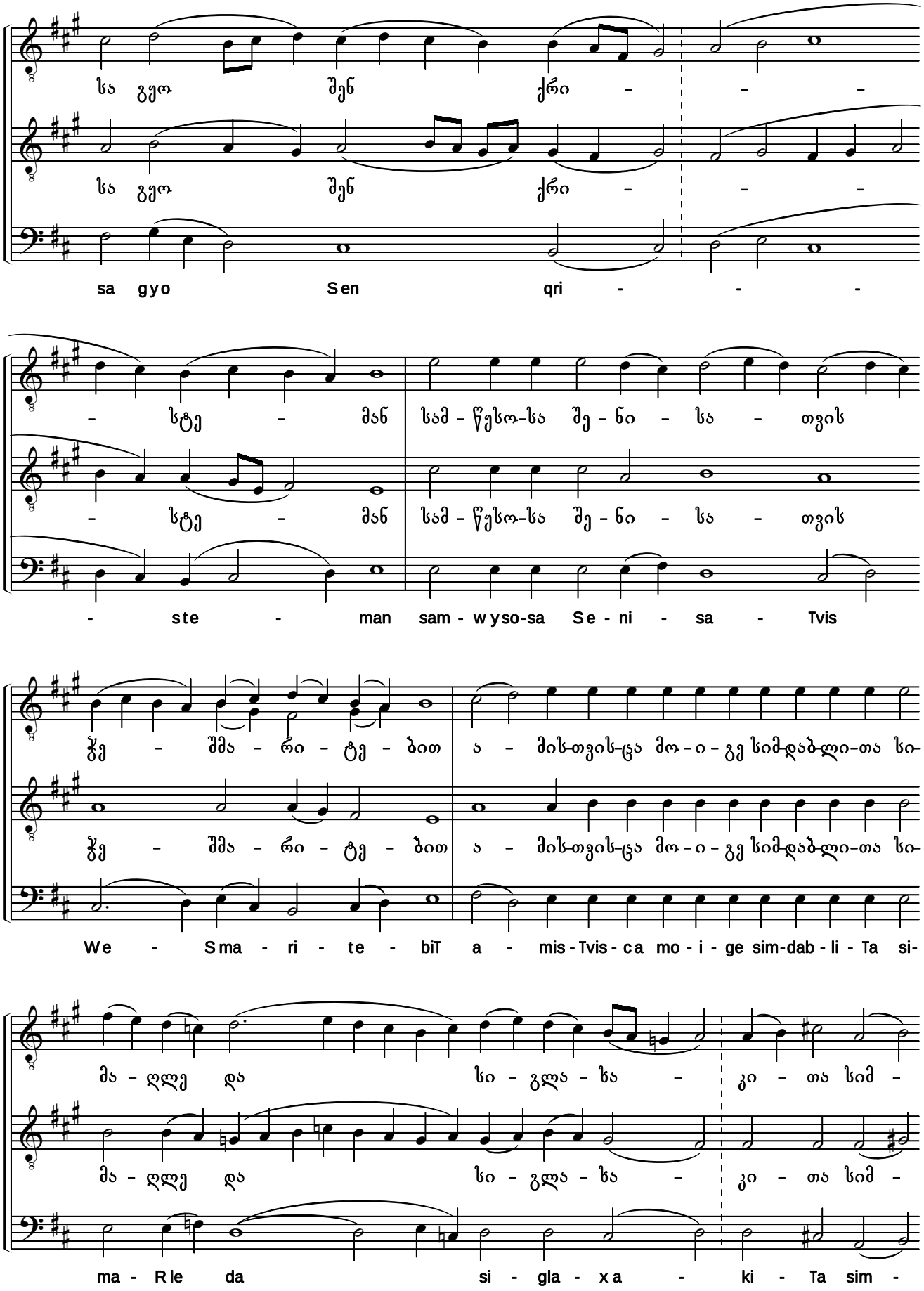
სა გეო შენ ქრი - - -
სა გეო შენ ქრი - - -
sa gyo Sen qri - - -
- სტე - მან სამ - წესო-სა შე - ნი - სა - თვის
- სტე - მან სამ - წესო-სა შე - ნი - სა - თვის
- ste - man sam - wyso-sa Se - ni - sa - Tvis
ჯე - შმა - რი - ტე - ბით ა - მის-თვის-ცა მო - ი - გე სიმ-დაბ-ლი-თა სი-
ჯე - შმა - რი - ტე - ბით ა - მის-თვის-ცა მო - ი - გე სიმ-დაბ-ლი-თა სი-
We - Sma - ri - te - biT a - mis - Tvis - ca mo - i - ge sim-dab - li - Ta si-
მა - ღლე და სი - გლა - ხა - კი - თა სიმ -
მა - ღლე და სი - გლა - ხა - კი - თა სიმ -
ma - Rle da si - gla - xa - ki - Ta sim -

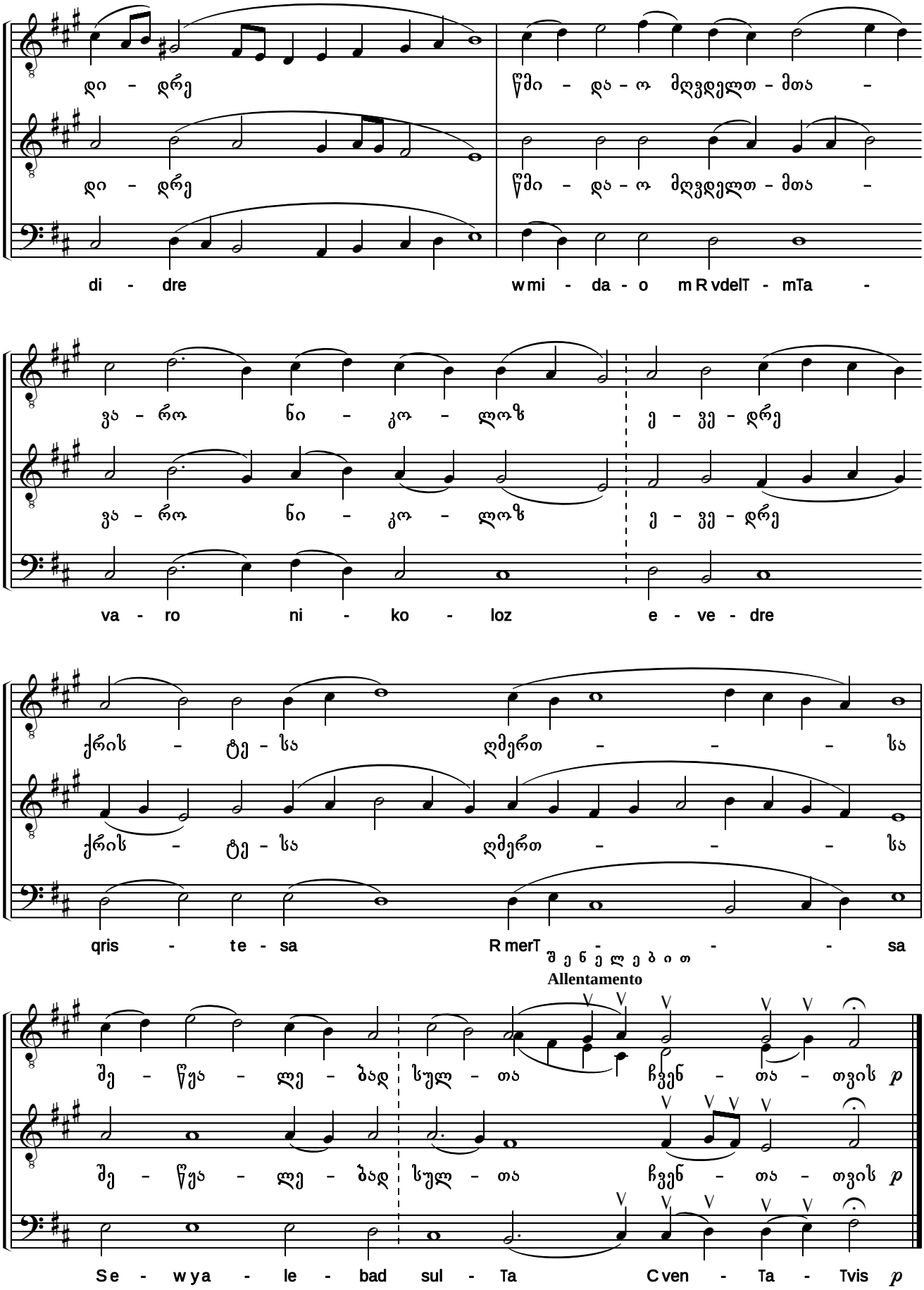
დი - დრე
წმი - და - ო მღვდელთ - მთა -
di - dre
wmi - da - o mRvdelT - mTa -
ვა - რო ნი - კო - ლოზ
ე - ვე - დრე
va - ro ni - ko - loz
e - ve - dre
ქრის - ტე - სა
ღმერთ - - - სა
qris - te - sa
RmerT - - - sa
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
შე - წყა - ლე - ბად სულ - თა
ჩვენ - თა - თვის p
Se - wya - le - bad sul - Ta
Cven - Ta - Tvis p

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

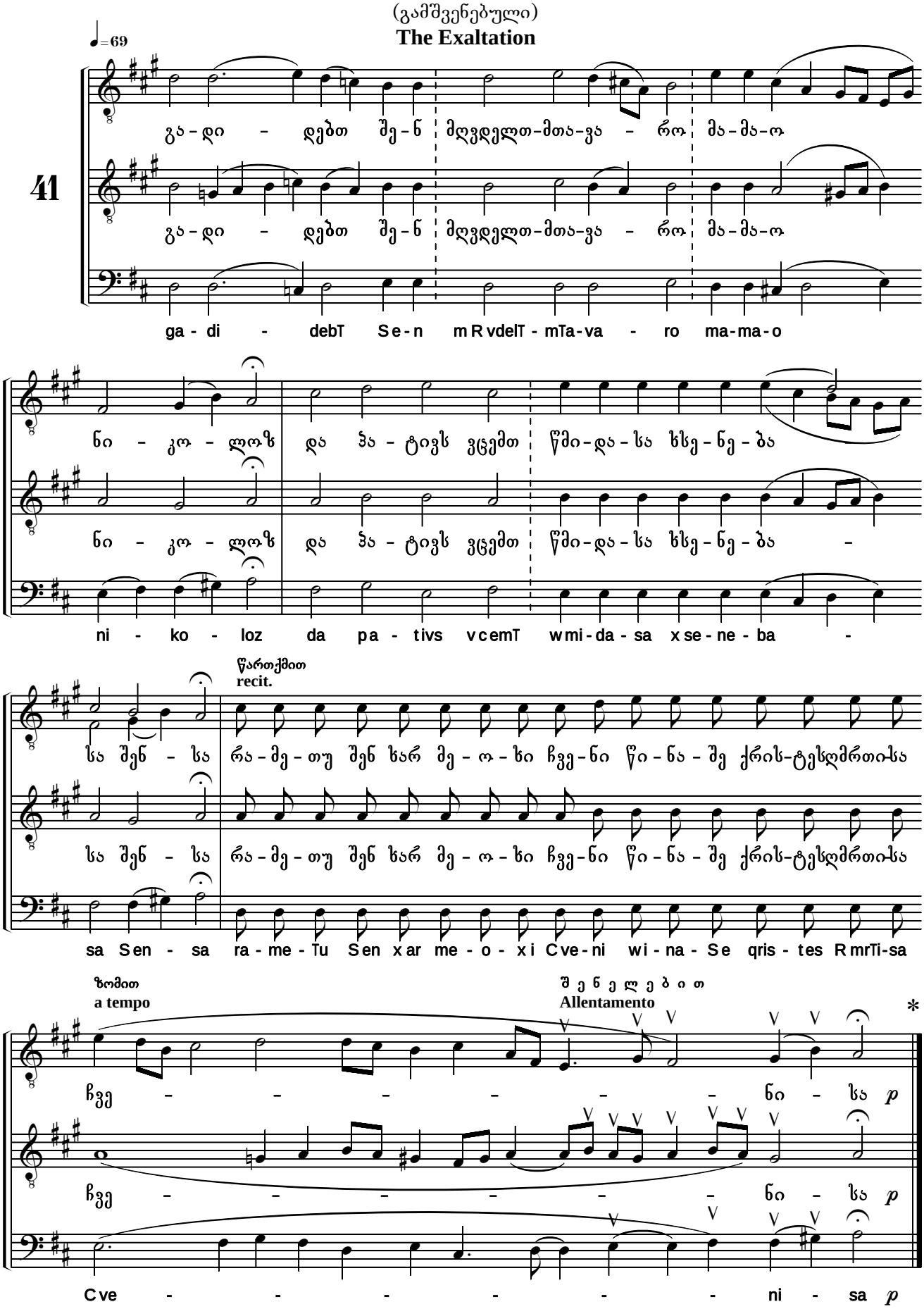

* წარდგომა სამიციქულოსი იხილე 10 ნოემბერს.

ქრისტეშობა

25 დეკემბერს - შობა
უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

December 25 - THE NATIVITY OF CHRIST

ოხითა ხმაჲ-დ
„შობამან შენმან"

The hymn in tone IV
"The Nativity"

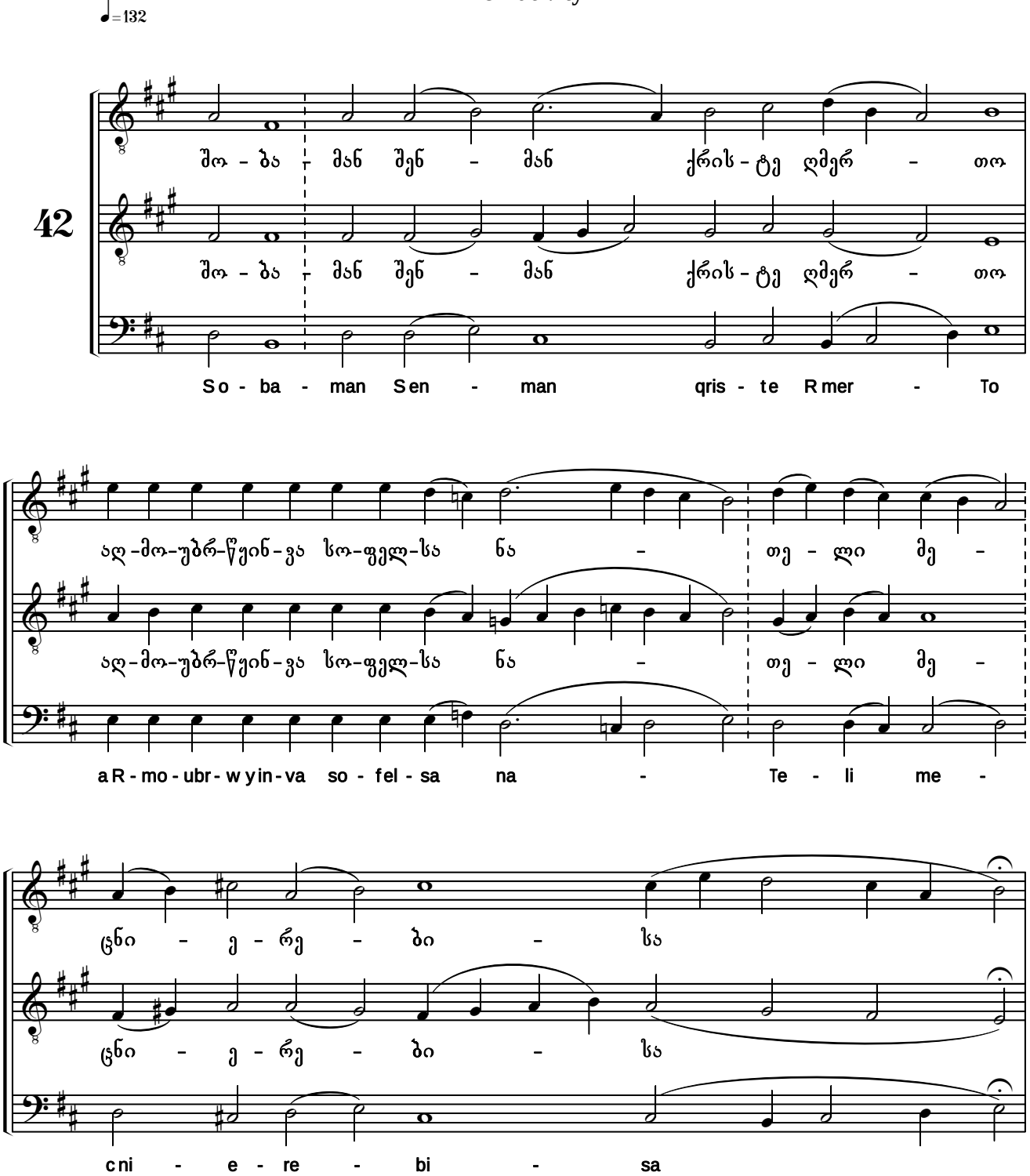

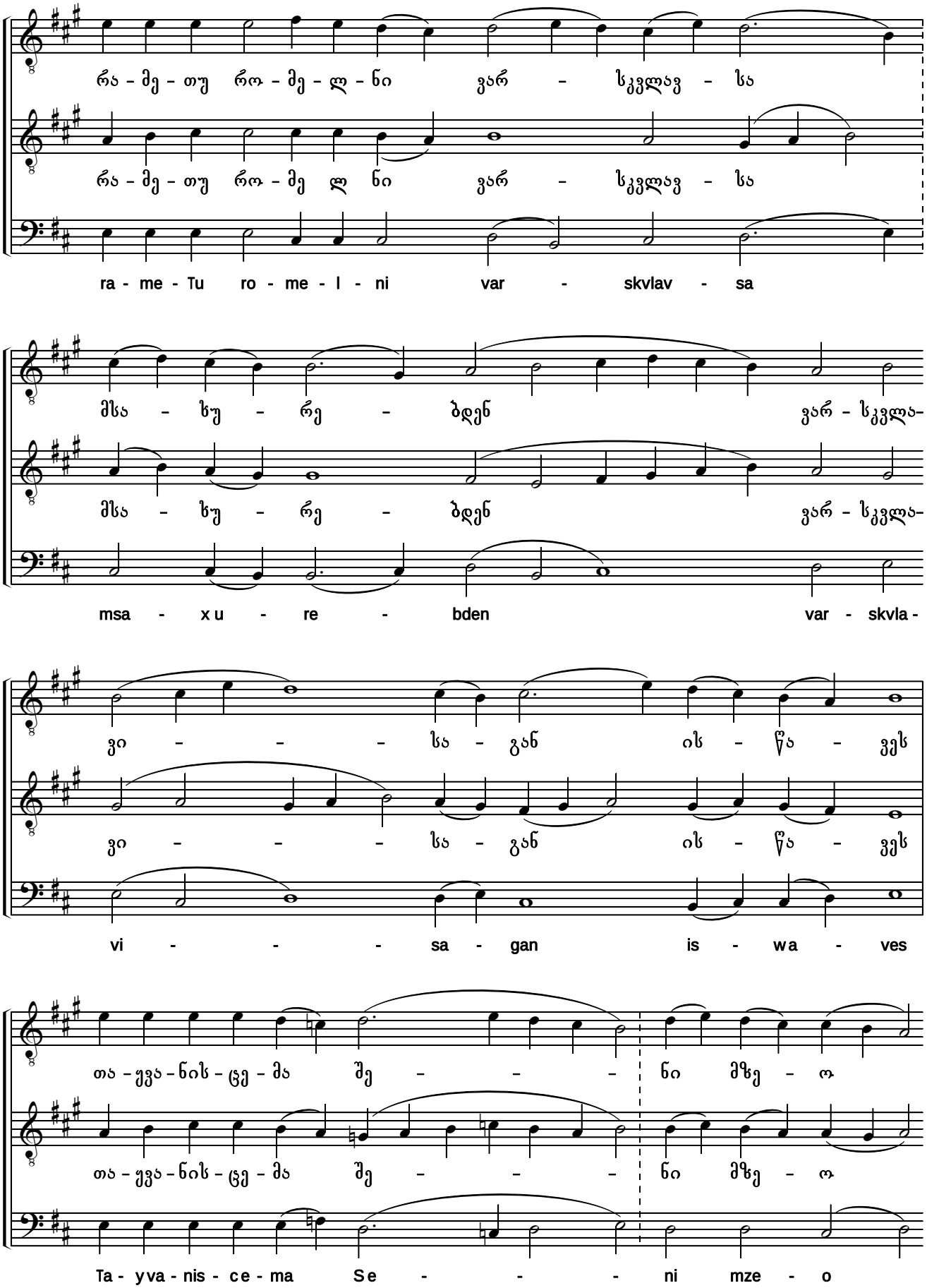
რა - მე - თუ რო - მე - ლ - ნი ვარ - სკვლავ - სა
რა - მე - თუ რო - მე ლ ნი ვარ - სკვლავ - სა
ra - me - Tu ro - me - l - ni var - skvlav - sa
მსა - ხუ - რე - ბდენ ვარ - სკვლა-
მსა - ხუ - რე - ბდენ ვარ - სკვლა-
msa - xu - re - bden var - skvla -
ვი - - - სა - გან ის - წა - ვეს
ვი - - - სა - გან ის - წა - ვეს
vi - - - sa - gan is - wa - ves
თა - ყვა - ნის - ცე - მა შე - - - ნი მზე - ო
თა - ყვა - ნის - ცე - მა შე - - - ნი მზე - ო
Ta - yva - nis - ce - ma Se - - - ni mze - o

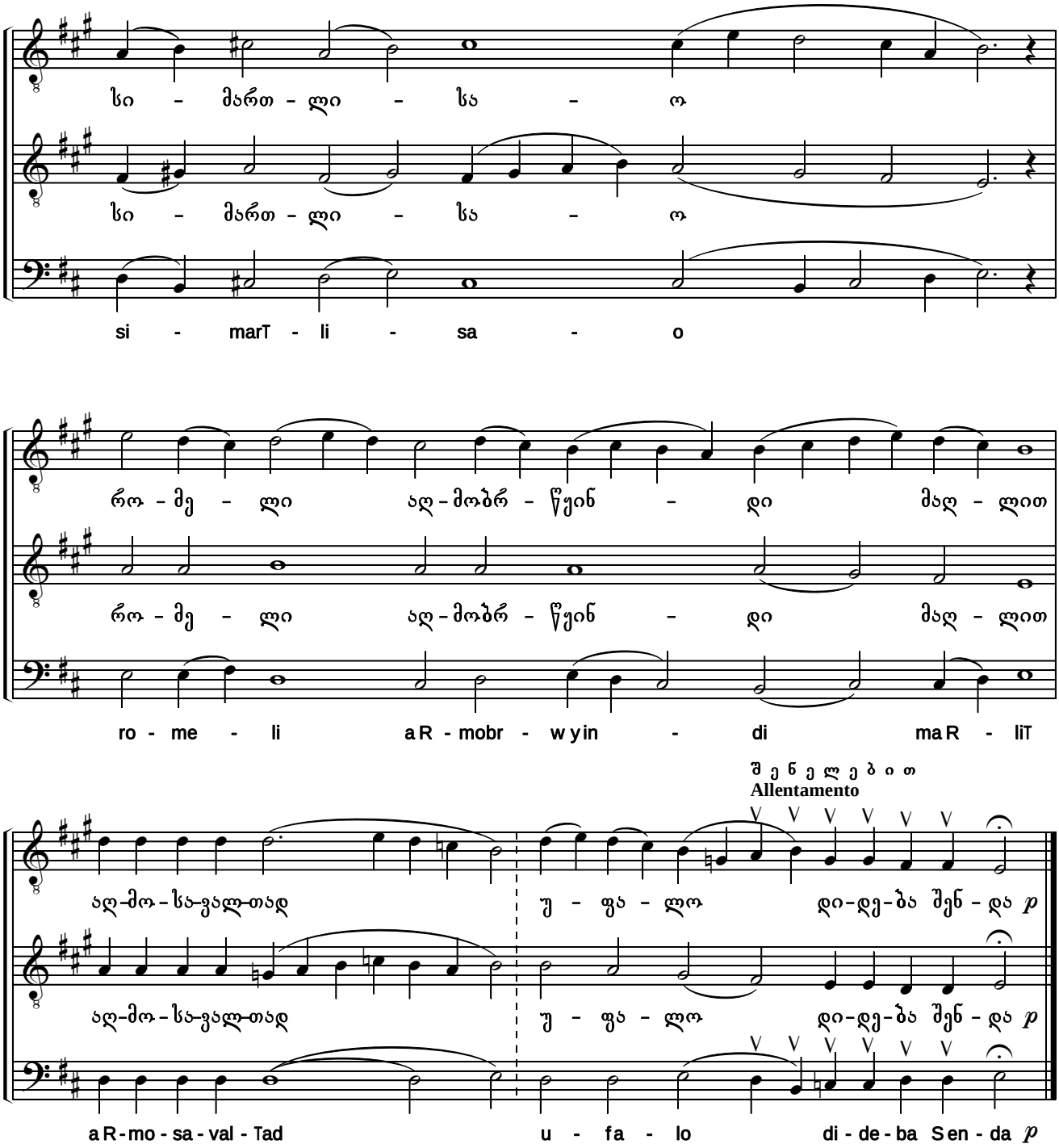
სი - მართ - ლი - სა - ო
სი - მართ - ლი - სა - ო
si - marT - li - sa - o
რო - მე - ლი აღ - მობრ - წყინ - დი მაღ - ლით
რო - მე - ლი აღ - მობრ - წყინ - დი მაღ - ლით
ro - me - li aR - mobr - wyin - di maR - liT
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
აღ-მო-სა-ვალ-თად უ - ფა - ლო დი-დე-ბა შენ - და p
აღ-მო-სა-ვალ-თად უ - ფა - ლო დი-დე-ბა შენ - და p
aR-mo - sa - val - Tad u - fa - lo di - de - ba Sen - da p

სადიდებელი
The Exaltation

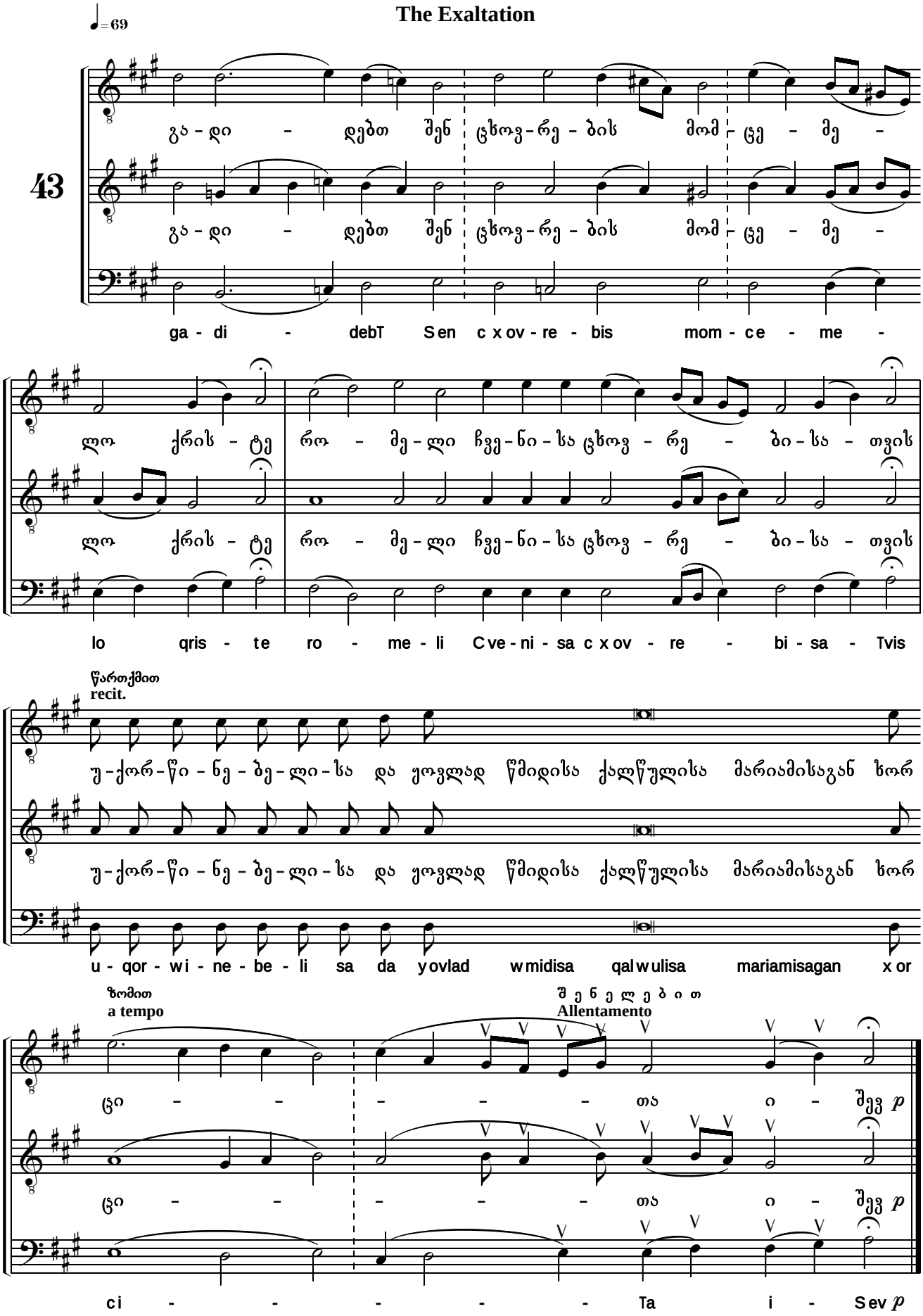

მეცხრე გალობის ჩასართავი
The Refrain to the IX Canticle

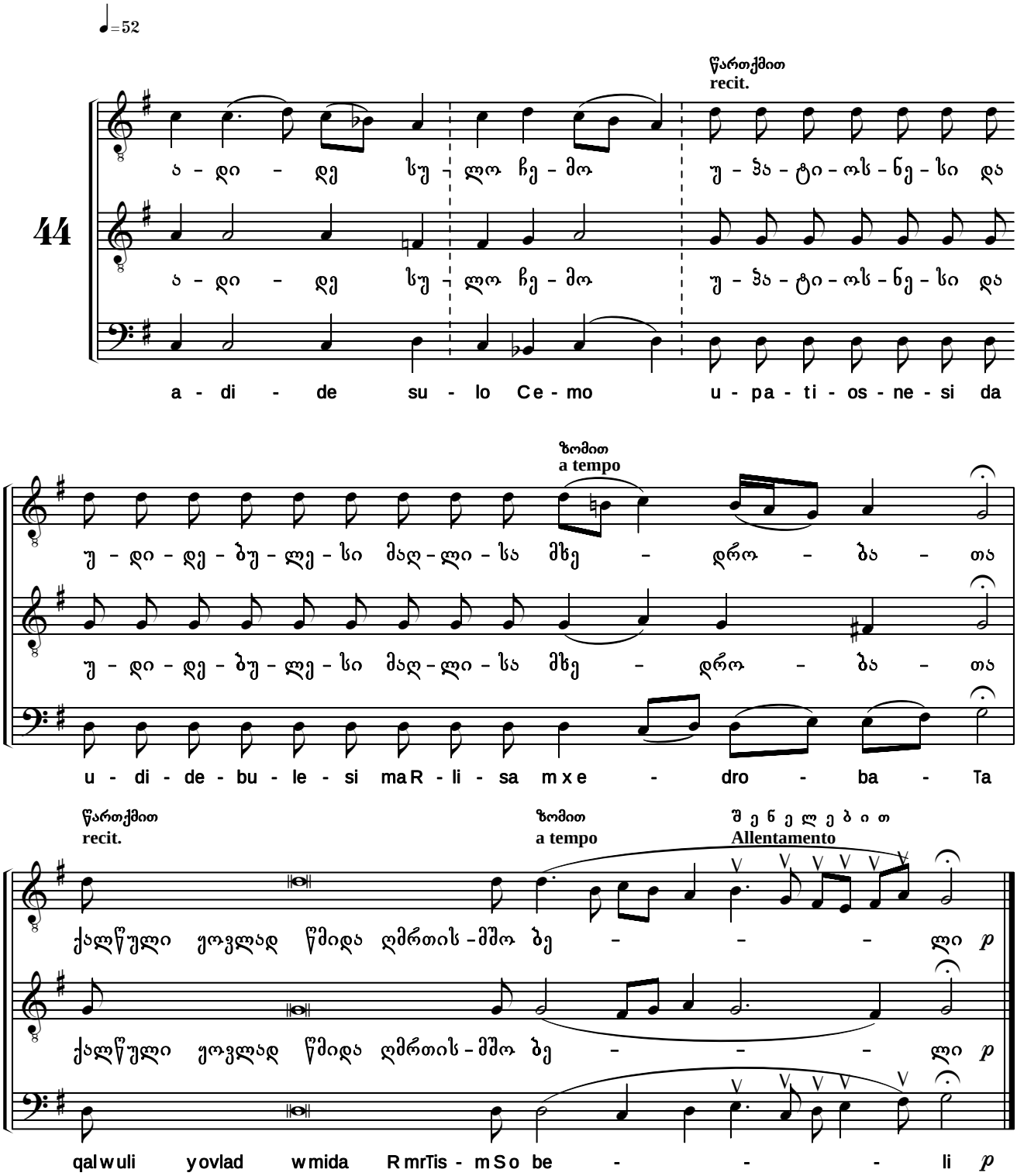

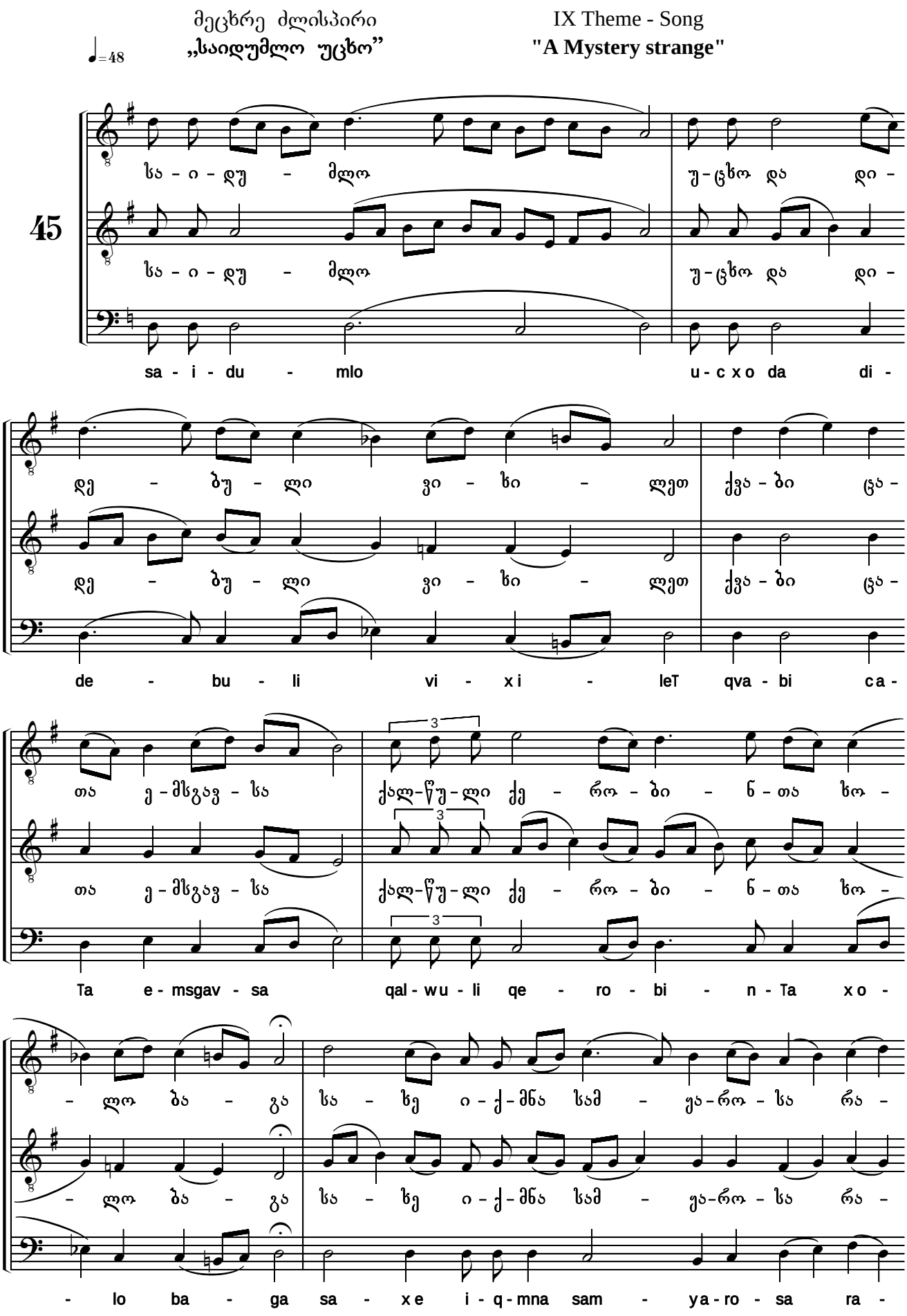
მეცხრე ძლისპირი
„საიდუმლო უცხო”
IX Theme - Song
"A Mystery strange"
♩=48
45
სა - ი - დუ - მლო
უ - ცხო და დი -
sa - i - du - mlo
u - c x o da di -
დე - ბუ - ლი ვი - ხი - ლეთ
ქვა - ბი ცა -
de - bu - li vi - x i - leT
qva - bi ca -
თა ე - მსგავ - სა
ქალ - წუ - ლი ქე - რო - ბი - ნ - თა ხო -
Ta e - msgav - sa
qal - w u - li qe - ro - bi - n - Ta x o -
- ლო ბა - გა
სა - ხე ი - ქ - მნა სამ - ყა - რო - სა რა -
- lo ba - ga
sa - x e i - q - mna sam - ya - ro - sa ra -

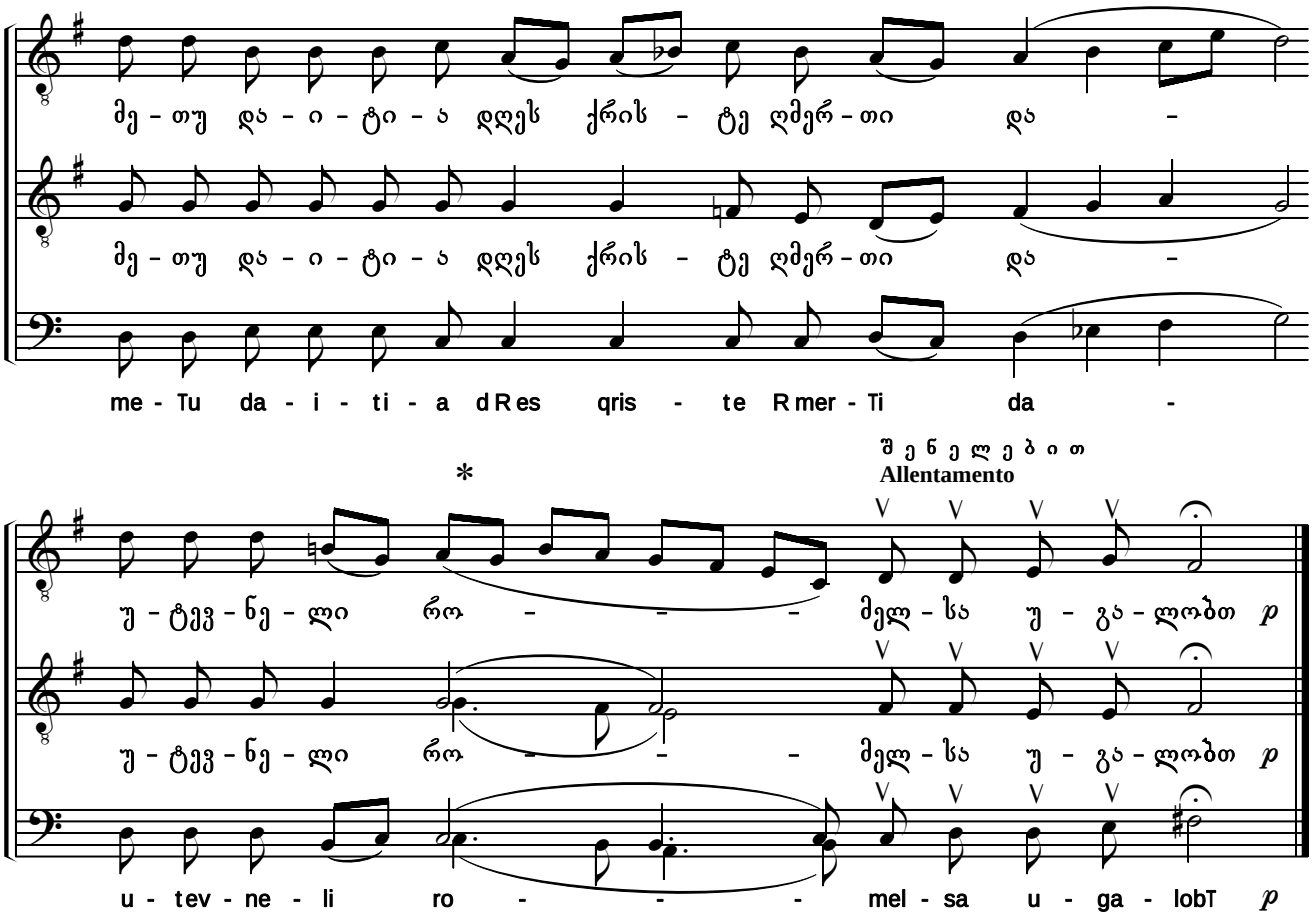

I აღსავლის ჩასართავი
Refrain to Antiphon I

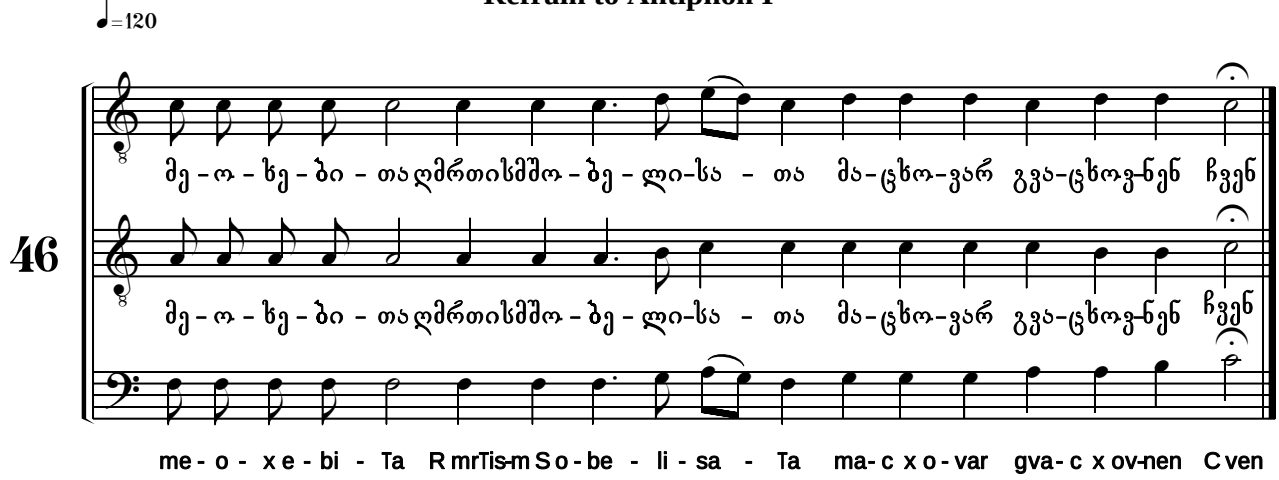

* მოძახილი და ბანი ორგვარად წერია. რომელთაც შტილები ზემოთ აქვთ, არის ერთი ვარიანტი, ხოლო რომელთაც ქვემოთ - მეორე ვარიანტი.

II აღსავლის ჩასართავი
Refrain to antiphon II

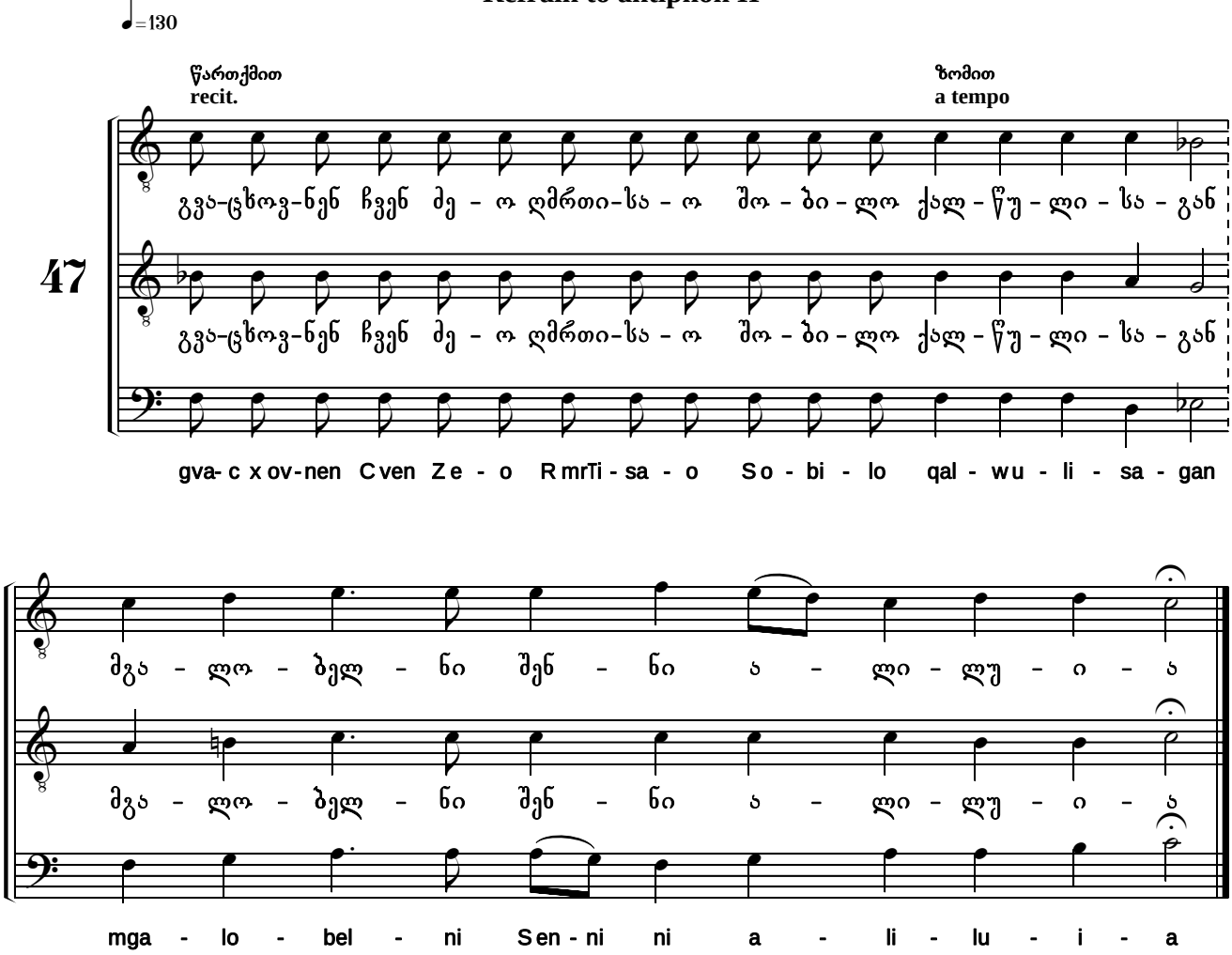

შესვლადი
„საშოთ მთიებისა"

The Introit
"Out of the Womb"

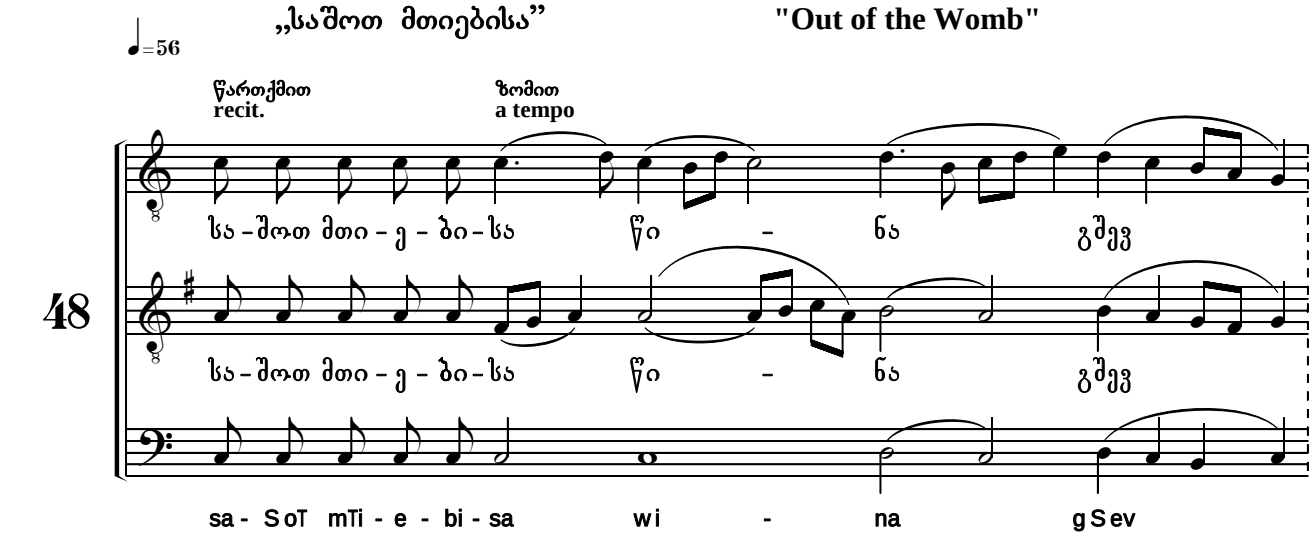

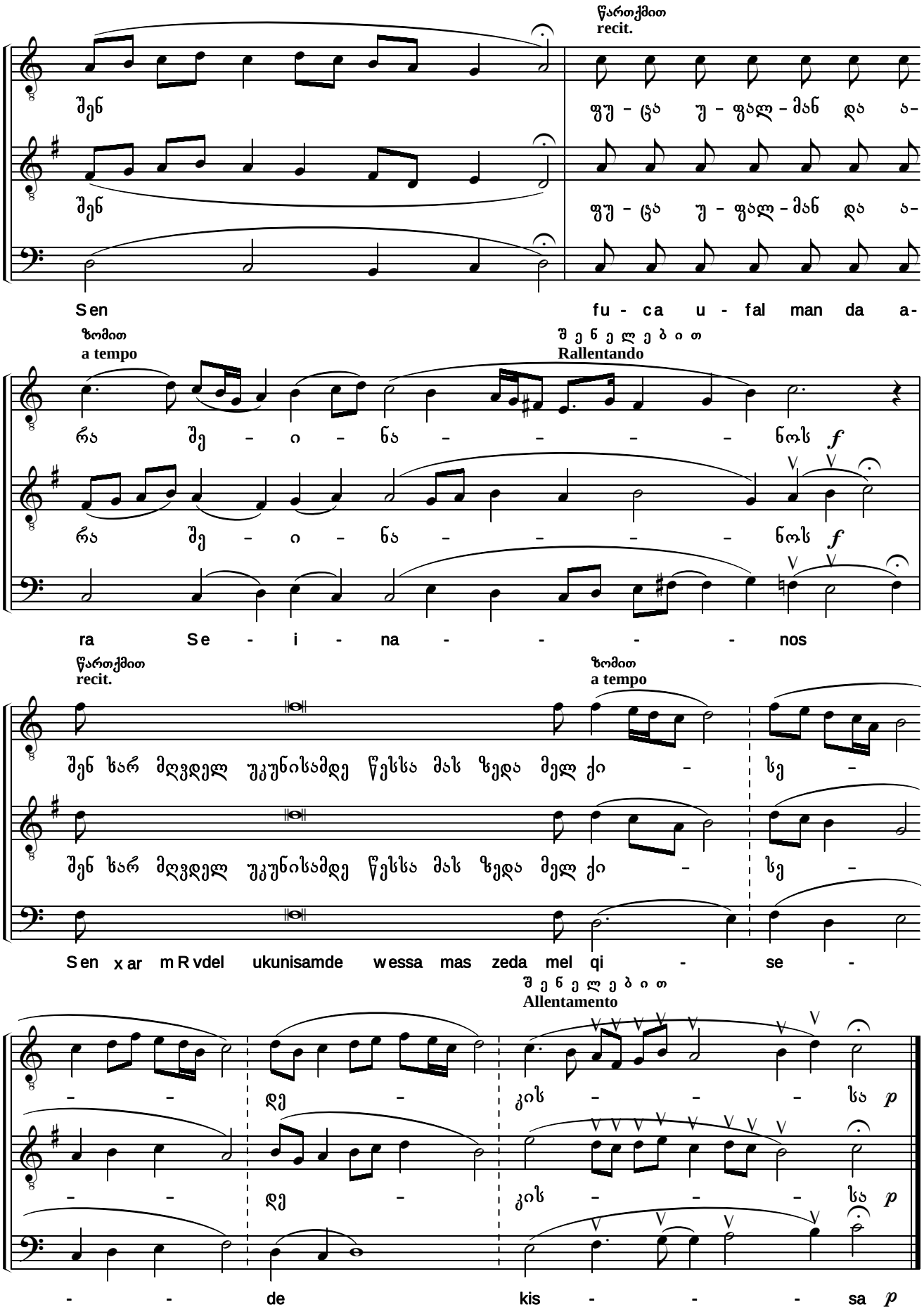
recit.
შენ
ფუ - ცა უ - ფალ - მან და ა-
Sen
fu - ca u - fal man da a-
a tempo
Rallentando
რა შე - ი - ნა - - - - ნოს
ra Se - i - na - - - - nos
recit.
a tempo
შენ ხარ მღვდელ უკუნისამდე წესსა მას ზედა მელ ქი - სე -
Sen x ar m R vdel ukunisamde w essa mas zeda mel qi - se -
Allentamento
- - დე - კის - - - სა
- - de kis - - - sa

კონდაკი ხმაჲ-გ

„ქალწული დღეს არსებად"

The collect-Hymn in tone III

"Today a Virgin"

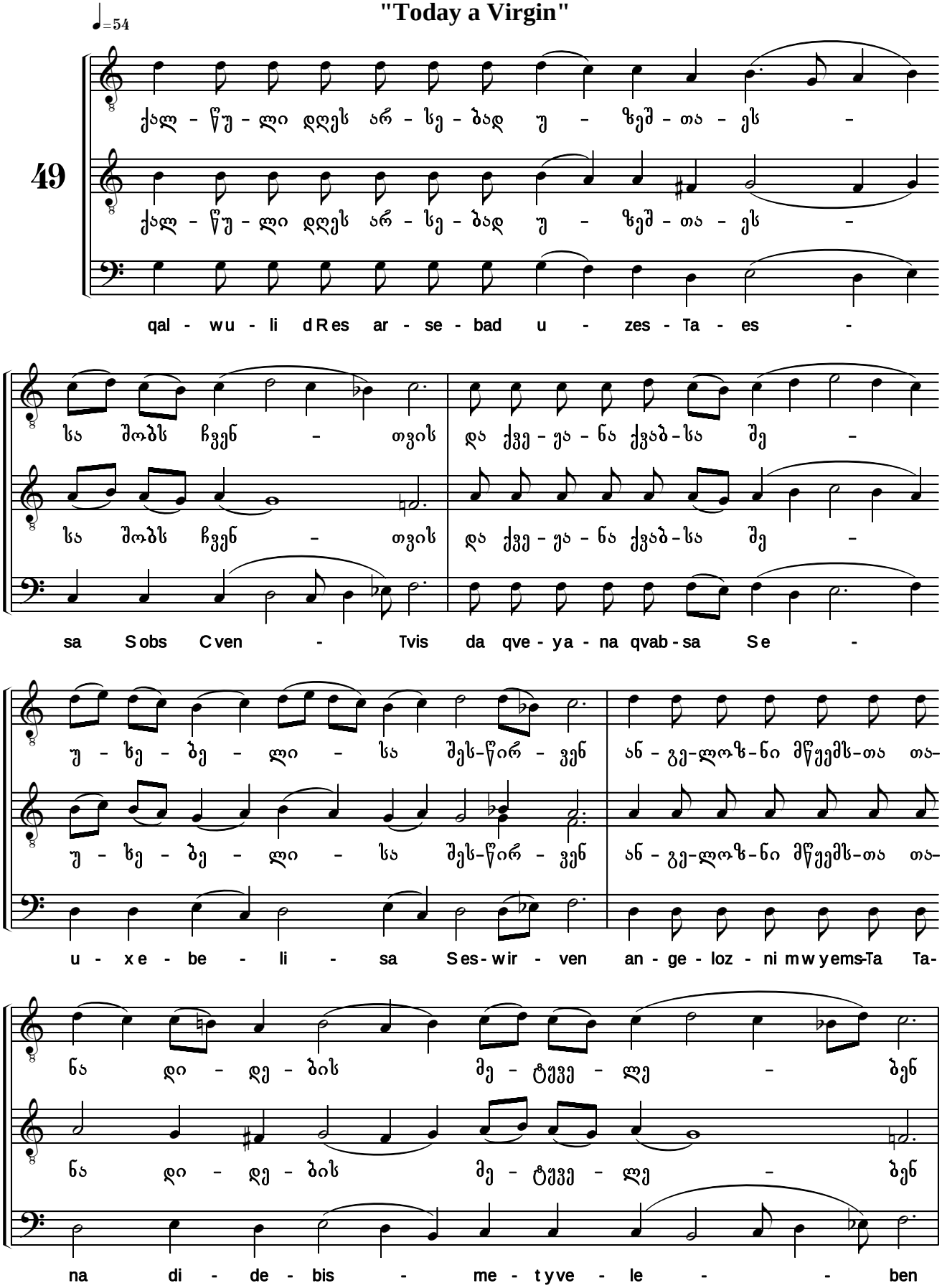

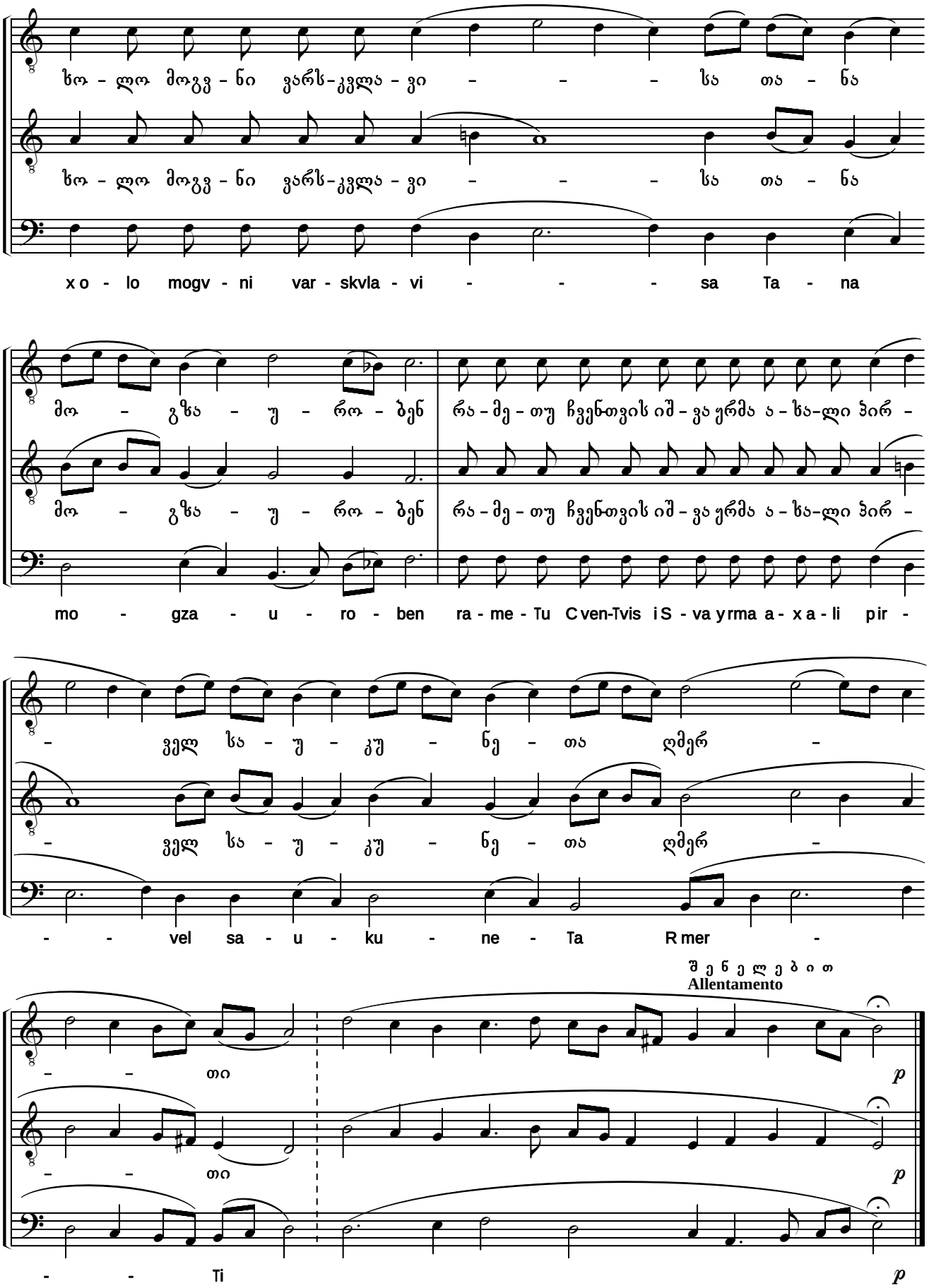
ხო - ლო მოგვ - ნი ვარს-კვლა - ვი - - - სა თა - ნა
ხო - ლო მოგვ - ნი ვარს-კვლა - ვი - - - სა თა - ნა
x o - lo mogv - ni var - skvla - vi - - - sa Ta - na
მო - გზა - უ - რო - ბენ რა - მე - თუ ჩვენ-თვის იშ - ვა ყრმა ა - ხა-ლი ჰირ -
მო - გზა - უ - რო - ბენ რა - მე - თუ ჩვენ-თვის იშ - ვა ყრმა ა - ხა-ლი ჰირ -
mo - gza - u - ro - ben ra - me - Tu Cven-Tvis iS - va yrma a - x a - li pir -
- ველ სა - უ - კუ - ნე - თა ღმერ -
- ველ სა - უ - კუ - ნე - თა ღმერ -
- - vel sa - u - ku - ne - Ta R mer -
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
- - თი
- - თი
- - Ti
p
p
p

„რაოდენთა ქრისტეს მიერ"

(წმიდაო ღმერთოს მაგიერ)

"As Many as are Baptized"

♩=60

50

რა - ო - დენ - თა ქრის-ტეს მი - ერ ნა - თელ

ra - o - den - Ta qris - tes mi - er na - Tel

გვი - ღე - ბი-ეს ქრის - ტე შე-

gvi - Re - bi - es qris - te Se-

გვი - მო - სი - ეს ა - ლი-ლუ - ი -

gvi - mo - si - es a - li - lu - i -

დასასრული Fine

ა

a

წართქმით recit.

რა - ო - დენ - თა ქრის-ტეს მი - ერ ნა - თელ

ra - o - den - Ta qris - tes mi - er na - Tel

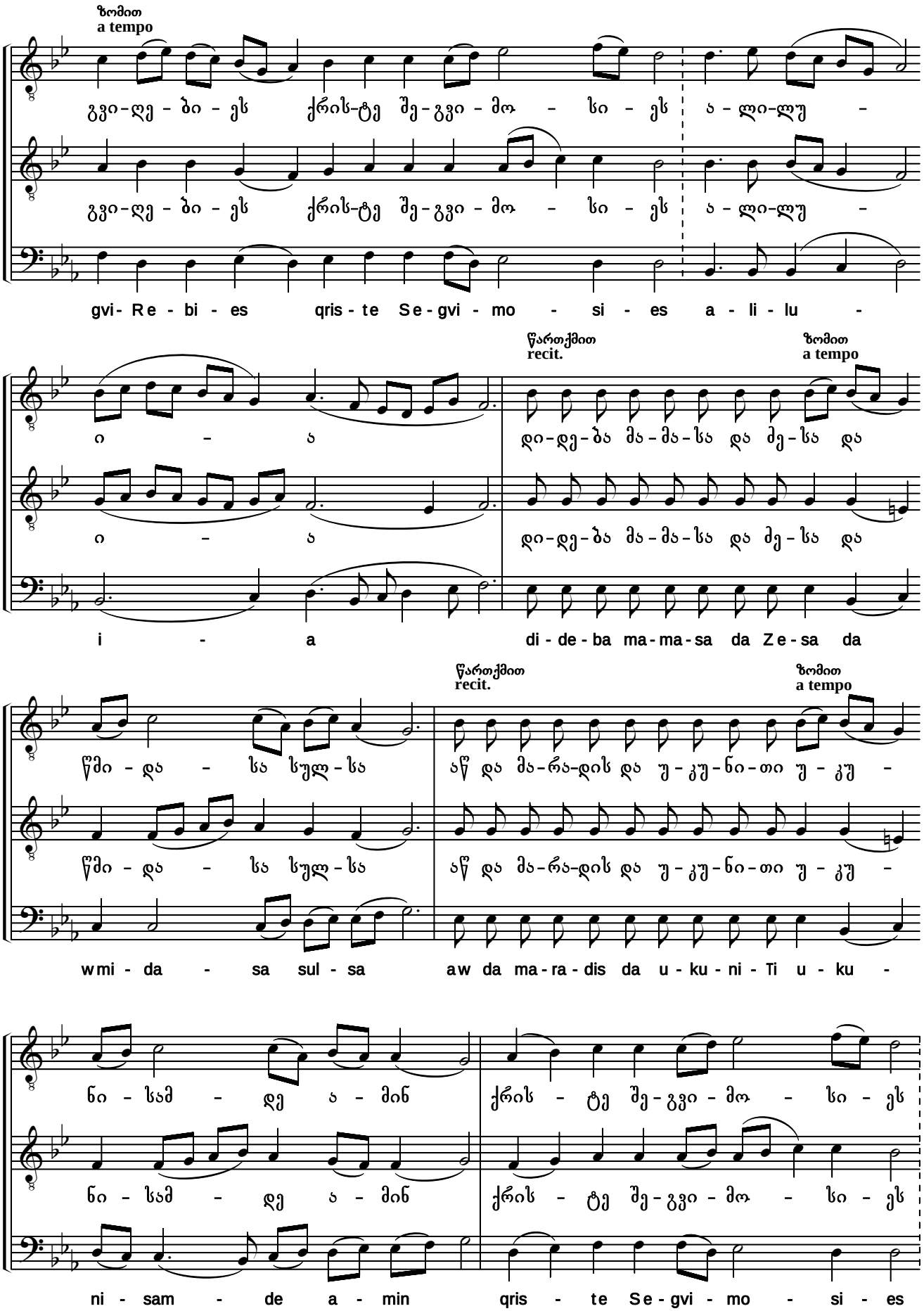
ზომით
a tempo
გვი-ღე-ბი-ეს ქრის-ტე შე-გვი-მო-სი-ეს ა-ლი-ლუ-
gvi- Re - bi - es qris - te Se - gvi - mo - si - es a - li - lu -
ი-ა
i - a
წართქმით
recit.
ზომით
a tempo
დი-დე-ბა მა-მა-სა და ძე-სა და
di - de - ba ma - ma - sa da Ze - sa da
წმი-და-სა სულ-სა
wmi - da - sa sul - sa
აწ და მა-რა-დის და უ-კუ-ნი-თი უ-კუ-
aw da ma - ra - dis da u - ku - ni - Ti u - ku -
ნი-საძ-დე ა-მინ
ni - sam - de a - min
ქრის-ტე შე-გვი-მო-სი-ეს
qris - te Se - gvi - mo - si - es

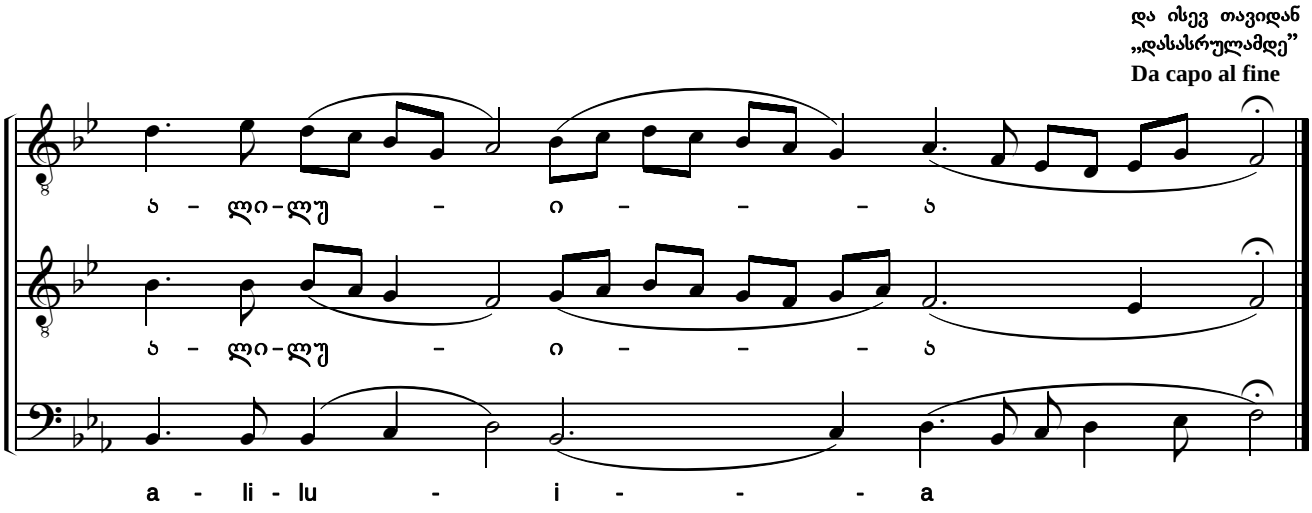

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-Თ
The Gradual of apostolic in tone VIII

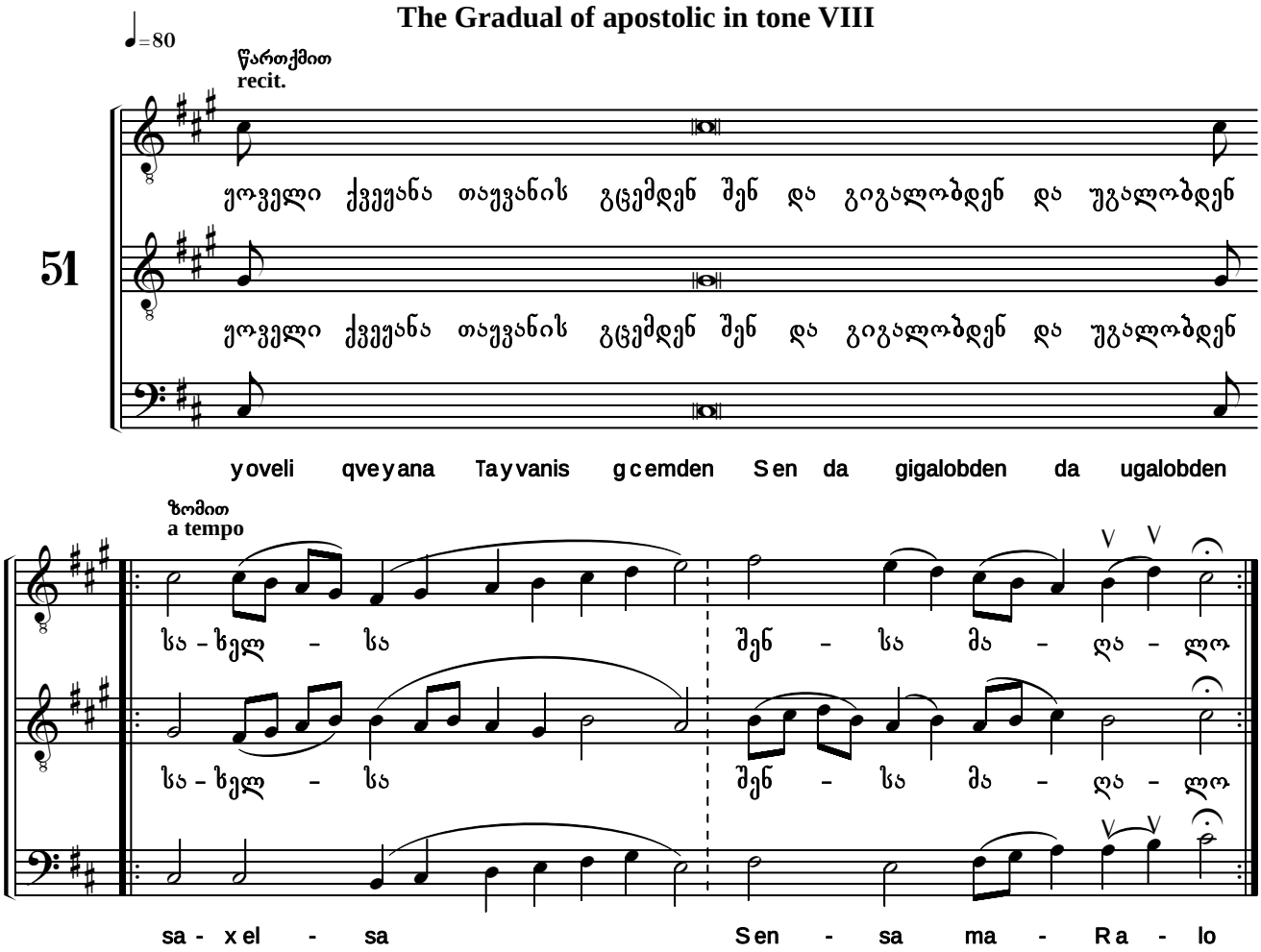

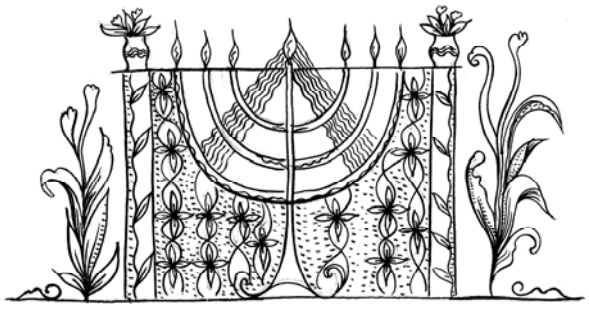

1 იანვარს - წინადაცვეთა უფლისა და ხსენება წმ. ბასილი დიდისა

January 1 - THE CIRCUMCISION OF OUR LORD JESUS CHRIST
AND THE MEMORIAL OF St. BASIL THE GREAT

ოხითა ხმაჲ-ა

„რომელი საყდართა ზედა"

The hymn in tone I

"Who Upon the Throne"

♩=60

წართქმით
recit.

ზომით
a tempo

52

რომელი საუდართა ზედა ცეცხლის ფერთა მაღალთა ში - ნა მჯდო-

romeli saydarTa zeda cec x lis ferTa maRalTa Si - na mjdo -

მა - რე ი-ყავ თა-ნა და-უ-სა-ბა-მო-სა მა-მი-სა და სუ - ლი-სა წმი-

ma - re i - yav Ta - na da - u sa - ba - mo - sa ma - mi - sa da su - li - sa wmi-

დი - სა სა-თნო ი-ყავ შო-ბად ქვე - ყა - ნა-სა ზე - და

di - sa sa - Tno i - yav So - bad qve - ya - na - sa ze - da

* დედანთან მიმართებაში ცვლილებების შესახებ იხ. წინასიტყვაობაში.

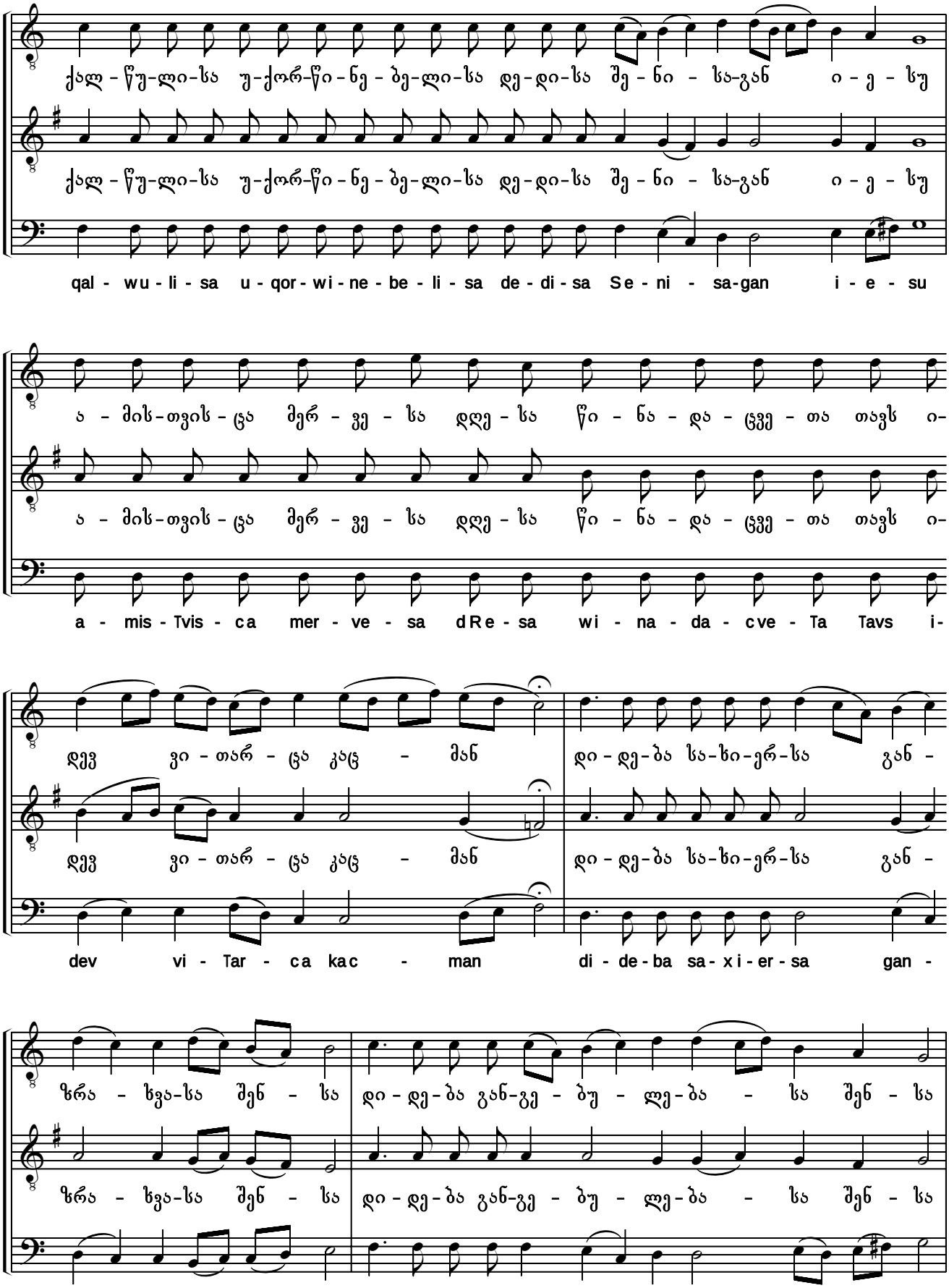
ქალ - წუ-ლი-სა უ-ქორ-წი-ნე - ბე-ლი-სა დე-დი-სა შე - ნი - სა-გან ი - ე - სუ
ქალ - წუ-ლი-სა უ-ქორ-წი-ნე - ბე-ლი-სა დე-დი-სა შე - ნი - სა-გან ი - ე - სუ
qal - wu - li - sa u - qor - wi - ne - be - li - sa de - di - sa Se - ni - sa-gan i - e - su
ა - მის-თვის-ცა მერ - ვე - სა დღე - სა წი - ნა - და - ცვე - თა თავს ი-
ა - მის-თვის-ცა მერ - ვე - სა დღე - სა წი - ნა - და - ცვე - თა თავს ი-
a - mis - Tvis - ca mer - ve - sa dRe - sa wi - na - da - cve - Ta Tavs i-
დევ ვი - თარ - ცა კაც - მან
დევ ვი - თარ - ცა კაც - მან
dev vi - Tar - ca kac - man
დი - დე-ბა სა-ხი-ერ-სა გან -
დი - დე-ბა სა-ხი-ერ-სა გან -
di - de - ba sa - xi - er - sa gan -
ზრა - ხვა-სა შენ - სა
ზრა - ხვა-სა შენ - სა
zra - xva-sa Sen - sa
დი - დე-ბა გან-გე - ბუ - ლე-ბა - სა შენ - სა
დი - დე-ბა გან-გე - ბუ - ლე-ბა - სა შენ - სა
di - de - ba gan-ge - bu - le - ba - sa Sen - sa

შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento

დი-დე-ბა გარ-და-მოსვ-ლა-სა შენ - სა მხო-ლო - ო კაცთ-მო-ყვა-რე *p*

di - de - ba gar - da - mosv - la - sa Sen - sa m x o - lo - o kacT - mo - yva - re *p*

ოხითა წმიდისა ხმად-ა
„ყოველსა ქვეყანასა"
The hymn of The Saint in tone I
"All the Earth"

♩=132

53

ყო-ველ - სა ქვე - ყა - ნა - სა გან -

yo - vel - sa qve - ya - na - sa gan -

ხდა ხმა შე-ნი რო-მელ-მა - ნ-ცა შე - ი-წყნა - რა სი -

x da x ma Se - ni ro - mel - ma - n - ca Se - i - w yna - ra si -

ტევა შე - ნი რო - მლი-თა ღმრთივ შვე-ნი-ე - რად ქა - და -

t yva Se - ni ro - mli - Ta R mrTiv - S ve-ni - e - rad qa - da -

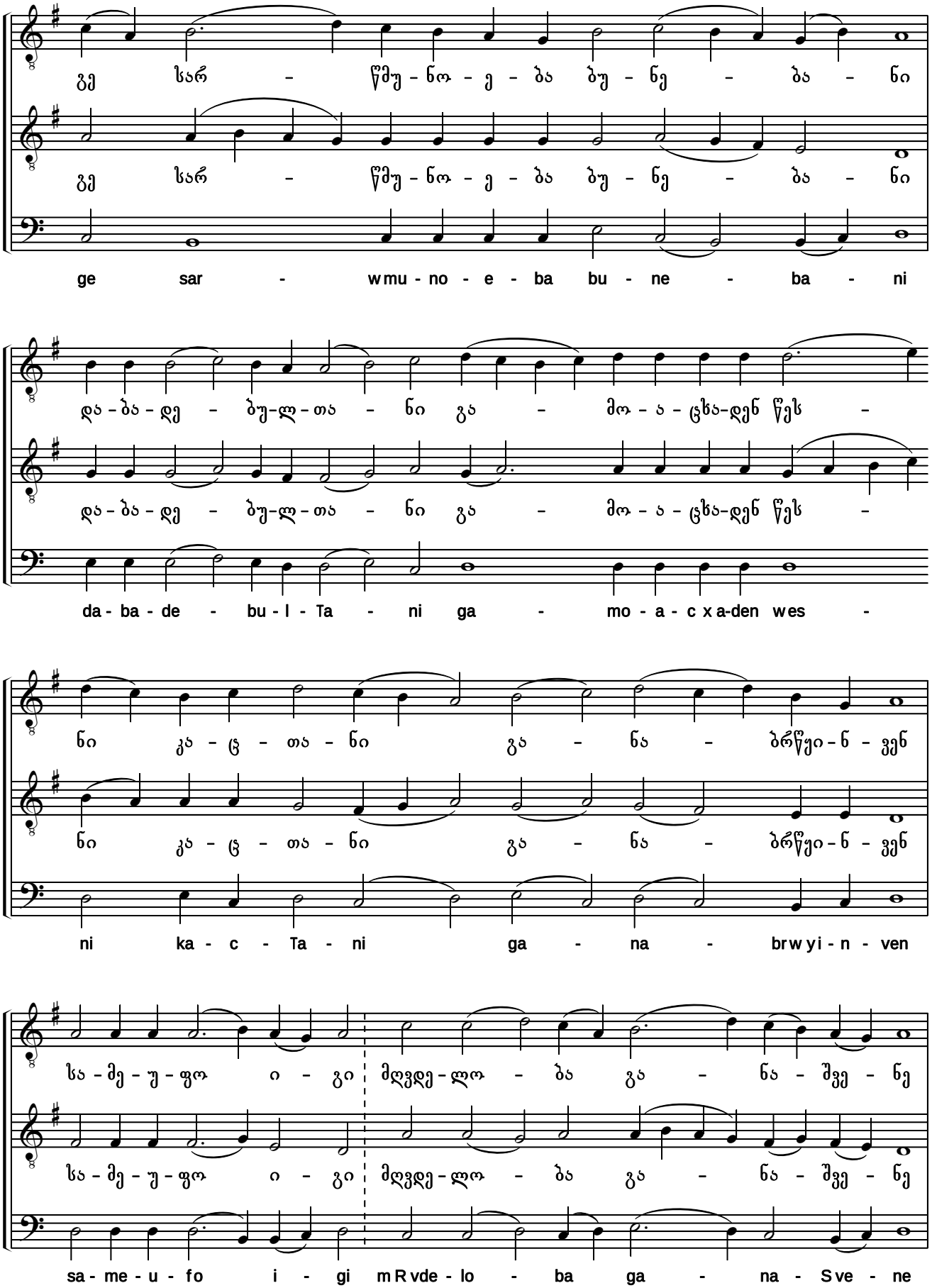
გე სარ - წმუ - ნო - ე - ბა ბუ - ნე - ბა - ნი
ge sar - wmu - no - e - ba bu - ne - ba - ni
და - ბა - დე - ბუ - ლ - თა - ნი გა - მო - ა - ცხა - დენ წეს -
da - ba - de - bu - l - Ta - ni ga - mo - a - c x a-den wes -
ნი კა - ც - თა - ნი გა - ნა - ბრწეი - ნ - ვენ
ni ka - c - Ta - ni ga - na - brw yi - n - ven
სა - მე - უ - ფო ი - გი მღვდე - ლო - ბა გა - ნა - შვე - ნე
sa - me - u - fo i - gi m R vde - lo - ba ga - na - S ve - ne

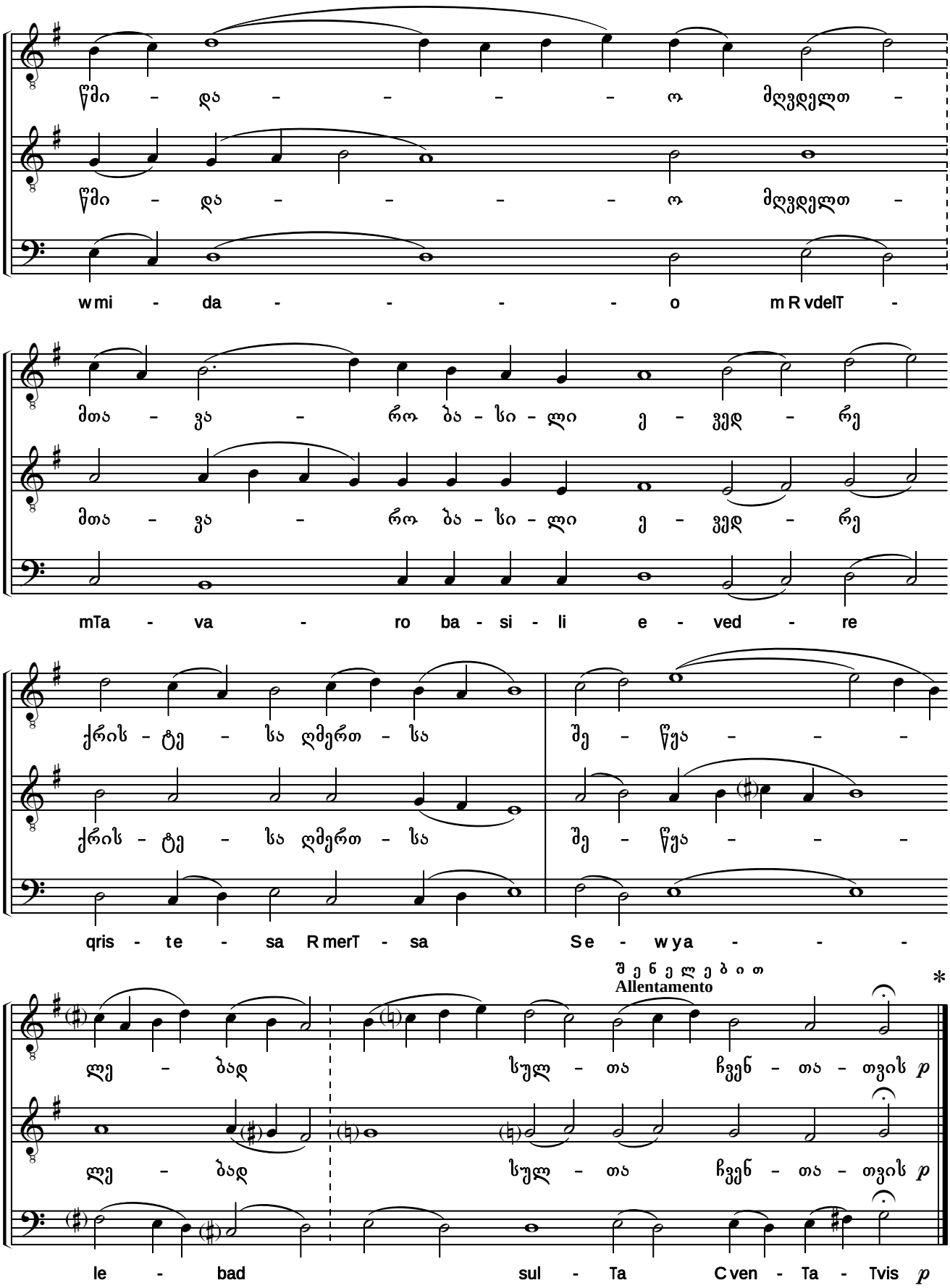

* სადიდებელი წმიდისა იხილე **6** დეკემბერს. ნაცვლად სიტყვისა „ნიკოლოზ" ჩაისმება „ბასილი".

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-ვ
The Gradual of the Apostolic in tone VI

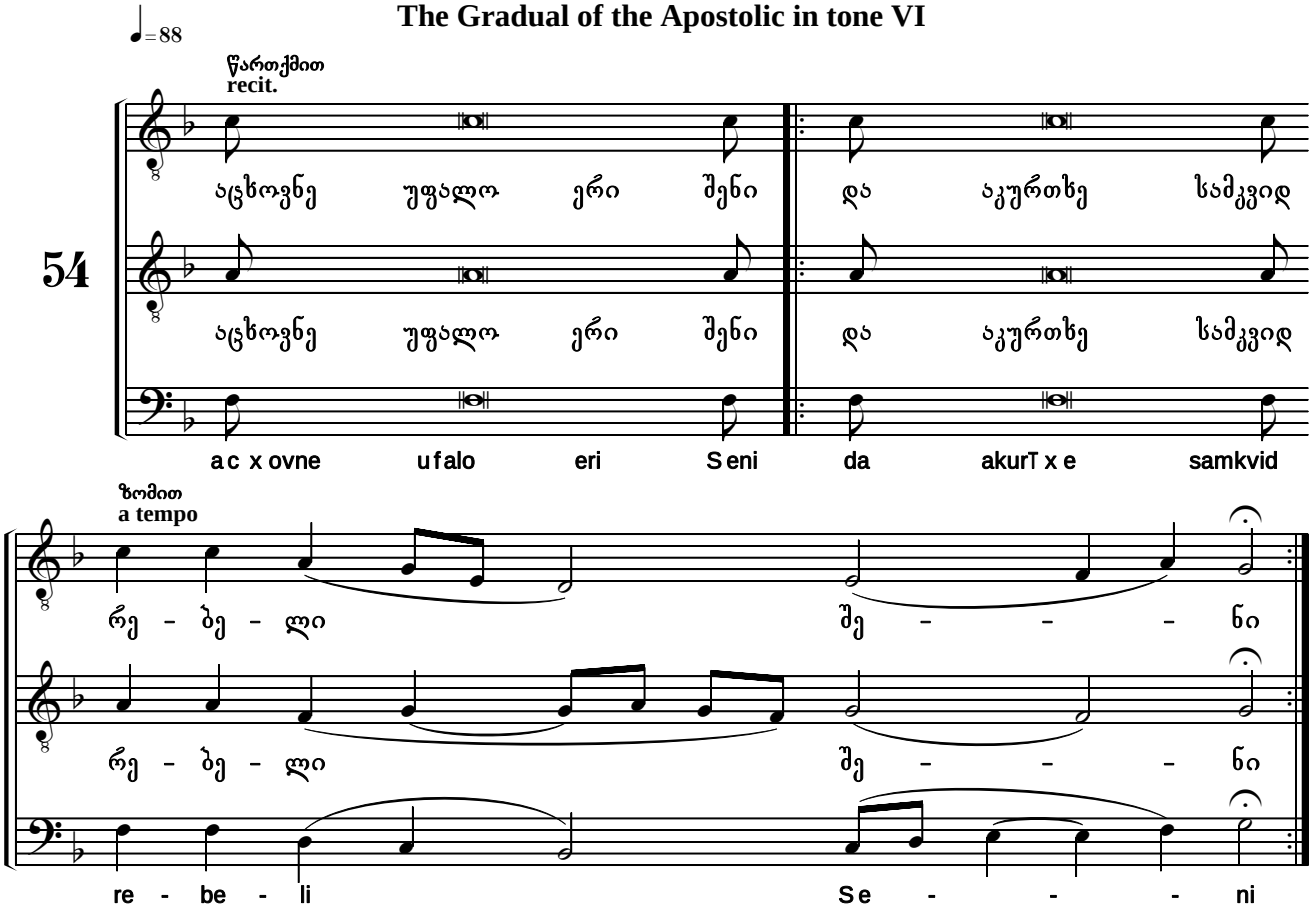

წარდგომა წმიდისა ხმაჲ-ა
The Gradual of the Saint in tone I

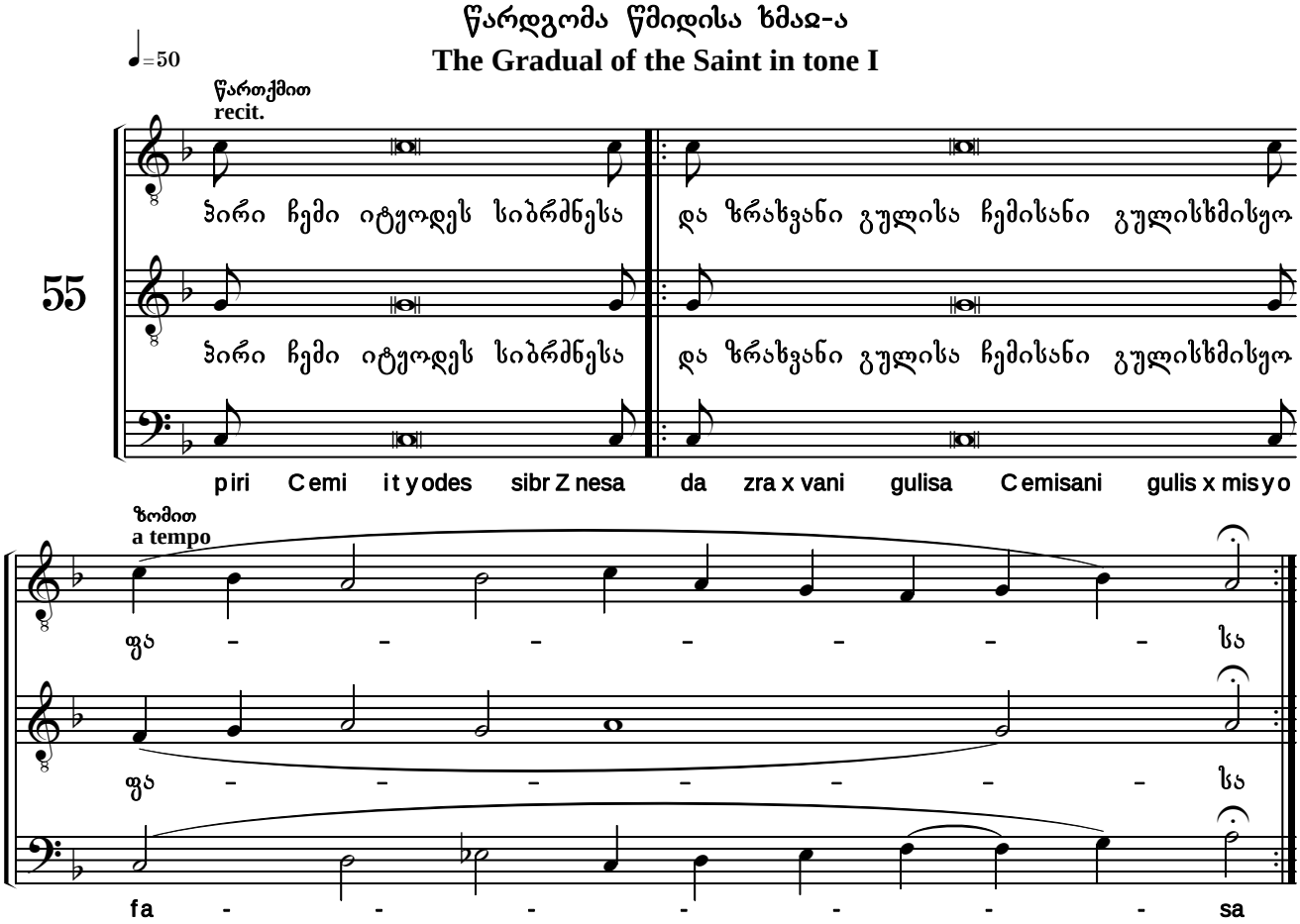

„შენდამი იხარებს” ხმაჲ-ᲗᲛ
(ღირს არსის მაგიერ)
"All of Creation" in tone VIII

♩=50

56

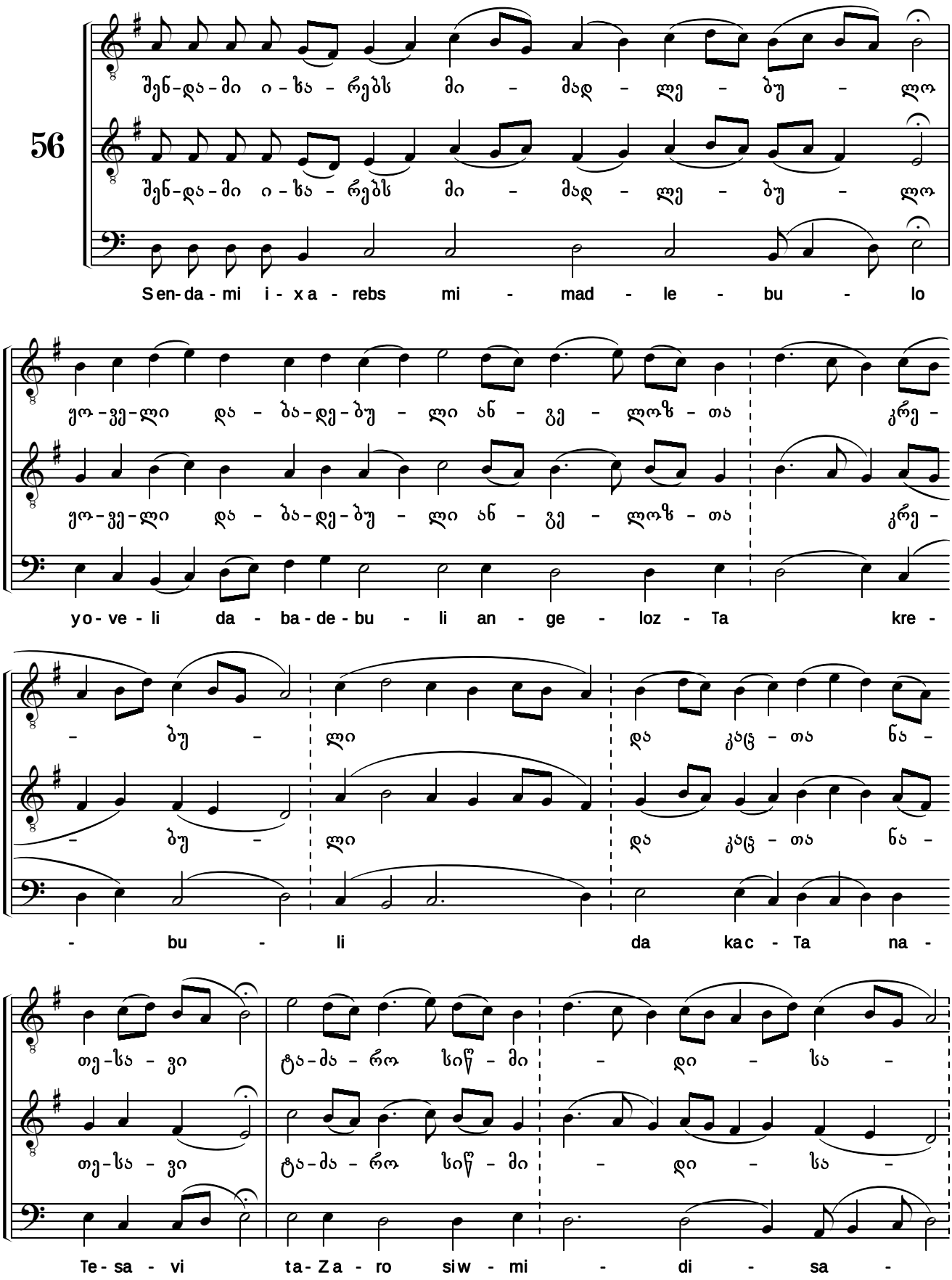

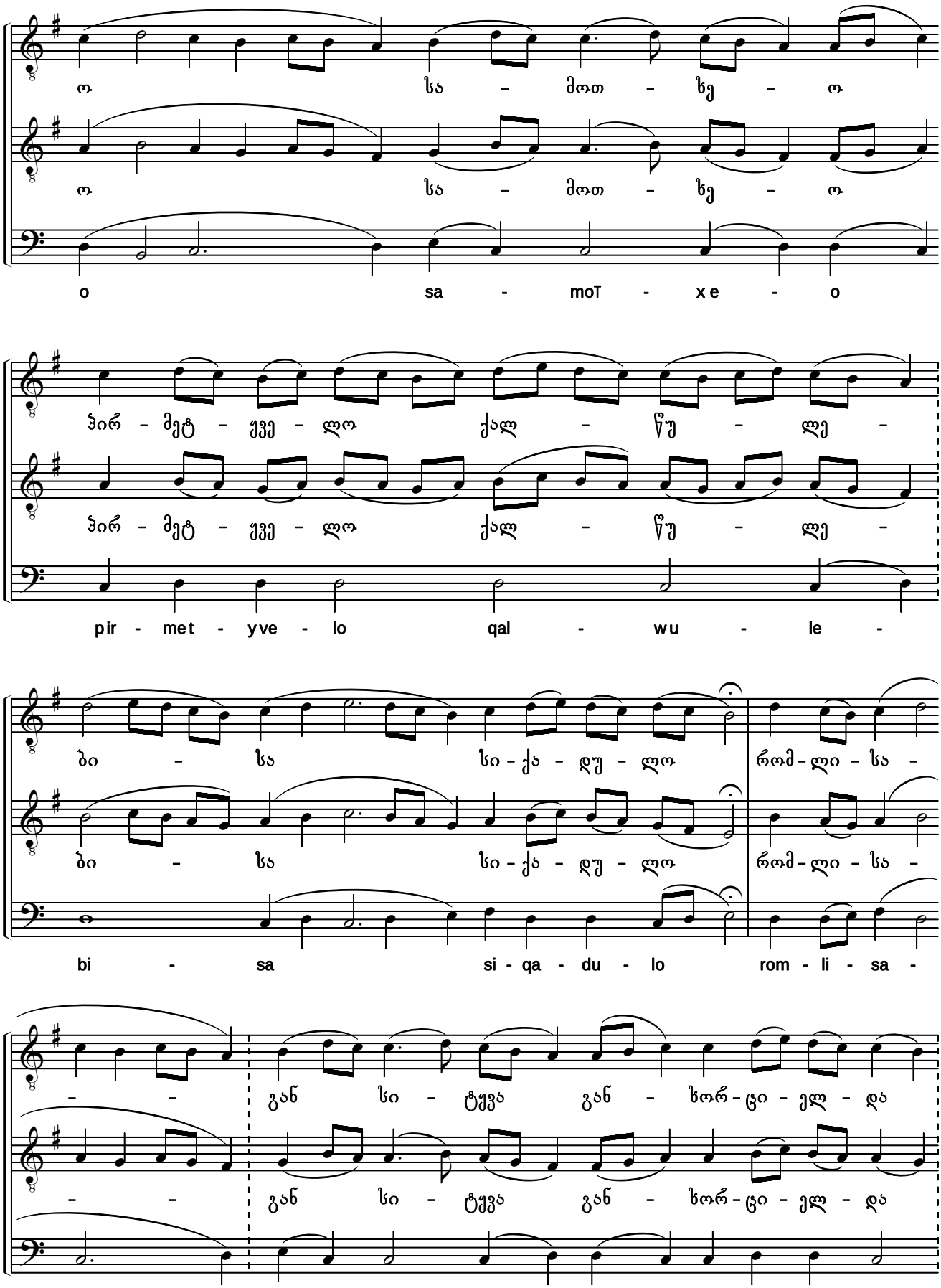
ო სა - მოთ - ხე - ო
ო სა - მოთ - ხე - ო
o sa - moT - xe - o
ჰირ - მეტ - ყვე - ლო ქალ - წუ - ლე -
ჰირ - მეტ - ყვე - ლო ქალ - წუ - ლე -
pir - met - yve - lo qal - wu - le -
ბი - სა სი - ქა - დუ - ლო რომ - ლი - სა -
ბი - სა სი - ქა - დუ - ლო რომ - ლი - სა -
bi - sa si - qa - du - lo rom - li - sa -
- - გან სი - ტყვა გან - ხორ - ცი - ელ - და
- - გან სი - ტყვა გან - ხორ - ცი - ელ - და
- - gan si - tyva gan - xor - ci - el - da

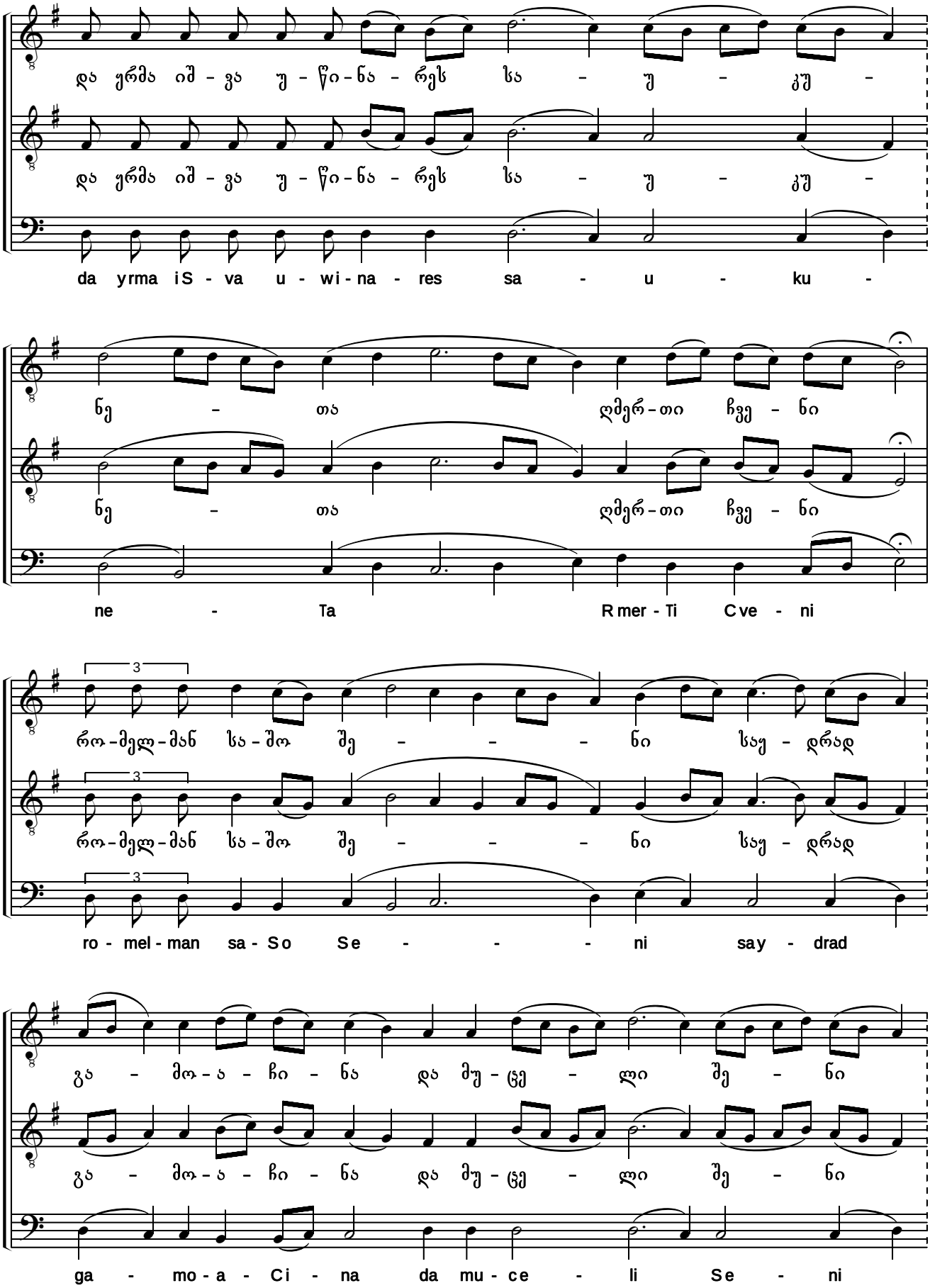
და ურმა იშ - ვა უ - წი - ნა - რეს სა - უ - კუ -
da yrma iS - va u - wi - na - res sa - u - ku -
ნე - თა ღმერ - თი ჩვე - ნი
ne - Ta Rmer - Ti Cve - ni
3
რო - მელ - მან სა - შო შე - - - ნი საუ - დრად
ro - mel - man sa - So Se - - - ni say - drad
გა - მო - ა - ჩი - ნა და მუ - ცე - ლი შე - ნი
ga - mo - a - Ci - na da mu - ce - li Se - ni

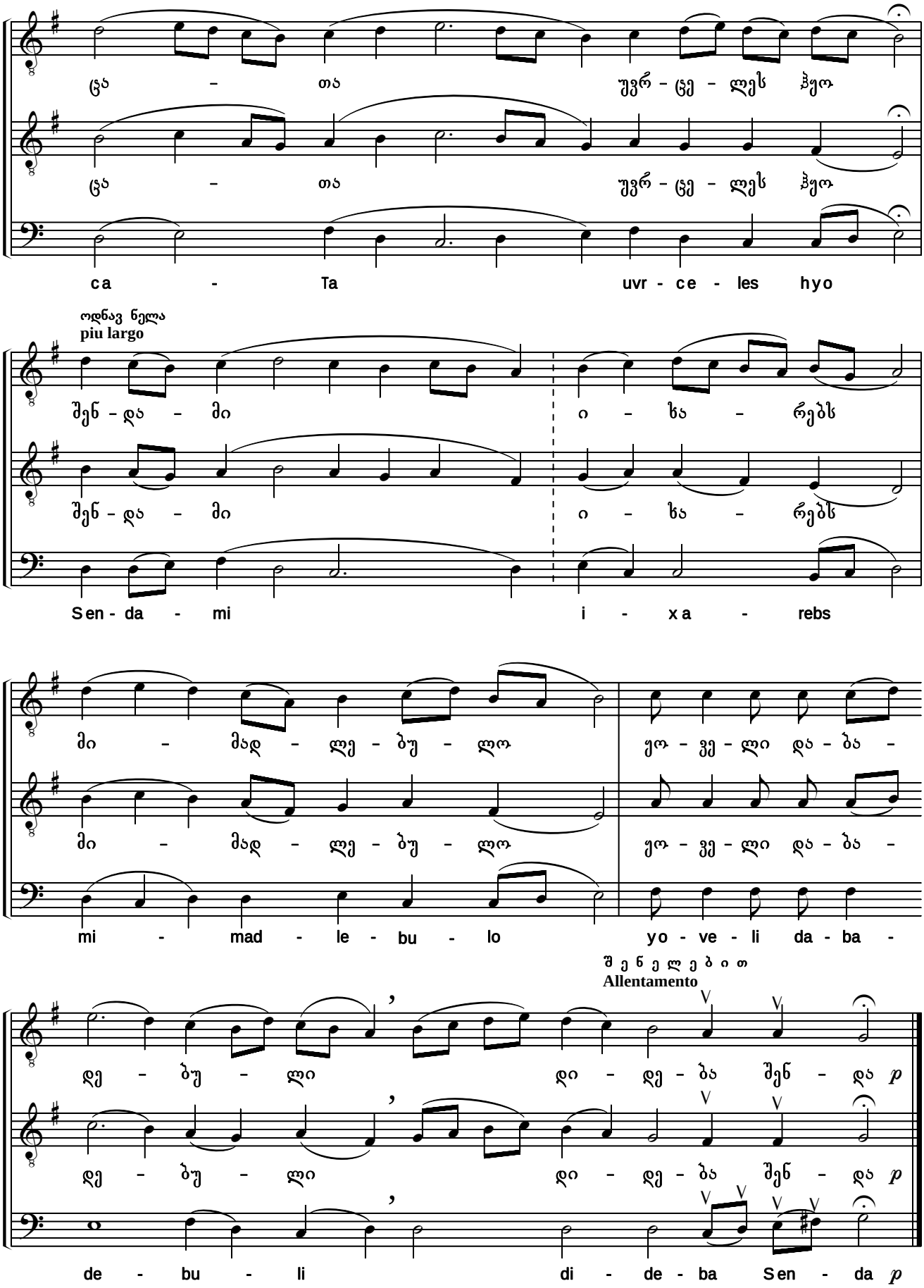
ცა - თა უვრ - ცე - ლეს ჰყო
ca - Ta uvr - ce - les hyo
ოდნავ ნელა
piu largo
შენ - და - მი ი - ხა - რებს
Sen - da - mi i - xa - rebs
მი - მად - ლე - ბუ - ლო ყო - ვე - ლი და - ბა -
mi - mad - le - bu - lo yo - ve - li da - ba -
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
დე - ბუ - ლი დი - დე - ბა შენ - და p
de - bu - li di - de - ba Sen - da p

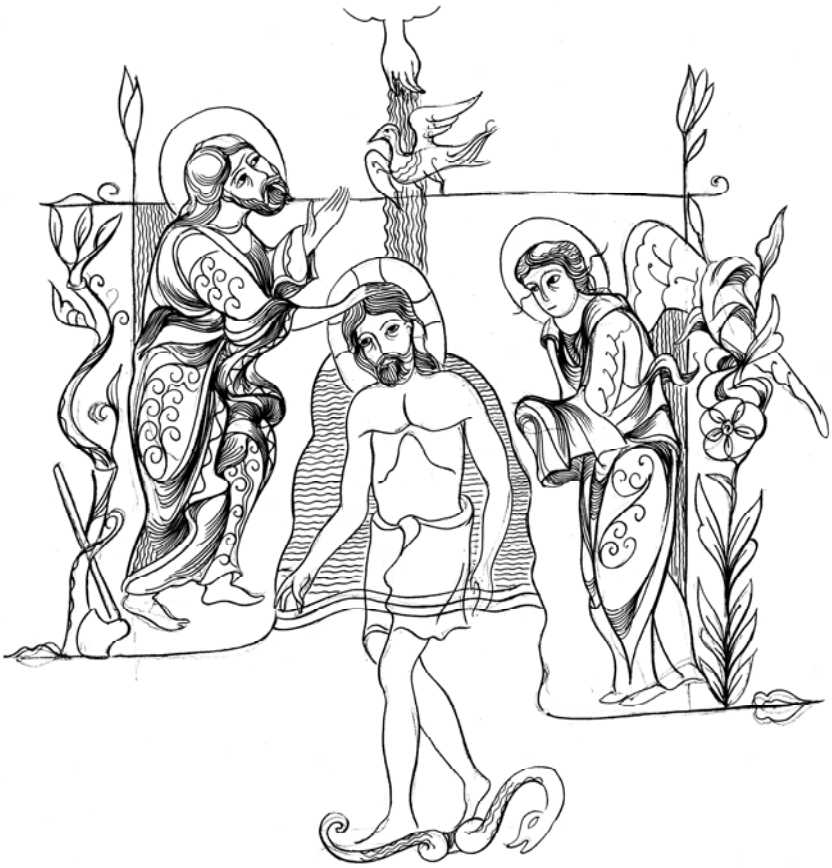

ნათლისღება

6 იანვარს - ნათლისღება
უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

January 6 - THE EPIPHANY
OF OUR LORD JESUS CHRIST

ოხითა ხმადა-ა
„რაჟამს იორდანეს"

The hymn in tone I
"When in Jordan"

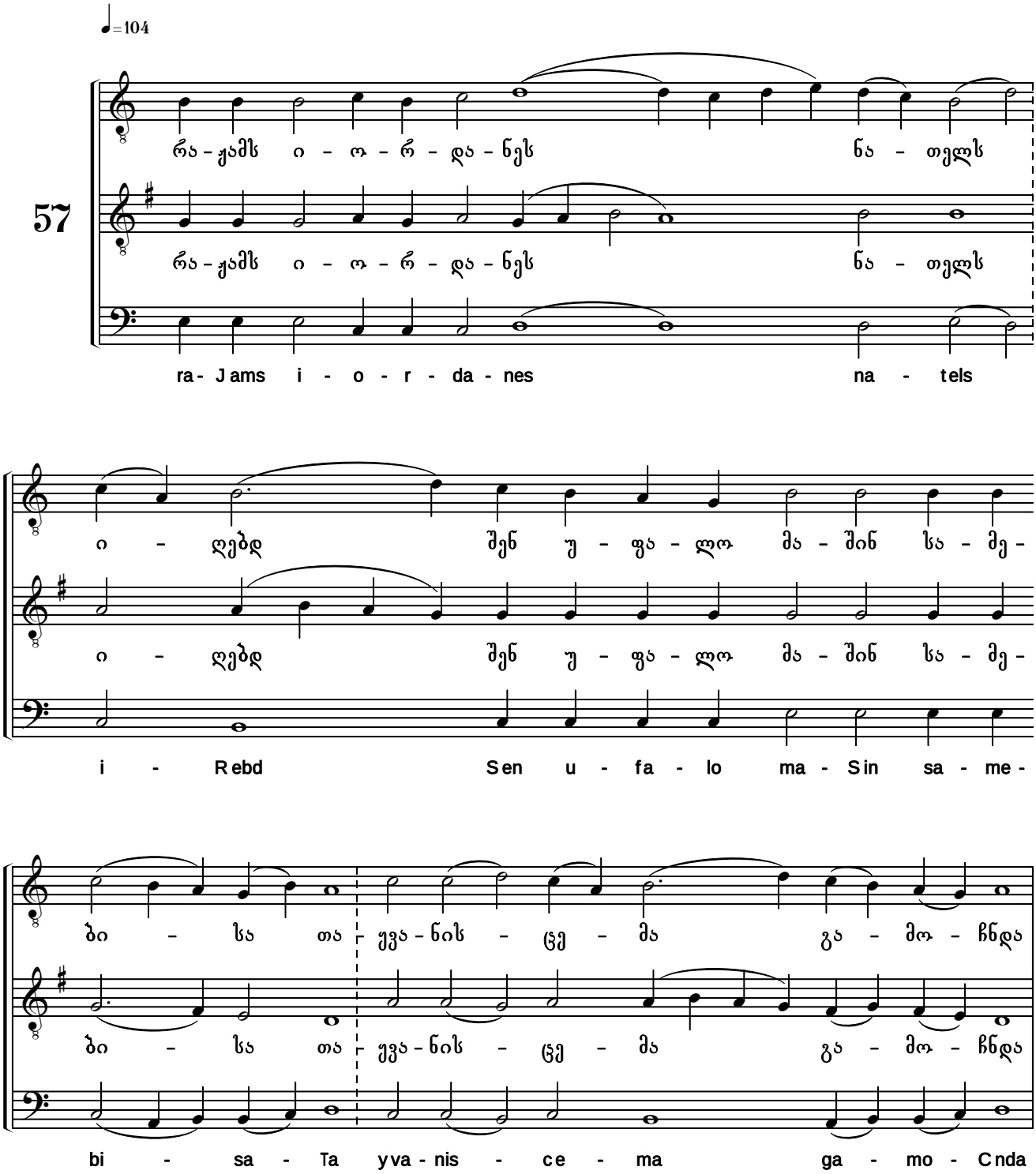

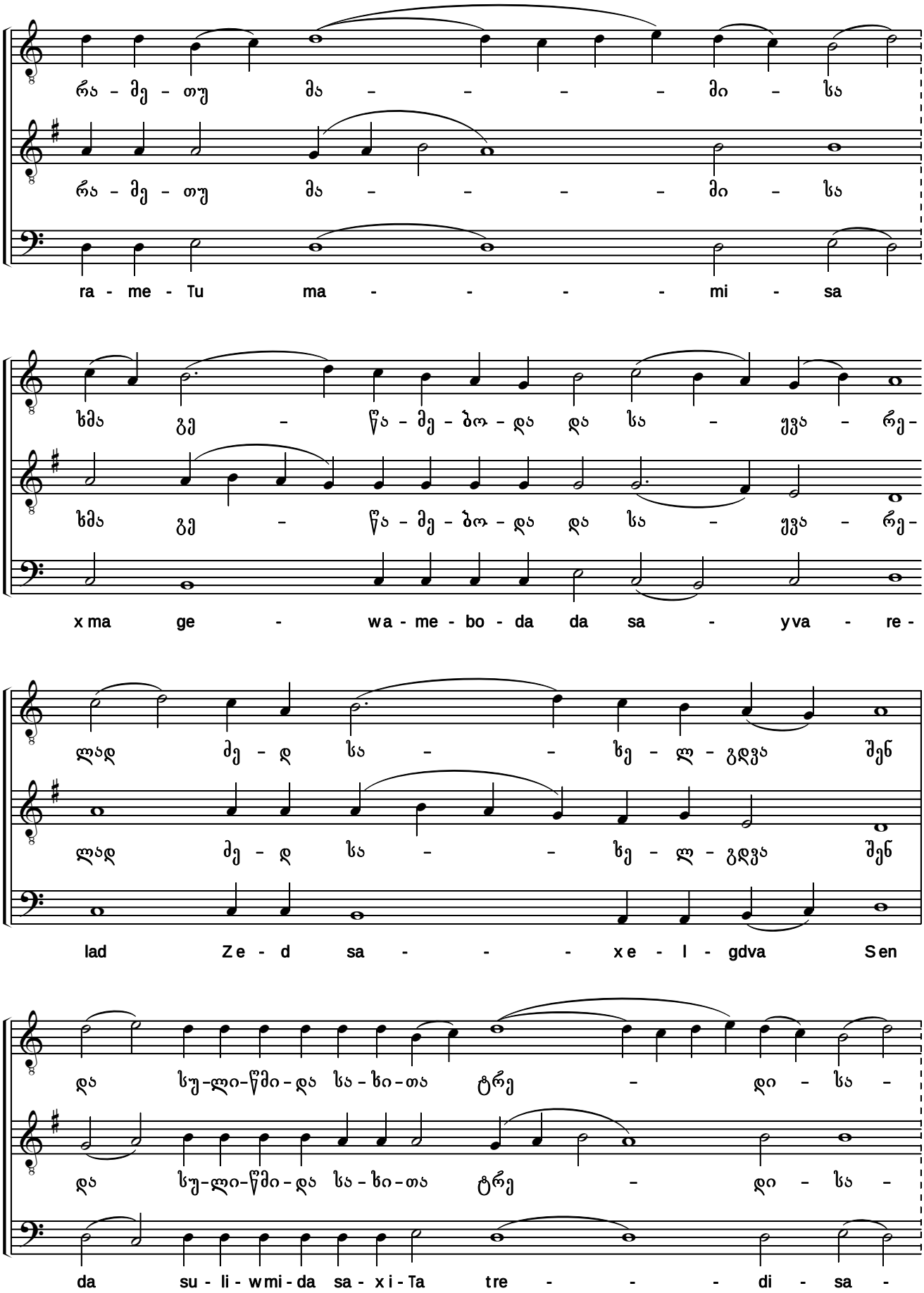
რა - მე - თუ მა - - - - მი - სა
rame - Tu ma - - - - mi - sa
ხმა გე - წა - მე - ბო - და და სა - ყვა - რე-
xma ge - wa - me - bo - da da sa - yva - re -
ლად ძე - დ სა - - ხე - ლ - გდვა შენ
lad Ze - d sa - - - xe - l - gdva Sen
და სუ-ლი-წმი-და სა-ხი-თა ტრე - დი - სა -
da su - li - wmi - da sa - xi - Ta tre - - - di - sa -

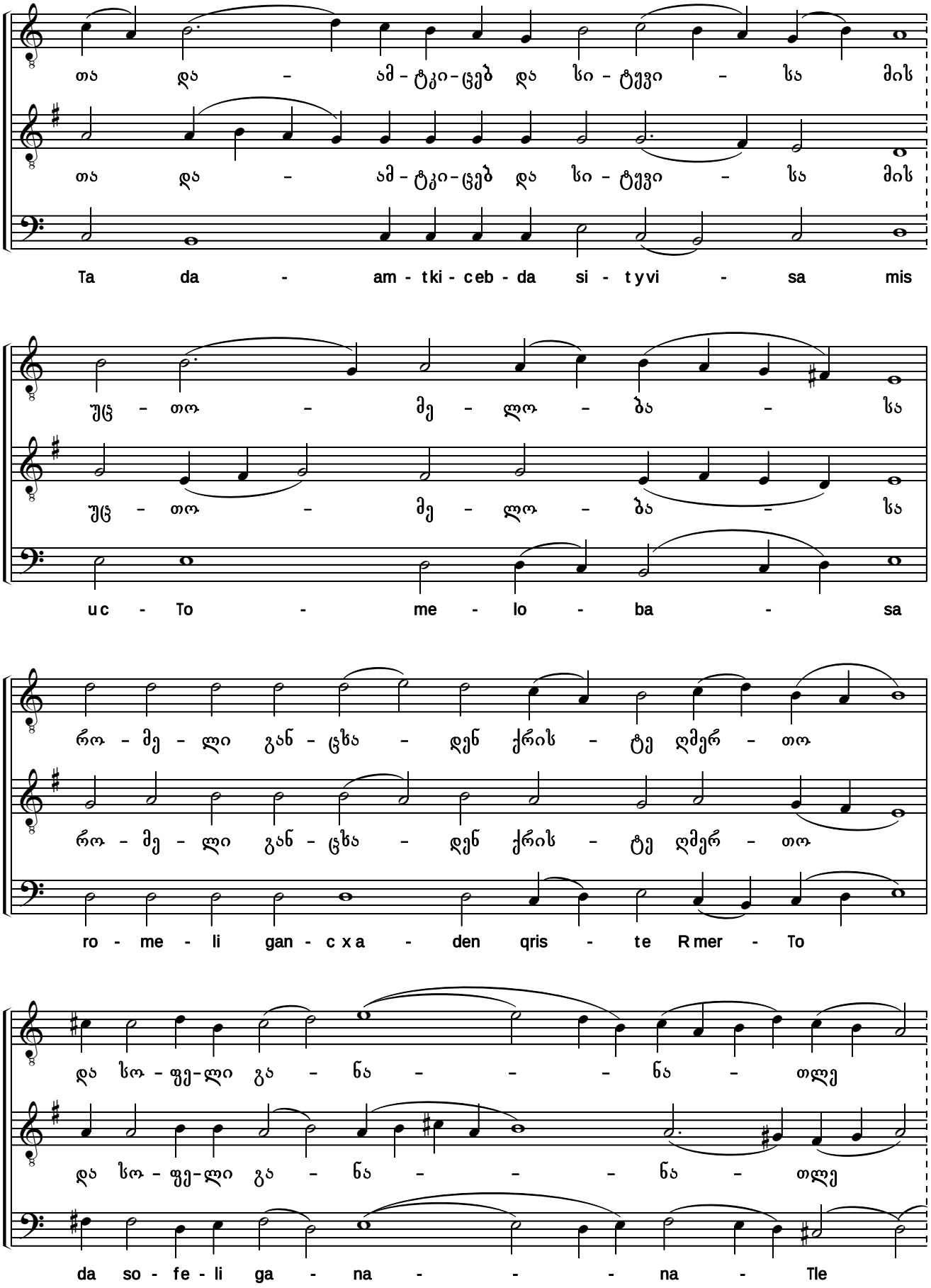
თა და - ამ-ტკი-ცებ და სი-ტყვი - სა მის
Ta da - am - tki - ceb - da si - tyvi - sa mis
უც - თო - მე - ლო - ბა - სა
uc - To - me - lo - ba - sa
რო - მე - ლი გან - ცხა - დენ ქრის - ტე ღმერ - თო
ro - me - li gan - c x a - den qris - te R mer - To
და სო - ფე-ლი გა - ნა - - - ნა - თლე
da so - fe - li ga - na - - - na - Tle

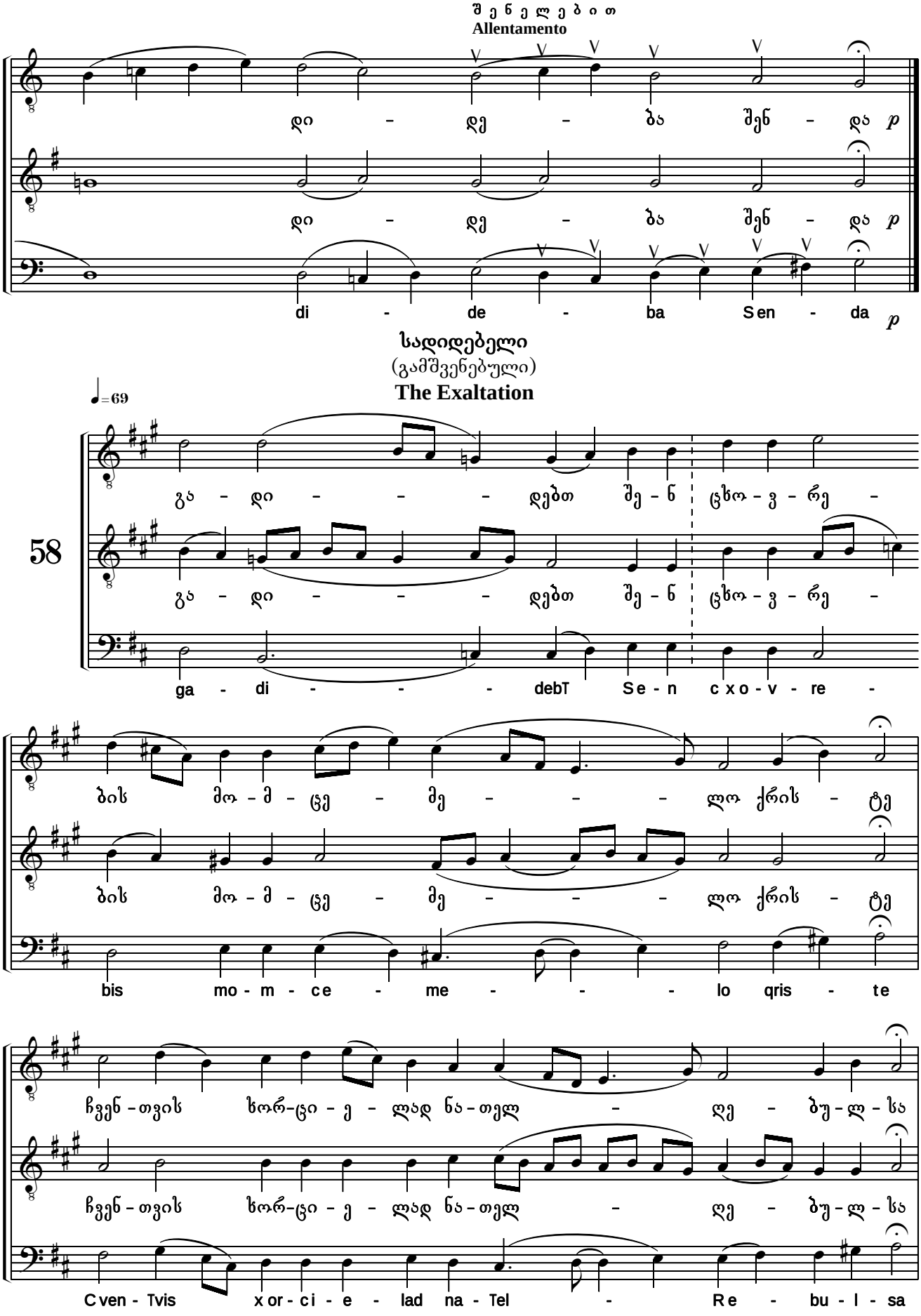
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
დი - დე - ბა შენ - და p
di - de - ba Sen - da p
სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation
♩=69
58
გა - დი - - - დებთ შე - ნ ცხო - ვ - რე -
ga - di - - - debT Se - n cxo - v - re -
ბის მო - მ - ცე - მე - - - ლო ქრის - ტე
bis mo - m - ce - me - - - lo qris - te
ჩვენ - თვის ხორ-ცი - ე - ლად ნა - თელ - ღე - ბუ - ლ - სა
Cven - Tvis xor - ci - e - lad na - Tel - Re - bu - l - sa

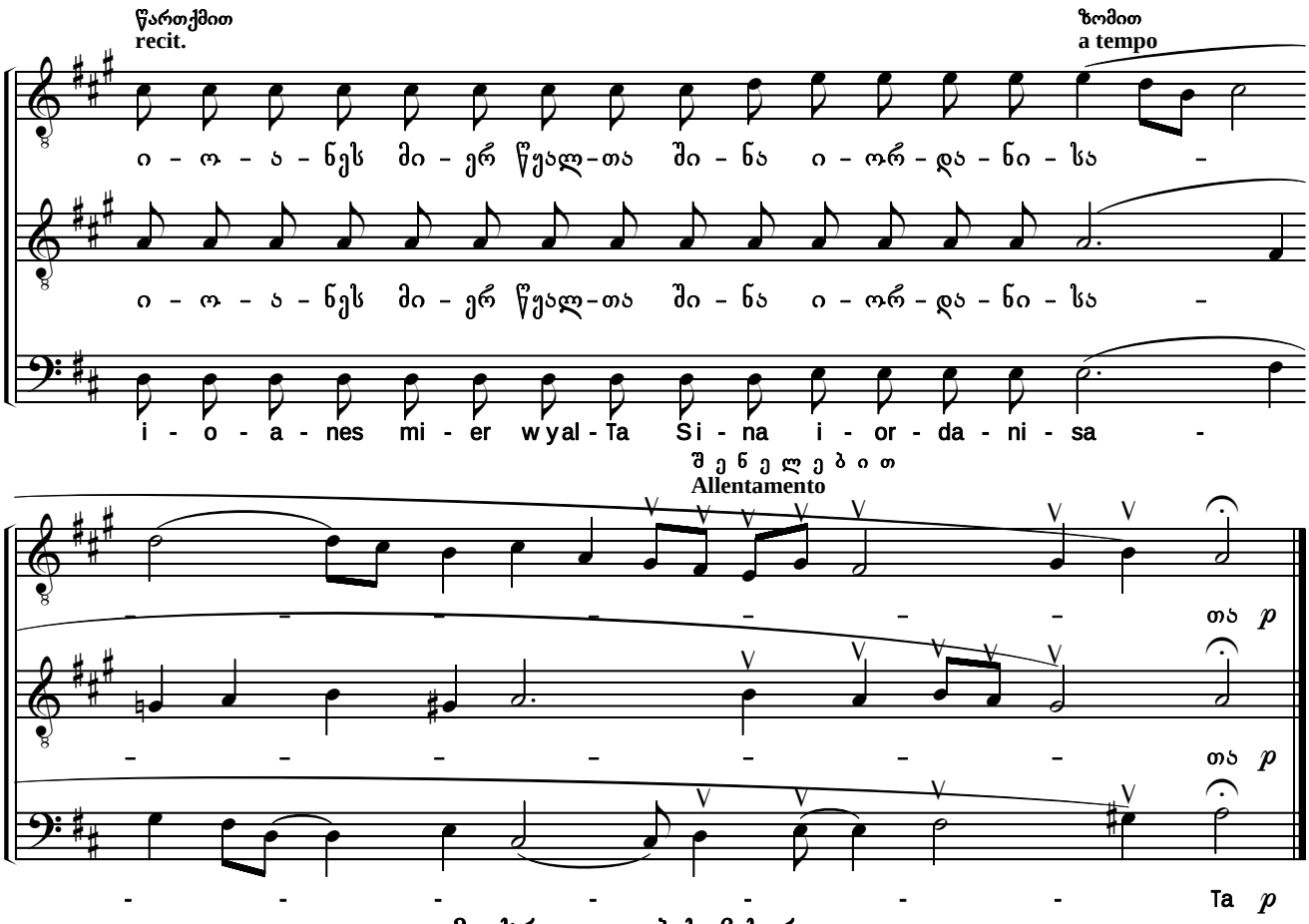
წართქმით
recit.
ზომით
a tempo
ი - ო - ა - ნეს მი - ერ წყალ-თა ში - ნა ი - ორ - და - ნი - სა -
ი - ო - ა - ნეს მი - ერ წყალ-თა ში - ნა ი - ორ - და - ნი - სა -
i - o - a - nes mi - er wyal - Ta Si - na i - or - da - ni - sa -
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
- - - -

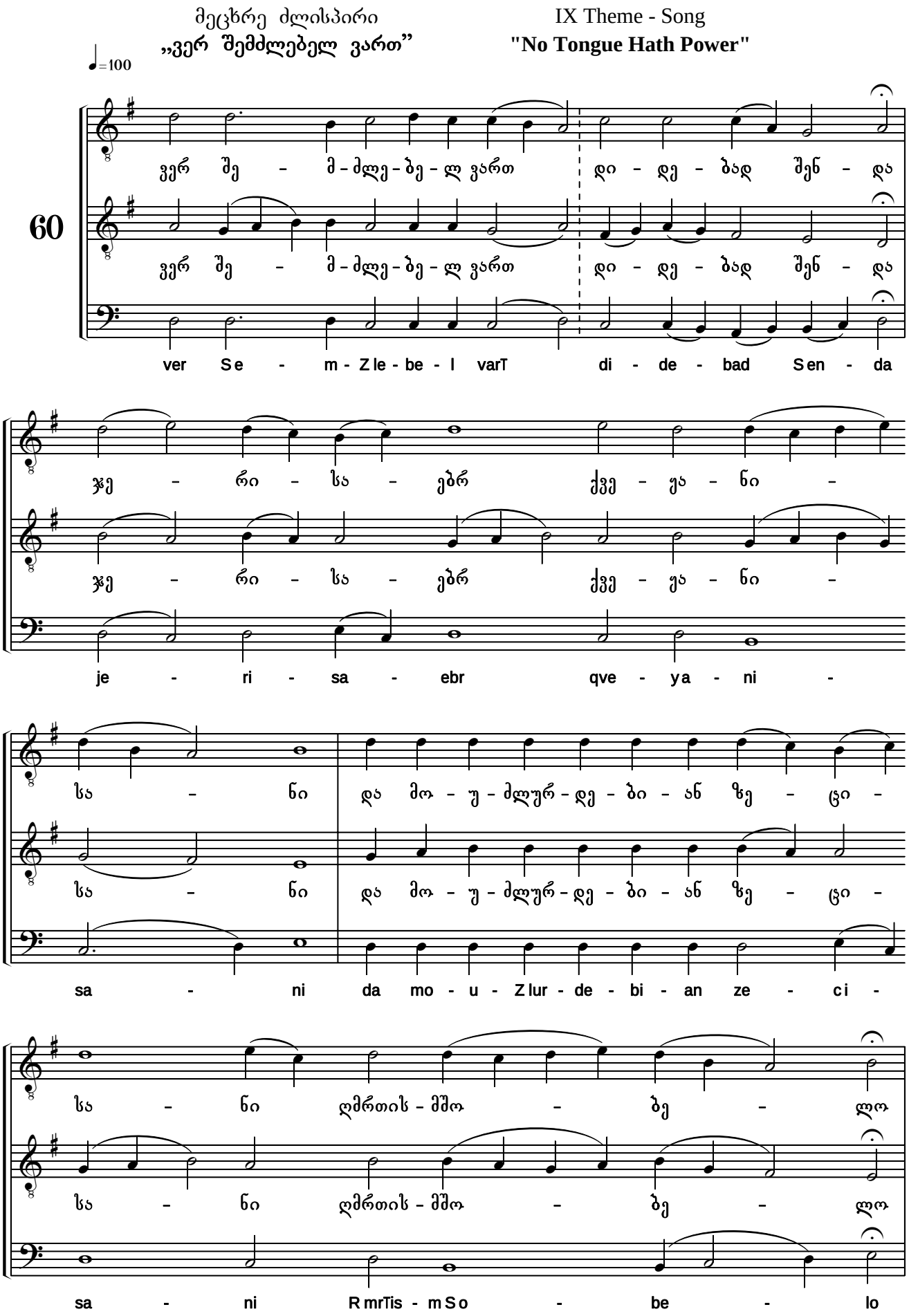
მეცხრე ძლისპირი
„ვერ შემძლებელ ვართ”
IX Theme - Song
"No Tongue Hath Power"
♩=100
60
ვერ შე - მ-ძლე-ბე-ლ ვართ დი - დე - ბად შენ - და
ver Se - m-Zle-be-l varT di - de - bad Sen - da
ჯე - რი - სა - ებრ ქვე - ეა - ნი -
je - ri - sa - ebr qve - ya - ni -
სა - ნი და მო - უ-ძლურ-დე - ბი - ან ზე - ცი -
sa - ni da mo - u-Zlur-de - bi - an ze - ci -
სა - ნი ღმრთის-მშო - ბე - ლო
sa - ni RmrTis - mSo - be - lo

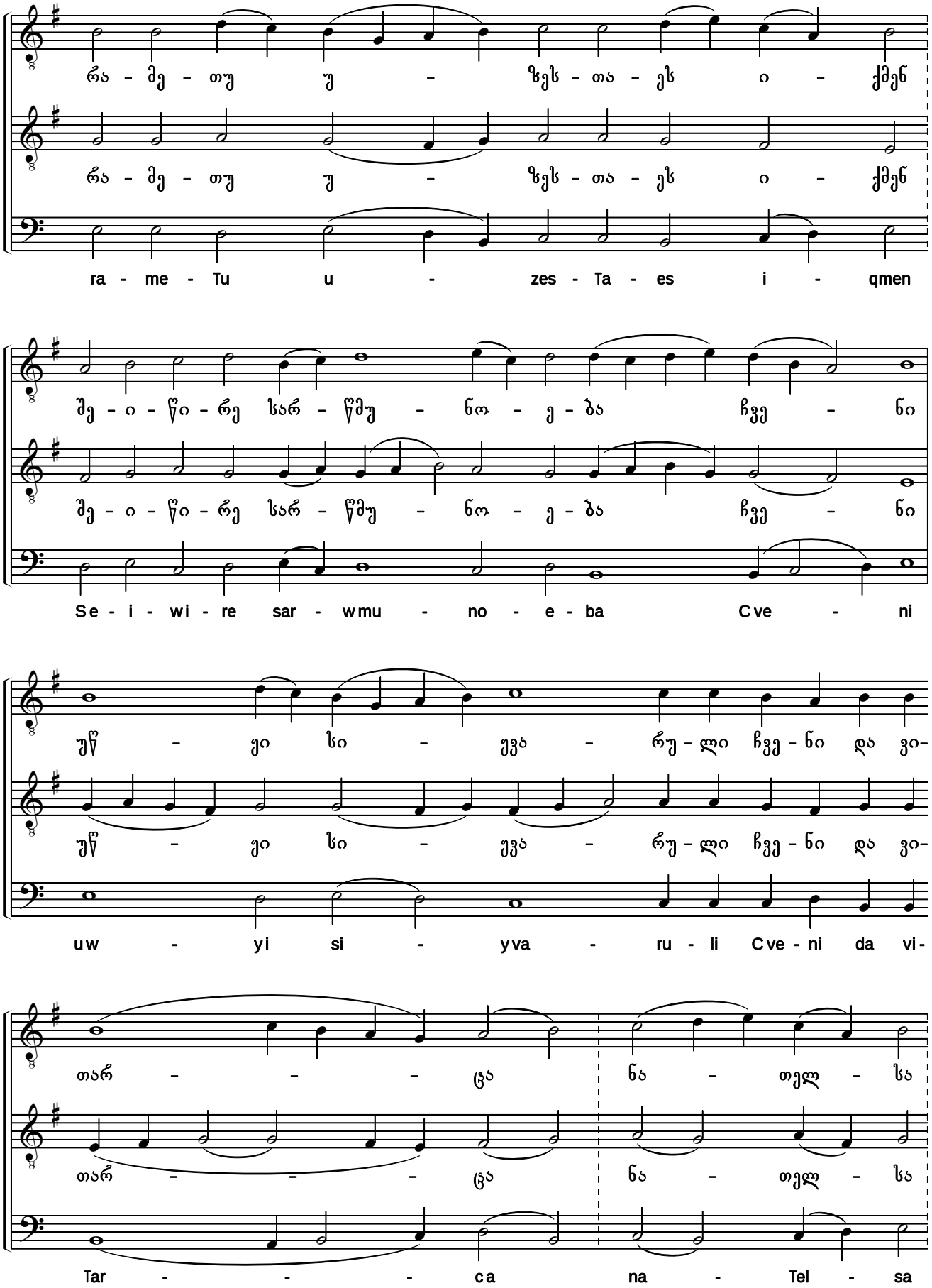
რა - მე - თუ უ - ზეს - თა - ეს ი - ქმენ
rame - Tu u - zes - Ta - es i - qmen
შე - ი - წი - რე სარ - წმუ - ნო - ე - ბა ჩვე - ნი
Se - i - wi - re sar - wmu - no - e - ba Cve - ni
უწ - ეი სი - ყვა - რუ - ლი ჩვე - ნი და ვი-
uw - yi si - yva - ru - li Cve - ni da vi-
თარ - - - ცა ნა - თელ - სა
Tar - - - ca na - Tel - sa

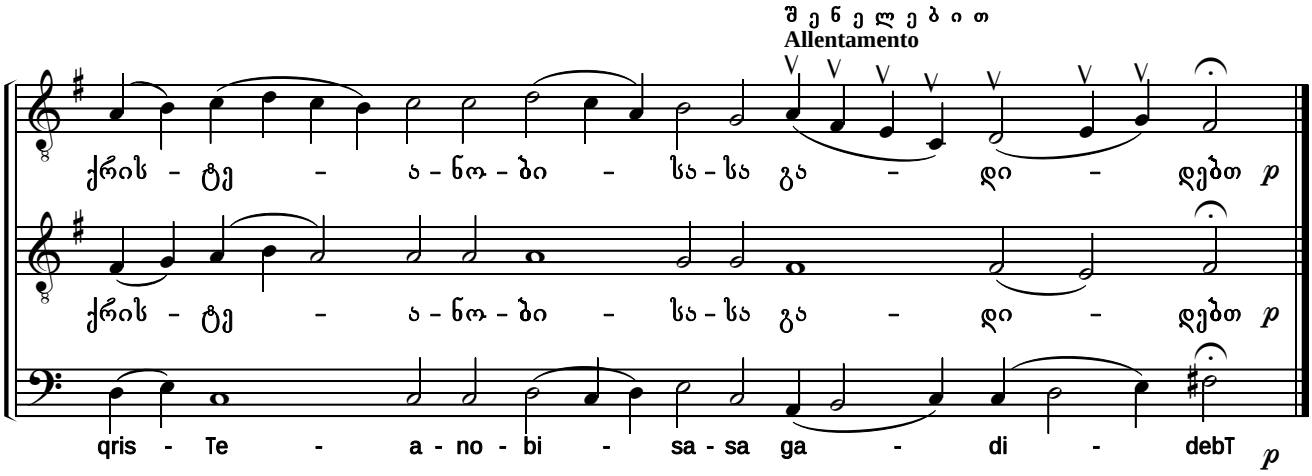

I აღსავლის ჩასართავი
Refrain to Antiphon I

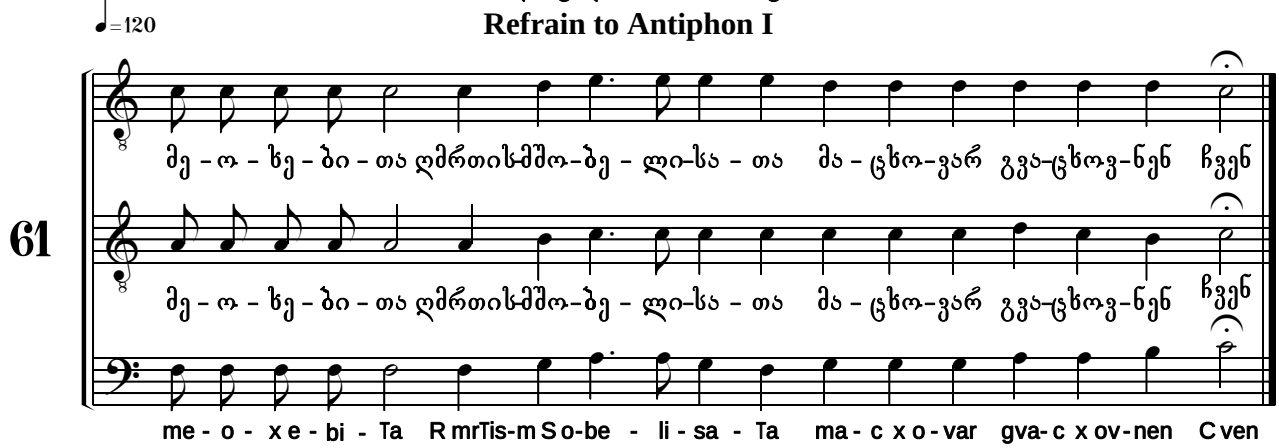

II აღსავლის ჩასართავი
Refrain to Antiphon II

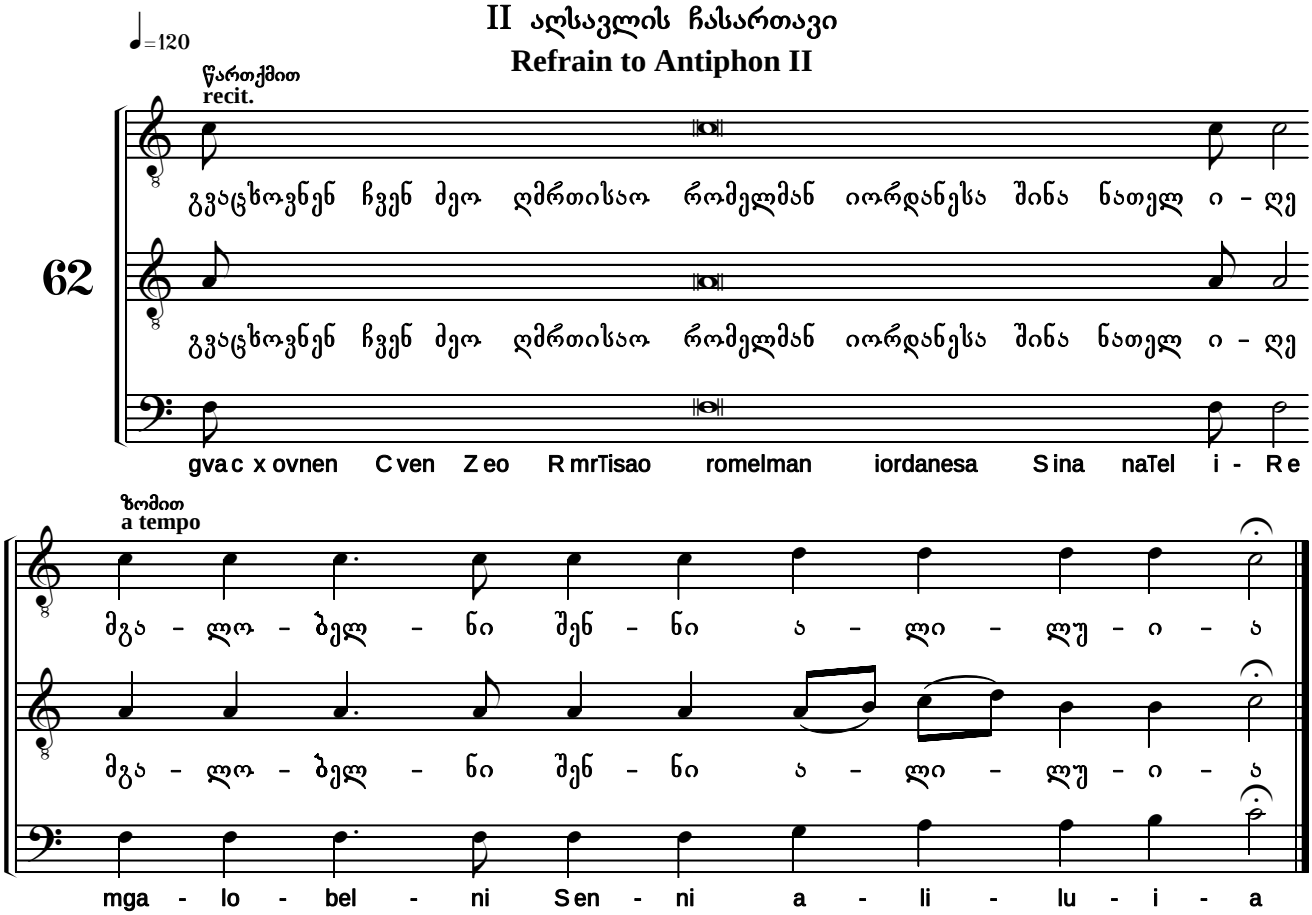

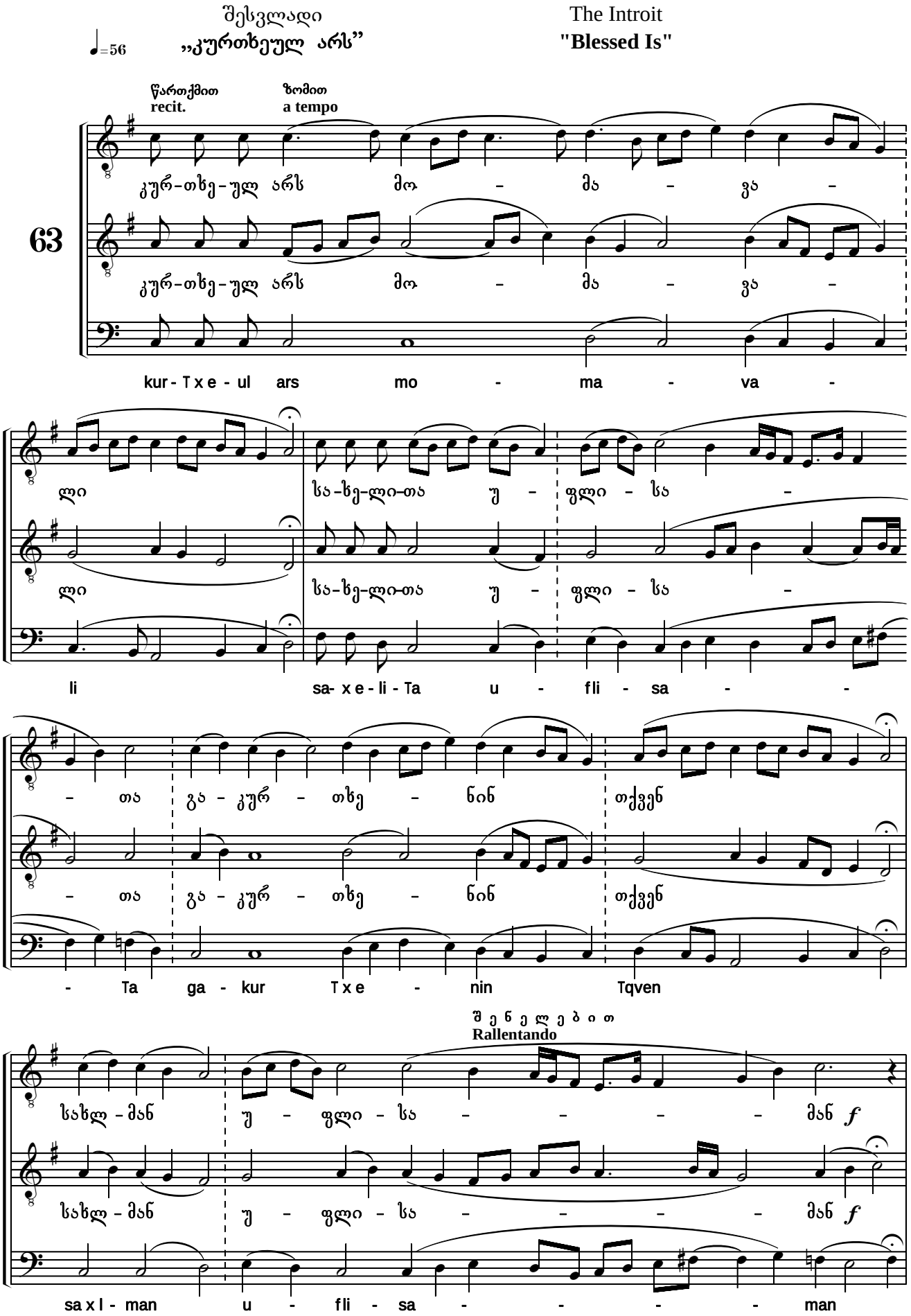
შესვლადი
„კურთხეულ არს”
The Introit
"Blessed Is"
♩=56
წართქმით
recit.
ზომით
a tempo
63
კურ-თხე-ულ არს მო - მა - ვა -
kur - Tx e - ul ars mo - ma - va -
ლი სა-ხე-ლი-თა უ - ფლი - სა -
li sa- x e - li - Ta u - fli - sa -
- თა გა - კურ - თხე - ნინ თქვენ
- Ta ga - kur Tx e - nin Tqven
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Rallentando
სახლ - მან უ - ფლი - სა - - - - მან f
sa x l - man u - fli - sa - - - - man

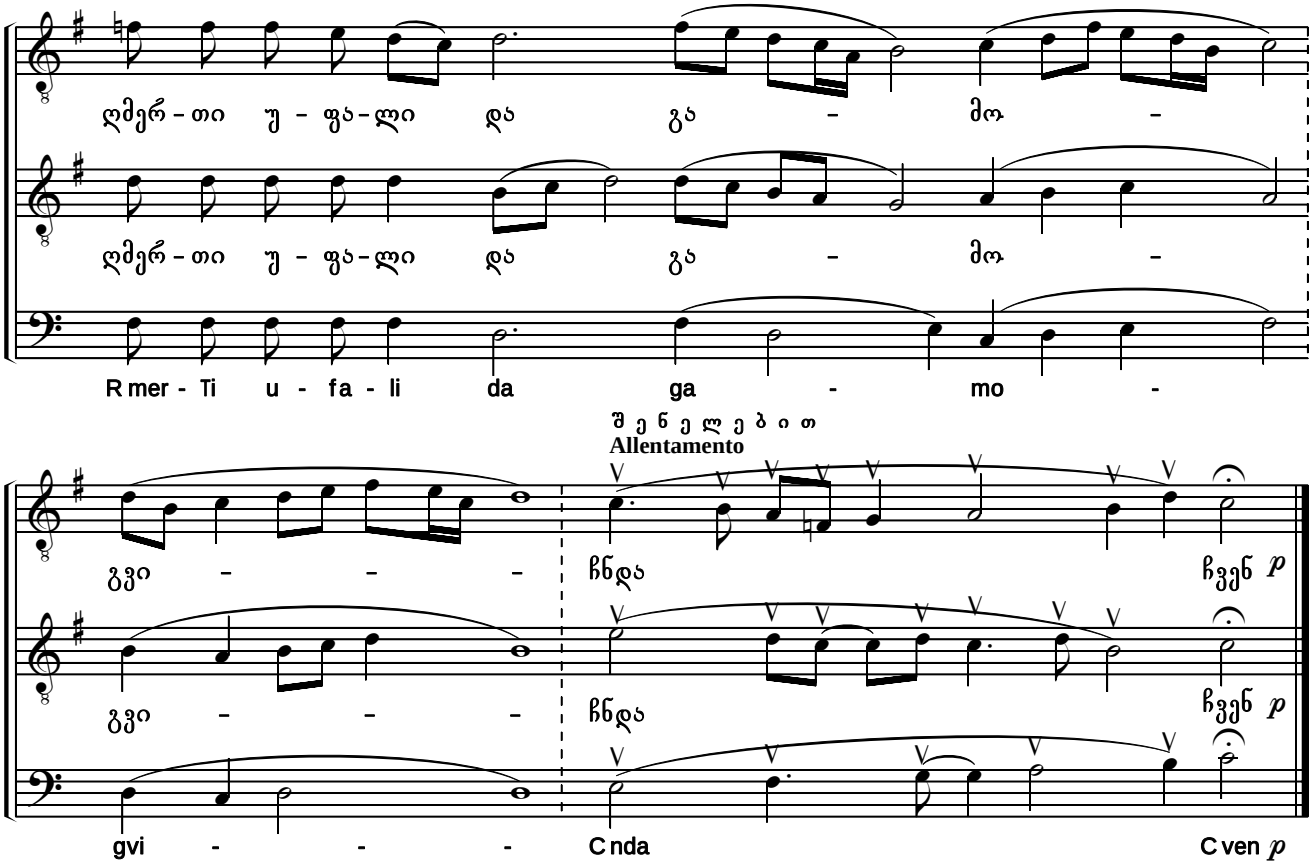

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ
The Gradual of Apostolic in tone IV

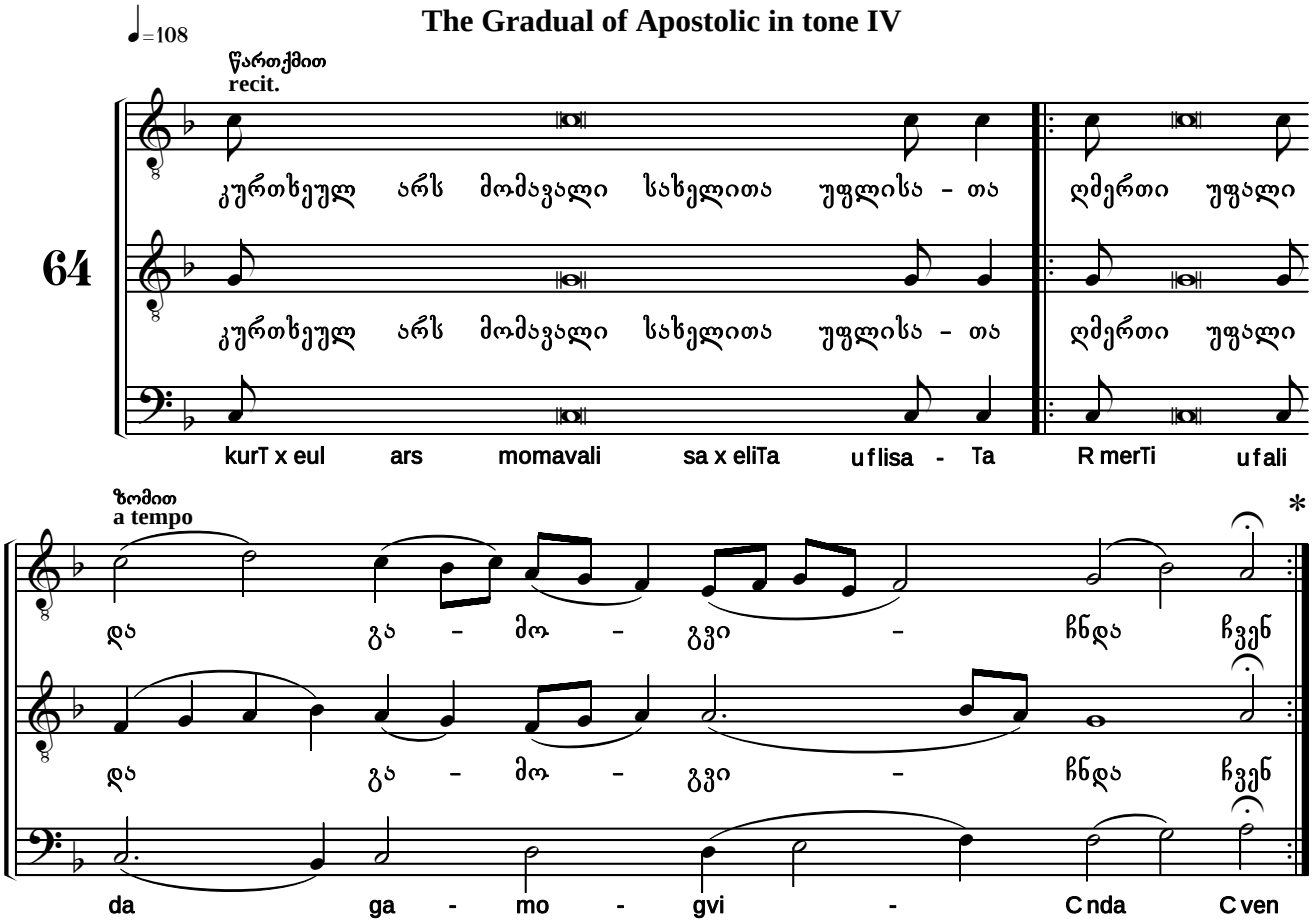

* „რაოდენთა ქრისტეს მიერ" იხილე 25 დეკემბერს.

14 იანვარს - ხსენება წმიდისა ნინოსი ქართველთა განმანათლებელისა

January 14 - THE MEMORIAL OF SAINT NINO EVANGELIZER OF GEORGIANS

ოხითა ხმაჲ-დ *
(გამშვენებული)
„სიტყვისა ღმრთისა"

The hymn in tone IV
"Trancher of"

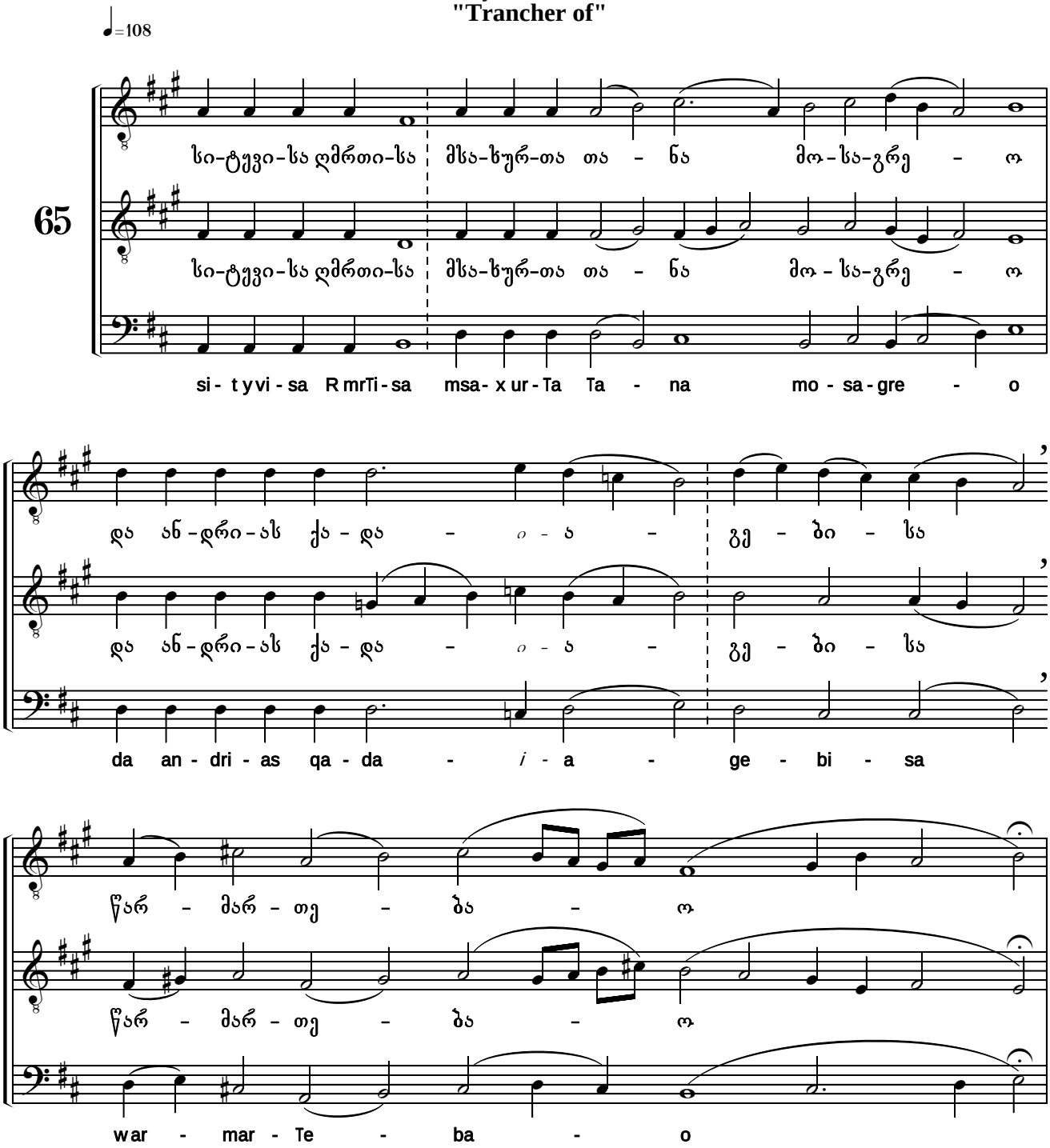

* საგალობელი გამარტივებულია ჩვენს მიერ.

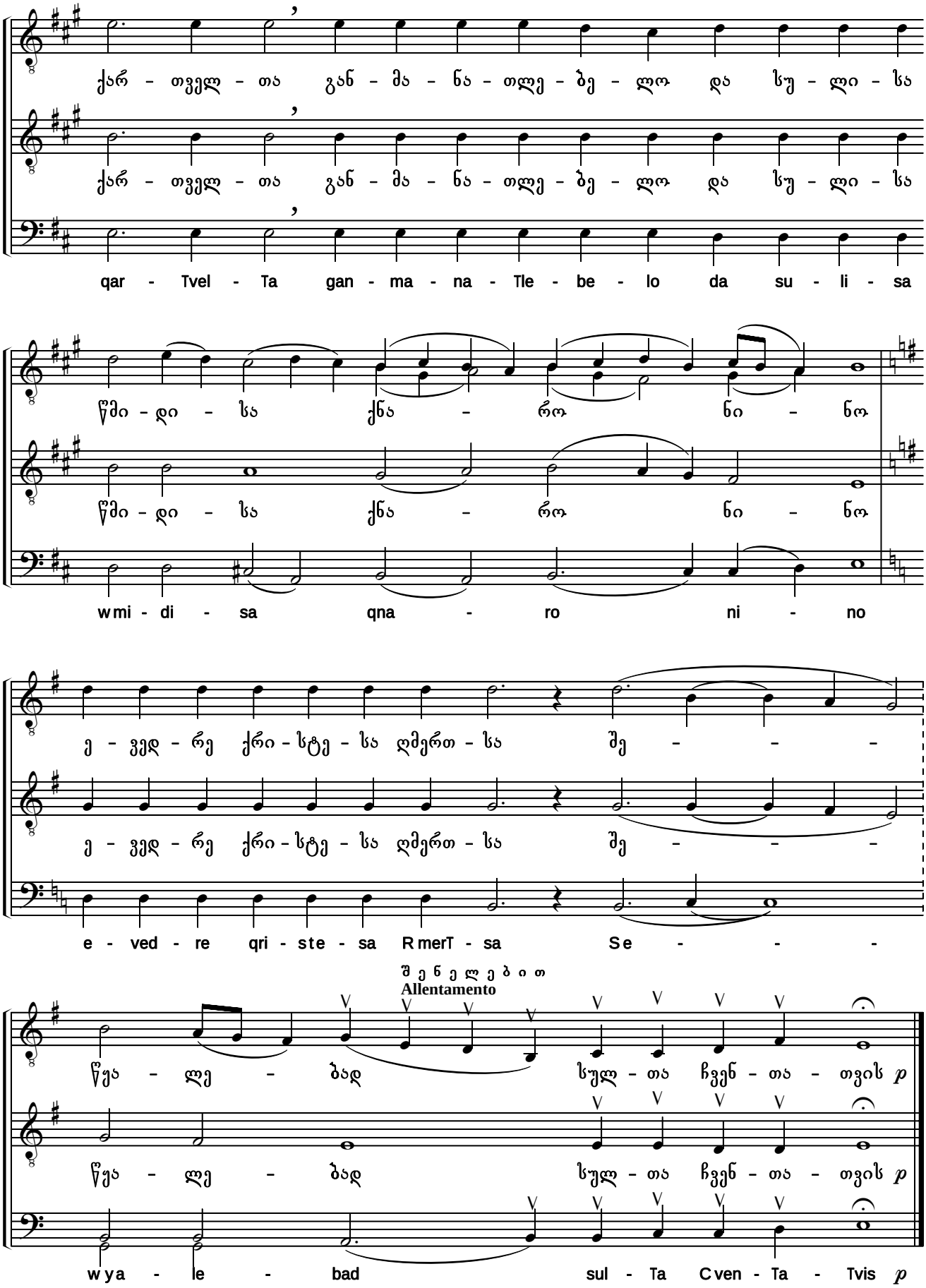
ქარ - თველ - თა გან - მა - ნა - თლე - ბე - ლო და სუ - ლი - სა
qar - Tvel - Ta gan - ma - na - Tle - be - lo da su - li - sa
წმი - დი - სა ქნა - რო ნი - ნო
wmi - di - sa qna - ro ni - no
ე - ვედ - რე ქრი - სტე - სა ღმერთ - სა შე - - -
e - ved - re qri - ste - sa RmerT - sa Se - - -
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
წეა - ლე - ბად სულ - თა ჩვენ - თა - თვის p
w ya - le - bad sul - Ta Cven - Ta - Tvis p

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

♩=69

66

გა - დი - დებთ შენ მო - ცი - ქუ - ლ - თა სწო - რო

გა - დი - დებთ შენ მო - ცი - ქუ - ლ - თა სწო - რო

ga - di - debT Sen mo - ci - qu - l - Ta swo - ro

წართქმით
recit.

ქარ-თველ - თა განმანათლებელო წმიდაო დე - და - ო ნი - ნო

ქარ-თველ - თა განმანათლებელო წმიდაო დე - და - ო ნი - ნო

qar - tvel - Ta ganmanaTlebelo wmidao de - da - o ni - no

ზომით
a tempo

და ჰა - ტივს ვცემთ ჯირ-თა და შრო-მა - თა შე - ნ - თა

და ჰა - ტივს ვცემთ ჯირ-თა და შრო-მა - თა შე - ნ - თა

da pa - tivs vcemT Wir - Ta da Sro - ma - Ta Se - n - Ta

წართქმით
recit.

ზომით
a tempo

შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento

*

რო-მელ და-შვერ და გვა-ხა-რენ ქრის - - - ტე *p*

რო-მელ და-შვერ და გვა-ხა-რენ ქრის - - - ტე *p*

ro - mel da- Sver da gva- x a-ren qris - - - - te *p*

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე **26** სექტემბერს.

26 იანვარს - ხსენება
წმიდისა მეფისა დავით აღმაშენებელისა

January 26 - THE MEMORIAL OF
St. KING DAVID - THE BUILDER

ოხითა ხმაჲ-დ

„საკვირველება, რომელ ჰქმენ უფალო"

The hymn in tone IV
"The Wonders"

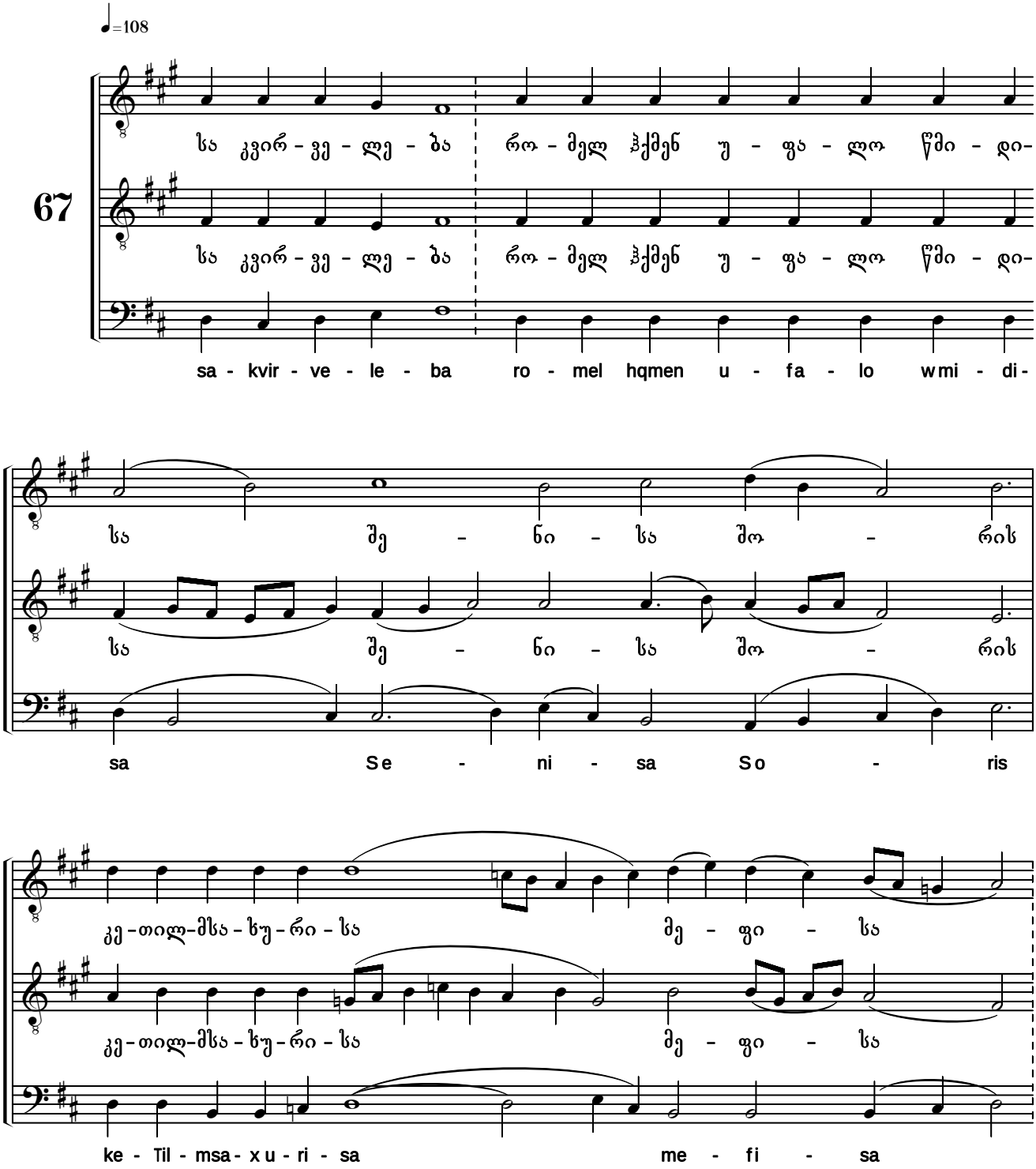

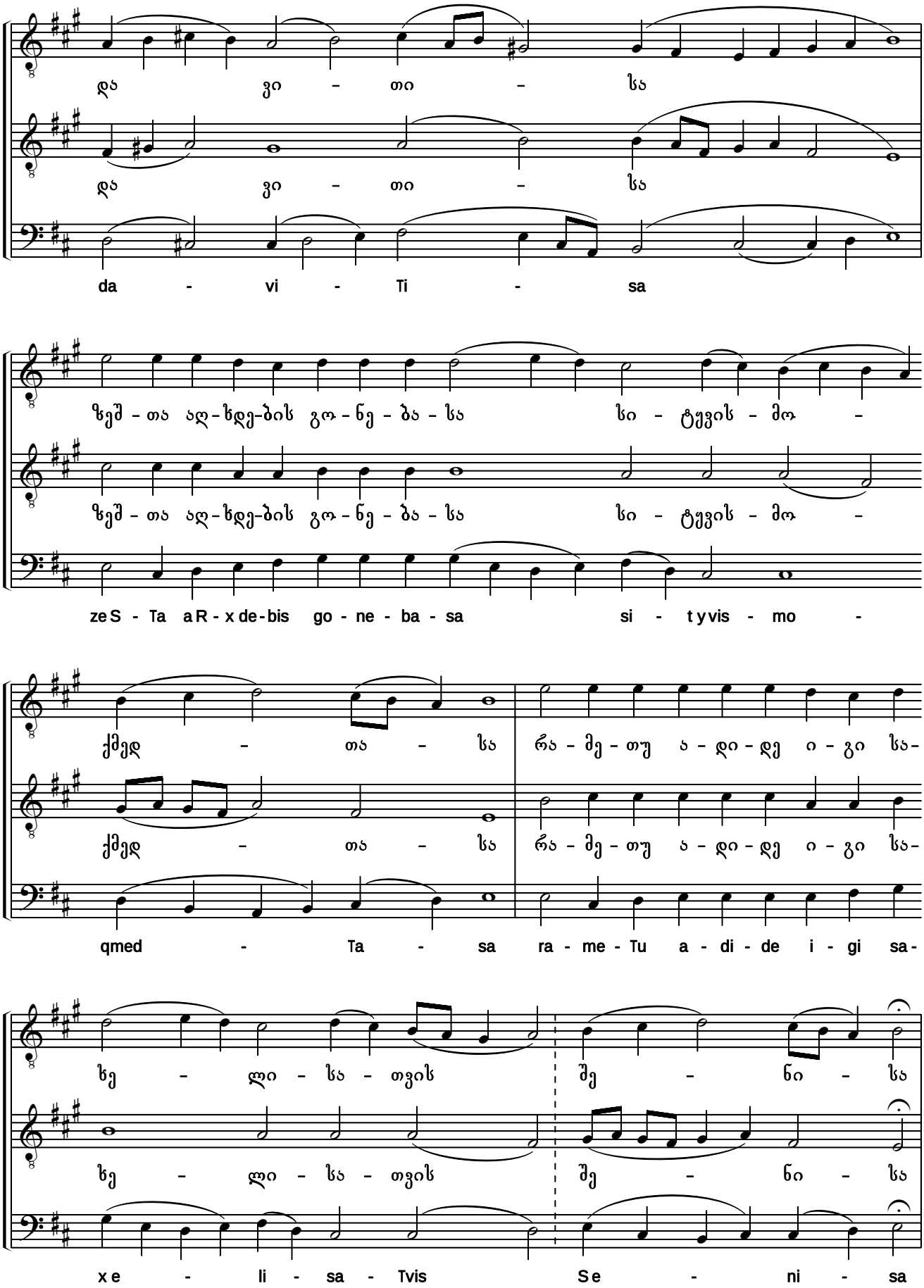
და ვი - თი - სა
da - vi - Ti - sa
ზეშ - თა აღ - ხდე - ბის გო - ნე - ბა - სა სი - ტყვის - მო -
zeS - Ta aR - x de - bis go - ne - ba - sa si - t yvis - mo -
ქმედ - თა - სა რა - მე - თუ ა - დი - დე ი - გი სა-
qmed - Ta - sa ra - me - Tu a - di - de i - gi sa-
ხე - ლი - სა - თვის შე - ნი - სა
x e - li - sa - Tvis Se - ni - sa

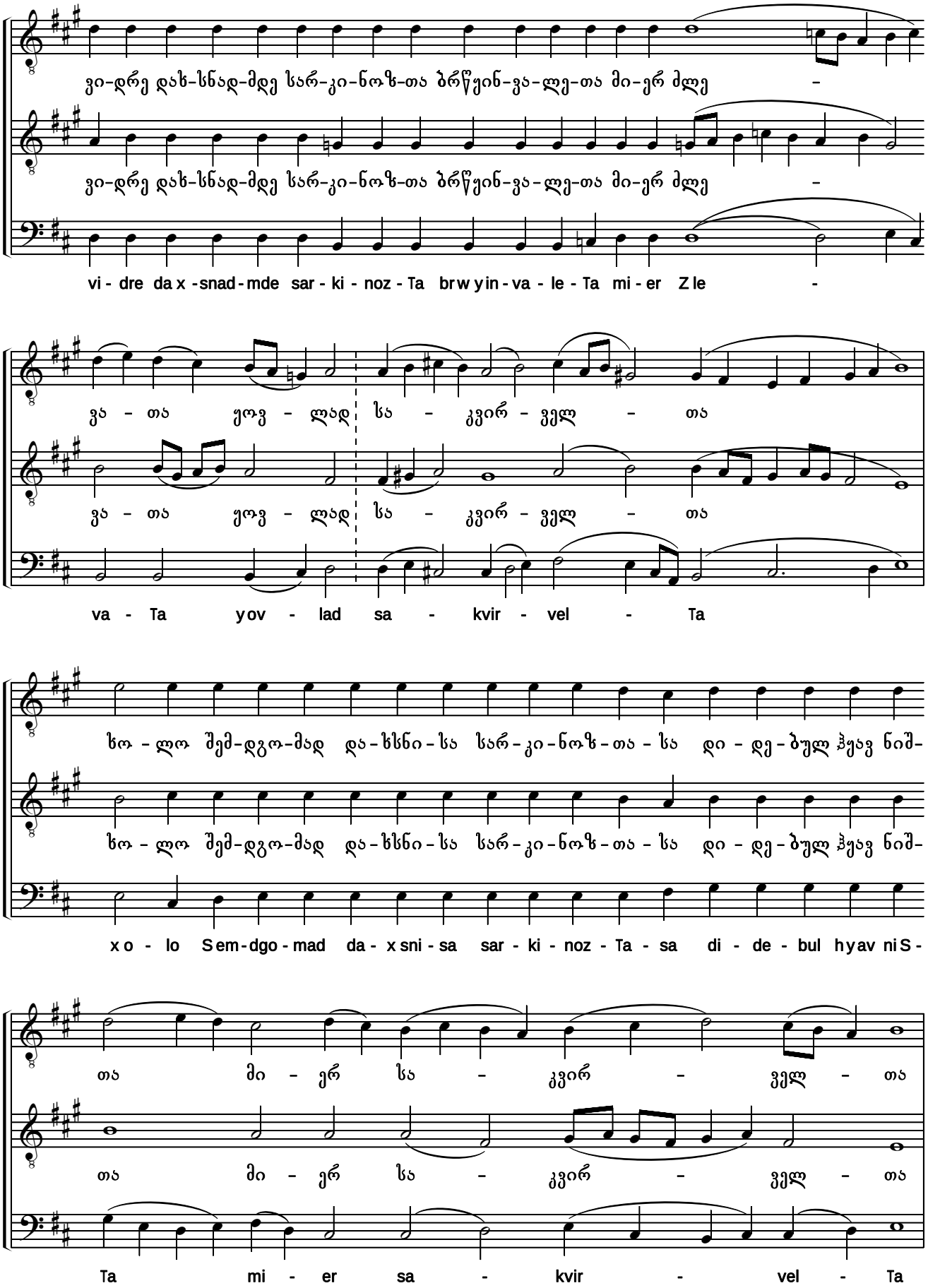
ვი-დრე დახ-სნად-მდე სარ-კი-ნოზ-თა ბრწყინ-ვა-ლე-თა მი-ერ ძლე -
vi - dre da x -snad - mde sar - ki - noz - Ta brw yin - va - le - Ta mi - er Z le -
ვა - თა ყოვ - ლად სა - კვირ - ველ - თა
va - Ta yov - lad sa - kvir - vel - Ta
ხო - ლო შემ-დგო-მად და-ხსნი-სა სარ-კი-ნოზ-თა-სა დი - დე-ბულ ჰყავ ნიშ-
x o - lo S em - dgo - mad da - x sni - sa sar - ki - noz - Ta - sa di - de - bul hyav niS -
თა მი - ერ სა - კვირ - ველ - თა
Ta mi - er sa - kvir - vel - Ta

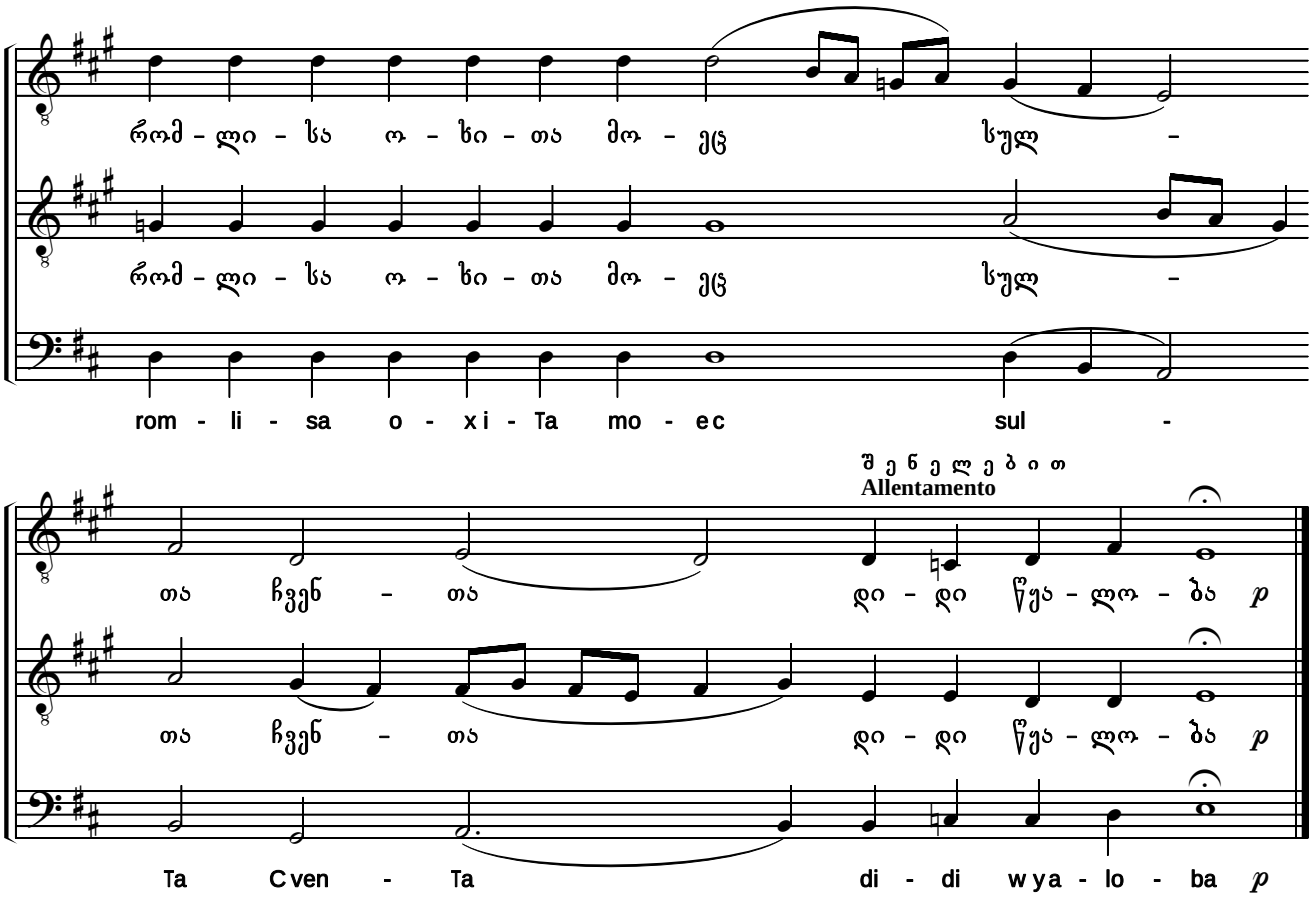

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

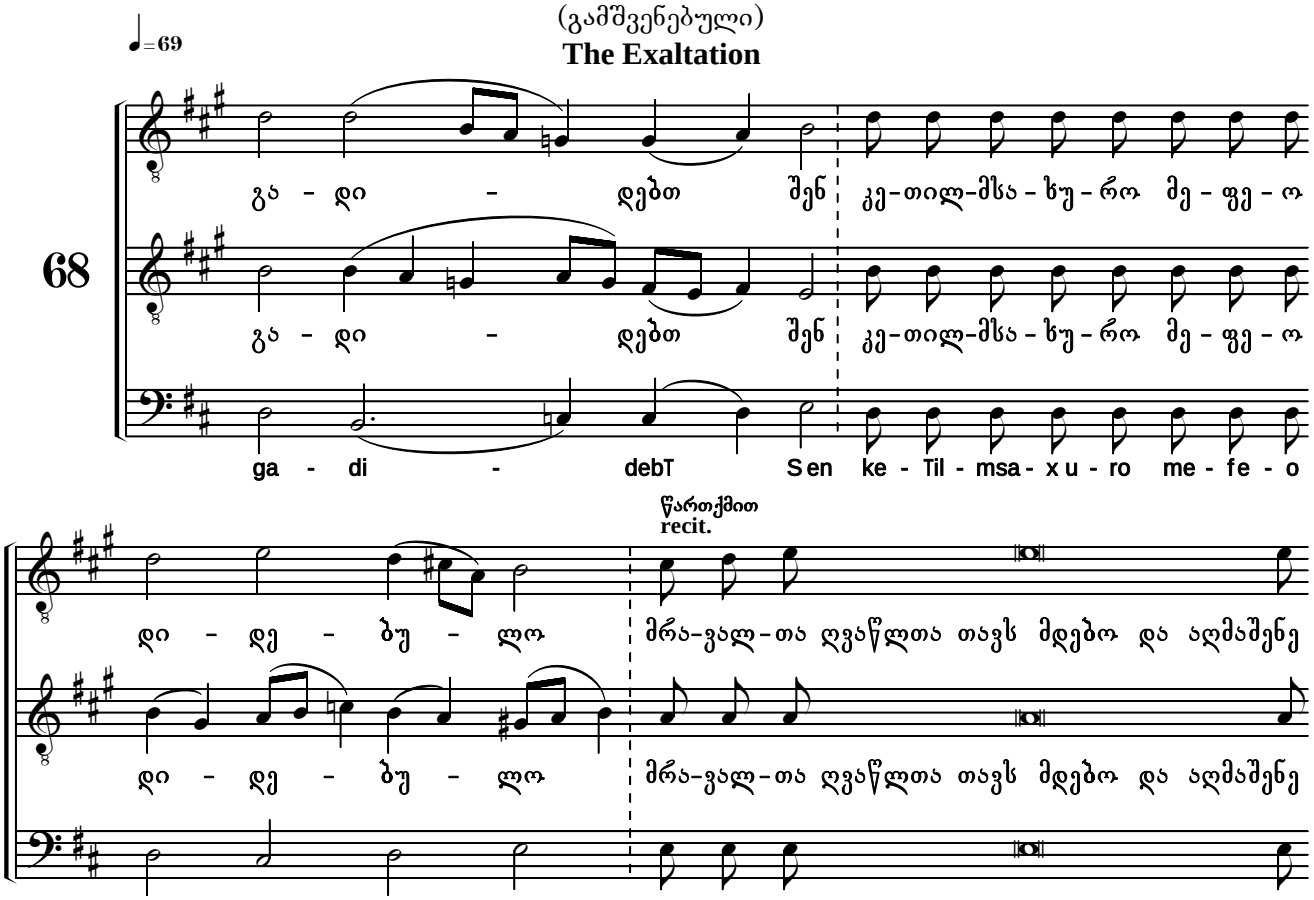

ზომით
a tempo

ბე - ლო და - ვით და ჰა-ტივს ვცემთ წმი-და-სა ხსე-ნე - ბა - სა შენ - სა

ბე - ლო და - ვით და ჰა-ტივს ვცემთ წმი-და-სა ხსე-ნე - ბა - სა შენ - სა

be - lo da - viT da pa-tivs vcemT wmi-da-sa x se-ne - ba - sa Sen - sa

წართქმით
recit.

რა - მე - თუ შენ ხარ მე - ო - ხი ჩვე - ნი წი - ნა - შე ქრის-ტეს ღმრთი-სა ჩვე-

რა - მე - თუ შენ ხარ მე - ო - ხი ჩვე - ნი წი - ნა - შე ქრის-ტეს ღმრთი-სა ჩვე-

ra - me - Tu Sen x ar me - o - x i Cve - ni wi - na - Se qris - Tes R mrTi - sa Cve-

შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento

ნი - - - - - - - სა *p*

ნი - - - - - - - სა *p*

ni - - - - - - - sa *p*

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ
The Gradual of the Apostolic in tone IV

♩=92

69

წართქმით
recit.

ზომით
a tempo

და აღვამაღლო რჩეული ერისაგან ჩე - მი - სა

და აღვამაღლო რჩეული ერისაგან ჩე - მი - სა

da a R vama R lo r C euli erisagan C e - mi - sa

30 იანვარს - ხსენება წმიდათა შორის მამათა ჩვენთა და დიდთა მღვდელთმთავართა ბასილი დიდისა, გრიგოლ ღმრთისმეტყველისა და იოანე ოქროპირისა

January 30 - MEMORIAL OF HOLY FATHERS St. BASIL THE GREAT, St. GREGORI THEOLOGIAN AND St. JOHN CHRYSOSTOM

ოხითა ხმაჲ-დ
(გამშვენებული)

„ვითარცა მოციქულთა მოსაგრენი"

The hymn in tone IV

"Like riders of apostles"

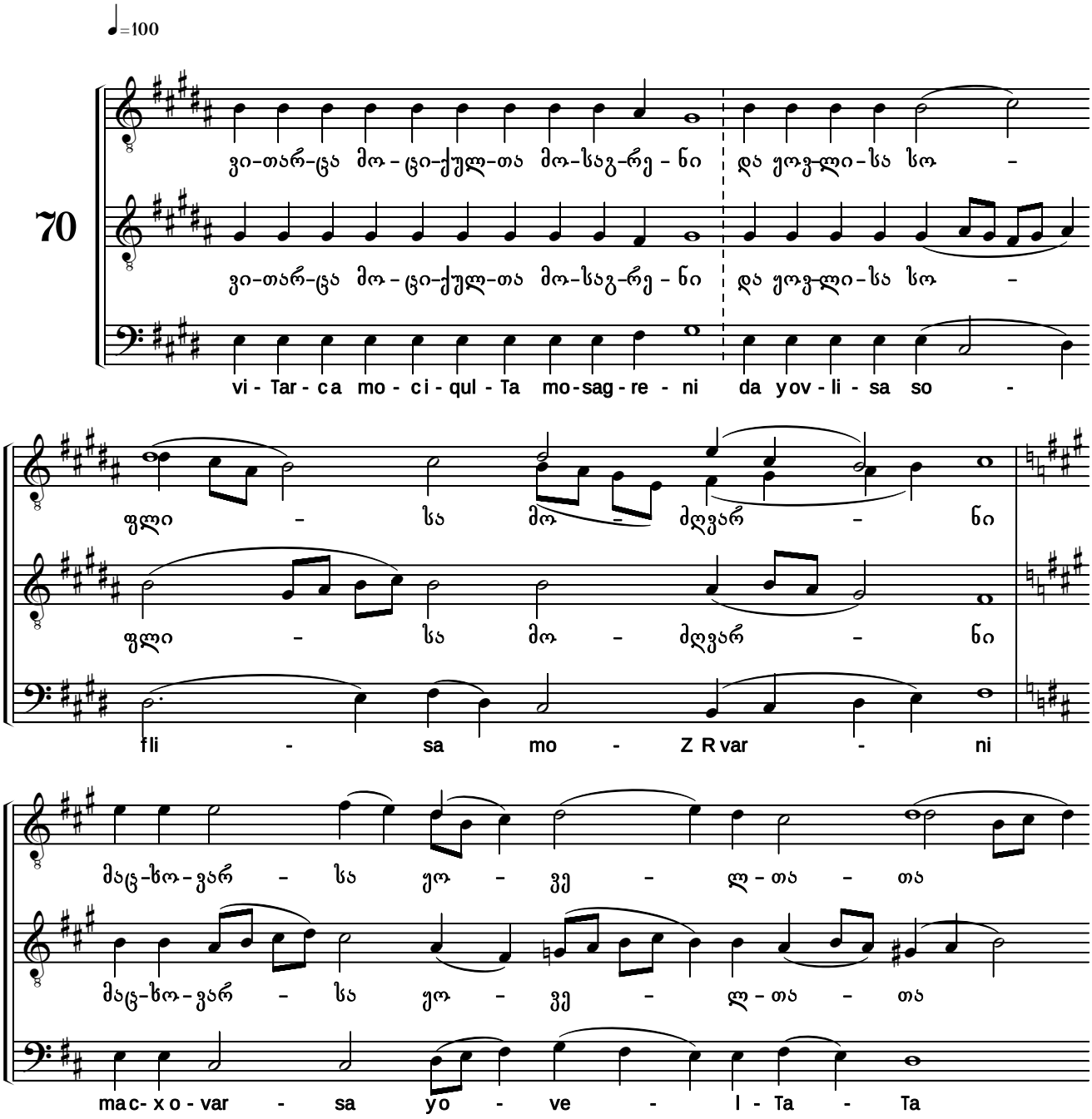

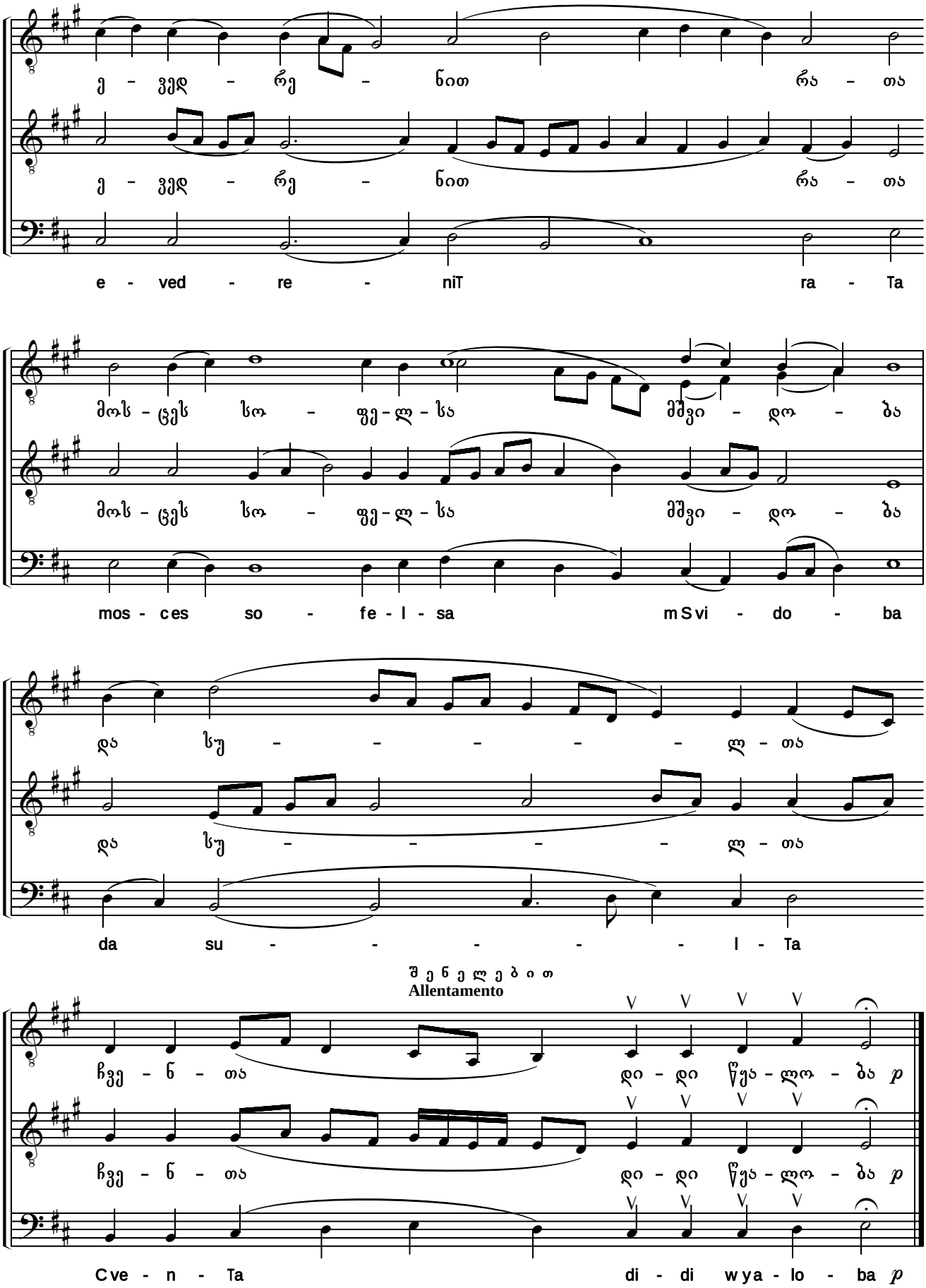
ე - ვედ - რე - ნით რა - თა
ე - ვედ - რე - ნით რა - თა
e - ved - re - niT ra - Ta
მოს - ცეს სო - ფე - ლ - სა მშვი - დო - ბა
მოს - ცეს სო - ფე - ლ - სა მშვი - დო - ბა
mos - ces so - fe - l - sa mSvi - do - ba
და სუ - - - - - ლ - თა
და სუ - - - - ლ - თა
da su - - - - - l - Ta
შენელებით
Allentamento
ჩვე - ნ - თა დი - დი წყა - ლო - ბა p
ჩვე - ნ - თა დი - დი წყა - ლო - ბა p
Cve - n - Ta di - di wya - lo - ba p

სადიდებელი
The Exaltation

♩=69

71

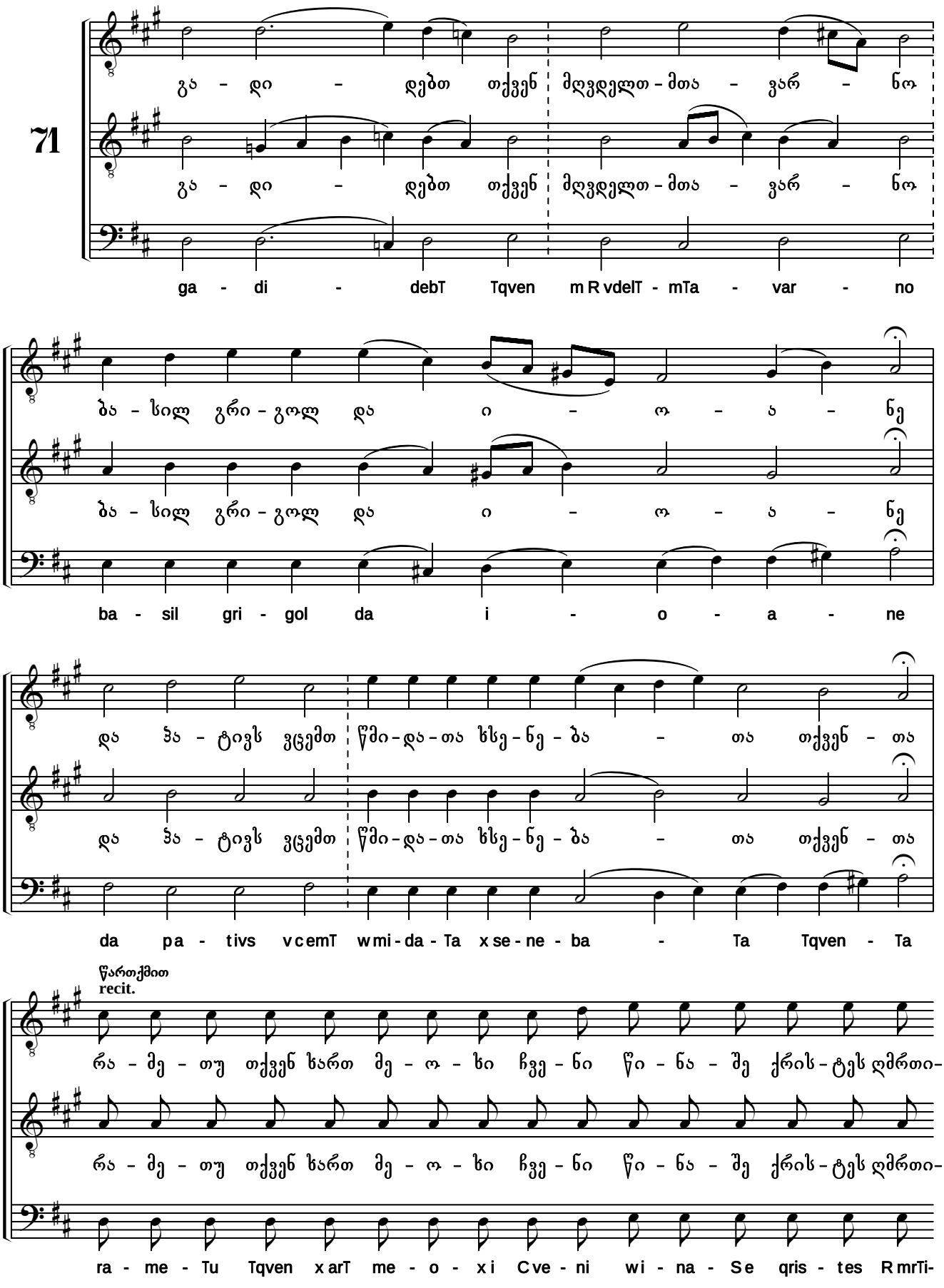

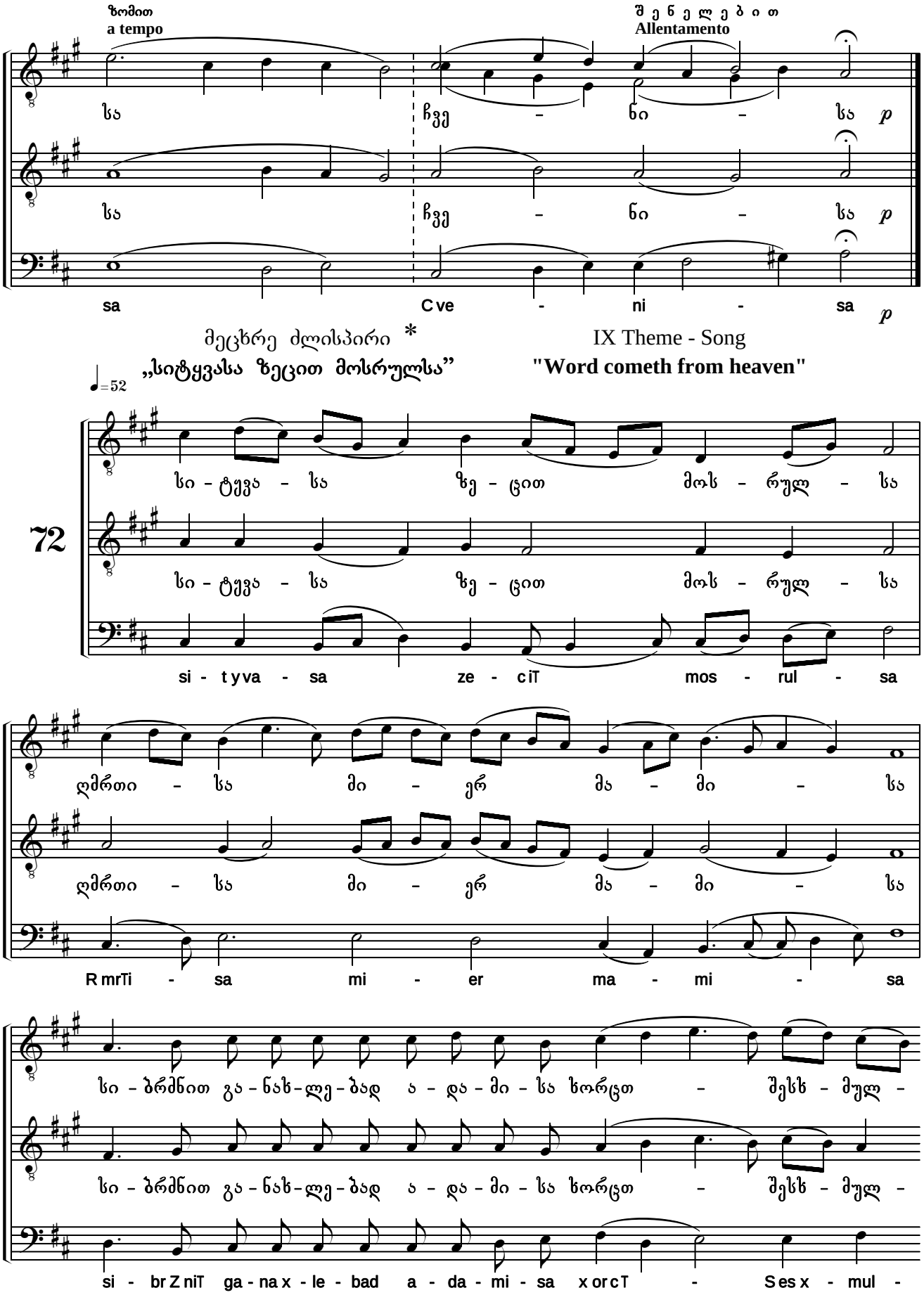

მეცხრე ძლისპირი *
„სიტყვასა ზეცით მოსრულსა"

* მეცხრე გალობის ჩასართავი იხილე 25 დეკემბერს.

სა ღმრთის - მშო - ბე-ლი - სა - გან უ - ზეშ-

sa RmTis - mSo - be - li - sa - gan u - zes -

- თა - ეს ცნო - ბა - თა ჩვენ მორ-წმუ-ნე -

- Ta - es cno - ba - Ta Cven mor - wmu - ne -

ნი სარ-წმუ-ნო-ე - ბით მშო-ბელ - სა მის - სა

ni sar - wmu - no - e - biT mSo - bel - sa mis - sa

შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento

*

თა - ნა გა-ლო - ბით ვა-დი - დებ - დეთ *p*

Ta - na ga - lo - biT va - di - deb - deT *p*

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე **26** სექტემბერს.

მირქმა

2 თებერვალს - მირქმა
უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

February 2 - THE MEETING OF THE LORD

ოხითა ხმაჲ-ა

„გიხაროდენ მიმადლებულო"

The hymn in tone I

"Hail, O Virgin"

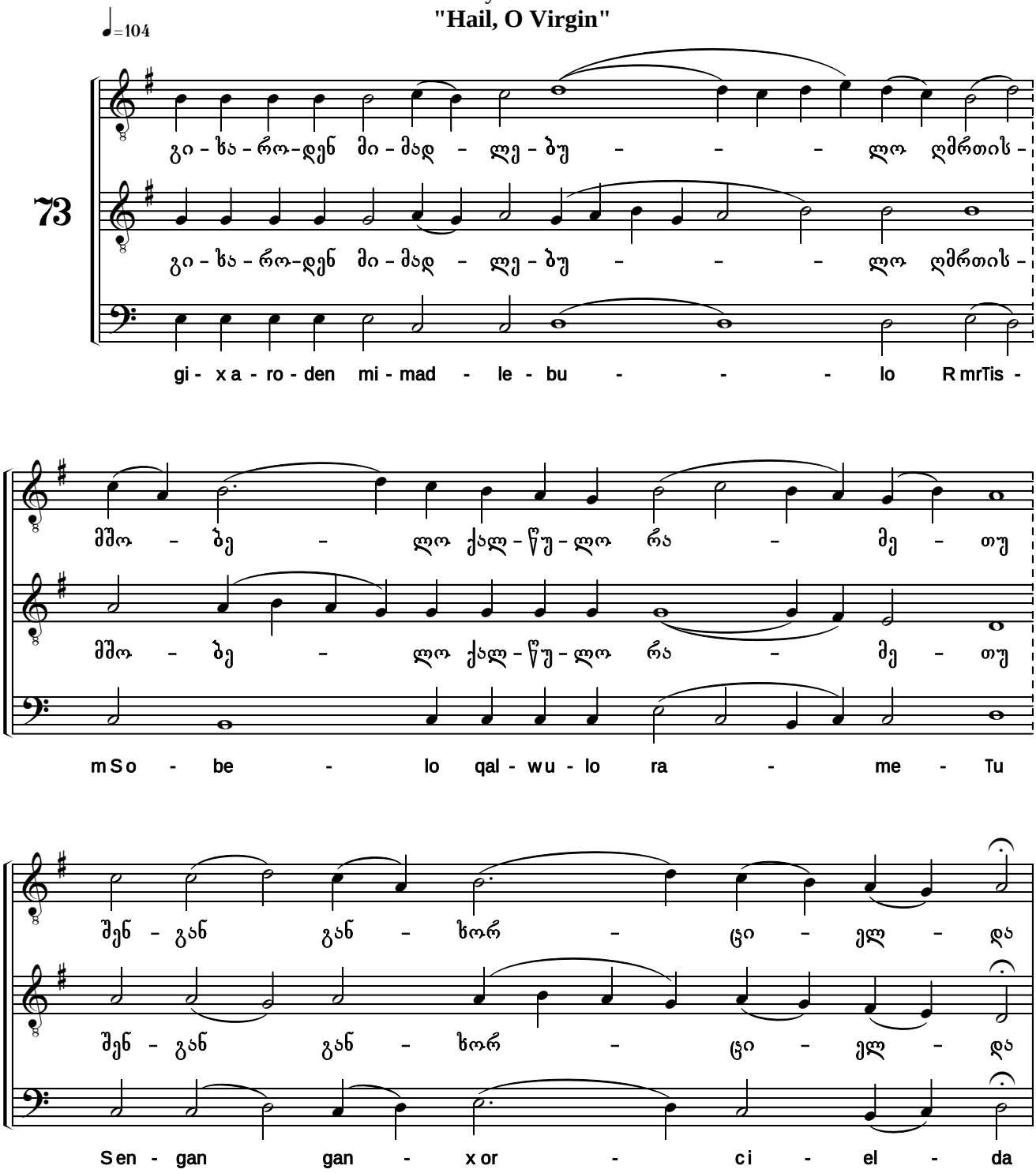

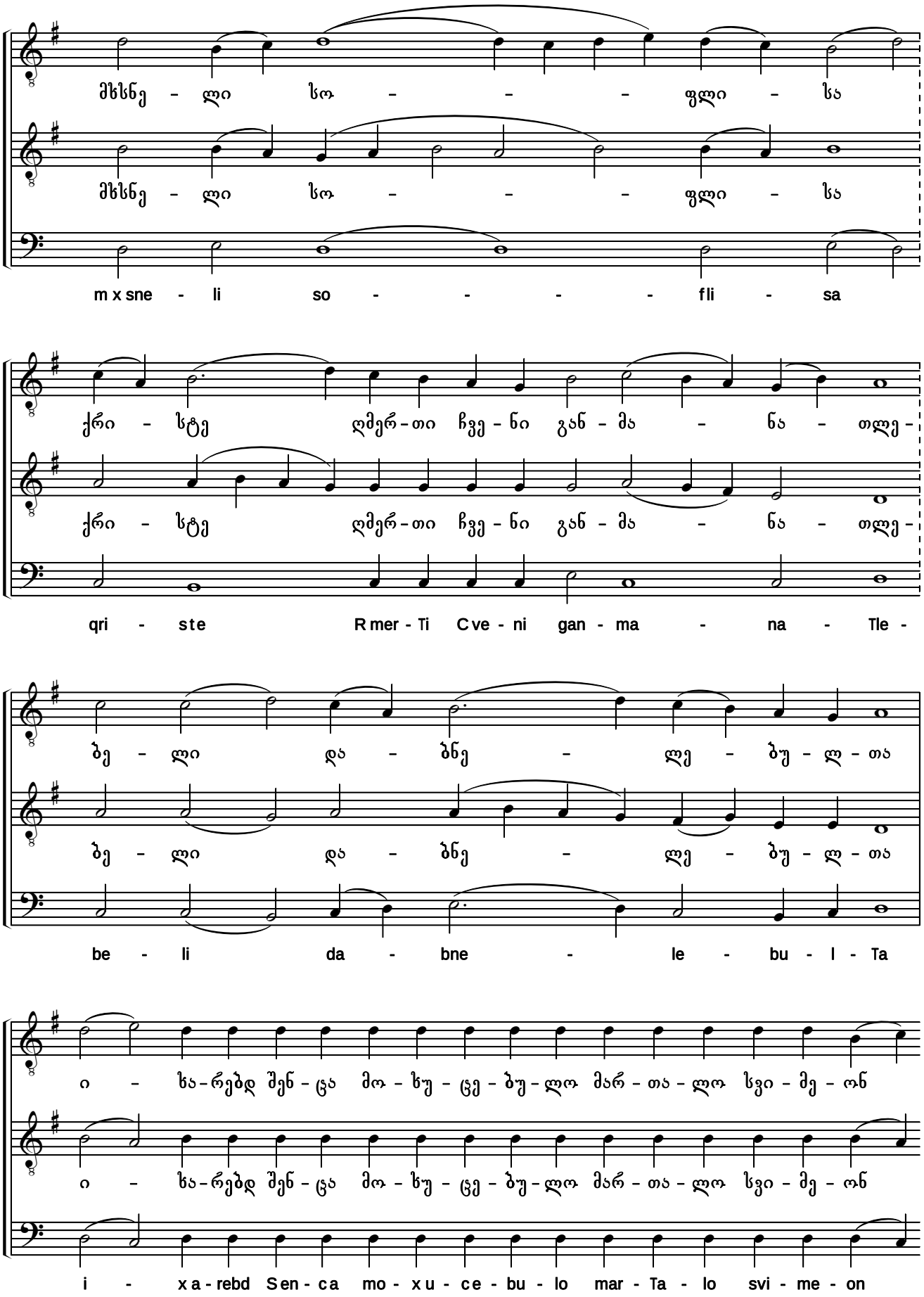
მხსნე - ლი სო - - - ფლი - სა
m x sne - li so - - - - fli - sa
ქრი - სტე ღმერ-თი ჩვე-ნი გან-მა - ნა - თლე-
qri - ste R mer - Ti C ve - ni gan - ma - na - Tle -
ბე - ლი და - ბნე - ლე - ბუ - ლ - თა
be - li da - bne - le - bu - l - Ta
ი - ხა-რებდ შენ-ცა მო-ხუ-ცე-ბუ-ლო მარ-თა-ლო სვი-მე-ონ
i - x a - rebd S en - ca mo - x u - ce - bu - lo mar - Ta - lo svi - me - on

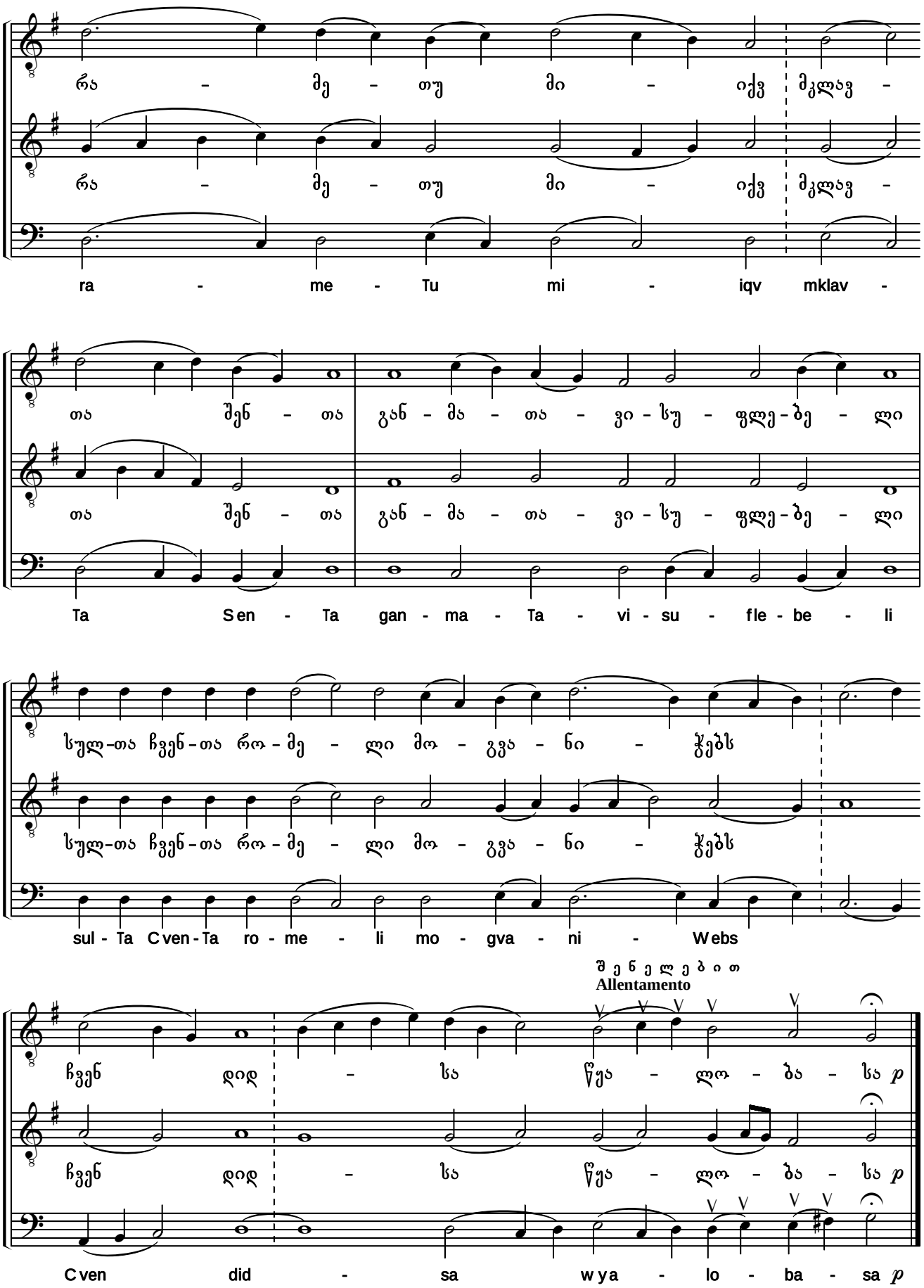
რა - მე - თუ მი - იქვ მკლავ -
ra - me - Tu mi - iqv mklav -
თა შენ - თა გან - მა - თა - ვი - სუ - ფლე - ბე - ლი
Ta Sen - Ta gan - ma - Ta - vi - su - fle - be - li
სულ-თა ჩვენ-თა რო - მე - ლი მო - გვა - ნი - ჯ ვებს
sul - Ta Cven - Ta ro - me - li mo - gva - ni - Webs
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
ჩვენ დიდ - სა წყა - ლო - ბა - სა p
Cven did - sa wya - lo - ba - sa p

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

♩=69

74

გა - დი - დებთ შენ ცხო - ვ - რე - ბის მო - მ-
gadi - debT Sen cxo - v - re - bis mo - m-

ცე - მე - ლო ქრის - ტე და ჰა - ტივს ვსცემთ
ce - me - lo qris - te da pa - tivs vscemT

ოოვ-ლად-წმი-და-სა მშო-ბე - ლ-სა შე-ნ-სა
yov - lad wmi - da - sa mSo - be - l - sa Se - n - sa

წართქმით
recit.

ზომით
a tempo

რა-მე-თუ წე-სი-სა-ებრ სჯუ-ლი-სა ტაძრად უ-ფლი-სა მი-გი-ყვა-ნა
ra - me - Tu we - si - sa - ebr sju - li - sa taZ - rad u - fli - sa mi - gi - yva - na

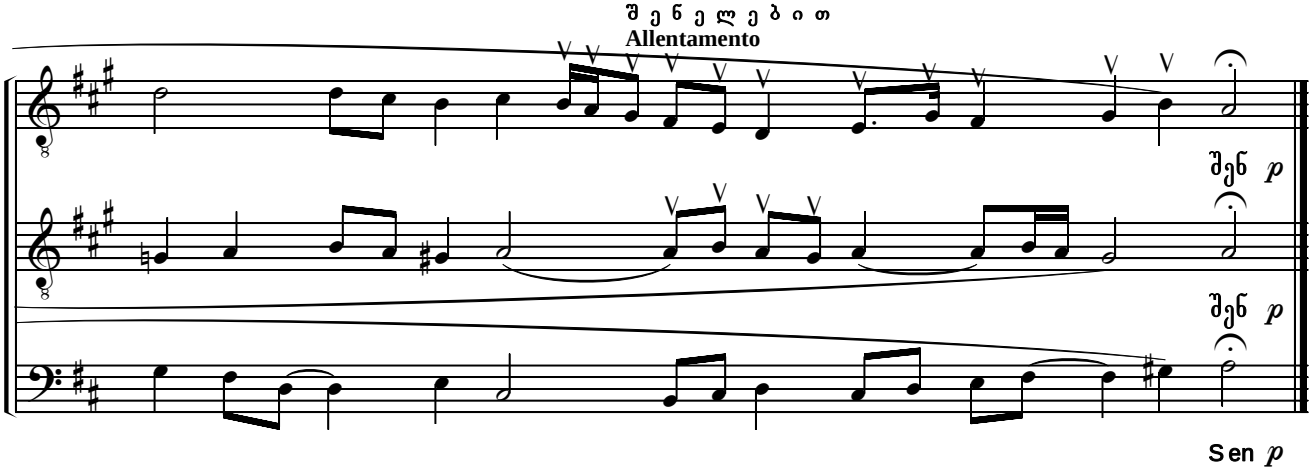

მეცხრე გალობის ჩასართავი
The Refrain to the IX Canticle

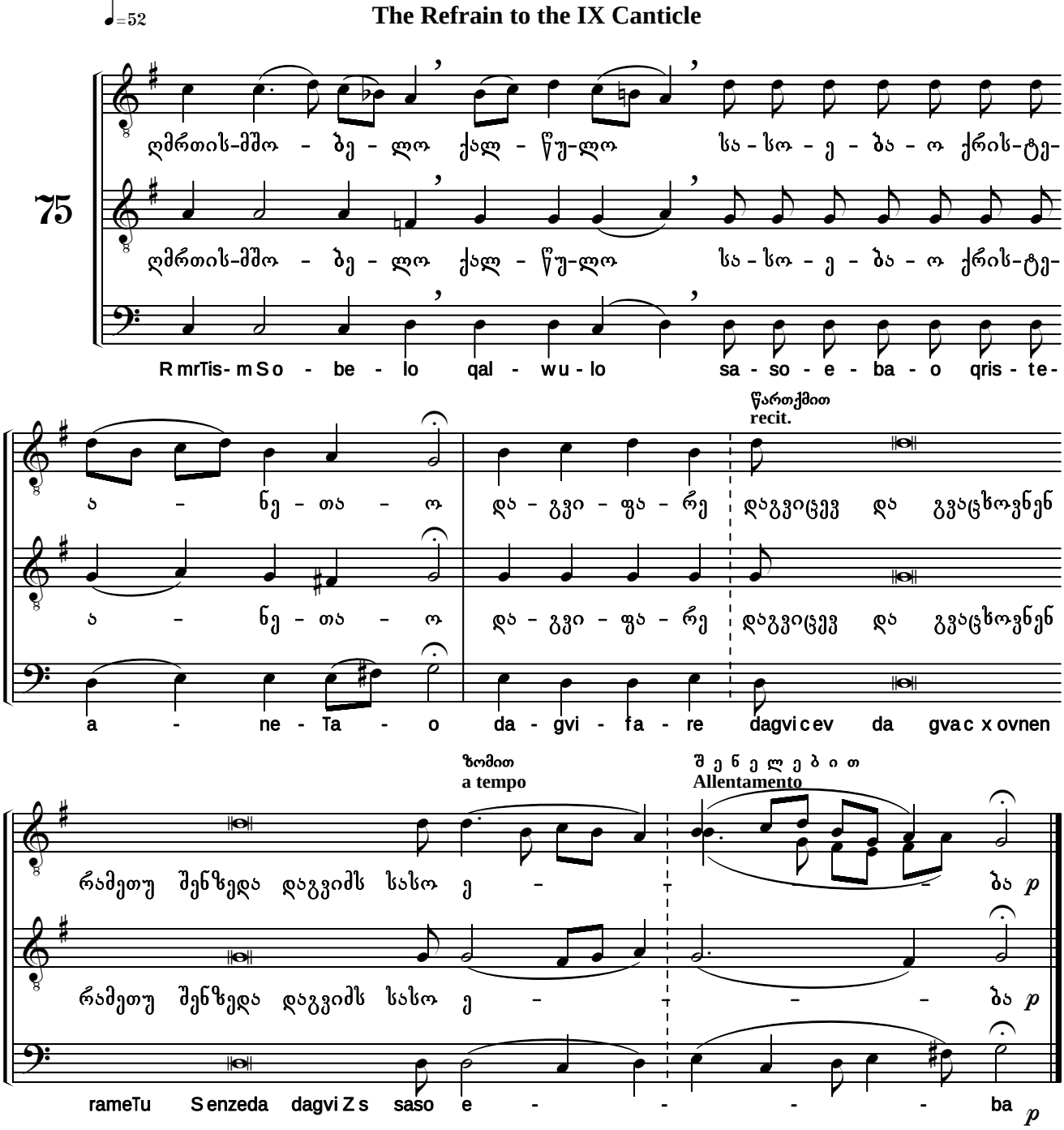

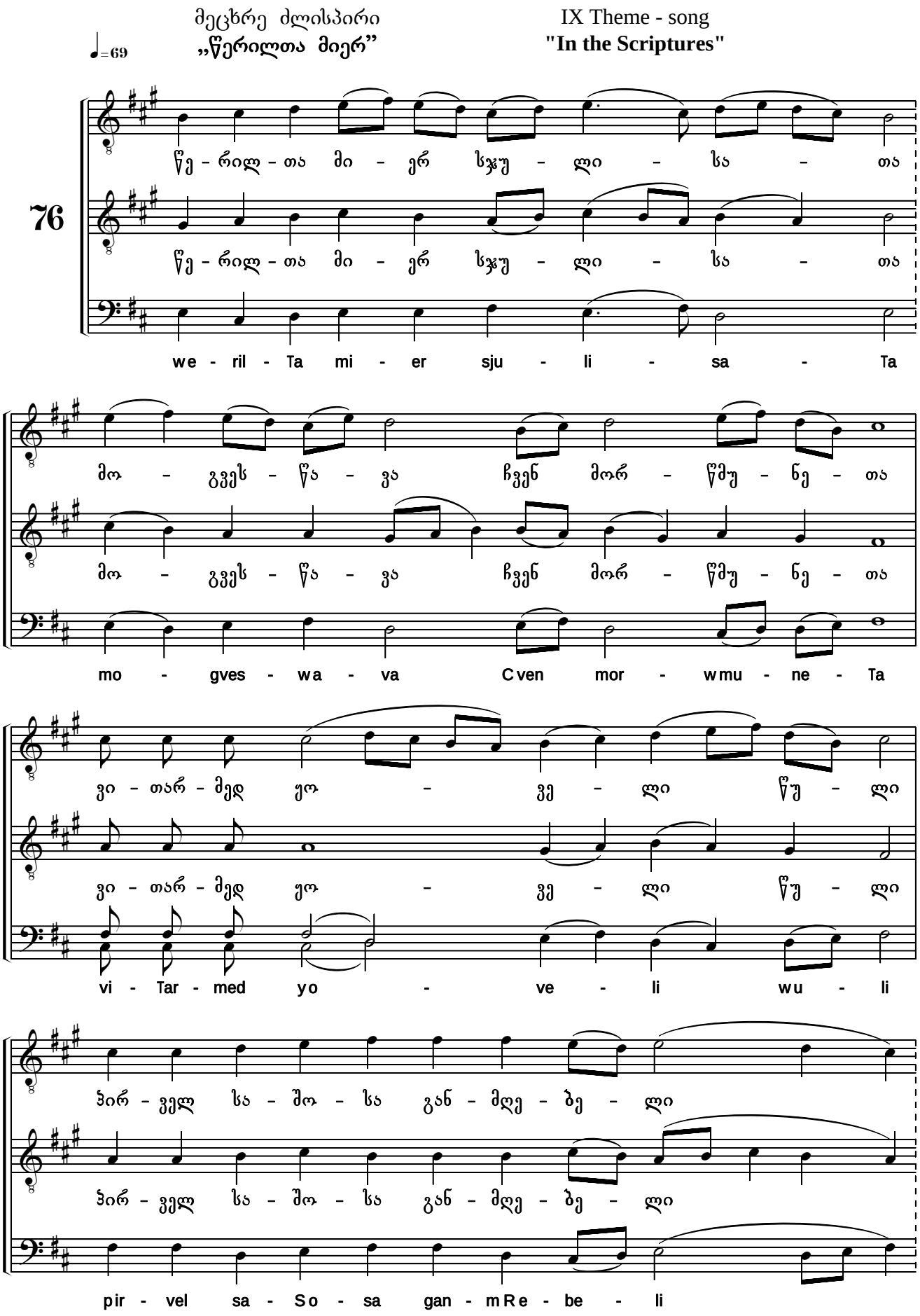
მეცხრე ძლისპირი
„წერილთა მიერ"
IX Theme - song
"In the Scriptures"
♩=69
76
წე - რილ - თა მი - ერ სჯუ - ლი - სა - თა
we - ril - Ta mi - er sju - li - sa - Ta
მო - გვეს - წა - ვა ჩვენ მორ - წმუ - ნე - თა
mo - gves - wa - va Cven mor - wmu - ne - Ta
ვი - თარ - მედ ეო - ვე - ლი წუ - ლი
vi - Tar - med yo - ve - li wu - li
ჰირ - ველ სა - შო - სა გან - მღე - ბე - ლი
pir - vel sa - So - sa gan - mRe - be - li

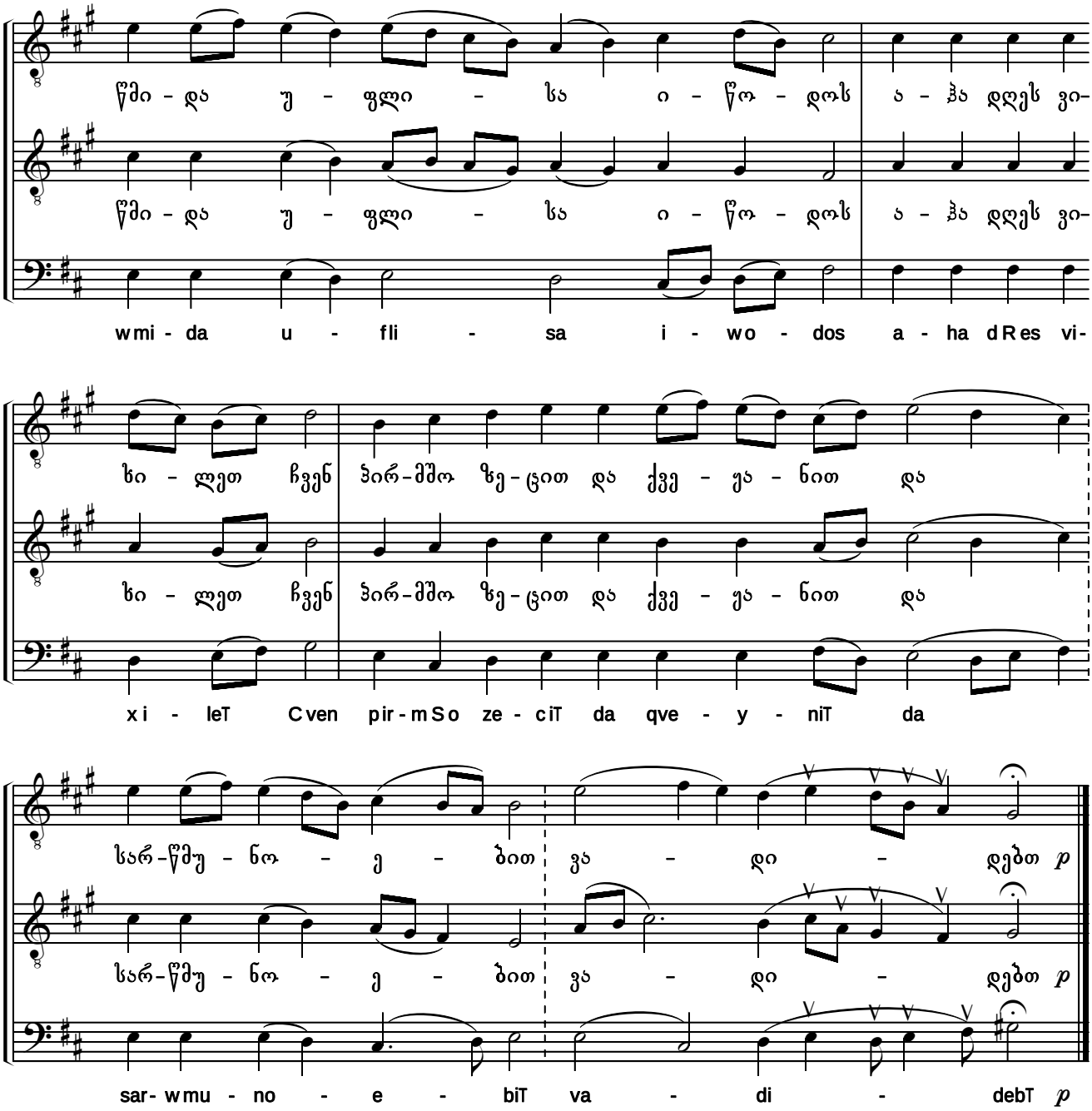

შესვლადი
„აუწყა უფალმან"

The Introit
"The Lord Hath Declared"

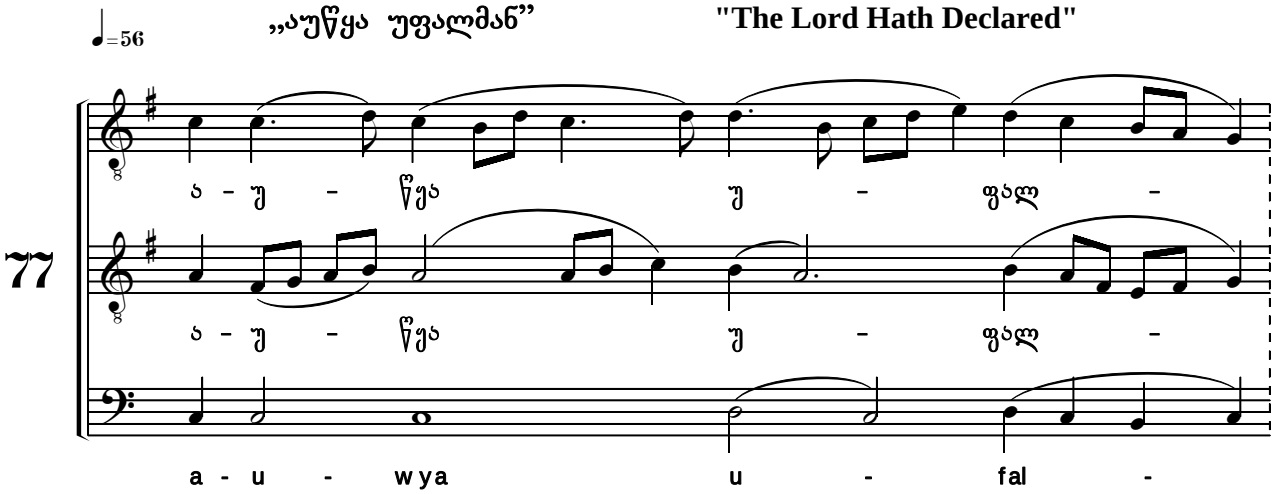

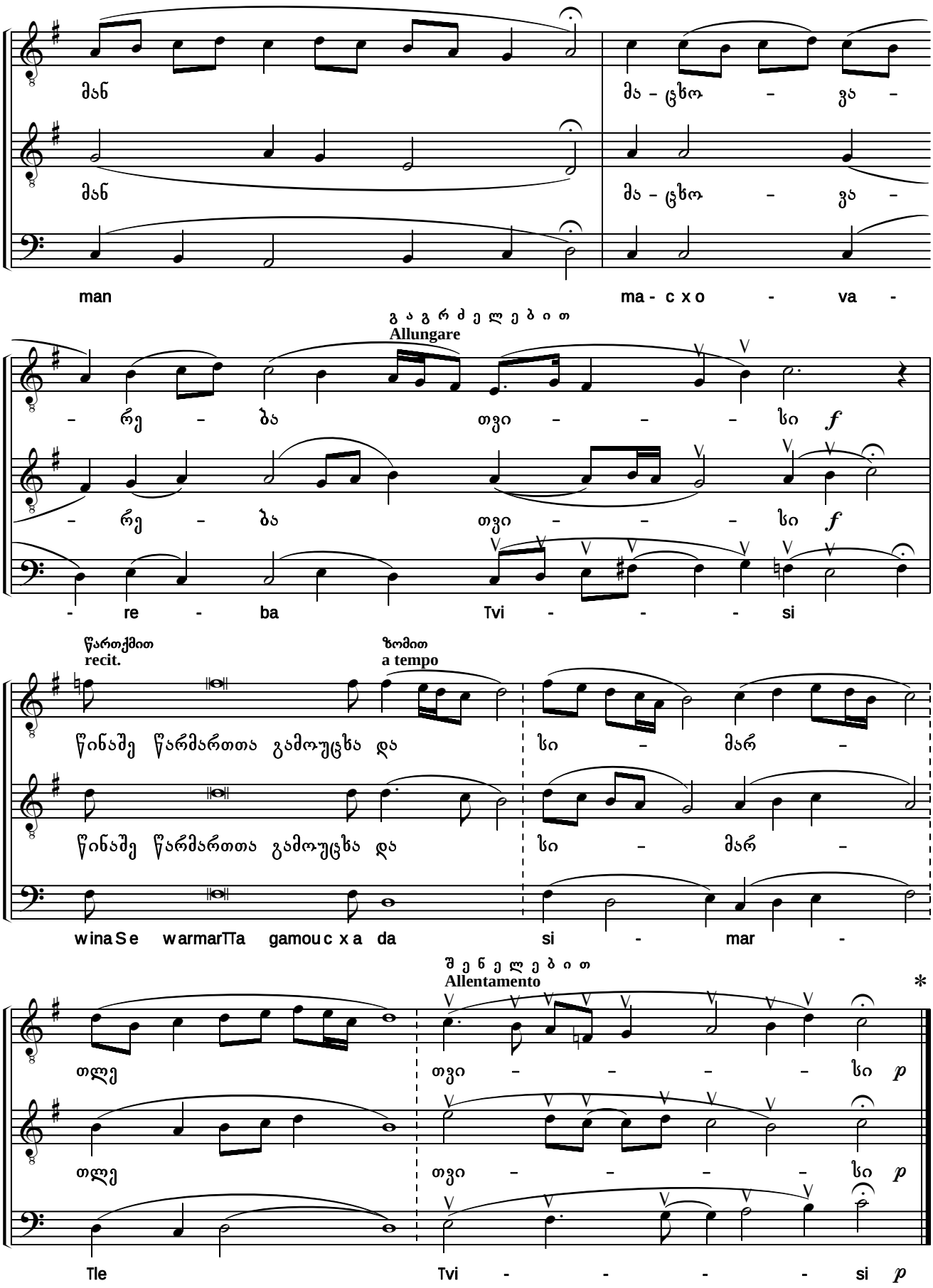

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 8 სექტემბერს.

12 თებერვალს - ივერიის ყოვლადწმიდა ღმრთისმშობლის ხატის დღესასწაული

February 12 - THE CELEBRATION OF THE IVERIA ICON OF THE MOST HOLY BIRTH-GIVER OF GOD

ოხითა ხმაჲ-ა *

„წმიდისაგან ხატისა შენისა"

The hymn in tone I

"Through the Holy Icon"

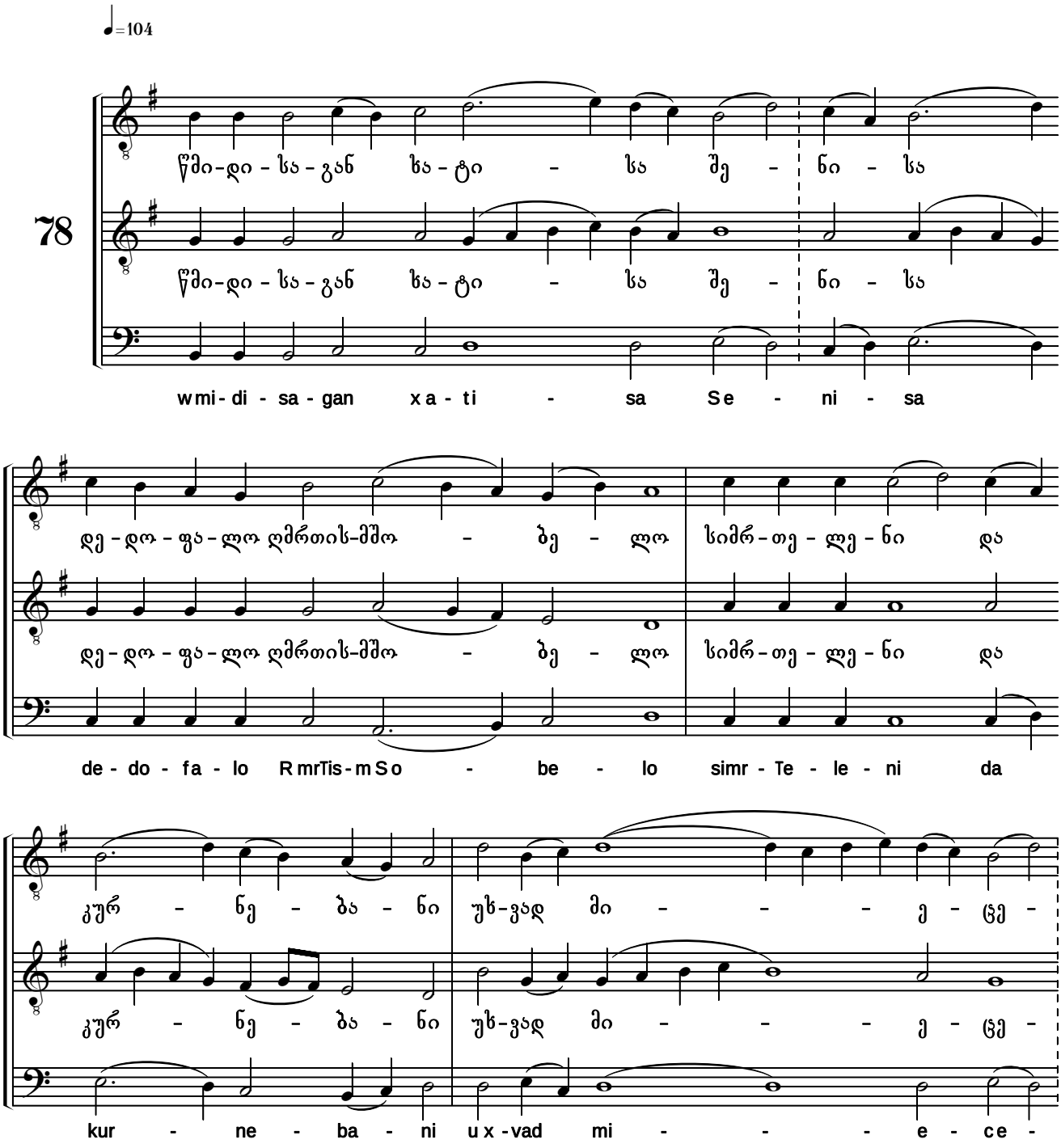

* ტექსტი მელოდიაზე გაწყობილია კერესელიძის ხელნაწერების მიხედვით.

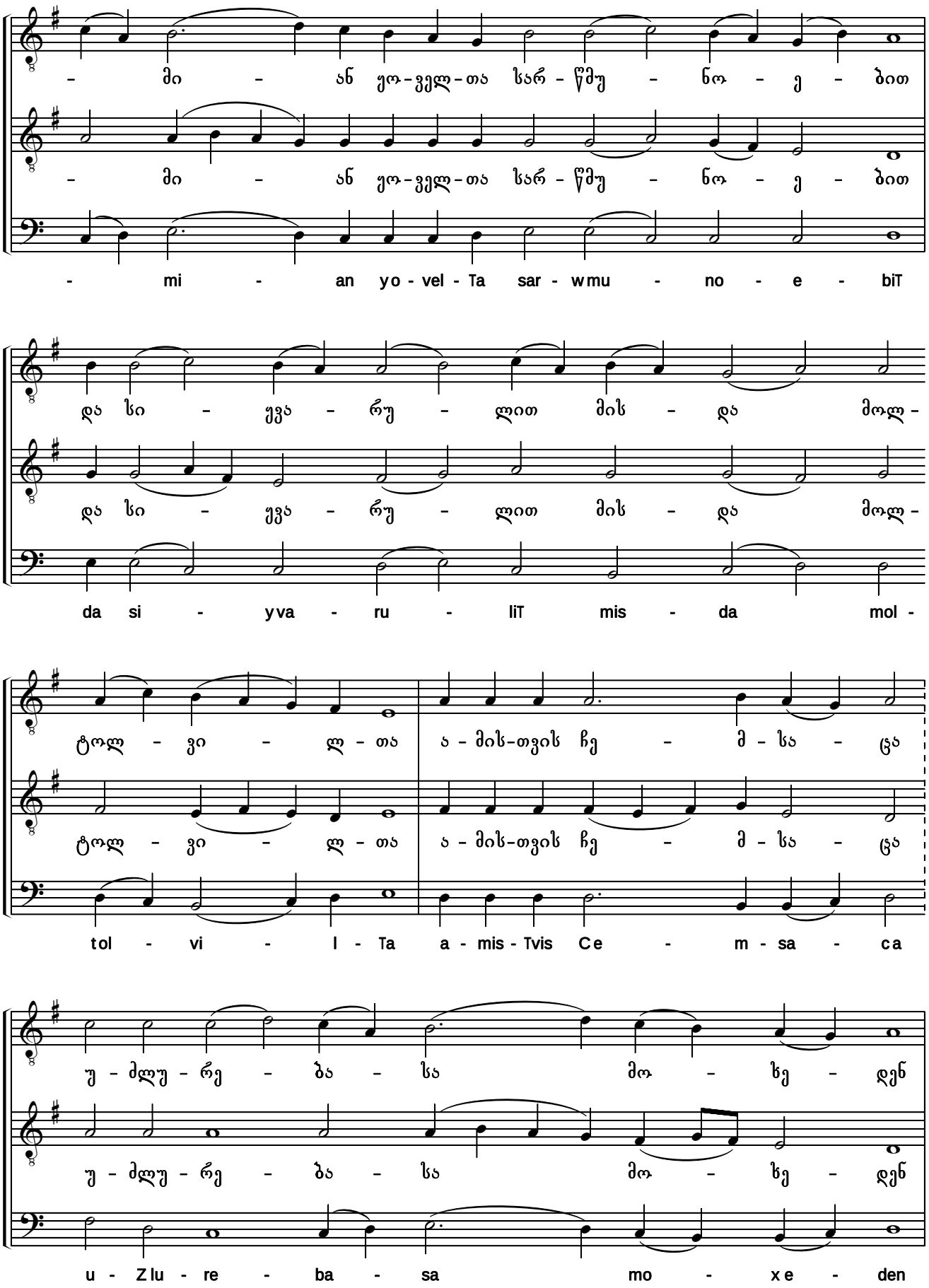
- მი - ან ეო-ვევლ-თა სარ-წმუ - ნო - ე - ბით
- მი - ან ეო-ვევლ-თა სარ-წმუ - ნო - ე - ბით
- mi - an yo - vel - Ta sar - wmu - no - e - biT
და სი - ყვა - რუ - ლით მის - და მოლ-
და სი - ყვა - რუ - ლით მის - და მოლ-
da si - yva - ru - liT mis - da mol -
ტოლ - ვი - ლ - თა ა - მის-თვის ჩე - მ - სა - ცა
ტოლ - ვი - ლ - თა ა - მის-თვის ჩე - მ - სა - ცა
tol - vi - l - Ta a - mis - Tvis Ce - m - sa - ca
უ - ძლუ - რე - ბა - სა მო - ხე - დენ
უ - ძლუ - რე - ბა - სა მო - ხე - დენ
u - Zlu - re - ba - sa mo - xe - den

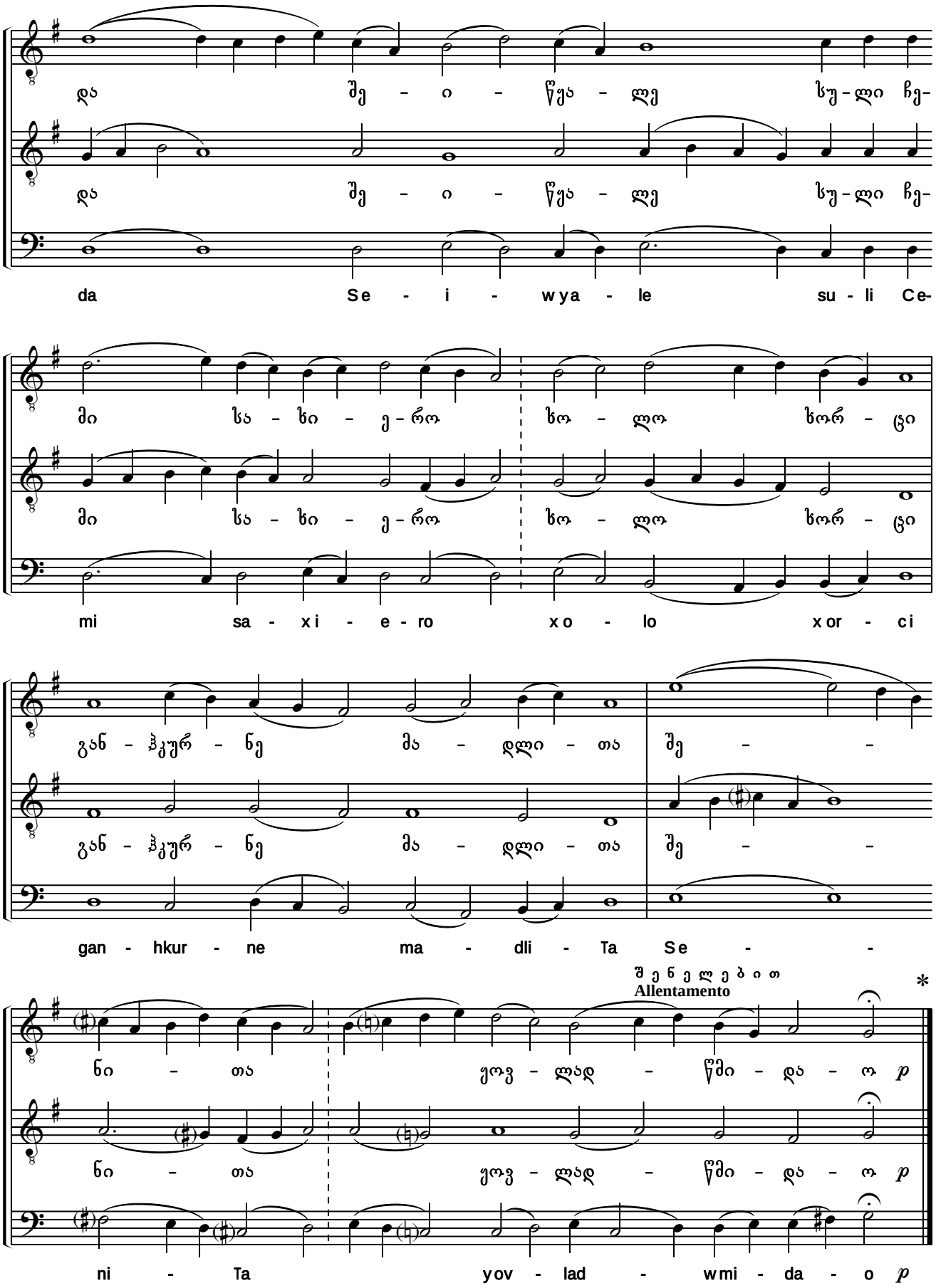

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 8 სექტემბერს.

ხარება

25 მარტს - ხარება
ყოვლადწმიდისა ღმრთისმშობელისა

March 25 - THE ANNUNCIATION OF THE MOST HOLY VIRGIN

ოხითა ხმად-დ

„დღეს ცხოვრებისა"

The hymn in tone IV

"To-Day is the Crown"

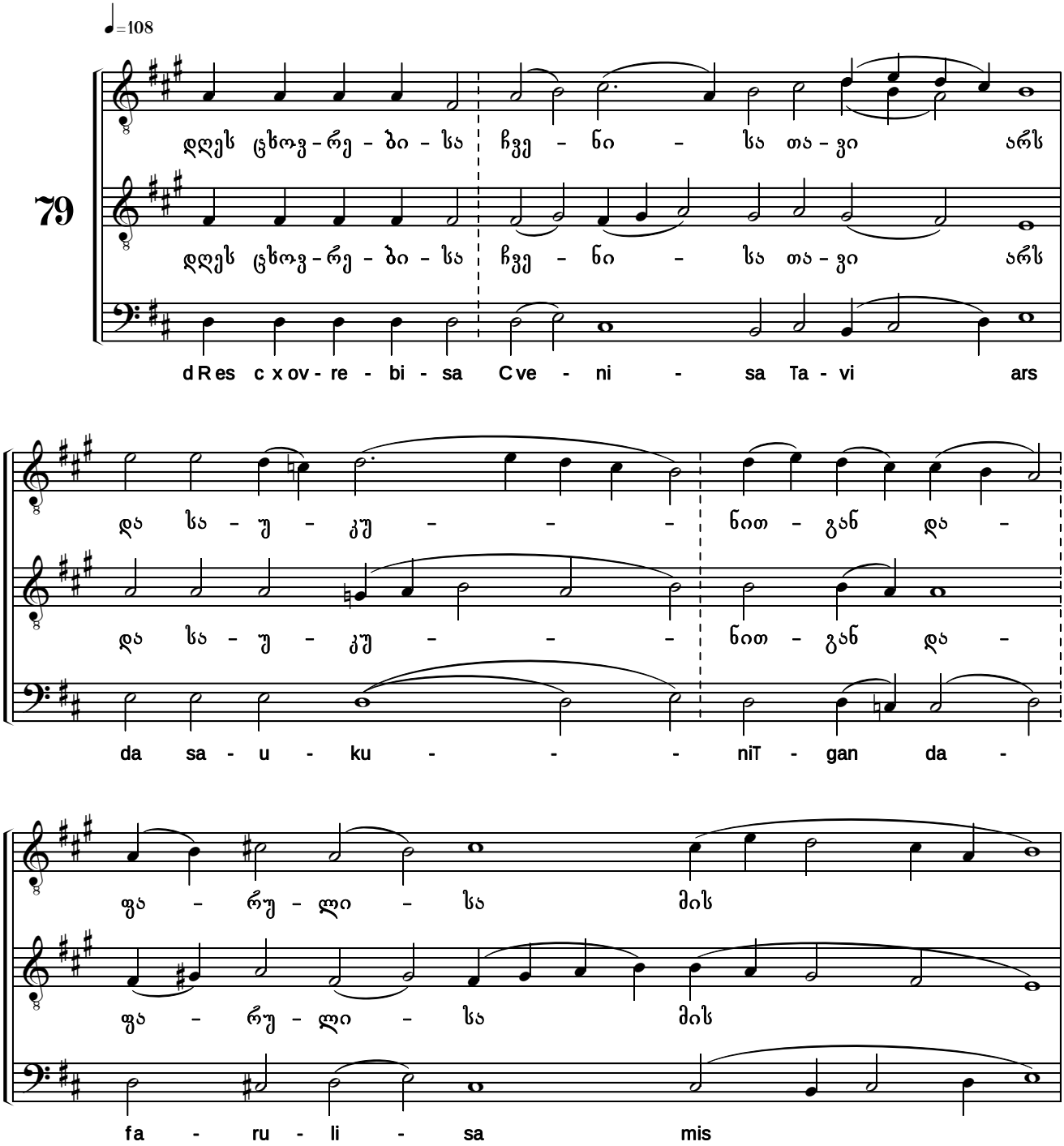

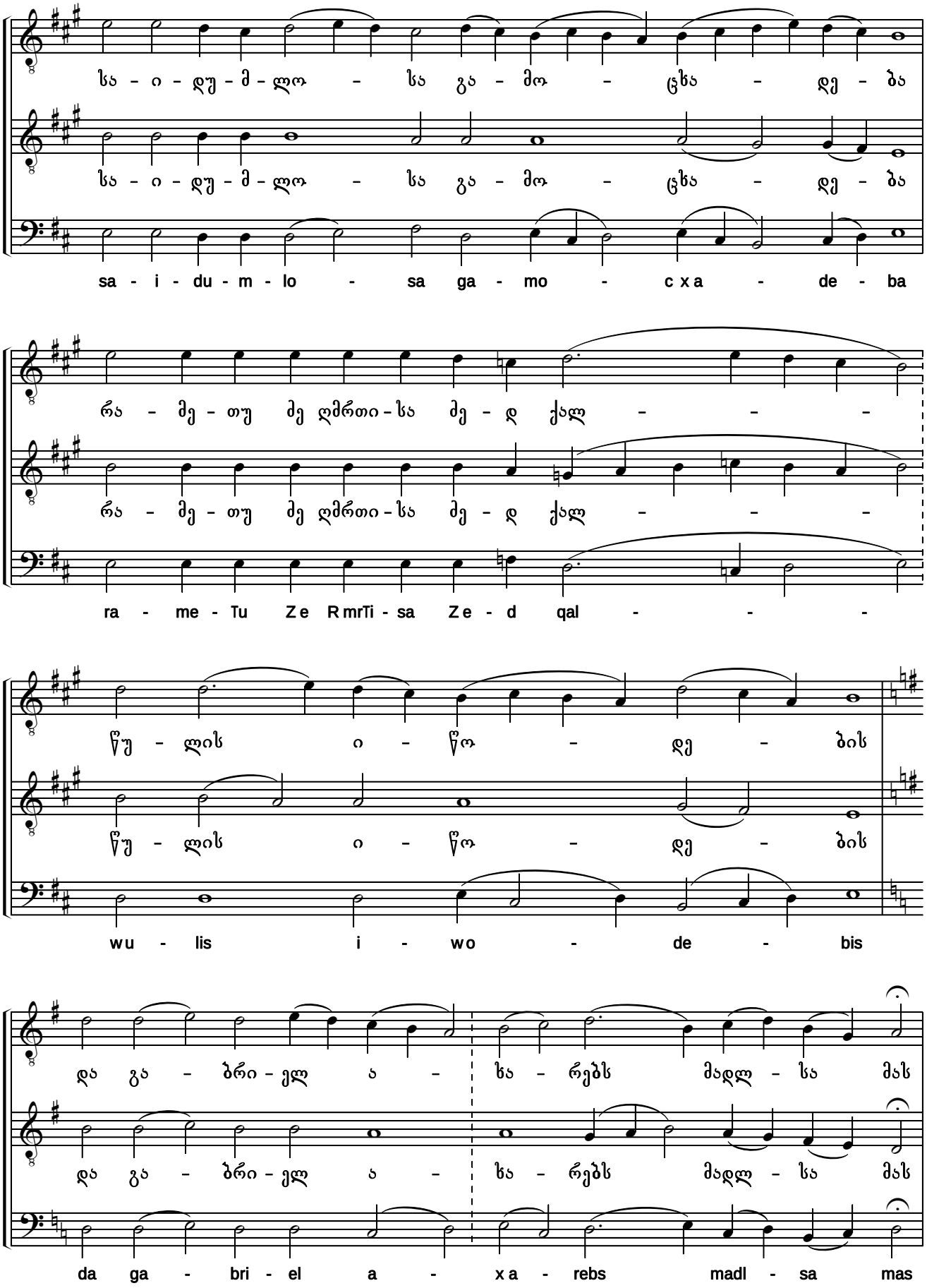
სა - ი - დუ - მ - ლო - სა გა - მო - ცხა - დე - ბა
sa - i - du - m - lo - sa ga - mo - c x a - de - ba
რა - მე - თუ მე ღმრთი - სა მე - დ ქალ - - -
ra - me - Tu Ze RmrTi - sa Ze - d qal - - -
წუ - ლის ი - წო - დე - ბის
wu - lis i - wo - de - bis
და გა - ბრი - ელ ა - ხა - რებს მადლ - სა მას
da ga - bri - el a - x a - rebs madl - sa mas

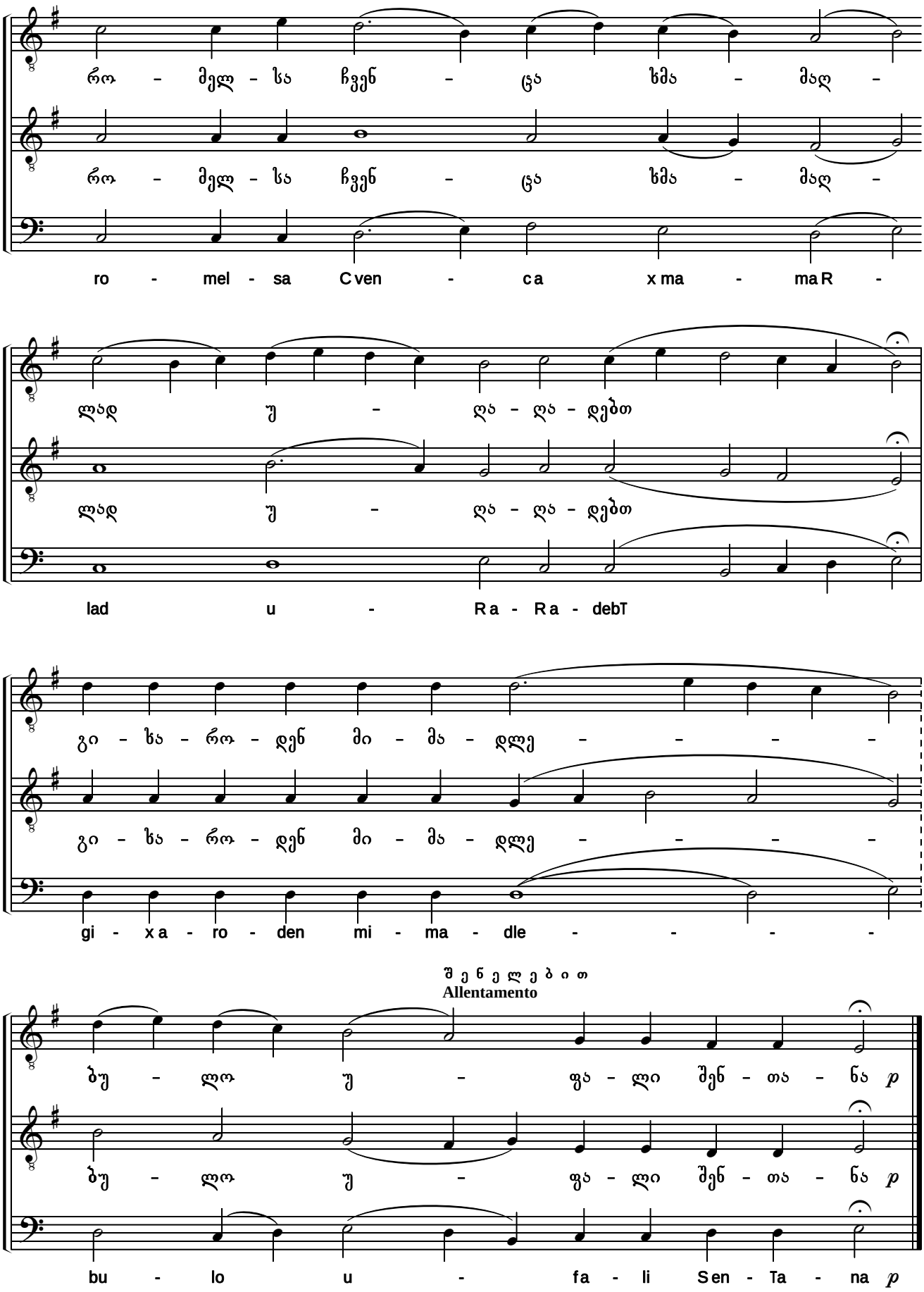
რო - მელ - სა ჩვენ - ცა ხმა - მაღ -
ro - mel - sa Cven - ca xma - maR -
ლად უ - ღა - ღა - დებთ
lad u - Ra - Ra - debT
გი - ხა - რო - დენ მი - მა - დლე - - - -
gi - xa - ro - den mi - ma - dle - - - -
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
ბუ - ლო უ - ფა - ლი შენ - თა - ნა p
bu - lo u - fa - li Sen - Ta - na p

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

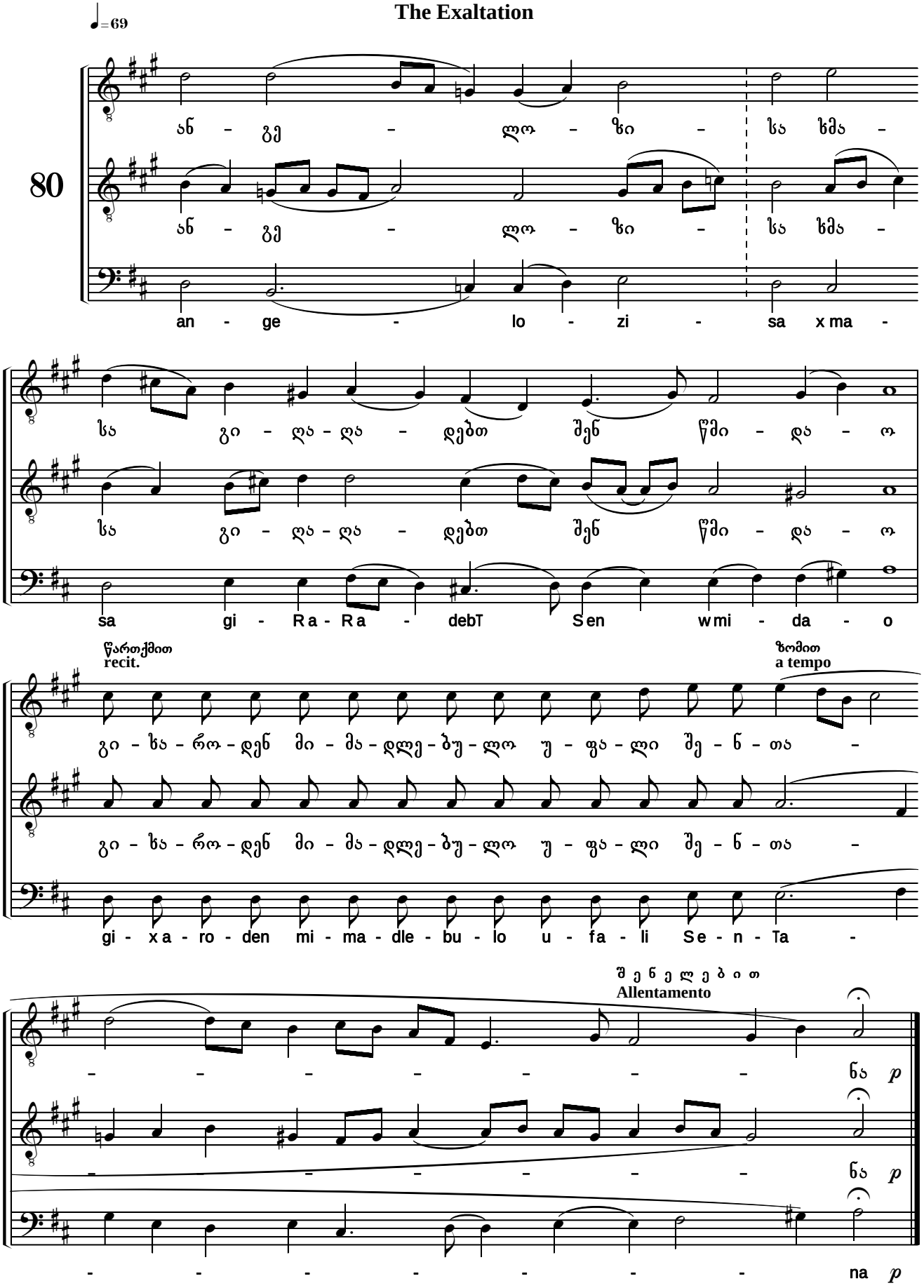

მეცხრე გალობის ჩასართავი *
The Refrain to the IX Canticle

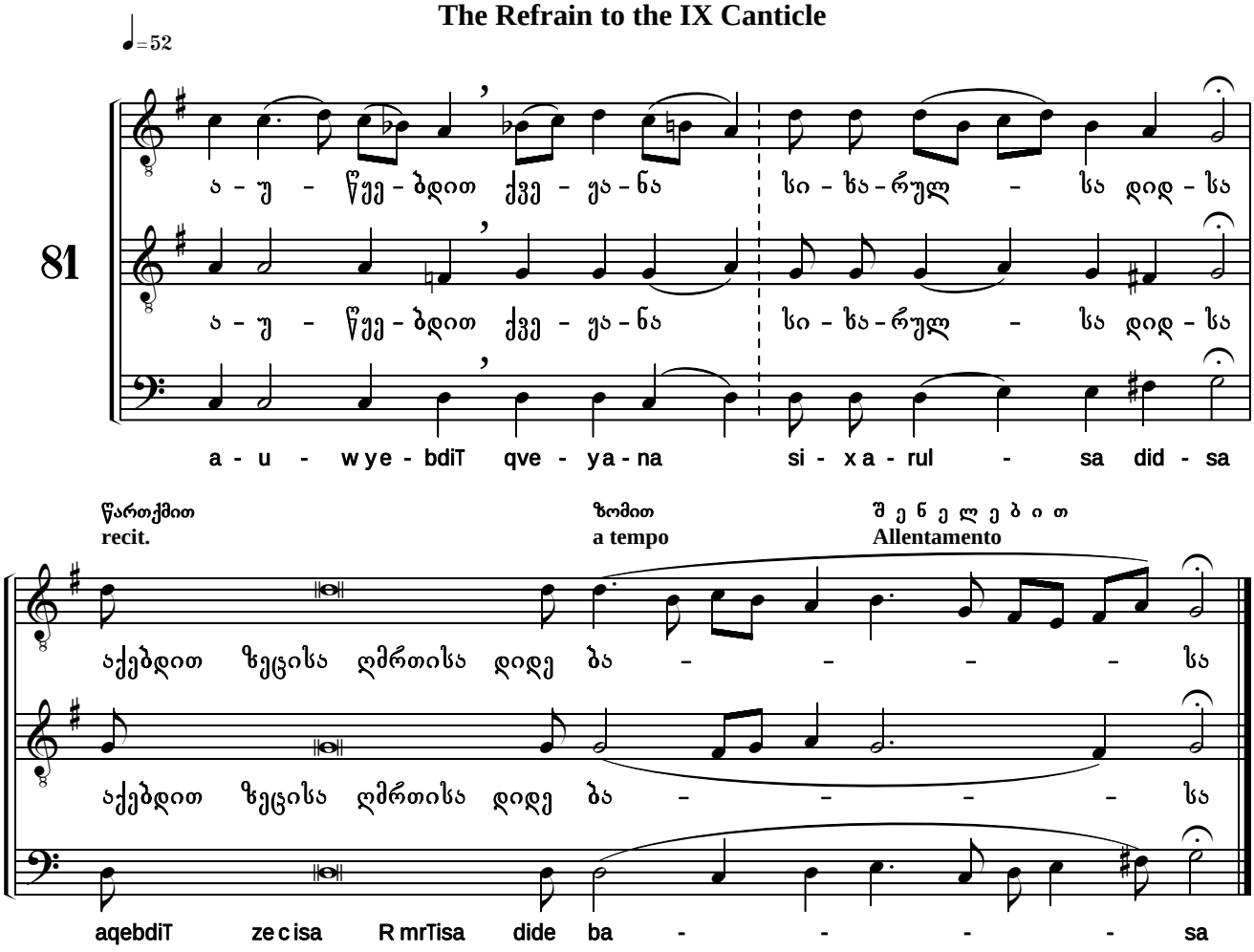

კონდაკი ხმად-Გ
(გამშვენებული)
„ზესთა მბრძოლისა"
The Collect-hymn in tone VIII
"We, Thy Servants"

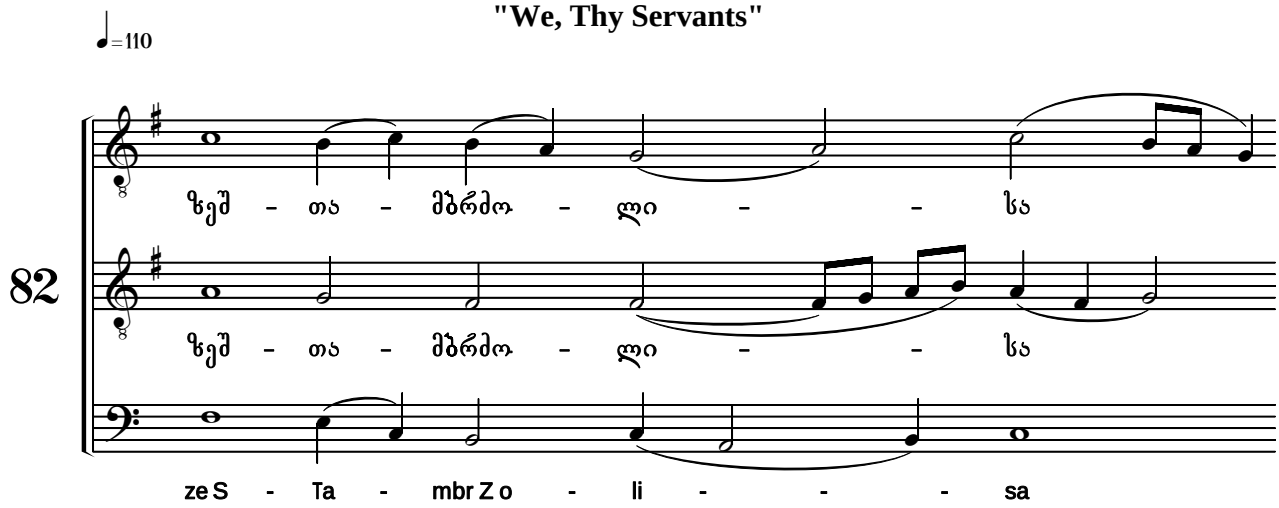

* მეცხრე ძლისპირი იხილე 21 ნოემბერს.

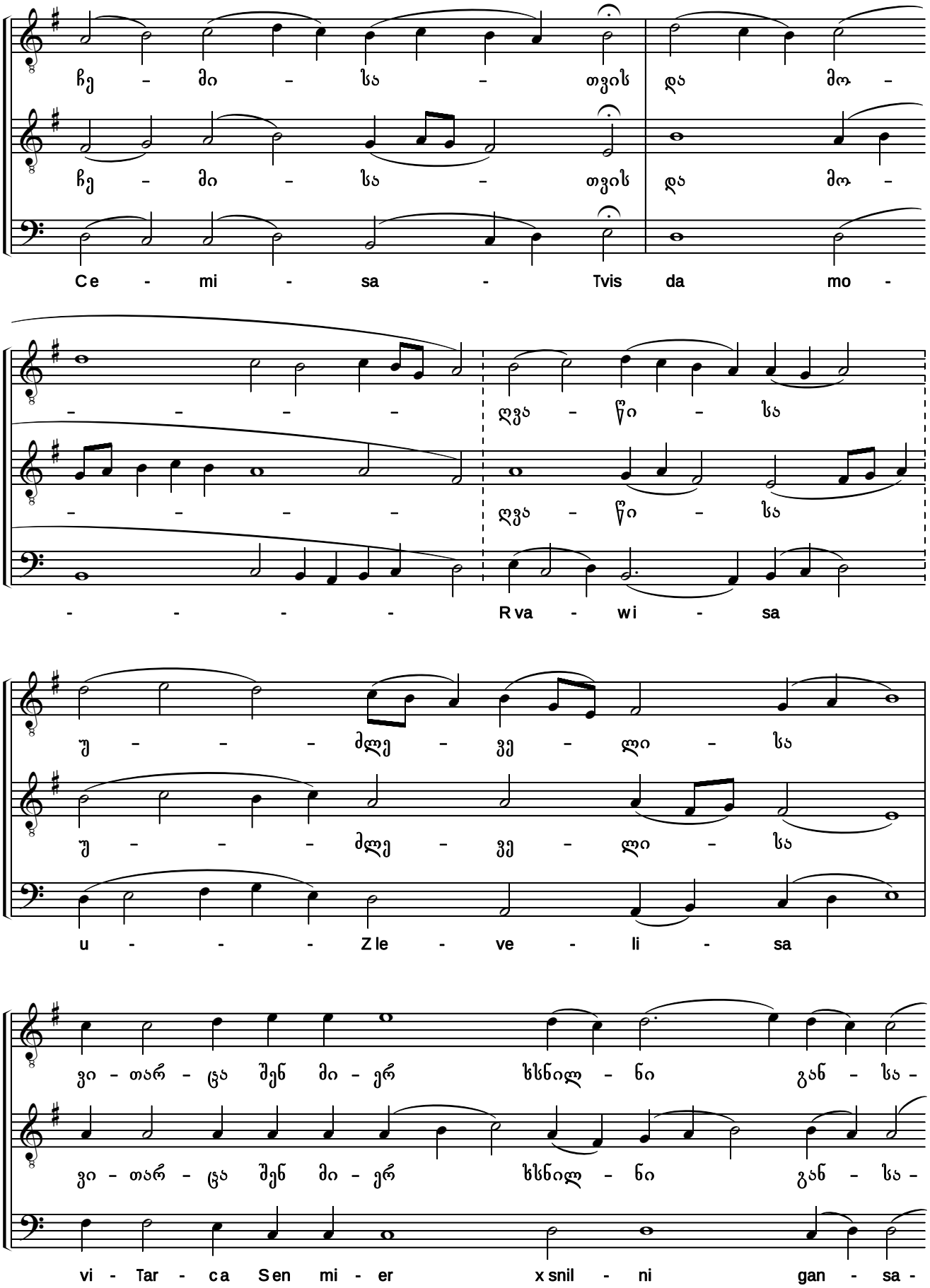
ჩე - მი - სა - თვის და მო -
ჩე - მი - სა - თვის და მო -
Ce - mi - sa - Tvis da mo -
- - - - ღვა - წი - სა
- - - - ღვა - წი - სა
- - - - Rva - wi - sa
უ - - - ძლე - ვე - ლი - სა
უ - - - ძლე - ვე - ლი - სა
u - - - Zle - ve - li - sa
ვი - თარ - ცა შენ მი - ერ ხსნილ - ნი გან - სა -
ვი - თარ - ცა შენ მი - ერ ხსნილ - ნი გან - სა -
vi - Tar - ca Sen mi - er xsnil - ni gan - sa -

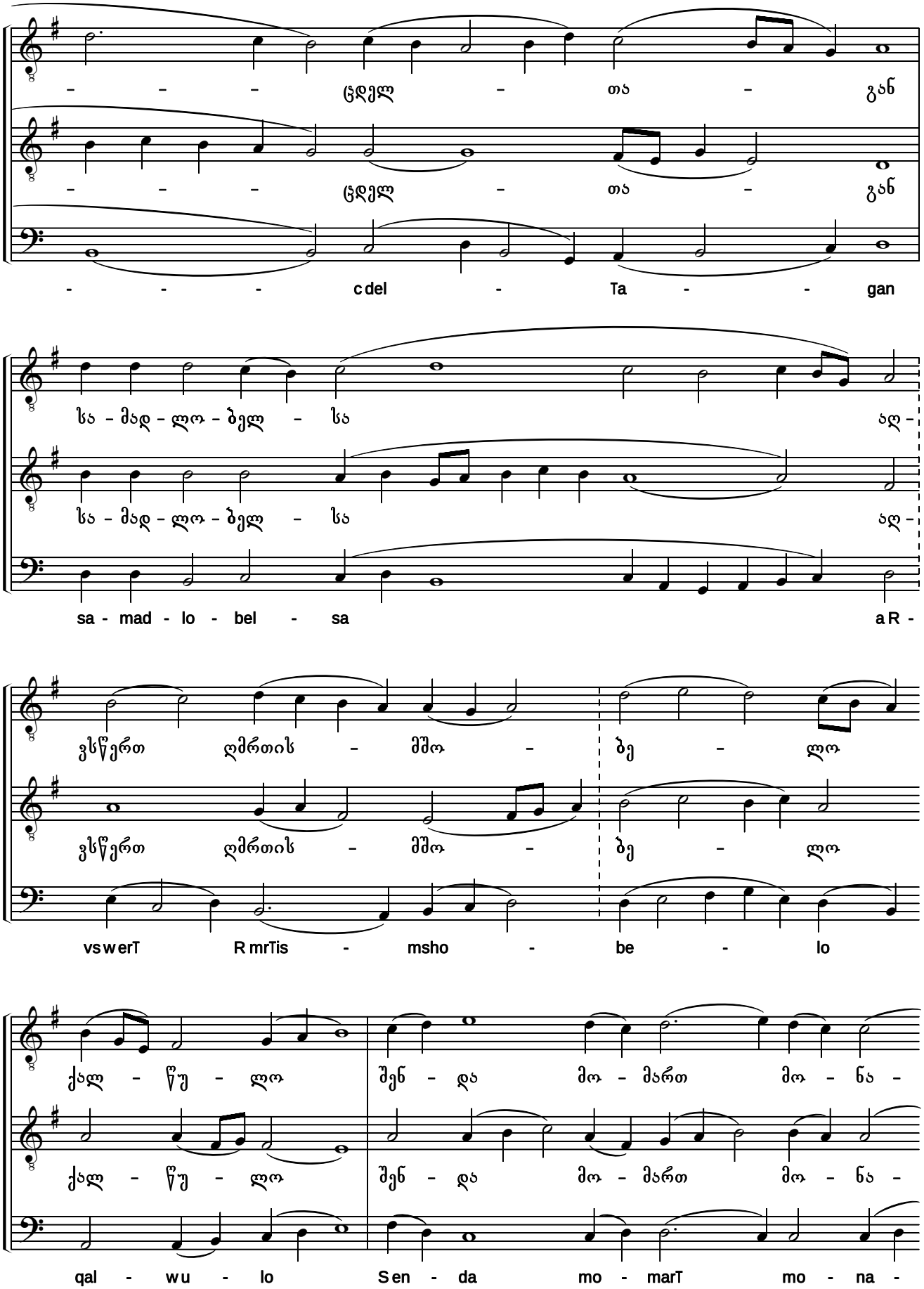
- - - ცდელ - თა - გან
- - - ცდელ - თა - გან
- - - cdel - Ta - - gan
სა - მად - ლო - ბელ - სა ად -
სა - მად - ლო - ბელ - სა ად -
sa - mad - lo - bel - sa aR -
ვსწერთ ღმრთის - მშო - ბე - ლო
ვსწერთ ღმრთის - მშო - ბე - ლო
vswerT R mrTis - msho - be - lo
ქალ - წუ - ლო შენ - და მო - მართ მო - ნა -
ქალ - წუ - ლო შენ - და მო - მართ მო - ნა -
qal - wu - lo Sen - da mo - marT mo - na -

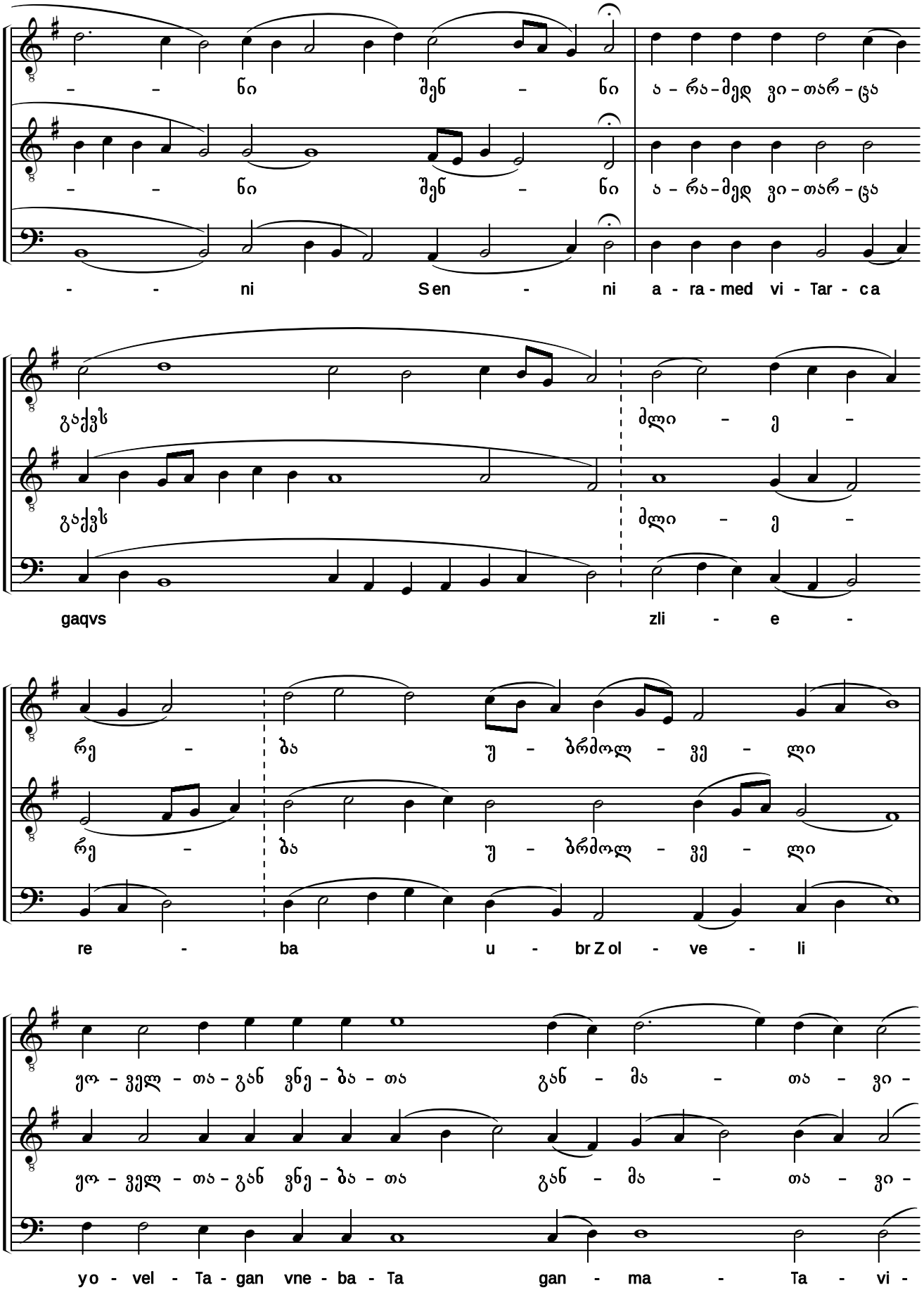
- - ნი შენ - ნი ა - რა - მედ ვი - თარ - ცა
- - ni Sen - ni a - ra - med vi - Tar - ca
გაქვს
gaqvs
ძლი - ე -
zli - e -
რე - ბა უ - ბრძოლ - ვე - ლი
re - ba u - brZol - ve - li
ყო - ველ - თა - გან ვნე - ბა - თა
yo - vel - Ta - gan vne - ba - Ta
გან - მა - თა - ვი -
gan - ma - Ta - vi -

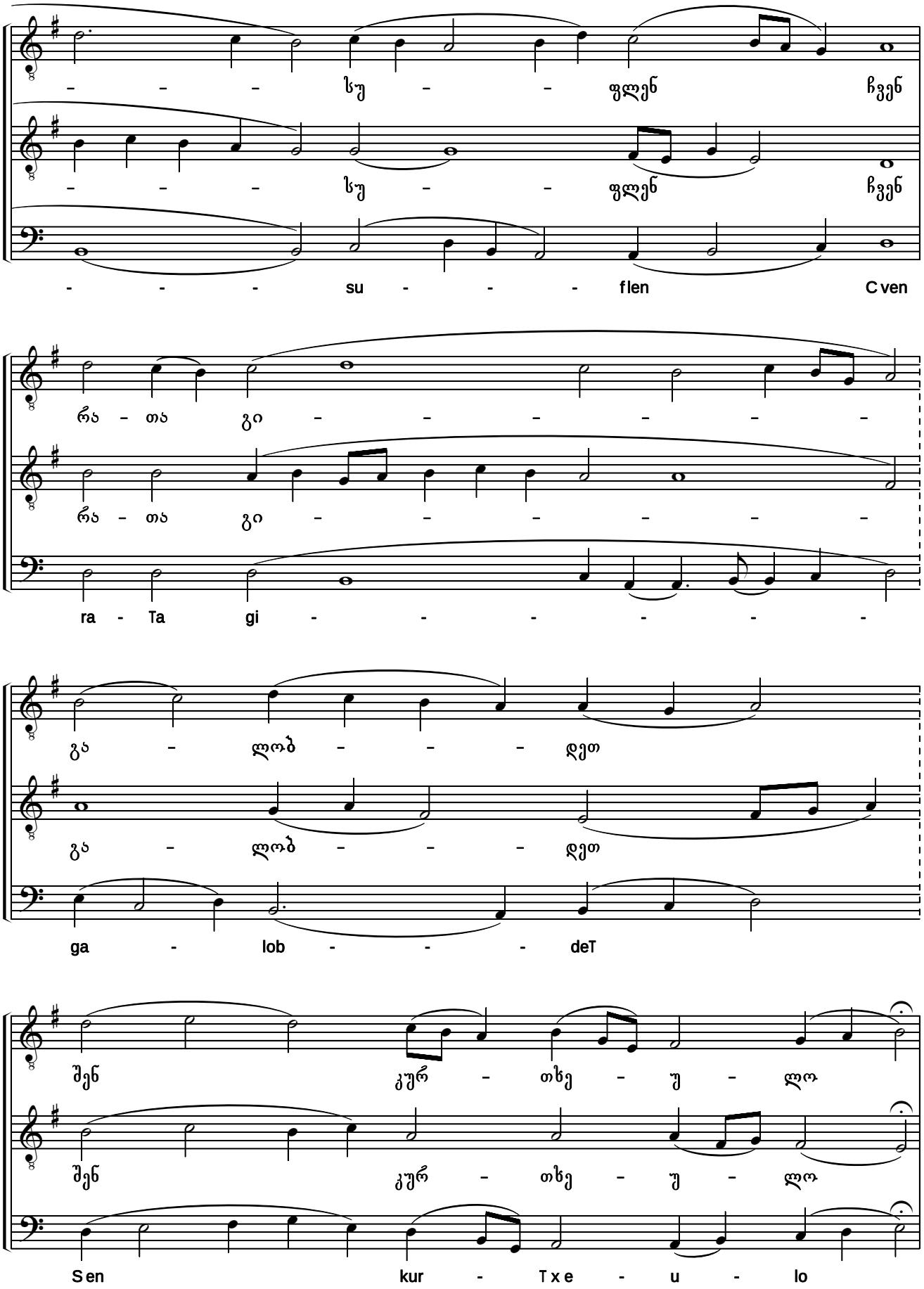
– – – სუ – – ფლენ ჩვენ
– – – სუ – – ფლენ ჩვენ
- - - su - - - flen Cven
რა – თა გი – – – – – –
რა – თა გი – – – – – –
ra - Ta gi - - - - - -
გა – ლობ – – – დეთ
გა – ლობ – – – დეთ
ga - lob - - - deT
შენ კურ – თხე – უ – ლო
შენ კურ – თხე – უ – ლო
Sen kur - Txe - u - lo

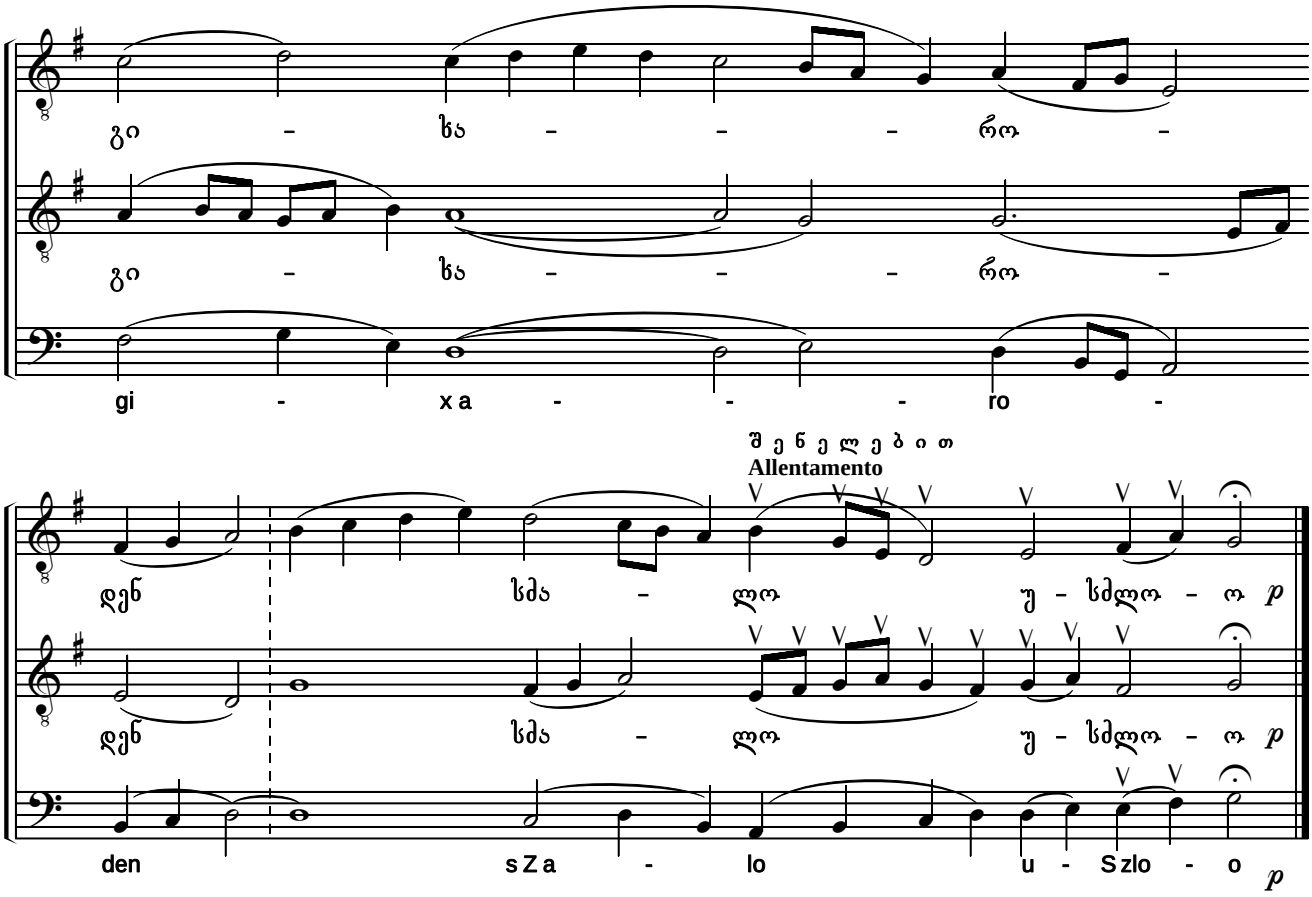

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ
The Gradual of the Apostolic in tone IV

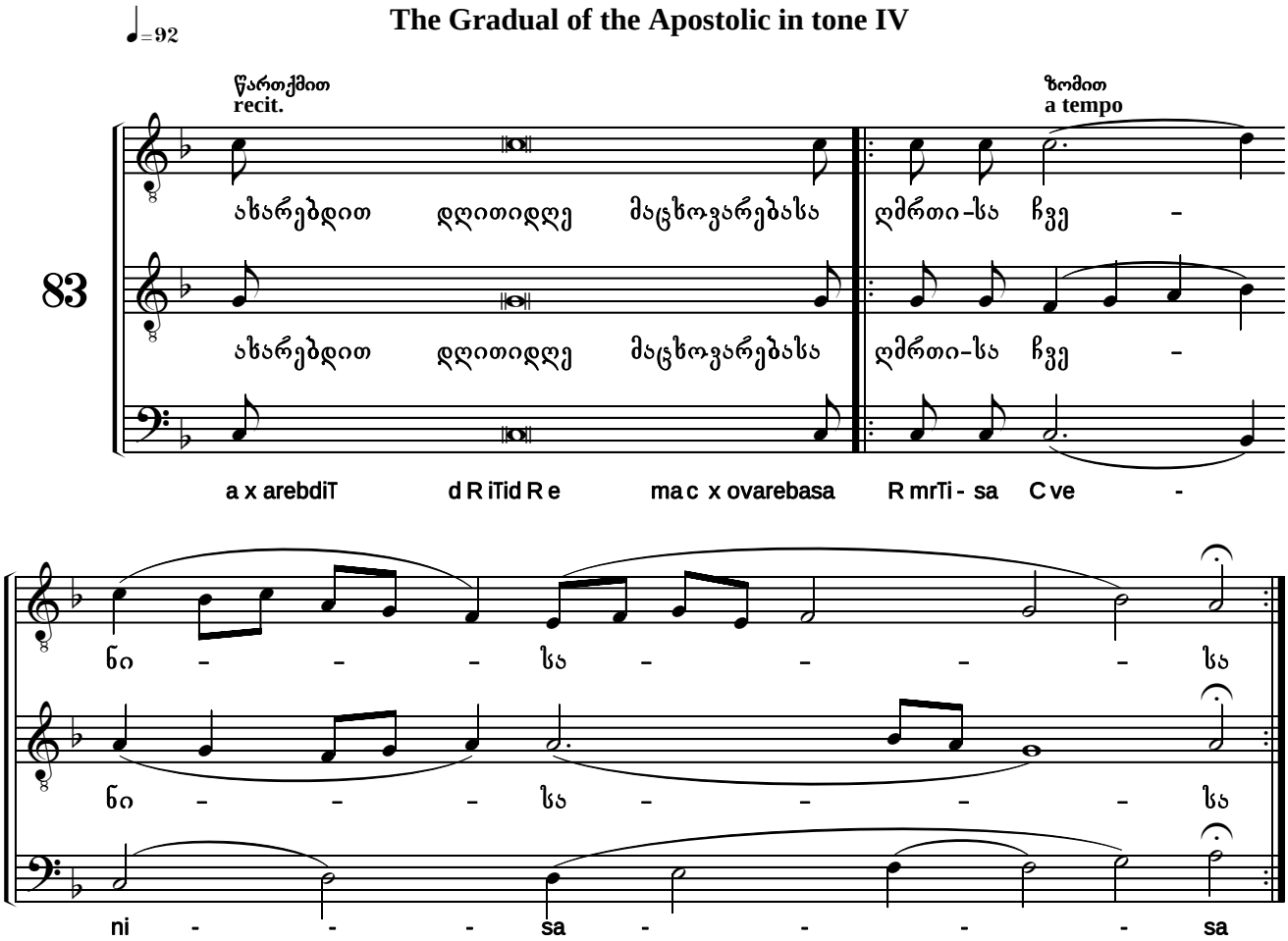

ბეთანია

დიდმარხვის მეექვსე კვირიაკეს - დიდებით შესვლა უფლისა იერუსალიმს ბზობა

PALM SUNDAY
THE SIXTH WEEK OF THE GREAT FAST

ოხითა ხმადა-ა

„ყოველთა აღდგომასა"

The hymn in tone I

"Thou Didst Rais Lazarus"

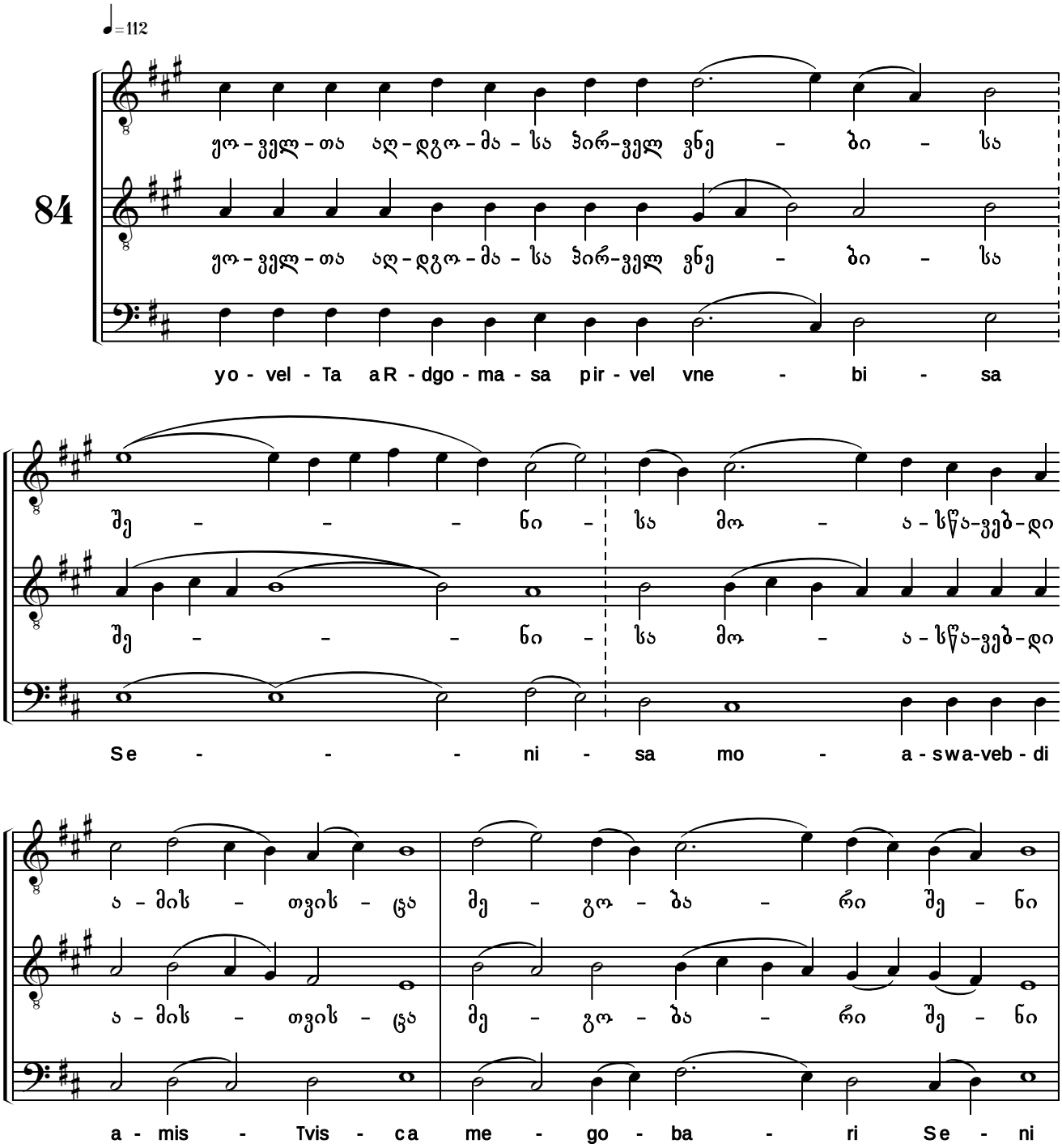

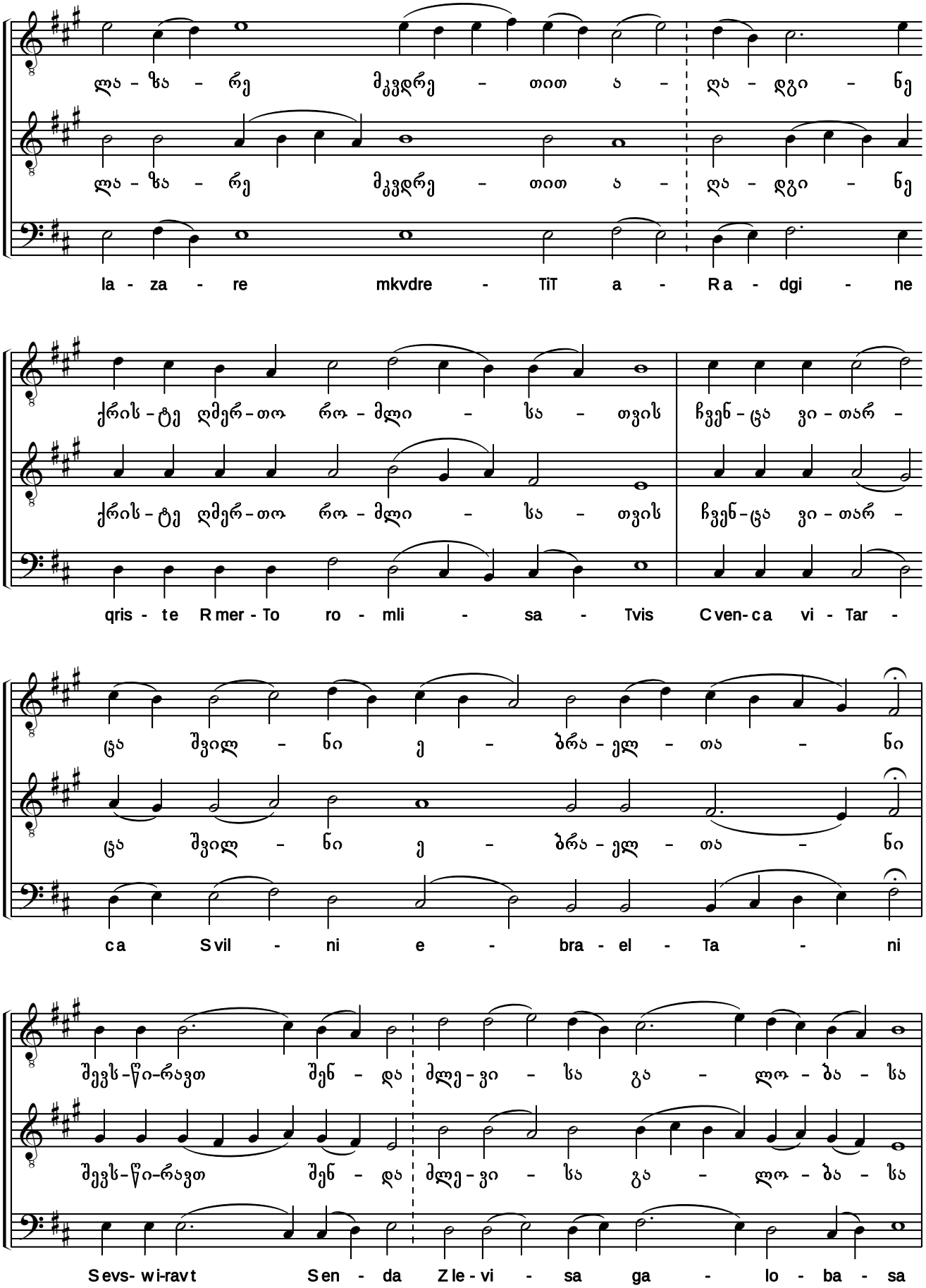
ლა - ზა - რე მკვდრე - თით ა - ღა - დგი - ნე
ლა - ზა - რე მკვდრე - თით ა - ღა - დგი - ნე
la - za - re mkvdre - TiT a - Ra - dgi - ne
ქრის - ტე ღმერ - თო რო - მლი - სა - თვის ჩვენ - ცა ვი - თარ -
ქრის - ტე ღმერ - თო რო - მლი - სა - თვის ჩვენ - ცა ვი - თარ -
qris - te Rmer - To ro - mli - sa - Tvis Cven- ca vi - Tar -
ცა შვილ - ნი ე - ბრა - ელ - თა - ნი
ცა შვილ - ნი ე - ბრა - ელ - თა - ნი
ca Svil - ni e - bra - el - Ta - ni
შევს - წი - რავთ შენ - და ძლე - ვი - სა გა - ლო - ბა - სა
შევს - წი - რავთ შენ - და ძლე - ვი - სა გა - ლო - ბა - სა
Sevs- wi-ravt Sen - da Zle - vi - sa ga - lo - ba - sa

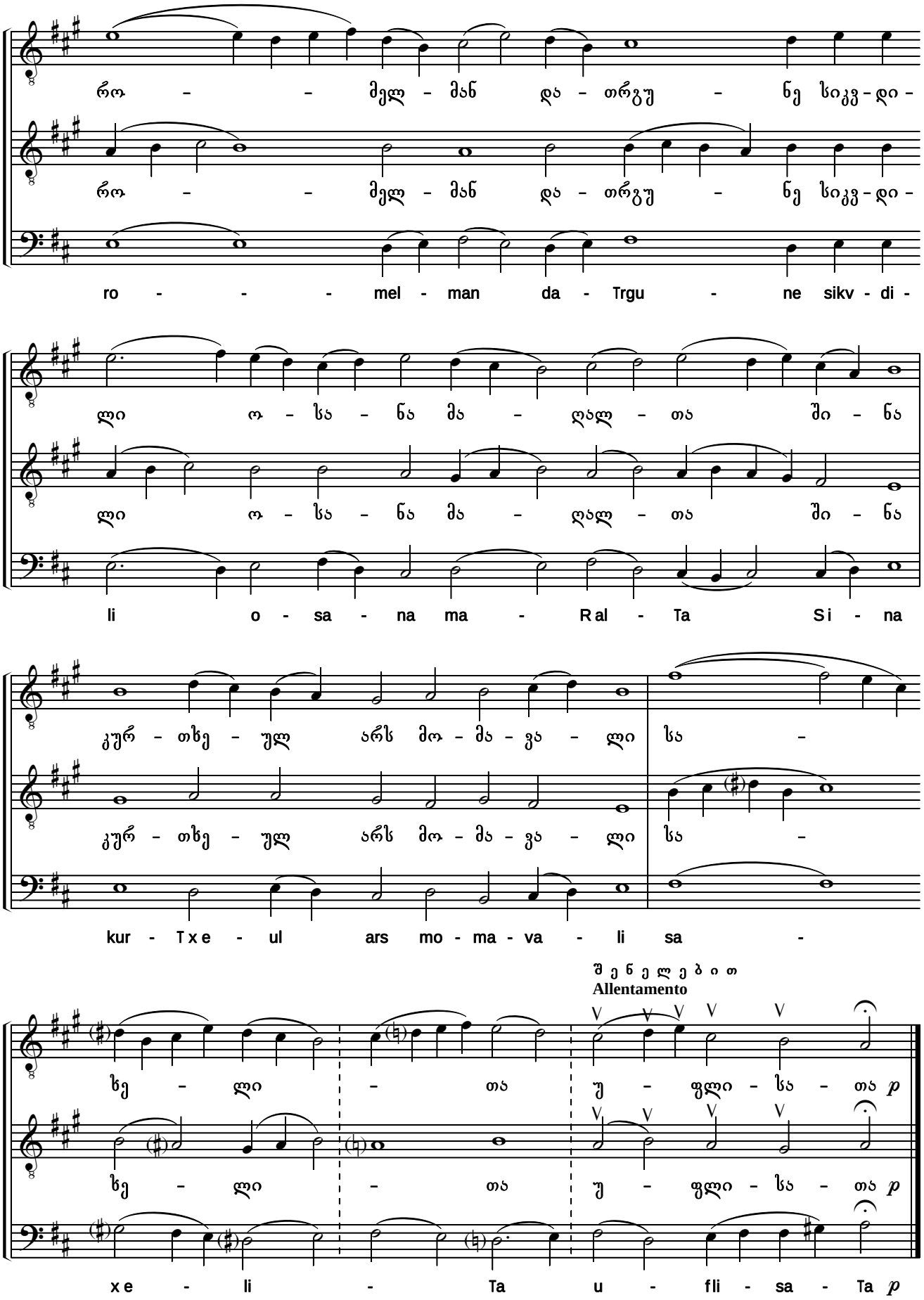
რო - - მელ - მან და - თრგუ - ნე სიკვ - დი -
ro - - - mel - man da - Trgu - ne sikv - di -
ლი ო - სა - ნა მა - ღალ - თა ში - ნა
li o - sa - na ma - Ral - Ta Si - na
კურ - თხე - ულ არს მო - მა - ვა - ლი სა -
kur - Txe - ul ars mo - ma - va - li sa -
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
ხე - ლი - თა უ - ფლი - სა - თა p
xe - li - Ta u - fli - sa - Ta p

ოხითა ხმაჲ-დ *

„დაფლულნი შენთანა"

The hymn in tone IV

"Having Been buried"

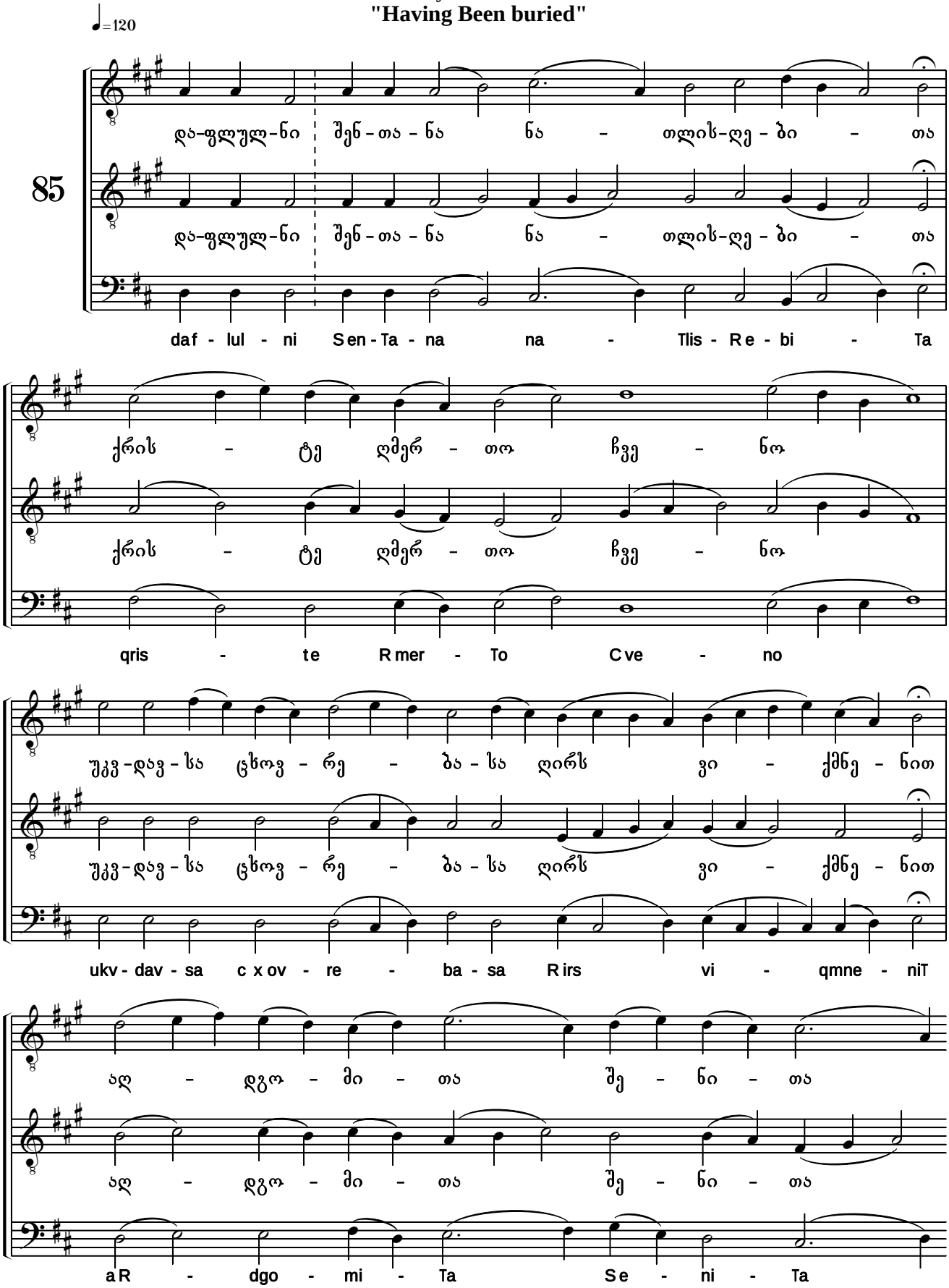

* საგალობელი გამარტივებულია ჩვენს მიერ.

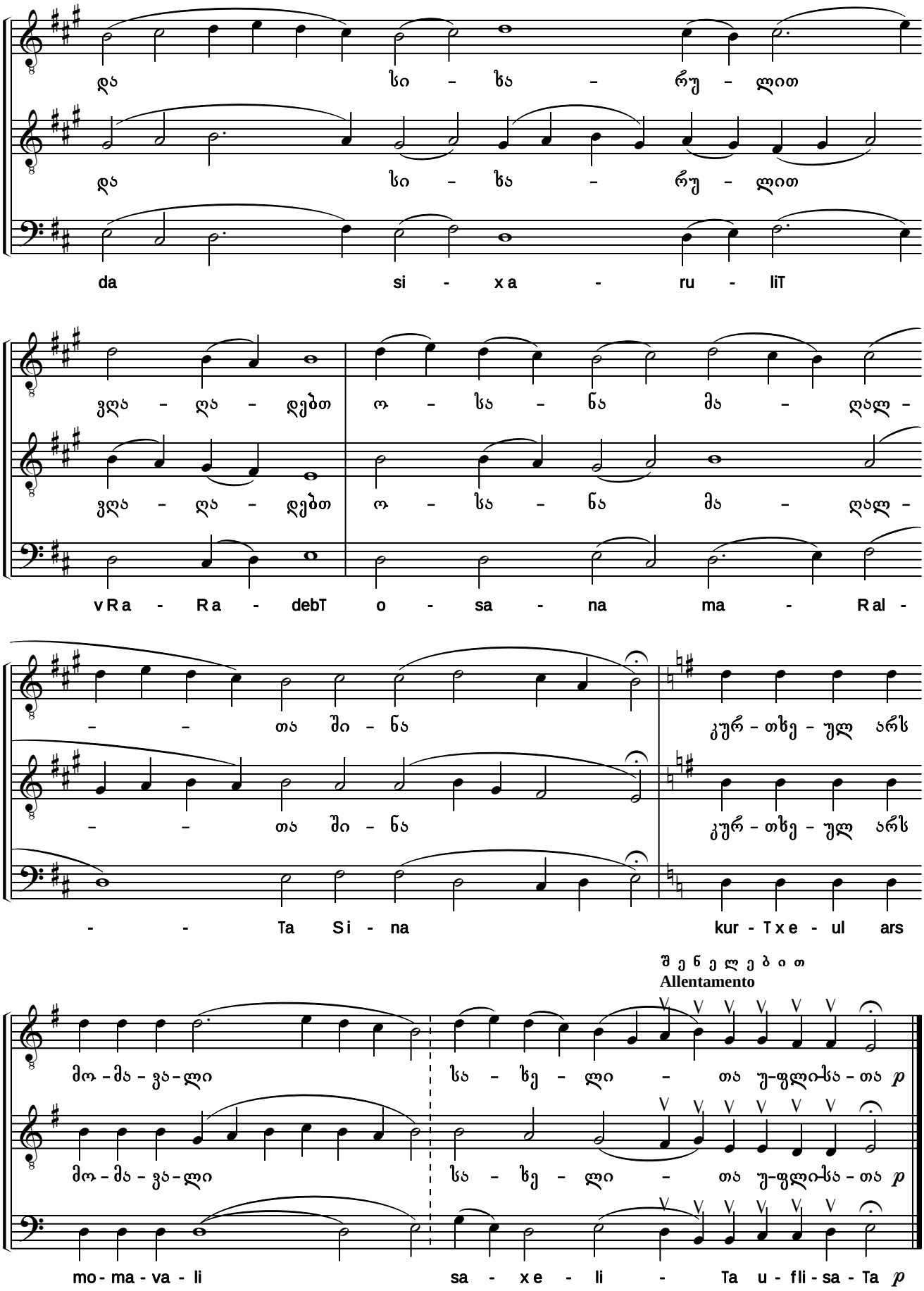
და სი - ხა - რუ - ლით
da si - xa - ru - liT
ვღა - ღა - დებთ ო - სა - ნა მა - ღალ -
vRa - Ra - debT o - sa - na ma - Ral -
- - თა ში - ნა
- - Ta Si - na
კურ - თხე - ულ არს
kur - Txe - ul ars
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
მო - მა - ვა - ლი
mo - ma - va - li
სა - ხე - ლი - თა უ - ფლ ი ს ა - თა p
sa - xe - li - Ta u - fli - sa - Ta p

სადიდებელი
The Exaltation

♩=69

86

გა - დი - დებთ შენ ცხო - ვ - რე - ბის მო - მ-

gа - di - debT Sen c x o - v - re - bis mo - m-

ცე - მე ლო ქრის - ტე და ურმა - თა - ებრ ჩვენ-ცა ო - სა-

ce - me - lo qris - te da yrma - Ta - ebr Cven-ca o - sa-

ნა-სა ვღა - ღა - დებთ

na-sa vRa - Ra - debT

წართქმით
recit.

ო-სა-ნა მა-ღალ-თა ში-ნა კურ-თხე-ულ არს მო-მა-ვა-ლი

o-sa-na ma-Ral-Ta Si-na kur-Tx e-ul ars mo-ma-va-li

ზომით
a tempo

სა-ხე-ლი-თა უ-ფლი-სა - - - - - თა *p*

sa- x e - li - Ta u - fli - sa - - - - - Ta *p*

შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento

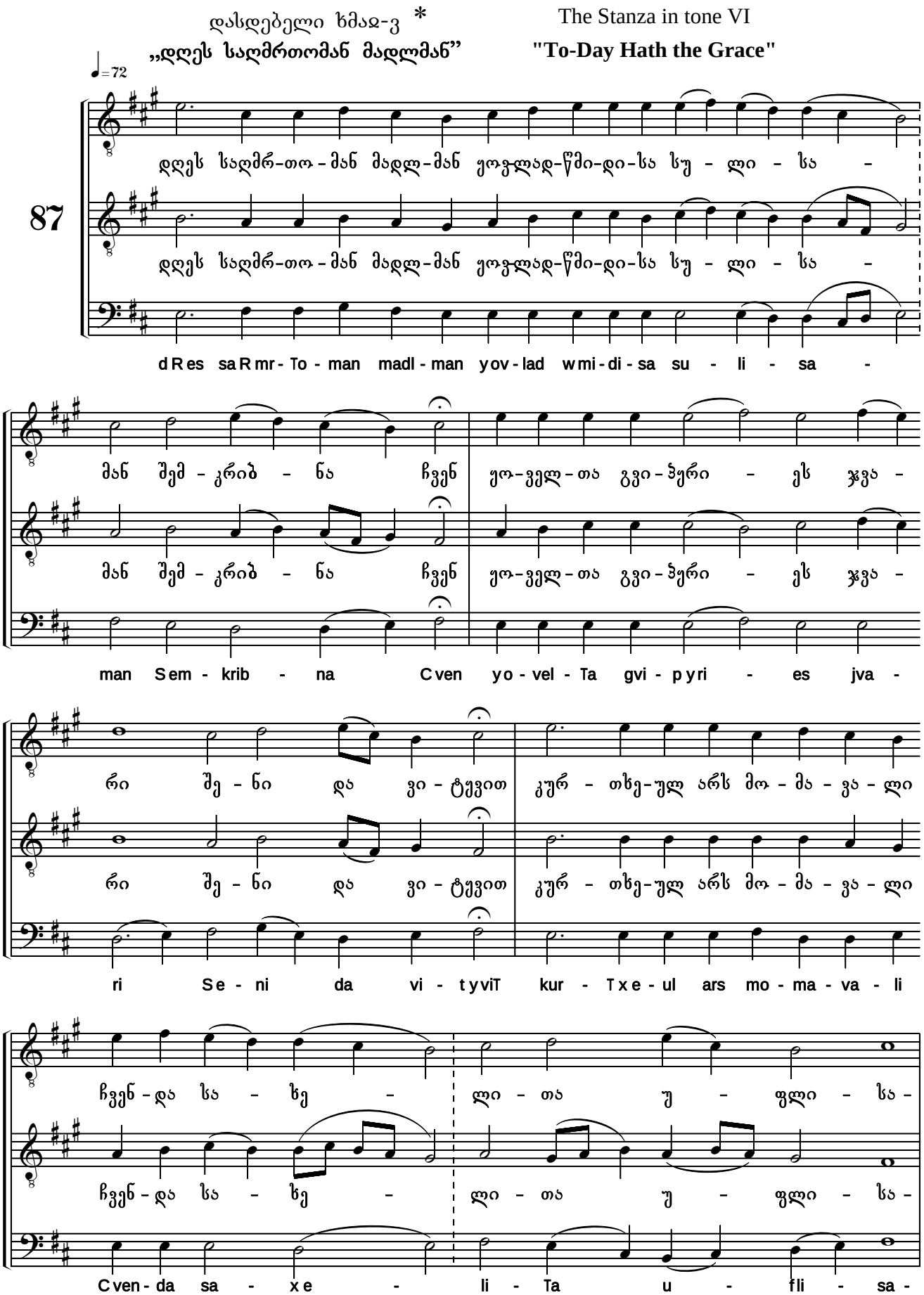

* საგალობელი აღებულია მამია პატარავას ხელნაწერებიდან, რომელმაც ჩაიწერა თავისი მამის, განთქმული მგალობლის, დიმიტრი პატარავასაგან.

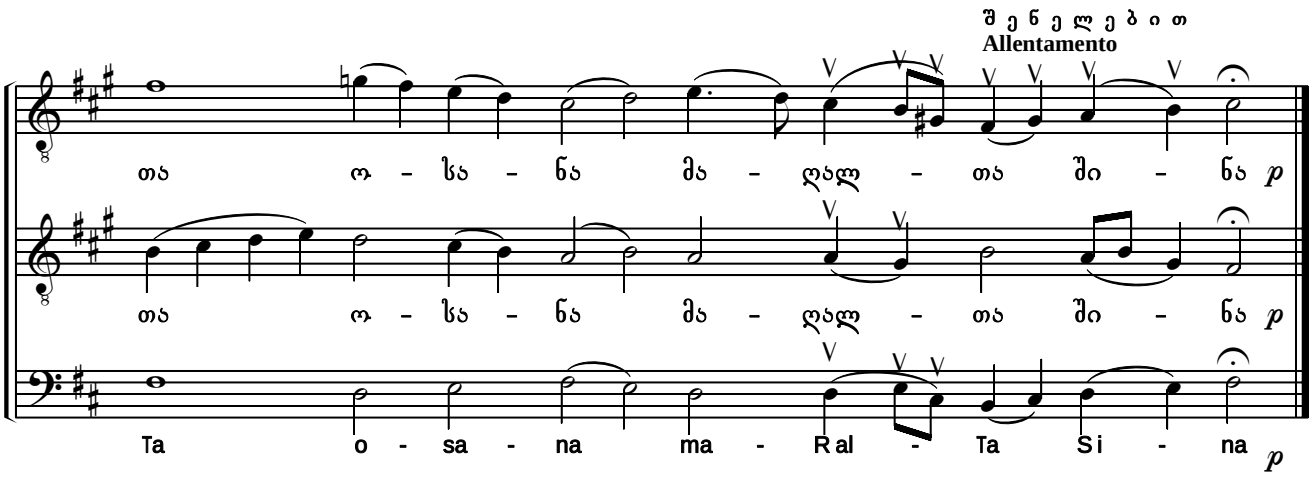

მეცხრე გალობის ჩასართავი
The Refrain to the IX Canticle

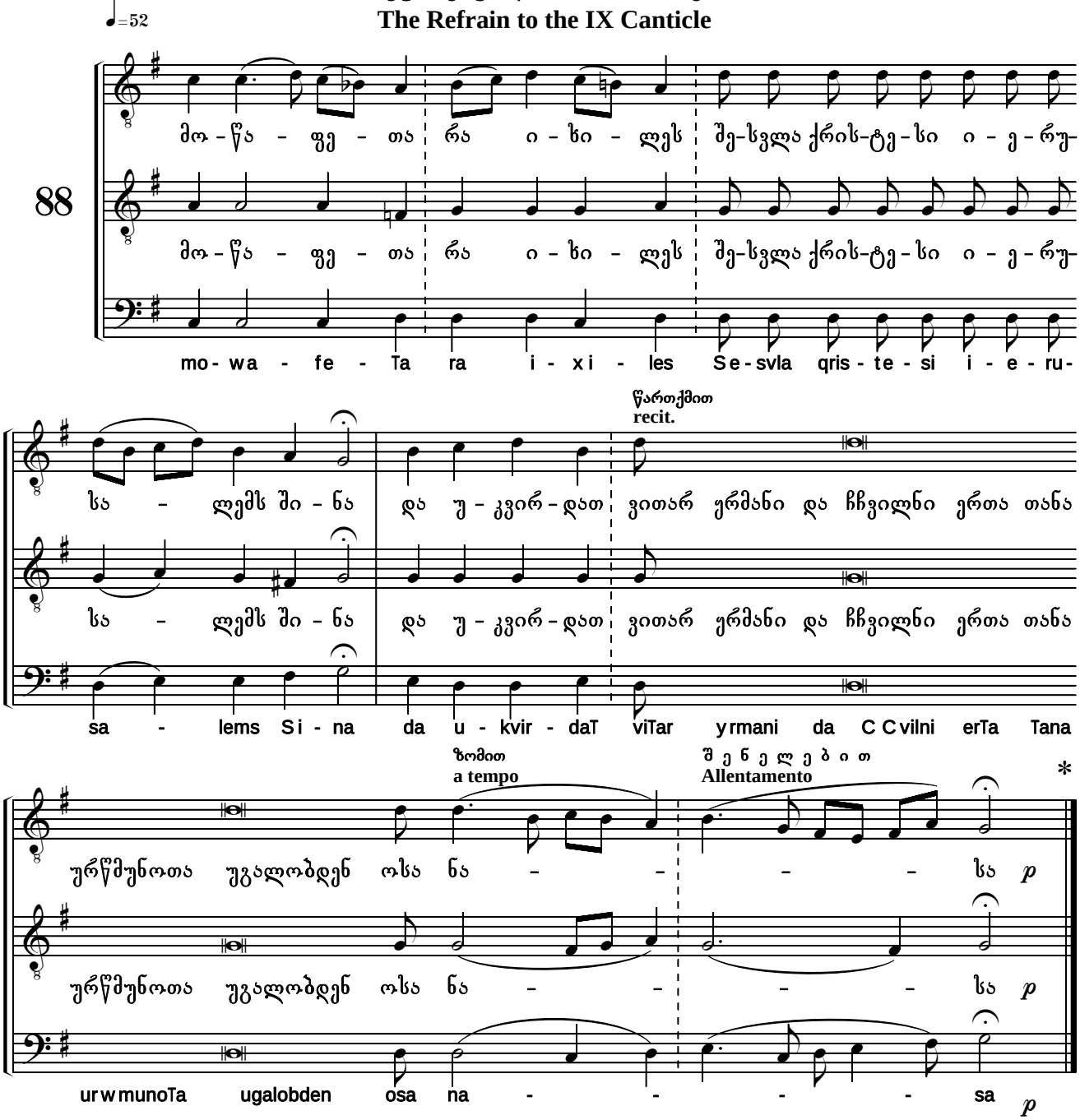

* IX ძლისპირი - „ღმერთი უფალი” იხილე 1 ოქტომბერს.

II აღსავლის ჩასართავი *
Refrain to Antiphon II

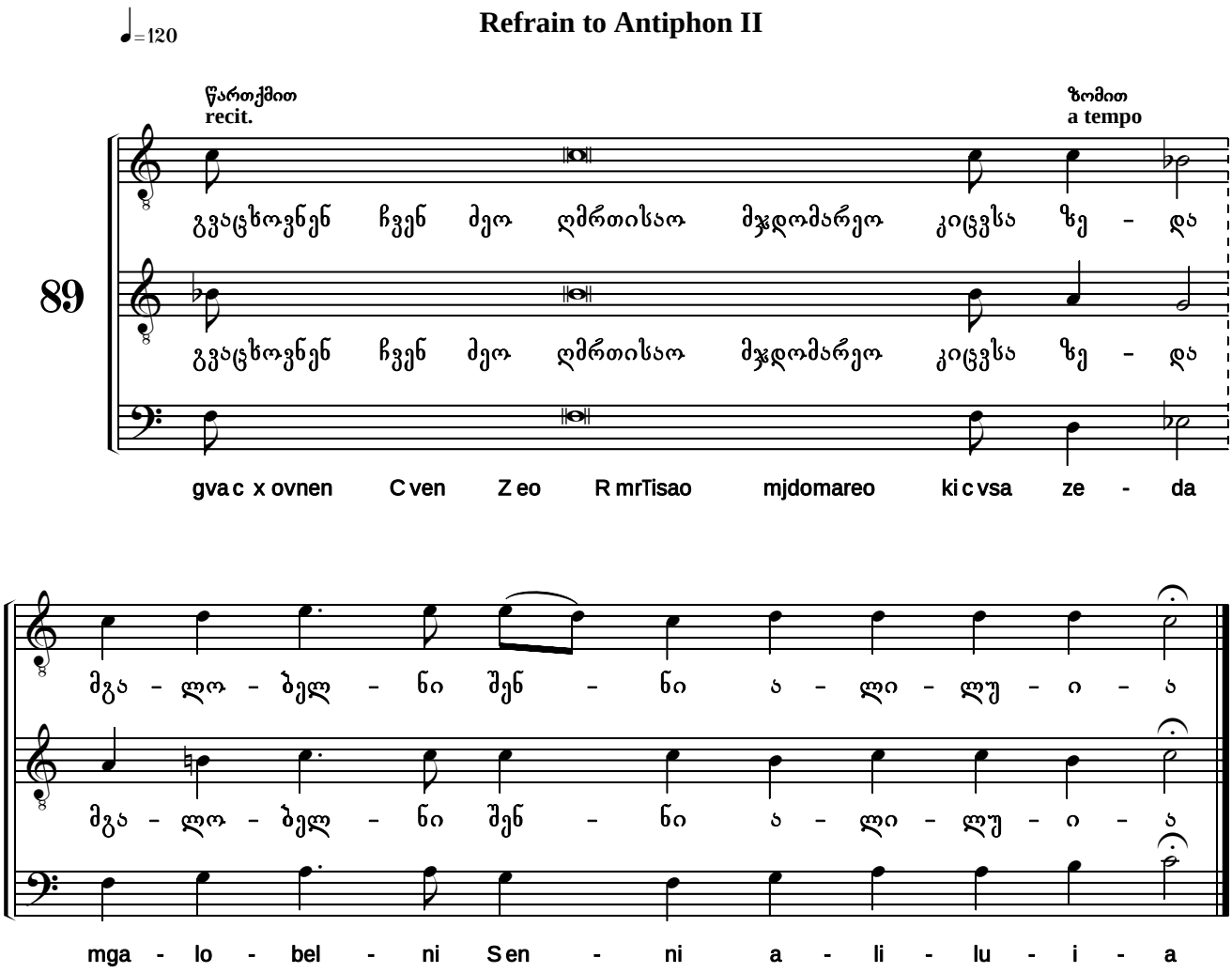

* I აღსავლის ჩასართავი იხილე რომელიმე საუფლო დღესასწაულის.
შესვლადი - „კურთხეულ არს მომავალი" - იხილე 6 იანვარს.
წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 6 იანვარს.

7 მაისს - ხსენება ღირსისა მამისა ჩვენისა იოანე ზედაზნელისა და ათორმეტთა მოწაფეთა მისთა

May 7 - THE MEMORIAL OF OUR VENERABLE FATHER JOHN OF ZEDAZENI AND HIS TWELVE FOLLOWERS

ოხითა ხმაჲ-ვ
(გამშვენებული)
„ათორმეტთა მამათა"

The hymn in tone VI
"Among Twelve Fathers"

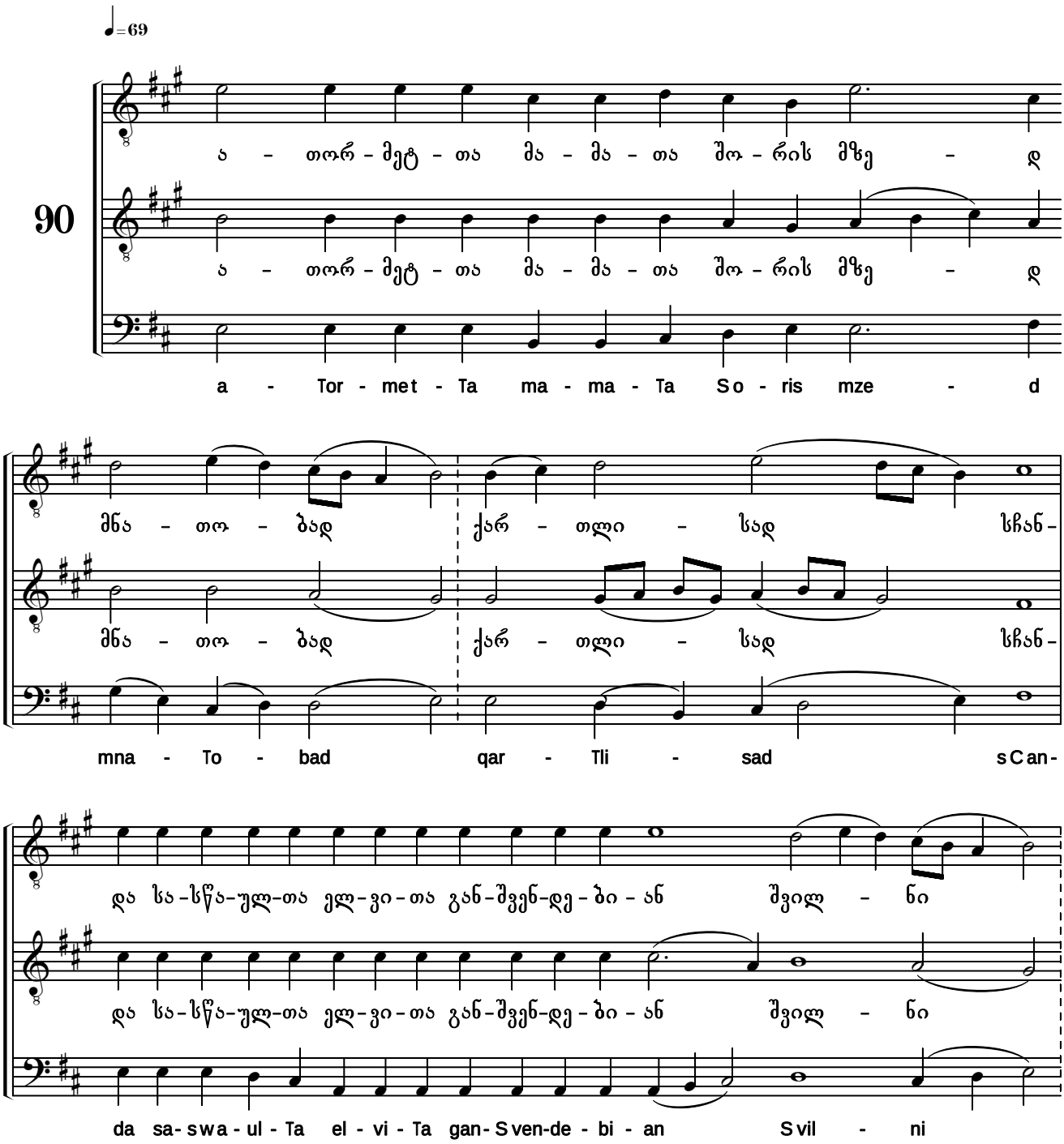

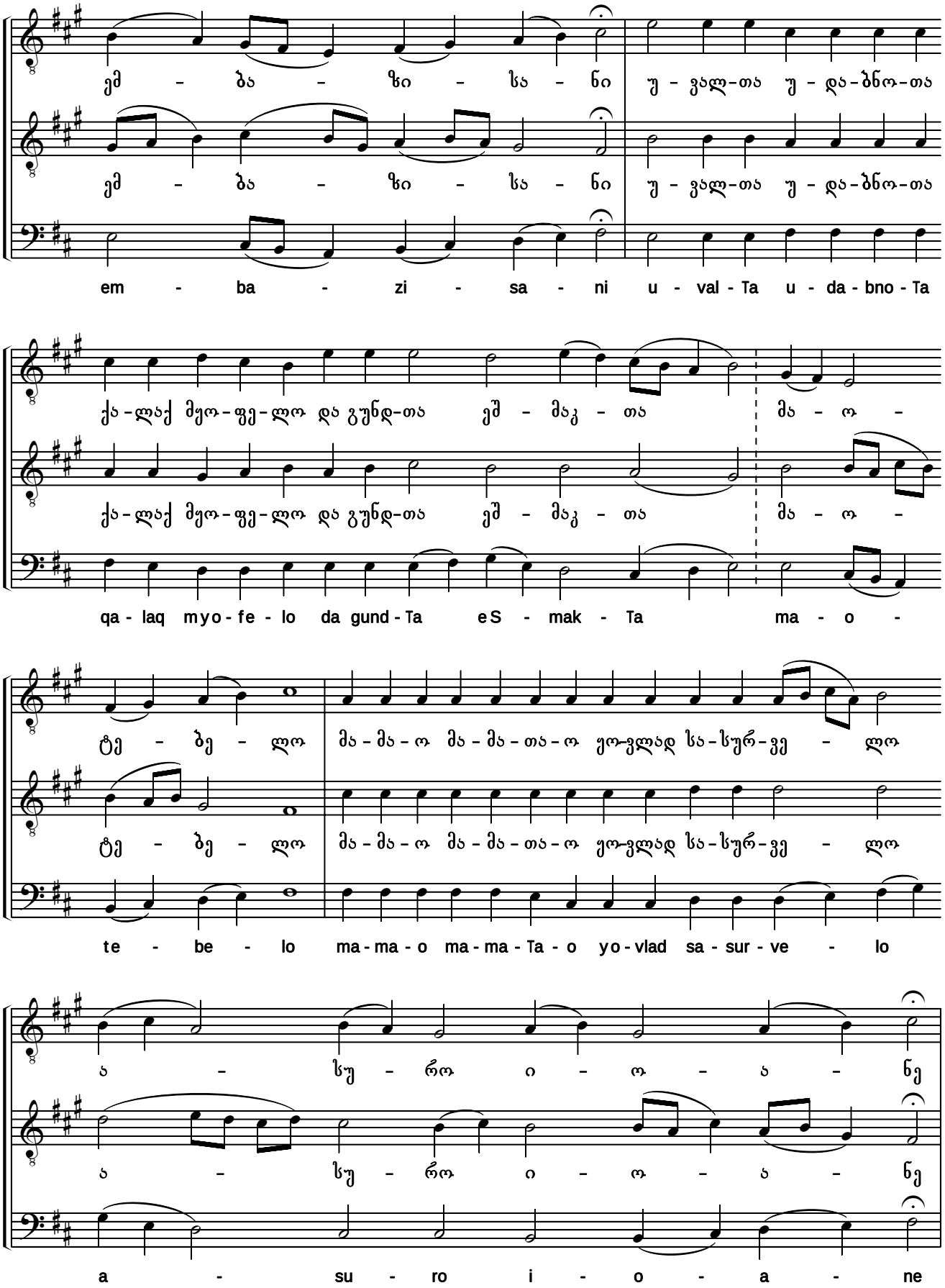
ემ - ბა - ზი - სა - ნი უ - ვალ-თა უ - და-ბნო-თა
ემ - ბა - ზი - სა - ნი უ - ვალ-თა უ - და-ბნო-თა
em - ba - zi - sa - ni u - val - Ta u - da - bno - Ta
ქა-ლაქ მეო-ფე-ლო და გუნდ-თა ეშ - მაკ - თა მა - ო -
ქა-ლაქ მეო-ფე-ლო და გუნდ-თა ეშ - მაკ - თა მა - ო -
qa - laq myo - fe - lo da gund - Ta eS - mak - Ta ma - o -
ტე - ბე - ლო მა-მა-ო მა-მა-თა-ო ეო-ვლად სა-სურ-ვე - ლო
ტე - ბე - ლო მა-მა-ო მა-მა-თა-ო ეო-ვლად სა-სურ-ვე - ლო
te - be - lo ma - ma - o ma - ma - Ta - o yo - vlad sa - sur - ve - lo
ა - სუ - რო ი - ო - ა - ნე
ა - სუ - რო ი - ო - ა - ნე
a - su - ro i - o - a - ne

ე - ვედ - რე მა - ცხო - ვარ - სა ჩვენ - სა მა - ქე -

ე - ვედ - რე მა - ცხო - ვარ - სა ჩვენ - სა მა - ქე -

e - ved - re ma - c x o - var - sa Cven - sa ma - qe -

ბელ - თა შენ - თა - თვის *p*

ბელ - თა შენ - თა - თვის *p*

bel - Ta Sen - Ta - Tvis *p*

წარდგომა სამოციქულოსი
The Gradual of the Apostolic

♩=69

91

წართქმით
recit.

ზომით
a tempo

პატიოსან არს წინაშე უ ფლი-სა სიკვ-დი-ლი წმი-და-თა მის-თა

პატიოსან არს წინაშე უ ფლი-სა სიკვ-დი-ლი წმი-და-თა მის-თა

patiosan ars winaSe u fli - sa sikv - di - li wmi - da - Ta mis - Ta

9 მაისს - ხსენება წმიდისა შიო მღვიმელისა *

May 9 - THE MEMORIAL OF St. SHIO MGHVIME

ოხითა ხმაჲ-დ
(გამშვენებული)

„სიყრმითგან ფრთოვან ქმნილმან"

The hymn in tone IV

"Winged From the Youth"

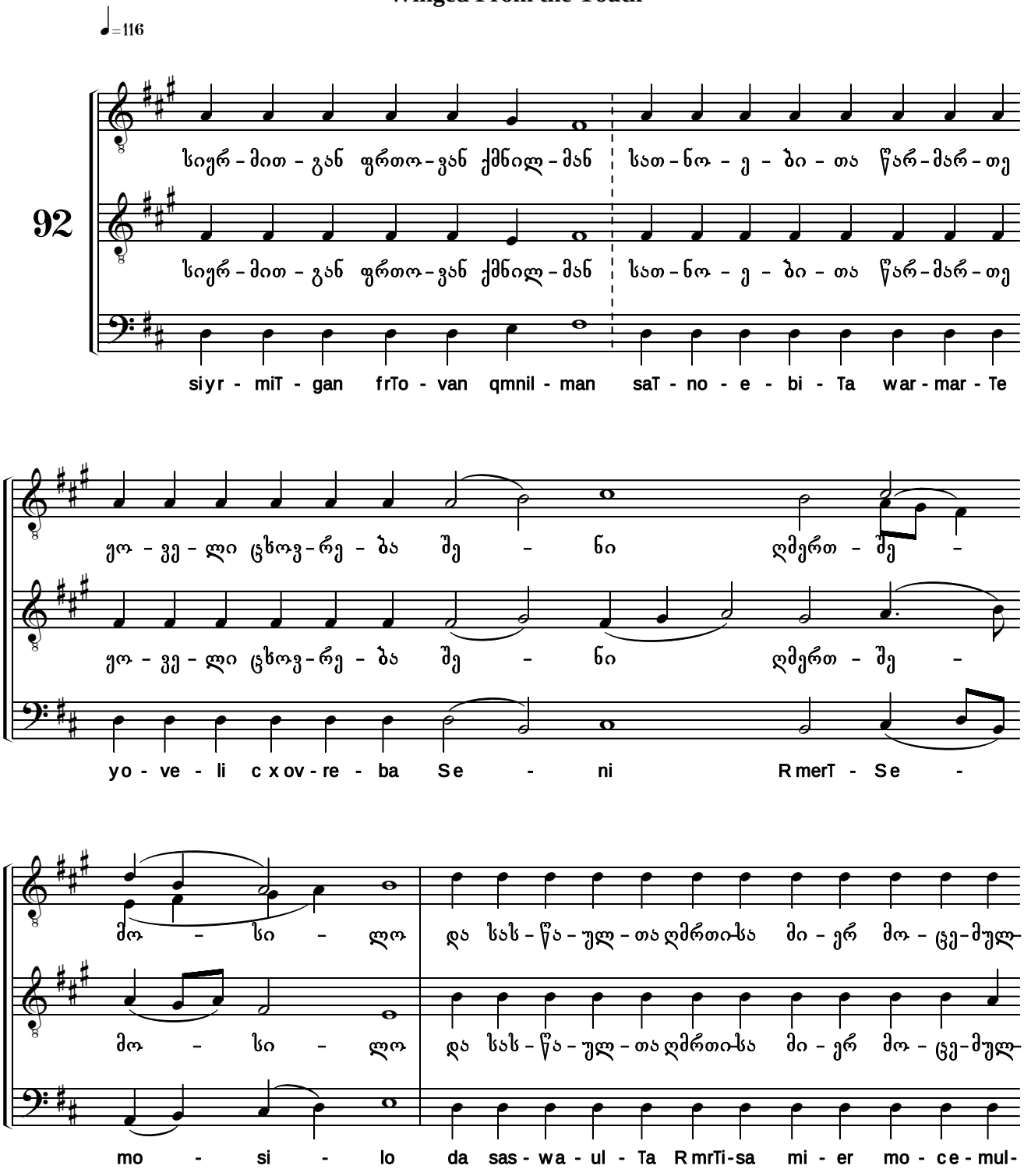

* წმ. შიო მღვიმელის ხსენება აღინიშნება აგრეთვე ყოველ ყველიერის ხუთშაბათს.

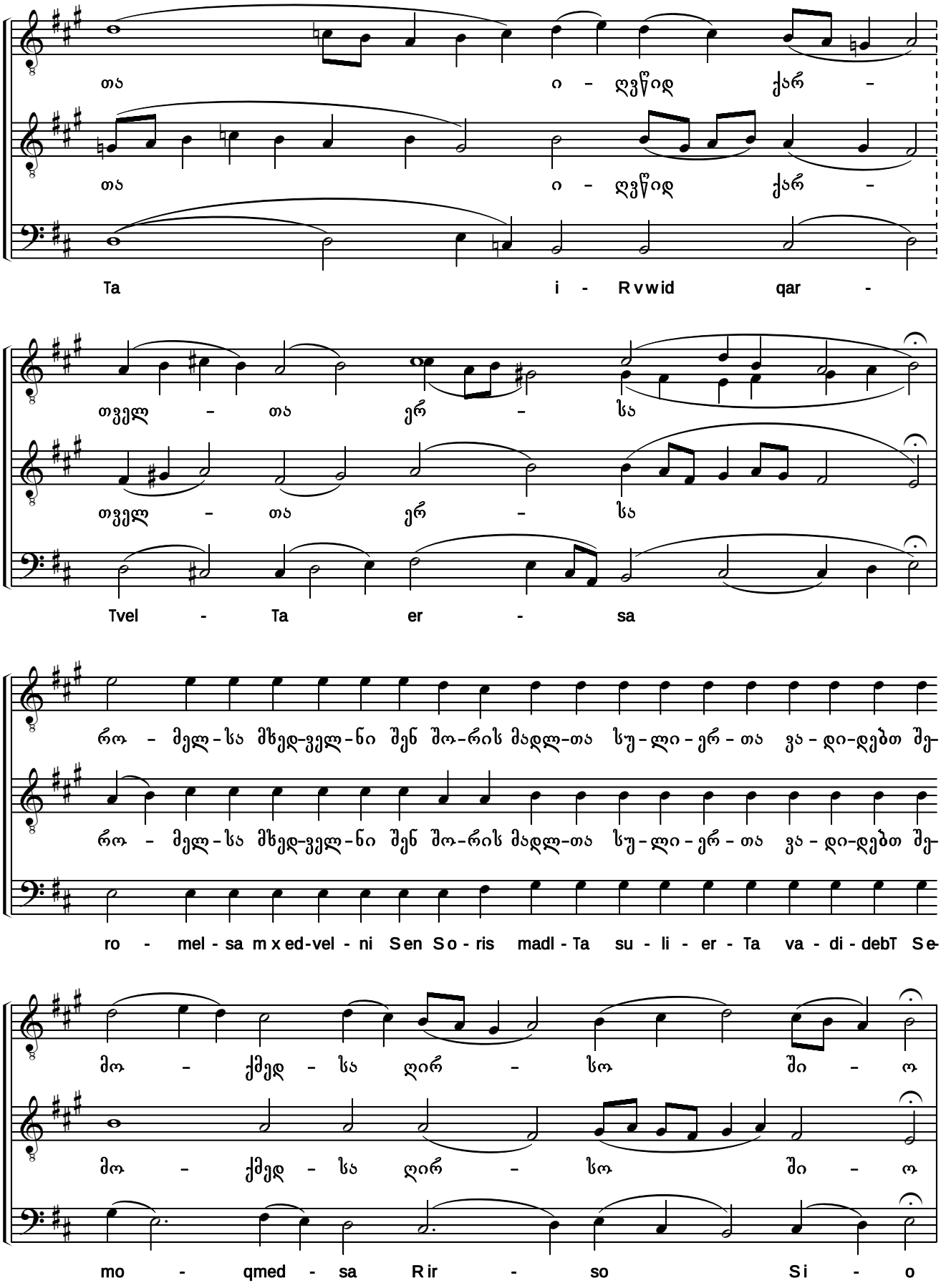
თა ი - ღვწიდ ქარ -
Ta i - Rvwid qar -
თველ - თა ერ - სა
Tvel - Ta er - sa
რო - მელ-სა მხედ-ველ-ნი შენ შო-რის მადლ-თა სუ-ლი-ერ-თა ვა-დი-დებთ შე-
ro - mel - sa mxed-vel - ni Sen So - ris madl - Ta su - li - er - Ta va - di - debT Se-
მო - ქმედ - სა ღირ - სო ში - ო
mo - qmed - sa Rir - so Si - o

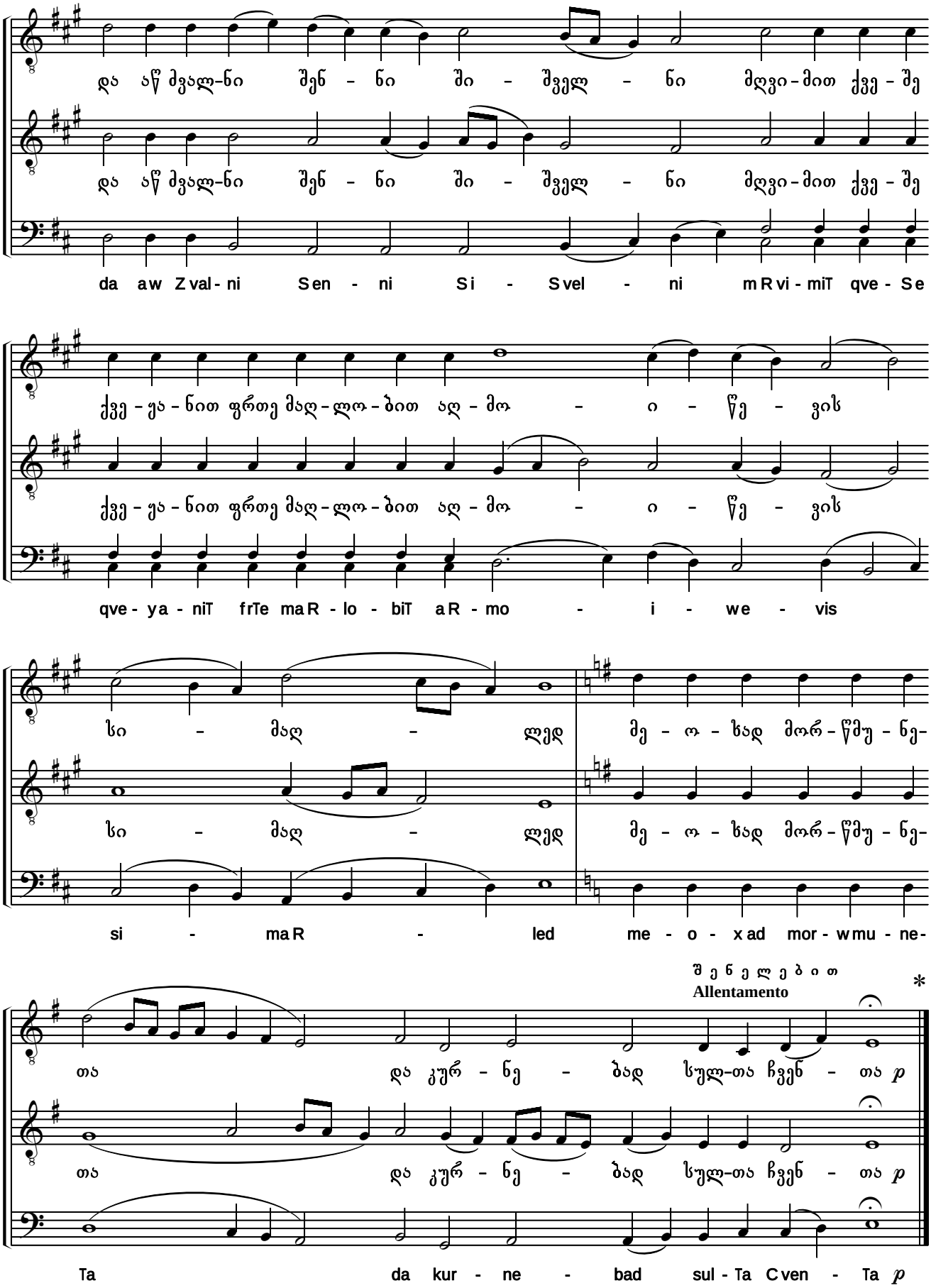

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 7 მაისს.

13 მაისს - ხსენება ღირსისა მამისა ჩვენისა ექვთიმე ათონელისა

May 13 - THE MEMORIAL OF OUR VENERABLE FATHER EKVTIME OF ATONI

ოხითა ხმაჲ-Ჩ
(გამშვენებული)

„მართლმადიდებლობისა წინამძღვარო"

The hymn in tone VIII

"Preceptor of the Orthodoxy"

♩=100

93

მარ-თლ-მა - დი - დე-ბლო - ბი - სა წი -
marTl - ma - di - de - blo - bi - sa wi -

ნა მძღვა - რო და კე-თილ-მსა - ხუ - რე - ბი -
na - m Z R va - ro da ke - Til - msa - x u - re - bi -

სა მო - ძღვა - რო ექვ - თი - მე
sa mo - Z R va - ro eqv - Ti - me

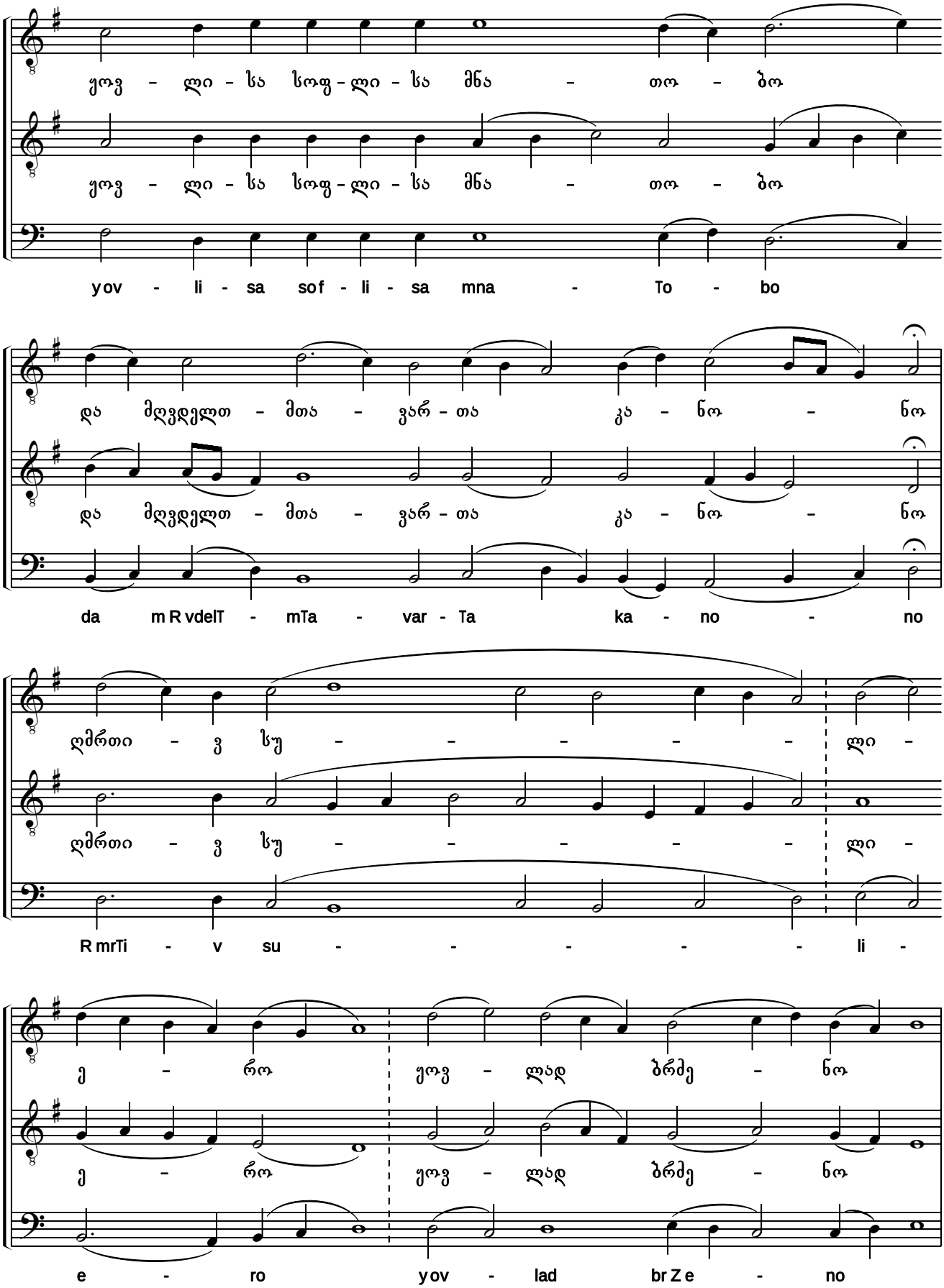
უოვ - ლი - სა სოფ - ლი - სა მნა - თო - ბო
უოვ - ლი - სა სოფ - ლი - სა მნა - თო - ბო
yov - li - sa sof - li - sa mna - To - bo
და მღვდელთ - მთა - ვარ - თა კა - ნო - ნო
და მღვდელთ - მთა - ვარ - თა კა - ნო - ნო
da m R vdelT - mTa - var - Ta ka - no - no
ღმრთი - ვ სუ - - - - - ლი -
ღმრთი - ვ სუ - - - - - ლი -
R mrTi - v su - - - - - li -
ე - რო უოვ - ლად ბრძე - ნო
ე - რო უოვ - ლად ბრძე - ნო
e - ro yov - lad br Z e - no

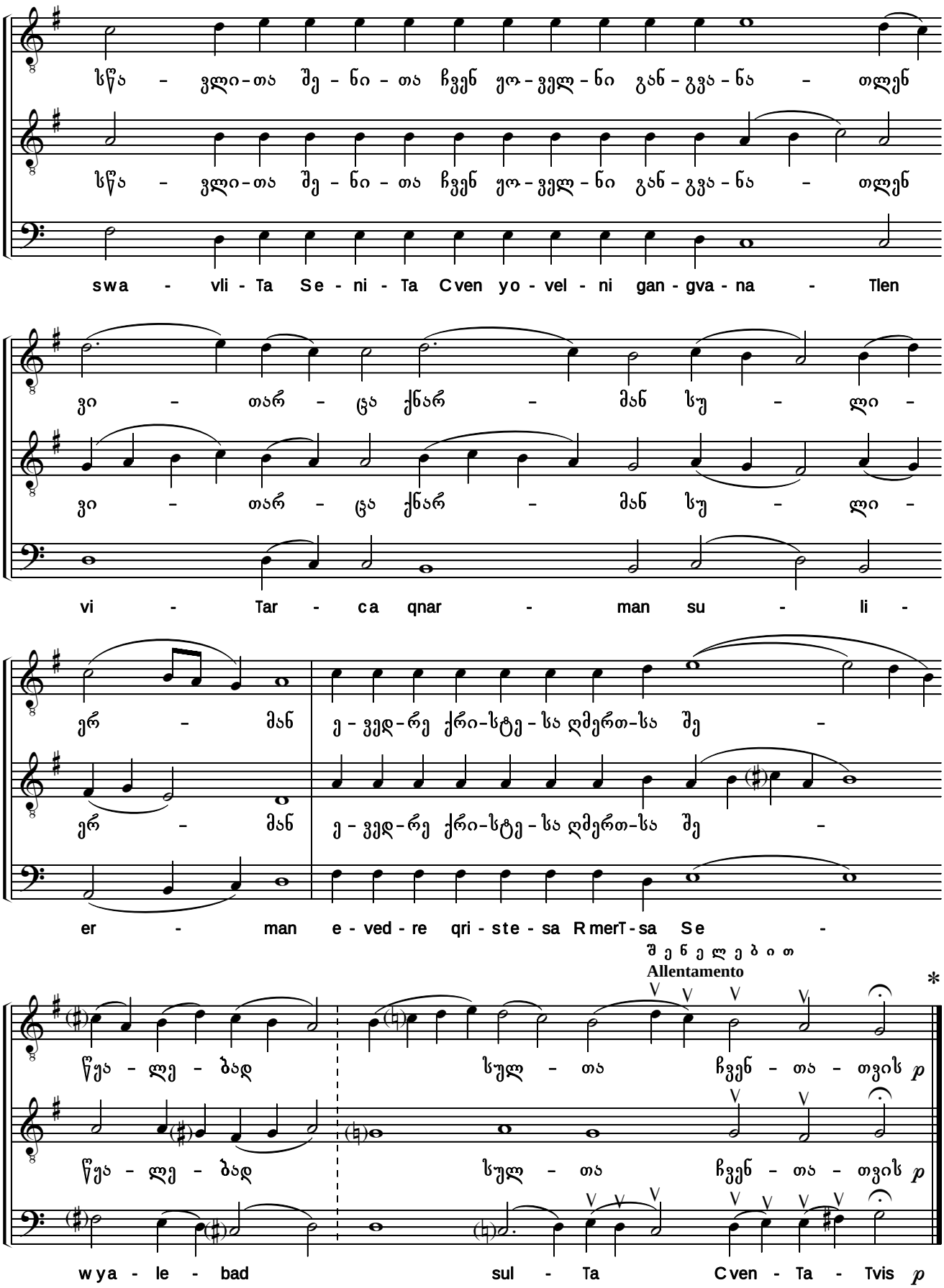

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 7 მაისს.

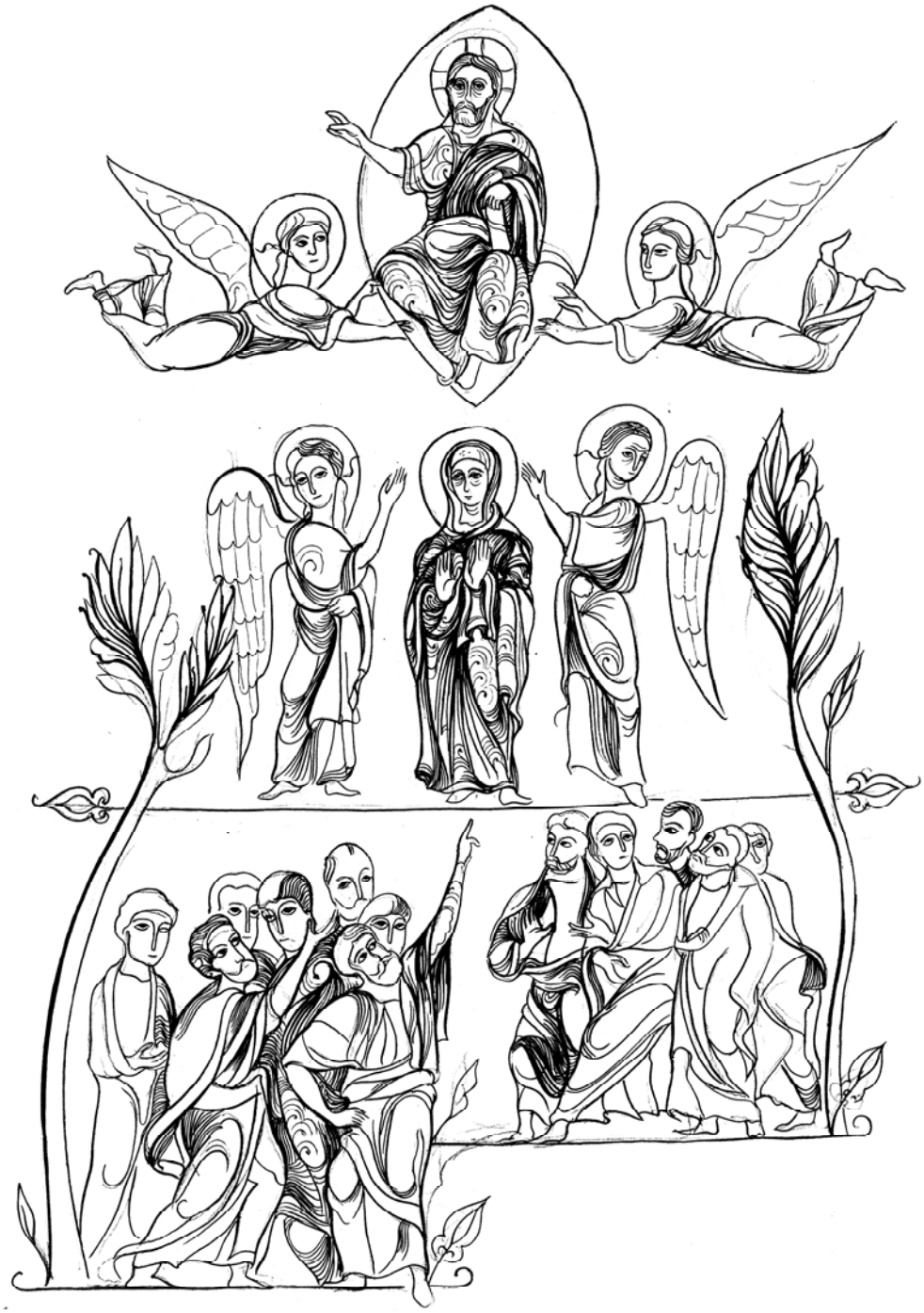

ამაღლება

მეექვსე კვირიაკის ხუთშაბათს
შემდგომად პასექისა - ამაღლება
უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

THE ASCENSION OF OR LORD JESUS CHRIST

ოხითა ხმად-დ

„ამაღლდი დიდებით"

The hymn in tone IV

"Thou Art Ascended"

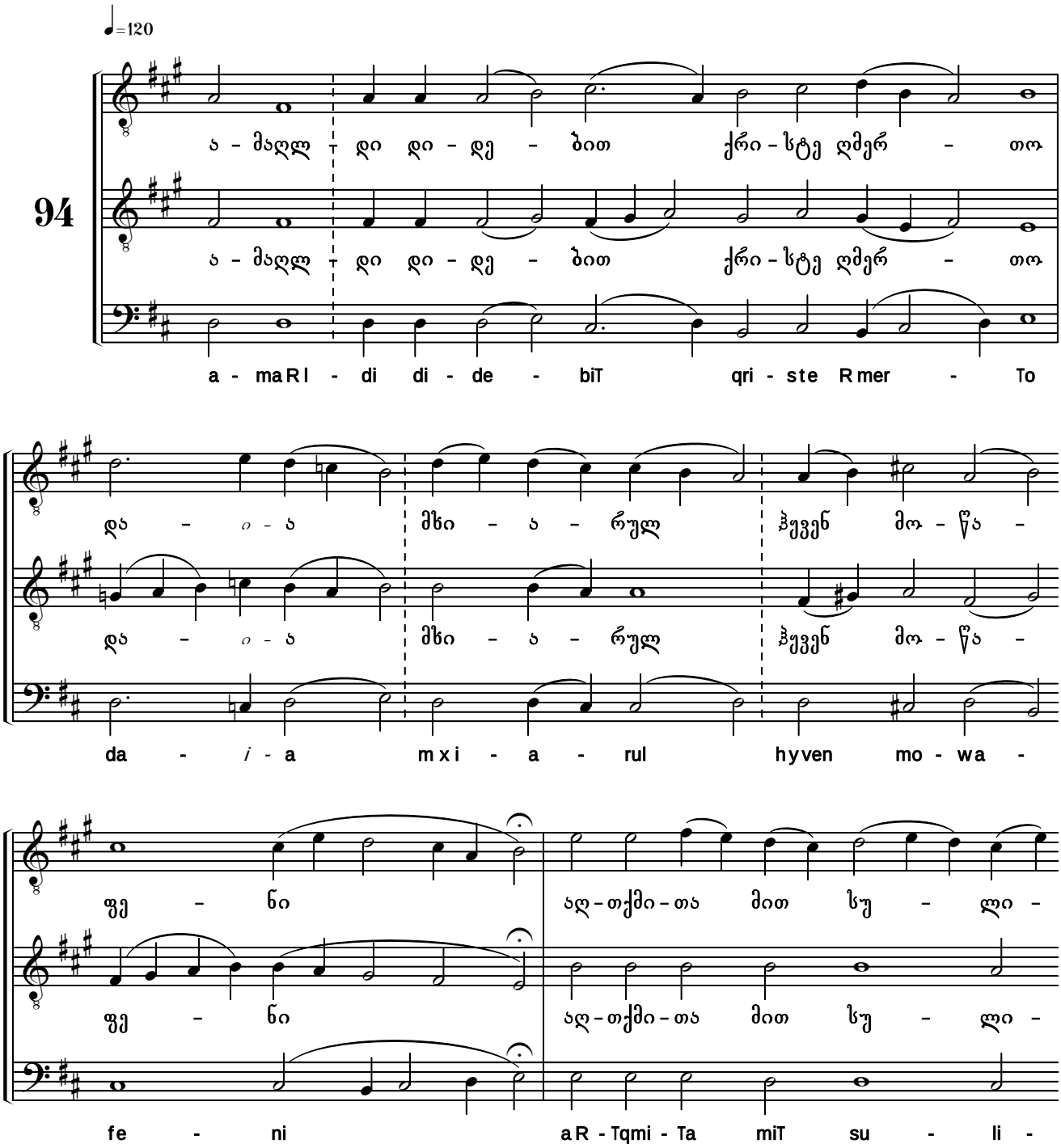

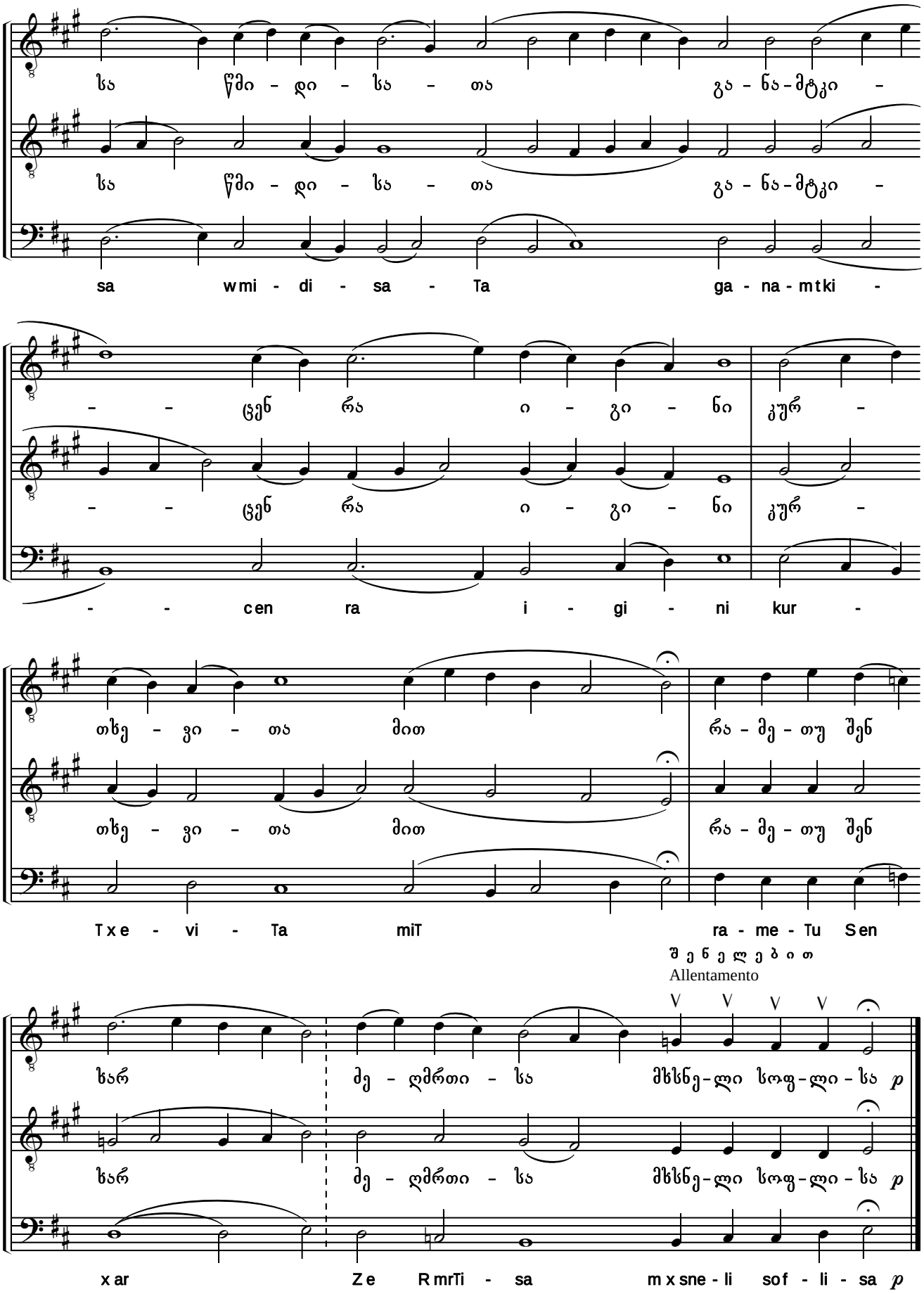
სა წმი - დი - სა - თა გა - ნა - მტკი -
sa wmi - di - sa - Ta ga - na - mtki -
- - ცენ რა ი - გი - ნი კურ -
- - cen ra i - gi - ni kur -
თხე - ვი - თა მით რა - მე - თუ შენ
Txe - vi - Ta miT ra - me - Tu Sen
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
ხარ მე - ღმრთი - სა მხსნე - ლი სოფ - ლი - სა p
xar Ze RmrTi - sa mxsne - li sof - li - sa p

სადიდებელი
The Exaltation

♩=104

95

გა - დი - დებთ შენ ცხოვ - რე - ბის მომ-

დი - დებთ შენ ცხოვ - რე - ბის მომ-

di - debT Sen c x ov - re - bis mom-

ცე - მე - ლო ქრი - სტე და ჰა-ტივს ვცემთ დი-დე-ბით ზე-ცად ა-მაღ-ლე-

ცე - მე - ლო ქრი - სტე და ჰა-ტივს ვცემთ დი-დე-ბით ზე-ცად ა-მაღ-ლე-

ce - me - lo qri - ste da pa - tivs vcemT di - de - biT ze - cad a - maR - le-

ბა - სა შენ - სა

ba - sa Sen - sa

წართქმით
recit.

რომ-ლი-თა ეოვლადწმიდა გვამი შენი საღმრთოთა დიდებით

rom - li - Ta yovladwmida gvami Seni sagmrToTa didebiT

ზომით
a tempo

ა - ღა - მაღ - - - - - ლე *p*

a - Ra - maR - - - - - - le *p*

შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento

მეცხრე გალობის ჩასართავი
The Refrain to the IX Canticle

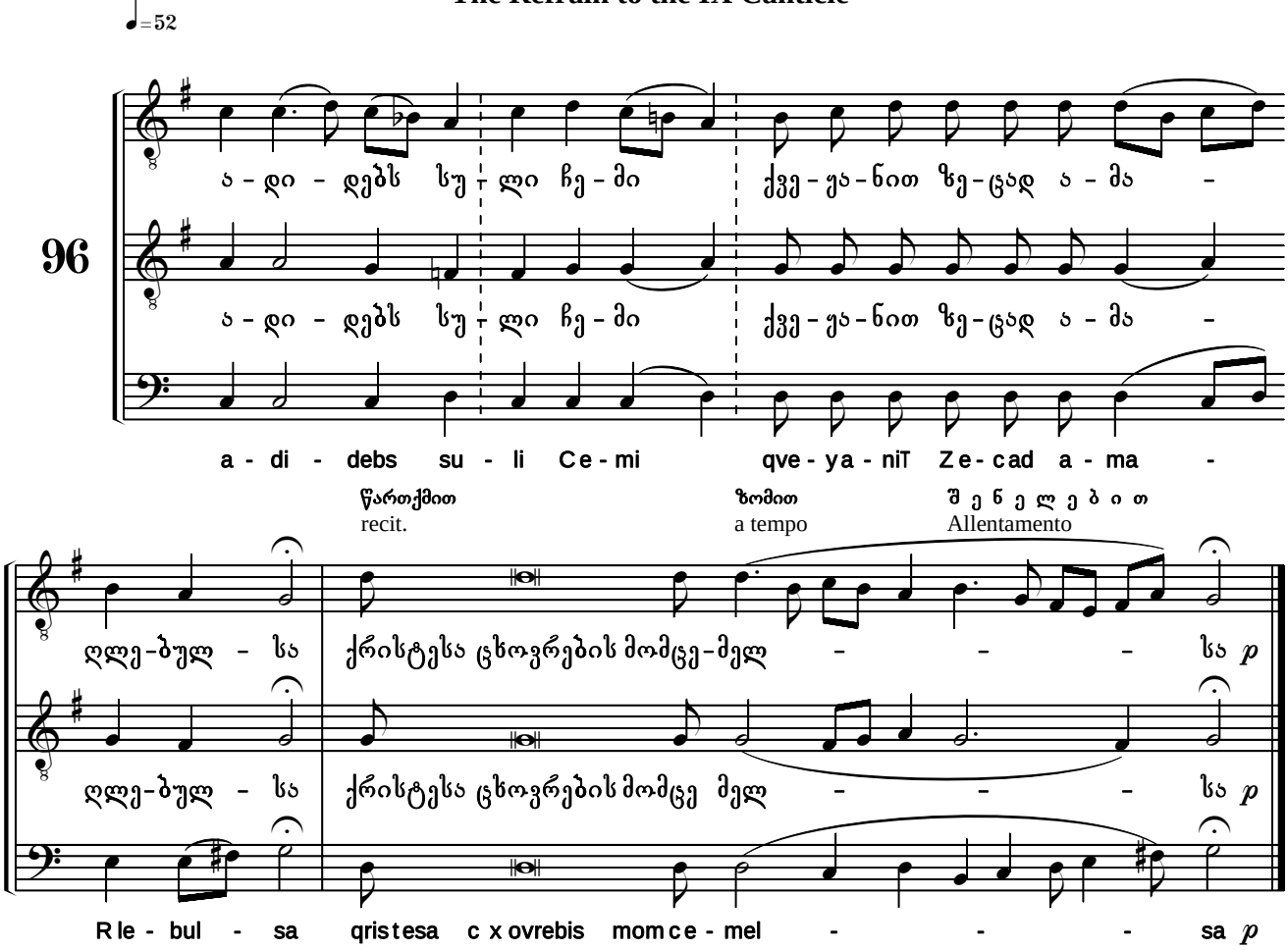

მეცხრე ძლისპირი
„ჰშევ ქალწულო"

IX Theme - Song
"Thee, Who above"

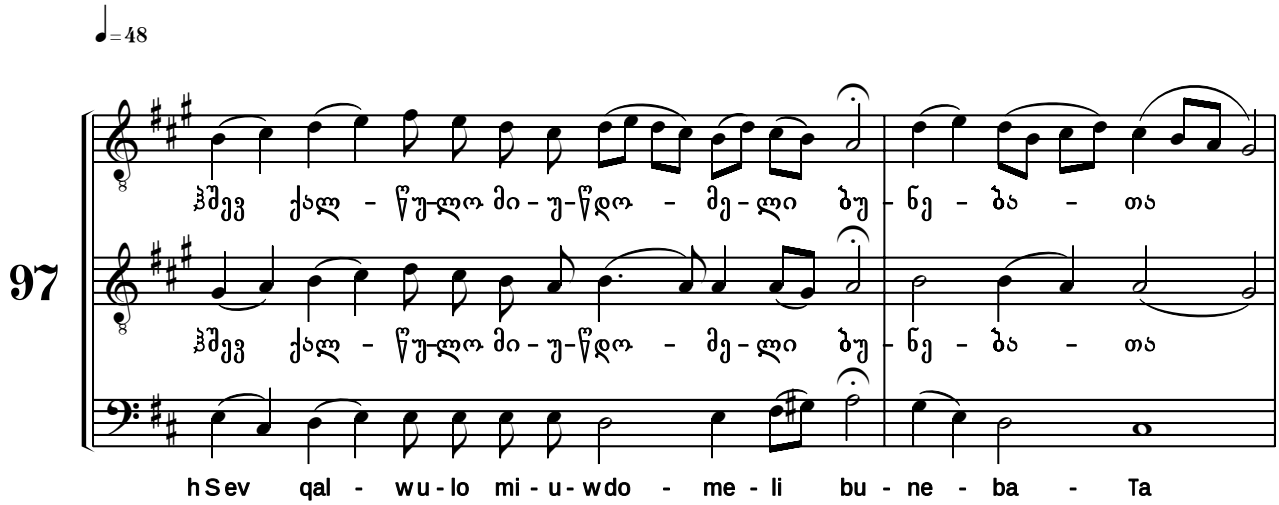

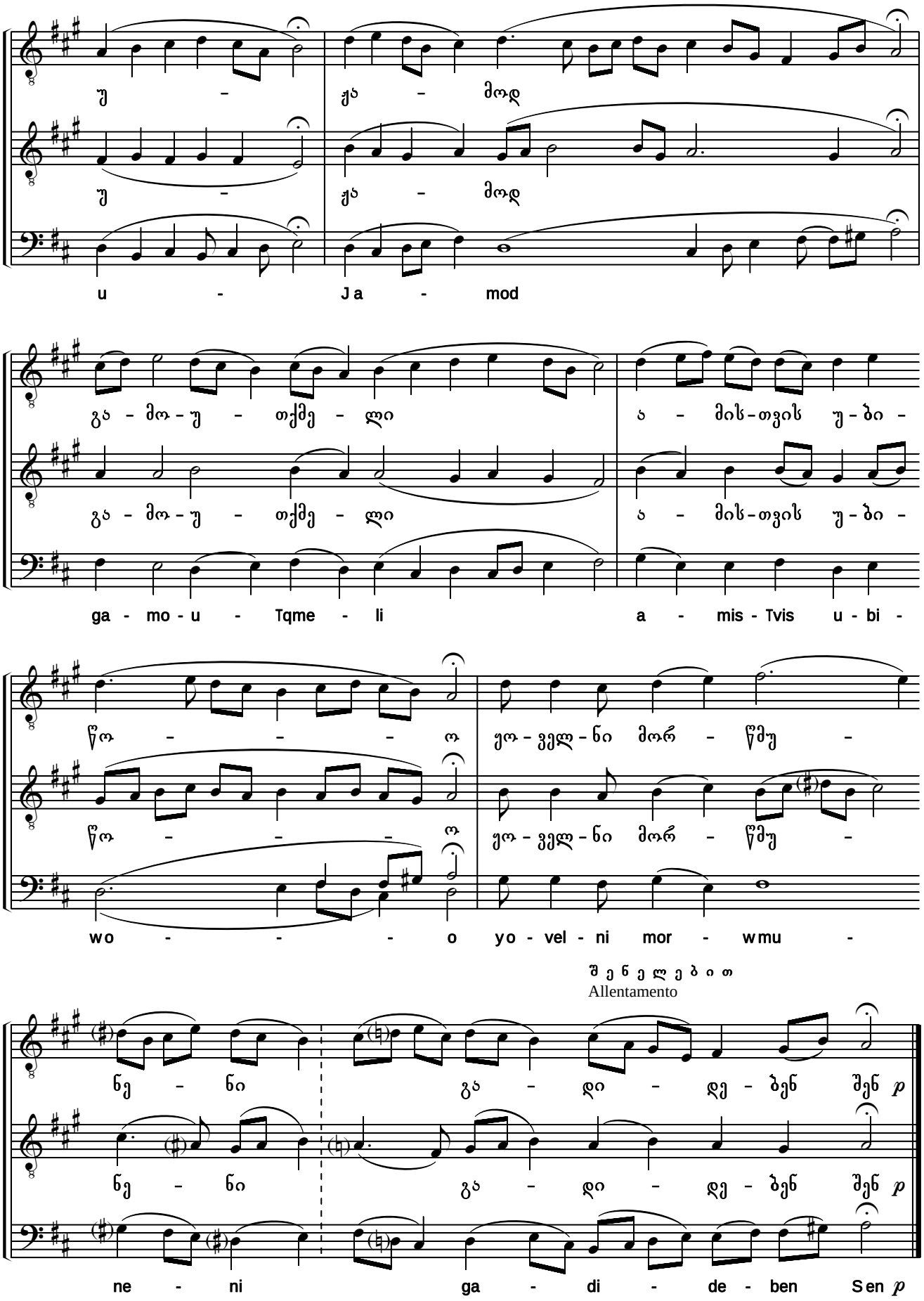
უ - ჟა - მოდ
u - Ja - mod
გა - მო - უ - თქმე - ლი ა - მის - თვის უ - ბი -
ga - mo - u - Tqme - li a - mis - Tvis u - bi -
წო - - - ო ეო - ველ - ნი მორ - წმუ -
wo - - - o yo - vel - ni mor - wmu -
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
ნე - ნი გა - დი - დე - ბენ შენ p
ne - ni ga - di - de - ben Sen p

II აღსავლის ჩასართავი *
Refrain to antiphon II

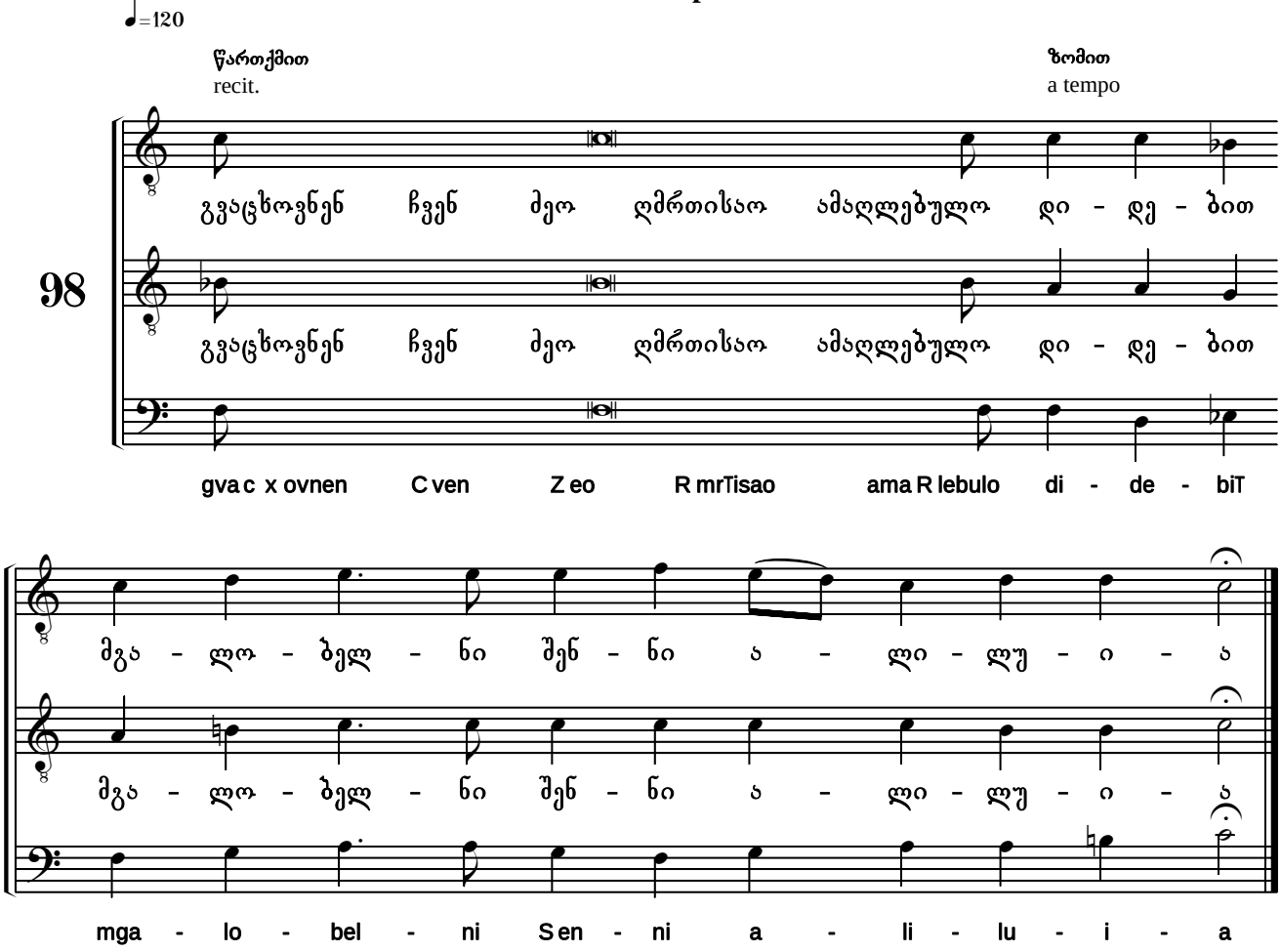

შესვლადი
„ამაღლდა ღმერთი"

The Introit
"God is Gone Up"

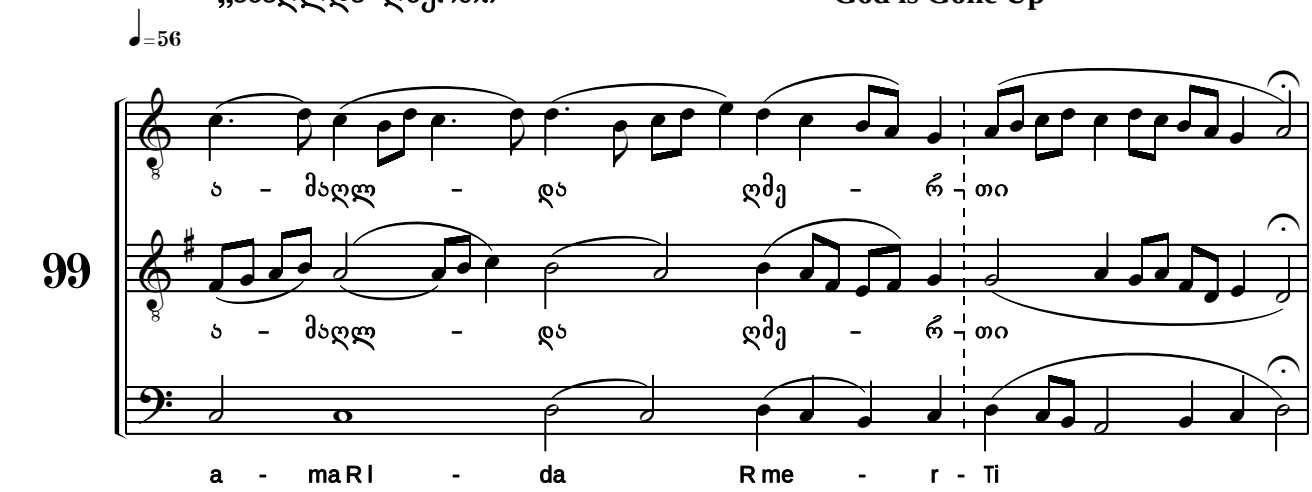

* I აღსავლის ჩასართავი იხილე რომელიმე საუფლო დღესასწაულის.

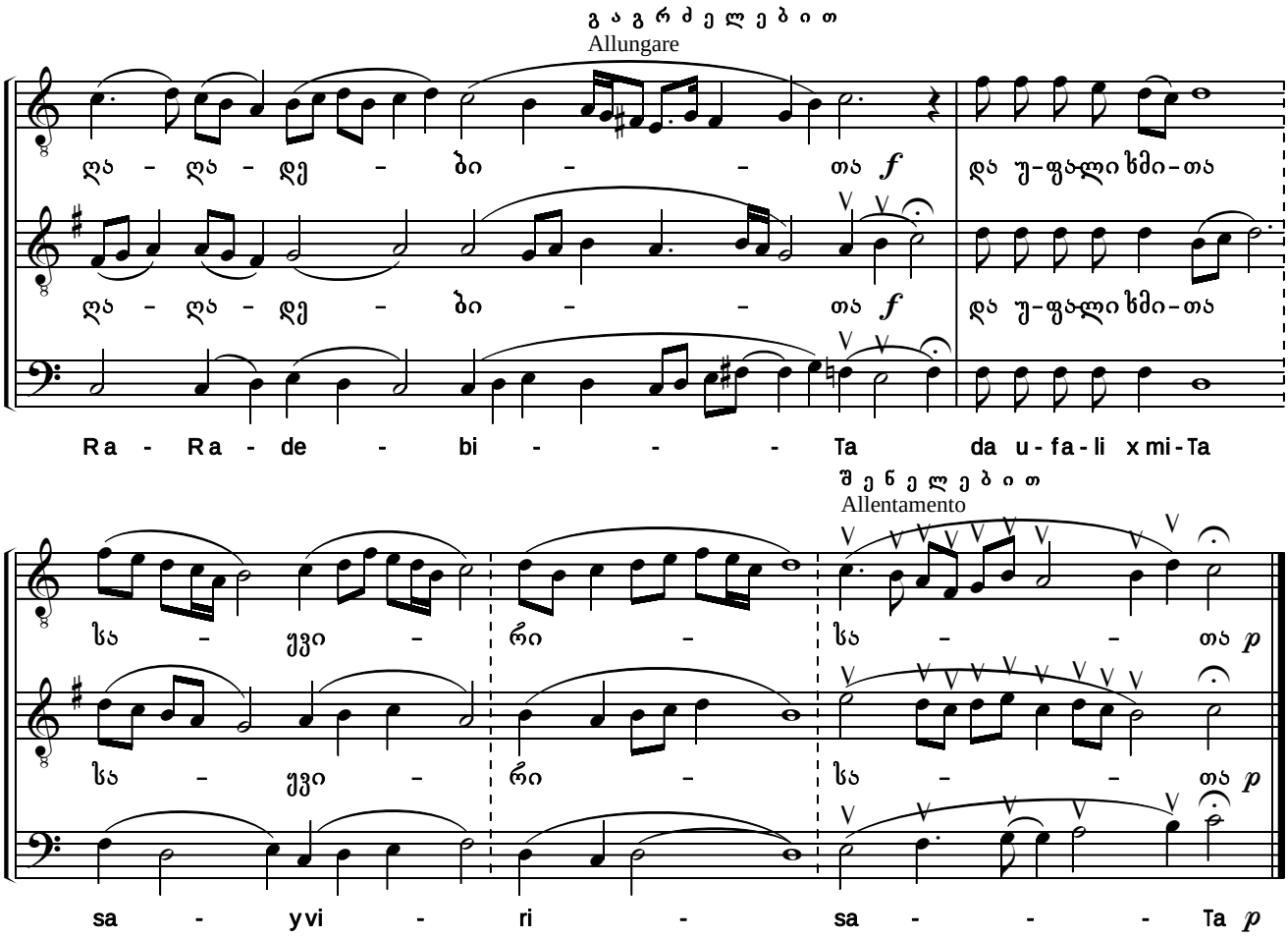

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-ზ
The Gradual of apostolic in tone VII

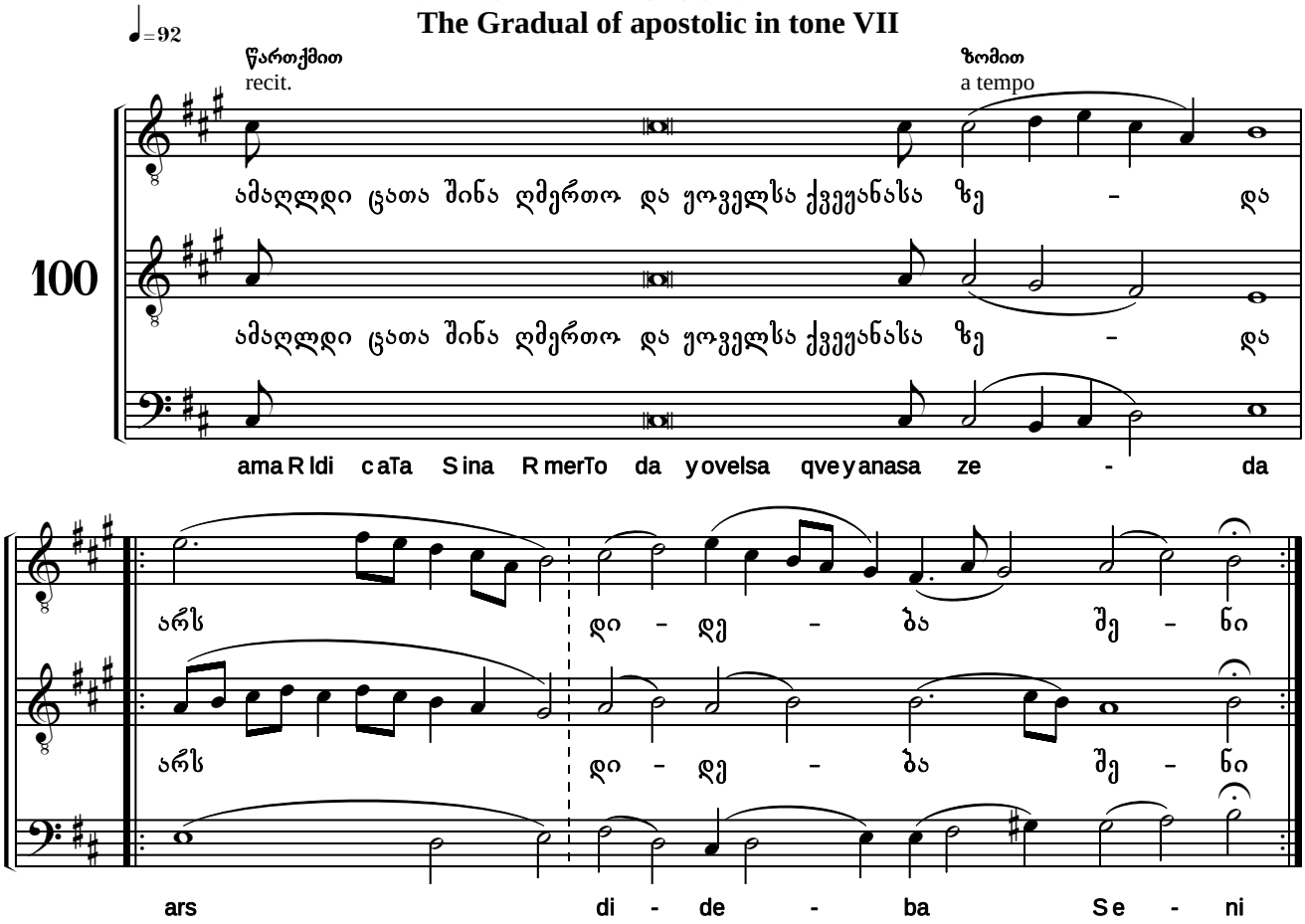

ამაღლების შემდგომ ხუთშაბათს - ხსენება ღირსისა მამისა ჩვენისა დავით გარეჯელისა

THE MEMORIAL THE VENERABLE FATHER
DAVID OF GAREDJI

ოხითა ხმაჲ-დ
(გამშვენებული)

„ოფლითა მით მოღვაწებისათა"

The hymn in tone IV
"With Thy Sweat"

♩=60

101

ო-ფლი-თა მით მო-ღვა-წე-ბი-სა-თა გან-ზა-ვე-ბულ-ნი

o - fli - Ta miT mo - Rva - we - bi - sa - Ta gan - za - ve - bul - ni

ცრემლ-თა წუა-რო-ნი აწ მი-უ-ჰურენ სა-

creml - Ta wya - ro - ni aw mi - u - pyren sa -

ვედ-რე-ბე-ლად მე-უ-ფე-სა

ved - re - be - lad me - u - fe - sa

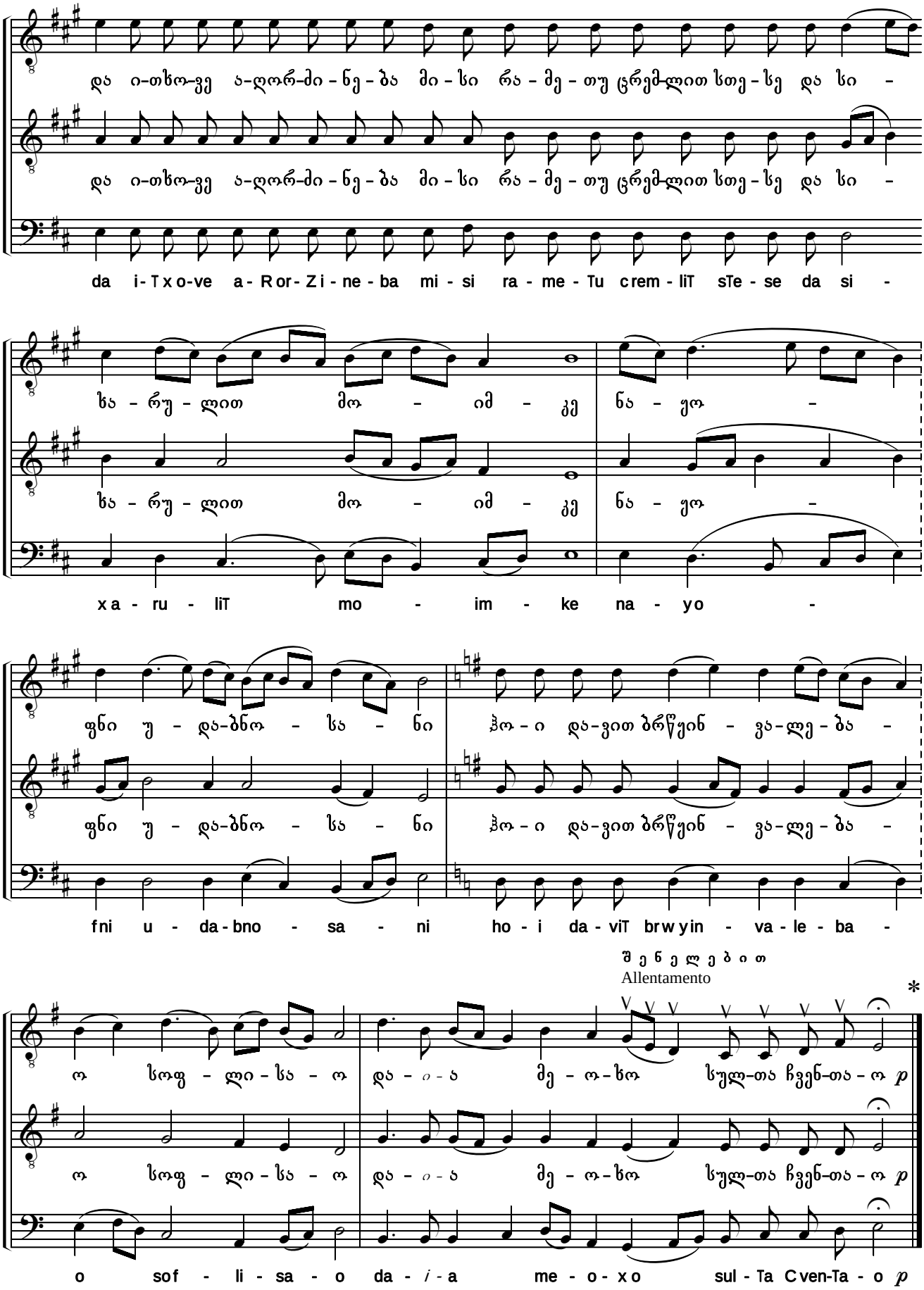

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 7 მაისს.

სულთმოფენობა

კვირიაკესა მეერგასესა - გარდამოსვლა ყოვლად წმიდისა სულისა სულთმოფენობა

THE FIFTIETH DAY FROM THE FASTER PENTECOST

ოხითა ხმაჲ-ჱ

„კურთხეულ ხარ შენ"

The hymn in tone VIII

"Blessed Art Thou"

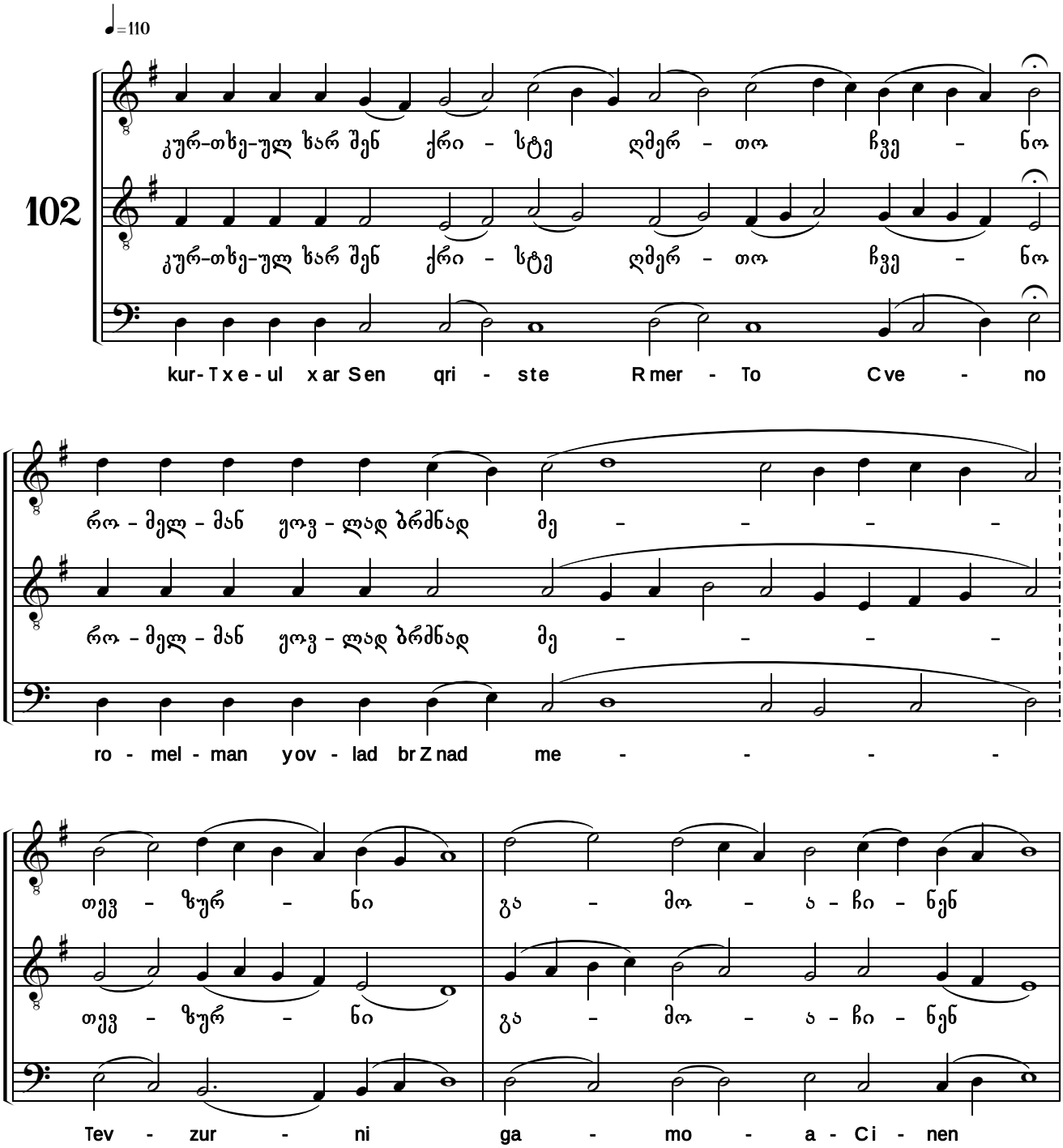

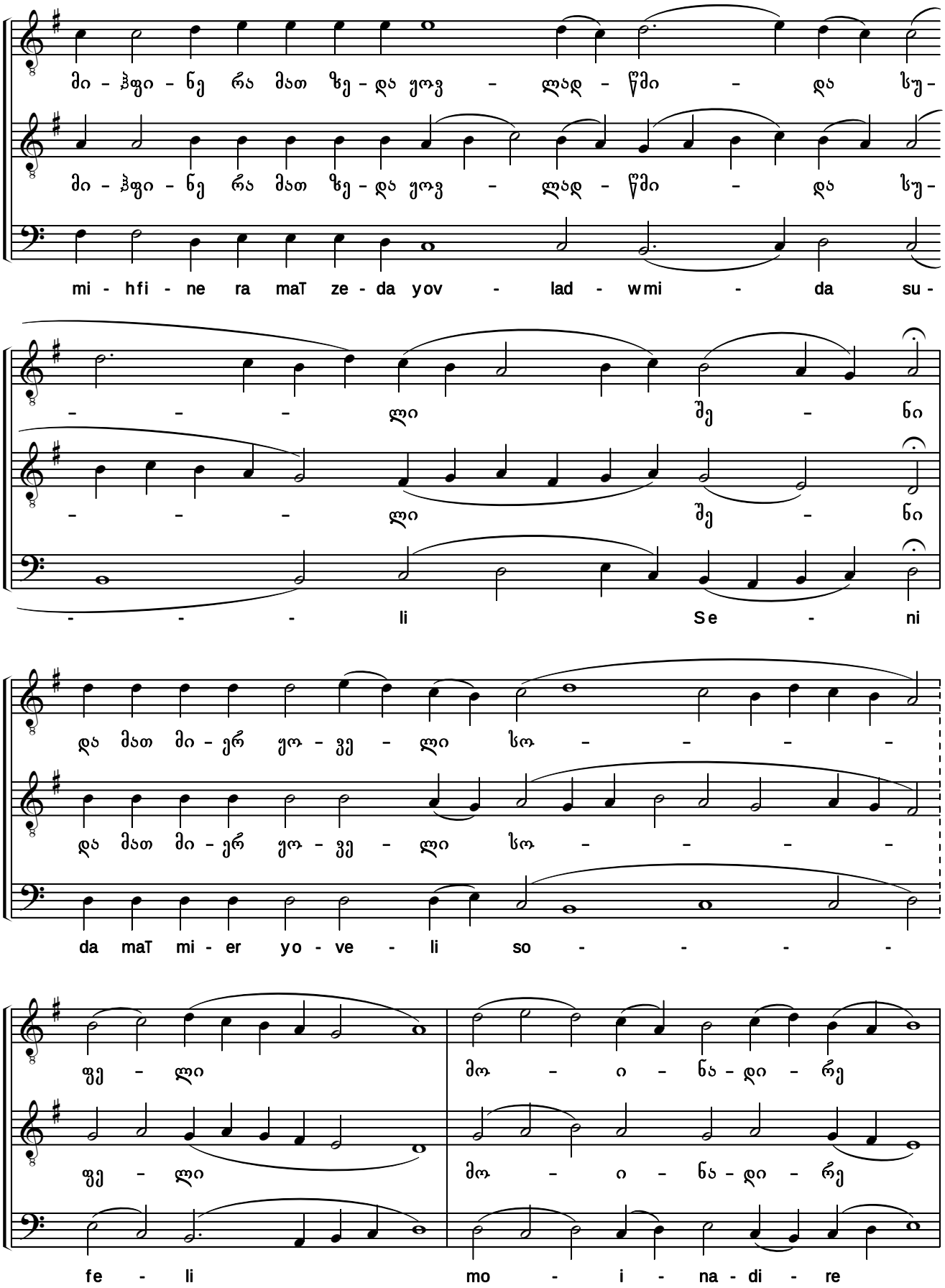
მი - ჰფი - ნე რა მათ ზე - და ყოვ - ლად - წმი - და სუ-
მი - ჰფი - ნე რა მათ ზე - და ყოვ - ლად - წმი - და სუ-
mi - hfi - ne ra maT ze - da yov - lad - wmi - da su -
- - - ლი შე - ნი
- - - ლი შე - ნი
- - - li Se - ni
და მათ მი - ერ ყო - ვე - ლი სო - - - -
და მათ მი - ერ ყო - ვე - ლი სო - - - -
da maT mi - er yo - ve - li so - - - -
ფე - ლი მო - ი - ნა - დი - რე
ფე - ლი მო - ი - ნა - დი - რე
fe - li mo - i - na - di - re

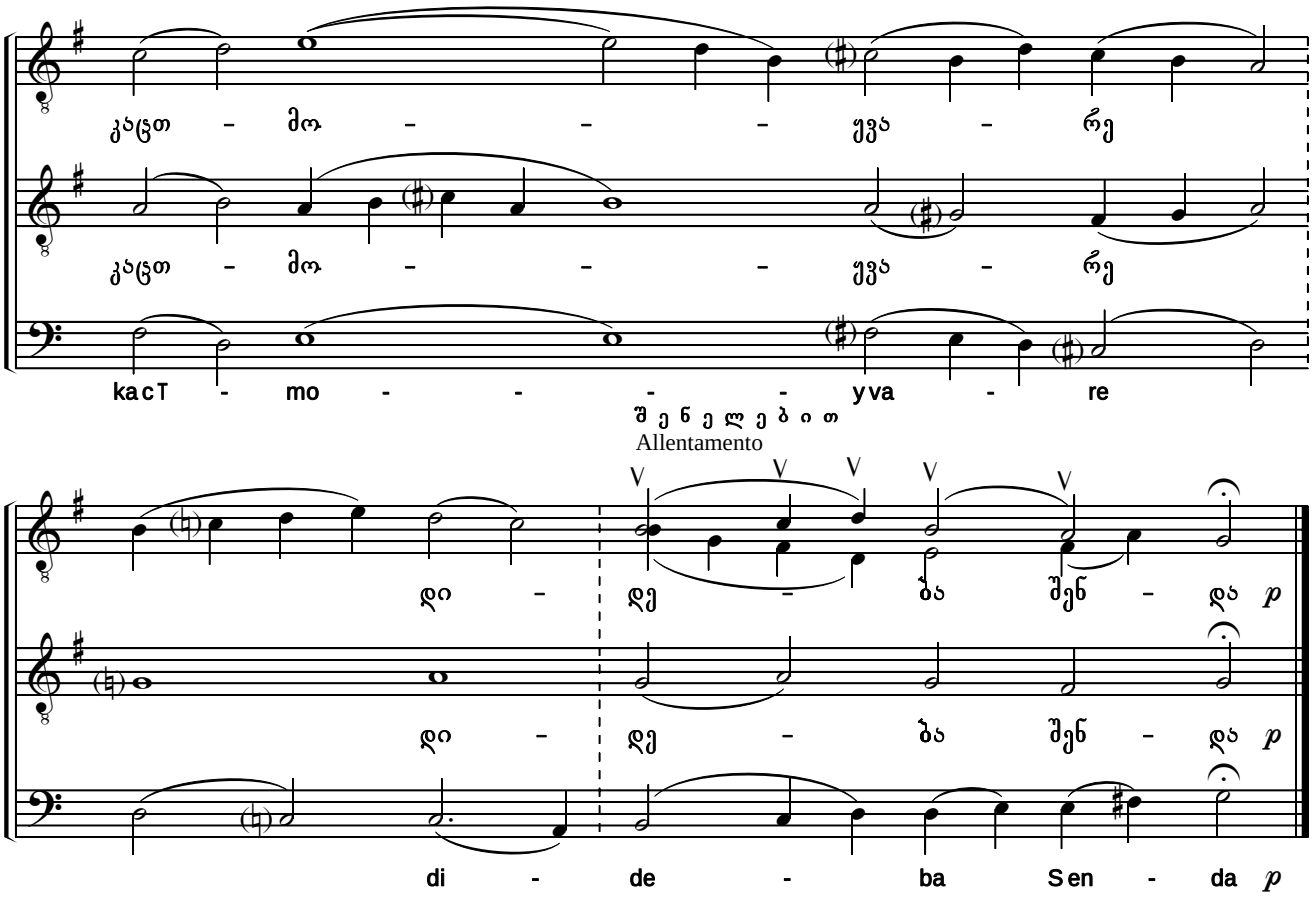

სადიდებელი
The Exaltation

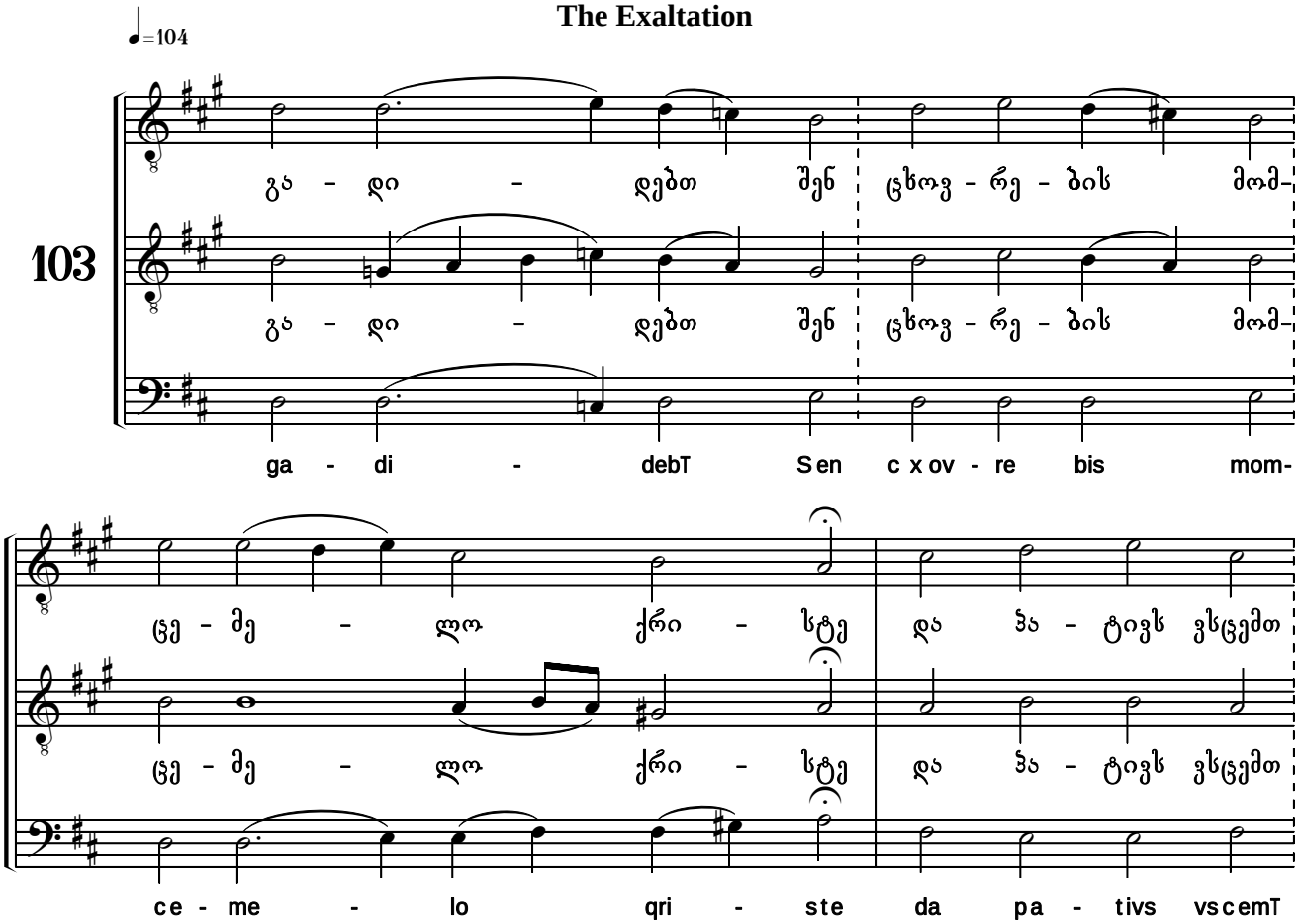

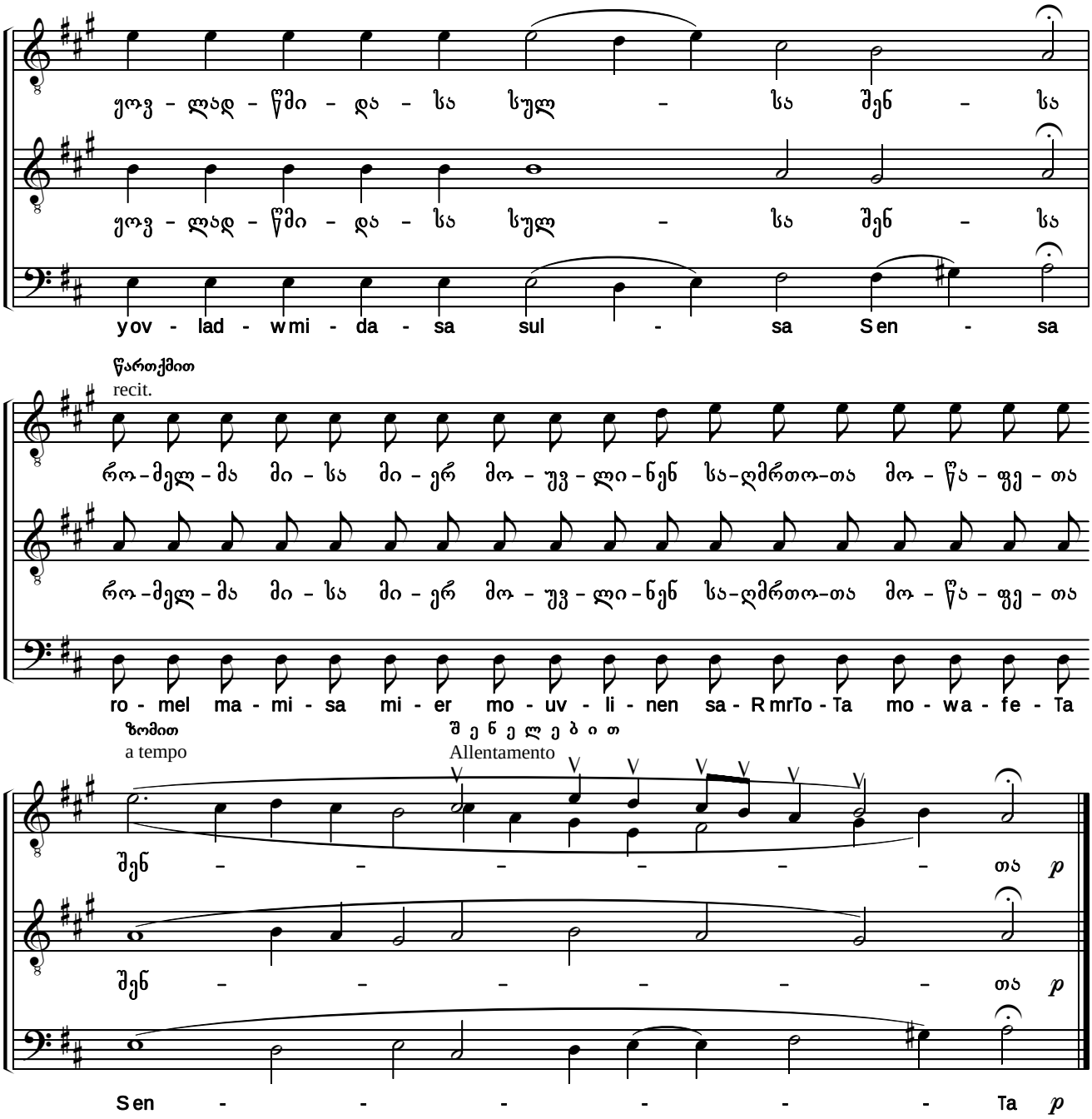

დასდებელი ხმად-ვ
„მეუფეო ზეცათაო"

The Stanza in tone VI
"O Heavenly King

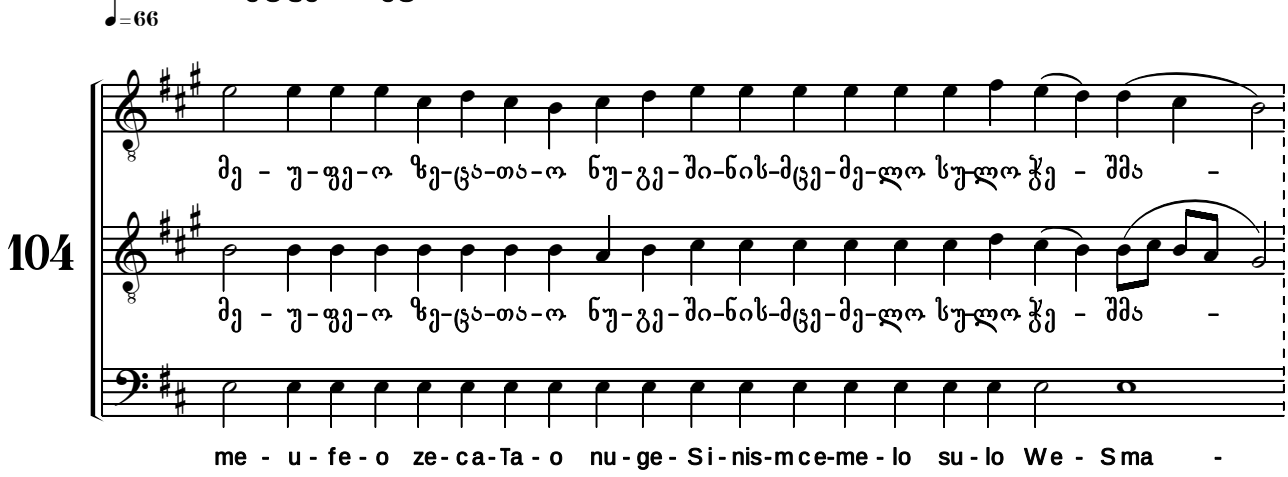

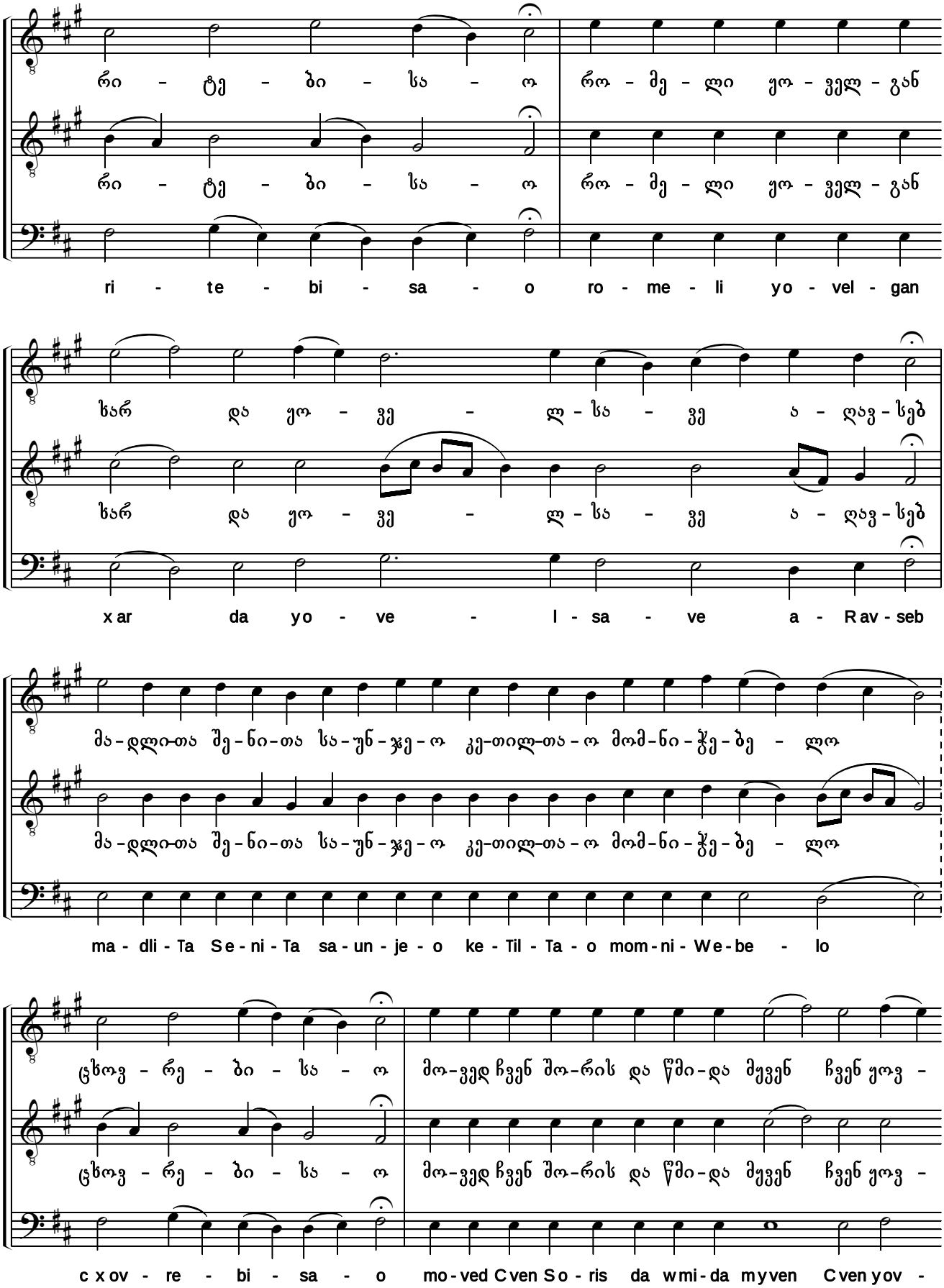
რი - ტე - ბი - სა - ო
რო - მე - ლი ო - ველ - გან
ri - te - bi - sa - o
ro - me - li yo - vel - gan
ხარ და ო - ვე - ლ - სა - ვე ა - ღავ - სებ
xar da yo - ve - l - sa - ve a - Rav - seb
მა - დლი - თა შე - ნი - თა სა - უნ - ჯე - ო კე - თილ - თა - ო მომ - ნი - ჯე - ბე - ლო
ma - dli - Ta Se - ni - Ta sa - un - je - o ke - Til - Ta - o mom - ni - We - be - lo
ცხოვ - რე - ბი - სა - ო
მო - ვედ ჩვენ შო - რის და წმი - და მევენ ჩვენ ოვ -
c x ov - re - bi - sa - o
mo - ved Cven So - ris da wmi - da myven Cven yov -

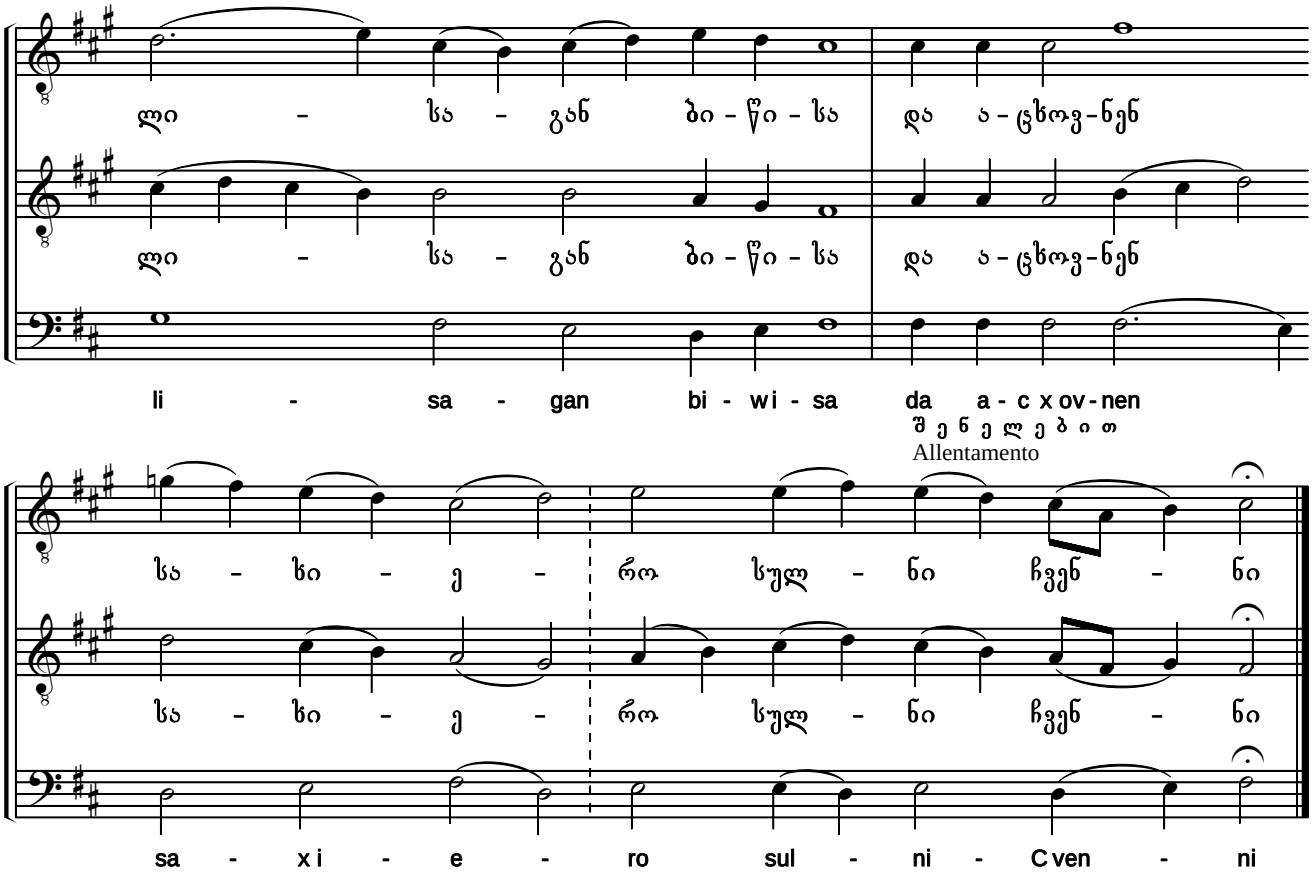

მეცხრე გალობის ჩასართავი
The Refrain to the IX Canticle

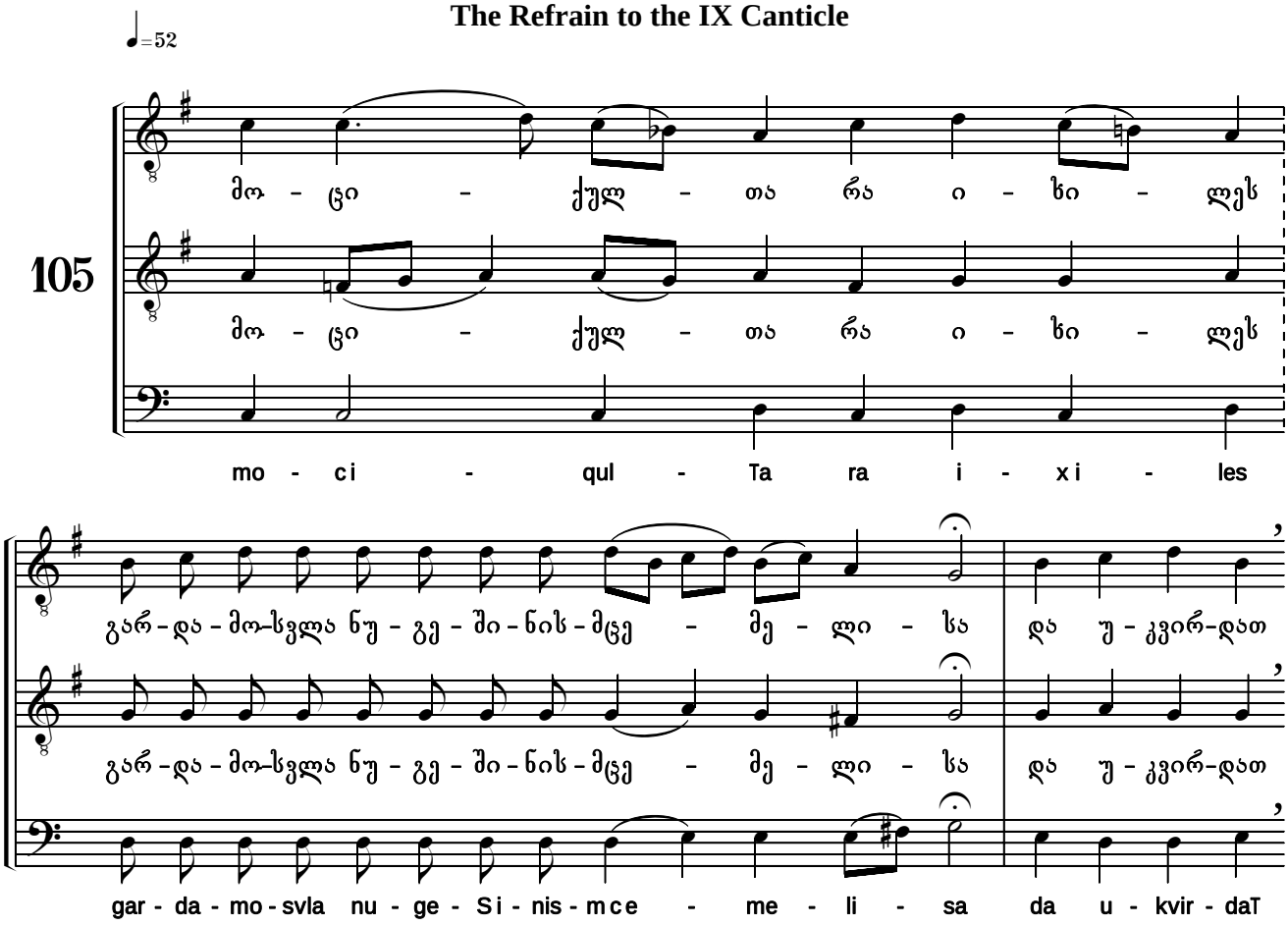

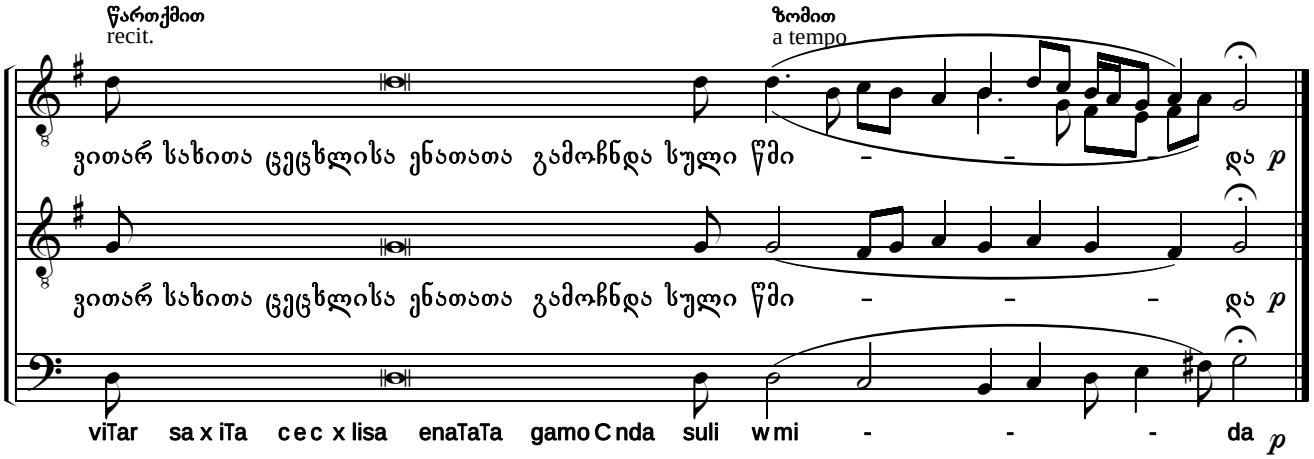

მეცხრე გალობის ა ძლისპირი *
„მტვირთველმან გამოუცდელად"

IX Theme I Theme - Song
"O Maiden Birth-giver"

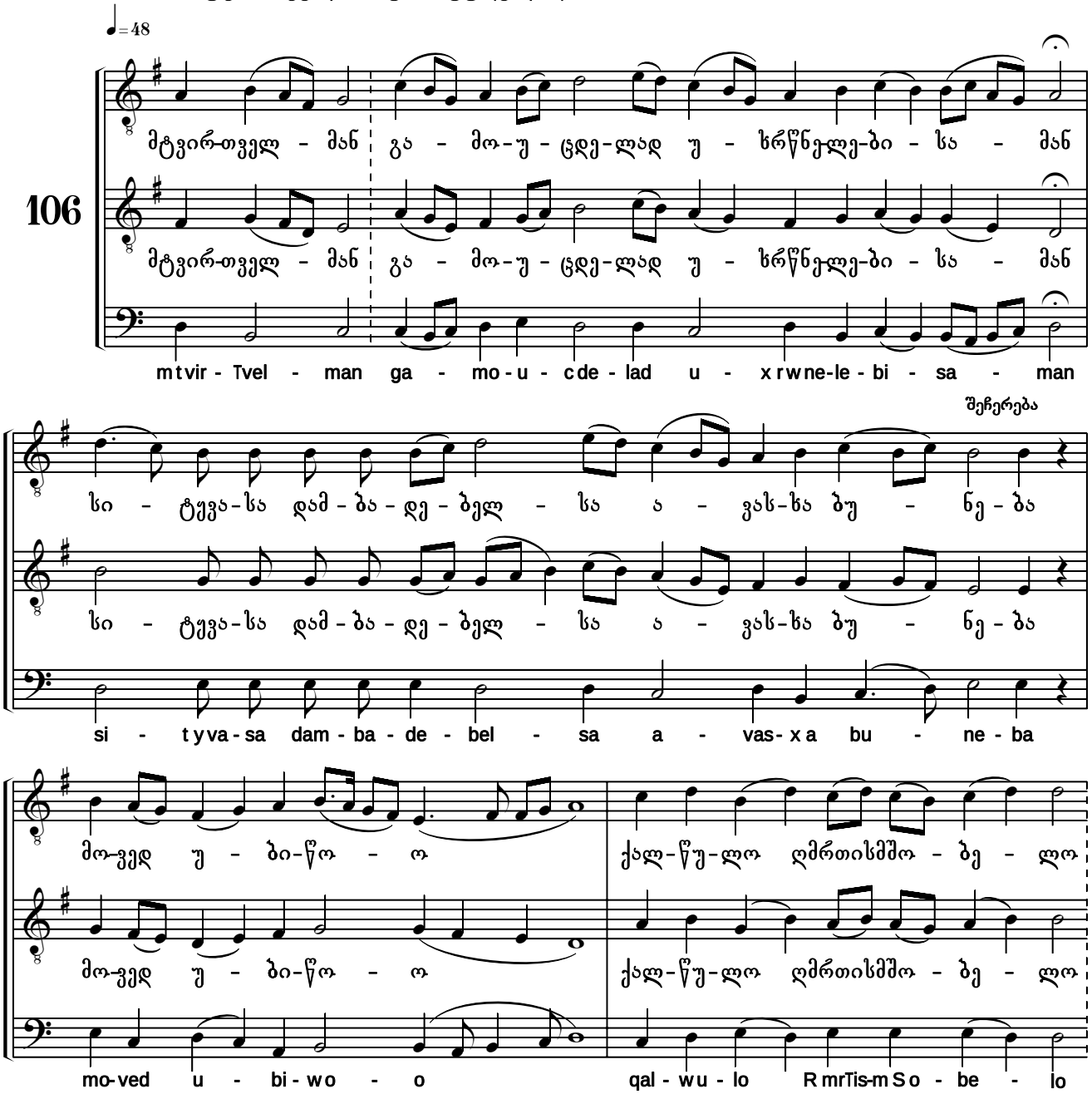

* ცისკარზე იგალობება ჩასართავი და ძლისპირი „მტვირთველმან გამოუცდელად".

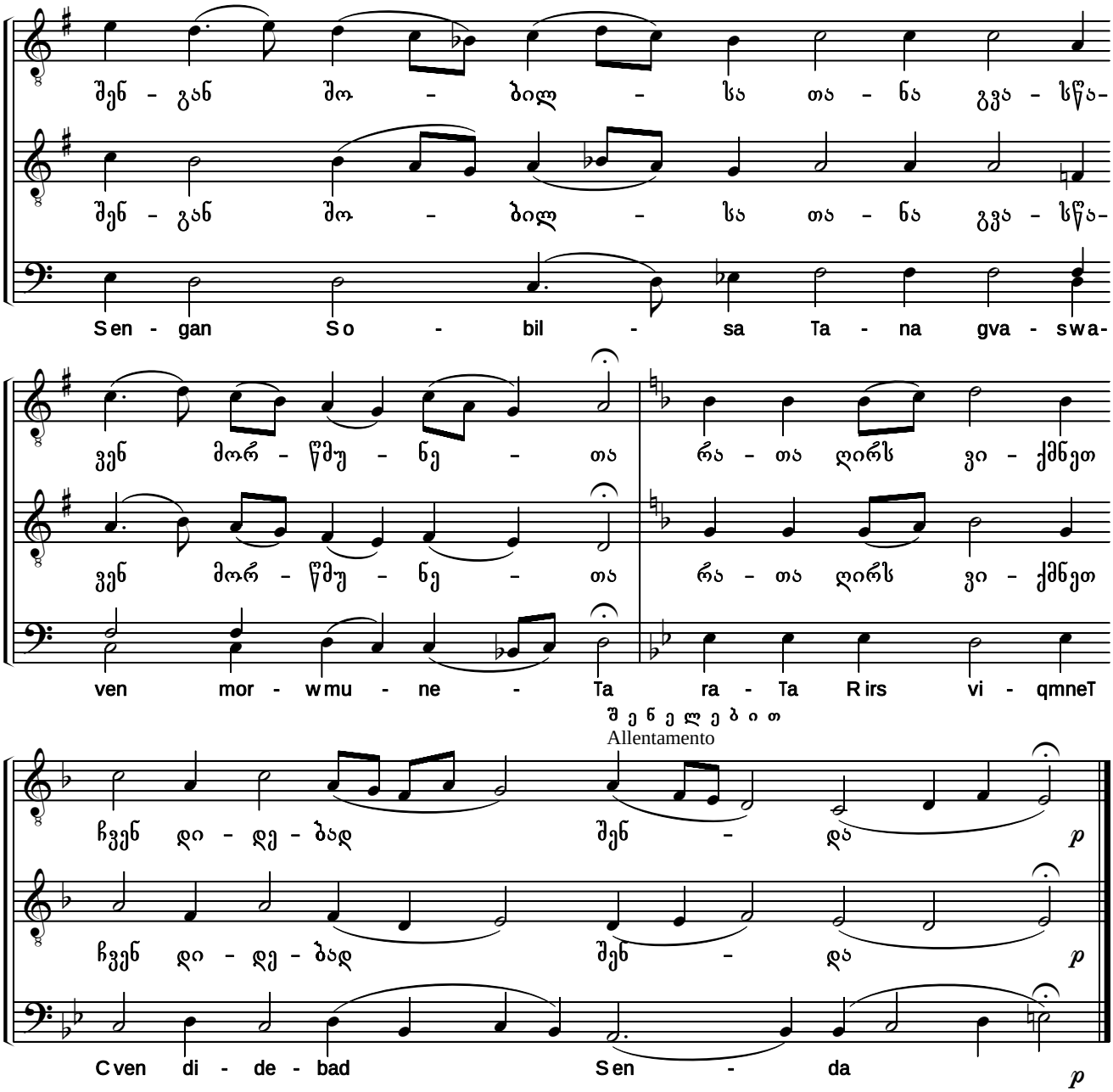

მეცხრე გალობის ბ ძლისპირი *
„გიხაროდენ შენ წმიდაო დედოფალო"

IX Canticle II Theme - Song
"Hail, O Queen"

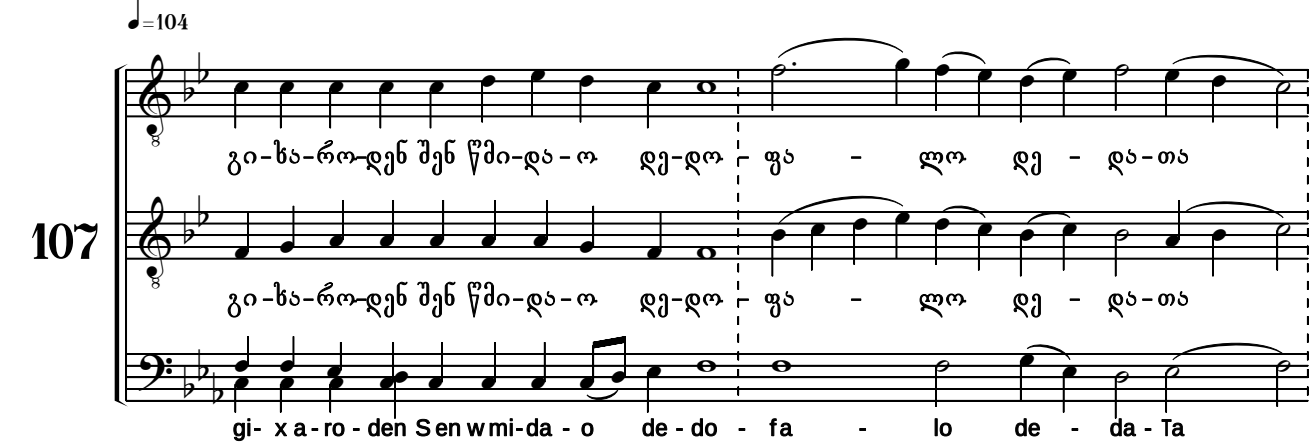

* წირვაზე იგალობება იგივე ჩასართავი და ძლისპირი „გიხაროდენ შენ წმიდაო დედოფალო".

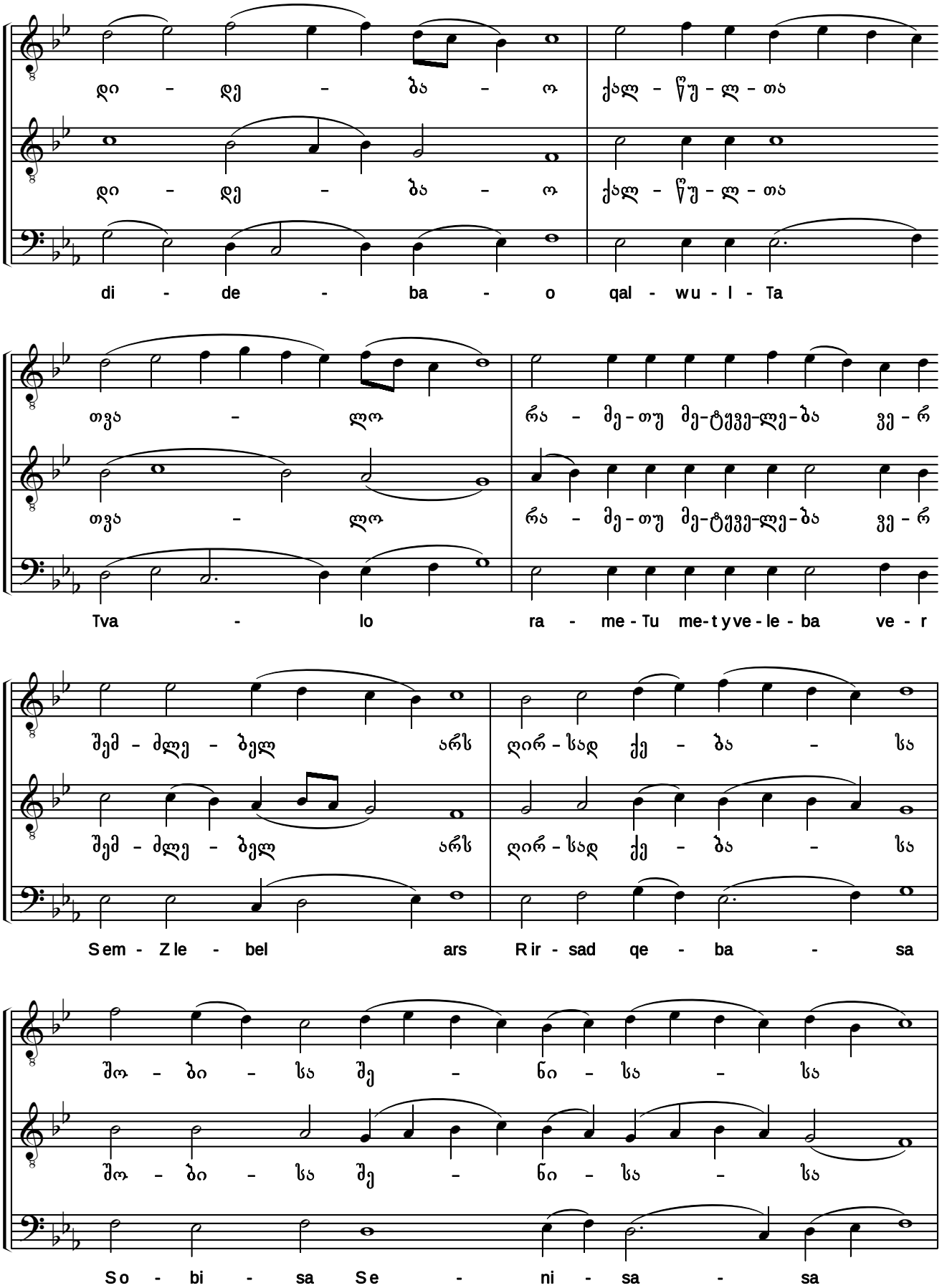
დი - დე - ბა - ო ქალ - წუ - ლ - თა
di - de - ba - o qal - wu - l - Ta
თვა - ლო რა - მე - თუ მე-ტყვე-ლე-ბა ვე - რ
Tva - lo ra - me - Tu me-t yve - le - ba ve - r
შემ - ძლე - ბელ არს ღირ - სად ქე - ბა - სა
Sem - Z le - bel ars R ir - sad qe - ba - sa
შო - ბი - სა შე - ნი - სა - სა
So - bi - sa Se - ni - sa - sa

ა - მის - თვის სარ - წმუ - ნო - ე -

ა - მის - თვის სარ - წმუ - ნო - ე -

a - mis - Tvis sar - wmu - no - e -

შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento

ბით გა - დი - დებთ შენ *p*

ბით გა - დი - დებთ შენ *p*

biT ga - di - debT Sen *p*

II აღსავლის ჩასართავი *
Refrain to antiphon II

♩=130

108

წართქმით
recit.

ზომით
a tempo

გვაცხოვნენ ჩვენ ნუგეშინის მცემელო სა-ხი-ე-რო მგალობელ-ნი შენ-ნი ა-ლი-ლუ-ი-ა

გვაცხოვნენ ჩვენ ნუგეშინის მცემელო სა-ხი-ე-რო მგალობელ-ნი შენ-ნი ა-ლი-ლუ-ი-ა

gvac x ovnen Cven nuge Sinis m cemelo sa- x i - e - ro mga - lo - bel - ni Sen - ni a - li - lu - i - a

* I აღსავლის ჩასართავი იხილე რომელიმე საუფლო დღესასწაულის.

შესვლადი
„ამაღლდი უფალო"

The Introit
"Exalted Be Thou"

♩=56

109

ა-მაღლ-დი უ-ფა-
ა-მაღლ-დი უ-ფა-
a-maRl-di u-fa-

ლო მა-ლი-თა შე-ნი-
ლო მა-ლი-თა შე-ნი-
lo Za-li-Ta Se-ni-

გაგრძელებით
Allungare

-----თა *f* უ-გალობ-დე და ვა-ქებ-დე მლი-ე-
-----თა *f* უ-გალობ-დე და ვა-ქებ-დე მლი-ე-
---Ta u-ga-lob-de da va-qeb-de Zli-e-

*

რე-ბა-თა შენ-თა *p*
რე-ბა-თა შენ-თა *p*
re-ba-Ta-Sen-Ta *p*

* „რაოდენთა ქრისტეს მიერ"იხილე **25** დეკემბერს.
წარდგომა სამოციქულოსი იხილე **26** სექტემბერს.

24 ივნისს შობა - წმიდისა დიდებულისა იოანე ნათლისმცემელისა

June 24 - THE NATIVITY OF
St.JOHN FORERUNNER

ოხითა ხმაჲ-დ *

„წინასწარმეტყველო და წინამორბედო"

The hymn in tone IV

"Prophet and Forerunner"

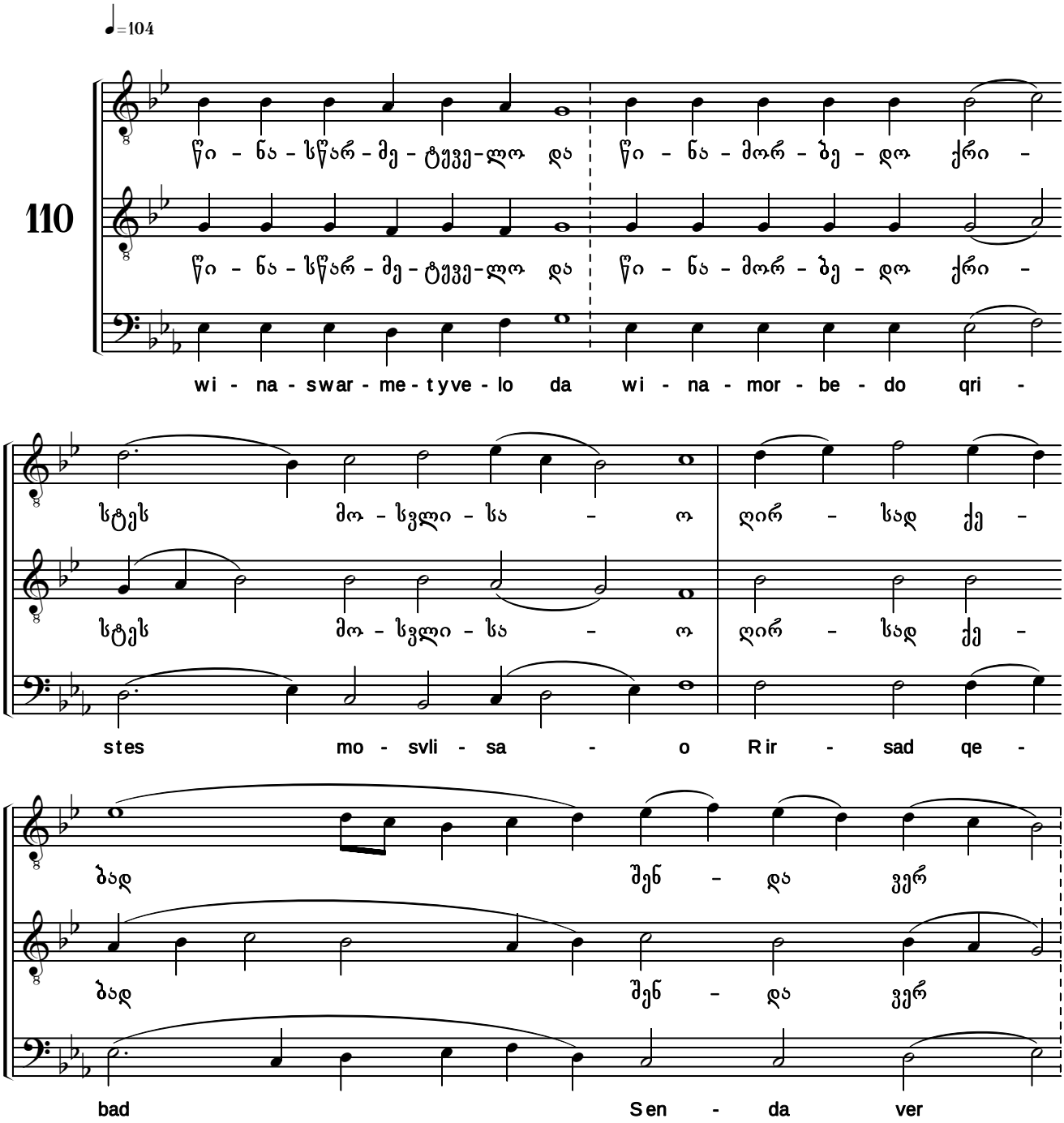

* ეს საგალობელი მოცემულია გამარტივებული სახით.

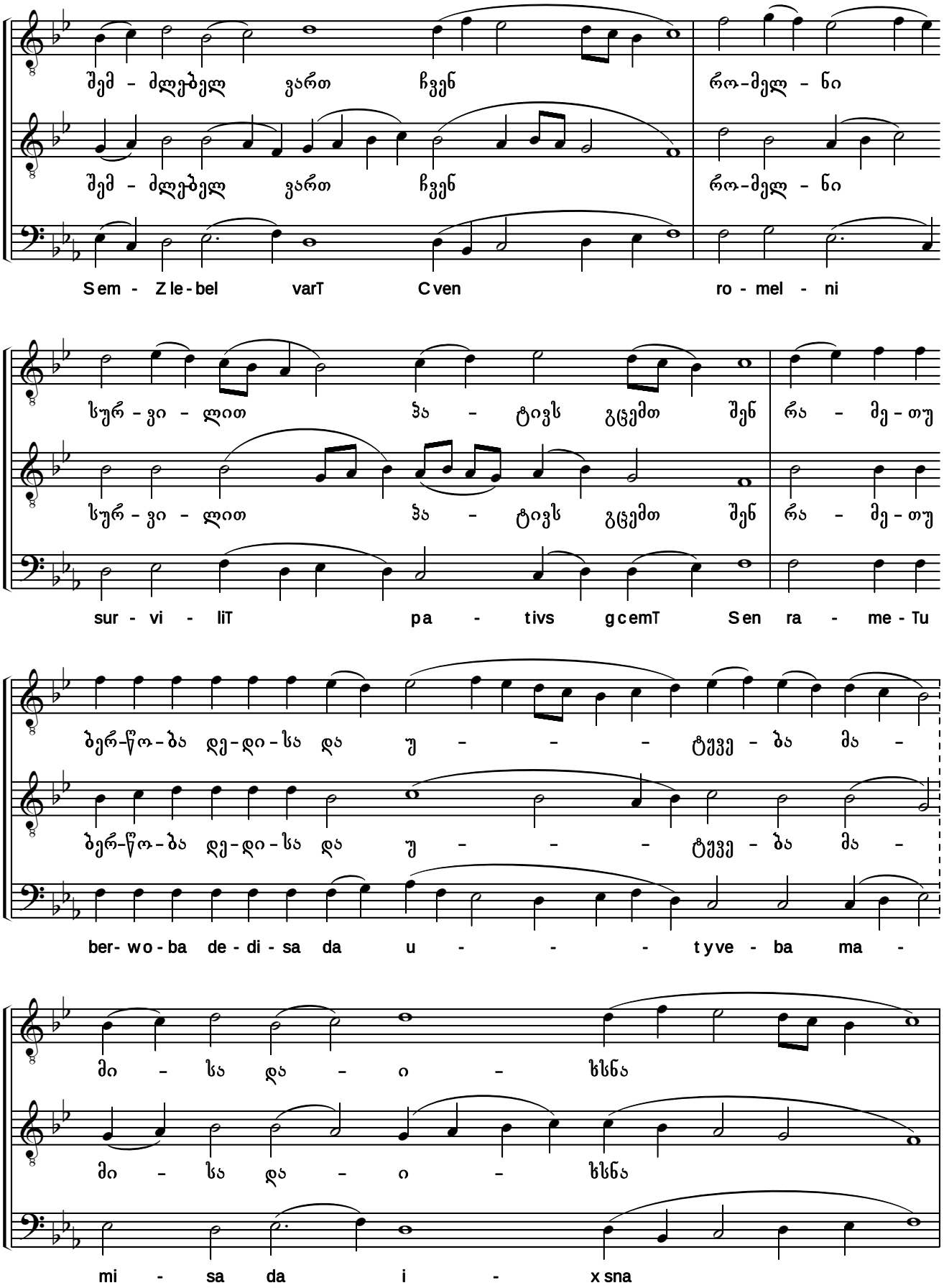
შემ - ძლეჰბელ ვართ ჩვენ რო-მელ - ნი
Sem - Zle-bel varT Cven ro - mel - ni
სურ - ვი - ლით ჰა - ტივს გცემთ შენ რა - მე - თუ
sur - vi - liT pa - tivs gcemT Sen ra - me - Tu
ბერ-წო-ბა დე-დი-სა და უ - - - ტყვე - ბა მა -
ber- wo - ba de - di - sa da u - - - tyve - ba ma -
მი - სა და - ი - ხსნა
mi - sa da i - xsna

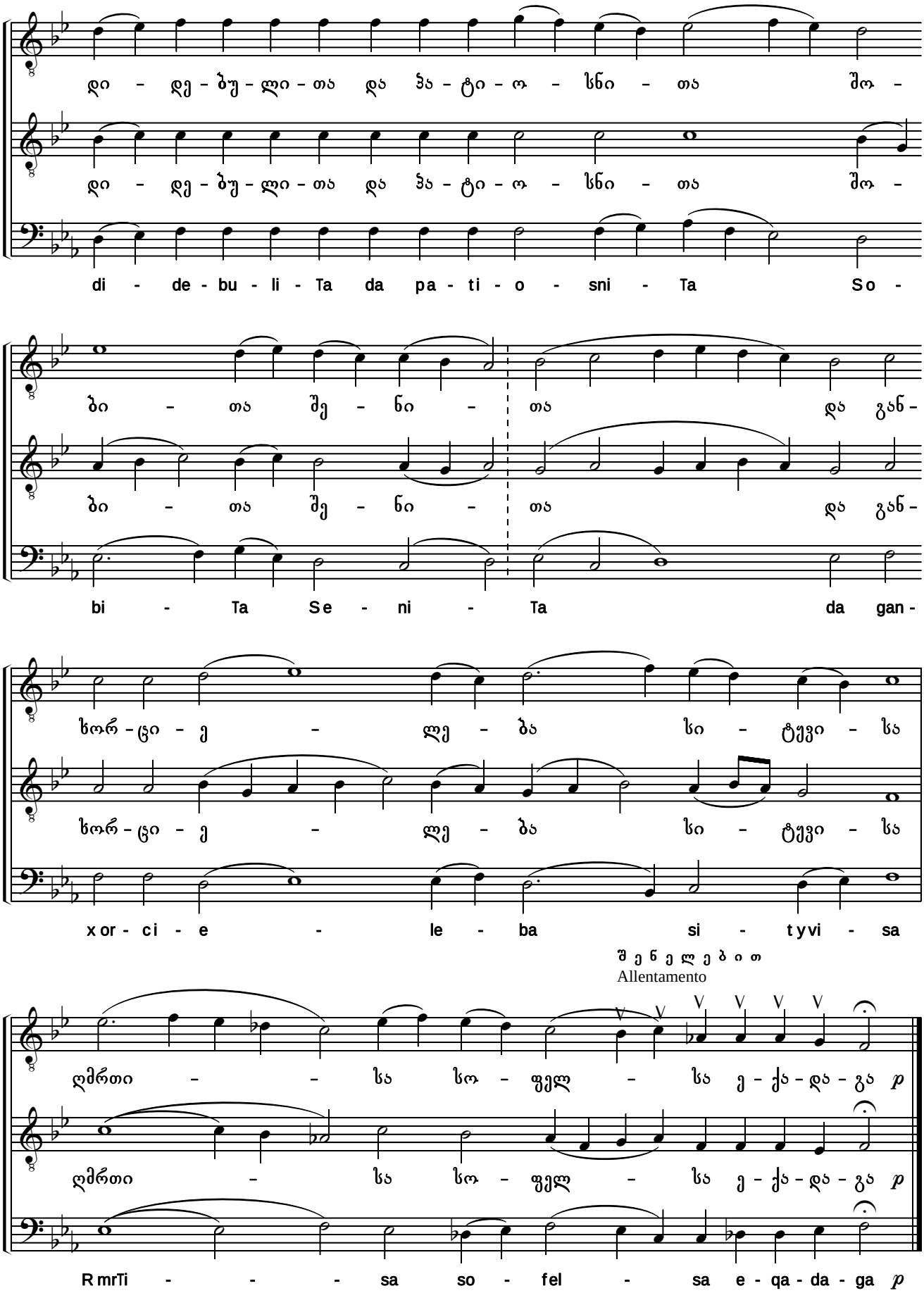
დი - დე - ბუ - ლი - თა და ჰა - ტი - ო - სნი - თა შო -
di - de - bu - li - Ta da pa - ti - o - sni - Ta So -
ბი - თა შე - ნი - თა და გან -
bi - Ta Se - ni - Ta da gan -
ხორ - ცი - ე - ლე - ბა სი - ტყვი - სა
xor - ci - e - le - ba si - tyvi - sa
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
ღმრთი - - სა სო - ფელ - სა ე - ქა - და - გა p
RmrTi - - - sa so - fel - sa e - qa - da - ga p

სადიდებელი

(გამშვენებული)

The Exaltation

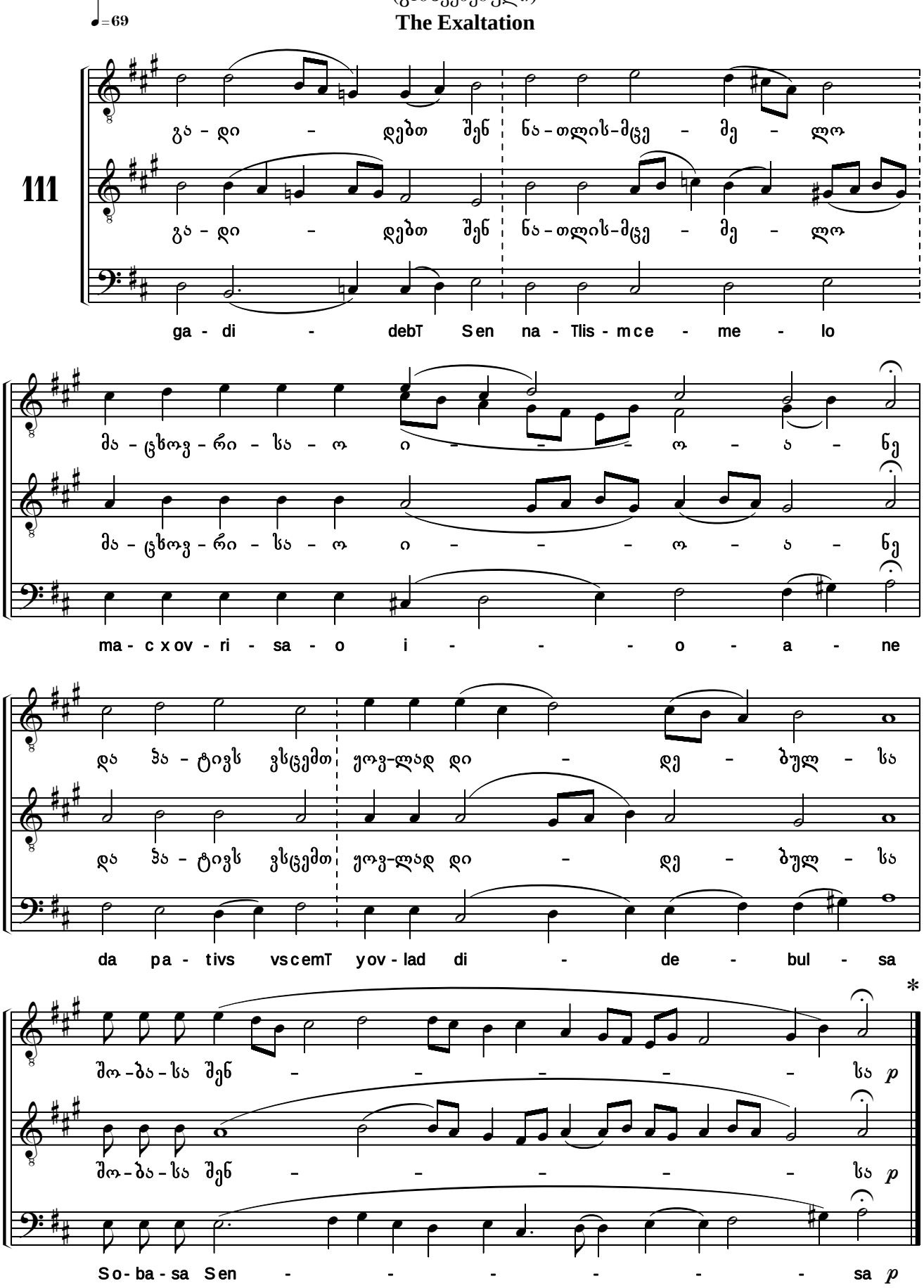

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 10 ნოემბერს.

27 ივნისს - ხსენება
წმიდისა მამისა გიორგი მთაწმინდელისა

June 27 - THE MEMORIAL VENERABLE FATHER GEORGE OF MTATSMINDA

ოხითა ხმაჲ-ე *
(გამშვენებული)
„ფშვის ქვეყანა"

The hymn in tone V
"Rejoices the Earth"

♩=92

112

ფშვის ქვე - ყა-ნა ქართ-ლი-სა სუნ-ნე-ლე-ბი-თა გად-მო-თარ-გმა-ნე-ბა-
ფშვის ქვე - ყა-ნა ქართ-ლი-სა სუნ-ნე-ლე-ბი-თა გად-მო-თარ-გმა-ნე-ბა-
f Svis qve - ya-na qarT-li-sa sun-ne-le-bi-Ta gad-mo-Tar-gma-ne-ba-

თა წე-რილ-თა შენ-თა-თა
თა წე-რილ-თა შენ-თა-თა
Ta we-ril-Ta Sen-Ta-Ta

და უ-მე-ცრე-ბი-სა გვალ-ვი-თა გან-ხმე-
და უ-მე-ცრე-ბი-სა გვალ-ვი-თა გან-ხმე-
da u-me-cre-bi-sa gval-vi-Ta gan-xme-

* არსებობს წმიდანის ორი ტროპარი: ერთია წინამდებარე; ხოლო სურვილისამებრ შეიძლება იგალობოს 13 მაისის ტროპარი. ნაცვლად სიტყვისა „ექვთიმე" ჩაისმება სიტყვა „გიორგი".

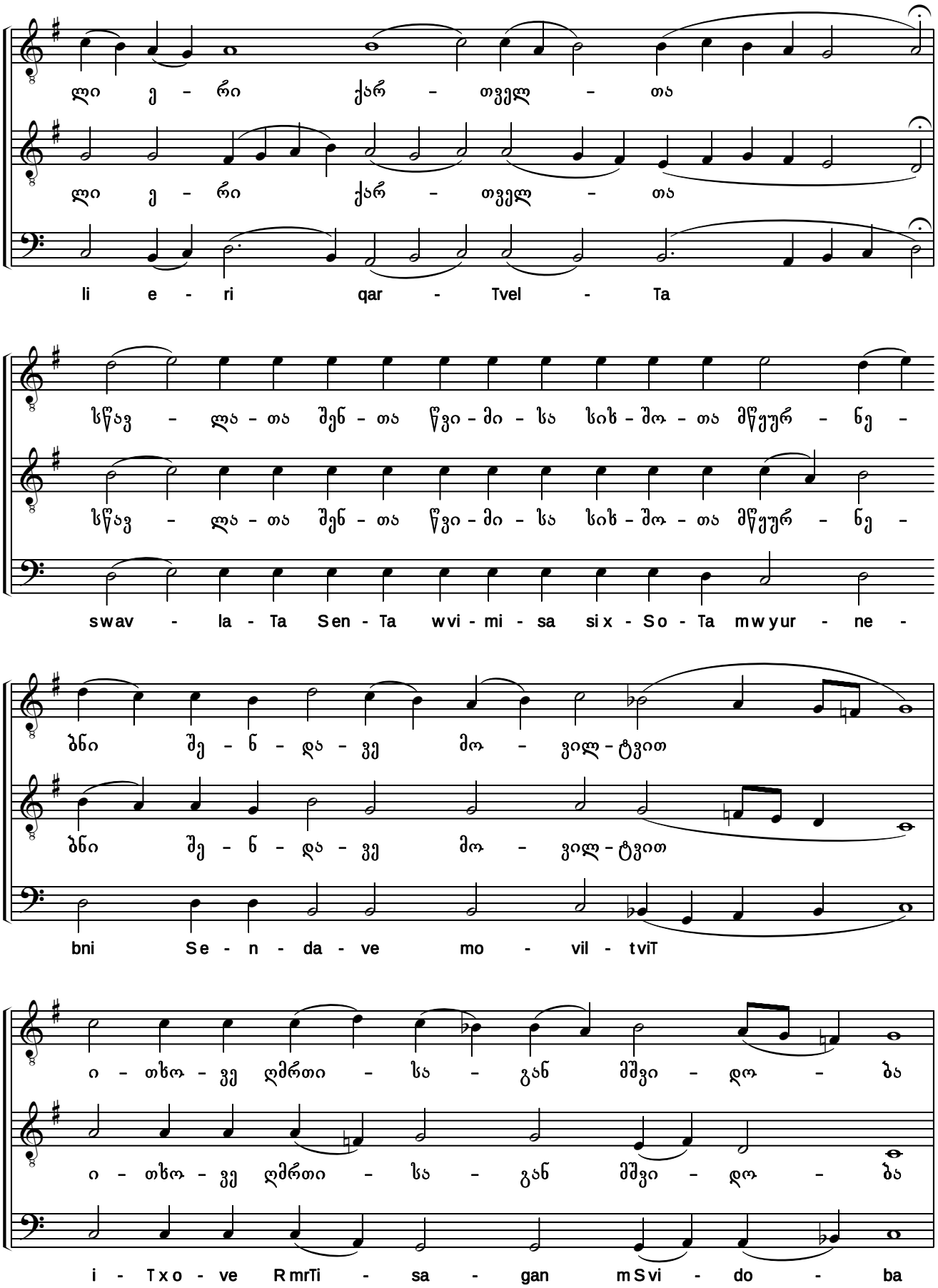
ლი ე - რი ქარ - თველ - თა
ლი ე - რი ქარ - თველ - თა
li e - ri qar - Tvel - Ta
სწავ - ლა - თა შენ - თა წვი - მი - სა სიხ - შო - თა მწყურ - ნე -
სწავ - ლა - თა შენ - თა წვი - მი - სა სიხ - შო - თა მწყურ - ნე -
swav - la - Ta Sen - Ta wvi - mi - sa six - So - Ta mwyur - ne -
ბნი შე - ნ - და - ვე მო - ვილ - ტვით
ბნი შე - ნ - და - ვე მო - ვილ - ტვით
bni Se - n - da - ve mo - vil - tviT
ი - თხო - ვე ღმრთი - სა - გან მშვი - დო - ბა
ი - თხო - ვე ღმრთი - სა - გან მშვი - დო - ბა
i - Txo - ve RmrTi - sa - gan mSvi - do - ba

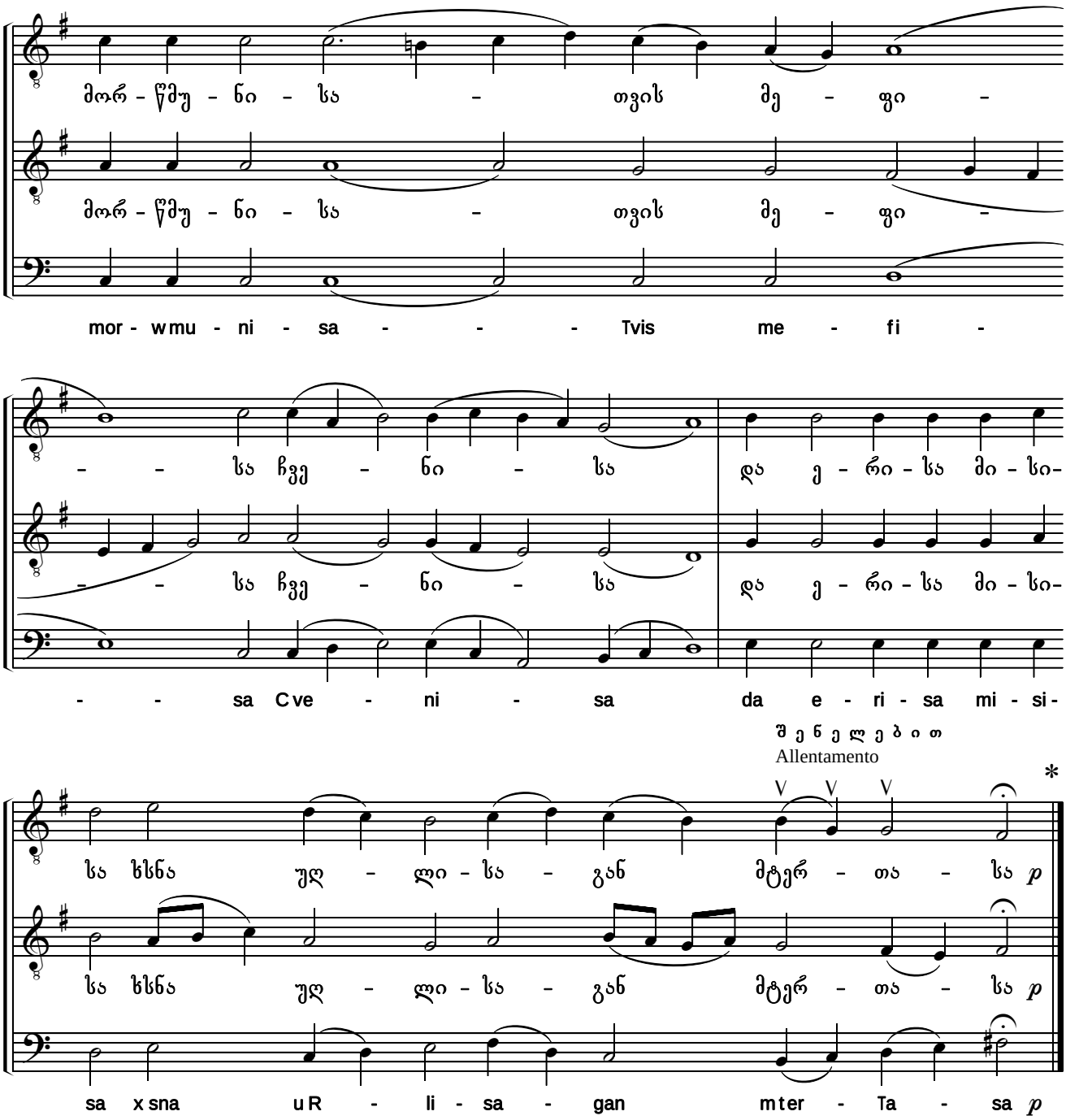

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 7 მაისს.

29 ივნისს - ხსენება წმიდათა თავთა მოციქულთა პეტრესი და პავლესი

June 29 - THE MEMORIAL OF
St. PETER AND St. PAUL

ოხითა ხმაჲ-დ

„მოციქულთა თავნო"

The hymn in tone IV
"Heads of Apostles"

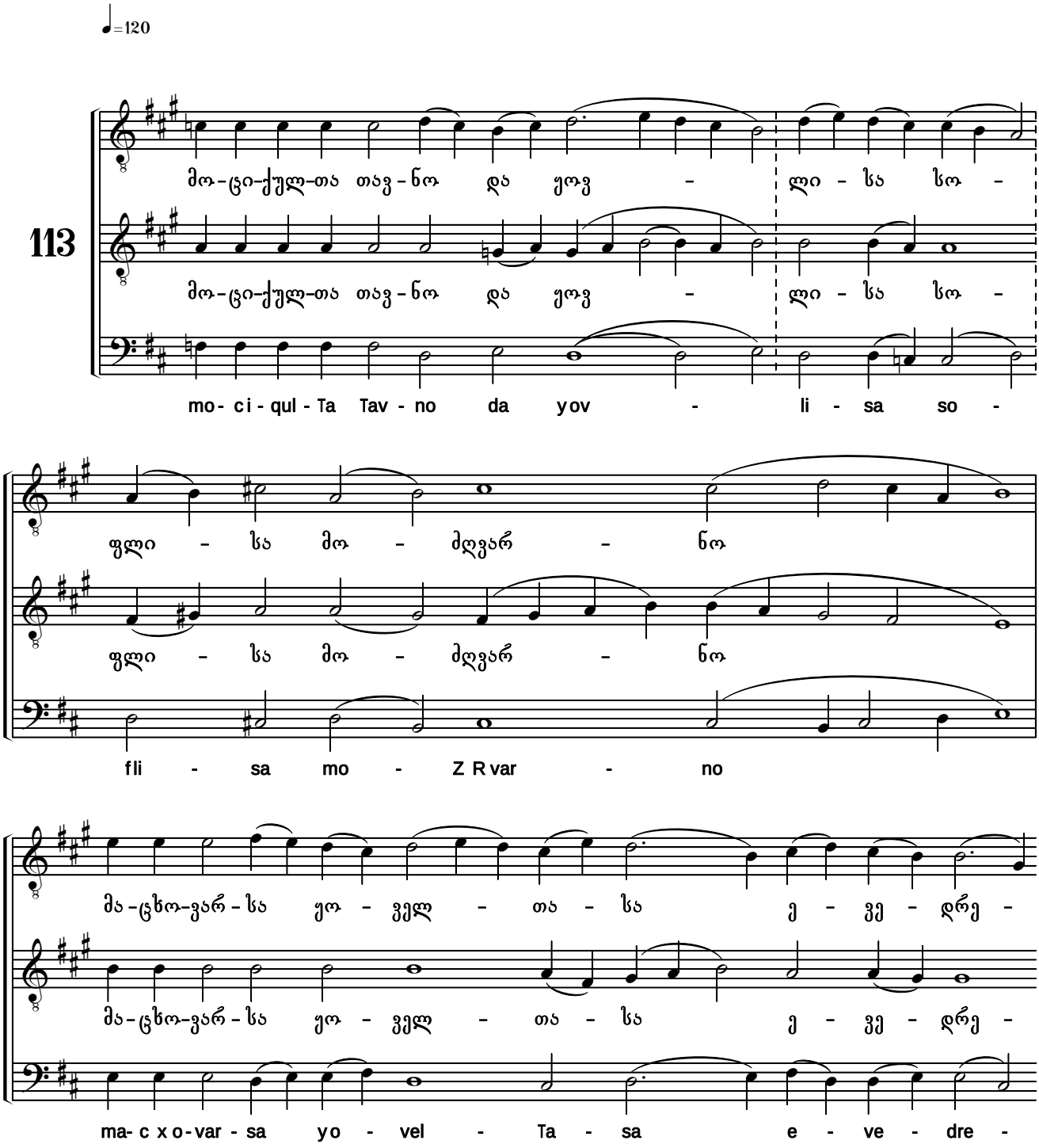

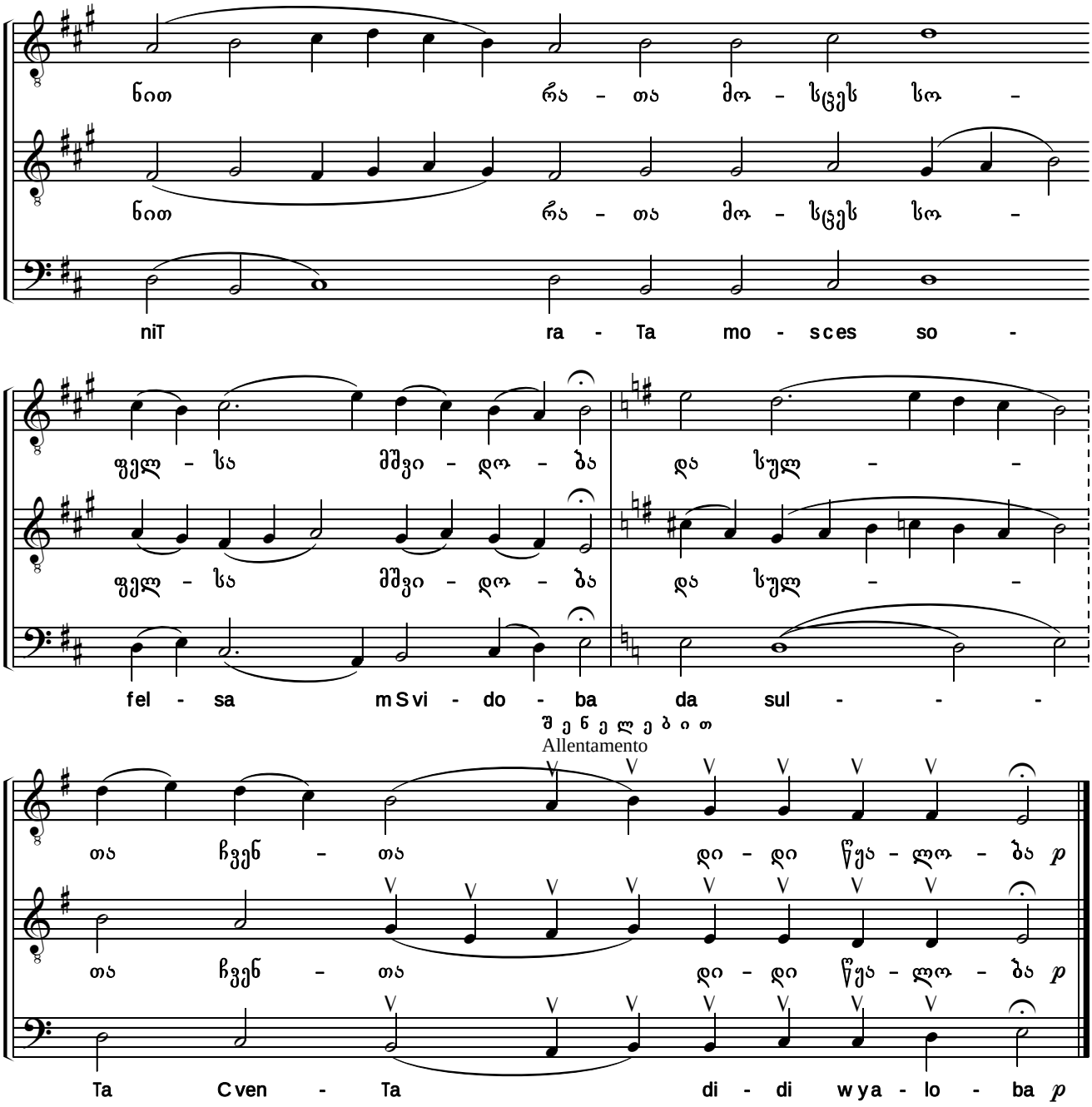

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

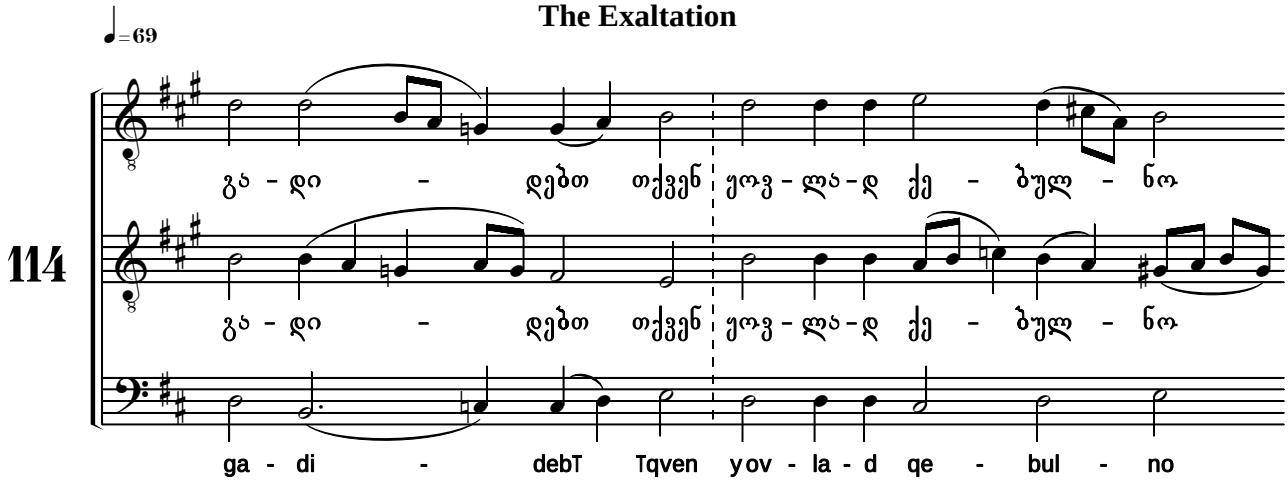

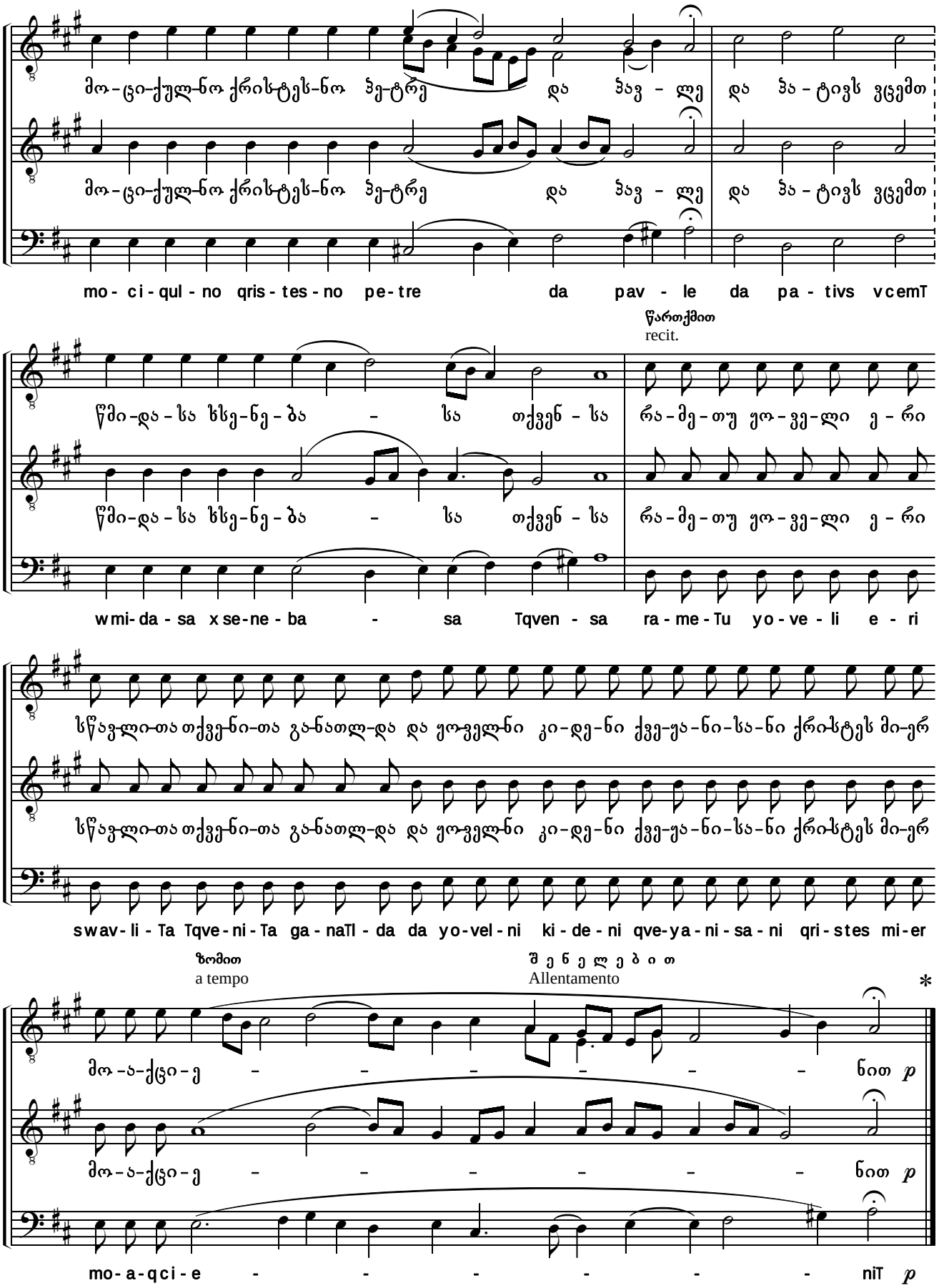

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე **26** სექტემბერს.

ფერისცვალება

6 აგვისტოს - ფერისცვალება
უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

August 6 - THE TRANSFIGURATION OF THE LORD

ოხითა ხმაჲ-გ

„მთასა ზედა ფერი იცვალე"

The hymn in tone III

"Thou Wast Transfigured"

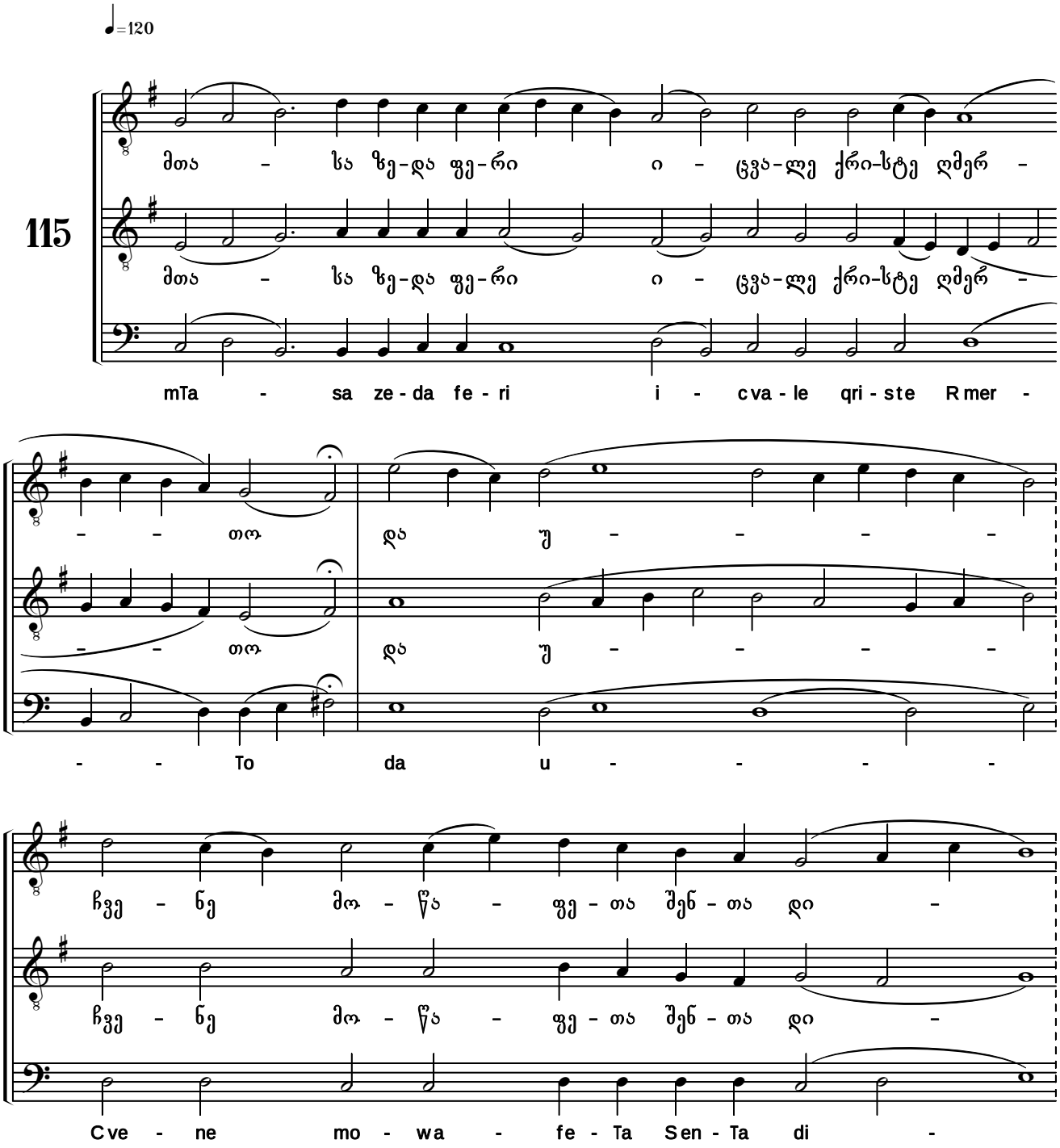

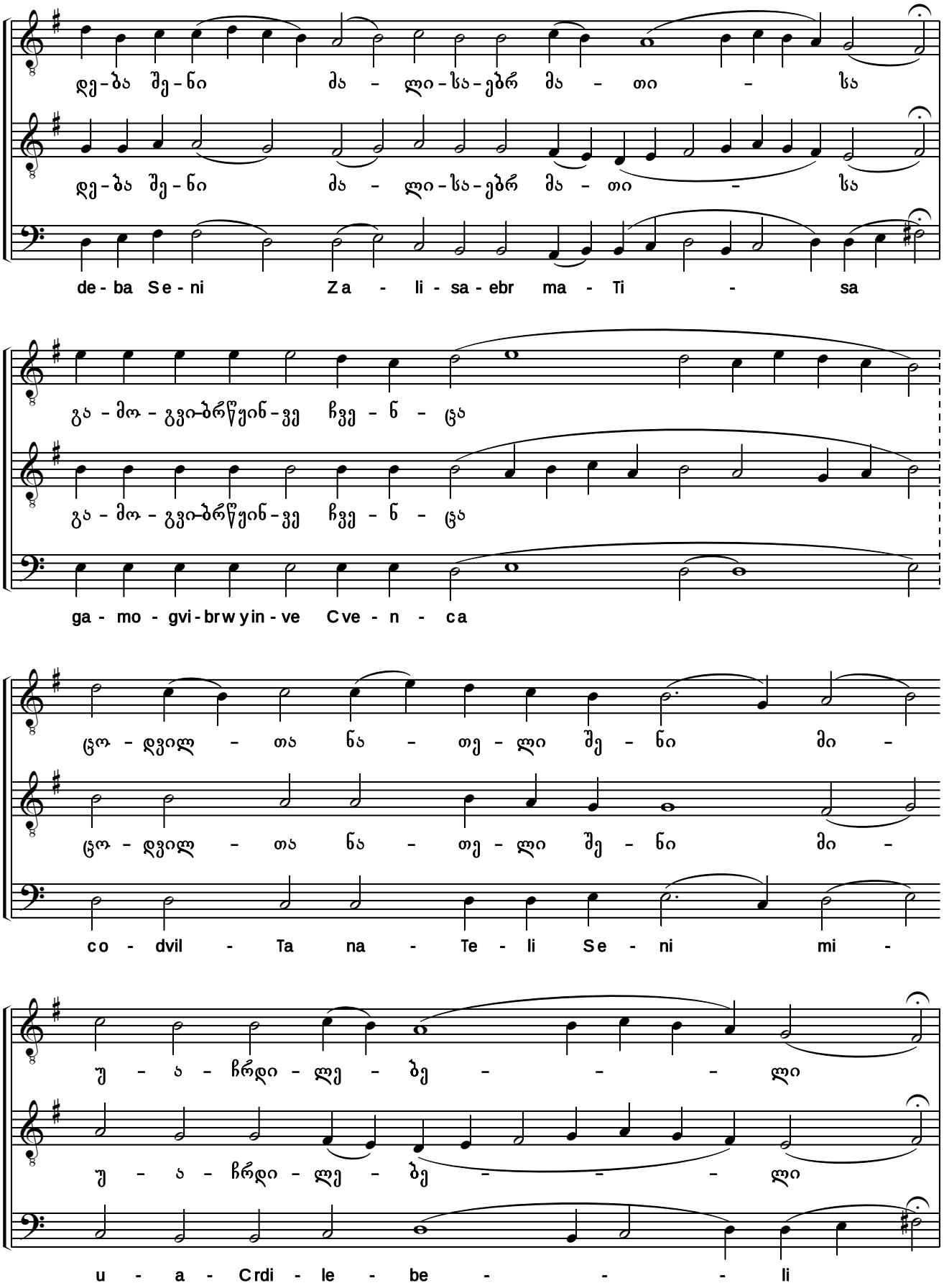
დე-ბა შე-ნი ძა - ლი-სა-ებრ მა - თი - სა
de - ba Se - ni Za - li - sa - ebr ma - Ti - sa
გა - მო - გვი-ბრწყინ-ვე ჩვე - ნ - ცა
ga - mo - gvi - brw yin - ve Cve - n - ca
ცო - დვილ - თა ნა - თე - ლი შე - ნი მი -
co - dvil - Ta na - Te - li Se - ni mi -
უ - ა - ჩრდი - ლე - ბე - - - ლი
u - a - Crdi - le - be - - - li

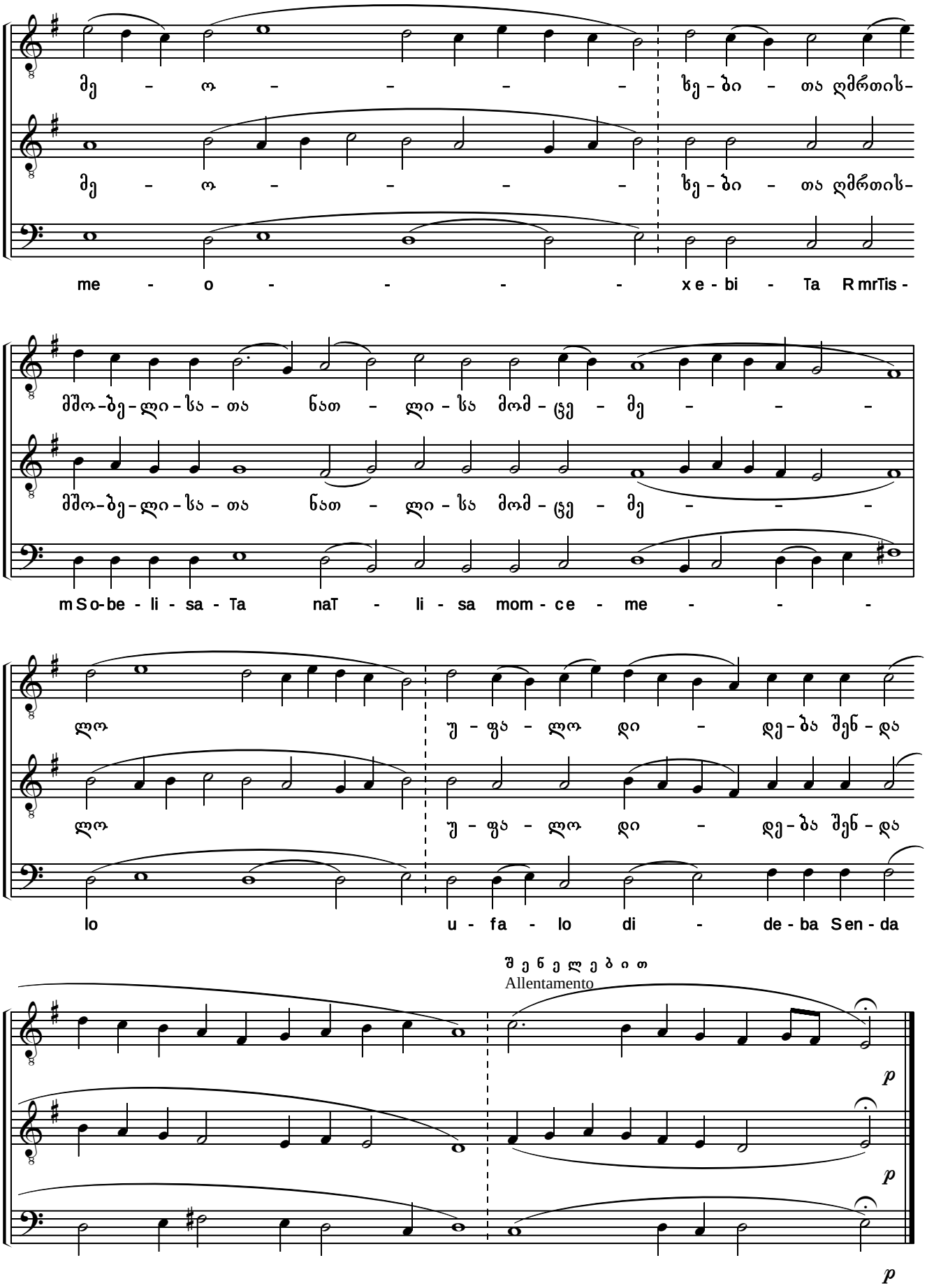
მე - ო - - - - ხე - ბი - თა ღმრთის-
me - o - - - - xe - bi - Ta RmrTis -
მშო-ბე-ლი-სა-თა ნათ - ლი-სა მომ-ცე - მე - - -
mSo-be - li - sa - Ta naT - li - sa mom - ce - me - - -
ლო უ - ფა - ლო დი - დე-ბა შენ-და
lo u - fa - lo di - de - ba Sen - da
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
p

სადიდებელი
(გამშვენებული)
The Exaltation

♩=69

116

გა - დი - დებთ შენ ცხო - ვ - რე - ბის მო - მ-

გა - დი - დებთ შენ ცხო - ვ - რე - ბის მო - მ-

ga - di - debT Sen c x o - v - re - bis mo - m-

ცე - მე - ლო ქრი - სტე და ჰა - ტივს ვცემთ

ცე - მე - ლო ქრი - სტე და ჰა - ტივს ვცემთ

ce - me - lo qri ste da pa - tivs vcemT

ეოვ-ლად ჰა - ტი - ო - სნი - სა

recit.
წართქმით

გვა-მი - სა შე - ნი - სა ფე-რის-ცვა-ლე-

ეოვ-ლად ჰა - ტი - ო - სნი - სა

გვა-მი - სა შე - ნი - სა ფე-რის-ცვა-ლე-

yov - lad pa - ti - o - sni - sa gva-mi - sa Se - ni - sa fe - ris - cva - le-

a tempo
ზომით

Allentamento
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ

ბა - - - - - - - - სა *p*

ბა - - - - - - - - სა *p*

ba - - - - - - - sa *p*

მეცხრე გალობის ჩასართავი
The Refrain to the IX Canticle

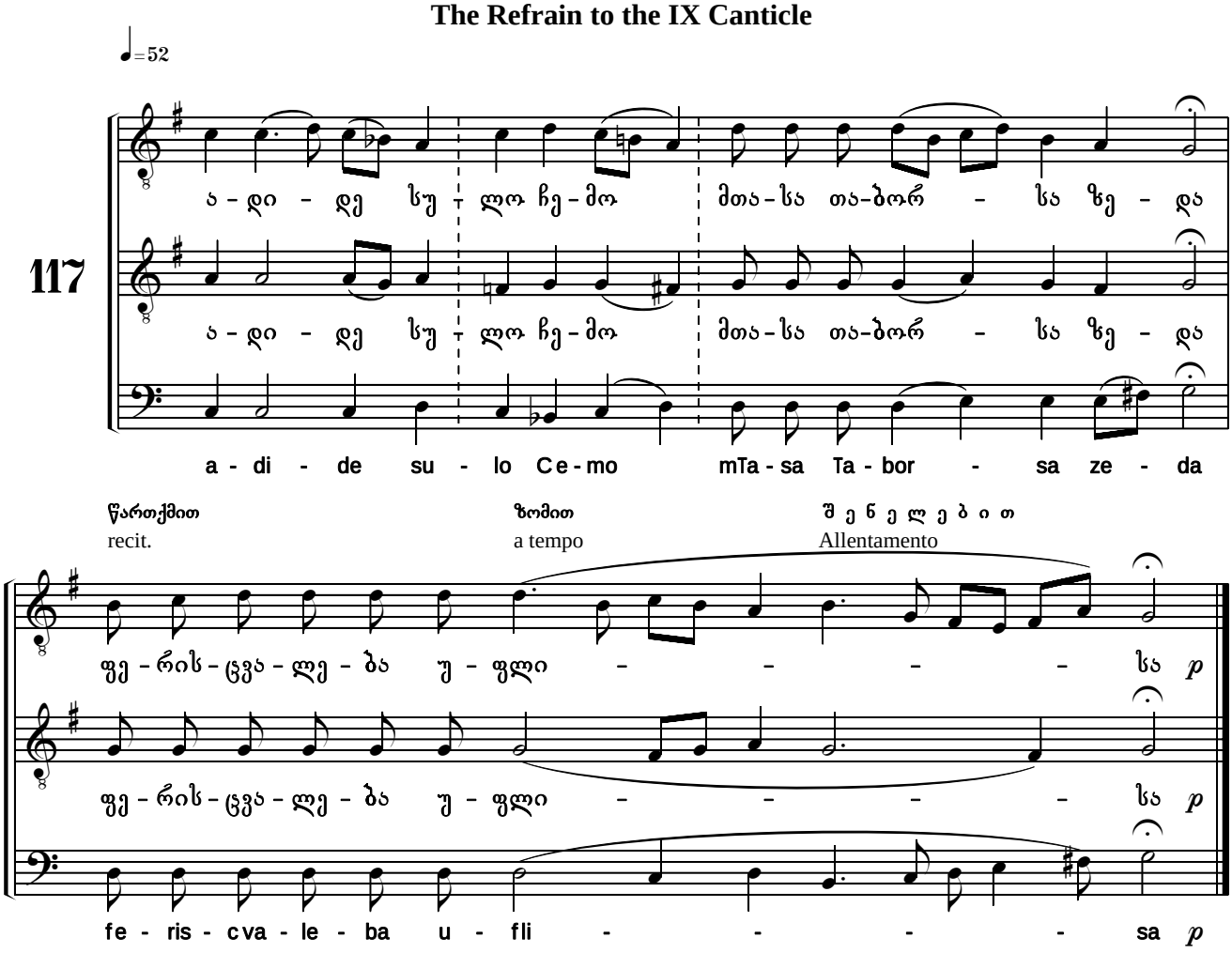

მეცხრე ძლისპირი
„შობა შენი"

IX Theme - Song
"The Birth-Giving"

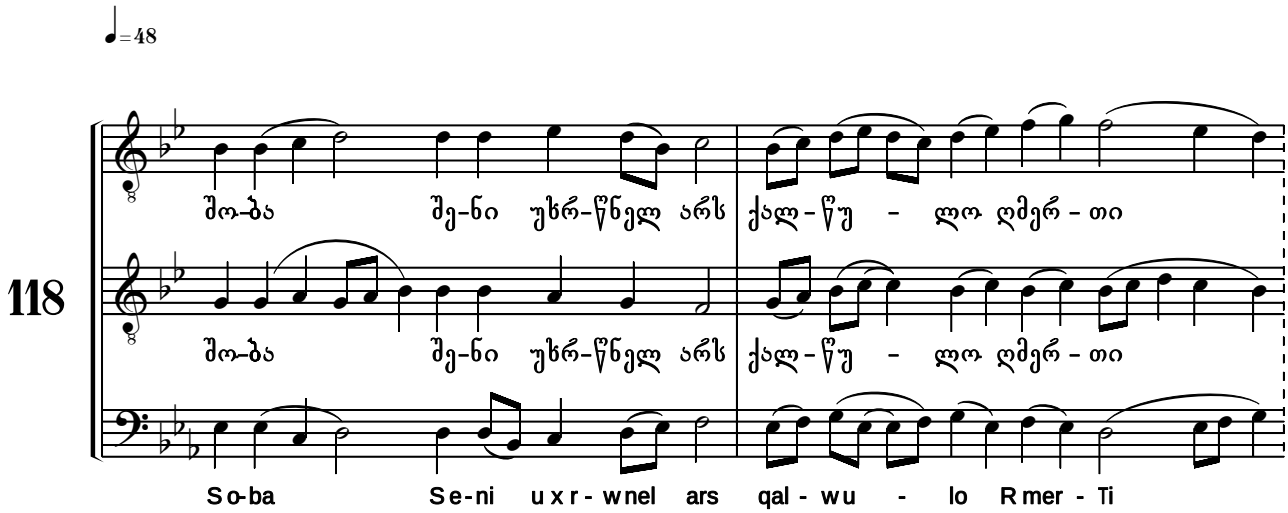

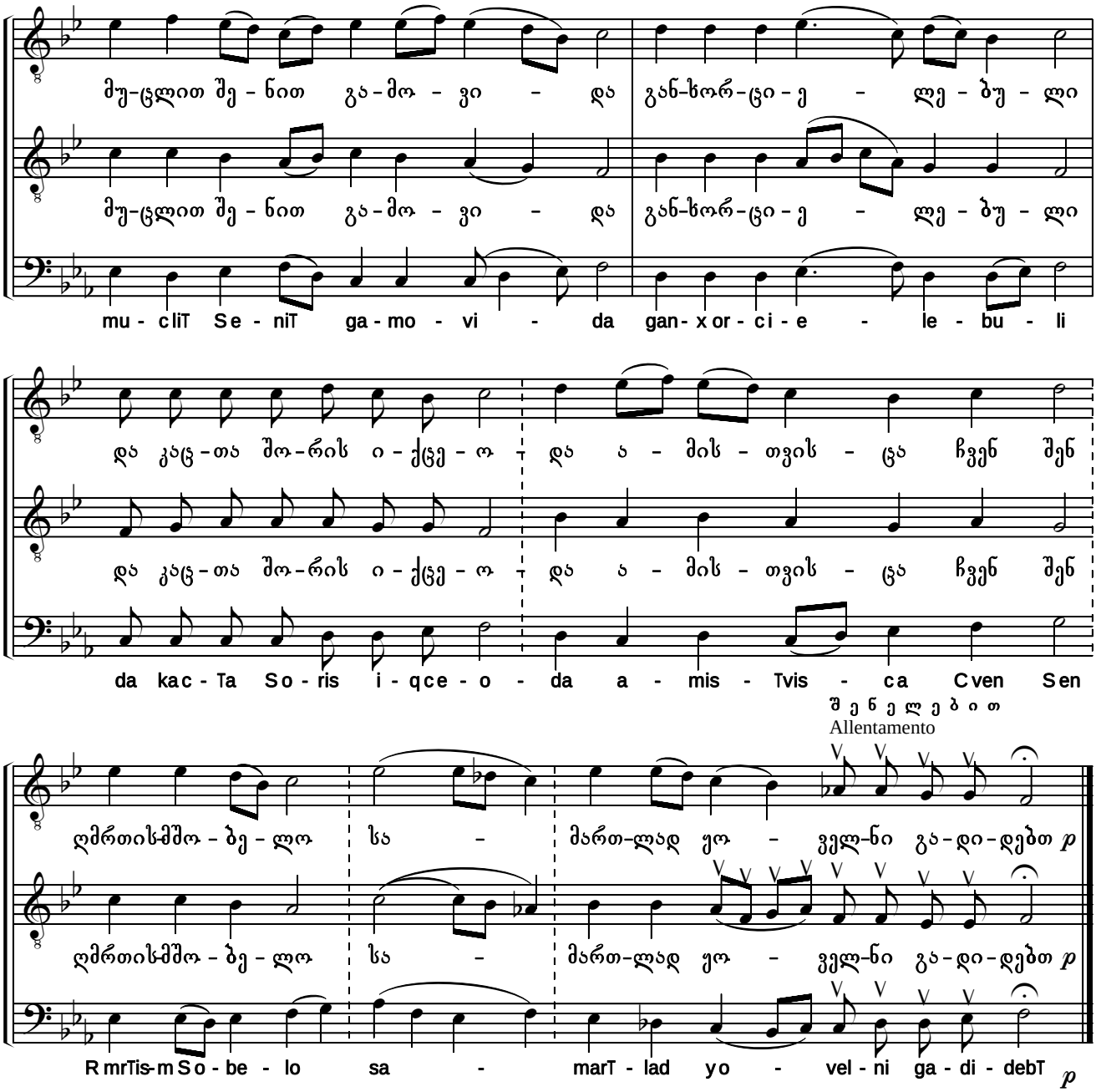

II აღსავლის ჩასართავი *
Refrain to Antiphon II

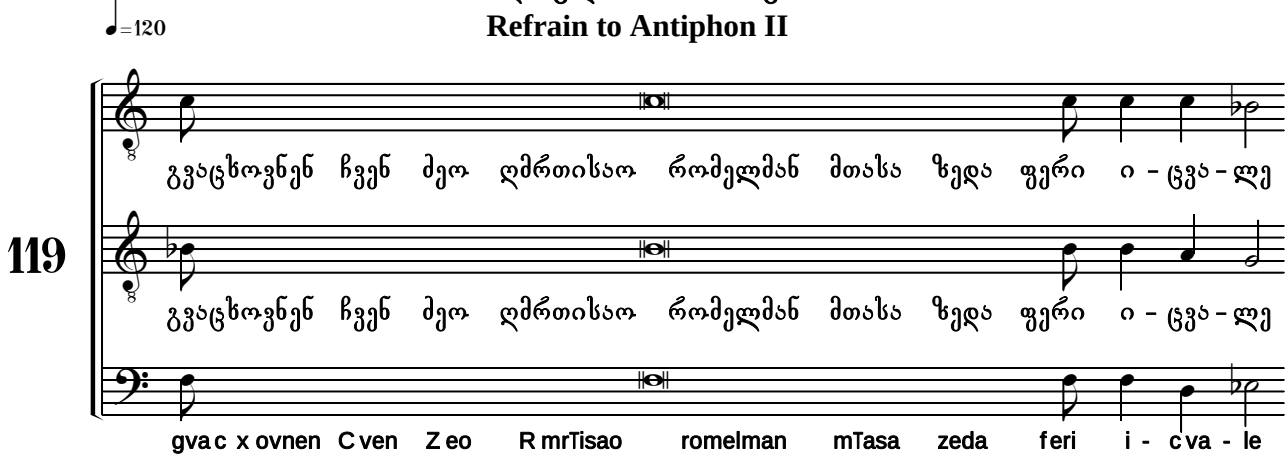

* I აღსავლის ჩასართავი იხილე რომელიმე საუფლო დღესასწაულის.

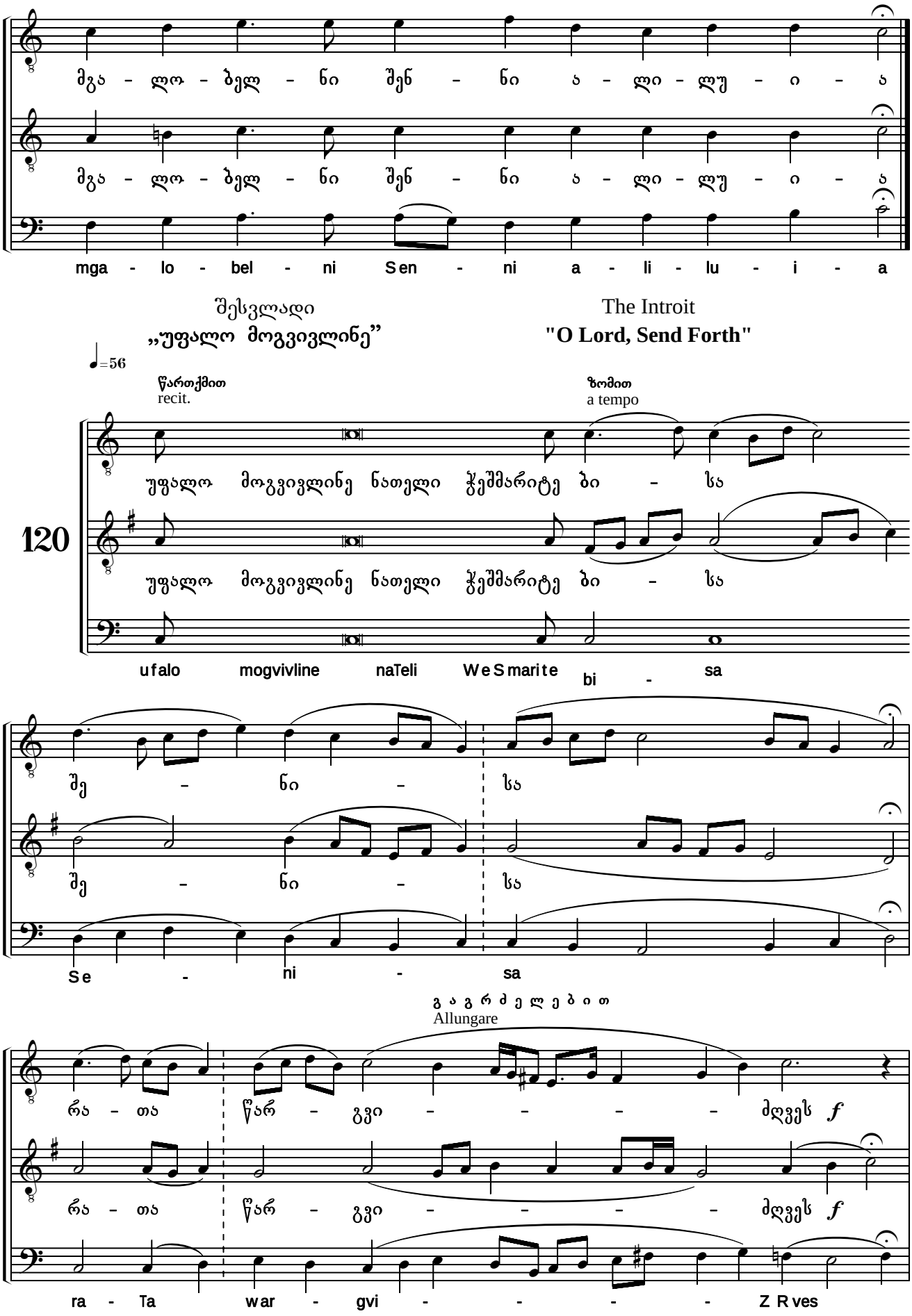
მგა - ლო - ბელ - ნი შენ - ნი ა - ლი - ლუ - ი - ა
mga - lo - bel - ni Sen - ni a - li - lu - i - a
შესვლადი
„უფალო მოგვივლინე"
The Introit
"O Lord, Send Forth"
♩=56
წართქმით
recit.
ზომით
a tempo
120
უფალო მოგვივლინე ნათელი ჭეშმარიტე ბი - სა
ufalo mogvivline naTeli WeSmarite bi - sa
შე - ნი - სა
Se - ni - sa
გაგრძელებით
Allungare
რა - თა წარ - გვი - - - - ძღვეს f
ra - Ta war - gvi - - - - Z Rves

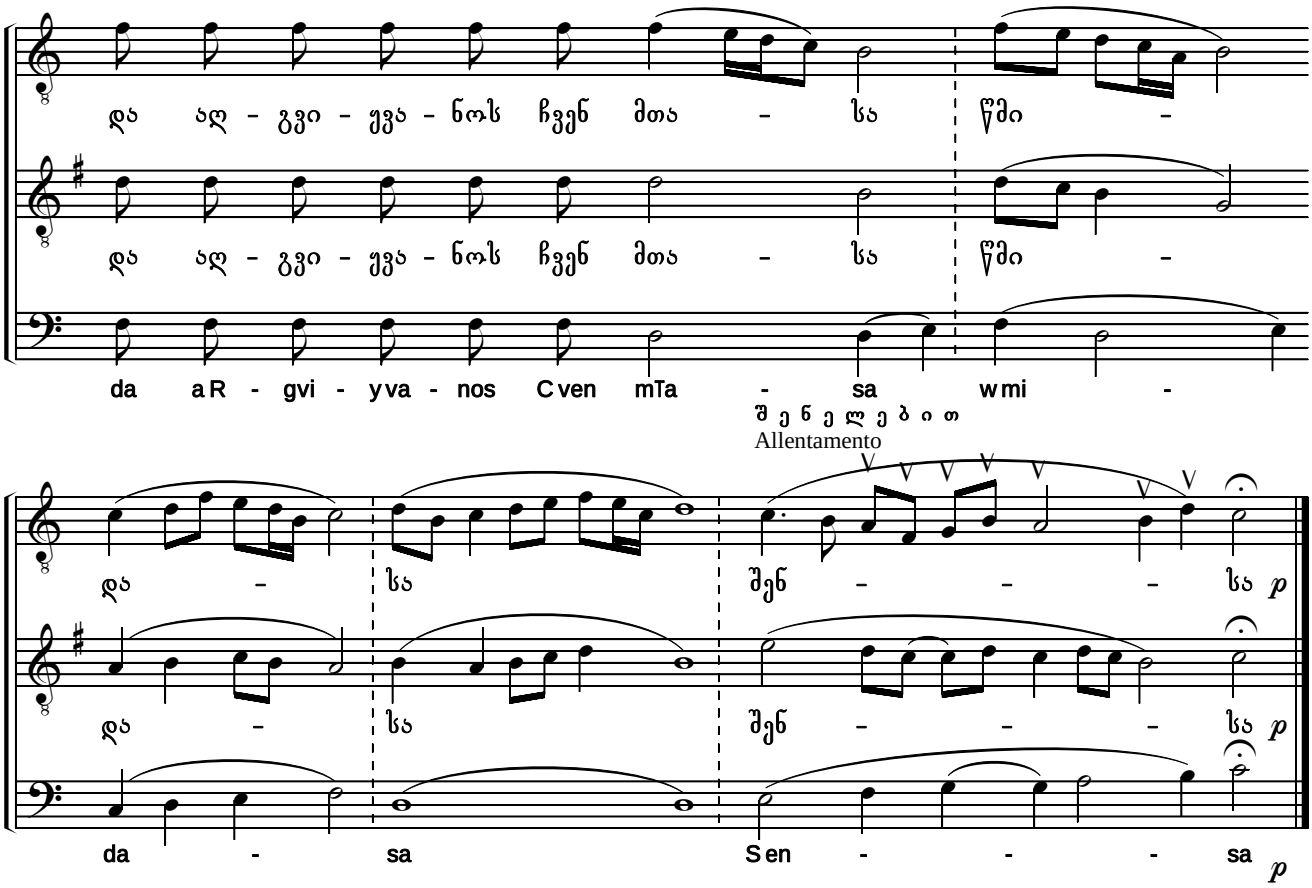

წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ
The Gradual of apostolic in tone IV

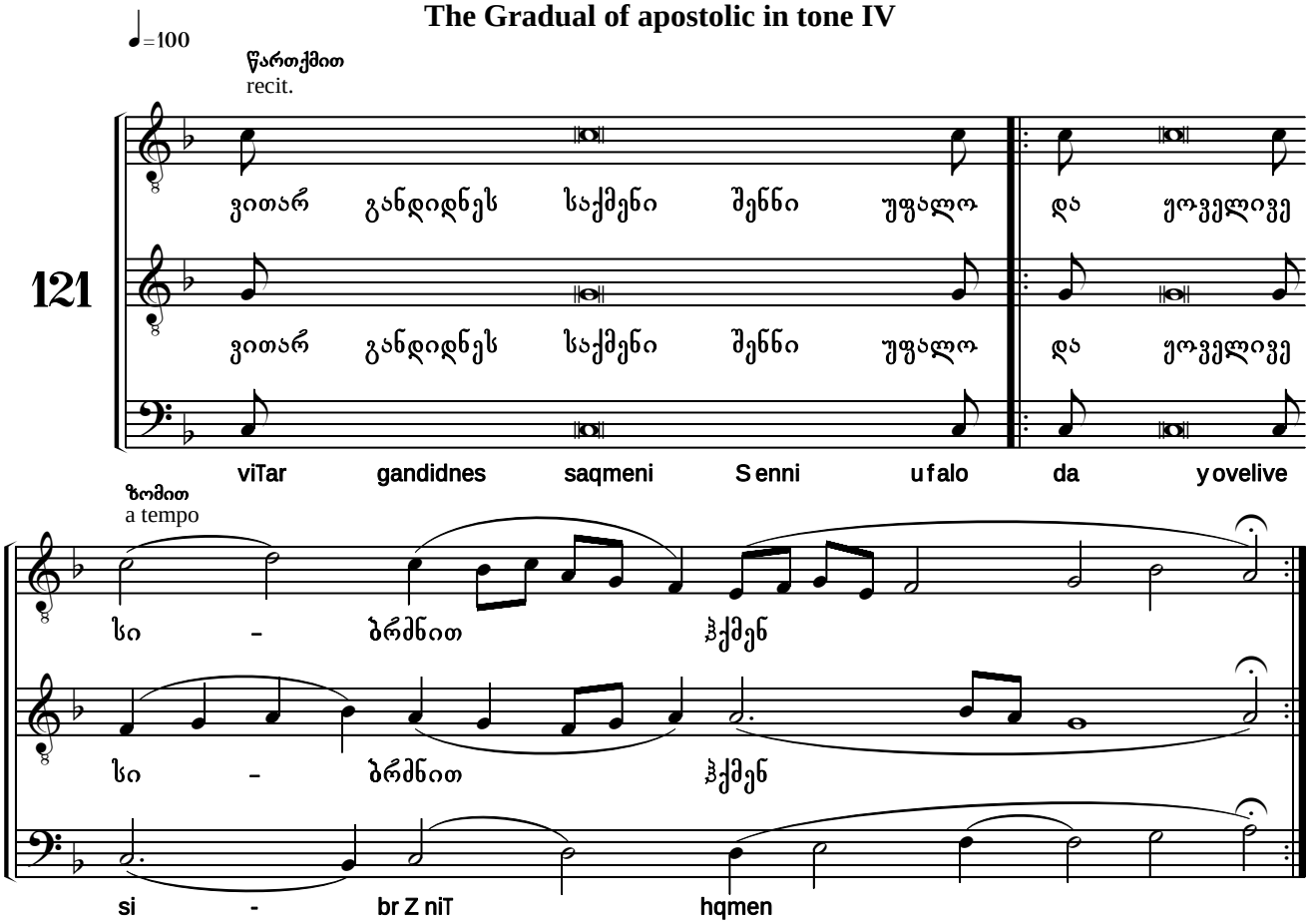

ღმრთისმშობლის მიძინება

15 აგვისტოს - მიძინება ყოვლადწმიდისა ღმრთისმშობელისა

August 15 - ASSUMPTION OF THE MOST HOLY BIRTH - GIVER OF GOD

ოხითა ხმაჲ-ა

„შობასა ქალწულება დაიმარხე"

The hymn in tone I

"In Birth-Giving Thou"

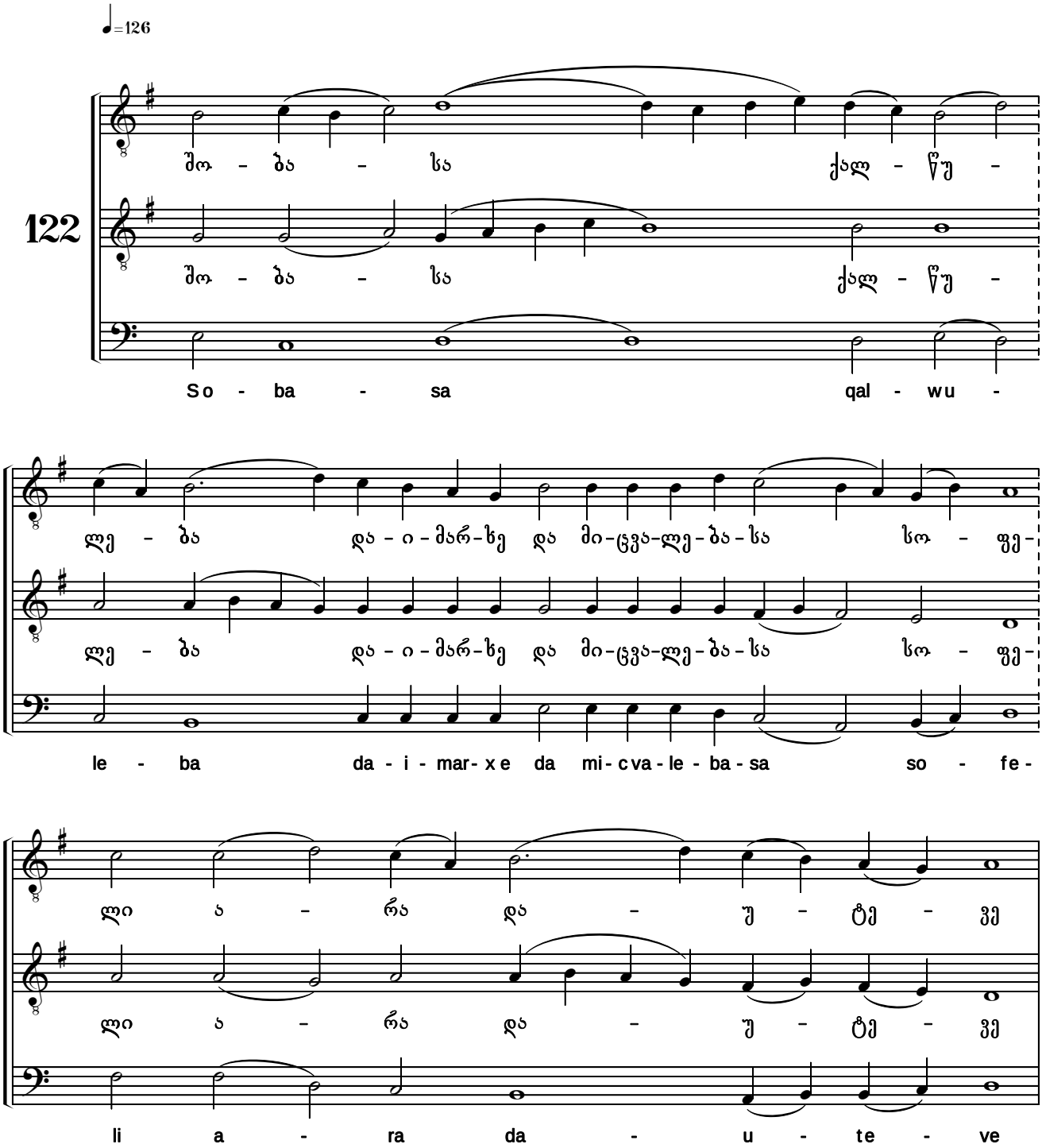

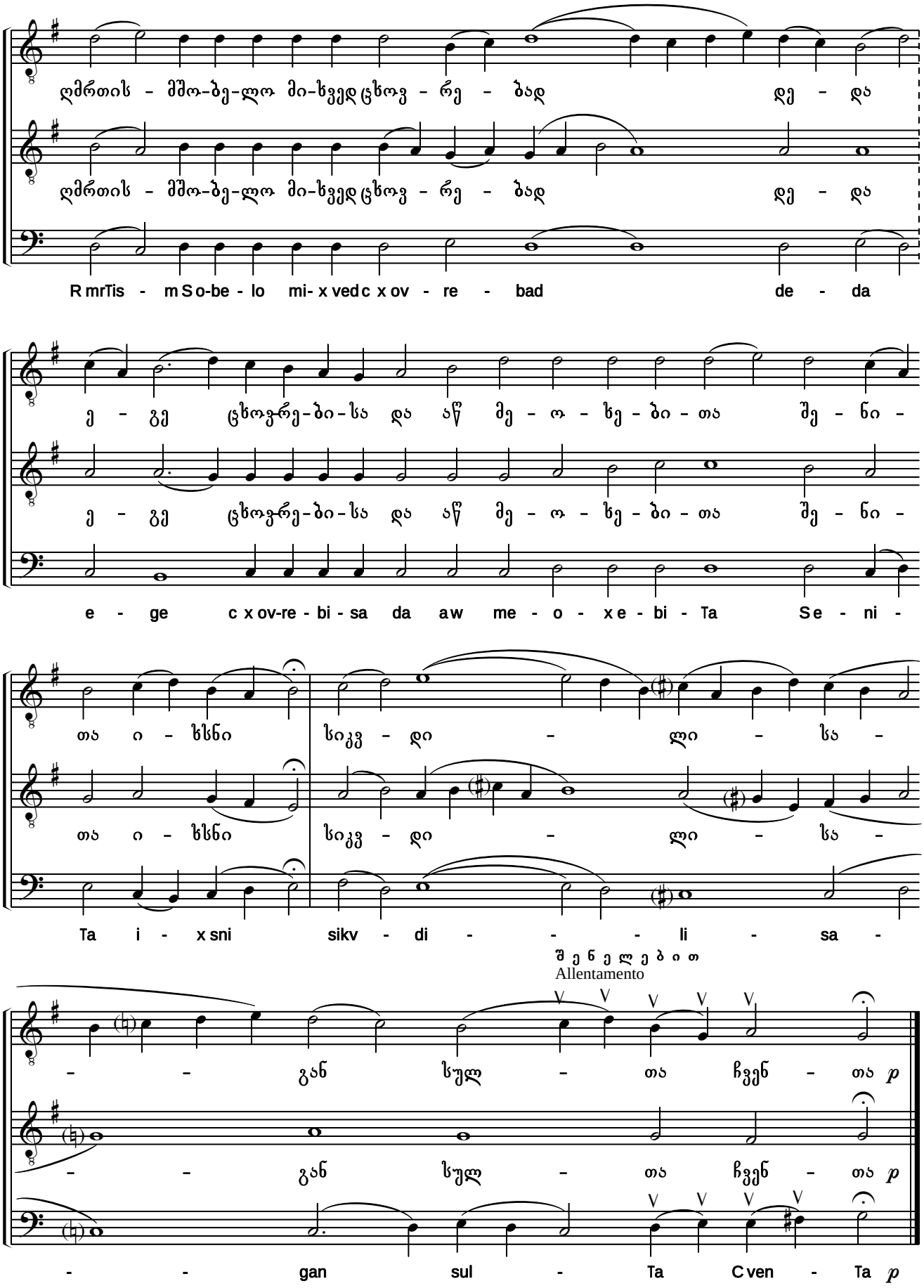
ღმრთის - მშო-ბე-ლო მი-ხვედ ცხოვ - რე - ბად დე - და
R mrTis - m S o-be - lo mi- x ved c x ov - re - bad de - da
ე - გე ცხოვრე-ბი-სა და აწ მე - ო - ხე - ბი - თა შე - ნი -
e - ge c x ov-re - bi - sa da aw me - o - x e - bi - Ta S e - ni -
თა ი - ხსნი სიკვ - დი - ლი - სა -
Ta i - x sni sikv - di - - - li - sa -
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
- - გან სულ - თა ჩვენ - თა p
- - gan sul - Ta C ven - Ta p

სადიდებელი
The Exaltation

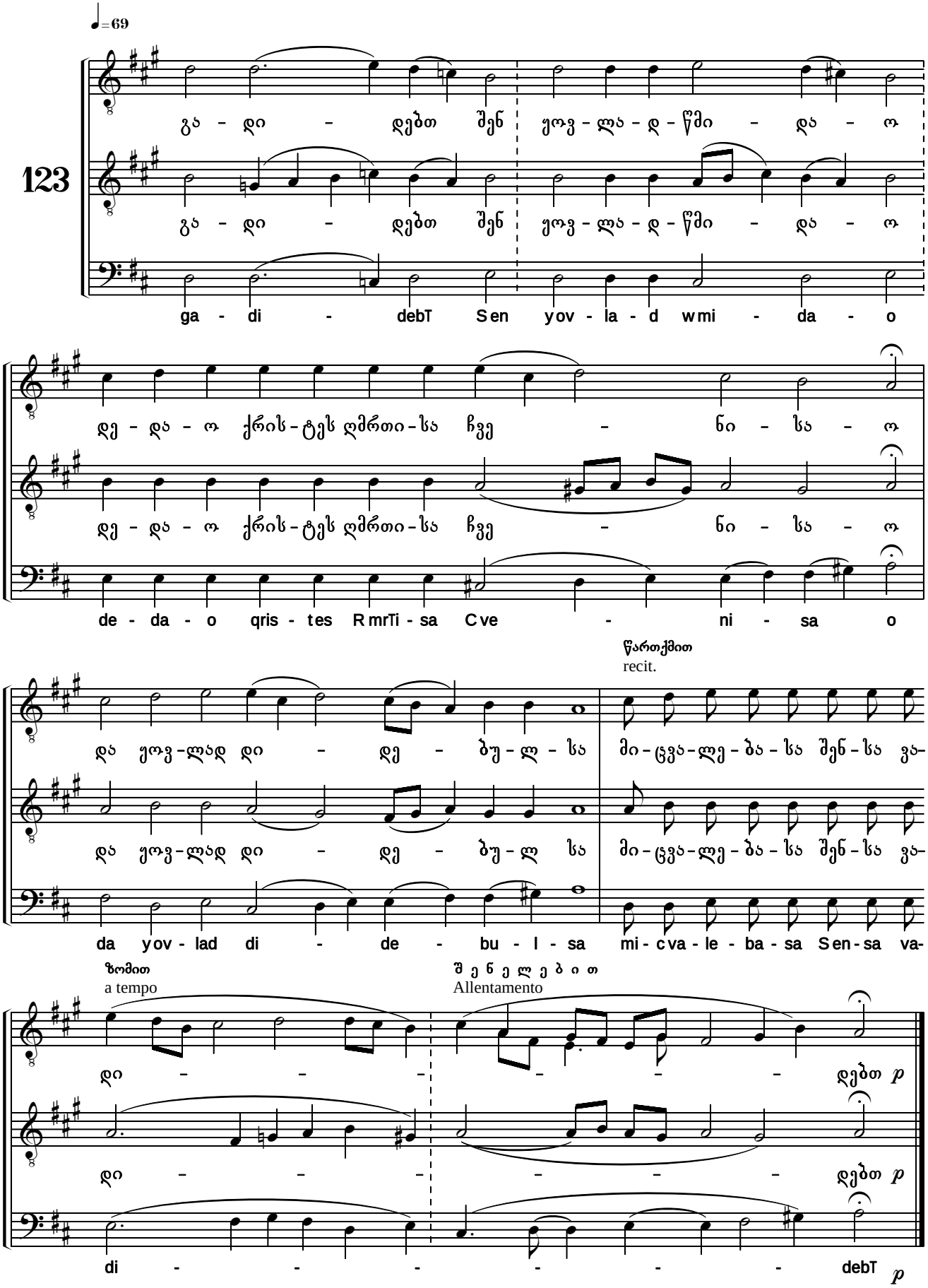
♩=69
123
გა - დი - დებთ შენ ოვ - ლა - დ - წმი - და - ო
ga - di - debT Sen yov - la - d wmi - da - o
დე - და - ო ქრის - ტეს ღმრთი - სა ჩვე - ნი - სა - ო
de - da - o qris - tes RmrTi - sa Cve - ni - sa o
წართქმით
recit.
და ოვ - ლად დი - დე - ბუ - ლ - სა მი - ცვა - ლე - ბა - სა შენ - სა ვა-
da yov - lad di - de - bu - l - sa mi - cva - le - ba - sa Sen - sa va-
ზომით
a tempo
შ ე ნ ე ლ ე ბ ი თ
Allentamento
დი - - -

მეცხრე გალობის ჩასართავი
The Refrain to the IX Canticle

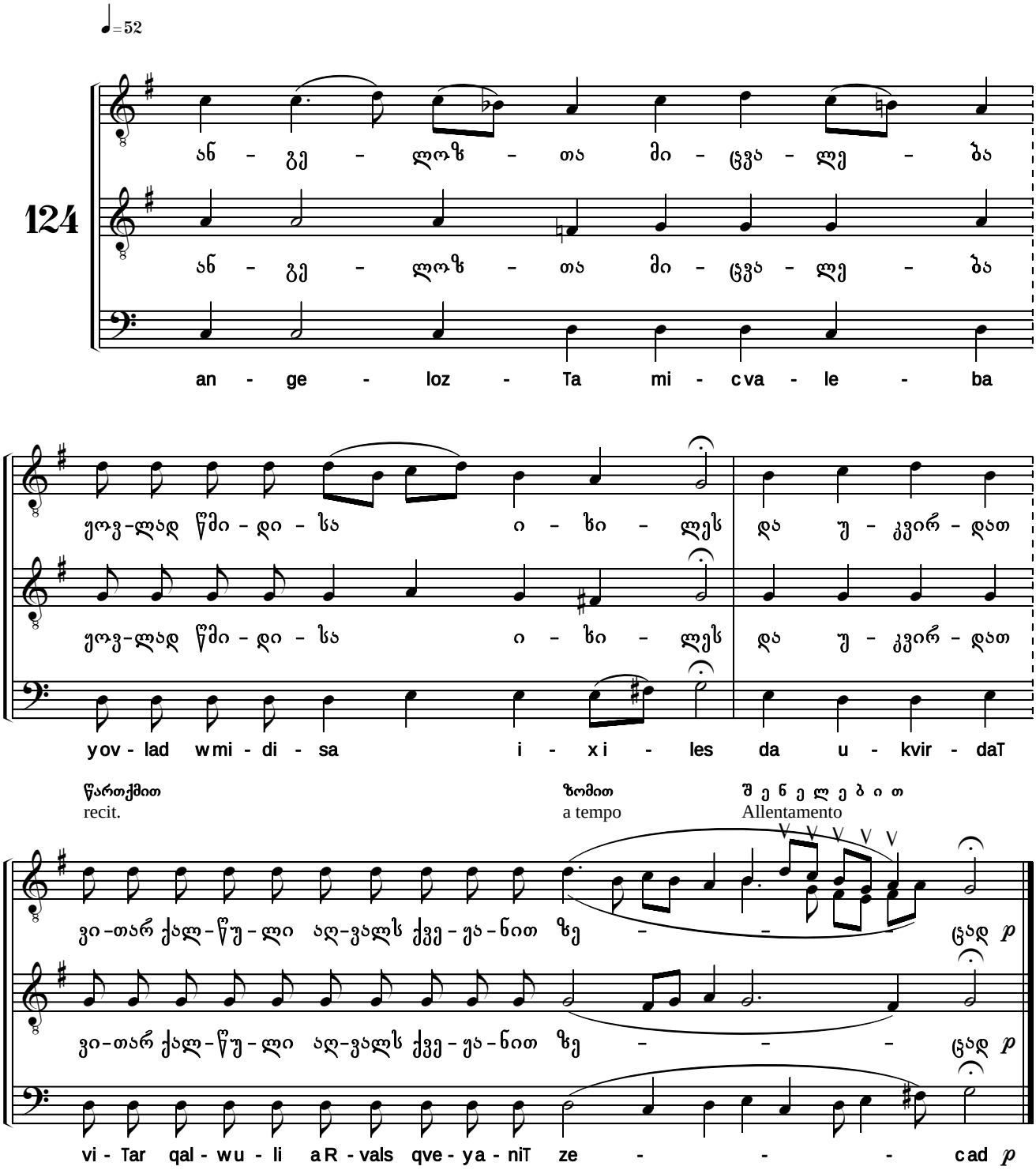

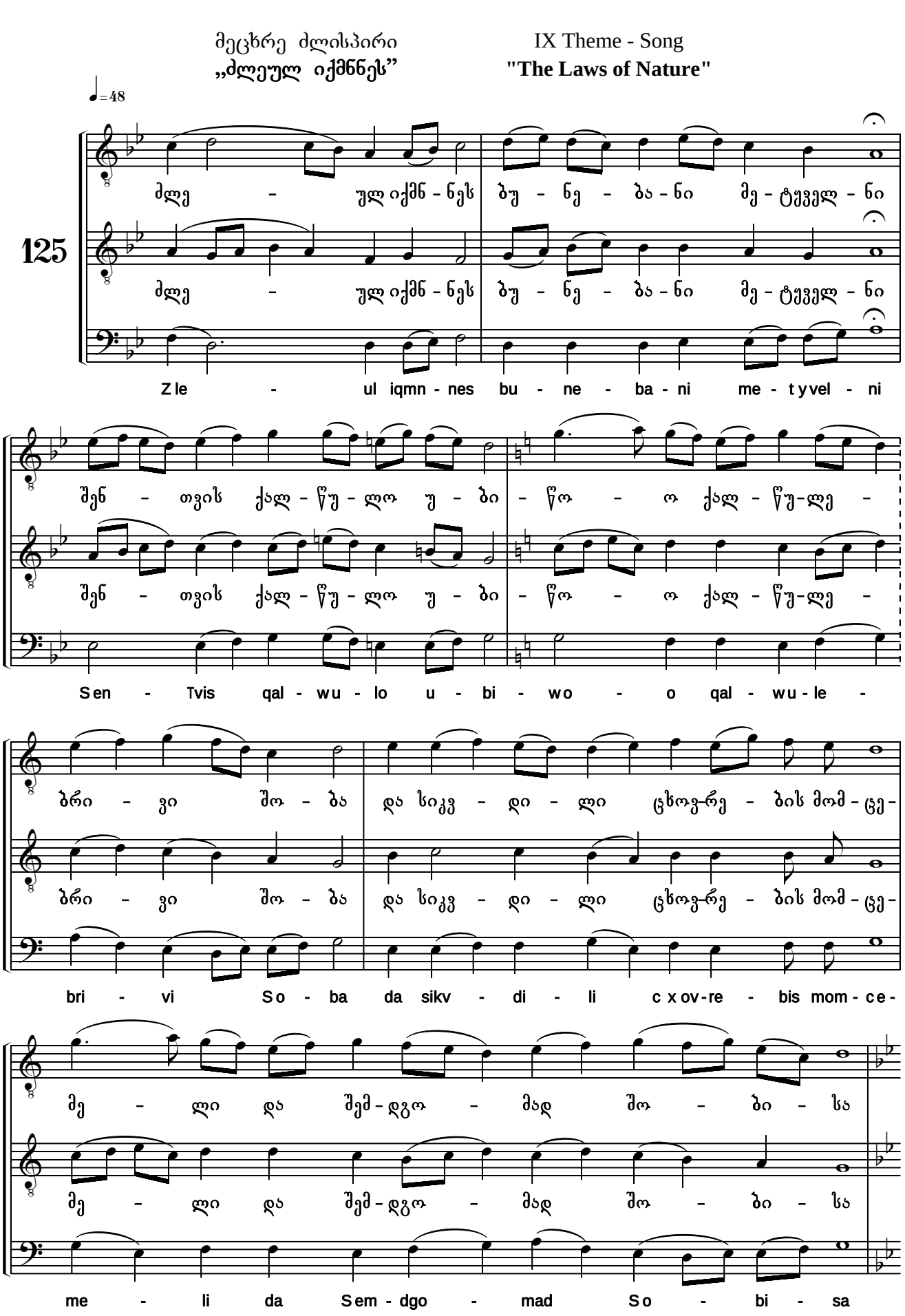
მეცხრე ძლისპირი
„ძლეულ იქმნეს”
IX Theme - Song
"The Laws of Nature"
♩=48
125
ძლე - ულ იქმნ - ნეს ბუ - ნე - ბა - ნი მე - ტყველ - ნი
ძლე - ულ იქმნ - ნეს ბუ - ნე - ბა - ნი მე - ტყველ - ნი
Zle - ul iqmn - nes bu - ne - ba - ni me - tyvel - ni
შენ - თვის ქალ - წუ - ლო უ - ბი - წო - ო ქალ - წუ-ლე -
შენ - თვის ქალ - წუ - ლო უ - ბი - წო - ო ქალ - წუ-ლე -
Sen - Tvis qal - wu - lo u - bi - wo - o qal - wu - le -
ბრი - ვი შო - ბა და სიკვ - დი - ლი ცხოვ-რე - ბის მომ - ცე-
ბრი - ვი შო - ბა და სიკვ - დი - ლი ცხოვ-რე - ბის მომ - ცე-
bri - vi So - ba da sikv - di - li cxov-re - bis mom - ce-
მე - ლი და შემ - დგო - მად შო - ბი - სა
მე - ლი და შემ - დგო - მად შო - ბი - სა
me - li da Sem - dgo - mad So - bi - sa

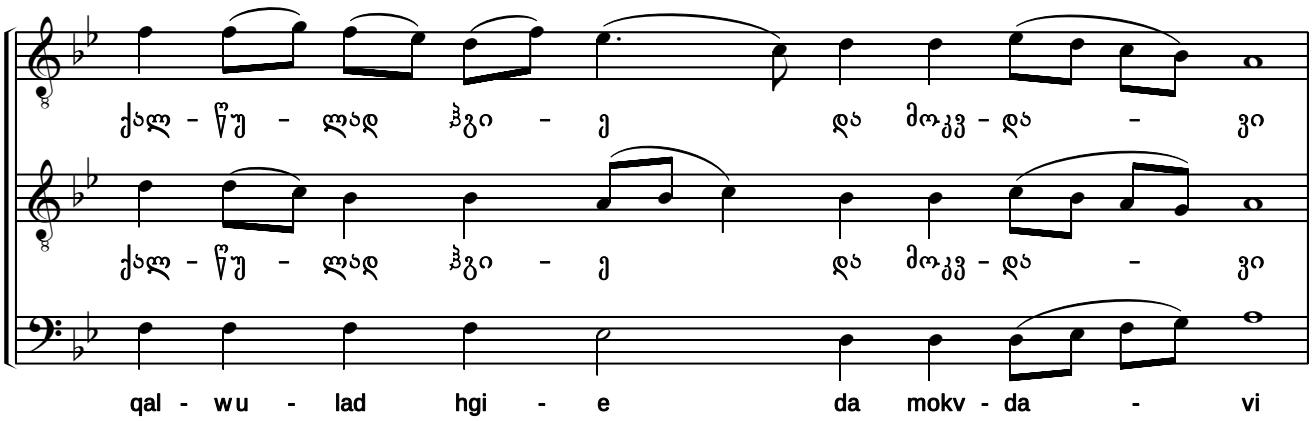

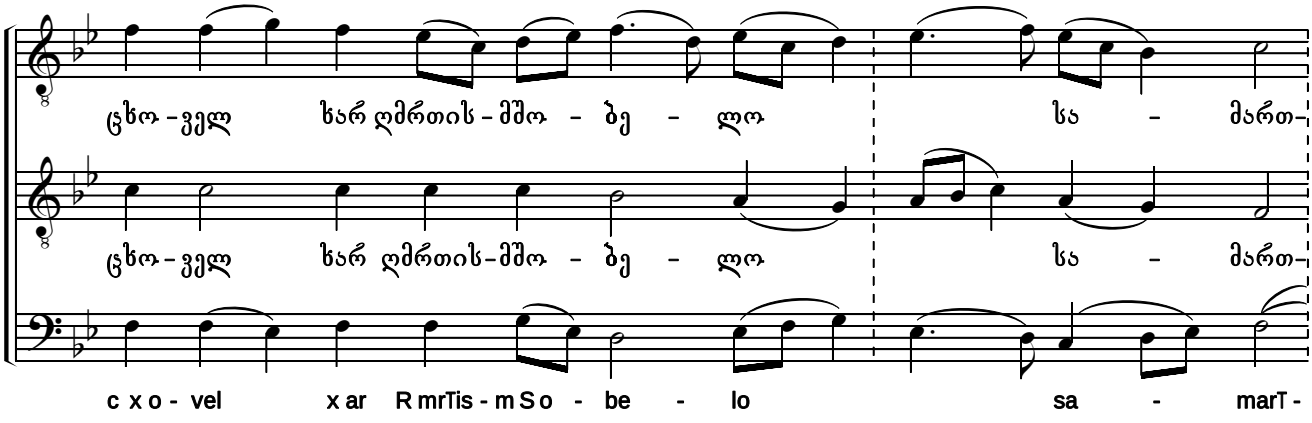

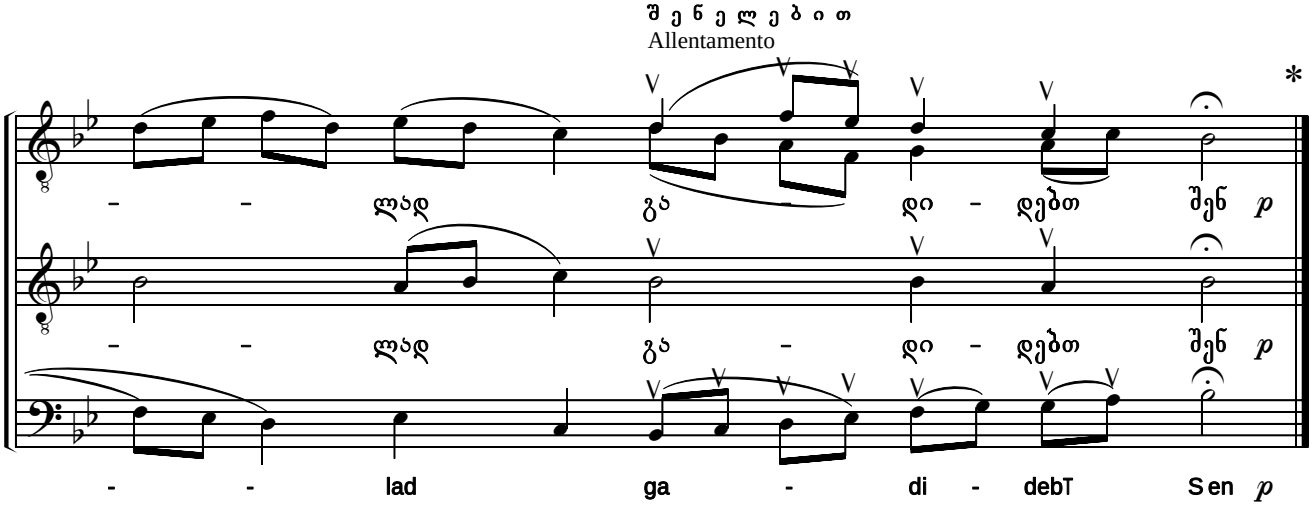

* წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 8 სექტემბერს.

16 აგვისტოს - დღესასწაული წმიდისა ხელთუქმნელისა ხატისა უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

August 16 - THE CELEBRATION OF THE ICON NOT-MADE BY HUMAN HAND

ოხითა ხმაჲ-ბ
(გამშვენებული)

„უხრწნელსა ხატსა შენსა"

The hymn in tone II
"Thy Undefiled Icon"

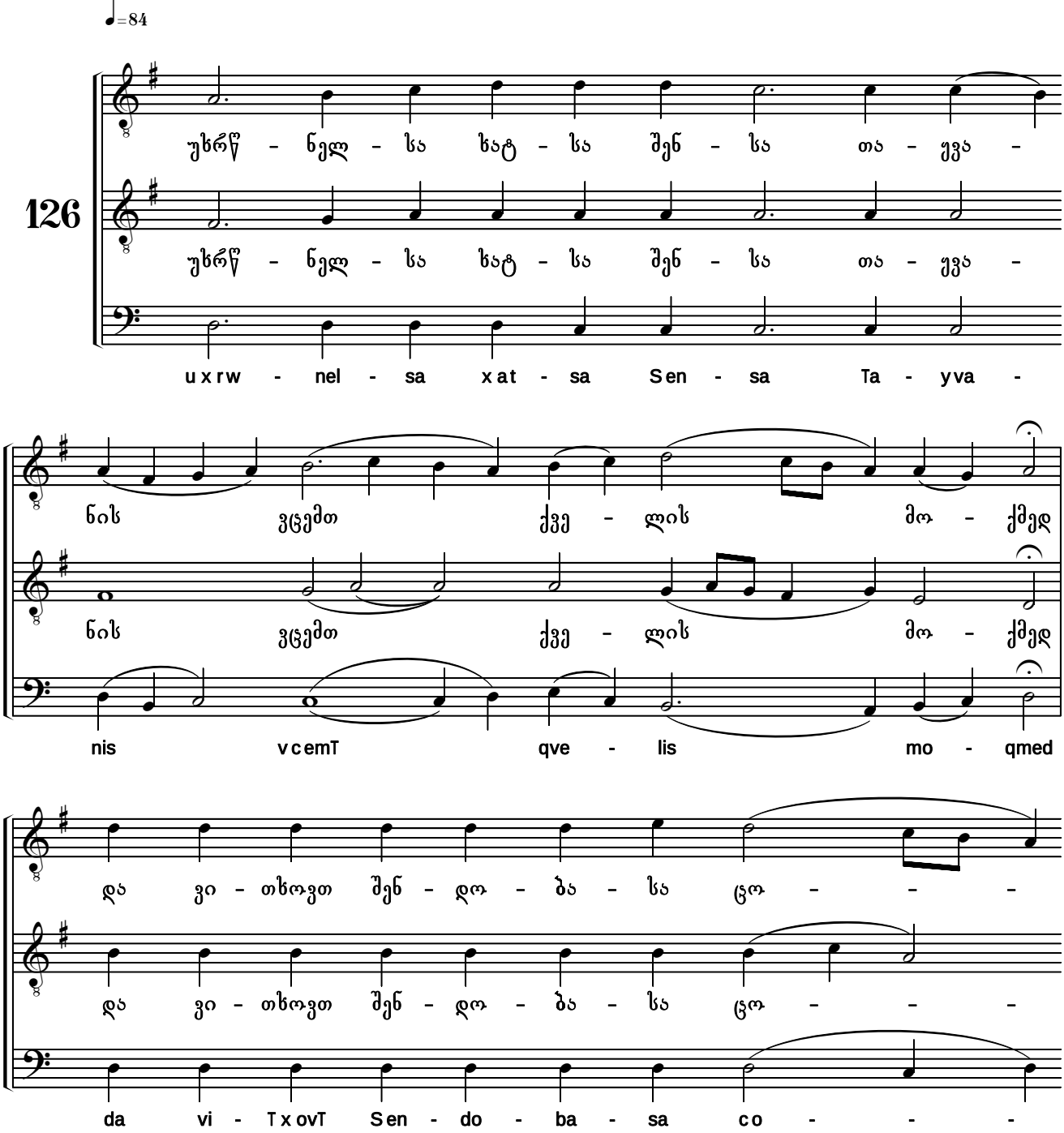

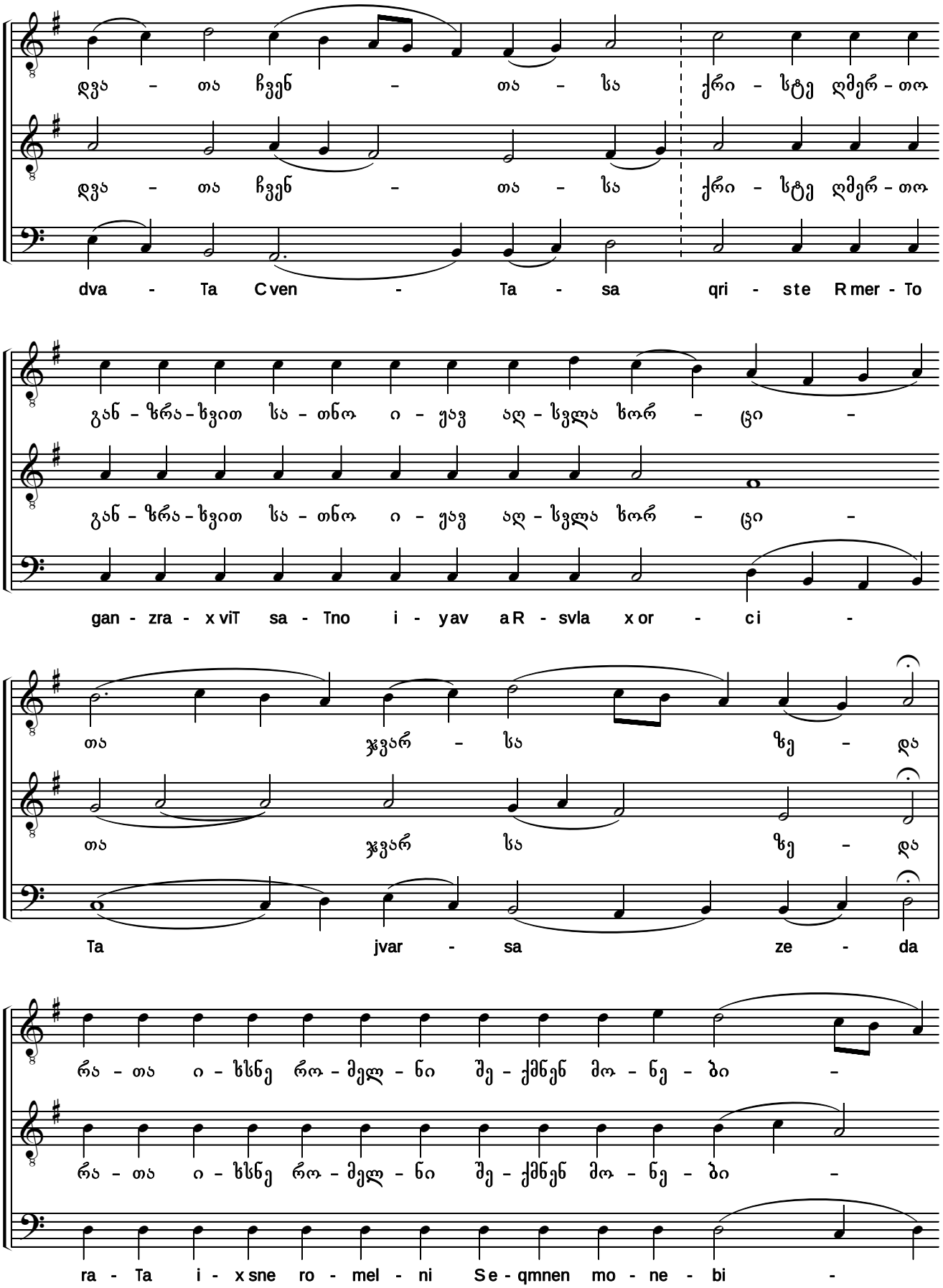
დვა - თა ჩვენ - თა - სა ქრი - სტე ღმერ - თო
dva - Ta Cven - Ta - sa qri - ste Rmer - To
გან - ზრა - ხვით სა - თნო ი - ყავ აღ - სვლა ხორ - ცი -
gan - zra - xviT sa - Tno i - yav aR - svla xor - ci -
თა ჯვარ - სა ზე - და
Ta jvar - sa ze - da
რა - თა ი - ხსნე რო - მელ - ნი შე - ქმნენ მო - ნე - ბი -
ra - Ta i - xsne ro - mel - ni Se - qmnen mo - ne - bi -

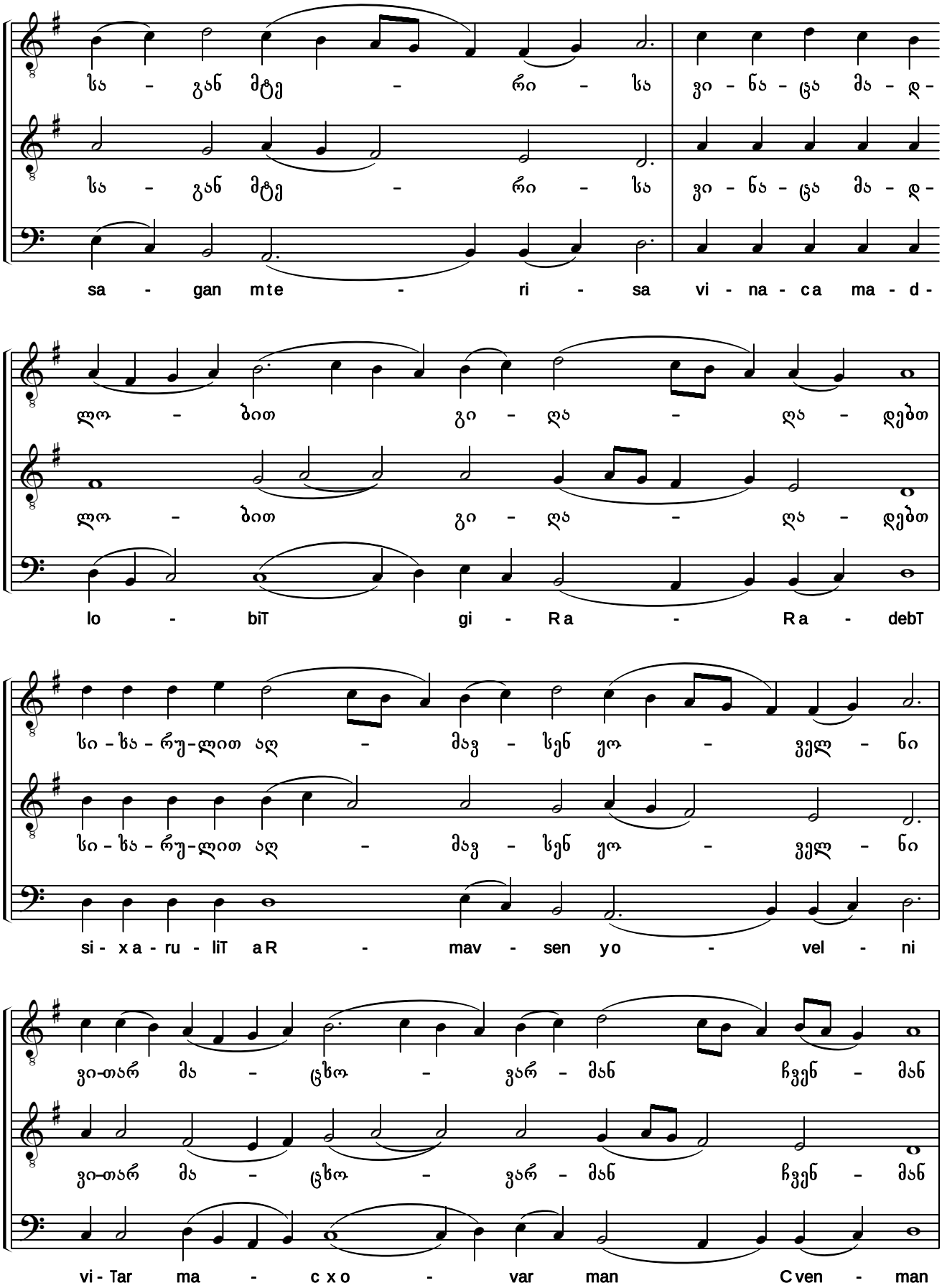
სა - გან მტე - რი - სა ვი - ნა - ცა მა - დ-
sa - gan mte - ri - sa vi - na - ca ma - d-
ლო - ბით გი - ღა - ღა - დებთ
lo - biT gi - Ra - Ra - debT
სი - ხა - რუ - ლით აღ - მავ - სენ ეო - ველ - ნი
si - xa - ru - liT aR - mav - sen yo - vel - ni
ვი-თარ მა - ცხო - ვარ - მან ჩვენ - მან
vi - Tar ma - c x o - var man Cven - man

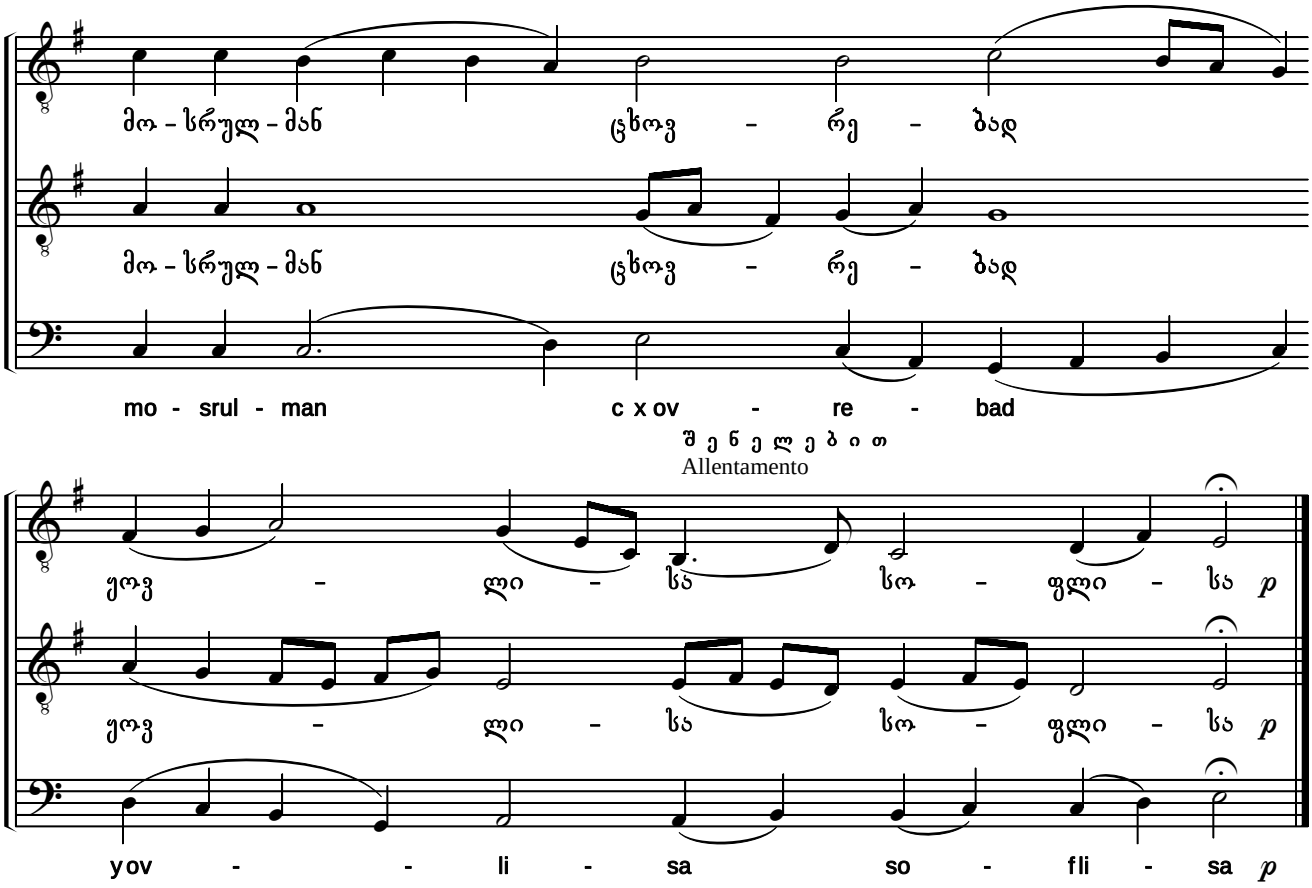

სადიდებელი
The Exaltation

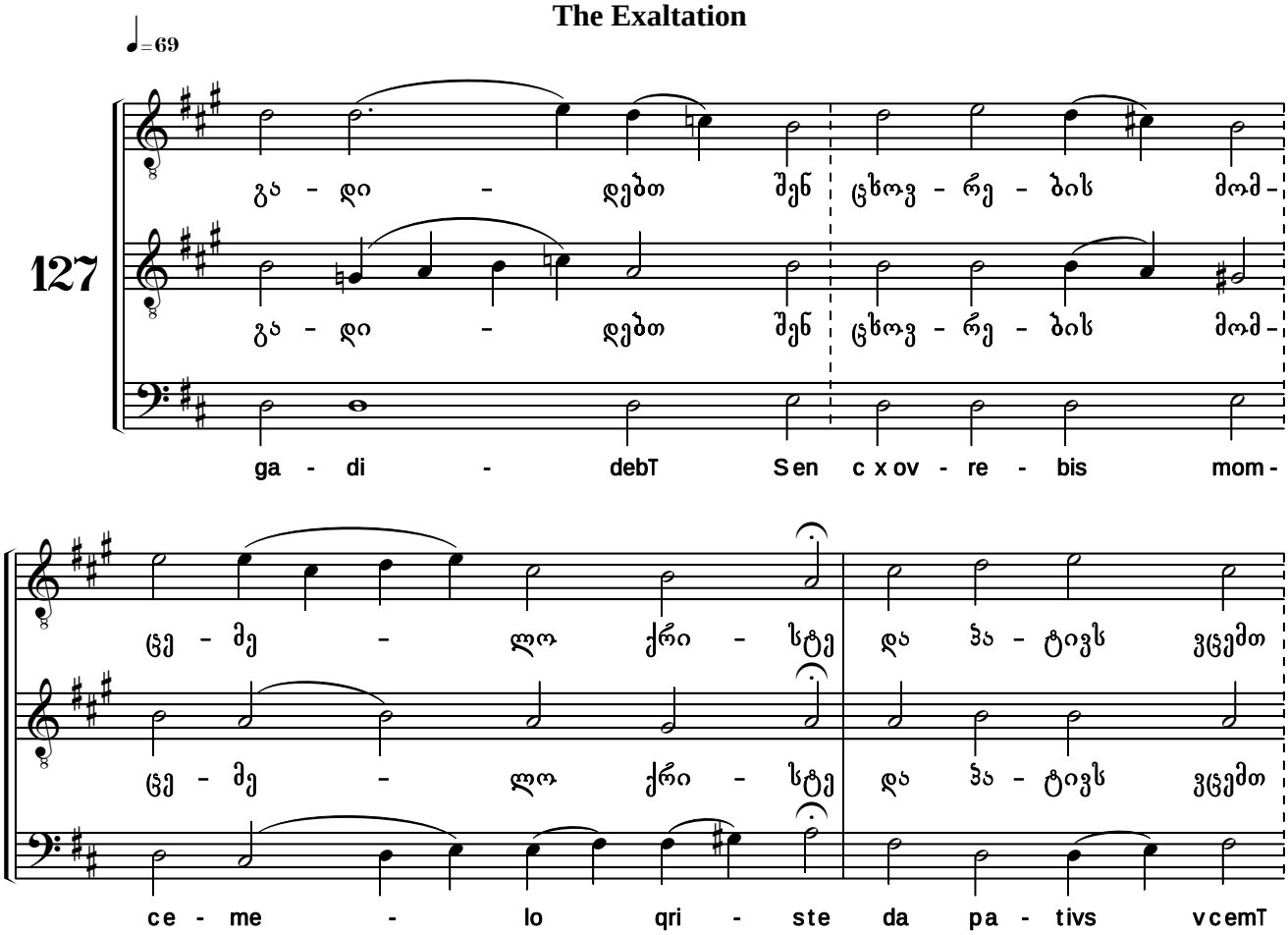

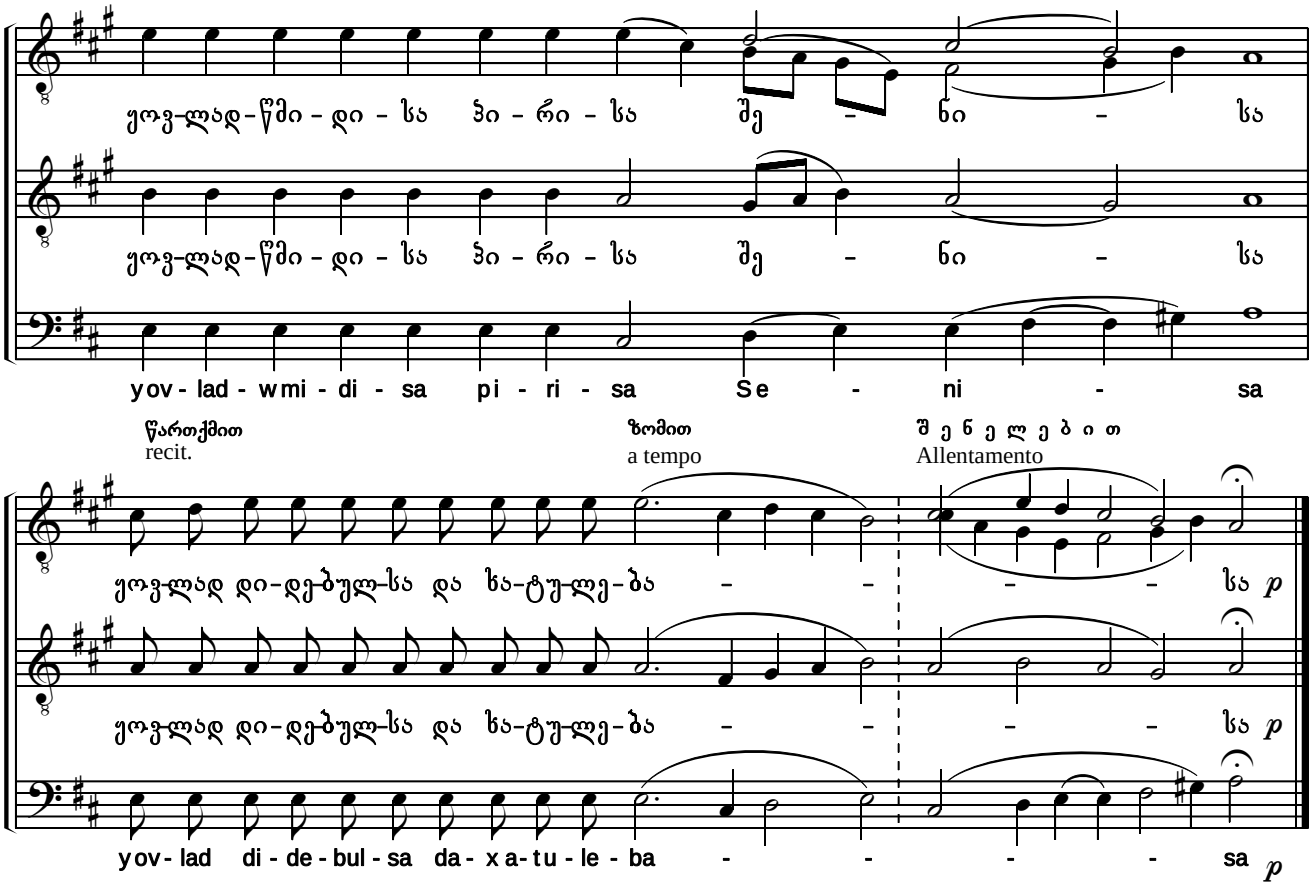

წარდგომა სამოციქულოსი ხმად-დ
The Gradual of apostolic in tone IV

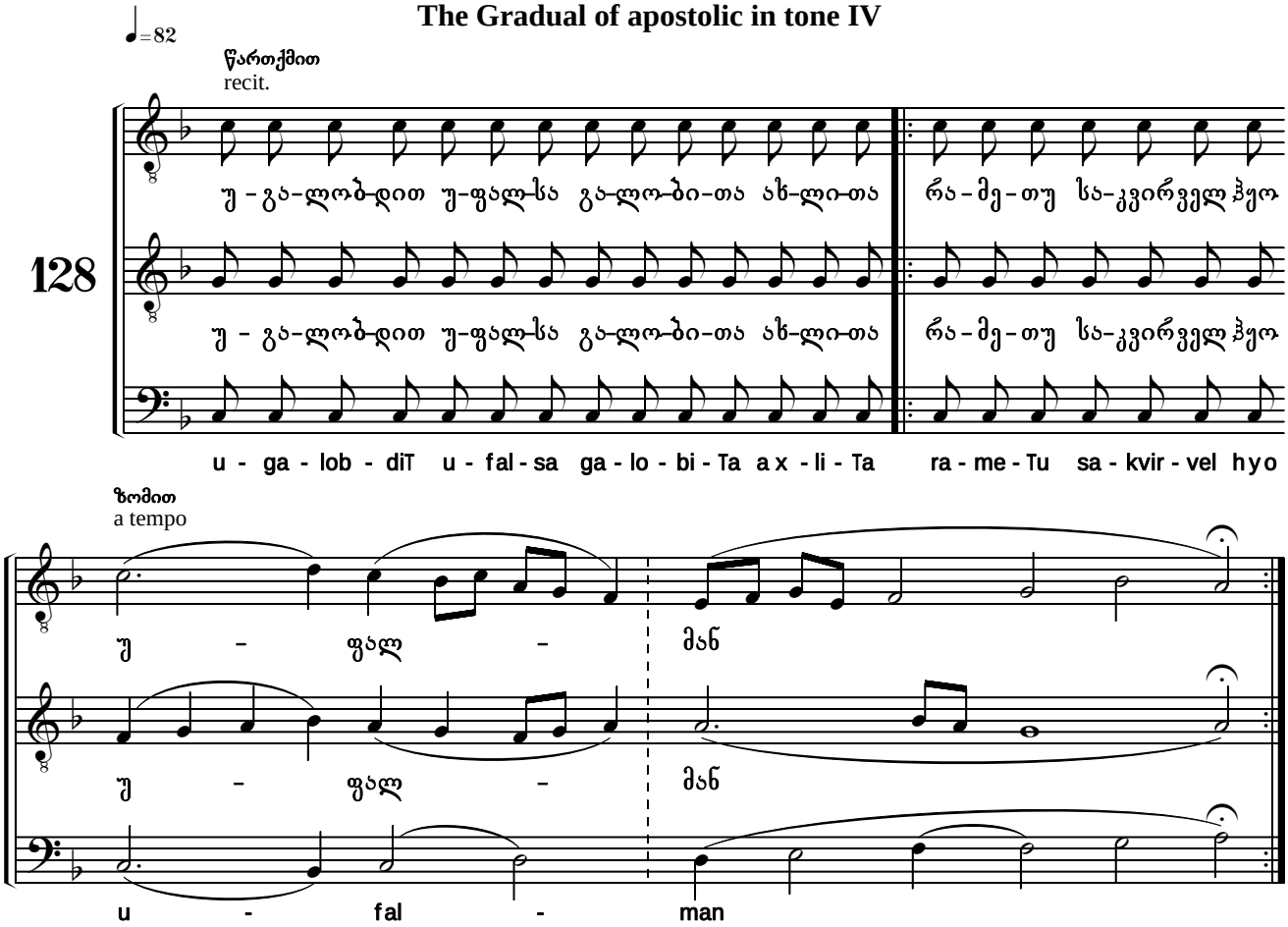

29 აგვისტოს - თავისკვეთა წმიდისა დიდებულისა იოანე ნათლისმცემელისა

August 29 - THE BEHEADING OF
St. JOHN THE BAPTIST

ოხითა ხმაჲ-ბ
(გამშვენებული)
„ხსენება მართლისა"

The hymn in tone II
"The Mentioning the Pious"

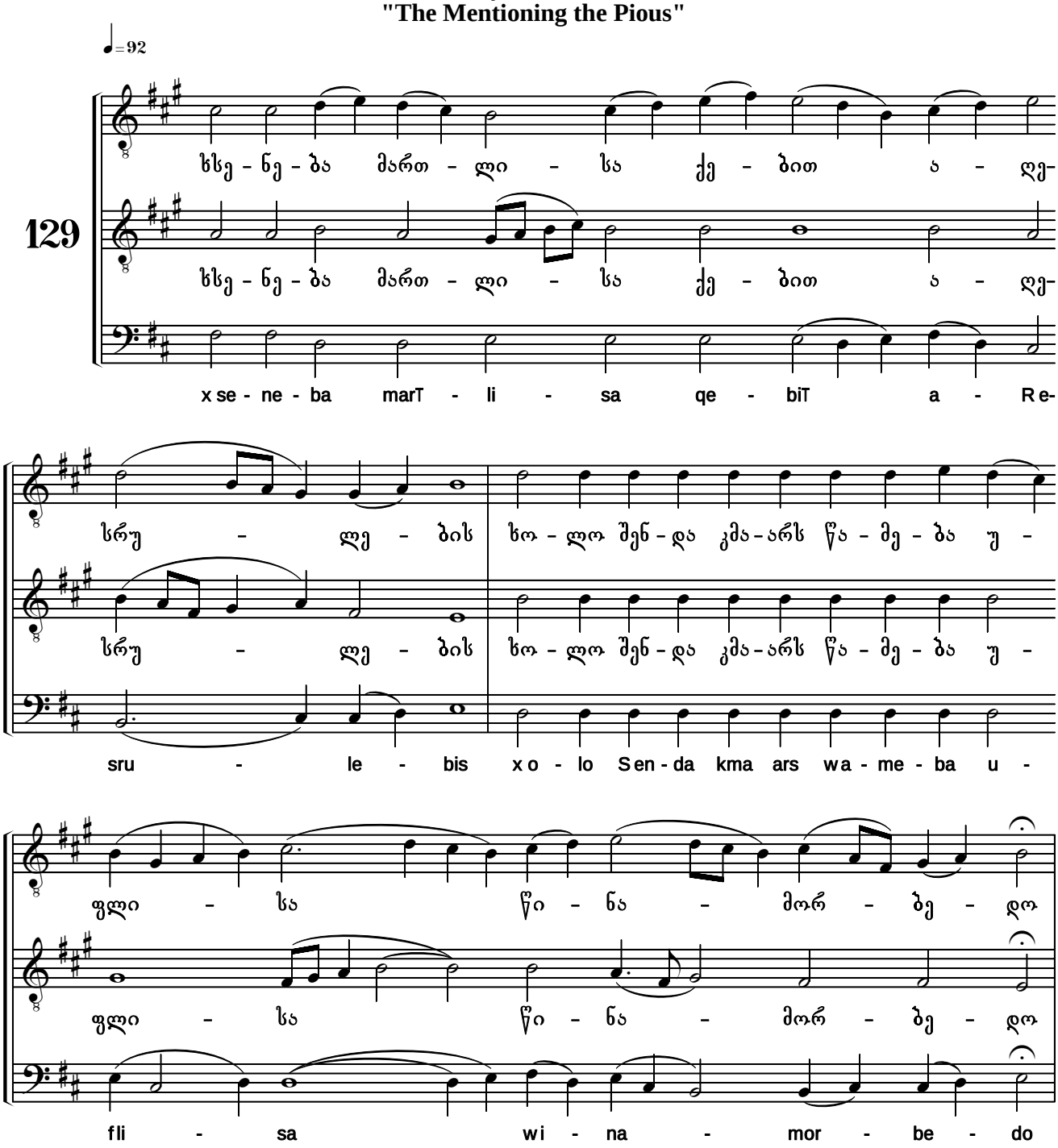

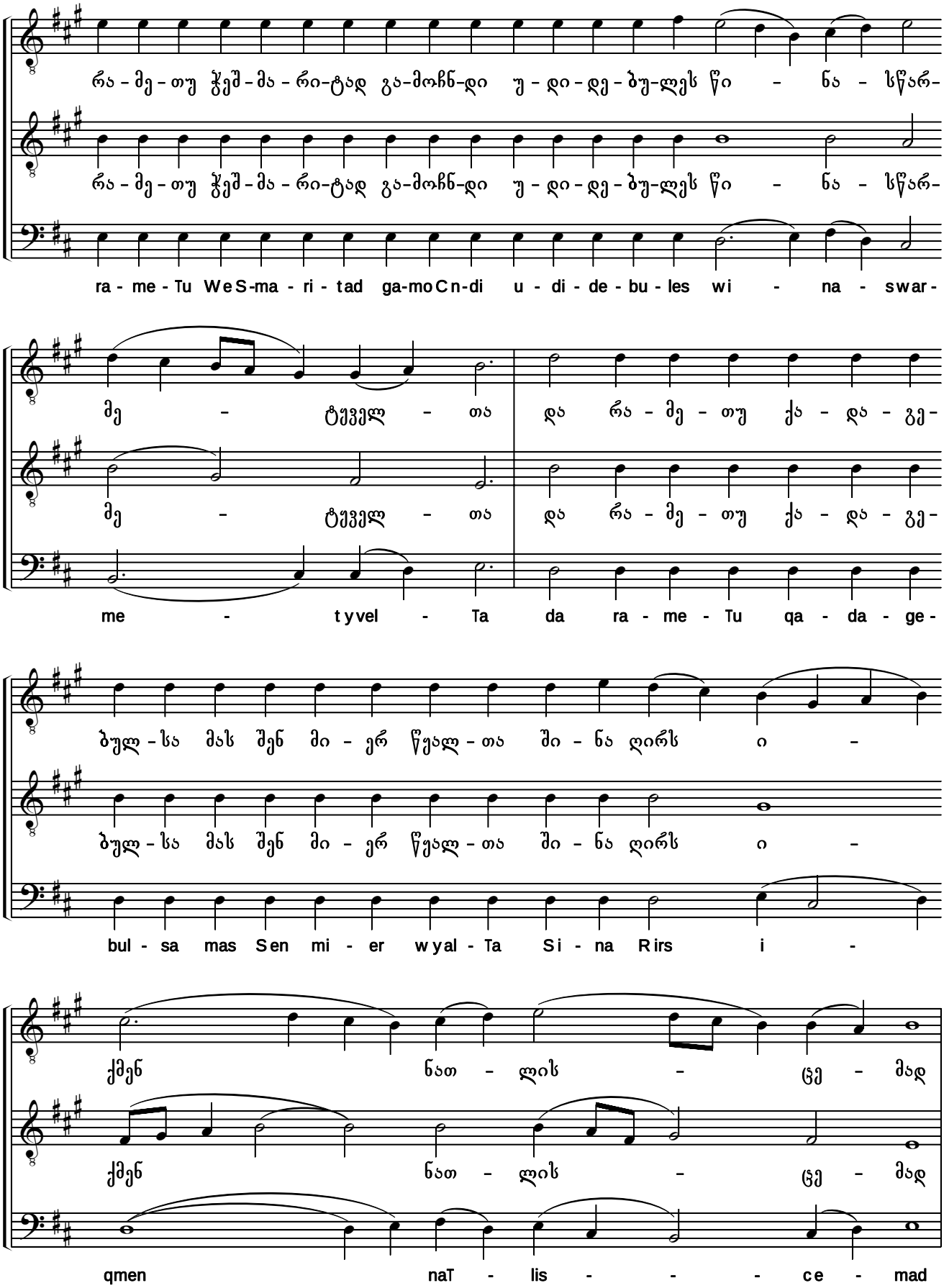
რა - მე - თუ ჯეშ - მა - რი-ტად გა-მოჩნ-დი უ - დი - დე - ბუ-ლეს წი - ნა - სწარ-
ra - me - Tu WeS-ma - ri - tad ga-moCn-di u - di - de - bu - les wi - na - swar-
მე - ტუველ - თა და რა - მე - თუ ქა - და - გე-
me - tyvel - Ta da ra - me - Tu qa - da - ge-
ბულ - სა მას შენ მი - ერ წყალ - თა ში - ნა ღირს ი -
bul - sa mas Sen mi - er wyal - Ta Si - na Rirs i -
ქმენ ნათ - ლის - ცე - მად
qmen naT - lis - - - ce - mad

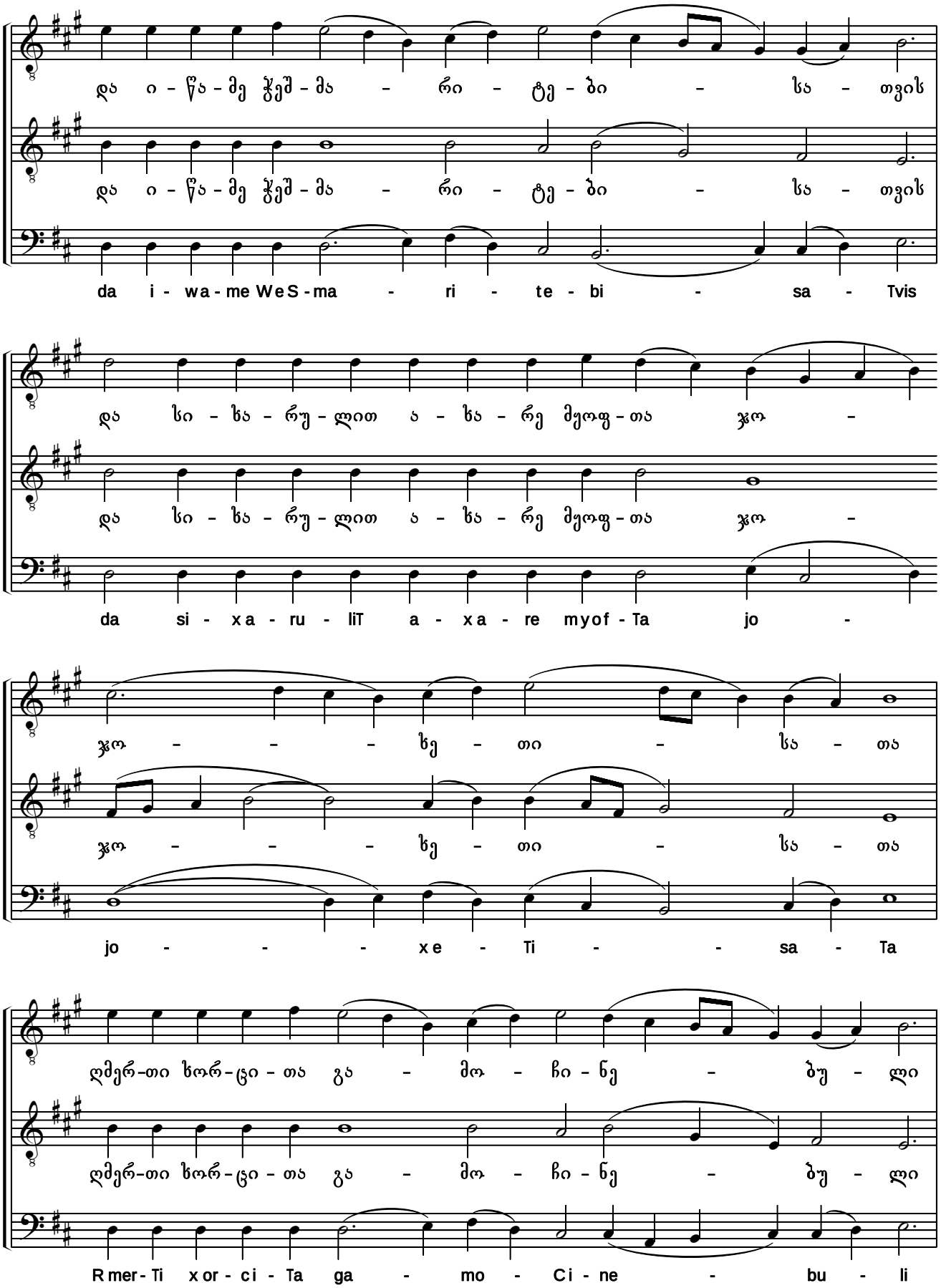
და ი - წა - მე ჯეშ - მა - რი - ტე - ბი - სა - თვის
da i - wa - me WeS - ma - ri - te - bi - sa - Tvis
და სი - ხა - რუ - ლით ა - ხა - რე მეოფ - თა ჯო -
da si - xa - ru - liT a - xa - re myof - Ta jo -
ჯო - - - ხე - თი - სა - თა
jo - - - xe - Ti - - sa - Ta
ღმერ - თი ხორ - ცი - თა გა - მო - ჩი - ნე - ბუ - ლი
Rmer - Ti xor - ci - Ta ga - mo - Ci - ne - bu - li

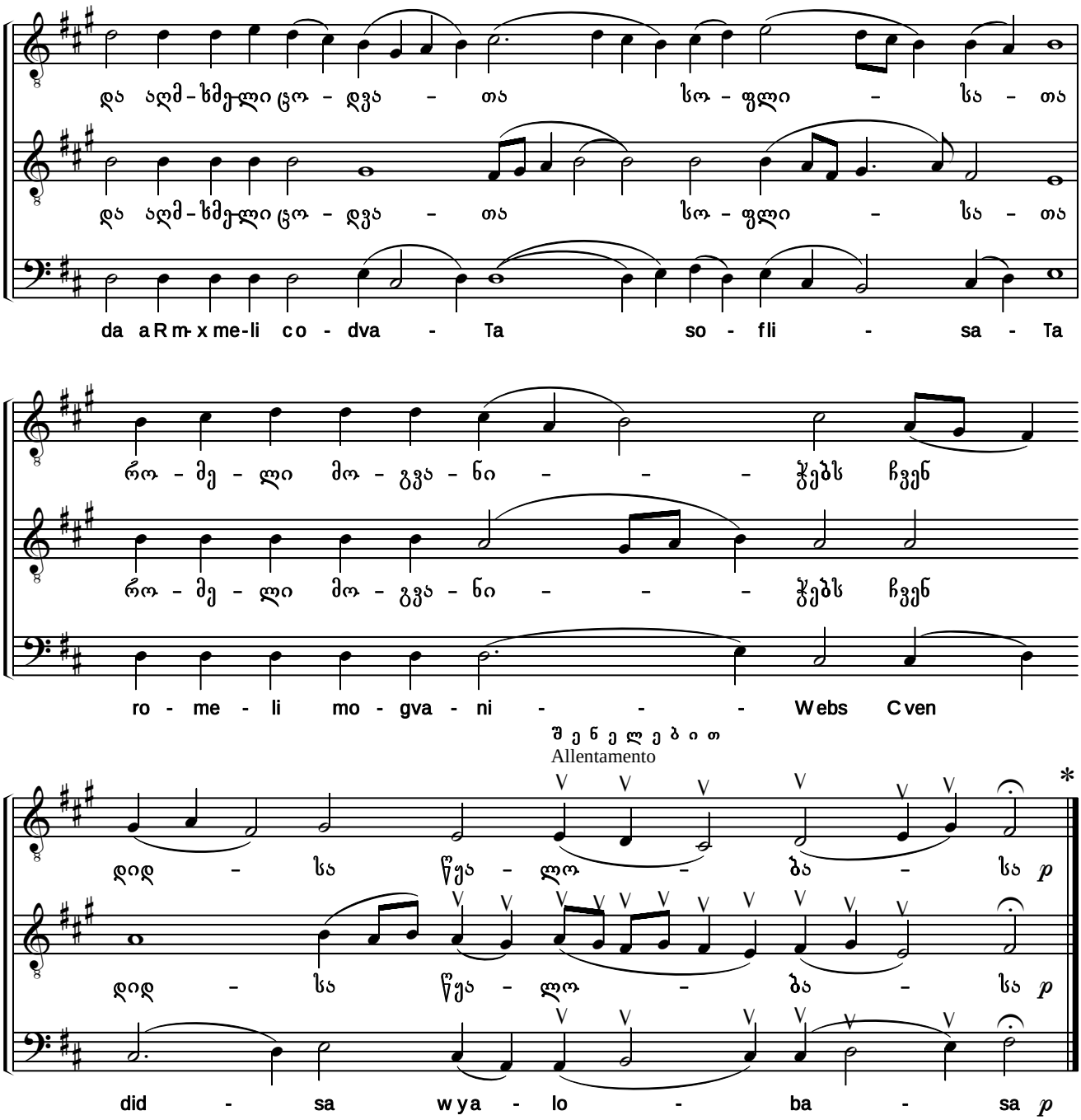

* სადიდებელი იხილე 24 ივნისს. ნაცვლად სიტყვისა - „შობასა"- ჩაისმება - „თავისკვეთასა". წარდგომა სამოციქულოსი იხილე 10 ნოემბერს.

HYMNS OF
"THE TWELVE GREAT FEASTS OF OUR LORD AND IMMOVABLE FEASTS".

ANNOTATION

According to the Orthodox Calendar, the Feasts of the Church are divided into three categories:

1) The Twelve Great Feasts of our Lord and Savior Jesus Christ: Christmas / Nativity of Christ, the Manifestation of God (Epiphany), the Meeting of the Lord, Palm Sunday, the Annunciation of the Mother of God, the Ascension of our Lord Jesus Christ, Pentecost (Trinity Sunday or Whitsunday), the Transfiguration of our Lord, (seven of them are directly connected with the Savior, one of them - the Pentecost, is the Feast of the descent of the Holy Ghost), the Falling asleep of the Mother of God, The Nativity of the Birth-giver of God, The Presentation in the Temple of the Mother of God, and the Exaltation (Setting up) of the Precious and Life-giving Cross. The Twelve Great Feasts are included in the regular course of the Feasts of our Lord. Easter, as the Feast of Feasts excels all the other Feasts. It has special festal service, so it needs a separate collection of hymns.

2) Medium Feasts: the Circumcision of our Lord Jesus Christ and the Feast of St. Basil the Great, the Nativity of St. John the Forerunner, the Feast of St Peter and St. Paul, the Feast of St. Nicolas the Wonderworker, the Feast of St. Michael the Archangel and of the other Bodiless Powers of Heaven.

3) Minor Feasts, which commemorate some of the Great Saints, for example: St. Barbara, St. John of Zedazeni and others.

This collection includes almost all the Feasts of the first and second category, which are celebrated by all Orthodox churches. As for the Feasts of the third category this collection contains only the Feasts dedicated to the memory of the most popular saints in Georgia, as celebrated by the Georgian Orthodox Church. Unfortunately, we couldn't include all the Feast-day chants into one volume.

The Feasts are divided into those that are 'immovable' and those that are 'movable.' The immovable Feasts are always celebrated on definite dates, for example: the Annunciation (March 25), Christmas (December 25), and the Transfiguration (August 6), while the movable Feasts are dependent on the date of Easter.

It should be noted that the Georgian Church continues to follow the old Julian Calendar.

September 1 - The Church New Year.

According to the Gospel, our Lord Jesus Christ entered the Temple of the Jews and was reading the Book of Isaiah (see Luke 4,19, Is. 61,1-2). "...the acceptable year of the Lord.…" It happened on September 1. For this reason the Church celebrates the first-day of Indiction, (which was fixed by Caesar of Rome), because on this day He entered the Temple and appeared before the people present.

The Hymn: "Creator of all..."

In the hymn we ask the Lord, who has overseen centuries with his grace, to bless the coming new year, to protect his flock, and through the intercessions of the Mother of God, give us his Great Mercy.

The Gradual of the Apostolic: see psalm 146,5.

September 8 - The Nativity of the Mother of God.

The Feast of the Nativity of the Theotokos is the first immovable Feast among the twelve Great Feasts.

The story of Nativity is related in the apocryphal work of the II century "The Gospel according to Jacob." The Feast was canonized by the Church in the IV century.

The Hymn: "Thy Holy Nativity, O Virgin Mother of God, hath proclaimed joy unto all the universe; for from thee is risen the Sun of Righteousness, even Christ our God. And having destroyed the Curse, he hath bestowed a blessing; and having brought Death to naught, he hath given unto us life eternal".

The Exaltation: We magnify thee, O most holy Virgin, and do homage to thy holy Parents, and exalt thy glorious Nativity.

Refrain to the IX Canticle: Magnify, O my soul, the most glorious Nativity of the Mother of God.

IX Theme-song: Thee, who from thy virgin womb ineffably didst incarnate God, the Light which shone forth before the Sun was made, and came down to us in the flesh, O blessed, all-pure Birth-giver of God, we magnify.

The Gradual: My soul doth magnify the Lord, and my spirit hath rejoiced in God my savior (Luke 1, 46-47).

The Communion Hymn: I will take the cup of salvation, and call upon the Name of the Lord.

September 13 - The Feast of St. Queen Ketevan.

Saint Ketevan was the queen of the Kakheti region in eastern Georgia (1577 - 1605). She was tortured for the faith in Christ by the Shah of Iran - Abaz I.

The Hymn: "Tortured with"

In the hymn we praise the saint's patience in torments through which she inherited the Heavenly Kingdom, instead of a temporary one and we ask her intercessions before God.

The Gradual: see psalm 67, 36.

September 14 - The Elevation of the Precious Cross of the Lord.

The Elevation of the Cross is the second Feast among the immovable Feasts. This Feast commemorates the discovery and miraculous exaltation of the Cross of Our Savior during the reign of Byzantine Emperor Constantine the Great (IV century).

The Hymn: "O Lord, save thy people, and bless thine inheritance, granting victory over enemies unto our Ruler N, and through thy Cross preserving thine Estate".

The Exaltation: "We magnify thee, O life - giving Christ, and do homage to thy Holy Cross, whereby thou hast saved us from - the works of the enemy".

Refrain to the IX Canticle: "Magnify, O my soul, the all - precious Cross of the Lord".

IX Theme-Song: "Thou art the mystical Paradise, O Mother of God, who though unfilled didst bud forth Christ, by whom the life - bearing Tree of the Cross was planted upon earth. For which cause, now, at its Elevation, adoring it, we magnify thee".

Antiphon I: "O God, My God, hear me: why hast thou forsaken me?"

Refrain to the I Antiphon: "Through the prayers of the Birth- giver of God, O Savior, save us".

Refrain to the II Antiphon: "Save, O Son of God, who wast crucified in the flesh, us who sing unto thee. Alleluia".

The Introit: see psalm 98, 5; "Thy Cross do we adore, O Master, and thy Holy Resurrection do we glorify".

The Gradual: see psalm 98, 5.

September 26 - The Feast of St. John the Divine.

St. John, called "the beloved disciple of Christ" in the Gospel, (see: John 20,2; 21,7; 21,20). He wrote the Fourth Gospel, the Book of Revelation, and
Epistles, and died at a venerable old age.

The Hymn: "Apostle of Christ"
In the hymn we ask the Apostle for the intercessions before Him, whose breast he leaned against and to grant us His tender mercies.

The Gradual: see psalm 18, 5.

October 1 - Svetitskhovloba and the Feast of the Vesture of the Lord.

Svetitskhoveli is the main Cathedral of the Georgian Church. It was built in the ancient capital of Mtskheta, near present-day Tbilisi. Under the foundation of the cathedral is buried the Vesture of the Lord. After the Crucification, a Jew from Mtskheta obtained the Vesture at auction and brought it back with him to Georgia.

The Hymn: "The Feast of the Catholic Church..."

In the hymn we praise the Feast of the Svetitskhoveli cathedral and the Vesture, and magnify the Mother of God and worship Him to Whom She gave birth.

Refrain to the IX Canticle: "Magnify, O my soul the life-giving Vesture of the Lord".

IX Theme-Song: God is the Lord, and hath revealed Himself unto us. Come, let us prepare a feast, let us magnify Christ with gladness and with palms and tree branches, crying aloud unto him in hymns: Blessed is he that cometh in the Name of the Lord our Savior".

The Gradual: see psalm 98, 7.

November 8 - The Feast of the Holy Archangels.

The Feast of the Archangels of God, Michael, Gabriel, and other incorporeal powers. This is a II category Feast (Medium Feasts) and dates to the IV century. Archangel Michael is called the Archistratige of the Bodiless Powers, and Gabriel is a messenger of divine providence.

The Hymn: "Archangels of Heaven..."
In the hymn we pray to the Archangels to protect and defend us from tempest and tribulation.

The Exaltation: We magnify the Archangels, Angels, Seraphim, and Cherubim.

The Gradual: see psalm 103, 4.

November 10 - The Feast of Holy Hieromartyr George.

St. George was born in Cappadocia and was tortured by the Emperor Diocletian in the year 303 AD. He is the most revered saint in Georgia and is considered the protector of the Georgian Church and nation. The Feast of St. George is celebrated twice a year on November 10 and April 23.

The Hymn: "Liberator of Captives...".

In the hymn we acclaim him as the liberator of captives and the helper of the sick and poor and ask him for his intercession before God.

The Exaltation: In the Exaltation we glorify St. George and his martyrdom, which he has took upon himself for the glory of Christ.

The Gradual: see psalm 63, 11.

November 21 - The Entrance into the Temple by the Most Holy Birth-Giver of God.

The Feast belongs to the Twelve Great Feasts and is immovable according to the calendar. The story of the Entrance into the Temple of Our Lady is preserved in Holy Tradition and tells how three year old Mary entered the Holy of Holies.

The Hymn: "Today is the foreshadowing of the beneficence of God which is to come, and the heralding of man's salvation. The Virgin is clearly manifested in the temple of God, and in anticipation announced! Christ unto all men. Unto her let us, also, cry aloud: Hail, thou who art the fulfillment of the Creator's providence".

The Exaltation: We magnify thee, O all-holy Virgin, Maiden chosen by the Lord, and do homage to thy Presentation in the temple of the Lord".

Refrain to the IX Canticle: "The Angels marveled when they beheld the Presentation of the All-Pure One: with what glory she entered into the Holy of Holies".

IX Theme-Song: "Let no hand profane in any way to touch the Giving Arm of God; but let the lips of the faithful unceasingly chant Salutations of the Angel to the Birth-Giver of God, and cry aloud with rejoicing: "Thou art, in very truth, higher than all men, O Virgin pure!".

November 30 - The Feast of Holy Apostle Andrew.

The Georgian Church particularly celebrates the commemoration of Apostle Andrew the First-Called. He preached the Gospel together with Apostle Simon of Canaan in Georgia in the first century, (see Matthew 10,2; Mark 1,16; Luke 6,14).

The Hymn: "Like the Apostles...".

In the hymn we appeal to him as the First-Called among the apostles and as the brother of Peter, asking mercy for our souls and for all the world.

December 4 - The Feast of Holy Martyr Barbara.

St. Barbara lived and was tortured in the times of Emperor Maximilian (305 - 311).

The Hymn: "Do homage to St. Barbara.…"

In the hymn we do venerate St. Barbara, who renounced the devil's temptations with the aid of the Holy Cross.

December 6 - The Feast of St. Nicholas the Wonder-Worker.

St. Nicholas was the archbishop of Myrna (345 - 351) and is a favorite saint of many nations. The Lord gave him the gift of working miracles, and he lived to a venerable old age.

The Hymn: "A rule of faith..."

In the hymn we praise his strong faith, his peace, his fasting, for which he gained imperishable wealth, and ask his intercession before Christ.

The Exaltation: In the Exaltation we glorify and honor St. Nicholas - our intercessor before God.

December 25 - The Nativity of Christ; Christmas.

Christmas is the foremost Feast among the Twelve Great Feasts.
For information about Christmas see Matthew 1,2; Luke 1,26-80; 2,1-20.

The Hymn: Thy Nativity, 0 Christ our God, hath arisen upon the world as the light of wisdom. For by it, they who worshipped the stars were taught to adore thee. The orient from on high, 0 Lord, glory to thee.

The Exaltation: "We magnify thee, 0 Life-Giving Christ, who for our sake now art born in the flesh of the Virgin Mary, unwedded and most pure".

Refrain to the IX Canticle: "Magnify, Oh my soul, the Virgin, the All-Pure Birth-Giver of God, more honorable and more glorious than the hosts on high".

IX Theme-Song: "A mystery strange and most glorious I behold: The cavern resembled Heaven: the Virgin-Cherubim, the Virgin, the manger, the universe, the manger where in layeth Christ our God, whom nothing may contain. Him, therefore, do we magnify, praising him in song.

Refrain to Antiphon I: "Through the prayers of the Birth-Giver of God, Savior, save us."

Refrain to the II Antiphon: "0 Son of God, who was born of a Virgin, save us who sing unto thee Alleluia."

The Introit: Out of the womb, before the morning star have I begotten thee: the Lord hath sworn and will not repent: thou art a Priest forever, after the order of Melchizedek (see psalm 109, 3, 4).

Collect Hymn: Today a Virgin bringeth forth the Super-Substantial, and earth offereth a cavern to the Unapproachable; Angels together with the Shepherds sing praises; the Wise Men journey on with the Star. For our sakes God, who is before all the ages, is born a little child."

"As many as are baptized into Christ have put on Christ, Alleluia" - Instead of "O Holy God, Holy Mighty."

The Gradual: see psalm 65, 4.

January 1 - The Circumcision of our Lord Jesus Christ, and the Feast of St. Basil the Great.

About the Circumcision see Luke 2,21

St. Basil the Great was born in 330 and was the archbishop of Cappadocian Caesarea. The day of his commemoration is celebrated all over the world. He is considered the Great Father of the Church, the great Mentor, and has many exegetical and homiletical works. The Liturgy of St. Basil the Great is performed as the Divine Liturgy ten times a year in the Orthodox Church.

The Hymn of the Circumcision of Our Lord Jesus Christ: "Who upon the throne.…"
In the hymn we praise and glorify the Lord, born from a Virgin, who sits on the Heavenly Throne and deigned to incarnate and to circumcise for us.

The Hymn of St. Basil the Great: "All the earth.…"
In the hymn we glorify St. Basil whose preaching was spread all over the world and strengthened people's faith, and we beseech him to pray for us before God.

The Gradual I: see psalm 27,9.

The Gradual II: see psalm 48,4.

The Hymn: "All of creation..." is sung during the liturgy instead of, "It is truly meet.…" This hymn is dedicated to the Mother of God.

January 6 - The Epiphany (The Manifestation of God).

The Epiphany is one of the twelve immovable feasts of our Lord and Savior. References to Epiphany can be found in Matthew 3,13-17; Mark 1,9-11; Luke 3,21-22; John 1,25-33.

The Hymn: "When thou wast baptized in Jordan O Lord, the worship of the Trinity was made manifest. For the voice of the Father bore witness unto thee, calling thee his beloved Son, and the Spirit, in the form of a Dove, confirmed the steadfastness of that word: O Christ our God, who didst manifest thyself, and dost enlighten the world, glory to thee".

The Exaltation: "We magnify thee, O Life-Giving Christ, who for our sake wast baptized by John in the waters of the Jordan".

Refrain to the IX Canticle: "Magnify, O my soul, her who is more honorable than the hosts on high, even the most pure Virgin Birth-Giver of God".

IX Theme-Song: No tongue hath power worthily to praise thee, and even the super-mundane mind is perplexed how to hymn thee, O Birth-Giver of God. As much as thou art gracious, accept thou our faith for the God-inspired love as thou knowest. For thou art the Intercessor of Christians. We magnify thee.

Refrain to the Antiphon I: "Through the prayers of the Birth-Giver of God, Savior, save us".

Refrain to the Antiphon II: "O Son of God, who wast baptized in the Jordan, save us who sing unto thee, Alleluia."

The Introit: see psalm 117,26-27.

The Gradual: see psalm 117,26-27.

January 14 - The Feast of Saint Nino, Evangelizer of Georgians.

St. Nino was born in Cappadocia in the IV century. The Church calls her an equal to the Apostles. Her name is connected to the spreading and confirmation of Christianity in Georgia in the year 325.

The Hymn: In the hymn we beseech the Evangelizer of Georgians to intercede for us.

The Exaltation: We magnify her as the bringer of joy and as the guide of the Georgian Nation.

January 26 - The Feast of the King, St. David the Builder.

St. King David IV the Builder reigned in Georgia in 1089-1125. His name is associated with the advancement of the state and with the cultural and spiritual elevation of the country.

The Hymn: "The Wonders.…"

In the hymn we appeal to God, who gifted wisdom and miraculous power to King David, and ask Him to grant the richness of his mercy through the prayers of King David.

February 2 - The Meeting of The Lord.

The Meeting is an immovable Feast of our Lord (see Luke 2,22 - 40).

The Hymn: "Hail, O Virgin Birth-Giver of God; for from thee hath shone forth the Sun of Righteousness, Christ our God, who giveth light to those who are in darkness. And rejoice that didst receive in thine arms the Redeemer of our souls, who giveth unto us resurrection."

The Exaltation: "We magnify thee, O Life-Giving Christ, and we do homage to thy Mother most pure, by whom thou hast now been brought into the Temple of the Lord, according to the Law.

Refrain to the IX Canticle: O Virgin, Birth-Giver of God, the Hope of Christians, protect, guard, and save those who put their trust in thee.

IX Theme-Song: "In the Scriptures do we, the faithful, behold the symbol of every male child who first left the womb, as consecrated to God: wherefore, also, the first-born Word of the Father, who is from everlasting the first-born Son of his Mother who know not man, do we magnify".

The Introit: see psalm 97,2.

March 25 - The Annunciation of the Most Holy Virgin.

The Annunciation is one of the twelve immovable Feasts (see Luke 1,26-56).

The Hymn: Today is the crown of our salvation and the manifestation of that mystery which is ever-lasting: The Son of God becometh the Son of a Virgin, and Gabriel announces the glad tidings of grace. Wherefore, let us also cry aloud with him unto the Birth-giver of God: Hail, thou that art full of grace, the Lord is with thee.

The Exaltation: "The chant of the Archangel we sing unto thee, O Pure One. Hail, thou that art full of grace, the Lord is with thee."

Refrain of the IX Canticle: "O Earth, proclaim the great gladness! And the Heavens, praise ye the glory of God."

The Collect-Hymn: We, thy servants, in that we have been delivered from Calamities, do offer unto thee O Birth-Giver of God, who as victorious chieftain warrest for us, songs of triumph and thanksgiving: Do thou also, in that thou hast might invincible, free us from all assaults, that we may cry unto thee: Hail, O Bride unwedded.

The Gradual: see psalm 95,2.

The 6th Sunday of Great Lent: Palm Sunday.

Palm Sunday is included in the cycle of the twelve Feasts of our Lord, but is movable, being celebrated
on the Sunday previous to Easter (see Mark II, 1-10; John XII, 12-15).

The Hymn: Thou didst raise Lazarus from the Dead, O Christ God, making certain the universal resurrection, before thy Passion. For which cause we, of Israel children, bearing the emblems of victory, cry aloud unto thee, the Conqueror of Death: Hosanna in the highest! Blessed is he that cometh in the Name of the Lord.

The Hymn: Having been buried with thee in baptism, O Christ Our Lord, We have been vouchsafed life immortal through thy Resurrection, and singing praises unto thee, we cry: Hosanna in the highest! Blessed is he that cometh in the Name of the Lord.

The Exaltation: we magnify thee, O Life-Giving Christ! Hosanna in the highest! And we cry aloud unto thee: Blessed is he that cometh in the Name of the Lord.

IX Theme-Song: "God is the Lord, and hath revealed himself unto us. O come, let us make ready a feast, let us magnify Christ with gladness and with palms and branches of trees, crying aloud unto him in hymns: Blessed is he that cometh in the Name of the Lord our Savior."

Refrain to II Antiphon: "Save O Son of God, who didst sit upon an ass, us who sing unto thee: Alleluia".

May 7 - The Feast of our Venerable Father John of Zedazeni and His twelve Followers.

St. John of Zedazeni and his twelve disciples came from Assyria, in the middle of the VI century. They did great service in spreading and strengthening Christianity, and establishing monastic life in Georgia.

The Hymn: "Among twelve fathers..."

In the hymn we appeal to Father John, the Luminary of the Church, who populated the wilderness, dispersed the crowds of devils, and we proclaim unto him, the great Father among the Fathers, his intercession before the Lord.

The Gradual: see psalm 115,15.

May 9 - The Feast of St. Shio of Mghvime.

St. Shio of Mghvime was one of the disciples of St. John of Zedazeni (see May 7). He established a monastery which bears his name near the city of Mtskheta. God has granted him the talent of wonder-working, and his holy relics display miraculous power even today.

The Hymn: "Winged from the youth..."

In the hymn we appeal to Father Shio, winged like an angel from youth, who did great service for the Georgian people. We glorify the Creator, and thank St. Shio for helping his believers by curing their souls through his holy relics.

May 13 - The Feast of Venerable Father Ekvtime of Athos.

St. Ekvtime of Athos is considered a luminary of the Georgian Church. He was born in Georgia in the X century, and spent most of his life on the Holy Mountain of Athos. His name is associated with many translations of theological works from Greek to Georgian and from Georgian to Greek.

The Hymn: "Preceptor of the Orthodoxy...".

In the hymn we appeal to him as the preceptor of the Orthodox and the rule of bishops, beseeching him to enlighten us with his teaching and to be our intercessor before God.

The Ascension of our Lord Jesus Christ (fortieth day after Easter).

The Ascension is a movable Feast and is always celebrated on the fortieth day after Easter (see Mark 16,19; Luke 24,50-52; The Acts of Apostles 1,9-11).

The Hymn: "Thou art ascended up into glory, O Christ our God, having made joyful thy disciples by the promise of thy Holy Spirit, the blessing which has been announced unto them, for thou art the Son of God, the Redeemer of the world."

The Exaltation: "We magnify thee, O life-Giving Christ, and do homage to thy divine Ascension into heaven in thy holy flesh".

Refrain to the IX Canticle: Magnify O my soul, the Life-Giver, who hath ascended up from earth into heaven."

IX Theme-Song: "Thee, who above understanding and speech didst become the Mother of God, and ineffably didst bring forth in time him who knows not time, we faithful, with one accord, do magnify."

Refrain to II Antiphon: "Save, O Son of God, who art ascended up in glory, those who sing unto thee Alleluia".

The Introit: see psalm 46, 6.

The Gradual: see psalm 56,6.

.

The Feast of the Venerable Father David of Gareji (Thursday after the Ascension).

St. David of Gareji was one of the twelve disciples of St. John of Zedazeni. At first, St. David served in Tbilisi (VI century), later he went into the desert of Gareji (Kakheti region), where he established a cave monastery. In this monastery Shah Abaz I slaughtered 6000 monks in the XVII century.

The Hymn: "With thy sweat ...".

In the hymn we appeal to Father David who has done great works and ask him to enlighten the world and to be the intercessor for our souls.

Pentecost (Whitsunday) (50th day after Easter).

Pentecost is a movable Feast among the twelve Great Feasts and is always celebrated on the fiftieth day after Easter (see Acts of Apostles, 2,1-13).

The Hymn: "Blessed art Thou, O Christ God, who hast revealed fishers most wise, sending down upon them the Holy Spirit, and thereby catching the universe as in a net. 0 Christ God, who lovest mankind, glory to thee".

The Exaltation: "We magnify thee, O Life-Giving Christ, and do homage to thine All-Holy Spirit, whom thou didst send from the Father upon thy disciples divine."

The Stanza: O heavenly King, the Comforter, Spirit of Truth, who art in all places and fillest all things. Treasury of good things and Giver of life; Come and take up thine abode in us, and cleanse us from every stain and save our souls, O Good One."

IX Theme-Song: O Maiden Birth-Giver of God, who in birth-giving suffered not defilement and didst lend flesh into the All-Creating Word; Mother Unwedded, Receptacle of Him who cannot be contained, abode of thy Maker Inimitable, we magnify thee."

IX Theme-Song: Hail, O Queen, glory of motherhood and maidenhood! For every mouth, however eloquent and sweet of speech, is incapable of worthily singing thy praise, and every mind reeleth when it would fain understand thy birth-giving. For which cause, with one accord, we glorify thee."

Refrain to the Antiphon: "Save, O Blessed Comforter, those who sing unto thee, Alleluia".

The Introit: see psalm 20,14.

June 24 - The Nativity of St. John the Baptist.

About the Nativity of St John the Baptist see Luke 1,5-25.

The Hymn: "Prophet and Forerunner..."

In the hymn we express our inability to praise St. John befittingly, because through his Nativity came the end of the barrenness of his mother and dumbness of his father, and God was preached to the World.

The Exaltation: We Magnify St John the Baptist and his all-glorious Nativity.

June 27 - The Feast of Venerable Father George of Athos.

St. George of Athos like, St. Ekvtime of Athos (see May 13), is considered a luminary of the Georgian Church. Born in 1009, he brilliantly continued the work of his teacher and predecessor St. Ekvtime of Athos. His translations are considered the best even today. He was a great preceptor and patriot, saving, in the last year of his life, 80 orphans that he brought from Georgia to Mount Athos.

The Hymn: "rejoices the world..."

In the hymn we express our joy for the enlightening of the Georgian people by his translations and teachings. We beseech him for peace for our country and king.

June 29 - The Feast of St. Peter and St. Paul.

According to the Gospel the Savior calls Peter the 'Rock of Faith' (Matthew 16,18), and according to the Acts of the Apostles, even the shadow of Apostle Peter cured people. He was crucified head down in the time of Emperor Neron's (AD 67).

Apostle Paul was a Jew, from the tribe of Benjamin. At first he persecuted the Christians but after God's revelation, he become the true preacher of the Gospel. He was beheaded in Rome, nearly at the same time of Peter's crucifixion.

The Hymn: "The heads of Apostles..."

In the hymn we appeal to St. Peter and St. Paul as the heads of the apostles and the preceptors of the whole world and beseech them to ask the Lord to gift us his great mercy.

The Exaltation: We magnify the commemorate of St. Peter and St Paul, because the whole world was enlightened by their preaching.

August 6 - The Transfiguration of the Lord.

The Transfiguration is one of the twelve immovable Great Feasts (see Matthew 17.2-9; Matthew 9,26).

The Hymn: "Thou wast transfigured upon the Mount, O Christ God, revealing unto thy disciples thy glory in so far as they were able to bear it. Let thy light ever lasting also illumine us sinners through the prayers of the Birth-Giver of God. O Light-Giver, glory to Thee."

The Exaltation: "We magnify thee, O Life-Giving Christ, and we do homage to the exceedingly glorious Transfiguration of thy Body most pure."

Refrain to the IX Canticle: "Magnify, O my soul, the Lord who was transfigured on Tabor.

IX Theme-Song: "Thy Birth-Giving was shown to be without defilement; God came forth from thy loins, manifested himself as a bearer of the flesh upon earth, and dwelt among men: Wherefore we all do magnify thee, O Birth-Giver of God."

Refrain to the II Antiphon: "O Son of God who wast transfigured upon the Mount, save us who sing unto thee, Alleluia."

The Introit: see psalm 42,3

The Gradual: see psalm 103,24.

August 15 - The Assumption of the Most Holy Mother of God.

The Assumption is the last feast among the twelve Great Feasts.

About the Assumption of the Mother of God, Holy Tradition tells us that God announced to her the time of her death. Therefore, the Apostles who were preaching in different countries were gathered by the Holy Ghost. The Holy Virgin was buried in the Gethsemane Garden and when after three days the apostles came back to her grave, they couldn't find her body; She had been taken up into heaven.

The Hymn: "In Birth-Giving thou didst preserve thy virginity; in thy Falling-Sleep thou hast not forsaken the world, O Birth-Giver of God. Thou hast passed over into life, thou who art the Mother of Life and through thine intercessions dost deliver our souls from death."

The Exaltation: "We magnify thee, O Mother, undefiled of Christ our God and we glorify thine all-glorious Falling-Sleep."

Refrain to the IX Canticle: "All the nations bless thee, the only Birth-Giver of God. When the all-holy Angels beheld thine Assumption they marveled how a Virgin could ascend from earth into heaven.

IX Theme-Song: "The laws of Nature were conquered in thee, O Virgin pure, for in Birth-Giving was virginity preserved, and with death is life conquered. Thou who, after Birth-Giving, a Virgin didst remain, though dead, art yet alive. O Birth-Giver of God, savest always thine inheritance.

August 16 - The Feast of our Lord's Icon Not Created by Human Hand.

According to Holy Tradition there exist four Icons of our Lord, and this Feast is connected with the Icon, which was sent to the King of Assyria Avgaros by the Savior. The King was dying and the Icon cured him. Not created by human hand means that the Savior put the clean canvas upon His Face and it was marvelously imprinted on it, and the copy of this Icon, also miraculously made without the help of human hand, is kept in Tbilisi.

The Hymn: "Thy undefiled Icon.…"

In the Hymn we worship the undefiled Icon and beseech it to forgive us our sins. We thank Our Lord who was crucified for our sake and implore Him to fill us with perfect joy.

The Gradual: see psalm 97,1.

August 29 - The Beheading of St. John the Baptist.

The holy Gospel tells us about the death of Saint John the Baptist (see Matthew 14-12; Mark 6.14-29)

The Hymn: "The mentioning of the Pious..."

In the hymn we appeal to St. John as the greatest among the prophets, as he became worthy to baptize Jesus Christ and he announced the joy of His coming. He will grant us the Great Mercy.

Brief semantic explanation for each type of hymn.

Theme-Song (Irmosi) - The first hymn of each of the nine Canticles that are included in the hymnographic Canon. It is the rhythmical-melodic scheme of the other hymns.

The Hymn (Tropar) - is similar to the Theme-Song in its structure. In the divine service it has a different purpose, expressing briefly the meaning of the Feast, or exalting one of the saints.

The Exaltation - A short hymn in which the saint of the Feast or the event of the Feast is exalted.

Refrain to the IX Canticle - This is the name of the Feast hymn which is a refrain to each Stanza of the last Canticle of the hymnographic Canon.

The Introit - is the hymn that is sung during the festive Liturgy during the "Minor Entrance." The text of the Introit is always quoted from the psalms.

The Gradual (Prokimen) - In the divine service the Gradual has different purposes. In this collection it is presented only in one form and is sung before the reading of Apostolic. The texts of the Graduals are taken from the psalms.

Antiphon and the Refrain to the Antiphon - In the Christian divine service the Antiphon was founded by St. Ignatius Theophorus.

Antiphon means to sing in two choirs. In the Orthodox Divine Liturgy three Antiphons are sung, each with four Stanzas. Included in the first and second Antiphon is the Refrain, and in the third Antiphon, the Hymn of the Feast.

The Collect-Hymn (Kondak) - it has most the complicated structure and composition. Textually it is the closest to the Hymn of the day, expressing the essence of the festive event or exalting one of the saints.

სარჩევი

წინასიტყვაობა VI
წინასიტყვაობა (ინგლ.) XV
წინასიტყვაობა (ინგლ.) XXIII
ქართული ანბანის საერთაშორისო ტრანსკრიფცია XXIV

1 სექტემბერს - დაწყება ინდიქტიონისა საეკლესიო ახალი წელი

1. ოხითა ხმაჲ-ბ „ყოვლისა დაბადებულისა” 3
2. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-გ 5

8 სექტემბერს - შობა ყოვლადწმიდისა ღმრთისმშობელისა

3. ოხითა ხმაჲ-ა „შობამან შენმან” 7
4. სადიდებელი (გამშვენებული) 9
5. მეცხრე გალობის ჩასართავი 10
6. მეცხრე ძლისპირი „რომელმან ჰშევ მთიები” 11
7. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-გ 12
8. განიცადე 13

13 სექტემბერს - ხსენება წმიდისა ქეთევან დედოფლისა

9. ოხითა ხმაჲ-დ (გამშვენებული) „მოწყლულმან სურვილითა” 14
10. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ 16

14 სექტემბერს - ამაღლება პატიოსნისა და ცხოველსმყოფელისა ჯვარისა

11. ოხითა ხმაჲ-ა „აცხოვნე უფალო” 18
12. სადიდებელი (გამშვენებული) 21
13. მეცხრე გალობის ჩასართავი 22
14. მეცხრე ძლისპირი „საიდუმლო სამოთხე ხარ” 23
15. აღსავალი 25
16. I აღსავლის ჩასართავი 25
17. II აღსავლის ჩასართავი 26
18. შესვლადი „აღამაღლებდით უფალსა” 26
19. „ჯვარსა შენსა” ხმაჲ-ვ (გამშვენებული) (წმიდაო ღმერთოს მაგიერ) 28
20. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-ზ 30

26 სექტემბერს - ხსენება წმიდისა იოანე ღმრთისმეტყველისა

21. ოხითა ხმაჲ-ბ (გამშვენებული) „მოციქულო ქრისტეს ღვთისაო” 31
22. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-Ჩ 33

1 ოქტომბერს - სვეტიცხოვლობა და საუფლო კვართის დღესასწაული

23. ოხითა ხმაჲ-Ჩ (გამშვენებული) „კათოლიკე ეკლესიისა დღესასწაული” 34
24. სადიდებელი (გამშვენებული) 37
25. მეცხრე გალობის ჩასართავი 38
26. მეცხრე ძლისპირი „ღმერთი უფალი” 39
27. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-ა 41

8 ოქტომბერს - კრება წმიდათა მთავარანგელოზთა

28. ოხითა ხმაჲ-დ (გამშვენებული) „ზეცის მხედრობათა” **42**
29. სადიდებელი (გამშვენებული) **45**
30. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ **46**

10 ნოემბერს - ხსენება წმიდისა მთავარმოწამისა გიორგისა

31. ოხითა ხმაჲ-დ (გამშვენებული) „ტყვეთა განმათავისუფლებელო” **47**
32. სადიდებელი (გამშვენებული) **49**
33. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-ზ **50**

21 ნოემბერს - დღესასწაული ყოვლადწმიდა ღმრთისმშობლის ტაძრად მიყვანებისა

34. ოხითა ხმაჲ-დ „დღეს განგებულებისა” **52**
35. სადიდებელი (გამშვენებული) **58**
36. მეცხრე გალობის ჩასართავი **59**
37. მეცხრე ძლისპირი „კიდობანსა მას სჯულისასა” **57**

30 ნოემბერს - ხსენება წმიდისა ანდრია პირველწოდებულისა

38. ოხითა ხმაჲ-დ „ვითარცა მოციქულთა” **60**

4 დეკემბერს - ხსენება წმიდისა დიდისა მოწამისა ბარბარესი

39. ოხითა ხმაჲ-დ (გამშვენებული) „ბარბარეს წმიდასა პატივს ვცემდეთ” **62**

6 დეკემბერს - ხსენება წმიდისა მღვდელმთავრისა ნიკოლოზისა

40. ოხითა ხმაჲ-დ (გამშვენებული) „კანონად სარწმუნოებისა” **64**
41. სადიდებელი (გამშვენებული) **67**

25 დეკემბერს - შობა უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

42. ოხითა ხმაჲ-დ „შობამან შენმან” **69**
43. სადიდებელი **72**
44. მეცხრე გალობის ჩასართავი **73**
45. მეცხრე ძლისპირი „საიდუმლო უცხო” **74**
46. I აღსავლის ჩასართავი **75**
47. II აღსავლის ჩასართავი **76**
48. შესვლადი „საშოთ მთიებისა” **76**
49. კონდაკი ხმაჲ-გ „ქალწული დღეს არსებად” **78**
50. „რაოდენთა ქრისტეს მიერ” (წმიდაო ღმერთოს მაგიერ) **80**
51. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-Თ **82**

1 იანვარს - წინადაცვეთა უფლისა და ხსენება წმ. ბასილი დიდისა

52. ოხითა ხმაჲ-ა „რომელი საყდართა ზედა” **83**
53. ოხითა წმიდისა ხმაჲ-ა „ყოველსა ქვეყანასა” **84**
54. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-ვ **88**
55. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-ა **88**
56. „შენდამი იხარებს” ხმაჲ-Თ (ღირს არსის მაგიერ) **89**

6 იანვარს - ნათლისღება უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

57. ოხითა ხმაჲ-ა „რაჟამს იორდანეს” 94
58. სადიდებელი (გამშვენებული) 97
59. მეცხრე გალობის ჩასართავი 98
60. მეცხრე ძლისპირი „ვერ შემძლებელ ვართ” 99
61. I აღსავლის ჩასართავი 101
62. II აღსავლის ჩასართავი 101
63. შესვლადი „კურთხეულ არს” 102
64. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ 103

14 იანვარს - ხსენება წმიდისა ნინოსი ქართველთა განმანათლებელისა

65. ოხითა ხმაჲ-დ (გამშვენებული) „სიტყვისა ღმრთისა” 104
66. სადიდებელი (გამშვენებული) 105

26 იანვარს - ხსენება წმიდისა მეფისა დავით აღმაშენებელისა

67. ოხითა ხმაჲ-დ „საკვირველება, რომელ ჰქმენ უფალო” 107
68. სადიდებელი (გამშვენებული) 110
69. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ 111

30 იანვარს - ხსენება წმიდათა შორის მამათა ჩვენთა და დიდთა მღვდელთმთავართა ბასილი დიდისა, გრიგოლ ღვთისმეტყველისა და იოანე ოქროპირისა

70. ოხითა ხმაჲ-დ (გამშვენებული) „ვითარცა მოციქულთა მოსაგრენი” 112
71. სადიდებელი 114
72. მეცხრე ძლისპირი „სიტყვასა ზეცით მოსრულსა” 115

2 თებერვალს - მირქმა უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

73. ოხითა ხმაჲ-ა „გიხაროდენ მიმადლებულო” 118
74. სადიდებელი (გამშვენებული) 121
75. მეცხრე გალობის ჩასართავი 122
76. მეცხრე ძლისპირი „წერილთა მიერ” 123
77. შესვლადი „აუწყა ყფალმან” 124

12 თებერვალს - ივერიის ყოვლადწმიდა ღმრთისმშობლის ხატის დღესასწაული

78. ოხითა ხმაჲ-ა „წმიდისაგან ხატისა შენისა” 126

25 მარტს - ხარება ყოვლადწმიდისა ღმრთისმშობელისა

79. ოხითა ხმაჲ-დ „დღეს ცხოვრებისა” 130
80. სადიდებელი (გამშვენებული) 133
81. მეცხრე გალობის ჩასართავი 134
82. კონდაკი ხმაჲ-Გ (გამშვენებული) „ზესთა მბრძოლისა” 134
83. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ 139

დიდმარხვის მეექვსე კვირიაკეს - დიდებით შესვლა უფლისა იერუსალიმს, ბზობა

84. ოხითა ხმაჲ-ა „ყოველთა აღდგომასა” 141
85. ოხითა ხმაჲ-დ „დაფლულნი შენთანა” 144
86. სადიდებელი 146
87. დასდებელი ხმაჲ-ვ „დღეს საღმრთომან მადლმან” 147
88. მეცხრე გალობის ჩასართავი 148
89. II აღსავლი ჩასართავი 149

7 მაისს - ხსენება ღირსისა მამისა ჩვენისა იოანე ზედაზნელისა და ათორმეტთა მოწაფეთა მისთა

90. ოხითა ხმაჲ-ვ (გამშვენებული) „ათორმეტთა მამათა” 150
91. წარდგომა სამოციქულოსი 152

9 მაისს - ხსენება წმიდისა შიო მღვიმელისა

92. ოხითა ხმაჲ-დ (გამშვენებული) „სიყრმითგან ფრთოვან ქმნილმან” 153

13 მაისს - ხსენება ღირსისა მამისა ჩვენისა ექვთიმე ათონელისა

93. ოხითა ხმაჲ-Ჩ (გამშვენებული) „მართლმადიდებლობისა წინამძღვარო” 156

მეექვსე კვირიაკის ხუთშაბათს შემდგომად პასექისა - ამაღლება უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

94. ოხითა ხმაჲ-დ „ამაღლდი დიდებით” 160
95. სადიდებელი 162
96. მეცხრე გალობის ჩასართავი 163
97. მეცხრე ძლისპირი „ჰშევ ქალწულო” 163
98. II აღსავლის ჩასართავი 165
99. შესვლადი „ამაღლდა ღმერთი” 165
100. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-ზ 166

ამაღლების შემდგომ ხუთშაბათს - ხსენება ღირსისა მამისა ჩვენისა დავით გარეჯელისა

101. ოხითა ხმაჲ-დ (გამშვენებული) „ოფლითა მით მოღვაწებისათა” 167

კვირიაკესა მეერგასესა - გარდამოსვლა ყოვლად წმიდისა სულისა, სულთმოფენობა

102. ოხითა ხმაჲ-Ჩ „კურთხეულ ხარ შენ” 170
103. სადიდებელი 172
104. დასდებელი ხმაჲ-ვ „მეუფეო ზეცათაო” 173
105. მეცხრე გალობის ჩასართავი 175
106. მეცხრე გალობის ა ძლისპირი „მტვირთველმან გამოუცდელმან” 176
107. მეცხრე გალობის ბ ძლისპირი „გიხაროდენ შენ წმიდაო დედოფალო” 177
108. II აღსავლის ჩასართავი 179
109. შესვლადი „ამაღლდი უფალო” 180

24 ივნისს შობა - წმიდისა დიდებულისა იოანე ნათლისმცემელისა

110. ოხითა ხმაჲ-დ „წინასწარმეტყველო და წინამორბედო” 181
111. სადიდებელი (გამშვენებული) 184

27 ივნისს - ხსენება წმიდისა მამისა გიორგი მთაწმინდელისა

112. ოხითა ხმაჲ-ე (გამშვენებული) „ფშვის ქვეყანა” 185

29 ივნისს - ხსენება წმიდათა თავთა მოციქულთა პეტრესი და პავლესი

113. ოხითა ხმაჲ-დ „მოციქულთა თავნო” 188
114. სადიდებელი (გამშვენებული) 189

6 აგვისტოს - ფერისცვალება უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

115. ოხითა ხმაჲ-გ „მთასა ზედა ფერი იცვალე” 192
116. სადიდებელი (გამშვენებული) 195
117. მეცხრე გალობის ჩასართავი 196
118. მეცხრე ძლისპირი „შობა შენი” 196
119. II აღსავლის ჩასართავი 197
120. შესვლადი „უფალო მოგვივლინე” 198
121. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ 199

15 აგვისტოს - მიძინება ყოვლადწმიდისა ღმრთისმშობელისა

122. ოხითა ხმაჲ-ა „შობასა ქალწულება დაიმარხე” 201
123. სადიდებელი 203
124. მეცხრე გალობის ჩასართავი 204
125. მეცხრე ძლისპირი „ძლეულ იქმნეს” 205

16 აგვისტოს - დღესასწაული წმიდისა ხელთუქმნელისა ხატისა უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი

126. ოხითა ხმაჲ-ბ (გამშვენებული) „უხრწნელსა ხატსა შენსა” 207
127. სადიდებელი 210
128. წარდგომა სამოციქულოსი ხმაჲ-დ 211

29 აგვისტოს - თავისკვეთა წმიდისა დიდებულისა იოანე ნათლისმცემელისა

129. ოხითა ხმაჲ-ბ (გამშვენებული) „ხსენება მართლისა” 212

თორმეტ საუფლო და უძრავ დღესასწაულთა საგალობლები

ანოტაცია 216

Contents

Introduction (Geo.) VI
Introduction (Eng.) XV
Preface (Eng.) XXIII
International transcription of the Georgian alphabet XXIV

September 1 - THE BEGINNING OF THE INDICTION CHURCH NEW YEAR

1. The hymn in tone II "Creator of all" 3
2. The Gradual of the Apostolic in tone III 5

September 8 - THE NATIVITY OF THE MOST HOLY BIRTH-GIVER OF GOD

3. The hymn in tone I "The Holy Nativity" 7
4. The Exaltation 9
5. The Refrain to The IX Canticle 10
6. IX Theme - Song "Thee, Who From Thy Virgin" 11
7. The Gradual of the Apostolic in tone III 12
8. The Communuon hymn 13

September 13 - THE MEMORIAL OF St. KETEVAN THE QUEEN OF GEORGIA

9. The hymn in tone IV "Tortured with" 14
10. The Gradual of the Apostolic in tone IV 16

September 14 - THE ELEVATION OF THE PRECIOUS CROSS OF THE LORD

11. The hymn in tone I "O Lord, Save" 18
12. The Exaltation 21
13. The refrain to the IX Canticle 22
14. IX Theme - Song "Thou art the Mystical" 23
15. Antiphon 25
16. Refrain to Antiphon I 25
17. Refrain to Antiphon II 26
18. The Introit "O Magnify the Lord" 26
19. "The Cross" in tone VI 28
20. The Gradual of the Apostolic in tone VII 30

September 26 - THE MEMORIAL OF St. JOHN THE DIVINE

21. The hymn in tone II "Apostle of Christ" 31
22. The Gradual of the Apostolic in tone VIII 33

October 1 - SVETITSKHOVLOBA AND THE CELEBRATION OF THE VESTURE OF THE LORD

23. The hymn in tone VIII "The Feast of the Catholic Church" 34
24. The Exaltation 37
25. The Refrain to the IX Canticle 38
26. IX theme - Song "God is the Lord" 39
27. The Gradual of the Apostilic in tone I 41

November 8 - THE CELEBRATION OF HOLY ARCHANGELS

28. The hymn in tone IV "Archangels of Heaven" 42
29. The Exaltation 45
30. The Gradual of the Apostolic in tone IV 46

November 10 - THE MEMORIAL OF HOLY HIEROMARTYR GEORGE

31. The hymn in tone IV "Liberator of Captives" 47
32. The Exaltation 49
33. The Gradual of the Apostolic in tone VII 50

November 21 - THE ENTRANCE INTO THE TEMPLE OF THE MOST HOLY BIRTH-GIVER OF GOD

34. The hymn in tone IV "Today is the Foreshadowing" 52
35. The Exaltation 58
36. The Refrain to the IX Canticle 59
37. IX Theme - song "Let No Hand Profane" 57

November 30 - THE MEMORIAL OF HOLY APOSTLE ANDREW

38. The hymn in tone IV "Like the Apostles" 60

December 4 - THE MEMORIAL OF HOLY MARTYR BARBARA

39. The hymn in tone IV "Do Homage to St. Barbara" 62

December 6 - THE MEMORIAL OF St. NICHOLAS THE WONDERWORKER

40. The hymn in tone IV "A Rule of Faith" 64
41. The Exaltation 67

December 25 - THE NATIVITY OF CHRIST

42. The hymn in tone IV "The Nativity" 69
43. The Exaltation 72
44. The Refrain to the IX Canticle 73
45. IX Theme - Song "A Mystery strange" 74
46. Refrain to Antiphon I 75
47. Refrain to antiphon II 76
48. The Introit "Out of the Womb" 76
49. The collect-Hymn in tone III "Today a Virgin" 78
50. "As Many as are Baptized" 80
51. The Gradual of apostolic in tone VIII 82

January 1 - THE CIRCUMCISION OF OUR LORD JESUS CHRIST
AND THE MEMORIAL OF St. BASIL THE GREAT

52. The hymn in tone I "Who Upon the Throne" 83
53. The hymn of The Saint in tone I "All the Earth" 84
54. The Gradual of the Apostolic in tone VI 88
55. The Gradual of the Saint in tone I 88
56. "All of Creation" in tone VIII 89

January 6 - THE EPIPHANY OF OUR LORD JESUS CHRIST

57. The hymn in tone I "When in Jordan" 94
58. The Exaltation 97
59. The Refrain to the IX Canticle 98
60. IX Theme - Song "No Tongue Hath Power" 99
61. Refrain to Antiphon I 101
62. Refrain to Antiphon II 101
63. The Introit "Blessed Is" 102
64. The Gradual of Apostolic in tone IV 103

January 14 - THE MEMORIAL OF SAINT NINO EVANGELIZER OF GEORGIANS

65. The hymn in tone IV "Trancher of" 104
66. The Exaltation 105

January 26 - THE MEMORIAL OF St. KING DAVID - THE BUILDER

67. The hymn in tone IV "The Wonders" 107
68. The Exaltation 110
69. The Gradual of the Apostolic in tone IV 111

January 30 - MEMORIAL OF HOLY FATHERS St. BASIL THE GREAT,
St. GREGORI THEOLOGIAN AND St. JOHN CHRYSOSTOM

70. The hymn in tone IV "Like riders of apostles" 112
71. The Exaltation 114
72. IX Theme - Song "Word cometh from heaven" 115

February 2 - THE MEETING OF THE LORD

73. The hymn in tone I "Hail, O Virgin" 118
74. The Exaltation 121
75. The Refrain to the IX Canticle 122
76. IX Theme - song "In the Scriptures" 123
77. The Introit "The Lord Hath Declared" 124

February 12 - THE CELEBRATION OF THE IVERIA ICON OF THE MOST HOLY BIRTH-GIVER OF GOD

78. The hymn in tone I "Through the Holy Icon" 126

March 25 - THE ANNUNCIATION OF THE MOST HOLY VIRGIN

79. The hymn in tone IV "To-Day is the Crown" 130
80. The Exaltation 133
81. The Refrain to the IX Canticle 134
82. The Collect-hymn in tone VIII "We, Thy Servants" 134
83. The Gradual of the Apostolic in tone IV 139

PALM SUNDAY, THE SIXTH WEEK OF THE GREAT FAST

84. The hymn in tone I "Thou Didst Rais Lazarus" 141
85. The hymn in tone IV "Having Been buried" 144
86. The Exaltation 146
87. The Stanza in tone VI "To-Day Hath the Grace" 147
88. The Refrain to the IX Canticle 148
89. Refrain to Antiphon II 149

May 7 - THE MEMORIAL OF OUR VENERABLE FATHER JOHN OF ZEDAZENI AND HIS TWELVE FOLLOWERS

90. The hymn in tone VI "Among Twelve Fathers" 150
91. The Gradual of the Apostolic 152

May 9 - THE MEMORIAL OF St. SHIO MGHVIME

92. The hymn in tone IV "Winged From the Youth" 153

May 13 - THE MEMORIAL OF OUR VENERABLE FATHER EKVTIME OF ATONI

93. The hymn in tone VIII "Preceptor of the Orthodoxy" 156

THE ASCENSION OF OUR LORD JESUS CHRIST

94. The hymn in tone IV "Thou Art Ascended" 160
95. The Exaltation 162
96. The Refrain to the IX Canticle 163
97. IX Theme - Song "Thee, Who above" 163
98. Refrain to antiphon II 165
99. The Introit "God is Gone Up" 165
100. The Gradual of apostolic in tone VII 166

THE MEMORIAL THE VENERABLE FATHER DAVID OF GAREDJI

101. The hymn in tone IV "With Thy Sweat" 167

THE FIFTIETH DAY FROM THE FASTER, PENTECOST

102. The hymn in tone VIII "Blessed Art Thou" 170
103. The Exaltation 172
104. The Stanza in tone VI "O Heavenly King 173
105. The Refrain to the IX Canticle 175
106. IX Theme I Theme - Song "O Maiden Birth-giver" 176
107. IX Canticle II Theme - Song "Hail, O Queen" 177
108. Refrain to antiphon II 179
109. The Introit "Exalted Be Thou" 180

June 24 - THE NATIVITY OF St.JOHN FORERUNNER

110. The hymn in tone IV "Prophet and Forerunner" 181
111. The Exaltation 184

June 27 - THE MEMORIAL VENERABLE FATHER GEORGE OF MTATSMINDA

112. The hymn in tone V "Rejoicies the Earth" 185

June 29 - THE MEMORIAL OF St. PETER AND St. PAUL

113. The hymn in tone IV "Heads of Apostles" 188
114. The Exaltation 189

August 6 - THE TRANSFIGURATION OF THE LORD

115. The hymn in tone III "Thou Wast Transfigured" 192
116. The Exaltation 195
117. The Refrain to the IX Canticle 196
118. IX Theme - Song "The Birth-Giving" 196
119. Refrain to Antiphon II 197
120. The Introit "O Lord, Send Forth" 198
121. The Gradual of apostolic in tone IV 199

August 15 - ASSUMPTION OF THE MOST HOLY BIRTH - GIVER OF GOD

122. The hymn in tone I "In Birth-Giving Thou" 201
123. The Exaltation 203
124. The Refrain to the IX Canticle 204
125. IX Theme - Song "The Laws of Nature" 205

August 16 - THE CELEBRATION OF THE ICON NOT-MADE BY HUMAN HAND

126. The hymn in tone II "Thy Undefiled Icon" 207
127. The Exaltation 210
128. The Gradual of apostolic in tone IV 211

August 29 - THE BEHEADING OF St. JOHN THE BAPTIST

129. The hymn in tone II "The Mentioning the Pious" 212

HYMNS OF
"THE TWELVE GREAT FEASTS OF OUR LORD AND IMMOVABLE FEASTS".

Annotation 216

მადლობის გვერდი

ქართული საეკლესიო გალობის ცენტრი მადლობას უხდის მღვდელ ბასილს (კიკვაძე), კოკი ცეცხლაძეს, დავით დუმბაძეს, ბადრი ჯაფარიძეს და არჩილ გეგენავას, რომელთაც უზრუნველყვეს გამოცემის ფინანსური მხარე.

მადლობას უხრის კ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტსა და ხალხური შემოქმედების სამეცნიერო მეთოდურ ცენტრს, სადაც ინახება ეროვნული განძი - ქართული საეკლესიო საგალობლები, ხელნაწერების სახით. მადლობას უხდის ქ-ნ ლამარა ქაჯაიას, ვისი ინიციატივითაც ხელნაწერთა ინსტიტუტმა საქართველოს საპატრიარქოს გადასცა სამი ყველაზე დიდი ხელნაწერი: **Q-672; Q-673** და **Q-674** ფოტო-ასლების სახით.

მადლობას უხდის ლუარსაბ ტოგონიძეს ექვთიმე კერესელიძის სურათის მოპოვებისათვის.

სრულიად საქართველოს საპატრიარქოს
საეკლესიო გალობის ცენტრი

ქართული გალობა

2006

მუსიკალური და სიტყვიერი ტექსტი ააწყო და დააკაბადონა:	ლევან ვეშაპიძე
მხატვრული გაფორმება:	გოჩა ბალავაძე
მთარგმნელი:	მაია კაჭკაჭიშვილი
თარგმანის რედაქცია:	იოანე გრემი

Music typescript:	Levan Veshapidze
Painter:	Gocha Balavadze
Translation:	Maia Kachkachishvili
Editing and footnotes:	John A Graham